This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

.T 6058

J 6058

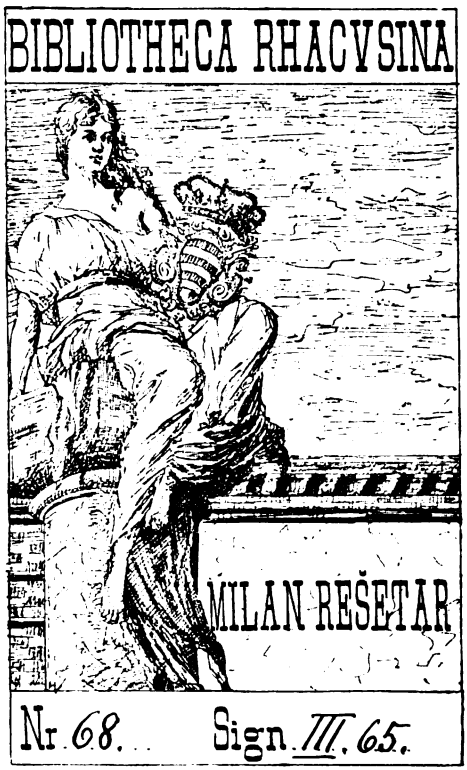

Slovanská knihovna

SLOVANSKÁ KNIHOVNA
3186126306

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

N A U K
KÆRSTJANSKI

SlovinsKomu Nàròdu odKrìven,
i objlno iſtomàcen

I D E S T

DOCTRINÆ
CHRISTIANÆ

EXPLICATIO COPIOSA

ILLYRICÆ NATIONI

P E R

R.P.F. INNOCENTIUM GARGHICH

Ordinis Minorum Regularis Obſervantiæ,
Raguſinæ Provinciæ.

Digitized by Google

Digitized by Google

NAUK KÆRSTJANSKI OBILAN

SlovìnsKomu Nàrodu odKriven

130305 *ALLITI*

Vjegbanje Kàrſtjansko sà làſcnje, i raſumnivje uvjegbati Djecizu ù Ottajſtvjeh Svète Vjerre Katolicjanske, i ù ſtvàrjeh utiſcitijeh Vjecnòga ſahrànjenja, sà ù ovemu prohodèchjemu Sgìvotu umjèt zjelovitto slùſcit Bogha, à pàk ù gnegovoj milloſti, i prjateglſtvu priminuti.

U' CETTIRI DJELA RASDJEGLJEN.

I. *Djo Sadàrſci* XXI. *Vjegbanje vìſce pàrvè krepòſti Bogoslovne; tò jès vìſce Vjerre.*
II. *Sadàrſci* IX. *Vjegbanja vìſce drùgbe krepoſti Bogoslovne; tò jès vìſce Uffanja.*
III. *Sadàrſci* XIII. *Vjegbanja vìſce trèchje krepoſti Bogoslovne; tò jès vìſce Gljùbavi Bòſcije, i Iskàrnje.*
IV. *Sadàrſci* XXII. *Vjegbanja vìſce dòbrjeh djelà Kàrſtjanskjeh.*

PRIKASAN PRISVJETLOMU, i PRIPOSCTOVANOMU GOSPODINU GOSP:

F. ANGELU FRANCHI

ARKIBISKUPU DVBROVACKOMU

Pò Ozu Frà Innocenziu Gàrghichju Dubrovcjaninu Reda Svètoga Franceska Obsluſciteglja.

U' MLEZJ'EH, MDCCL.
Po Scimunu Occhi.
S' DOPUSCTENJEM STARJESCINA.

Digitized by Google

J 6058

Digitized by Google

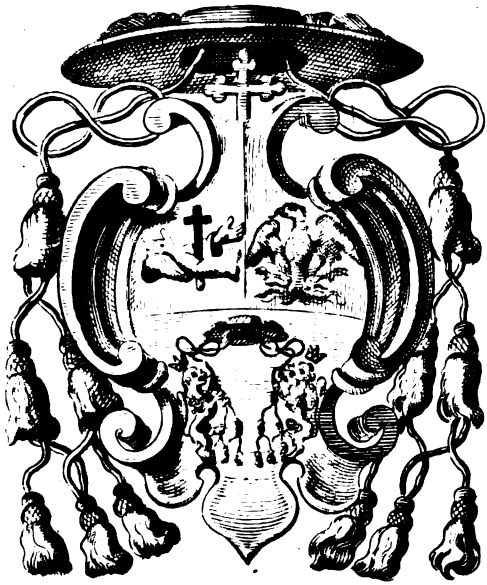

ILLUSTRISS. AC REVERENDISS.

D. D.

FR. ANGELO FRANCHI.

ARCHIEPISCOPO RAGUSINO MERITISSIMO

Fr. Innocentius Garghich Raguſinus Minorum Minimus

FAUSTISSIMAM VITÆ PERENNITATEM.

ILLUSTRISSIMÆ, AC REVERENDISSIMÆ PRÆSUL.

Puſculum hocce meum recens à me Illyrico editum idiomate; ſui quidem molè tènue, ſed ſi ad Argumentum, quod præſefert, reſpicias, minimè contemnendum; quippe in quo Catholicæ Religionis Dogmata interlocu-

tione

Digitized by Google

tione quadam, in Dialogum ſunt diſtributa, quem potiſſimum Patronum nanciſci deberet, niſi Te Præſul optime, atque ſapientiſſime? Tanta ſiquidem tibi ineſt in rebus agendis prudentia, in judiciis æquitas, probitas in moribus, flagrans ad omnia pietatis opera ſtudium, ſolicita Divinæ Inſtitutionis cura, effuſa in miſeros benignitas, urbanitas in ſubditos, temperantia in proſperis, conſtantia in adverſis, in litteris ſcientia, comitas in omnes, & reliquæ demùm ſupra captum vulgi virtutes, ut ſi omnia oratione complecti vellem, prius me vires, tempuſque deficerent. Prætereo hic omnia, quæ à Te, ſummis laudibus dignè, geſta ſunt, cum adhuc ſub Vexillis Seraphicis Præſtantiſſimi Theologi, Concionatoris celeberrimi, acutiſſimi Philoſophi, ac demùm Moderatoris totius hujus noſtræ Provinciæ vigilantiſſimi munera fungereris; quæ Te ad tantum dignitatis faſtigium, ad Infulas uſque provexerunt. Miſſam facio Legationem illam (licet ex ea plurima in Te laudum exuberet ſeges,) quam uni Tibi hæc noſtra Illuſtriſſima ac Excellentiſſima detulit Reſpublica dignissimo, qui Carolum VI. Imperatorem graviſſima curaturus negotia ejus nomine adires. Id ſolum addam, quod ad Heliodorum ſcribit noſter Hieronymus, Te quaſi in ſpecula conſtitutum virtutum tuarum lumen undique diffundere; undique omnes tuum implorare cupiunt Patrocinium, tuam opem poſtulare. *Ego præſertim tot, tantiſque beneficijs devinctus tuis, quò magis me tibi obſtrictum ſentio, eo magis obſtringi cupio. Novi enim, id eſſe ampliſſimorum Virorum ingenium, ut*

maximo

Digitized by Google

maximo meritorum cumulo, quæ in alios contulerint, novam majoremque in dies acceſſionem fieri nedum abnuant, gaudeant potius, ac delectentur. Tuum igitur erit, Præſul ampliſſime, Libellulum hunc meum ad trutinam revocare, non ut tanto dignum Judice, ac Cenſore, *at Te Patrono frui cupientem, qui ut in lucem prodeat publicam tutior, gratiorque opem tuam, præſidiumque efflagitat. Arbitratur enim, ſe utilitatem non mediocrem, iis præſertim, qui cæteras ſi Illyricam unam demas, haud callent linguas, allaturum. Hoſce novos igitur calami, animique mei labores qualeſcumque aſſueta Tui vultus hilaritate, comitateque excipere nè dedigneris. Quod ſi mihi ſpero, contingat, Libellulus meus publicam lucem non metuet, tantique Antiſtitis fretus patrocinio fauſtiſſimam ſibi ſortem facili negotio auſpicabitur. Vale, ut Valeam.*

Raguſij in Conventu S. Franciſci ſexto Idus Decembris 1749.

SCTIO.

Digitized by Google

SCTIOZU

Nemojſe ſacjuditi ò Boghomilli ſctioce, buducchiti ne vele vremena naſad prikaſo Nauk karſtianski ù kratko sloſcen ſa mochga naucit na pamet; ako sad iſnovize vidiſe, dati ovſ drughi obilnij od parvoga, takó bærſo prſkaſcjujem. Red Sveti, i ová ubogа ſukgniza Patriarke Franceska Svetoga, Koju imam ſrecchju noſit nà meni; pridocimi poſtavgliaju oſſobito dærſcianſtvo, Koje imam sà truditi ù Vinogradu Iſukærſtovu. Tjem ſtraſcecchiſe od onjeh Prorokovjeh rjeci, Koijemnas prikara velecchi: *Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis.* Djezaſſu proſilli Kruha, i nebſ, Kobijmga raslamo; raſmiſcgljoſam, da jes vele væiſtá od Cegliadi, Koja ù neſnagnu od Ottajſtva ſvète Vjerrè, proſſe, ovſ potrebniti Kruh, daimga Kogod ù Uvjegbanju od ſtvari vjecnoga ſahragnenja bude gljubeſcglivo raslamati. Zjechja ceſſa nà pærvſ moj Nauk, Koj sluſcit moſce sà nedoraslé Djecize, nadoſtavſoſam mnogho ſtvarſ ù ovemu drughomu, Koj sluſciti moſce i sà proraslé Djeze, i ſa ovè inne Cegljadze, Koja jeſike innoſtrane neraſumjedu, i bès raſgovorá Duhovnjeh, i podpunna Uvjegbanja ù Nauku Kærſtjanskomu pó Kutjeh gnihovjeh Kuchja tuguju. Evoti dake jednoga Nauka, nè onega, Kogaſu sà taſctú slavù Mudroſnanzi svoijem nasljednizim oſtavgljali: danu onega, Kogaje Jeſus Iſukæis podó Kærſtjanima, pò putu od Koga nè ſamo tvoj vremeniti, danu i Vjekuvjecnſ ſcivot moſceſc ceſtit ucinit: i ſató zjenim, dà dobro prigærgljena od svakoga ìma bitti ová moja gljubeſcgliva misó, Kojuſam uporavio nà ſamu Boſciju cjas, i gljubav od Iskærgnjega; moghu rjet ù obilnoſti potrebnita. Negovorim Cegljadi Mudroj, ni ſnanoj, *Koja* ſctiu Svete Nauciteglje, i Kgnighe raslike; danu ſamoj Djezi Kchjerj Sijonskjeh, Kojachje ovdi nach ù naſc slovinski Matterin jeſik bes ikakva truda raslomjeno onó braſcno, Koijemchje ſpoſnajucchi ſvoje dærſcjanſtvo. Duſcu naſitit: odovlekje lasno usrok obaſnat, ſaſctoſam ja na ruke poſtavio jedno platno tkano, i veſeno od toliko iſværſnjeh perá, *Koj*ſu Babilonskiem ighlami ù veſu najglaſovitjem svoijem piſmom, svù slavu prigrabili. Spovjedam, dà svè ſctoſam reko, sveſam is Svetjeh skupá, Otaza, i Zærkovnjeh Nauciteglja isvadio. Nje dake bila moja miſo prilagat novi ures djellu odprije doværſcenu: danu samo nà naſcega slovinskoga jeſika Kipe priſtojato kroj uciniti;

i ſató

Digitized by Google

i ſatò od menne dobrovogljno trud od kroja primi, à hvalom od providjenſtva, i ja, i tj drusjeh proslavimo.

Rjetchjeſcmi, videcchime toliko ù ovemu ſabavgljena, da ja drugho neumjem, nègoli davat nà ſvjetlos Nauke Karſtjanske. Cini od menne zjenu, Koju tj hochjeſc; játi iſtinito ſpovjedam, da kako jedina, i najvecchja naſca pomgna ima bitti sà naſce viecnó ſahragnenje; tako ponukovan od doſta moijeh Prjateglja, Kojmiſe ciné ſnati, da ne ſamo jes Koriſtan, nu potrebnit Nauk Kærſtianski obilnij od pærvogha ù naſc slovinski jeſik. Zjenim, daſe nejma iſpraſan naſvatti jedan trud, kojſam sà vjecnó ſahragnenje Duſcá Kærſtjanskieh ù ovoj Duhovnom Sabavi poſvetjo, ù Kojomſam ſamo ſvegh imó ſa najpoglavitiu ſværhu Boſciu slavu, i Koris od Iskærgnegha; nittiſam ighda ù moijem ſiromaſckjem trudima iskó sà ſtech ime od ſnanna, ni magne s' iſabranjem rjecima naſtojo pokasjvat moje ugljudno govoregne; pacek ſtanovito zjenim, daſe najvechje dicit imamo jedinjem ſnagnem, Koijemſe dicio Naucitegl od Naroda veliki Apoſtó Pavo Sveti, Koj piſcjucchi Korintianom, ſpovidje, dà on zjeni najveccje ſnagne poſnati Jeſuſſa Propetoga: *Non enim judicavi me ſcire aliquid inter vos, niſi Jeſum Chriſtum, & hunc crucifixum.* Dopuſtjo Goſpodin Bogh, dà ovó bude dò ſmærti moje najvechje ſnagne, i da i tj okoriſtjen ovjem Naukom poſnaſc dobro Jeſuſſa Propetoga, i vjerujmi, da takó ſámo ſvachjemoſe i ja, i tj dò vjeka ſnanni. Moli Bogha, dà ſtecemo ovó ſnagne, okoriſtiſe, i ſgivi ù mirloſti Boſgiom.

Habes, quod ſentio, Umaniſſime Lector, ideoque ſi quid boni in hoc Volumine deprehenderis, non meo tribuas ingenio, non labori; ſed Deo omnium Auctori, qui aperit os mutorum, & linguas Infantium facit eſſe diſſertas, gratias repende; ſin aliquid animadverſione dignum offendas, veniam infirmitati non deneges, imbecillitatem damna, & Deum mihi propitium exora. Vale, dicebam

Sis mihi corrector, reſecando ſuperflua, Lector,
Veraque digneris, quæ deſunt, jungere veris.
Omnem defectum, partim ſtudio brevitatis
Scribentis tribuas, partim vitio ruditatis.

Digitized by Google

Potàjna Priateglja Svjèt, i NùKanje Slòſciteglju.

IMalloje dòbrottu Vàſce Occjanſtvo mnogó Pòſctovano pocjaſtitme Naùkom Kàrſtjanskjem òd Vàs ù nàſc Slovinskj jeſik ù Kratko slòſcenjem ſajedno s' Vjegbanjem sà Djecize nèdoraslé, kòjá pàrvj pút imaju priſtupiti nà Svètu Iſpovjés, i Priceſtjenje. Pravednovam ſpovjedam, dàſam imó vèlikú nàsladu ſctijuchiga; i sà tegottu, kojáſe ù gnemu nàhodj pràvé, i najiſtinitije Bogoslovſctine; i sà gnèkj ljèp réd, s' koijemſtega ureſilli. Nàſcá dòjſto Dúbrovacká Dàrſcava, i ſvè Slovinske Pokràinne imajuvam oſſobittó dàrſcjanſtvo, i s' zjenóm, i priklonſtvom sà vàſda prikaſcivat; pòkli vjegbajuchinàs ù ſtvàrima potrebnitjem sà ſahranitſe; viſte nàſtojalli, i bogogljùbno trùdilli sà nàſce nàjvecchje dòbro, sà nàſc vjecnj pokoj, sà nàſcu pràvú ceſtitós. Pròſtite, mollimvàs, ako ja ſapagnen, i vaſcjóm neiſmjernóm ìsvarſnoſtim, i ovakó dùhovnóm nàſcjom kòriſtim uſimgljem ſmjonſtvo sà mollitvàs; dà poklivasje Goſpodin Bógh nadahnuo ù ovóm Svetóm sàbavi vàſce cèſtito vrjeme trajati, dàbiſte jòſc obilnije ò Naùku Kàrſtjanskomu Slovinskj potrudili. Nè dàje ù pàrvómu vàſcemu Naùku ikakva pomagnkanja; nùſte ù onemú vàſcemu pijſmu sà sàmijeh vàſcjeh Bratùcedá odredjenu, ò Naùku Kàrſtjanskomu ù kratko govorilli. Mnogá Cegljadza, kojá innoſtranjeh jeſijká neraſumjedú, ſgjùdjelibi i òni bìt ù nàſc slovinskj jeſik uvjegbani òd ſvijeh onijeh ljepjeh naùká, kojaſe ù ràslikijeh knigàh innoſtranjeh jeſijká ſctiu, i uſgivaju. Ovóvas ſvì Boghoſctovnj mollé; Ovó ſvì Paſtjéri òd Dùſcá pò ſelijeh odredjeni òd vàs pròſsé: Ovó ſvì umjetnj, i neumjetnj ſgjùdjet imaju; i jávas sàrcjano mollijm, dàmi vjerujete; dà ſnám doiſto, dà nè sàmo bilobi òd mnoghé kòriſti, nù dà jès navlaſctitjem nàcinom potrebnito.

Jà ſnám, dà nè trebuje vàſcemu mùdromu prividjenſtvù naſpomegnivat: Alli sà gnèkó moje ſadovoglſtvo, s' onóm slobodóm, kojumi vàſce zjegneno Prjateglſtvo dopuſctuje, rjetchjuvam: Nemojte, dàvas òd ovakó iſvàrſné sàbave odvraté onij, koij ù ſvòmu slòceſtvú griséchiſe, tùghje krepoſti nenavidé; i ſató ceſtokrát najſvetije, i najpotrebnitije ſtvàri tlàccé, hùllé, i ù nèzjennu poſtavgljaju. Ovakòm Cegljadi, akobi dòſcó pòd rùké vàſc Naùk Kàrſtjanskj, nèkka prije nèghliga ìs rùká pùſté, slùſgeſe gnime, i kùſcaju pravú slàdós gnègové krèpoſti, i tú tàkóchje promjenit mjsó; èr kòga ùskuſcá, i zjenichjega, i uſgivati. Drùgako laſnobijmſe mòghlo dogodit, kàko i onijem ſgidovóm, koij bùduchi pàrvj pút iſiſcli s'mnoghóm ſcegljóm gledat obèchjanu Mannu, tlàciliſuje, govorechi: *Quid eſt hoc?* A' tó, èrje jòſc njéſu bili kùſcalli: *Ignorabant enim, quid eſſet.* U' zjenni gneké vàrſté òd Cegljadi, mòſce

bìt,

Digitized by Google

bìt, dàje Naùk Kàrſtjanskj, prèm malahna sàbava sà vellika Mudroſnanza; à já zjenim sà mènne, dà najvecchja Mùdrós, i najvecchje ſnanje jès trùdit ù Vinogradu Iſukàrſtovù; i nasljedujuchi gnèga uciti drùſijeh onij Naùk, kògaje On podó nammi, bès kòga, tàſctoje ſvàkó drùgó ſnanje; èr nèſnajuchi mnoghó drùsjeh, sàſve iſvàrſnijeh krepoſtj, mòchjemoſe ſahraniti: A' neſnajuchi gnègova Svètoga Naùka, mijſe ſahranit nemóſcemo. Iſtinaje, dà i proſcàſtjeh vjeká imoje Svjèt dòſta Krepoſnijeh Piſalaza, i nàſcá iſtá Dàrſcava mòſceſe podicit, i proſcaſtijem, i ſadagnijem Piſozima: Alli bès kolikòbiſe pijſma, sàſve iſvàrſnijeh proſcó Svjét. Vècchj djo òd gnìh nijenam òd kòriſti; pòkli njéſu napijſana sà cinitnam ſpoſnatti nàſce dàrſcanſtvo. Mnògáſu kò dùbglje raſgranano, i Ljſtjem nakichjeno, ljépo nà occigled, alli neplodno. Mòghúse ſvàtti oblazi bès dàſcda, prikaſni bès Tjela, Sjenne bès ſvjetloſti. I ová tkò pijſce, traje neprozjenjeno vrjéme, sàmó sà doſeghnut dò oné vremenité slàvé, kojaje ſamjerra ſvijeh gnihovijeh tàſctijeh poſcjudá, kàko ò gnima recce jedan Mùdar Pijſalaz: *Neque vero deſunt, qui inepto ambitu, laboreque inutili, ac ſupervacuo, tempus optimum conterant.* Nèmoſceſe ovakó rjét ò vàſcemu pijſmu, ò vàſcemu Naùku Kàrſtjanskomu. Gnègova ſamjerra sàmaje Bòſcija cjás, i Kòris òd Iskàrgnega. Od gnèga ſvàk mòſce prìmit pràvoga ploodà. Umjetnij Dùhovnú nàsl ądu, i ſvoju odmjennu; Neumjetnij vjecnó ſahragnenje. Krèpós ſvojé ùſdarje, vàſc tú úd ſvoju doſtojnu platu; kàko obechjava Goſpodin Bógh pò uſta ſvòga Proroka Danjella nà poglavju 12. ù rèdu 3. *Qui ad juſtitiam erudiunt multos, fulgebunt quaſi ſtellæ in perpetuas æternitates.* Nemojteſe vij dàkle uſtrucjat, pòdat nà ſvjetlós opét jedan obilnij Naùk Kàrſtjanski, sà koijſte mògljeni òd mnoghó vàſcijeh, i moijeh Prjateglja. Jòſcbihvam oydimoghò punno besjediti; alli vàſcá kròtkós nedopuſctjva slobodu mòmu pravednu, sàſve neiſvàrſnu govorenju sà hvalitvàs; tijem dovàrſcjujem, mollechivas, dàme priporùcite Bòghu nà vàſcijem Svètjem Mollitvam, i dàme dàrſcjte ù milloſti.

Admodum R. P. INNOCENTIO GARGHICH

Minoritæ Romanæ Fidei Enciclopedia Illyrico Sermone primum Tradenti

ŒNCOMION.

Illyricis hæc noſtra ferant quid ſæcula Terris,
Si quæras? lingua eſt barbara, mixta Fides.
Illyricæ ſed tantæ inter diſcrimina Gentis
Haud paſſa eſt ſimiles, ſola Raguſa, vices.
Puram namque vigil, ſervat, lingnamque, Fidemque,
Sic purus ſermo, nil niſi, pura docet.
Tantà hinc ſe GARGHICH, natum probat eſſe Parente,
Dum cunctæ hæc, calamo, moribus, ore, docet.

Io obſequentiſſimi animi Theſſeram
Stephanus Sciugliaga.

Digitized by Google

POGLAVJE I.

Uſpomena od Koriſna ſctjegna Kgniga Duhovnjeh.

Non recedat volumen legis hujus ab ore tuo: ſed meditaberis in eo diebus, ac noctibus, ut cuſtodias, & facias omnia, quæ ſcripta ſunt in eo: tunc diriges viam tuam, & intelliges eam. Joſue 1.

OVakó recse Goſpodin Bogh ſvomu Vojníku Joſue, priporuccujuchimu ſctjegne kniga ſakona ſvetoga, dà pò gnemu ſgive, i uporavi ſvoj ſgivot. Nekaſe nedjele knighe ſakona ovoga òd uſtá tvojih nuchjeſc raſmiſcgljati ù gnima dnèvi, i nocchi, sà dà budeſc uſdærſcjati, i djellovati ſvà, kojaſu ù gnima piſana, tadachjeſc uporaviti put tvoj, i raſumjetchjeſcga.

Nà iſti nacin ò moj gljubjeni ſctioce, mogobih i ja tebi rjeti, i akoti neſapovjedam, à onoti napomegnjujem, priporucjujem, i molimte, dà ſvaki dan, ako moch budeſc proſctieſc kojgod djo ovega Nauka Kærſtjanskoga; toli ſvaki dan nemoch budeſc, à tj ù dni Svecjane, illi sà najmagne sliſciaj onjeh, kojga budu ſctitti, ertiſe iſtinitto ſvjedocjm, dà boglje, i Koriſnje sà tvoju Duhovnú Koris nemoſceſc iſtrajati vrjeme, nèghli ſabavgljajuchiſe ù Vjegbanju Nauka Karſtjanskoga, bjuſci on toliko ugodan Goſpodinu Boghu, kakono gnegov oſſobiti, i tvomu vjecnómu ſpaſegnu veoma Koriſtan, pokli ovj ucíte ù ſvjem ſokgljanima, i Ottajſtvima Svete Vjerre Katolicjanske, ù Sapovjedima Boſgijem, i Zærkovniem, ù nasljedovanju priſvetjeh Svetotajſtva, i ù ſvjem innjem ſtvarima potrebnitjem tvomu vjecnómu ſpaſegnu.

Takoghjer iſtinitoti ſvjedocím, daje Nauk Kærſtjanski jedno djellio, koje nje najmagne meghju ſvjem innjem djellima Kærſtjanskjem, toliko zjechja velikè ſlave, kojaſe ù gnjemu dàva Goſpodinu Boghu, Koliko radi jaſnoſti, i ureſa, koga ſtjece naſca ſveta Matti Zærkva, i takoghjer zjechja doſtojanſtva onjeh kojga nasljeduju, i plòda onjeh, kojga ucé, i na ſværhu radi Koriſti, koja dohodi ſvému Puku Kærſtjanskomu, pokli ù ovemu Svetomu nasljedovanju uſdærſciſe ſtanovitos Svéte Vjerre Katolicjanskó, ponapravgljenje ù obicjajma, i ù djellima, ſtrah Boſcij ù Puku, gljubav bratinska ù Graghjanima, Bogogljubſtvo ù ſtvarima ſvetjem, Cjas Zærkvami, Posluh podloſcnika ſvojem Poglavizami, obsluſcenje

ſakona,

Digitized by Google

ſakona, vjernos ù pogodbam, neprjvarà ù tærgovinam; nà ſværhu blaſceniſu ſvì onj, kojſe s' podniſcenſtvom, s' uſtærpgljenſtvom, i ſtavnjem nasljedovanjem budu ſabavgljati ù Boſcjemu Svetomu Nauku, bjuſci veoma ljepo ſabigljeſceno ù Piſmu Svetomu, da nejma bitti okrugnjen, nèghli onj, koj bude hrabreno vojevati. *Non coronabitur, niſi qui legitimè certaverit.* 2. Timot. 2. v. 5.

Od kolikeje pàka veliké Koriſti naſcemu vjecnomu ſpaſegnu ſctenje innjeh Duhovnjeh Kgnigá; ovaſe iſtina occitto vighjela ù neisbrojniem Duſcama, kojé pò gnihovù ſctjenju promjeniſce gnihov ſgivot, i uciniſceſe dobre, i Svete, Kakonoſe is meghju innjeh dogodi Aguſtinu Svetomu, velikomu Nauciteglju Zærque Svéte; koj ù pocetak ſvóga obrachjenja ſtavſci ſamiſcgljen hochjeli, nechjeli; ſacju jedan glás, kojmu recce, dà uſme jedne Duhovné Kgnighe, i dajh pòcne ſctitti: pòsluſcia otvorj, i namjeriſe nà oné rjeci Apoſtola Pavla Svétoga ad Rom. 13. *Non in comeſſationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicitiis; ſed induimini Jeſum Chriſtum*; Koje prineſene ù naſc slovinski jeſik, hochjé rjeti: da ne ſtoj raſgovor ni nasjechjenje od Dùſce ù jeſtojskami, ni ù pichju, ni magne ù loſcnizami, ni ù ghnuſobami od putti, nù ù iſghlédu Jeſuſſa Iſukærſta; Kojemu daſce toliko veliku, i moghuchju ſvjetlos ù pametí, i jakos ù vogli, dà od onega cjaſa odlucí ù ſvojoj pametí oſtavit ovj himbeni Svjét, i ſvè gnjegove taſctine, i iſpraſnoſti, i datſe vas ſvómu Boghu, i ſtvoriteglju, i Kako odlucj, takó i ucini, i isíde velik i Naucitegl, i Svetaz.

Iſtoſe dogodi i Patriarki Druſcbé Jeſuſſove Ignaziu Svetomu, koj prje vojujuchi ù Vojſzi Kraglja Scpagnulskoga ù podſtupu Grada Pamplone vidjeſe jakó ragnjen ù jednu noghu, i nahodechiſe sà dugho dòba ù Odru, sà próch vrjeme, nadahnut iskrom Dùha Svétoga, uſe ſctitti ſglvote Svetieh, s'koijem ſctenjem ùcini takú, i toliko veliku promjenu ù ſvómu ſglvotu, daga Goſpodin Bógh ucini udjonikom òd toliko velikjeh ſtvarí, koje uſrokova ù Zærkvi gnegovoj, i on, i gnegovi Nasljednizi.

Takoghjer òd Kolikeje veliké Koriſti ſctenje Duhovnjeh Kgnighá ſvjedoziſù Svéti Ozi, i Zærkovní Naucitegli, Kojſuga bes priſtanka nasljedovali, i gljubgljeſcglivo priporucivali. Pravovjerniem gnihovjeh dóba, koj sà raſploditjh ù ſctjenju Dùhovnjeh Kgnighá, donoſcahu raslike rasloghe, à navlaſctito ovj, dà mj onda kad cinímo molitvu, besjedimo s' Goſpodinom Boghom; à Kadſe ſtavimo sà ſctitti kojegod Dùhovné Kgnighe, dà Goſpodin Bogh govorí snàmi. Rjeciſu Ambrogia Svetoga ù parvjém Knigam od Officia nà pogl. 20. ové: *Chriſtum alloquimur, cum oramus. Chriſtum audìmus, cum Divina leginus Oracula.* A' Aguſtin Svéti jòſc vechma otvornje ù besjedovanju

112. òd Vremena, ovakó govorí: *Qui vult cum Deo semper esse, frequenter debet orare, & legere. Nam cum oramus, ipsi cum Deo loquimur: cum verò legimus, Deus loquitur nobiscum.* Tó jès tko hochje sveghjer bìt s' Boghom, trjebaje, dà ceshtó molli, i shtije Kgnighe Duhovné, er kadsmo ù molitvi, i ù shtenju Duhovnomu sabavgljeni, Gospodin Bogh (cjuj pomgnivo, i stavi nà pamet) besjedi s' nami s' gnjegovjem unutærgnjem nadahnuchima, nukajuchinas nà shtenje onjeh Krepostj o Koijem besjedi shtenje, i slagahnostim, i sladostim pritesćenas nà hrabrene odluke, dà ostavimo Svjet, i dagase jednóm odværscemo, à dà sagærlimo Krshc òd Pokorre sà ukrotit, i utærti nàsce tjelo; à navlashtito nàsca besredna pohotjenstva s' jednjem stavnjem sabavgljenjem ù Umigljenstvù, ù Ustærpgljenstvù, ù mirnochi, i ù bratinskoj gljubavi josc s' najusionjem Cegljadetom Svjeta ovega. U' shtènju Duhovnomu Gospodin Bogh besjedi Dùsci, à rjecje Boscja Dùh, i sglvot; kakoje upisano ù Vanghjeglju Svétomu pò Ivanu: *Verba, quæ ego locutus sum vobis, spiritus, & vita sunt.* Jo. 6. v. 63.

POGLAVJE II.

Uspòmena òd shtetna shtjenia Kgnigà neposhtenjeh, i isprasnjeh.

Profana autem, & vaniloquia devita: multum enim proficiunt ad impietatem; & sermo eorum ut cancer serpit. 2. Timot. 2. v. 16.

OVó pisa Apostó Pavo Svéti, koj bjesce pùn Dùha Boscjega svómu vjernomu Uceniku Timoteu Biskupu Esesinskomu, i slavnomu Muceniku Zærque Svéte. Cjuvajse òd rjécí neposhtenjeh, i ispranjeh, er sà drugoga nè slusce, neghli sà slà, i rasgovor, alliti rasloscenje gnihovo mnogo napreduje, i rascirujese rastuchi, kakonó ranna mesotrovna, scivina, alliti Kankar. Receni dàke Apostó Sveti sové plód, i usrok od slochja shtenje Kgniga ispranjeh, i neposhtenjeh, i govori, dà ide rascirujuchise Kakono Kankar, er Kako ovjije meso, i cinì grub, i nemjo onj djo od tjela, ghdje grise, takó i gnjeke ispravne Knighe isghnuse Dùscu, i iffctete dùh cinechjh grubjeh, i nemiljeh, er stakjem neprikladnjem rjecima, i nistarizami, alliti scpotami smetaju rasum, i ghnuse hotjenstvo, da i jedno, i drugo ostane smeteno, i nè podobno ù stvarima Boscjanstvenjem.

Dà nje Nauk opchjeni, i svjedocjanstvo Svetjeh Otaza, i Zàrkovnjeh Nauciteglja, i svakdanje kuscanje, da od kolikeje Koristi Duscama Kærstjanskjem sabava, i shtenje Kgnigá Dùhovnjeh, dà od tolike-

Digitized by Google

tolikeimje, sà ne rjet od velle vechje ſctette ſctenje Knigá ozkærnivjeh, Kakonoſu oné, kojé govore òd ſtvarima iſpraſnjem, i nepoſctenjem; nebi bilo Cegljadetta, Kojebi ovù iſtinu moghlo slobodno vjerovati, òsvem ſamjeh onjeh, koijh sliſcjaju ceſtjekrat nà Svetoi Iſpovjeſti. Zjechja koga uſroka neisbrojnifuſe raſpuſcteni Mladichi, i Diklize slobodne pò ſctenju od takjeh kgnigá iſopacili, i dó gnìhova vjecnóga iſgubjenja dovelli. Stvarje iſtinita ſvjedocé Naucitegli, dà Kako Kgnighe prètivne Nauku Katolicjanskómu pomagaju sà iſgubit Vjerru, takó i oné Kgnighé, kojé ſadærſce ſtvari iſpraſne, i od sljeh gljubavi, i nepoſctenjeh, pomagaju sà iſgubit dobre naùke, priproſtvo, i ciſtochju, à pak jòſc òd vechje, ſctoje najſcaloſnje, dà bjuſci iſgubjena ová dobra, laſnoſe iſgubj Vjerra, i odovle iſidoſce ſvì Poluvjerzi, èr. gljùbav Boſcja, i bratinska, Umigljenſtvo, Mollitva, Pós, Pokorra, i uſpréghnutje òd sljeh poſcjudá, njeſu pût sà Poluvjerſtva, negolli beſredna gljubav od Svjeta, oholas ſaboravgljenje od Bogha, ſaliſcnja gljubav prèma tjelu, i iſta ſvoja gljubav, à najposlje slà duſcevnos, s' kojeſe laſno nà Poluvjerſtvo prohodi. Iſti Pavo Svéti ſvjedoci, da njekolizi necinechi zjenne òd dobré Duſcevnoſti iſgubiſce Vjerru.

I ako sàmo ſctenje òd ſtvarj iſpraſnjeh, i nepoſctenjeh tolikoje ſctetno Duſcama, dà kolikochje vechma ſctetnje bitti prikaſivatjh, Kakoſe daan danaſeni prikaſcuju occima Kærſtjanskjem s' tolizjem danzagnima, i ighrama nochnjeh s' kupſctina slobodnjeh? Ah Kolikoſu velke doſtojni sà bit proplakani s' ſuſama kærvavjem? Toliko vechje, kolikoſe magne poſnavaju ſctette, kojeſu toliko velike; daſe moſce ſagnje cekat jedan velik, i teſcak bic pravedne Boſcije pedepſe. Goſpodin Bogh ſvojom Svetóm milloſtim dopuſtjo, dà ová Kùgha od Dùſca prje bude iskorjepgljena ìs Kærſtjanskoga skuppa, nèghli doghje vært gnih pedepſa gnjegove Boſcanſtvene Pravde. A' ù toliko tj Bratte, i Seſtro moja naſtoj bjeſcat gnjeka prikaſivaliſcta, alliti Komedje, nitti magnje dopuſctuj tebi podloſcnjem, da nà gnje idu, i dà neſctju Kgnighe necjaſne, i od pjeſnjeh, iſpraſnjeh, da nà cjàs tvoga priminuchja pravedno nè budeſc offughjen sà tvoje grjehe, od koijehſiſe mogo ſacjuvat; ni magnje sà onjeh viſce koijehſi bjo dærſcan imat offobitu pomnju, à njesje imó; èr kako piſce mudri Tertulian ù Kgnigam od Prikaſivaliſcta nà pogh. 26. Dà jedna plemenita Kærſtjanka nahodechiſe ù Prikaſaliſctu, gledajuchi jednu Komediu, bj verlovitto obsjedena òd Hudobeé Pakgljene, Koju ſakglinajuchi, bj upitana, kakoje imalla ſmiouſtvo ugljeſtit ù tjelo jedné Kærſtjanke? Odgovori: *Juſtiſſimè feci, in meo illam inveni.* Tò jès fraslogomſam ugljeſo ù gnju, erſamje naſcó ù mjeſtu òd moga raſloga.

Digitized by Google

loga. Gospodin Bogh dopustio, dà Kærstjani sadaścnjeh naścjeh dóba bùdu pristraścni s'oviem Isghlédom, i nadáreni mærścnjem nà ovakó veliké sctette.

Viśce ovegha istoga svjeh nàs innokupno, i gljùbeścglivo kàra, i istinito svjetuje Biskup Isidóro Svèti s'ovjem rjecima: *Quid prodeśt mundanis proficere doctrinis, & inaneścere in divinis? Caduca śequi figmenta, & cæleśtia faśtidire myśteria? Cavendi igitur śunt tales Libri, & propter amorem Sanctarum Scripturarum vitandi, Gentilium dicta exterius verborum eloquentia nitent, interius vacua virtutis śapientia manent. Eloquia autem śacra, exterius incompta verbis apparent, intrinśecus autem myśteriorum śapientia fulgent. Unde, & Apośtolus Paulus: habemus, inquit, theśaurum in vaśis fictilibus.* D. Isidorus Lib. 3. de summo bono Cap. XIII.

In obśequiośiśśimum animi argumentum erga

R.P.F. INNOCENTIUM GARGHICH

HUJUS LIBRI AUTHOREM.

EPIGRAMMA.

Gaude, quod generas Garghich, Epidaurie Tellus,
O Decus Illyrij, Relligione potens!

Dogmata Hic illyrico Fidei certiśśima tradens
Eloquio, laudes promovet uśque tuas,

Semper & ut vigeat regnatrix gratia linguæ,
Et Romana Fides imperet, arte facit.

P. F. Bernardus Bógheta Ragusæus
Minor. Mini.

CEN-

Digitized by Google

CENSURA TEOLOGICA ORDINIS.

EX commissione Reverendiss. P. N. Ministri Generalis, omni, qua potui, attentione, & consideratione perlegi Opus elaboratum per R. P. F. Innocentium Garghich Ragusinum ex Diffinitorem, cui titulus est, *Nauk Karstianski Obilan &c.* id est *Doctrinæ Christianæ explicatio copiosa &c.* cùmque in eo nihil Ortodoxæ Fidei, ac bonis moribus dissonum invenerim, imò ad instituendos Illyricæ nationis nostræ homines in rudimentis Catholicæ Fidei apprimè utile, propterea dignum censeo, ut prælo mandetur &c.

Dat. Ragusij die x. Martij 1749.

Ità est: Fr. Honorius Ragusæus Lector Generalis..

EX commissione Reverendiss. P. N. Ministri Generalis, ea qua potui, diligentia, & attentione perlegi Opus, cujus titulus est, *Nauk Karstianski Obilan &c.* id est *Doctrinæ Christianæ explicatio copiosa &c.* Authore R. P. Innocentio Garghich Ragusino ex Diffinitore: cùmque in eo nihil invenerim Ortodoxæ Fidei, & bonis moribus dissonum, imò ad instituendos Illyricæ nationis nostræ homines in rudimentis Catholicæ Fidei valdè utile, ideò publica luce permaximè dignum censeo, salvo &c.

Act. Ragusij die x. Martij 1749.

Ità est: F. Angelus a Ragusio Lector Generalis.

Facul-

Digitized by Google

Facultas Reverendiſſimi Patris Miniſtri Generalis.

FR. Raphael à Lugagnano Lector Emeritus Catholicæ Majeſtatis in Regali Congreſſu Matritenſi pro Immaculata Conceptione Theologus, ac totius Ordinis Fratrum Minorum S.P.N. Franciſci *Miniſter Generalis, Commiſſarius, Viſitator Apoſtolicus, & in Domino Servus.*

Dilecto nobis in Chriſto Reverendo P. Fr. Innocentio Gargbich à Raguſio Noſtræ Obſer. Provinciæ Raguſij Theolog. ex Deff. ſalutem, & Seraphicam Benedictionem.

CUm Opus à Te compoſitum, cui titulus: *Nauk Karſtjanski Obilan &c.* id eſt Doctrinæ Chriſtianæ copioſa explicatio. *Illyrico* ſermone conſcriptum, & a duobus PP. Theologis de comiſſione noſtra reviſum, & approbatum, exiſtimetur legentibus, utile, & impreſſione dignum, Nos votis tuis, & aliorum utilitati proſpicientes vigore præſentium, facultatem Tibi concedimus, quatenus ſervatis ſervandis, illud Typis mandare poſſis, & valeas. Vale, noſtri tuis in orationibus, & ſacrificiis memor.

Dat. Romæ ex Ara=Celi die 31. Maij 1749.

Fr. Raphael à Lugagnano
Miniſter Generalis.

Loco ✠ Sigilli.

De mandato P. S. Reverendiſſimæ
Fr. Bernardinus ab Averſa
Secr. Generalis Ordinis.

NOI

Digitized by Google

NOI REFFORMATORI
Dello Studio di Padoa.

HAvendo veduto per la Fede di Revisione, & Approbazione del P. Fr. Paolo Tomaso Manuelle Inquisitor General del Santo Officio di Venezia, nel Libro Intitolato *Nauk Karstianski Obilan, cioè Copiosa Spiegazione della Dottrina Cristiana MS.* non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, & parimente per Attestato del Segretario Nostro; niente contro Prencipi, & buoni costumi, concedemo Licenza a Bonifacio Viezzeri Stampator di Venezia, che possi esser stampato, osservando gl'ordini in materia di Stampe, & presentando le solite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, & di Padoa.

Dat. li 2. Decembre 1749.

(Gio: Emo Proc. Reff.
(Alvise Mocenigo 2. Reff.
(

Registrato in Libro a Carte 14. al Nu. 135.

Michiel Angelo Marino Segret.

10. Decembre 1749.
Registrato nel Magistrato Eccellentissimo contro la Bestemia.

Lauro Bartolini Segret.
Effi-

Digitized by Google

Effigiem Chriſti, dum cernis, ſemper honora,
Non tamen Effigiem, ſed quem deſignat, adora.

Pendent Chriſ ſtude memoræ dolo
is ti as re rem;
Dæmon infeſ ut vale vita furo
Pecca viv genera crimi mor
tor ens vit ne tem;
Salva mori repara Sangui ſor
Qu an di triſ d fune ſtra
os guis rus ti e re vit;
H San ui Chriſ d vulne la
Et qu tenta mor mor pere
os tor tali te mit.
Nunc h Salva vi ſor rede

N A-

Digitized by Google

NAUK KÆRSTJANSKI OBJLAN

ALLITI

Vjègbanjè ù Kuſcanju.

PARVI DJO.

Vjègbanje Pærvò

U' imenu òd Kærſtjania, i ù ſlamenju Svètoga Kriſca.

NAUCITEGL, I UCENIK.

N. TKoteje ſtvorjo, i nà ſvjet ovj poſtavjo?

V. Goſpodinmeje Bógh ſtvorjo, i nà ſvjet ovj poſtavjo pò gnegovoj nedoſpjetnoj dobroti.

N. Tkoje Goſpodin Bógh?

V. Jes oní Goſpodar, koye ſtvorjo, uſdærſci, i vladá kako Goſpodar vlaſctiti Nebo, ſemglju, i ſvè inne ſtvari.

N. Kakoje ucinjo, i uſdærſci ové ſtvari, kojeje ſtvorjo?

V. Uciniojhje, i uſdærſcijh ſamom ſvojom vogljom, erje ſvemoguch.

N. Nà kojuje ſværhu Goſpodin Bógh ſtvorjo tebe, i vladate?

V. Stvorjome, dæga poſnam, gljubim, i ſluſcim nà ovemu ſvjetu, à paka daga uſcivam nà drugomu pò ſvé vjeke ù Raju Nebeskomu.

N. Imalli potrebu òd tebe Goſpodin Bógh?

V. Nejma potrebe ni òd menne, ni òd tebe, ni òd ikoga drugoga, èrje on ſám pò sèbi ſvako dòbro, pàcek iſta dobròta.

N. Bogh ghdjeſe nahodi?

V. Nahodiſe nà Nebu, nà ſemgli, i ù ſvakomu mjeſtu, érje neiſmjeran.

Digitized by Google

N. Jelli bjo vasda Gospodin Bógh?
V. Bioje vasda, i nemosce nè bitti, èrje pò sebi parvj usrok òd svega.
N. Ghdjeje bjo Bógh prje neghlije svjet stvorjo?
V. Bioje ù sebi istomu, èrje ón sám sebi sadovogljan, bès sværhe cestit, i blascen.
N. Jelli vechje, neghli jedan sám Bógh?
V. Nije, nitti mosce bitti, nègo jedan sam Bógh, à trisu Sobstva, alliti kìpa Boscanstvena.
N. Kakose sovú ová tri Sobstva, alliti kspa Boscanstvena?
V. Sovuse Otaz, Sjin, i Dùh Sveti; koja svà tri sajedno sovuse prisvéto Trojstvo.
N. Ová trí Sobstva, alliti kspa Boscanstvena jesulli trí Bògha?
V. Njesu trí Bògha, neghli jedan sám Bógh, ère imaju svà tri jedno samo Boscanstvo, jedno samo bichje, alliti jednu istu narav Boscanstvenu.
N. Jesulli jednaka meghju sobom ová trí Sobstva, alliti kspa Boscanstvena?
V. Jesu jednaka ù svakoj isværsnosti: i satò Otaz nije starj, ni bogli, ni mudrj, ni moghuchj òd Sijna, alliti òd Dúha Svétoga; èr svà tri imaju jednu istu narav, ìs koje ishode svè isværsnosti, i satò imaju jednu istu dobrotu, jednu istu mudros, i jedno isto moghujstvo.
N. Od ová trí Sobstva, allit kspa Boscanstvena, kosse ucinjo Cjovjek?
V. Drughí ksp, alliti Sobstvo prisvetoga Trojstva, tò jès Sijn Boscij.
N. Kakose sové ovi Sijn Boscij ucignen Cjovjek?
V. Sovese Jesus Isukærs nàsc spasitegl, pravi Bógh, i pravi Cjovjek.
N. Sètoje ucinjo Sijn Boscij sà ucinitse Cjovjek?
V. Useoje Cjovjecanstvo; tò jès, jedno Tjelo, i jednu Dùscu, kako i mi imamo ù priciftoj Utrobi Blascene Djevize Marje pò kreposti Dùha Svetoga.
N. Sasctòseje Sijn Boscy ucinjo Cjovjek?
V. Sà saplatit sà nasce dùghe, i sà oslobodit nàs òd Pakla, i sà dostojatnam Ras Nebeski.
N. Njésmoli moghli mi saplatit pò nammi istjem sà nasce grjehe?
V. Visce ovega isiskavanja, dvasu chjuchjenja, alliti misli Svetjeh Otaza, i Bogoslovaza meghju sobom protivna. Jedni sajeduo s' Tomasom Svétiem òd Aquina hochjé; da njesmo moghli; èr bjusci grjeh jedna uvrjeda Bóghu nedosljetnomu ucignena hotjoseje isti Bógh sà saplatitje. Drusi svéti Ozi, i Bogoslovzi sajedno s' moijem priraſumnjem Skotom velé; dà Gospodin

din Bógh moghoje s'ſvoijem oſſobitjém ſvemoghujſtvom ſtvorit jedan ſtvor rasloſcit ù podpunnoj milloſti, i navlaſtitjem nacinom potværditga ù onoſ podpunnoſti òd milloſti, kojuje Iſukærs imó, i ovſ ſtvor bjobi mogho doſtoſnjem nacinom dò jednaſctva, i poravno ſadovogliti sà naſce grjehe; prèm dà nebi mogho priſaviſcgnjem nacinom dò jednaſctva, i onakó prjobilno kakonoje Iſukærs ſadovogljo.

N. Kakoje moghó umrſeti Jeſus Iſukærs, akoje Bógh?
V. Nije umro kako Bógh, nègo ſámo kako Cjovjek.
N. Akoje umró, kako moſce bitti, daje ſada Sgiv?
V. Erboje uskarſnuo od Mærtvjeh, i nakon cetreſti dana uſiſcoje nà Nebeſa pò ſvojoj krepoſti, ghdje ſgivé ù onoſ ſlavi.
N. Dà ſadá ghdjeſe nahodi?
V. Kako Bógh nahodiſe ſvud; à kako Bógh, i Cjovjek, jès nà Nebesjeh, i ù Priſvetomu Svetotajſtvù òd Otara.
N. Sà ſtechi Raſ Nebeski, i sà iſværſciti naſce dærſcanſtvo, ſćtoje potrebno ſhatti?
V. Potrebnoje bitti kærſtjanin nù imenu, i ù djellima, i umjeti Nauk kærſtjanskſ.
N. Jeſilli tſ kærſtjanin.
V. Jeſam pò milloſti Boſcioj.
N. Sćtò slamenuje ovó ſme òd kærſtjanina?
V. Slamenuje, i hochje rjeti bitti Nasljednik, alliti Ucenik naſcega Goſpodina Jeſuſſa Iſukærſta.
N. Sà bitti pravi Nasljednik, alliti Ucenik Jeſuſſa Jeſukærſta, ſćtò imaſc ciniti?
V. Imam ſpovjedati Vjerru Iſukærſtovù, i obſlufcivati gnegov ſvéti ſakon.
N. Kojeje slamenje òd kærſtjanina?
V. Jès slamenje ſvétoga krſiſca.
N. Ucini dàke nà sèbi slamenje ſvétoga krſiſca?
V. Hochju dobrovogino. U' ime Oza, i Syna, i Dùha Svetoga. Amen.
N. Sà koſ uſrok cinſſc nà sèbi tó slamenje Svétoga kriſca?
V. Sà occitovatſe kærſtjanin, tó jès Nasljednik, alliti Ucenik Jeſuſa Iſukærſta.
N. Dà sà koſ uſrok obicjajeſc, i cinſſc nà sèbi slamenje Svétoga kriſca, ter ne cinſſc kojegod drugo?
V. E'rboje ovó jedan bigljegh òd najpoglavitjeh, ſkoſ raslucjuje Vojnſke Iſukærſtove òd ſvjeh neprjateglja Zærque Svéte.
N. Saſcto govoriſc ù Ime, à nè govoriſc ù Imenna?

Digitized by Google

V. E'rje jedan ſám Bógh.

N. Sctò raſumjeſc sà ovù rjec ù Ime?

V. Raſumjem moghujſtvo, i oblás Boſcanſtvenu, kojaje jedna iſta ù ſvà tri klpa alliti Sobſtva Boſcanſtvena jednaka.

N. Saſcto govorſſc: Oza, i Syna, i Dùha Svetoga?

V. Govorim sà prikaſati Trojſtvo Priſvéto klpà Boſcanſtvenjeh.

N. Slamenujuchiſe nà ovi nacin òd krlſca, ſctòſe prikaſcuje?

V. Prikaſcujeſe Muka, i Smært Syna Boſcjega, i takoghjer Otajſtvo gnegova Svétoga Uputtjenja.

N. Scto slamenuje poſtavgljenje rùké deſne najprije nà Cello, govorechi, ù Ime Oza?

V. Slamenuje, dà Otaz Vjekuvjecní, tò jès pærví klp Priſvetoga Trojſtva, jès pocetak Sijna, i Dùha Svétoga.

N. Dà ſctò slamenuje poſtavgljenje rùké deſne nà pærſi, govorechi, i Sijna?

V. Slamenuje, i prikaſcuje, dà Sijn Boſcij, tó jès drughi klp Priſvétoga Trojſtva, jès vjekovitto poroghjen òd Oza, à ù vrjéme, daje pò krepoſti Duha Svétoga ſiſcjó ù Utrobu Priciſte Djevize Marije, i od gneſe porodjo bès gné ozkvarnuchja.

N. Nà ſværhu ſctò slamenuje, i prikaſcuje poſtavgljanje, i prineſcenje ruke deſne nà ramme ljevo, i dèſno, govorechj, i Dùha Svétoga

V. Slamenuje, i prikaſcuje dvjé ſtvarj: Pærvó, da Duh Svéti trechj klp Priſvétoga Trojſtva, jes gljubav, kojá ishodi òd Oza, i od Sijna; à drugo, dà pò putu Svétoga kriſca Iſu kærſnasje priveo s' grjeha, i s' prokleſtva, kojeſe slamenuje ù ljevoj, nà millos, i Blagoſov, kojse prikaſcvje ù deſnoj.

N. Dà ſctò hochje rjeti. Amen?

V. Hochje rjeti; takó jès ù iſtinu, kakoje recceno.

N. Koij plod cinj ú nammi slamenje Svetoga kriſca?

V. Davanam krepos sà hrabreno oprjetſe napaſtovagnima Hudobskjem, i udjelivanam iakoſti Duhovné prèma Hudobami Pakgljenjem, sà od nàſijh odaghnatti; oſtajuchi oné priſtraſcené òd gnega, dà na ſamo vighjenje od kriſca poſpjeſcno bjeſcú.

N. Kad imamo ciniti nà nammi slamenje Svétoga kriſca?

V. Sveghjerize, kadgod pocnemo ciniti kojegod djello, kakonò nà priliku: ù pocetak òd mollitava: ù jutro cimſe probudimo: kad ishodimo is domma: kad ulaſimo ù Zarqvu: kad pocnemo jeſtit, i kad doværſcimo: kad ſvoné urre: i kadſe ſlavimo òd kogagod napaſtovanja: kad ſumgnimo, alliti ſpoſnamo, daſmo ſagrjeſcilli: kad leſcemo, i nà ſvarhu kad moch budemo.

N. Saſcto tolikrat, i tako ceſto?

V. Ne-

Digitized by Google

V. Nekanas ù ſvjem mjeſtima, i ù ſvako doba Goſpodin Bógh bude cjuvati, i oslobòditi òd mnosjeh poghibja Duhovnjeh, i vremenitjeh, i dà ſvà naſca djella budu upravjena nà cjás, i slavù Boſcju, i nà ſpaſenje Dùſcá naſcjeh, i jóſc ſá ceſtje ſpomenutſe òd Mùke, i Smærti naſcéga Spaſitegìja Jeſuſſà Iſukærſta,

N. Sà iſproſſit, i ſtechi ſvè ové milloſti, kako imamo ciniti ovó slamenje Svetoga kriſca,

V. Imamoga cinitti s' temeglitom Vjerrom, i s' ſgivjem uffanjem ù nedoſpjetno Boſcje Milloſærdje, i ù doſtojanſtva naſcega Jeſuſſa Iſukærſta.

N. Saſctoſe klagnamo kakono ſtvari ſvetoj, kriſcu, nà komuje priminuo Jeſus Iſukærs naſc Spaſitegl?

V. E'rbogaje On ſpòſvetjo, s'tèghnuchjem ſvóga Priſvétoga Tjela, i ſvojem neprozjegnenom Smærtim.

N. Imamoliſe joſc klagnati, i ſvjem oſtaljem prilikam kriſca?

V. Imamojmſe klagnati, èrje Jeſus Iſukærs toliko, iſværſtan, daje doſtojan, damuſe klagnamo ù prilikam gnegova kriſca.

N. Sctò hochje rſeti Jeſus Jſuhærs?

V. Jeſus hochje rſeti, Spaſitegl; à Iſukærs hochje rſeti, Poenaſan.

N. Saſctoſe ſové Spaſitegl?

V. E'rnasje ſpasjo, i oslobodjo is ſuſcanſtva Dùha neciſtoga, òd grſehá, i od ſmærti vjekovite.

N. Kolikoje ſtvàrſ potrebnjeh kærſtjaninu sà ſahranitſe?

V. Jèſu cetiri, tó jès. Vjerra, Uffanje, Gljubav iſværsna, alliti Boſcja, i Bratinska, i dobra Djella.

N. Vjerra, ſaſctonamje potrebna sà ſahranitſe?

V. E'rnás ucy, dà mí temeglitto vjerujemo ſvè onó, ſctoje Bógh ſvemoghuchi objavjo, i occitovo Svetoj Materi Zarkvi; à Svéta Matti Zærkva nammi.

N. Uffanje, ſaſctonamje potrebnitto sà ſahranitſe?

V. E'rnas ucy, dà mí poſtavimo ſvè naſce uffanje ù Goſpodina Bógha, i dà òd gnega uffamo imatti ſgivot vjecní pò milloſti iſtoga Bogha, i pò naſcſem dobrjem djellima, kojá dobra djella cinimo takoghjer pò milloſti Boſcjom.

N. Gljubav iſvarſna, alliti Boſcja, i Bratinska, ſaſctonamje potrebna sà ſahranitſe?

V. E'r gljubav Boſcja, i Bratinska cinſ, dà mí gljubimo Goſpodina Bogha værh ſvjeh innyeh ſtvarſ; à Iskærnje naſce, kako nàs iſtjeh sà gljubav Boſcju.

N. Dobra Djella, ſaſctoſunam potrebnita sà ſahranitſe?

V. E'r

V. E'r ôsvem Vjerre, koju spovjeda svaki kærstjanin, tolikoszunam potrebnita dobra djella sà sahranitse; dà isti Isukærs ù svómu Svétomu Vanghielju occitto rekoje, dà ná dan Sudgni svaki òd nás primichje, illi nadarenje, illi pedepsu onakú, kakva budu nasca Djella. Math. 16 v. 27.

N. Kolikoje Otajstva poghlavitjeh 'nasce Svéte Vjerre, koja ima snatti, i vjerovati svaki karstjanin, i kærstjanka sà sahranitse?

V. Jèsu tri. Pærvoje; Jedinstvo, i Trojstvo Boscje: Drughoje; Upuchjenje, i Smært Jesussa Isukærsta nascega Spasiteglja: à Trechjeje; dà jes jedan Bógh, kos dava dobrjem kærstjanom Raf Nebeski; à sljem, i opakjem Grescnikom Pakò vjekoviti, alliti Muke vjekovite òd Pakla.

N. Scto hochje rjéti Jedinstvo, i Trojstvo Bosuje?

V. Hochje riéti dà ù Boghu jès jedno samo Boscanstvo, alliti bichje, i Narav Boscanstvena, kojaje nischta nè magne jedna isti ù svà tri Sobstva, alliti kipa Boscanstvena jednaka, kosse Sovù Otaz, Syn, i Duh Svéti.

N. Scto hochje riéti Upuchjenje, i Smært Jesussa Isukærsta nascega Spasiteglja?

V. Hochje riéti, dà Syn Boscy, tò jès drugo Sobstvo, alliti kip Prisvetoga Troistva, ucinjose Cioujek, i umroje nà kriscu sà nàs spassiti.

N. Dà scto hochje riéti, dà jès jedan Bogh, kos dava dobriem kærstianom Rai Nebeski; à sliem, i opakjem Grescnikom Pakó viekoviti, alliti Muke viekovite od Pakla?

V. Hochje rieti, dà imamo vierovati; dà jes jedan Bógh, kos vrachja, i dariva svojem viernjem slusebenikom platu, i nadarenje òd slave Raiske sà ghihova dobra djella: à sliem, i opakjem Grescnikom, kos umiru bes gnegove svéte milosti, i ù gnegovù nepriateglstvù, dajh pedepsce pedepsami, i mukami viekovitjem ù Paklu.

ISGHLED.

SPovjeda Svéti Gærgur Papa ù trecjem kgnigam svoyeh dvogovoriá na poglaviu sedmomu; dà jednóm odjelise jedan Sgjudjo is Fondi Grada kragljestva Napulitanskoga put Rima, i buduchi ovi putovó vàs dán, stighnuga nóch ù putu, i nevidechi oko sebe yedne kuchje sà móch prinochit onú nóch, ughleda Kolak

Digitized by Google

lak puta jedno Templo Idolskó, i uſe ù ſebi raſmiſcgljat sà ungnſe sklonit onú nóch, i pocinut, kako i ucini; alli naghje ù gnemu pò viſce Otara mnoſctvó laſcivjeh Bogova klipo-klagnaskjeh: ziechja ceſſa ſamiſcgljen, i priſtraſcen sà vechmaſe uslobodit, i sà vechju ſvoju pokrjepu (ſaſve ſgjudjo) ucinſ nà sèbi slàmenje Svétoga kriſca, tò jes, prikærſtiſe, i leſce ſpatti. Probughjen oko pò nochja òd velika rogoborra onyeh Hudobá, ughleda dochi sà Otar velik broj ſtraſcnoſilnika Hudobskyeh, à meghju gnima jednoga, kako gnihova Poghlavizu, komu poceſce ſvi ſpovjedat gnihova raslika napaſtovanja, koja byahu djellovalli prèma mnoſyem kærſtjanima, i gnihova pridobichja, koja byahu ucinilli, cinechym upadat ù raslike værſte òd grjehà. Tad onſ Poghlaviza opchjenijeh protivnika uſeih veoma hvaliti, i nukat, dà usbudu i unaprjeda slijediti gnihova poceta djellovanja òd napaſtovanja. Pakyh upìta: koye onì, koj ondi leſcj pò viſce ſemglje ù ovemu naſcemu Templu- Nà ové rjéci vàſſe uſtreſe ſgjudjo, i opetſe prikærſtſ. Tad òdgovoriſce Hudobe Pakgljene. *Eſt vas vacuum; ſed ſignatum*; tó jès: Onoſe jedan ſud praſan, alli ſabigljeſcen; i cim ovó iſrekoſce ſvì bès traga pobjegoſce. Evo ò Djecize, privelike krepoſti kriſca Svétoga, koju uſrokuje jòſc i ù iſtjem Nevjernizima. Nù koliko velle vechju uſrokovachje nà vammi iſctom ako-vſ s' remeglitom Vjerrom ceſtjekrat budeteſe sluſciti ovjem primoghuchjem oruſcjem kriſca Svétoga. Gio: Chiericato nelle ſue ſpighe lett. P.

VJEGBANJE II.

U' Koriſti, i potrebnoſti Nâuka Karſtjanskoga, i Kolikoje veliko dobro bitti Karſtjaninom.

VCENIK, i NAUCITEGL.

V. SA' podpunno bit Uvjegban ù Naùku Karſtjanskomu, molimvas rezitemi naiprje, i nauciteme; ſctòje Nàuk karſtjanski?

N. Hochju. Nàuk *Karſtjanski* jès jedam skup ſvjeh onjeh ſtvari, Kojenasje Jeſus Iſukars nàucio, Kaſcuchinam pravi pút naſcega *vjecnoga ſpaſenja*.

V. Dà Kolikoje *djelá* poghlavitjeh Nàuka Karſtjanskoga?

N. Jèſu cetiri, *Koja* odgovara*ja* nà onć cettiri ſtvari potrèbnite ſvakomu *Karſtjaninu* sà ſaſtranitſe.

V. *Koja*ſu tó cetiri *djelá?*

N. Jèſu. *Vjerovanje*, Occe nàſc, deſet Sapovjedi Boſcjeh, i ſedam

dam Svetotajſtva, alliti Sakramenata Zarkv Svéte.

V. Cému sluſcí Vjerovanje?

N. Vjerovanjeje potrebno sà ù Svétoj Vjerri nàucitnas, i uvjegbatnas, èrnas òna ucy, i vjegba, ſctò imamo temeglitto vjerovati.

V. Occe naſc cému sluſcí?

N. Jès potrebnit sà naucitnas ſtechi uſſanje, èrſe ù gnemu uſdarſci, govori, i ucy onó, ſctò imamo uſſati òd Goſpodina Bogha pò gnegovoj milloſti, i pò naſcjem dobrjem djellima, Koja dòbra djella budemo ciniti ù Boſcioj milloſti.

V. Deſſet Sapovjédi Boſcjeh cému sluſce?

N. Slucſe, i potrebneſu sà Boſcje, i Bratinske gljubavi, èrnàs ové ucjú, i prikaſcujunam ſvè onò, ſctò imamo ciniti sà bitti draſi, i ugodni Goſpodinu Boghu, i nàſcjem Iskarnjem.

V. A' ſedam Svetotajſtva, alliti Sakramenata Zarkve Svéte Sctonas pomagaju?

N. Pomagajunas véle, èrſu ovj ona Orudja, Kojanas ciné podobnjeh sà ſtechi, i uſdarſcati ù nammi Krepoſti Karſtjanske; nasljedovanje òd Kojeh Krepoſtj mnoghonamje potrebnito sà ſahranitſe.

V. Videchi dake já potrebnos, i Koris Nàuka Karſtjanskoga; rezitemi molimvas, ſctò imam ciniti sà nàucitga?

N. Imaſc naſtojati dohoditi nà Nàuk Karſtjanski ſaſvóm pomnjom, i poſpjeſcnoſtim.

V. Sà Koj uſrok, i nà Koju ſvarhu já imam dohodit nà Nàuk Karſtjanskí?

N. Saſctò Nàuk Karſtjanskí jes jedan nacin veoma moghuch sà ſtech vjecnó ſahranjenje, i ſató imaſc dohodit sà naucitga, i sà mòch ſpoſnatti, i umjet slnſciti Goſpodina Bogha, i sà bitti dobar Karſtjanin.

V. Tot sà bitti dobar Karſtjanin, i sà umjet sluſciti, i poſnati Bogha, potrebnoje, da jà budém dohodit nà Nauk Karſtjanski, i jòſc daga budem uciti, i nàuciti?

N. Tolikoje bes ikakve ſumnje, èr ſnatti, i neſnatti ſtvari potrebne Nàuka Karſtjanskoga, laſno moſce ù tebbi uſrokovati, illi tvoje vjekovitto ſahranjenje, illi tvoje vjekovitto oſſudjenje.

V. Sà Koj raslogh?

N. Saſctòbo bès ſponſanja ſtvári, Kojeſe ucju nà Nàuku Karſtjanſkomu nemoſc podpunno ſpoſnatti ſvé onó, ſctò Goſpodin Bógh iſcté, i hochje òd tebbe, nì ſctòſi darſcàn ſnatti, i ciniti sà ſahranitſe.

V. Akoje dake, Kakoſte rekli, tolikò potrebnito dohodit nà Nàuk Kar-

Digitized by Google

Karſtjanski. Ah cému moj Otaz, moja Matti, i moj ſtary, toliku mallu pomnju imaju sà peſciljatme nà Nàuk Karſtjanski sà nàucitga, i Sà ù djello poſtavgljatga.

N. Erbo tuſcni nepoſnaju gnihova teſcka darſcanſtva, Koje imaju prid Goſpodinom Boghom sà naſtojati, dà tj nauciſc, i ſnat budeſc ſvè onó, ſctòje potrebno ſnatti jednomu Karſtjaninu sà ſahranitſe.

V. Dà takà gnihova nepomnja billym moghla bitti òd Kojegod ſctette?

N. Moghlabym uſrokovat priveliku ſctettu i vremenitu, i vjekovitu. Moſceſm bitti òd Sctette vremenite; èr neſnajuchi, i neucechi tj tvóga darſcanſtva òd Karſtjanina, nechjeſc ſnatti, Kako imaſc s'gnima prohoditi, ni darſcanſtvo, Koje imaſc sà ſluſcitjh, i cjaſtitjh. Takodjer moſceim bitti òd ſctette vjekovite; èr akó tj zjechja gnihove Kriviné nebudeſc nàucjo, ſctòſi teſckó darſcan ſnatti, sà mòchſe ſahraniti: takà gnihova nepomnja ſtavgljajh ù veliku poghibju, sà oſſuditſe pò ſvè vjeke vjeká ù ſtrahovite, i nedoſpjetne mùke Pakgljene.

V. Dà kadbime moj Otaz, moja Matti, alliti moj ſtary hotjelli ù onó doba odveſtit ſajedno s'gnimá nà Vecernju, nà Roſarjo? alli nà Koje drugo duhovnò djellovanje, ſctò imam já tadá uciniti?

N. Imaſcim podniſceno napomenut gnihovo teſckó darſcanſtvo, Kojé imaju sà cinit tèbi naucit Naùk Karſtjanski, i rjetym: dà, akò tj zjechja gnihove Kriviné nè usbudeſc ſnatti onò, ſctòje darſcan ſnatti Karſtjanin, dachje òni teſckó odgovarat Goſpodinu Boghu nà cjàs gnihova priminutja, i nà ſtrahoviti dan ſúda opchjenoga.

V. Obechjavam takò obsluſciti; ſató mollimvas, pocniteme òd ſàd ſctògod uciti?

N. Hochju dobrovoglno; alli najprje rezimi, tkòſi tj?

V. Jaſam is ovega Gráda òd Kuchje Plemènite, i Bogatte.

N. A' tſ drughi tkoſi?

V. A' jaſam ſiromaſcko Djeteſcze, priproſno rodjen, i òd malle podobnoſti, alliti ſnanja.

N. Ja nè iſctem, nittivas pitám, od Kojeſte varſté, alliti bitja; èr ſvaki òd vas, toliko Plemenit, Koliko nè Plemenit, alliti potiſcten; Koliko Ubogh, alliti Siromaſcan, tolikò bogat, jednako moſceſe ſahranit, iſctom, akò imat bùde bitje òd Karſtianina.

V. Dàke sà ſahranitſe nye potrebno iskatti, ni ſnatti drùghe vàrſte òd bitja, nègoli ſámo imatti bitje òd Karſtjanina?

N. Tolikoje bès ikakve ſumnje, èr ovoſe, najljepſca várſta, alliti bitje, i najobilnja parchja, Koju mj ſvì imamo, i s'Kojom ſamóm imamoſe diciti, i òd gné bitti ſadovoglni ù Komumu-

Digitized by Google

drago bitju òd ſcivgljenja, Kojenamje Goſpodin Bógh udjeljo.

V. Saſctòje ovó najljepſcja várſta, alliti bitje? Meniſe cinſ, daje veòma ljepa ſtvar bitti Plemenitu, i Bogatru?

N. Saſctò; jòſc Kadbi bjo nè ſamo Plemenit, nù joſctera Poghlaviza, i Goſpodar ſvega ſviſeta, a nebjuſci Karſtjanin, ſaſvjem tvoyem Plemenſtvom, Poghlavſtvom, i ſaſvjem tvoyem blagom oſſudiobiſe najposlje pò ſvè vjeke vieká ù ſtrahovite, i nedoſpjetne mùke òd Pakla.

V. Jà dake, Kojſam tolikó priprosno rodjen imam bitti ſadovogljan, ſámò bjuſciſam Karſtjanin?

N. Tolikoje: èr Kako Karſtjanin imaſc velikò doſtojanſtvo sà bitti Syn Boſcy, pribivaliſcte ſcivo Dùha Svetoga, Brát Jeſuſſa Iſukarſta, i Baſctinik gnegova Kraljevſtva.

V. Dà Komuſmo mí darſcani, dàſmo Karſtjani: njeſmolli takò rodjeni?

N. Ne ſamo, dàſe njeſmo rodilli Karſtjani, pacek sàviſce, ſviſmoſſe rodilli ù grjéhu iſtocnomu, neprjategli Boſcy, i iſaghnani is Raja Nebeskoga.

V. Kakosmo dake ſtékli ime, i bitje òd Karſtjanina?

N. Boghje bjo, Koye s'jednóm prioſſobitom gljùbavim prèma vammi, dovam ſvéto Karſctenje, i ucinjovàs Karſtjanima, nejmajuchi vſ ikakva doſtojanſtva.

V. Nù ſaſctoje nammi ucinſo ovù millos, à nè tolikjem innjem Gljùdima ſvjéta ovéga, Koj njéſu Karſtjani?

N. Pò ſamomu gnegovù milloſardju, i pò ſamoj gnègovoj nedoſpjetnoj dobrotti, Kojuje oſſobito hotjo imatti, i ukaſati ſámo sà vàs, dopuſctujuchi, daſe porodíte ù Krſlu Svéte Majke Zarkve, à pò ſvetomu Karſctenju priporodite nà gnegovù Svétu millos.

V. Sctò imamo dàke mí ciniti nà uſpomenu jednè také velike miloſti nammi udjeljene?

N. Imamoga blagosjvgljati, i ſahvagljvatmu ù vjeke, raſmiſcgljajuchi, dà bitſe òd Karſtjanina jès najobilnja, i najljepſcja parchja, Kojú mí Karſtjani imamo pò Boſcioj milloſti.

ISGHLED.

SA' ucinit vechma laſcnje, i vechma plódnje Vjegbanje Naùka Karſtjanskoga, obicjavaſce dobri ſlúga Boſcy Francesko Moreno Druſcbe Jeſuſſove, cinitga prikaſivat òd gnekoliko Djecize nà jednóm darvenóm Podgraddi poviſcóm òd ſemgljé pò pútu òd dvogovorja. Is meghju doſta Djecize òd gnega iſabráne sà prikaſcivati

Nàuk

Digitized by Google

Nàuk Kàrſtjanski, bj navlaſtito mèghju gnima jedno Djeteſcze òd vèle màllo ljetá, Kòjé imáſce veliku pomnju sà dohoditi nà ovó Svèto djellovanje, i tàkó jednóm prikaſcujuchi ſvoj djo, ochjùchjeſe tòliko ſgeſtoko ràſgeſgeno ù Bòſcioj gljùbavi prèma Jeſuſu Djeteſczu: dà oní dobri Náucitegl ſacjùdjen, occitto recce prìd ſvyem onyem Pàkom, Koſſe ondi ù Zârkvi nahodjaſce. Ovò Djeteſcze tàkójе ljepo, i iſvàrſno prikaſaſo ſvoí djo; dà occitto, i iſtinito mòſcemo rjéti, dà òno ſaſvyem ſvoyem sàrzem gljùbi ſvòga Bògha. A' nù màllo mj vidimo jelli ovó iſtna; i obrachjen K' Djeteſczu (reccemu). Gljùbiſcli tí dòjſto Gòſpodina Bògha? *Ab Kako nèchjeſc, dàga jà gljubim?* (Odgovorimu onó Djeteſcze); dà rèzimi, Kòlikoga tí gljùbiſc? (Is nòvize prinsé, i upitaga Naucitegl). *Jàga gljùbim*, (Odgovorimu Djeteſcze,) *vèchje nègo moga Otza, vèchje nègo mòju Majkù, i mòju Bràchju.* Velikaje ù iſtinu tà gljùbav, (Rèccemu Naucitegl,) dà rèzimi màllo, imaſcli Kojugod vèchju gljùbav òd té? Tàdmu Djeteſcze odgovori. *Jà gljùbim Bògha mòga vechma nègolli moj iſti Sgivot, nègolli mòje iſtò sàrze, nègolli mòju iſtù Dùſcu.* Svèje tó ljépo, (Odgovorimu Naucitegl,) alli ſtraſcimſe, dà tó njéſu drùgo, nègolli sàmo rjéci tvoje; dànu dòghimo màllo nà djella: pòkli tí imáſc tú haglinizu tàkó ljépu, billimye tí dó sà gljùbav Jeſuſſa Djeteſcza, dàje já dàrújem gnegovyem Ubosyem. Nà Kòjé pitanje onó Djeteſcze veſſelo, radosno, i punno gljùbavi prèma Jeſuſſu; ſvùceſe ù tí cjàs is oné haglinize, i dàrſcechye ù rùzi veſſelo, i ù vàs glás oghlaſiſe, govoréchi. *Ovè haglinize, ove haglinize, evovamje; i s' gnòm ſajedno ſvèga sàrza mòga;* pàkaje vàrſce ù vìſſinu, vechkrat govorechi iſté rjéci s' tàkom skladnoſtim, i gljùbavim sàrza ſvòga; dà omekſca sàrzá ſvyeh innyeh, koſga slùſcahu, i pròbudí nà plàc occi gnihove. Alli Naucitegl jòſc neſadovogljan òd ſvèga ovega, usé sljediti, govoréchi Djeteſczu. Billi tí ſctò òd vèckje ucinio sà gljùbav Jeſuſſa Djeteſcza? Tàd onó Djeteſcze kleknuvſci, odgovorimu ù vàs glás. *Ovdi, ovdi, sàdbih dò moj iſti ſgivot sà gljùbav gnegovu. Ah dògbi, dògbi tKògod, i digbnimi ſgivot, bjùſti tò ſvà mòja pòſcjuda.* Tòlikóbj drágh, i ugodan Jeſuſſu Djeteſczu ovj hrabreni, i gljùbesglivi dár, kògamu veſſello darjvaſce ovó Djeteſcze; dà òd tàd dò mallo dànà rasboghjeſe, i pò pùtu òd jednoga prisladka priminutja, bj sàſvano sà s' Jeſuſſom ſgivjeti ù vjeke, sà gljùbav òd kòga bjeſceſe ſvuklo is ſvoé haglinize, i jòſc iskáſce iſùbavitſe, i òd iſtòga ſvòga vremenitoga ſgivota. Evò ò Djecize vèlike kòriſti òd Nauka Kàrſtianskoga; ovó Djeteſcze s' vèlikóm pomnjom, i pòſcjudom dohodjaſce sà naucitga; i tà kò pò pùtu òd gnegova vjeg-

Digitized by Google

banja pocé ſpoſnavati priveliku gljùbav, Kòjùje imó Jeſus Iſukàrs nàmmi; i ſàtó ràſgorjen ù ſvojoj gljùbavi, dòſtojanſe ùcini òd ovakó veliké milloſti.

U' Sgivotu Frances. Moren. nà pogl. 6.

VJEGBANJE III.

U' najpârvoj ſtvàri pòtrebnoj ſvàkomu Kârſtjaninu sà ſahranitſe; tò jès ù Vjerri.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjeje najpàrvo dàrſcanſtvo òd kàrſtjanina?

N. Prye ſvèga innoga dàrſcanje pòſnat Bògha.

V. Kàko mòſcemo mí ù ovém ſgìvotu pòſnati Bògha?

N. Pò pùtu òd Svète Vjerre.

V. Sctòje Svèta Vjerra?

N. Jès jedan dár Bòſcy, i jedna ſvjetlós vàrhu maravna, pò pùtu òd Kojé mí temeglitto vjerujemo, dàje iſtinito ſvè onó, Sctòje Gòſpodin Bógh objavio Svètoj Zàrkvi Katolicanskoſ Rimskoj; à Svèta Zàrkva prikaſcujuchi ucinàs, i vjegbanàs, dà temeglitto bùdemo vjerovati, à navlaſctito onò, Sctòſe Sadàrſci ù Vjerovanju Apoſtolskomu.

V. Imaſcli tí ovú Vjerru?

N. Imam; èr ſvàkí oní, Koye Kàrſtjanin, ſtèkoje ovi dár òd Gòſpodina Bògha.

V. Kàkoſe, i ù Kojé dòba ſtjèce ovi dár?

N. Bòghje iſti, Koſ poſtavglja ù Dùſcu nàſcu ovú Krèpós òd Svète Vjerre, ù iſti cjàs kàd primamo Svèto kàrſctenje.

V. Dà sàſcto govoríté, dànàs Vjerra Svèta uccí, i dànam oní cini temeglitto vjerovati?

N. E'rnam vjerra Svéta diſcé podpunno ſvaku ſumnju ù onému ſctò nàs uccí.

V. Dà kako mí imamo vjerovati ſtvari òd Vjerre?

N. S'jednóm ſtanovitoſtim véle vechjom, nèghli vjerujemo ſvè inne ſtvari.

V. Ucemuſe dàke usdarſcí ová vechja ſtanovitos?

N. Uſdarſciſe vjerujuchí mí bès ikakve jòſc najmanje sùmnje, dàje tàkò, kakonàs uccí Vjerra ſvéta, à ne inako.

V. Sà koſ uſrok darſcaniſmo vjerovat onè ſtvari, kojeſu òd Vjerre s'slobodóm, i ſtavnoſtim toliko velikóm? N. E'r-

Digitized by Google

N. E'rboje isti Gospodin Bógh objavjo Svétoj Zarkvi, Koye ista istina, i nemosce privarit, ni privaritse; à Svéta Zarkva nammi.

V. Zarkva Svéta kakonàs uccí ové istine Vjerre Svéte?

N. Ucínàs, kako occitto vidite, pò pùtu svoyeh slusebnikà, ikojsu Pastjeri òd Dùsca, i pò pùtu ostale Kreposné Cegljadi, Kojasa Sabavgljaju ù ovému djellu Bosczanstvene, i Karstjanskè gljùbavi.

V. Dàke svaki, koj usbude stanovitostim vjerovati istine Vjerre Svéte, Kako ví govorite, mochjese sahranit?

N. Akó nasca Vjerra neusbude sadrusczena s' dobrjem djellima, i nebudemo scivjeti, Kakonàs òna uccj; òna sama nechje bittidosta sà sahranitnàs.

V. Sctòse dàke hochje, dà moja Vjerra bùde dobra, i Korisna, i dà ja dòbro vjerujuchi, sahranimse?

N. Potrebnoje, daje postavisc ù diello, i dà scivésc, nè kako hòchje svjét, ni nàsca pohotjenstva, nègolli onakó, kakonas òna uccí.

V. Nauciteme dàke nácin, kako imam djellovati sà sahranitse?

N. Imasc s' svjetlostim Vjerre Svéte pomnivo rasgliedati, i suditi svà tvoja djella, i pò gné naùku djellovatjh.

V. Mollimvàs, dabistemi visce ovéga dali kojgod Isghléd.

N. Hochju dobrovogino: Napriliku, Dùhvam necisti prikascuje, daje veliko dóbro onó uscivanje nestavno, i nepristojno; oná nàslada puttena, oná rados rasbludnosti svjetovnjeh; òna dóbit prìma sakonu Boscjemu &c. Prje negolli odabenésc, rasmisli, vìgh, i cjùj, sctòti visce tégha vell, i svjetujète Vjerra Svéta.

V. A' sctòchjemi visce tegha rjéti Vjerra Svéta?

N. Rjechjeti, dà onó uscivanje nestavno òd jednoga hìpa, alliti cjasa, i trenuchja òd oka, moscetí usrokovati vjekovite mùke Pakgljene: dà oná dòbst nepravedna òd mallo pjenesi, moscetí cinit isgubit Bogha sà svégh, i gnegovù slavu Rajsku.

V. Dà kadmi Vjerra svéta usbùde tàkó govorit, sctochje pák sljedit?

N. Sljeditchje, dà ti tàdá nechjesc vechje vjerovati svisetu himbenómu, ni lascivoj Húdobi Pakgljenoj, Kojati bùdu prikascivat prilicne lascj sà vèliko dòbro, i naucichjesc sà sveghjerizejh marsjeti, i bjescati.

V. Ovó sposnanje, alliti svjetlos Vjerre Svéte, moscelimi kojú drùghu pomoch datti?

N. Bitchjeti òd privelike koristi, ertichje cinit pomgnjvo djellovati oná djella òd Bogogljubnosti, Kojasi obicjajan djellovati, i

Kojasi

Kojasi dosle mosce bit djellovo s' kojemgod nepomstvom.

V. Kàko, i nà koi nacin?

N. Ovakó: Ti nà priliku dohodéchi ù Svéto Templo Boscje, sposnachjesc pò svjetlosti Vjerre Svéte, daje onó Templo, Kùchja Boscia, ù Koioj on sasvsem svoyem velicjanstvom, i mogujstvom pribjva, sà ugnojmuse ossobito Klagnati, i cjastitga.

V. Dà ové svsetlos, i sposnanje, sctòchje ù menni mòch usrokovati?

N. Usrokovachje, dà ti unaprseda s' vechjóm cjastim, strahom, i podnisténstvom pribjvachjesc ù Kùchj Boscioj, i prid lizem onéga Boghocjastjenoga velicjanstva Boscjega.

V. Dà cinechi molitvù, kakochjuse ja moch sluscit s' Vjerrom svétom?

N. Tadachjesc samjenit s' gné svjetlostim, dà ti, kojsi jedan stvor takó ubogh, pò pùtu òd mollitve imasc cjás, i smionstvo sà govorit s' jednjem Boghom takó velikjem, i ù gnegha prossiti svè onó, sctòtje potrèbno, tolikó sà tselo, Kolikò sà Dùscu.

V. Koschje plodd usrokovati, i poroditi ù menni ovó sposnanje?

N. Ovi, mochjesc rjèti sàm sèbi, raslosciteje, i vedma pòtrebno, i korisno, dà jé unaprjeda bùdèm ciniti moje mollitve s' vechjóm potnjom, èr pò pùtu òd mollitve ja besjedim s' velicjanstvom jednoga Bogha, i dà nà mollitve bùdém pristupgljvat s' velikóm uffanzom, dachju isprosit ù gnega svè onó, sctò usbùdem pitati.

V. Vighmo nù sosc mallo s'vjetlostim Vjerre Svéte, i nàsce Ispovjesti.

N. Onachjenam ukasati, dàje Svéta Ispovés, jedno Svetotajstvo, alliti Sakramenat, s'kojem jedna Dùsca jùr ossughjena nà vjekovite, i pristrascné muke òd Pakla, glavnè neprjategliza jednoga Bogha Svemoguchjega, s' gnjémse mirt, i stjece pò dostojanstvima muke, i Karvi Jesussa Isukarsta Svéru millos, i isubavgljénje òd Pakla, i gnegovjeh vjekovitjeh mùkà.

V. Dà kàd bùdem ja snatti svè ové stvári, òd kojechjemi koristi bitti?

N. Pristupachjesc k' Ispovjédoiku s' podnisténstvom, sidóm, i sasvóm pripravom sà dobrovogino sagarliti, sctòte bùde svjetovati ù Koris Dùscé tvojé, i ù djello postavichjesc svè onó, sctóti narédi sà tvóju Pokoru.

V. Dà jesmoli kàd darscani ciniti djella òd Vjerre?

N. Svaki Karstjanin netomje doprò nà sposnanje òd rasuma, alliti rasborstva darscanjeh ciniti; à pak imaj ciniti vechkrat ù tjék òd scivota, alliti ù vrjéme svóga scivota, à navlasctito kadse sposna, daje napastovan prèma istoj svétoj Vjerri.

V. Dà kakose cini djello Vjerre Svéte?

N. Nà

Digitized by Google

N. Nà ovj nacin: Ja vjerujem temeglitto ſvè onó, ſćto vjeruje, i uccí Svéta Matti Zarkva, Rimska, Katolicjanskà, i tó vjerujem, erboje tàkó rekó, i objavjo Goſpodin Bogh iſtoj Svétoj Majzi Zarkvi, à Svéta Matti Zarkva menni. *Mibi Mater, & Matri Deus.*

ISGHLED.

PRèm nemilloſtivjem nacinom bjeſce Mucen jedan Svèti Mucenik pò imenu Roman òd Asklepiada Priſtavnika Ceſara Galleria, Koí Svéti Mucenik vechma raſmiſcgljajuchi otvardnutje reccenoga Sudza, ù ſvómu ſakonu òd nevjernoſti, negolli iſtè ſvojè priſceſtoke mùke. Sà uſadit ù gnegovù ſarzu ſpoſnanje prave vjerre (pò pùtu òd jednoga cſuda, pokli nemogaſce ſtolizjem rasloſima), illi sà najmanje dighnutmu ſvàko opogovaranje, kojebimu moghlo dóchi nà pamet. I tàkó ſaboravgljen Kako rekoh òd ſvjeh ſvojeh priſceſtokjeh mùká, obrachjen K' Asklepjadu reccemu; *Kàd nevjerujeſc ſćoti ja ſpovjedam òd Sveте Vjerre Iſukarſtove, a ſi mpinaj ono Djeteſcze toliko pravedno, i is gnegovjeh ùſtà jòſc nepodobnjeh nì sà progovorit, à negolli sà lagati, i ćjùchjeſc, i nauczit iſtinu, Kojuti ja ſpovjedam*, i ovakó s' gnim besjedéchi, pokasamu jédno mlaghjahno Djeteſcze, Kojé pri parſima darſcaſce jedna Matti-Karſtjanka, Koje jòſc nejmáſce Krepoſti sà rjéc iſuſtiti. Tád onó Djeteſcze slobodno progovori, i s' jákjem glàſom ſavſka. *Iſukarsje pràvi Bogh.* Tù tàkó Priſtavnik ſaſvè dà ſabuſcen, ſacjudjen, i priſtraſcen, alli joſc véchma otvardnút ù ſvojój Nevjernósti, jedovit priuſe, i upitaga; *T'kotje tò rèkò?* Odgovorimu Djeteſcze; *mojamje Matti rekla, à mojoj Matteri Bogh. Mibi Mater, & Matri Deus.* Ovakſbi odgovor najljepſci bjo, s' Kojémbi ſvàki Karſtjanin imó odgovorit, Kadbi prillcno bjo upſtan viſce ſvòjé Svéte Vjerre. Tkòtje rèkó, dàje Iſukars Syn Boſcy? daje umró nà Krìſcu sà ſahranjenje ſvéga ſvjéta? daje uskarſnuo slavodobicjan, i dà jedan dán imma sùdit vaskolik gljùdskj narod ſaedno skupgljen? Tkotje tó reko? Reklamje moja Matti; tò jès Zarkva Svéta, à Zarkvi Svétoj, rekoje Bógh. Ovákó, i ví ò Djecize rezitte, Kàdvám doghje Kojegod napaſtovanje prèma Svétoj Vjerri; alli nemoch bùdéte doprjét s' vaſcſem raſumom onó, ſćtò vjerujete, tad umigljeno, i slobodno odgovorite. *Ja temeglitto vjerujem ſvè ove ſtvari, erme tàko uccj Sveta Matti Zarkva, à Svetoj Matteri Zarkvi, objavjoje Goſpodin Bògh, Koj nittiſſe moſce privarit, ni privarit nàs, bjùjci on iſta dobrota, i mùdros. Mibi Mater, & Matri Deus.* Segu. part. 1. Rag. 3.

VJEG-

VJEGBANJE IV.

U' Otajſtvjem poglavitjem nàſce Svète Vjerre.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. BJuſciſtenàs ù parvómu Vjecbanju naucilli, i podpunno uvjegbali ù trſ Otaſſtva poglavita nàſce Svéte Vjerre, Koja imma vjerovati, i ſnatti ſvàki Karſtjanin. Tò jès ù Trojſtvù, i ù jedinſtvù Boſcjému, Uputtjénju, i ù Smarti Jeſuſſa Iſukarſta; i dà jès jedam Bógh, Koye Nadaritegl dobryeh, à pedepſnik opakyeh. Mollimvas, naucitenàs ſad, ſaſctòſſu ová trſ Otajſtva najpoglavitja sà vjerovatjh?

N. Ernàs ucjú sà ſpoſnati Bógha, Koye ſvè nàſce dobro, i nàcin ſa bit privedeni k'gnemu.

V. Dà sà Koſſe raslogh ſovù jòſc najpoglavitja, Kojá imma ſnatti Karſtjanin?

N. E'r ová trſ Otaſſtva darſeaniſmo ſnatti raſrednje, occitye, biſtrje, i vech oſſobitye òd oſtaljeh.

V. Nebilli bilo dóſta, ſnatſh, i vjerovatſh bès réda, vjetujuchi, Kakoſe uſcſa rſeti nà sljepaſcku ſvè onó, ſctò vjeruje Svéta Matti Zarkva?

N. Od ová trſ Otaſſtva poglavita, nje dòſta ſámo imatti jédno ſpoſnanje ſdvornjé, i bès réda, nùje potrebno ſnatjh navlaſctito, i raſredjeno, alliti pò rédu, kakoſmo rekli drugovdje.

V. Sà Kojùje ſvàrhu pòtrebno ovó ſpoſnánje, tàkó raſabráno?

N. E'rboje nemoguchje dopraſet dò Bógha nàſce najposljédne ſvàrhe neposnavſciga, i Kadga jòſc i poſnámo, nìſcta nè magne joſcje nemoguchje dopraſet dò gnega, akoſe jòſc neposna, i pùt Koſnàs ſám imma priveſtit K'gnemu, Koye Jeſus Iſukars.

V. Dàke tkò nèbi ſnó raſredno, alliti pò rédu, ová trſ poglavita Otaſſtva, nebiſe mogo ſahranit?

N. Tolikoje: E'r ſamó neumjetónſtvo oviéh Otaſſtva bilobi ſadoſti cinitmu, dàſe oſudi ù vjéke.

V. Dà biliſe oſſúdjo, dàje ſcivjo Kakono dòbar Karſtjanin? i daje dóbro djellovo?

N. Nemoſceſe ighda rſeti, daje dòbro djellovo, nì dàje ſcivjo Kakono dóbar Karſtjanin oní, Koj nje ſnó ová Otaſſtva poglavita Vjerre Svéte.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà Kádbi jedan bjo nekgnisćevan, alliti nesnan, Stàr, alli daje sednóm snò, à sàd vechje dash nesna?

N. Ová Otasstva poglavita potrebnoje snatti sveghjerize, nitje sadosta dasússe sàmo jednòm snalla: pacek oní, Koijh nèsna, nje podoban sà bìt odrjésćen nà svétoj Ispovìesti.

V. Ja veoma, i rasloćitto sumgnim ù mojoj paméti, moi Otaz, i moja Matti umijulìh dosslo?

N. A'ja isnovize povrachjamse, i govorimvàm, dà akosh dosslo nesnádù, dachjese ossuditi pò svè vjeke; i satò akosh gljùbite, Kakoste darscani gljùbitijh; nastojte, i isćitte svaki nàcin, dàjh bùdu nàuciti, i snatti, akosh neumjedu, i nesnadu.

V. Dáke mi imamo cinit òd Nàuciteglja nàscem Ozu, i nàscoj Matteri?

N. Javám negovorim, dajm cìnste òd Nauciteglja, nègh sàmo, dàjm napomenete, i recete, daste cjùlli nà Naùku Karstjanskomu, dà njesu sà dòsta, nì podobne svè inne Bogogljubnosti Karstjaninu sà sahranitse, akó nèsná trí Otajstva poglavita nàsce Svéte Vjerre.

V. S'tèsjem mochjuim cìnst dóchj ù sposnanje gnihova dàrscanstva, Koje imaju sà snattsh; alli Kakochju, i nà Kos nàcin já mòch, dash nàucé, i sapánte?

N. Mochjesc cìnit ovakó, i (dàrscansi), cestje Kràt prìd gnima pitat tvóju Bratju, Sestre, i Mlaghjeh òd tèbe visce ovjeh Otajstva, cinechím dài govore jakó, nekascuchjm, dasm cìnjsc òd Nàuciteglja; i tàkó tvoj Otaz, i tvoja Matti lasnochjejh nàuciti.

V. Potrebnoje, dash mi najprje naucjmo dòbro sà nàs: satò mollimovas, sćtò hòchje rjeti ovó parvo Otasstvo. *Jedinistvo, i Trojstvo Boscje?*

N. Hòchje rieti, dà imamo vjerovati, i snatti, dà es jédam sám Bógh ù tri Kìpa, alliti Sobstva Boscanstvena jednáka, Kojase sovù Otaz, Sín, i Dùh Svéti, i sasve dà svàki òd ová trì Kìpa, alliti Sobstva Boscanstvena jès Bógh, nisćta nè magne njesu tri Bógha, nèghli jedan sàm, i jedan isti Bógh, èr svà trì imaju jedno, i isto Boscanstvo, alliti bitje, i nàrav Boscanstvenu, is Koje svè ishodi.

V. Kàko mòsce bitti, dàje Bógh Otaz, Bógh Sin, Bógh Dùh Svéti, i nisćta nè magne dà njesu, nèghli jedan sám, i jedán isti Bógh?

N. Qvoje jedno najdubglje, i najskrovitje Otajstvo nàsce Svéte Vjerre, i mj nejmamo iskatti sà doprjetga snascóm slabóm pametim, nèghli imamo spodniscenstvom vjerovati; dà sàsve svàki òd ová trì Kìpa, alliti Sobstva Boscanstvena jès Bógh, nisćta nè magne jesu svà trì jédan sám, i jedan isti Bógh.

Digitized by Google

V. Méghju ová trì Klpa, alliti Sobſtva Boſcanſtvena, jellî Kojagòd raslikós? Dàje Kojgod òd gnih boglſ, alliti Moguchij?

N. Nije ikakve raslikoſti méghju gnima, èrſu ſvà trì jédnaka, ſvà trſ Svéta, i moguchja jednako; èrboſu ſvà trì jedan ſám, i jedan iſti Bógh.

V. Kakoſe ſovù ová trſ Klpa, alliti Sobſtva Boſcanſtvena ſajedno?

N. Sovùſe Priſvéto Troſſtvo.

V. Sétòje dàke Priſvéto Troſſtvo?

N. Jès jédan ſám Bógh ù trſ Klpa, alliti Sobſtva Boſcanſtvena, Kojſu Otaz, Sſn, i Dùh Svéti.

V. Jèlli Kója ſtvàr vèchja òd Priſvétoga Trojſtva?

N. Priſvéto Troſſtvo jès iſti Bógh, Kakoſmo jùr rekli, i tàko, Kàko nje ijedne ſtvàri vechje, nì jednáke Bóghu, tàkó nje nì ſtvari vechje òd Priſvétoga Trojſtva, nì gnèmu jednáke.

V. Prighimo sàd nà drùgo Otajſtvo Poglàvito: ſétò ſlamenuje, i prikaſcuje. *Uputtjenje, i Smàrt Jeſuſſa Iſukarſta?*

N. Slamenuje, prikaſcuje, i hochjè rjeti, dà òd ová trì Boſcanſtvena Klpa, alliti Sobſtva, drùghi Klp, alliti Sobſtvo jès Sſn Boſcij, ſaſve Bógh, Kakoje bjo ſvègh, sà isbavitnas, i osloboditnàs òd Pàkla, i gnegovjeh mùká, ucinjóſe jòſc Cjovjek, i bùduchſ ſcivio trideſti, i trì godiſéta s' Gljùdima, nà ſvàrhu umroje nà jednómu Krìſcu,

V. Nebilli bìlo dòſta vjerovati, i ſnatti, dàje Bógh ùmrò sà nàs?

N. Nébi bìlo dòſta, nù imamo jòſc raſabranje, i occitje vjerovati, i ſnatti, dà onſ, Kojſeje Upùttjo, i ùmró nà Krìſcu sà ſahranitnàs, dàje on bjo Sin Boſcij drùghi Kip, alliti Sobſtvo Prisvetoga Trojſtva.

V. Sà Koj raslógh tó imamo vjerovati raſabranje, i occitje?

N. E'r vjerujuchi mſ, dàje Bógh umró, mochjemo raſumjeti, dàjé umró Otaz, alliti Dùh Sveti, pokli ſvaki òd gnìh, Kakoſte cjùlli jès Bógh, i raſumjuſci tàkó upalibiſmo ù jedno priteſckó ſagrjeſcenje, tò jès ù Poluvjerſtvo, pokli Vjerra Svéta ucinàs dàſeje ſámo Uputtjo, i umró sà nàs Sſn Boſcij.

V. Ah Kolikoje mallo onſeh, koſ podpunno ſnádu ovó Otaſſtvo? Já jùr dò sàd, mogh rſeti, dàga njéſam podpunno ſnó?

N. Sàd dàke raſumjejga dòbro, ernàs mnogho utiſétſ, i ſnaj, dà onſ, Kojſeje ucinjo Cjovſek, i ùmró nà Krìſcu sà ſahranitnàs bjoje Sſn Bógha Oza, drùghi Klp, alliti Sobſtvo Priſvétoga Trojſtva.

V. Rezſtemi, Sſn Boſcij Kàdſe ùcini Cjovjek, jelli on ſvégh bjo Bógh, i Cjovjek?

N. Bjoje Bógh òd vjeka, à Cjovjekſeje ucinjo ſcettiri tiſſuchje, i vèch godiſéta poslje nègh Svjet bj ſtvoren.

V. Doſad-

Digitized by Google

V. Dosadsmo govorilli òd pàrvá dvá Otasstva Póglavità ; sàd proghimo nà trèchje Otajstvo, i istomacitemi, Kakose íma rasumjetti, dàje Bógh Nadaritegl dobrjeh?

N. Ovónam pokascuje, dà Bógh vràchjá, i dàva svoiem vjernsem sluscbenikom plátu, i dàr sà gnihova dòbra djella i nà ovému, i nà drùgomu Svsetu.

V. Dà Kakosse rasùmjemo, Kàd govorimo, dàje Bógh pedepsnik slseh, i opakjeh?

N. Tàdá rasùmsemo, i vjerujemo, dà oní Gresenzi, Kos ùmiru ù gnegovoj omrási, i nepriatéglstvù, dàsu od gnéga pedepsani mùkámi vjekovjtjem ù Pàklu pò svè vjeke vjeká.

ISGHLED.

HOtje jédnóm Gospodin Bógh occitto cinit sposnatti Svétomu Ozu Agustinu, Kolikoje nedohitno, i neismiscgljeno Otajstvo Prisvétoga Trosstva òndá, Kàd recceni Svétaz staśce, rasmiscgljajùchi sà usét pisati Kgnighe ovéga Otasstva, Kos hodéchi jednóm sà svòje odahnútje pút Morra, ughledá jedno priljepo Djetésćze, Koje sjedéchi nà Kraj Morra pò visce jednoga Kamena, bjesce isdùblo ù pàrscini jednu malahnu rupizu, ter s' jednóm srebàrnóm Oscicizom ù rùzi posspésćno zrepasce Morre sà ù onúga malahnu rupizzu, Kosu bsesce isdùblo prizrepati, i prilitti. Sctò vidéchi narecceni Agustin Svéti, pocéga s' velikóm svojóm radostim gledati, dje s' tolikóm pomgnóm onó Andjosko Djetésćze trudjásce ù onemu sabavgljenju, à poslje Kakoga bjesce gnekoliko vremena radosno glèdo, i uscsvo veoma sabavgljena; slaghjahno upìtaga, sctò hotjásce uciniti? Tàd onó Djetescze s' velikom stavnostim odgovorímu. *Ja nastoim, i hochiu prilit svè ovó Morre ù ovù rupizzu, Kojùsam isdùbo ù pàrscini.* Nà ovi Djetínski, alli veoma otajan odgovor, usese Agustin Sveti Krotko posmjehjvat, govoréchimu, Kakochjésc tí mòch Sínko moi, slitti svè ovó sciroko, i dùbóko Morre ù tàkó malahnu rupizzu? Tí Sínko Kolikomise vldí saman trùdssc, hotéchi ucinit jednu stvàr, Kojase ucinit nemosce. Tád posspjesćno odgovorímu ovàko onó Rasko Djetescze. *Vechmaje menni mochno prilit svè ovó dùboko, i sciroko Morre, i slitga ù ovù malahnu rupizzu; negbliśi tj podoban rasumjeti, dobititi, i istomaciti s' tvoijém slabjem rasumom Otajstvo sasvjem nedobitno Prisvètoga, i usmnoscitòga Trojstva*; i cjém ovó Djetescze isrecce, iscésnù s' pogleda Agustinova. Sàd vighte ví ó Djecize, s' Kolikjem umigljénstvom, imatese Klagnati, i vjerovati ovò privelikó Otasstvo, nèisctúchi hotjetga doprseti svascóm slabòm pametim; er akoje saviscnje smojonstvo bilo ù jednómu Agustinu Svétomu;

Digitized by Google

rasmishte kolikabi bila véchjà vasca nerasloscnós, kadbistega hotjelli dohititi s' vascóm lùdóm, i nedoraslóm pametim. Abreš. cap. 341.

VJEGBANJE V.

U' Tomacenju Vjerovanja ApostolsKoga.

I najpàrvo Tomacése ové ríeci: Vjerujem ù Bògha Oza Svemogùchjega.

UCENIK i NAUCITEGL.

V. JElli sétò drùgo odvisce dàrscan snatti, i vjerovati Kàrstjanin, osvém trí Otasstva poglavita, òd koyehsmo besjedilli ù proscastómu Vjegbanju?

N. Jès jòsc rasredjeno snatti, i temeglitto vjerovati svè onó, sétòse sadàrscí ù Vjerovanju Apostolskomu.

V. Sà kói usrók?

N. Erboše ù Vjerovanju Apostolskomu usdàrscé Otasstva poglavitja nàsce Svéte Vjerre.

V. Hochjetélli, dàvam reccem Vjerovanje, dà cjujete umjemliga?

N. Rézi.

VJEROVANJE APOSTOLSKO.

PETAR.
Vjerujem ù Bògha Oza Svemogùchjega, Stvoriteglia Nèba, i Sèmglje.

ANDRIA.
Jù Jesussa Isukàrsta Sina gnegova jedinoga Gospodina nascèga.

JACOB STARIJ.
Koi bì sàcet pò Dùhu Svètomu, porodjen òd Djevize Marje.

IVAN VANGHJELISTA.
Muccen pòd Ponzjom Pilàtom propet umrò, i pokopan.

TOMA.
Sisde nàd Pàko, trechi dàn uskàrsnu òd Màrtvjeh.

JACOB MLAGHI.
Usìde nà Nèbessa, siedì ob desnu Bògha Oza Svèmoguchjega.

FILIP.
Odtud ima dòchi suditi Scive, i Màrtve.

BARTOLOMEO.
Vjerujem ù Dùha Svètoga.

MATTEO.
Svètu Zàrkvù Katolicanskù, Svètjeh Opchjenstvo.

SCIMUN KANANEO.
Odpustlenje grìeha.

JUDA TADEO.
Pùtti Uskàrsnùtje.

MATTIA.
Scivòt vjecnì. Amen.

V. Mol-

Digitized by Google

V. Mollimvàs rezitemi najprje, ſctòje Vjerovanje Apoſtolskó?
N. Jès jedan Kràtak Skup ſvéga onegà, ſctò navlaſctito ima vjerovàti ſvàki Kàrſtjanin.
V. Tkòje ucinjo, alliti sloſcjo Vjerovanje?
N. Dvanés Apoſtola, onda Kàd hotjahu póchí pripovjedat Vanghjelje Svéto pò ſvèmu ſvjétu, i Satóſe Sové Vjerovanje Apoſtolskó.
V. Sctòſe raſumje ù ovſem rjecima pàrvóga Sckgljana: *Vjerujem ù Bògha?*
N. Raſumſeſe, dà tí nè sàmo vjeruſeſc, dà jès Bógh, i dàje iſtinito onó, ſctòje Bógh rèkó, nèghli jòſc ſaviſce, dà i vjerujeſc ù Bógha gljùbechiga, i dà s'vjerrom, i s'gljùbavim s'gnimſe ſadruſcujeſc.
V. A' tkoje Bógh, ù Kóga, mí govorimo, dà vjerujemo?
N. Boghje jedno dòbro, tàkó veliko, nedoſpjetnó, i neiſmjerno, dà prìhodí hàſcu gljùdskú podobnós, sà mochga doprjeti, i Kóga ſvì ſtvòri Sajedno nemoghu doprjéti nì dohititi sà podpunno ſpoſnatga.
V. Akóſe nemoſcè podpunno dòchi ù ſpoſnanje Velicanſtva Boſcjega, dà moſceliſe ſctògod ſnatti òd gnegovjeh iſvàrſnoſtí?
N. Mòſce, er Vjerra Svéta ucínàs, dàje Bógh jedan pribiſtri, i prìjſtiniti Dùh, i dàje pàrví pocetak, i pàrví uſrok ſvíeh ſtvàrí, èr ſvè onó, ſctoje nà Nèbu, i nà ſemgli, ima pocetak òd gnegha, i èrje on oní, Koí hràni, podpomaga, i uſdàrſcj ſvèkoliko.
V. Dà moſceliſe vèch ſctò drùgo ſnatti òd Bógha?
N. Mòſceſe ſnatti, dà on nje ighda imó pocetka, nittichje magne ighda imatti ſvàrhe: dàje nelſmjéran, i dàſe ſvùd, i ù ſvjém mjeſtima nahodí, i namjera: i dà napunja Nèbo, i Semglju: dà ſvè clní, i vìdi, dà ſvè mòſce, ſctò hochje, i dàje jedini, i ſvemoghúchí Goſpodar ſvjeh ſtvàri, kakono òd gnega ſtvorenjeh.
V. Govorilſnam vèch ſctò drùgo Vjerra Svéta?
N. Govorſnam jòſc, dàje Bógh jedno bitje priplemenito, Koje uſdàrſci ù sèbi ſvè iſvàrſnoſti, i ſvà dòbra, nebjuſci ikakva dòbra, alliti ikakve iſvàrſnoſti, kojaſe bès ſvàrhe nenahodì ù Bóghu.
V. Dàkeje Bógh ljép, dòbar, mùdar, pravedan, milloſtiv, Svét, i pùn ſvakoga dòbra?
N. Nè ſamoje Bógh ſvè tò, ſctòſi rèkó: nùje jòſc ſaviſce iſta ljepota, dòbrota, mudroſnanſtvo, ſvètinja, i iſtò moguſſtvo.
V. Veomaſtè dòbro ucinilli, dàtmi Kojegod ſpoſnanje òd Boſcjega Velicjanſtva.

N. Iſti-

Digitized by Google

N. Istinaje, dà sasve Bógh nemoscese posnatti, nègolli nelsvàrsno, nisèta nè magne pristojnoje, Kolikose bóglje mòsce, dà òd gnjèga, i òd gnegovjeh isvàrsnosti imat bùdemo Kojegod spoſnanje.

V. Sà Kòjú svarhu?

N. E'r spoſnausci mi pò pùtu òd gnegovjeh Isvàrsnosti, dàje Bògh jédno dòbro nedospjétno, jedno dòbro, Kòje sadàrsci ù sèbi svà dòbra, bitchjemo spravni, prje isgubit svàku innu stvàr, nèghli gnegovù Svétu millós.

V. Dà Koschjemo mj drùghi ploód stèchi, imajuchi jédnu tàkò velikù szjènu òd Bógha?

N. Snajuchi mj, dàje Bógh nedospjétno Svét, nedospjétno neprjategl grjéhu, i dà bùdùchi neismjeran, dàse nahòdi, i namsera ù svakomu mjestu, cjuvachjemose sà neucinit prìd gnegovjem pribistrjem occima ikakve stvàri, Kojabimu móghla bitti màrséchja.

V. Ovóchjenam spoſnanje slùscit sàmo sà nevrjeghjatga?

N. Kolìko bùde vechje spoſnanje, Kòje imalli bùdémo òd Bógha, tolikóchje vèchja bitti gljùbav, Kojùchjèmomu nòsiti.

V. Sà Koj rasłogh?

N. E'r akòse òd nàs toliko gljùbi jédan Stvòr, Kadnamse prikascuje dòbar, allinamse cìnj, dàje ljèp, Kolikochjese òd nàs vèchma gljùbit nedospjetna dòbrotta, i nestvorena ljepota, Kojàje Bògh.

V. Mj sà rsetvàm istinito, sveghjerize imalisimo, alliti sà najmagne cininame, dà imamo veliku szjenu òd Bógha.

N. Kàko hochjete, dàvam ja tò vjerujem, ako vi imate vechju zjenu, i strah òd vàscega Oza, vàscega Pastjéra, i òd vàscega Nauciteglja, nègolli òd Bógha?

V. Pò cemusse domiscegljate, i dohodíte ù spoſnàje òd tègha?

N. Vidéchi nàcin, s' Kojjem s' gnim govorite nà Svétoj Mollitvi, s' Kolikom neugljùdnostim raspuscténjem, i raspàrscanjem òd pàmeti prìbjvate prìd gnim ù istòmu gnegovù Templu? s' drùghe stráne, Kolisku, i kolisku sframescgljvos, i strah Kúscate ù vàmi istjem, akovàs glèda vàsc Otaz, vasc Nauciteglj, &c.

V. Dà imateli vèch Kojgod drùghi Isghléd, alliti prikorenje?

N. Imam, i donjetchjuti jédno sámo jùr veoma occitto, i stanovito, i tòje lasnóchja velska, s' kojom grjescéchj, gùbisc Bóscje prjateglstvo, i nepomnja, Koju imasc sà opétse povratiti nà Bóscje prjatéglstvo, stanújuchj ti nà Mjeséze ù grjéhu neispovidjen; à mjelli reaimi ti ovó jedan occit biglјeh òd nèzjene, Kòju imasc òd Bógha?

V. Nàkon Kakostemi prikasali, i istomacili tkóje ovi Bógh; ù Kóga obitujemose vjerovati: Mollimvàs nauciteme jòsc, sascòse govori: *Vjerujem ù Bogha Oza?*

N. Go-

Digitized by Google

N. Govorimo sà occikovati, dà rasumjémo vjerovati ù pàrvi Klp, alliti Sobstvo, Prisvetoga Trosstva, Kojse sové Otaz, èrje jòsc òd *vjekuvjecánstva* porodjo svòga jedino rodjenóga Sinka.

V. A' tolise negovorí, dàje Bógh Otaz, i svjéh nàs?

N. Govorisse, i tolikoje, allje svóga Sína Otaz pò nàravi, bjùsciga porodjo jòsc òd vjéka, à nàscje pàka Otaz pò millósti, èr osvém sétònasje stvòrjo, jòscnasje i posinovgljo sà svòju Djezzu, alliti Sinove.

V. Sà Kos ùsrok nàsc Bógh sòvése Svèmogúch?

N. Sòvése Svèmogùch, èr ako hochjè mòsce ucinit, i rascinit svàku stvàr.

V. Akoje Bógh tàkó mogùch, pristojnoje, i rasloscito, dagase bosmo?

N. On òd nàs vèch scjùdi gljùbav, nèghli stràh; svjem tjém sà lascnje mí ustrucjatse òd grjéha; Kosga toliko vrjeghja, i nà Kòga òn tolìkó màrsi, potrebnoje, dà svèghjerize prje negòlismo sagrajescili, dàse strascimo òd gnegova svemogujstva, Kakonó òdónéga, Kosnam ù jedan cjàs mòsce dighnut ovi vremeniti scivot, i svàko dòbro, i pedepsatnas svakóm vàrstóm odasla, i nà ovému, i nà drùgomu svjétu: Kadlismo pàka sagrjescili, potrebnoje, dà uffamo ù Bóscje véliko, i neismjerno Millosàrdje.

ISGHLED.

BJàhu ù jednómu Gràdu dvá Mladichja veóma naùcna ù Pismu Svétomu, i mnogho drágha Prjateglja méghju sòbom: Jedan òd Kojeh cjém prìminu, prikasàse svómu dràgomu Prjateglju, (Kos bjesce ostó nà Svsetu) vàs okrùscen s' gorùchjem, i s' gestokjem plamenima oghgnenjem. Tàd upstaga oní scivi vàs sapanjen, i pristrascen, govoréchimu. Mollimte, rezzimi, sétòje usrók tvóga ossughjenja, i tjéh tvojjéh tàkó teskjeh, i gestokjeh mùká, ù Kojimte vidím? Odgovorímu: Imásc snatti, dà ja nahodéchise nà cjàssu mògha priminútja: prikàsamise jédan Dùh neciscì, i pòceme ispitivati vsce stvàri Vjerre Svéte. Jàmu pospjescno nà svè odgovorsh, dà temeglitto vjerujem svè, sétòse usdàsci *ù Vjerovanju Apostolskómu*: A' on prjuse, govorechimi, dà veoma dòbro snásce, dà jà bjáh dòsta vjèsc ù Pijsmu Svétomu: sàtò reccemi, dàmu istomacim gnjeke stvàri visóke visce pàrvóga Klpa Trosstva Prisvétoga: govorechimi, daje istinito gneko gnegovo lascivo govorenje. Jamu odgovorih, dàsu gnegova vjegbanja od Poluvjerza, i dàje gnegov Nàuk Urascij; svjem tjém sljedéchi on ù prigovaranju, i na stojechjme pridobitti s' gnegovjem rasloshima; A' ja usdajuchise velle ù mòju pamét, i ù moje snanje, ugljesoh s' gnime ù natjezanje, i ù nadgovaranje; i nà svàrhu pridobime s' gnegovjem lascivjem rasloshima, dà ja poceh dvoumitti, alliti sumniti ù istinitoj istini ovéga sckljána.

U'to-

U' toliko ſmàrt hùda, i nemilla priklopime, i ſadùſci ù onjem chjuchjegnima, ù Kojehme nàghje, i tàkó bìh uſilovan prikaſatſe prid Prìſtoglje Bógha Sùdza ſtrahovitóga, òd Kógha bìh oſlùghjen pò ſvè vjéke vjéka parſcitſe ù ovemu gorùchjemu oghgnu, Kakome vidíſc. Evo ò Djetizze cjuſte, Kolikoje iſtinito onó ſctosmo odisgará rékli, dà ù ſtvarima Svéte Vjerre nevaglja uſdatſe nì ù pamét, nì ù ſnanje; nùje potrebno, dà podniſcno poklonimoſe ſnaſcjem hitrjem raſumom ſvému onému, ſctò imamo temeglitto vjerovati; à onda Kàdnam uſdohóde napaſtovanja viſce Svéte Vjerre, dà nà gnih neodgovaramo frasloſima, nì ſprigovaragnìma, nègh dà temeglitto vjerujemo ſtvàri Vjerre Svéte, i nè zjéchja drugoga raslóga, nèghli sàmo èrje tàkó Goſpodin Bógh rèkó, Koj nittinàs móſce prìvarit, nì prìvaritſe, bjùſci on iſta iſtina, i iſta mùdròs. Kaſalicch. nà pogl. 357.

VJEGBANJE VI.

Sljedi Tomacenje pàrvóga ſckagljana Stvoriteglja Nèba, i ſemglje.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. JElli Kojagod ſtvàr, Kòjá prìkaſcuje dobrotu, i moghujſtvo Bóſoje?

N. Jès ſtvaranje Nèba, i ſemglje, Kojeje jedno djello, alliti plood oſſobiti gnegové dòbrote, i moguſſtva.

V. Sà Koi raslogh?

N. E'rje Bógh ſtvorjo ſvè ſtvàri, Koſeſu nà Nèbu, i nà ſemgli, nebjuſci bjo dàrſcan sà ſtvoritſh; nà sàmo gànut òd ſvojé dobroté, i sà nà ovi nàcin udjeliti Stvorenju ſvómu Kojgod malahni djo sèbe iſtóga, i sàtò vidéchi mí Kojgòd ſtvor, Kojnamſe cìnſ, daje ljep, i prìkaſcùjenamſe, dàje dòbar, imamo rſeti nammi iſtjem, dà Kolikoje ljepſcí, i Kolikoje boglí nàſc Bógh, òd Kòga ishodí Dobròta, i ljepòta ovega gnegova ſtvòra.

V. Nà Koſ nàcin ſtvàranje *Nèba*, *i jémglje*, oſvèm ſctònam prìkaſcuje dòbrotu: jòſcnàm prìkaſcuje, i veliko Moghuſſtvo Boſcije?

N. Cinechinam dòchi ù ſpoſnánje, dà Bógh ſamóm ſvojóm jednóm rjecim iſvadjoje, i ſtvorioje òd niſcta ſtvòrre tàkó ljépe, i tolſko velſke, Kakonoſu *Nebeſa*, *i Semglja*, Kàd ſvè nàſce Poglavize ſvjetovné ujedno, nejmaju mòchi ſadovóglne sà ſtvoriti, nì jédan zvíet, nì sà datti bitje jednomu ſamomu Mravù òd ſemgljé.

V. Sctòſe raſumje pòd ovjem imenóm: *Nèba*?

Digitized by Google

N. Raſumjéſe ſvè onó, ſctòſe uſdàrſci nà iſtómu Nébu, Kakonóſu Sùnze, Mjeséz, ſvjéde &c.

V. Da raſumjelíſe vèchje ſctò, oſvém ſctòſte rekli?

N. Raſumjéſe jòſc poglavitje i Andjeli, Kojíu ſvì Dvorani Nebeſki, i Poglavize onéga Kragljéſtva.

V. Tkóſu tí Andjeli?

N. Jéſu Dùhovi Priciſti, nadàreni òd Bogha s'jédnóm najvechjóm ljepotóm, i punni ſvàke milloſti.

V. Dà ovj nà Kojùſu ſvàrhu dàti, i odredjeni òd Bógha?

N. Sà pribjvati prid Priſtogljem Boſcijem, gljùbitga, Klagnatmuſe, i ù iſtó dòba pò gnegovoj naredbi oſlobitój cjuvati ſvjèh nás.

V. Kàko? Andjo, Koije jedan ſtvòr tàkó ljep, Poglaviza Raſkí, tolikó vèchi òd nàs, odredjenje òd Bógha sà ſnami pribjvati, i sà cjùvatnàs?

N. Tolikoje: èr nebùdùchi ſadoſta Bóghu, dàje odredjo, i oſtavjo sà nàſcu slùſcbu tolike mnóghe, i tàhó ljèpe, i raslike ſtvòrè ſemaglſké; mù jòſc ſaviſce hotioje, i odlucioje, dà jedan Stvòr òd gnegovjeh Poglavíza Nebeskjeh bòs prìſtánka bdj ù nàſcu ſcràſcu, i dà dán, i nóch ſveghjerize cjuvanàs.

V. Ovóje jédno velíko nadarenje, s'Kojemnasje nadarjo nàſc Bógh; ſctò dàke mí imamo cìniti sà odgovoritmu nà tolike neísbrojne, i neiſmjerne dàrove?

N. Imatemu imatti jédnu najvechju hàmós, i pòſnati veliku pomnju, Koju òn imma òd váſcega vjecnóga ſahragnenja, i ceſtjemu ſahvagljvati nà jednómu nadarenju tàkó véliku.

V. Dà ſnaſcjem dòbrjem, i blaghjem Andjelom Stràſcaninom Kako imamo mí prohoditi?

N. Imatemu nòſtiti veliku gljùbav, i cjás, i naſtojati neucinitmu ijedne ſtvàri, Kojabiga moghla (na nàſc nàcin govoróchi) oſcaloſtiviti, i ù ſviém vaſcjem napaſtovágnima, i potrebám priporucjvatſe gnegovoj obrani.

V. Dàke pòd imenóm Nèba ſadàrſcúſe jòſc i Andjeli: dà pòd imenóm ſemglje, ſctòſe ſadàrſci?

N. Sadàrſcúſe ſvè ſtvàri, Kojé ví vidite, Kakono Povjetàrze, Oghagn, Vóda, Zvjetje, Vòchje, Dùbje, Dràgo Kamenje, Rìbe, Ptize, i ſvè inno, ſctovamje toliko ugodno vàrh sèmgljé.

V. Saſctòje Bógh ſtvorjo tòliké, i tàkò raſlíke, i ljépe Stvòre?

N. Stvorioje ſvjeh, dà usbùdu slùſciti Cſovjeku, i imate ſnatti, dà ſtvarajuchijh, onje imó misó oſlobitu nà Kòris, Kojubiſte jòſc i vj imalli iſvaditi.

V. Dàkeſmo mnogho dàrſcani Bóghu, bjùſcì ſtvorjo tolike ſtvàri,

i bjàſcijh ſtvorjo sà nàſcu Kòris, dà moſcemoli mſ ſchò ucinit sà s' gnimaſe dòbro ſlùſcit?

N. Imate pomghjvo raſmiſcgljati, dà njéſu Stvòri onſ, Kojvàs ſlùſcu; nù Bógh iſti Kojvas ſlùſci ù ſvoijem ſtvòrima.

V. Kàkonò nà prìliku?

N. Bóghje onſ, Kojvas ù Sunzu proſvjetgljuje, ù Oghgnu raſgrjeva, ù Vòdi raſhlaghjuje, hràni ù onój jeſtojski, naslaghjuij ù oném Zvjétu.

V. Dà ſnajuchi mj ſvè ovó, ſchò imamo cinit?

N. Nejmateſe uſtavit ù Stvarima; nù s' gnìh próchi sà raſmiſcgljati gljùbav vaſcega dòbròga Bógha, Kojvamje prìpravjo nè sàmo onó, ſchòvamje potrebnito sà ſcivjéti; nù jòſc dàvam dàva, i dàrſva tolike ljepottè, tolike pokoje, i tolike naslade pó pùtu òd nelsbrojnjeh ſvoijeh Stvòrá.

ISGHLED.

BU'dúchi jédan dán poſcló gnekoliko Mudroſnanaza pohóditi Svétoga Antuna Opatta, Koſ nàkón dùgha raſgovora s' gnime ucignena, i provedena; oſtàſce ſacjudjeni òd gnegove vèlſké Mùdroſti, i ſtavnóſti ù besjedjenju, clnechijmſe ù gnihovoj paméti, dà òn mnogho vrémena bjèſce potratjo ù uceniu, i dà nè zjechja drùgoga ùſroka bjeſceſe uklonjo, i pobjegó ù Puſtinju, nèghli sà mòch s'vechjom mirnochjóm òd pameti bes priſtánka naſtojati nà Mùdroſti, i tàkó miſcgljahu, dà òn imaſce s' ſobom, Kojugod ljépu, i veliku Kgnigoniu; i tù takò uſceſcega ſgeglno molliti, dàbijm ùkaſo oné Kgnighe, ls Koijeh òn vaghjaſcè takô, i toliko viſoke, i raſumne Nàuke. Tàd onſ dòbri, i Svéti Pùſtignak ishodechi ſajedno s'gnima iſvam ſvoſe Zellize, alliti Stána, ùkaſaim s' jédnòm rùkóm Nèbo, à s' drùghom ſemglju, govorechijm: *Evovàm onjeb velizjeb Knigha, Kòje sàme, i jedine ja bès priſtanka dnèvim, i nòchim ſchlem, i ucim; Koje sàme Kàdbi ſvè gljùdi botjelli pomgnivo ſchitti, i ùcitti, i ù gnihovoj pameti dòbrojb raſmiſcgljati, ù gnimabi ſamjem podpunno ugblèdalli; i ſpoſnalli ljepotu, mùdroſ, jàkoſ, i priveliku dòbrotu Boſcju, Kòje ſvè iſvàrſnoſti occitto prìkaſcujuſe, i videſe ù ſtvaranju ſvèga ovèga Svjeta, i ù ſvèmu onèmu, ſchòſe ù gnegovù okoliſcu uſdàrſci, i tàkòbi dò bàrſo iſiſcli veoma nàucni, dà pò sàmu vidjenju tolikieb, i tàkd raſlizjeb ſtvòrà, doſclibi podpunno ù ſpoſnanje òd Stvoritegljeovjeb iſvàrſnoſti.* Tàkó i vſ ò Mladichi vidéchſ tolike, i takó ljépe Stvòre, nejmatéſe sàmo uſtaviti ù gnimáh, i uſcivatijh, nègolli imate raſmiſcgljati, Kolikoje mògúch, i Kòlſkoje ljép, i raſuman onſ Bógh, Koijhje ſtvorjo, i Kolikoje blagodáran bjo s' vammi, ſtvarajuchijh sà vàſcu Kòris. Athanaſ. Svéti ù gnegovù Scivotu.

VJEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE VII.

Slìedi Tomacenje parvóga ſckgljana, i ſemglje.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. POd ovſem imenóm, *i ſemglje* ſadàrſculisé iétóm sàmo Stvòrì, nechjùtéchſ, i nerasloſciti?

N. Nè, nùſe ſadàrſci jòſc, i Cjovjék, Koije Stvòr vèch poglavitij, i vèch plemenitij; i sà Kòga Kòris, i uſcivánje bilaje ſtvórena ſémglja.

V. Dà ucemùſe ſadàrſci ovó Gljùdskó velíko Pleménſtvo, i Kòris?

N. Bjùſcimu Bógh dò jédno Tjélo tàkó ljépo, i tàkó skladno, i ugljudno, i toliko liepo raſredjeno, i nadareno s' toliko Ochjuchjénſtva, i ſaſtuceno òd toliko raslizjeh ùdà, dà jedno drùgo ù ſvojjém potrèbám bùdé pomagati.

V. Dàke ſvè Plemenſtvo Gljùdsko ſadàrſciſe ù ovém Tjélu?

N. Nè, pàcek navlaſtito ſadàrſciſe, bùdùchjmu Bógh dò ſajehno s' Tjélom jédnu Dùſcu rasloſcitu, neumàrlu, ſtvorenu òd gnegha nà ſvóju sljku, i prìliku, i podobnu sà poſvojtga, i sà uſcjvatga pò ſvè vjéke ù gnegovoj vjécnoj slavi.

V. Sétò raſumjéte vj onda, Kàd govorſte, dàje Dúſca gljùdská rasloſcita?

N. Raſumjeſe, i hòchje rjéti dàje Cjovjek ù raſumu slicjan Andjélima, èr ſpoſna, i raſumje onó, ſétò cìnſ, i djelluje povoglno, i slobodno, ſétò nè cìné drùſi ſtvòri, Koſ njéſu nadareni ovjém raſumom.

V. Dà Kàd govorſte, dàje Dùſca gljùdská neumàrlá, ſétò tàd imamo raſumjeti?

N. Imate raſumjeti, dà òna nemoſce ighda umrjéti, nù dàchje ſcivjet ù vjéke.

V. Rekliſte jòſc, dàje Dùſca gljùdskà ſtvorena òd Bógha nà gnegovù slìku, i prìlikn: Tolliſe ovò sà gnù jédan ljep dàr, alliti Parchja?

N. Onakò, Kakoſe, nemoſce dàtti ſtvàr ljepſcja òd Bógha, nì mucnja sà dohititſe s' gljùdskóm pametim, tàkóſè nemoſce nì iſrjéti, Kolikaje ljepota; i doſtojanſtvo Dùſce nàſce, Kojaje ſcivà, i jedſna slika, i prìlika iſtóga Bógha.

V. Nà ſvàrhu dà ſaſétò govorite, dàje Dùſca gljùdska podobna sà poſvoſtti, i sà uſcjvati Bógha ù vjeke.

N. Govorſmo, èr ſvàka Dùſca gljùdská, Kojáſe odjéli s' ovéga ſvjéta ù Boſcioj milloſti, bitchje gnegova gljùbgljena ſarucniza, i Kchj; baſétiniza gnegova vjecnóga Kragljſtva, i ſveghjerizechje uſcjvati iſtóga Bógha ù gnegovoj nedoſpjetnoj slàvi.

Digitized by Google

V. Dàke veomaſmo dàrſcani Bóghu, bjùſcinam dò jédnu Dùſcu tàko ljepu: dà ſćtò pàka On, iſćte òd Cjovjéka, bjùſciga ſtvorjo, i nadarjo s' tàkó ljèpjem dàrima?

N. On drùgo nè iſćte, ni hochje òd gnegha, neghli dàgha pòſna, gljùbi, i slùſci nà ovém ſvjétu, à poslje Kakogaje vjerno sluſcjo ù ovemu prìkratkómu ſcivotu, dàgha dòghje nſcjvati ù vjéke ù gnegovù Kragljſtvù Nebeskómu.

V. Dàke ſviſſu Gljùdi nà ovém ſvjétu ſtvoreni òd Bogha, sàmo sà tù ſvàrhu?

N. Tolikóje; ſvì Gljùdi, Poglavize, i Podloſcnizi, Uboghi, i Boghati poſtavgljeniſu nà oví ſvjét sàmo sà slùſcit, i gljùbit jednóga Bógha, tàkó dòbra, sà mòch pàka pò ſvè vjèke vjéká uſcjvatiga: i ovóje najpoglavitij pòsó, sà Kojnasje ſtvorjo, i poſtavjo nà oví ſvjét.

V. Dàke jòſc jédan Ubogh, jédan òd prìproſta Ròda, jédan neumjetan, Koije sà mallo, alliti sà nìſćta zjegnen, i tolikò slòpati, i podnosí nà ovém ſvjétu, ſtvòrenje sà ovè velike ſvàrke sà slùſcit, gljùbit, i uſcivát Bógha?

N. Jùrſmo rèkli odiſgár, dàje tàkó: pacek ovó ima bitti jédna velika utjeha sà tuſenjeh, i nevoglnjèh ſvjéta ovèga; vjerujuchj, dà sàsve dàſu pogàrghjeni, i sà niſćto dàrſcani nà ovému ſvjétu, i ù ovému ſcivotu, alliſu jòſc i onni ſtvoreni sà nedoſpjetno, alliti bèſkoncivo nà drùghomu ſvjétu, i ù drùghomu ſcivotu uſcjvati Bógha.

V. Dà Kàkoſe ima slùſcit Bógh? jàſam jédan ſiromaſcjan, alliti Ubógh Mlàdich, i nemoghu velle hodit pò Zàrkvám, nì cìniti dùghjeh Mollitava, potrebnoje, dà ja poslujem, i trùdim sà prihranitſe?

N. Nesluſcisè sàmo Bógh govorechj Mollitve, nì ſtojèchj ù Zàrkvi; nù navlaſćtito cìnéchi, i pomgnjvo iſvàrſcujuchí Bóſcju Svétu vòglju ù onému bitju, ù Kòmu òn hochje, dàje òd nàs slùſcen, i gljùbgljen.

V. Dàke jòſc, i trùdéchi, i ſabavgljajuchiſe ù poslima, Koje pròſſi mòje bitje mòchju slùſcit, i gljùbit Bógha?

N. Tolikóje bès ikakve sùmnje, iſćtóm àko tí ſagàrlíſc, i podneſéſc dòbrovoglno oná cignenja, i trùde sà gnegovù gljùbav, i sà dàtmu nasladu; tíchjeſc mòch slùſcit Bógha, trùdéchí nà ſvàrhu sà Kojéſi bjo òd gnegha ſtvoren.

V. Rezítemi dàke, ù cèmúſe ſadàrſcí sluſciti, i gljùbiti Bògha ù ovému bjeghuchjemu ſcivótu?

N. Najpàrvo ſadàrſciſe ù obsluſcénju gnegova ſakona, i ù uſtrucjanju òd grjéha: èrſe nemoſce iſtinito rjéti, dà jédan doſſto slùſci, i gljùbi Bògha, ako neiſćte sà iſnachi gnegovù Svétu vòglju, i pòſcudu, i nè obsluſcuje onó, ſćto òn proſſi, i hochje od gnegha.

V. Dà jelli dòſta sàmo negrjeſciti?

N. Prì-

N. Priſtojnoje jòſc i tàrpjet, podnoſit, i ſlnit ſvè onó, ſctòſe tàrpí, pòdnoſi, i clní sà dàt nasladu Bòghu, i èrje gnemu tàkó dràgo, i ugodno.

V. Ja dàke nà prìliku imam hòdit nà Ucjonizu sà ucitti Kgnighu, imàm ùcit, nàſtojati, i ſabavgijatſe okó rùkotvorſtva? Kàko mòghu, ja cinéchj ové ſtvàri gljùbit, i slùſcit Bògha?

N. Clnijh, nè sàmo, èr tàkó hòchje tvoí Otàz, tvoí Naùcitégl sà dà dobjéſc hrànu; nègolli navlaſctito sà pogodít Bòghu, Koſ hòchje, dà tàkó bùde òd tèbe slùſcen nà ovém ſvjetu ù tèmu djellu.

V. Dà clnéchj nà tí nàcin, hochjùlli ſtèchi Kojùgod plàtu?

N. Svè onó ſctó bùdéſc clnitti, i pòdnoſiti ù ovému prohodéchjemu ſcivotu, bitchjeti ſpoſnano, i nadoplachjeno òd Bògha ù drùgomu ſcivotu, i nà tàkí nàcin, dà sà mallo slopatjenja, i trùda, Kòga bùdéſc podnjo, i prìtarpjo, cinéchi gnegovù ſvétu vòglju, ſtèchjéſc vechja uſmnoſcenja òd slave, i òd blaſcenſtva vjekovítoga nà drùgomu ſvjetu.

V. Dà *Kàd* nèbi imó ovè ſvàrhe sà datti Bòghu nàsladu ù mojém djellovagnima, i trùdima, *Kòja* noſí ſobom mòje bitje; billi mògho ſctò sà sluſciti, i ſtéchi sà drùgoga ſcivota?

N. Tkò netrùdí, i nècinſ sà Bògha, i sà bitmu dràgh, i ugodan; nemoſce uffati, ní cekati sà ſvoje trùde, i pachjenja ikakve plàte ù drùgomu ſcivotu.

V. Unaprjéda dáke ſctò imam ciniti?

N. U' jutro cimſe dighnéſc is Odra, rèzi sàm sèbi: Jaſam ovſ dàn nà ſvjétu sàmo sà ugodit Bòghu, i sàtó onſ trùd, onó cignenje, oná pomnja, onó dòbro, *Kòje* bùdém ciniti, nechjùga clniti, nèghli sàmo sà gnegha, i clnechjga sàmo sà gnegha, trjebaje, dàga clnſm, Koliko boglje umjem, i mòghu.

V. Dà nàkon Kakoſam ja doſluſcjo Bògha ù ovému ſcivotu, ſpoſnauſci, dà imam póchj uſcjvatga, ſctò imam clnit?

N. Imaſcſe raſtaviti, i rasluciti òd ſtvòrá, i rjéti sàm sèbi: Ja cèkam jedno dòbro nedoſpjetnjem nàcinom vèchje: Jaſam ſtvòren sà uſcjvati Bògha, *Koj* sàm moſceme ucinit podpunno blaſcena.

V. Rezitemi, dà tá raſmiſcgljanja hochjelimi bitti mnogho Koriſna?

N. Hochje; pacek prìkoriſna; pòkli ſpomignuchjſe tí òd Plemenſtva, i velicanſtva tvoje najposljednje ſvàrhe sà Kojúſi bjo ſtvòren, ſcivjechjeſc nà ovému ſvjétu, Kakonó Dùſce odredjene sà onega ſlavnoga *Kragljèſtva*, à pàk nà drugomu ſvjétu ù novómu ſcivotu uſcjvachjeſc ù vjéke Bògha ù gnegovoj vjecnoj slàvi.

ISG-

Digitized by Google

ISGHLED.

BU'dúchi ſcivjo jédan Potajnik jdnóga velika Samovladaoza ſvè vrjéme ſvógha ſcivota ù veoma pomgnivoj slùſcbi ſvóga Kraglja; dóghje nà ſvàrhu nà cjàs òd ſvóje ſmàrti, i raſmiſcgljajuchi ù ſvojój paméti, Kolikoje ù vàs ſvoj ſcivót ſcivjo ſaboravgljen òd Bògha, i òd ſvojé najposljednje svàrhe, èr ſvè ſvoje misli, i pomnje biléſu ſveghjerize odredjene, i upótjene nà sàmu slùſcbu ſvjetovnu, nejmajúchj prìko dnèvi, mòſce bìt nì magne jédné sàmè misli, alliti uſpomene òd Bògha, nì od ſvojé Dùſcè, i ſpoſnauſci ſaſve dozna ovó ſvòje velikó pomagnkanje, veoma groſno, i bès prìſtanka zvigljáſce, plakáſce, i usdiſaſce, ſam sòbom govoréchi. *Ah nevoglna mènne, ſtòſam igbda ù moj proſcaſti ſcivòt ucinjo ù Kòris mògha vjecnógha ſpaſenja? Potratjoſam vèch nègh ſtò Riſmà Kgnighé sà piſati Kgnigbe, alliti liſte mògha Kràglja, à njeſam iſtrajo, nì magne jedno pò liſta sà ſabigljeſciti pomagnkanja mògha ſalùdgnega, èr argbjava ſcivgljenja; nà ſvàrbu sà ſviditſe, oſvjeſtitſe, i ponàpravitga. Ah prineſrechni moj trùdi, ſalùdu iſtrajani, èr nevdredjeni nà ſvàrhu mògha vjecnóga ſabranjenja: Ah dàſam tolikò trùdjo sà obsluſciti Bòſcje ſapovjèdi, Kolikòſam naſtojo, cìnjo, i trùdjo dnèvi, i nòchi sà iſpuniti pomgnivo vòglje mògha Kràglja; Kolikòbi veliko veſeglje jà sàd Kùſco, i uſcivò ù ovèmu ſtrabovitomu, i napokognemu cjaſu mògha ſcivota? Kojàli veliku uſſawzu jabih sàd imò ù Dùſci mojoj òd Raja, i òd slàvè Nebeſke? A' sàdſam uſilovan mrjeti s' tolikjem ſtràbom zjèchja dvoumjenja, alliti ſumnje òd mògha vjecnóga ſabranjenja?* Promislite sàd ví ovdi, ò Mladíchi, sà vàſce duhovnó napredovanje, Kolikochje bít onjeh, Koj ù vrjéme gnihova prohodéchjega ſcivota njéſu raſmiſcgljali velicanſtva, i pleménſta gnihove najposljednje svàrhe, sà Kojúſu bìli òd Bógha ſtvòreni, i nà ſvjét dàti, ſcivùchi ſaboravgljeni, i ſapleteni ù ſtvarima Svjéta ovégha, dà pàk nà cjàs òd gnihova prìminútja plakachje (alli ſvè ſalùdu, èr unèvrjeme, i dozna), dàſu tolikó vèle trùdilli sà ſvſet himbeni; à sà Bógha, i sà Dùſcu gnihovù mallo, sà nè rjét niſcta. Nemoſte ví ovakò cìniti, neghli ís medju ſvjéh vaſcjeh misli, ſabáva, i trùdá ovegha Kratkoga ſcivgljénja ceſtjekrat ſpomeniteſe, da vaſce najvechje naſtojanje ima bitti sà vjérno, i pomgnivo slùſcit Bògha sà ugoditmu; sà mòch pàka nà cjàs vàſcega prìminutja raſloſcito òd gnegha uffati uſcivanje nedoſpjetne slàve Raſske sà Kojèſte ſtvoreni. Roſign. ù dobroj misli najposljednje ſvàrhe.

VIEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE VIII.

U' Tomacenju drùgogha sc̀Kgljana.

J ù Jesussa Isukàrsta Sìna gnegova jedìnogha Gospodina nascega. Tomacèsc sc̀tette grjeha Adamova.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. JSà Kakosmo posnalli Bògha nàscegha Stvoriteglja, i nàscu najposljedgnu svàrhu, jellinam vàch sc̀tò drùgó potrebno snatti?

N. Sàsve dàsmo u proscàstjem Vjegbanim vidjelli, Kolikoje potrebnitò sposnati drùghi Kip Prìsvétoga Trojstva; tò jès Jesussa Isukàrsta, nisc̀ta nè màgne ovdívàm hochju priglaviti, dasamgaje potrebno posnati jòsc ossobitije, zjéchja mnogho drùsjeh dàrscanstvá, Kojamu imamo.

V. Sasc̀tonamje tolikó potrebno sposnati Jesussa Isukàrsta?

N. E'boje òn jedina podpomóch nàsca, sà prìchi k'Bògha nàscoj najposljednoj svàrsi, sà mochga usc̀jvati à vjeke ù gnegovoj vjécnoj slàvi.

V. Sà posnati Jesussa Isukàrsta, i dàrscanstva, Kojámu imamo, sc̀toje najprje potrebno snatti?

N. Potrebnoje snatti sc̀tette neismjérne, Kojenamje usrokovó grjeh Istocní nascegha pàrvóga Oza Adama, i prìvelikó dòbro, Kojenamje poslje ucinjo Jesus Isukàrst, isbvgljajuchinas òd svjeh sc̀tètá usrokovanjeh s'grjéhom Adamovjem.

V. Akòje dàke tàkó, rezitenam sc̀tògod, i najprje òd Adamá, à poslje òd gnegova grjéha.

N. Hóchju dòbrovoblno; jùr snàte veoma dòbro, dà pàrvj Cjovjék, Koj bí stvòren òd Bògha, bjoje Adam, Kossi sové Otaz svjeh scivùchjeh, i tàkó svì mí ishodímo òd gnegha.

V. Rezitenam, ù Komuje bitju stvorjo Bógh Adama?

N. Kakono svà djella Bòscja isvarsnasu, tàkó i Adam bí stvòren pùn svjéh onjéh isvàrsnóstí, Kojégha mogahu prìkasati srechna i ù Tjélu, i ù Dùsci.

V. Dà Kojásu tò bìla blagodarja, s'Koijemje Bógh stvoritegl bjo nadarjo Tjélo Adamovo?

N. Domuje jedno Tjélo prìsnascno, jakosno, i podpunno sdrávo, posluscno Dùsci, i raslòghu, nepodlosc̀no ikakvù jòsc najmagnemu slopátjenstvù, nì bòlesti.

V. Dáke sà Adama nje bìlo nì nemochí, nì dosàdà òd sc̀tete, nì òd vruchjne, od gláda, nì od scéghje?

N. Nje

Digitized by Google

N. Nje imó iſcta òd tégha; nù jòſc nje bjo podlòſcan nì, sà umrjéti, nèghli nakon jednógha tàkó prìceſtita ſcivota, gnegovo tjélo ſájedno s' Dùſcóm bìlobi poſclo uſcivati pò ſvè vjéke ſvóga Stvoriteglja.

V. Kojeje ljépo ſcjvgljenje bìlo ovó Adamovo? Dà Dùſca gnegova, Koijem dàríma, i milloſtima bìlaje ureſcena òd ſvógha Stvoriteglja?

N. Bí ù cjàs ſvógha ſatvaranja nadarena, i obógachjena s' pravednoſtim, i s' ſvetignom iſtocnóm, i jòſc napugnena ſnagna, i mudróſti òd gljùbavi, i ſvjéh Krepoſti, Kojeje mogahu ucinit, i prìkaſat ljépu, i dràghu ſvómu Stvoriteglju.

V. Sctò djellováſce, i cìgnáſce ù Dùſci Adamovoj ová pravednós, s' Kojomje bjo ſtvoren òd Bògha?

N. Cignáſce, dà Adám nè Kùſcáſce, i nè chjuchjáſce ù sèbi ijedne jòſc najmagne ſtvàri, Kojabiga moghla odaleciti òd Bògha, i imáſce ù sèbi jèdno làſno, i nàravnó prighnutje nà ſvè onò, ſctòje dòbro, à jédnu najvéchju protjvnós nà ſvàko slò.

V. Dà ové tolike milloſti, i blagodarja udjegljena Tjélu, i Dùſci Adamovoj, sà Koj uſrok njeih Bògh udjeljo takoghjér i nàmi gnègovjem Sinóvom?

N. Onje bjo odlùcjo sà dattíh i nàmi, i ù poslùhu nàſcega opchjenóga Oza, hotjoje nadariti, nè sàmo gnegha, nù jòſc i ſvè gnegove ròdom ishodjechje.

V. Kàko dàke najprje Adàm, à pàk ſvì mí iſghubiſmo ové, milloſti, i blagodarnoſti tàkó velike?

N. Adamjhje iſgúbjo sà pedepſu ſvóga grjéha, à mí júr gnegovi ſinovi zjechja gnegova grjéha oſtaliſmo ogogljeni òd ſvjéh ovjéh dòbara, i jòſc sàviſce podloſcni nà tolikà slà, i tùghe.

V. Dà Koije tó ighda bjo velik grjéh Adamov?

N. Goſpodin Bógh sà ukaſati oblás, Kojú imáſce viſce gnegha òd Goſpodara; ſabránimu pòd pedepſu òd ſmarti, dà neisje vochke òd jednóga ſtàbra, Koij bjeſce ù Raju ſemaglskómu.

V. Dà ſctòſe pàka dogodi?

N. Adám sà neoprjétſe, i sà neoſcaloſtiviti Evù ſvóju ſgénu jùr privàrenu òd Hùdóbé Pakgljene ù prilizi òd ſmije, isjedde òd Vochke ſabragnene, i tàkó ſagrjeſci priſtupgljujuchi ſapovjed Boſcju.

V. Dà Bógh tàd, Kako prodje, i podneſeſe s' Adamom sà ová gnegov grjéh òd neposljuba?

N. Cjem Adam zjechja grjéha iſgùbj pravednos, òſta ſaſvjem nammi ſvojém roddom ishodjechjem oncjàs ogogljen òd ſvjéh dòbara, toliko ù tjelu, Koliko ù Dùſci, i jòſc odvechje oſſughjen nà mnògha slà, i tó nè sàmo ù ovemu ſcivotu, nù jòſc i ù drùgòmu.

V. Kojeje pedepſu Kùſcjó Adam ù Tjélu?

N. On

N. On ghdje prje bjesce slobodan, i nepodlosćan ikakvù slopatjenju, osta podlósćan (i svì mí sajedno s' gnime) nà svè onè bjéde, tùghe, i nevoglje òd nemóchj, i òd ubosćtva, òd bolésti, i trùdá, Koje svjém tjem svàki dàn Kùscámo, i podnosímo; i nà svàrhu takoghjer imat umrjéti.

V. Dà ù Dùsci Adám nà Koj nacin bj pedepsán?

N. On, i svì gnegovi Roddom ishodéchi ù tàj cjàs isgùbi onj raslógh, Koj imásce sà posvojti Raj Nebeski, i ucinisè Krìvaz, i dostojan smarti vjekovite.

V. Dà docjem scivglje Adam, Dùscja gnegova, jelli Kuscala Kojugod pedepsu sà gnegov grjeh?

N. Donesemu jednu sćettu, alliti pedepsu priveliku, pokli gnegov rasum osta potamnjen gustjem tminám òd nesnanja, à voglja isgubj svoju jakos, i takóse ucinì susćniza svjeh svojeh pohotjenstva, i Kùsca jedno veliko prighnutje nà slò, i jedan privelik trùd, i mùku nà svè onó sćtoje dobro.

V. Dà jedalisu svè ové velike, i tescke pedepse Adamove jòsc i nà nas priscle?

N. Kakonóse svì mj raghjamo oghnuscani s' gnegovjem grjehom, tàko i Kuscamo i ù tjelu, i ù dùsci i gnegove pedepse.

V. Mollimvàs cinitenam teghnut s' rùkom ovó veliko, i naravno nàsce prighnutje, Kojé imamo svikolizi nà slò.

N. Hochju: samjerite ù jednomu Djetescu jòsc òd nesrella, i nedorasla dobba, i vidjechjete, Kako oncjàs hochje stvári nà svoj nàcin, Kako je neposluscno svojem Roditegljom, i starjem, Kako Koliko boglje mòsce cinj nasramotu, alliti usopet, i hochje, dàse osvéti, ako nejma onó, sćtò scjùdi, i hochje.

V. Rjetvamchju, ù gnemu nje stvar velika, ni sà sacjuditse, èr jòsc nejma podpunna sposnanja òd rasborstva, èr jòsc neposna nì slà, ni dobra.

N. A vj dàke rasgledajte vàs istjeh: Kolikoste prighnuti sà jedan drùgomu dodjevati, i dosadjevati: Kakoste posljescni sa osvetitse, i marsjeti onjeh, Kojvas vrjeghjaju: Ako Naucitegl, alliti Starjescina vasc sapovjevam Kojugod stvar, Koja nje pò vascoj vògli, Kolikoste làsni sà neposluscatjh, i slò rjéti nenoséchjm dostojne cjasti, ni poscténja.

V. Jurje tò svè vech nègk istinito, alli cinitenam josc sposnati, i tegotu, alliti mucnós, Koju imamo sà ciniti dòbro.

N. Iskuscajte vàs istjeh: Kakose dobrovoglno podlagate, i stavglja. te sà cinit Mollitvù? Kako lasno, i dobrovoglno prascate uvrjede, Kojesuvam ucignene od Kogagod vàscega Iskargnega?

Digitized by Google

Kako poſpjeſcno!, i dobrovoglno sluſcate, Kadvamje ſctò ſapovidjeno òd onega, Kovam ima, i moſce ſapovidjet? Koij trùd, i mùku Kuſcate sà ſtát Krotki, tſhi, iskupgljeni ù Templu, alliti ù Zarkvi Boſcioj, negovorechj, i neghledajuchj tàmo, i amo.

V. Dàke bitchje dòbro ceſtjekrat raſmiſcgljati privelike ſctette, Kojenamje uſrokovo grjek iſtocni?

N. Bitchje priveliko dòbro: èr ovó raſmiſcgljanje sluſcichjenam sà darſcatnàs ſveghjerize ponìſcenjeh, cinechinam ſnàti, dàſmo doſtojni ſvakoga slà, i Koliko veliko darſcanſtvo imamo Jeſuſſu Iſukarſtu, Koije bjo nàſe gljubgljeſcglivi Osloboditegl.

ISGHLED.

POslje nakon Kakoſmo vidjeli veliko slò grjéha Adamova, i Kakoje Jeſus doſcó sà povratitnam pravednós, Kojuſmo bili iſgubilli Krozjech grjèha, cjujte takoghjer s' Kojóm pomnjom imateſe cjuvat, ako hochjete bitti draghi, i ugodni Jeſuſſu. Svéti Nikola Tolentin onj veliki Svètaz joſc docjem bjeſce òd sèdam godiſcta s' velikóm bogogljubnoſtim ſlàſce sluſcajuchi Svétu Miſſu, dà poviſcujuchj Miſnik Svétu Oſtju, cinimuſe vidjeti dòbri Jeſus ù prilizi jednoga priljepa Djeteſcza. Nà jedno tàkó ljepo vidjenje promislite vj, kakoſe uſceſce ù ſarzu Nikolinu jedna gljubav neiſmjerna punna sladoſti prema ſvómu dragomu Jeſuſſu: alli ová gnegova gljùbav uſmnoſoiſe joſc vechma onda, kad òſvem ſctóga vidje, ſácju ù ſarzu ſvómu rjetmu ové ſaſve malle, alli veoma slatke rjeci. *Innocentes, & recti adheſerunt mihi; Nikola ſnaſcli ti, ſaſctòte jà gljùbim, i hochju toliko dòbro, i dopuſctujemti, i cinìm ovù millos, dà tj vidìſc moju ljepotu? Nè Krozjech drugoga uſroka, nèghli èrſimi slicjan ù pravednòſti. Pravednìſu moj draghi, i millì Prjategli: ſovesjemſe jà ſveghjerize ſadruſcujem s' prighnutjem òd gljùbavi, i davamim uſcivati ſaklade moje neprozjenjene milloſti. Dàke Nikola, pokliſi onakì, kakvo ſcùdìm, daje ſvako Djeteſcze Karſtjanskò, umjeſſe uſdarſcati ù toj tvojoj pravednòſti, i medju nammi ſveghjerize probodítchje ſamjenito raſmjerje òd Svète gljùbavi.* Tàko ucini Nikola, i naſtoja ſvè vrjéme ſvóga Sgivota uſdàrſcati priljepu Pàrchju òd Pravednoſti, iſvarſcujuchi zjelovito ſvjèt, Kojmu dade Jeſus Djeteſcze jòſc ù pocétak gnegovjeh godiſctá: A Jeſus takoghjer obsluſcí obechjanje, èr Kakoſe ſctje ù Brevialu, alliti ù Officju Réda Svétoga Aguſtina, vechkrat ù Sgivot Nikole Svétoga prikaſamuſe Jeſus pòd prilikom òd Djeteſcza, i cinſmuſe uſcjvati. Nasljedujte i vj ò Mladichi iſghléd Nikole Svétoga,

naſto-

Digitized by Google

naſtojechj cjùvati neozkvarnjenu vaſcu pravednós, i ſpomeniteſe òd onega, ſctòje rekó Jeſus ovému ſvézu, tò jès, daſe on ſadruſcuje, i ù jedignuje ſpravednjem. Torelli nè ſecoli Aguſtiniani An. 1605.

VJEGBANJE IX.

Sljedi Tomacenje drùgogha ſcKgljana.

Jù Jeſuſſa Iſukàrſta Sìna gnegova jedìnogha Goſpodina nàſcega.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. POslje nakon kakòſe vàs Gljudskj nàrod zjechja grjeha Adamova dòvede nà jedno bitje tàko tuſcno, i nevoglno, pacek doſtojno najvechjega poſcagljenja, jeliſe Bógh òd gnega Saboravjo?

N. Nàſe dobri, i milloſtivi Bogh nje pasjo, ni gledó nà naſce slochje, ni nà pedepſe, koijehſmo mj doſtojni; nèghli nà ſvoje nedòſpjetno, i beskòncivo milloſardje, i nà privelikù ſvoju dòbrotu.

V. Dà ſctoje ucinjo ovj Bógh tàkó dòbar?

N. Iſnaſcoje s'gnegovóm nedòſpjetnóm, i beskòncivom Mudroſtim nàcin sà platiti sà nàs, i pò tèmu pùtu oslobodjonasje òd onjeh pedépsá, nà kojéſmo zjechja grjéha iſtocnóga ſvì pravedno bìli oſſudjeni.

V. Dà koije tó bjo nàcin tàko mogúch?

N. Drùghi Klp; alliti Sobſtvo Priſvétoga Trojſtva, tò jès Sín Bogha Oza hòtioje on iſti ſaplatitga sà nàs. Ah milloſardje Priviſcgnega? Mòghuchinàs oslobodit s'ſvoijem ſvemogujſtvom oſſobitjem pò pùtu òd jednoga rasloſcita ſtvorrà òd sèbe ſtvorena s'tolikjem velikjem mnoſctvom òd milloſti; ſvjem tjem, hotioje, dà iſti gnegov jedíni Sín uſme pùt Cjovjecjansku, i dà podnéſe, i pritarpj toliko velike, i ſgeſtoké mukke dò ſramotne ſmarti òd krìſca.

V. Sà koj uſrok mj njeſmoga moghli ſaplatiti pò nammi iſtjem?

N. Er bjuſci s'grjehom vrjeghjen jedan Bógh, grjehje bjo jedna opacina, i uvrjeda beskonciva, dà sà ſaplatitga hotjeloſeje jedno doſtojanſtvo, i jedna dobrota beskonciva, alliti nedoſpjetna sà ſaplatitga.

V. Sctoje ucinjo Sín Boſcij sà ſadovogliti, i sà ſaplatiti sà nàs?

Digitized by Google

N. Ujedinioje ù jednomu ſamomu kìpu, alliti Sobſtvù dvje naravi medju gnima nedoſpjetno raslike; tò jès s' Boſcanſtvenóm ſadruſcioje gljudskú, i òd Bogha, Koije ſveghjerize bjo, hotioje joſcterize uſcinitſe Cjovjék.

V. Dà kakoſe sàd ſové ovj Sín Boſcij ucignen Cjovjék?

N. Kàko Bógh ſovéſe rjéc vjecná, à kàko Bógh, i Cjovjék ſovéſe Jeſus Iſukars.

V. Dà kàd govorímo, dà vjerujémo i ù Jeſuſſa Iſukarſta, ſctò raſumjémo?

N. Raſumjémo, dà vjerujémo i ù drùghi kìp, alliti Sobſtvo Priſvétoga Trojſtva, koj kìp, alliti Sobſtvo bjuſci Bógh, hotioje joſcterize bitti i Cjovjék.

V. Dà onda, kàd Sín Boſcij ucinſſe Cjovjék, jelli bjo jòſc i Bógh?

N. Bjoje ù iſto dòba i Bògh, i Cjovjek, i ù ovému oſſobitjem nàcinom ukasóje ſvóju priveliku gljùbav prèma nammi.

V. Saſctoje Sín Boſcij ù iſto dòba ſajedno hotjo bitti Bógh, i Cjovjek?

N. Sà mòch tarpjéti, i podnjéti nàſc odkup, i sà udjeliti s' gnegovjem Boſcanſtvom jédnu prozjénu beskoncivù ſvoijem mùkkám, i naſcemu odkupu.

V. Kojanamje dòbra donjo Sin Boſcij cinéchiſe Cjovjek, i hotéchj ſaplatiti sà nàs?

N. Najprje pomirjonasje s' Boghom Ozem uvrjeghjenjem, i s' voijem mùkkami, i doſtojanſtvima òd gneganamje iſprosjo proſctenje nàſcjeh grjéha.

V. Dàke pò doſtojanſtvima Jeſuſſovjem, òd neprjatéglja Boſcjèh, Kojſmo bili, ſadſmoſe ucinilli prjategli Boſcij?

N. Tolikoje: Pò pùtu gnegovù ſteklismo òd Bogha Oza ljépu milóſ., Koja poſvechjuje, i s' komſe cinìmo, nè sàmo prjategli, nèghli jòſc i Sinovi Boſcij prigljùbéchj.

V. Dà Kojenamje drùgo dòbro donjélo ſaplachjénje Jeſuſſovo, s' Koijemje ſaplatjo sà nàs.

N. Joſc òd vechje pomarſioje oſvettu òd ſmarti vjekovite, i oslòbodjonasje od Pakla Koganamje grjéh Adamov bjo doſtojo, alliti ſtèkó.

V. Jeſmolli mí primili, Kojugod drùghu millos, alliti harnós òd gnega?

N. Jeſmo: E'r òn nebjuſci ſadovogljan, danasje oslobodjo òd jednóga tàkó velika slà; jòſc ſaviſce s' gnegovóm mùkkóm, i ſmartim prjoſvojonamje Raj jùr iſgubgljeni Zzjechja grjéha Adamova.

V. Dàke akonasje Jeſus Iſukars ſahranjo, ſlobodniſmo, dà sà nàs vechje néchje bitti Pakla, nittichjemo vechje mòch iſgubiti Raja Nebeskoga?

N. Kolikoje òd ſtráne Jeſuſſa Iſukarſta tolikóje: Alli ſnaſce ſtráne potreb-

Digitized by Google

trebnoje, daſe sluſcimo s'pomochjma djellujuchjem, i s'nacinima, Kojanamje òn oſtavjo, i naredjo sà nàſce vjécnó ſahranjenje.

V. Od Kojeh, i òd *K*olikjeh dòbara miſmo duſcnízi Jeſuſſu Iſukarſtu?

N. Doſtaje rjéti, dà ſvà dòbra, Kojá imamo, dajh imamo sàmo ù Jeſuſſu Iſukarſtu, í pò Jeſuſſu Iſukarſtu.

V. Sà Koí raslògh imamojh ù Jeſuſſu Iſukarſtu?

N. E'r ſvà dòbra, Kojanam dàva Goſpodin Bógh, davanamjh, ernàs ughléda, Kakono Brachju mlaghju Jeſuſſa Iſukarſta, i Kàko gnegová udá, i ù jedignene gnemu ù Gljudskoí naravi, Kojuje òn uſeo sà nàs, i sà naſce vjécnò ſpaſenje.

V. Dà ſaſcto ſvà dòbra joſcteriza imamo pò Jeſuſſu Iſukarſtu?

N. E'r ſvè onò, ſctonam Bógh blagodarno dàva, i dàrjva, ſtekonamje Jeſus Iſukars s'doſtojanſtvima gnegove Priſvéte Mùkke, i ſmarti.

V. Scto imamo dàke mí ciniti sà odgovoriti nà tàké, i tolike gnegove milloſti, i harnoſti?

N. Imàte imati jédnu privéliku harnós, i jédnu privéliku gljùbav Jeſuſſu, ſpoſnajuchiga, Kakono nàſcega Spaſiteglja, Kakono pocé. tak, i ſvarhu ſvakoga vaſcega dòbra, i kakono Osloboditeglja òd ſvakóga slà.

V. Poslje nàkon kakoſtenam cinili dòchj ù ſpoſnanje òd tolikjeh dòbará, *K*ojanamje uſrokovó Jeſus, ſaplachjùjuchi sà nàs: Mollimovàs iſtomacitenam ſad, ſctò slamegnuje ovò gnegovo Ime, i ſaſcto ovj drùghi Klp, alliti Sobſtvo Priſvétoga Trojſtva ſovéſe *Jeſus*?

N. Jeſus hochje rjéti Spaſitegl, i sàto priſtojſe Sinu Boſcjemu, bjùſcje òn ſahranjo (Kakoſmo rékli) vàs Gljùdskí Nàrod s'doſtojanſtvima ſvojé Priſvéte Mùkke, i Smarti.

V. Dà ſaſcto na Ime Jeſuſſovo prilagamo onó òd *Iſukarſta*?

N. Ovó Ime hochje rjéti Pomaſan, i prikaſcuje Kojégod doſtojanſtvo, alliti cjás, i ſáto ù ſakonu ſtaromu ſvì Kragljevi, i ſvì Miſnízi, alliti Poſvetnízi ſvaliſuſe Iſukarſti.

V. Dakeje Jeſus nàſc Kragl, i nàſc Misnik, alliti Poſvetnik, dàſe ſové Iſukars?

N. Tolikoje: Onje nàſc Kragl, èrmuje Otaz dò ſvù oblás vàrhu nàs, i nà ſvarhu òd ſvjeta gnemuchjeſe pokloniti vàs Gljùdskí Nàrod.

V. Dà nakoije nàcin velikí, i poglaviti Misník, alliti Poſvetník?

N. Onje tí, èr bjuſcje prikáſo sà nàs Chjajku ſvómu nà Kriſcu, kakono nà jednómu Otaru ſvoje Priſvéto Tjélo, i ſvoju neprozjenjenu Kàrv ù ſvèdbu òd odkupa.

V. Dà nà ſvarhu, sà Koj raslógh govoríſe jòſc, *Goſpodina nàſcega*?

N. E'r *K*akonóſe jédan govorí, i ſóvé Goſpodar òd jédné Kuchje, alliti jednoga ſùſcgna, bjuſciga Kùpjo; tàkó i Jeſus bjùſci Kùpjo ſvo-

jo ſvojóm Priſvétóm Kàrvim, i oslobodjo is ſuſcanſtva Dùha neciſtoga vàs Gljudskí nàrod, dakeje iſtinito Goſpódar nàſc.

V. Dà ſnajuchj mí, daje Jeſus Iſukars nàſc Goſpodár, Kako imamo s'gnime prohoditi?

N. Imamoga sluſcíti ſaſvóm gljùbavim, i pohlepnoſtim, raſmiſcgljajuchi, Kolikoje dòbar Goſpódar Jeſus Iſukars, i òd Koliko slà, i opáka Goſpodára onnàsje oslobodjo s'zjenòm ſvojé neprozjégnene Karvi.

ISGHLED.

JEdna Redovniza, nàkon mnogho, i mnogho ſvóga slà, i opáka ſgivota provedéna ù raslizjem varſtami òd grjéhá, i opacſna; dà na ſvàrhu doprje dò ové privélike, i priſtrahovite opaciné. Ová jédan dàn cjemſe Prìcéſti, skrovito iſmétnù ìs ſvoijeh nedoſtojnjeh, i poganjeh ùſtá Prisvéti Prìces, alliti Sakramenat Tjéla Jeſuſſova ù jédan Ubrùſcich, i odneséga ù ſvóju *Kamarizu*; i cjém ù gnu ugljéſe ſatvorjuſci Uráta s'raſarſgbom, i pogàrdóm pò ſréd *Kamarize* raſtréſe Ubrùſcich, i cjém iſpáde pò viſce praha Priſvéti Pricés, ová punna raſargbe, i jeda uſéga vèch Krát ſvetogardnjem ſvoijem nogami pleſati, i docjém iſpugnáſce s'raſargbom vèch nègh Uraſcjom ſvóju nemillos Jeſusjoſe prikaſa ù prilizi prìljepa Djeteſcza vàs iſmécen, i iſtúcen òd gne, dà zvigljenjem, i s'placjom pùn ſmilovanja, i gljùbavi recceioj. *Ab Kojeſamti ja slò ucinjo, dàme tàkò nemillo, i gòrdo pleſceſc, i tlaciſc?* Tàd oná Kamenitá Dùſca pridobjena òd toliké gljúbavi s'onjem blaghjem rjecima Jeſuſſovjem, Kojeioj doprjéſce dò najſgivgljéga òd gnè ſarza, uſé groſno ronit sùſe, i padajuchj nicize nà ſemglju prìd onjém Boſcanſtvenjem Djeteſczom, póce ovàko govoritmu. *Kojeſimí slò igbda ucinjo? Boſce moj, Jeſuſſe moj, Sabranitegljù moj, milloſardje mòje, gljùbavi mòja, Kojeſimi slò ucinjo? Tjſime tolikò gljùbjo, i tolikò vèle nadarjo, daſi botjo ſtvoïjem tolikjem trùdima, i mùkkám biiti moj Jeſus, i moj Sabranitegl*; i tàkó uciniuſciſe velika Pokorniza nighdaſe vèchje ſvégha vrjemena gné ſgivota od gné ſarza neodjeli Jeſus, Kojoſe bjeſce prìkáſo ù prilizi malahna Djeteſcza, i tàkó nemillo, i ſceſtoko òd gné potlacen. Ovákó imate uciniti i vj ò Mladichi onda, Kadvàs Dùh neciſtj napaſtuje s'Kojémgod grjehom, promislite ù vaſcoj paméti, dàvam tàda Jeſus govorí, *Kojeſamvam ja slò ucinjo, dàme hochjete toliko, i tàkò nemilloſtivo vrjeghjati? i rezitemu jòſc i vj s'ovóm Redovnizom: Tolikoſime vèle gljùbjo, dàſi botjo bitti moj Jeſus, i moj Sabranitegl:* zjechja ceſſa nè sàmo, dàte néchju vèchje unaprjéda vrjeghjati, nùchjute

Digitized by Google

chjute vjérno gljùbiti, i slusciti pò svè vjéke. P. Cagnol. in Con. cion. Nativit.

VJEGBANJE X.

U' Tomacenju trechjega scKgljana.

Koj bj sàcet pò Dùhu Svetomu Tomacise Otajstvo Uputtjènja, alliti Ucjovjecènja Sina Boscjega.

UCENIK i NAUCITEGL.

V. SCtò hòchjé rjéti ové rjéci, *Koj bj sacet pò Dùhu Svetomu?*

N. U' gnimanamse tomací nàcin cjùdnosamjérni, s' Kojemseje Jesus Isukars úpùttjo, i ucinjo Cjovjek.

V. Koije tó cjudnoviti nàcin bjo, tòt Sín Boscij cinéchise Cjovjek, njese porodjo òd Oza, i òd Mattere, Kakonose i svi mj ostáli poraghjamo?

N. Imáte znatti, i vjerovati, sasve dà svì Gljùdi raghjajuse òd Oza, i òd Mattere, nisscta nè magne, Sín Boscíj cinéchise Cjovjek, hotioje sàmo imat Matter, i ová sacignuchiga, i raghjajuchiga òsta takoghjer jòsc Djeviza Prieista.

V. Kakoje ighda moghla sljedit tá stvar?

N. Dùh Svéti svoijem nedospjetnjem Svemogjstvom slikova òd Pricisté Karvi Djevize Marje ù gné Utrobi jedno tjélo òd prijsvàrsna Djeticka, i ù isto dòba, alliti cjàs, stvorj jednu Dùscu Priplemenitu, i postavje ù onó Tjélo, i ù istí cjàs Sín Boscij ù jedíni toliko Tjelo, Koliko Dùscu svoijem Boscanstvenjem Kìpom, i òd Bogha, Koj sàmo bjésce, poce tàkoghjer jòsc bitti i Cjovjek.

V. Tòt Sín Boscij cinéchise Cjovjek, nje imó Oza?

N. Tolikoje: Ukolikoje Bógh, imoje Oza bès Majke, à ù Kolikoje Cjovjek, imoje Majku bès Oza.

V. Jèlli bilo sctò drùgo ossobitnje ùgnegovù sacetju, alliti Upùttjènju?

N. Bìloje jòsc i ové, dà ghdje svì mj ostáli pribivamo okó cetrés dànà ù Utrobi nasce Majke bès sgivota, i svè devet Mjeséza i vechje vrjemena bès sposnanja òd rasuma, rasloga, i rasboistva; Jesus òd pàrvóga hìpa, alliti cjàsa svóga sacetja bj Cjovjek prijsvàrstan, pùn rasuma, sposnanja, i mudrosti.

V. Dakeje Jesus imó dosta podnosiți ù Utrobi Djevicjanskój?

N. Podnioje, i pritàrpioje vèle vechje, nègolli vj moscete ù vascoj

pame.

Digitized by Google

paméti ſamisliti, sà doſtaje rjéti, dà Sín Boſcij beskoncivi, neiſmjerni, i neiſmiſcgljeni, Kóga proſtranós òd Nebeſá neſauſimglje, pùn ſpoſnanja, i mudròſti, ucignen Cjovjék pribjva sà dèvet mjeſéza ſatvoren ù Utrobi priciſtoj jedné Djevize.

V. Dàke Kolikoſmo mj dàrſcani Jeſuſſu sà tolika slopatjenja, Kojaje On podnjo, i pritarpjo sà nàs jòſc i ù Utrobi Matterinoj prje negolíſſe i porodj?

N. Nedoſpjetnoſmomu dàrſcani, i s'Zàrkvom Svétom imamomu sà uſpomenu ceſtje krát rjéti: Jeſuſſe bláſcení: *Tj sà oslobòditi Cjovjeka, njeſiſe uſtrucjò, nj ſtràſcjo sà ugljèſtit ù Utrobu jednè Djevize.*

V. Oſvém ovéga slopatjenja, jòſcſeje mnogo podniſcjo Sín Boſcij cinéchiſe sà nàs Cjovjék?

N. Dabiſte vj vidjeli pàrvóga sàmo Vladaoza ſvéga ſvjéta podniſcitſe, i ucinitſe magni òd najpotiſćtenjega zàrva òd sémglje sà ſacjuvati ſgivot jednómu òd gnih, nebilſvamſe ovó cinillo jedno podniſcenſtvo prèm veliko?

V. Tkòbi mogho inacje ſumgniti?

N. J jurje bès ikakve ſvàrhe òd prilicnósti vèle vechje podniſcenje Sína Boſcjéga cinéchiſe Cjovjek, èr nà ſvàrhu medjù onjém pàrvjem sàmo Vladaozem, i onjém najpotiſćtenjem zàrvom òd ſemglje jès kojagod prìlicnós, alliti slicnós; ſćtò medju bitjém Boſcjem, i onjém òd Cjovjéka jès jedna prem velika dalecinna, i jédna nedoſpjetna raslicnós.

V. U' cemuſe ſadàrſcj ovó priveliko podniſcénſtvo Sína Boſcjega cinéchjſe Cjovjek?

N. Sadàrſciſe ù ovému, dà Stvoritegl ſvjeh ſtvarj, ucinjoſe jòſc ſtvòr, Goſpodar, slúga, ſvemoguchj, slàb, neìſmjerni, malahan, ù jednu rjéc Bógh, koije ſvè, ucinjoſe tolikó potiſćtén: Ovó hochje rjéti, Boghſeje ucinjo Cjovjék.

V. Sàd raſumjemo podniſcenje Jeſuſſovo; kolikoje ighda bìlo veliko. Alli rezitenam, jelliſe sàmo ucinjo Cjovjek sà tàrpjeti, i sà ſaplatiti sà nàs?

N. Nè; nù sà ukaſatſe jòſc vèchma vidìvij, i vèchma ochjutnij nàmi; èr nemogùchiga mj vidjéti, ù kolikoje Bógh priciſti, i prijſtiniti Dùh, dabiſmoga vidjeli, i ſpoſnalli bòglje, ucignena Cjovjékom, i nàmi ucignena slicna.

V. Ah kolikoje dòbar Jeſus! Onje umjo iſnáchi ſvè nàcine sà cinitſe poſnati, i gljùbit òd nàs?

N. Gljùbitega dàke zjéchja privélike milloſti, kojuvamje ucinjo podniſcujuchiſe, i cinéchiſe Cjovjek sà vàs, i rezitemu ſajedno

s'Bar.

Digitized by Google

s' Barnardom Svétjem: *O moj dobrj Jesússe, Kolikaſi Tj vechma potiſctenij radi mènne, tolikoſtmi vechma millij, i draſcij.*

V. Dà ſnajuchi ja, dàje Jesus Cjovjek, Kakonoſam i ja; imamli vech ſcto drùgho ciniti?

N. Imáſc ſacéti, i ſtèchi jédnu veliku ſzjennu òd tvóga velicanſtva, i rjéti tèbbi iſtòmu: Jesusſe ucinjo moj Brat, uſeoje iſtù nàrav, Koju já imam, obúkoſe ù ovù iſtu nàſcú pùt; *Frater noſter, & caro noſtra eſt: Bratje nàſc, i pùt nàſca.*

V. Dà bùdúchi ja gnegov Brat, Kàko imam prohodit s' gnim?

N. Imaſcſe uſtrucjáti, i cjuvati ſà neuciniti ikakva djella nepriſtojna jednómu Brattu Jesuſſovù, Kakonoſi tj, tò jés nejmaſcse ucinit potiſcteni slùgha tvojeh greſcnjeh potaknútja, alliti prighnútja.

ISGHLED.

JEdan Mladogljetni Novák, alliti Noviz jédnoga Réda, bjùſci veoma pravedan, imàſce jédnu privéliku gljùbeſcglivòs prèma jednój prilizi Jeſuſſa Djeteſcza, Kómuſe bès priſtánka ìs ſvèga ſvòga ſàrza priporucivaſce, i obicjavaſce s' velikjem ſvojjem pouſdanjem ſaſivatga imenom òd *Bratza*, à Jesus Svéto Djeteſcze uſcívalce, cjujuchiſe ſván s'ovjém imenom, dàmu odgovàraſce s' ſamjenitom gljuveſnim òd gljùbavi, i ſvaſce pravednóga Nováka ſvojjém *Bratzom*. Staviſe òd ovéga ſamjenitóga Bratinſtva, medju Novákom, i Djeteſczem Jeſuſſom jédan ſtarj Redovnjk, koj mnogo vremena bjéſce ſgivjo odalecen òd ſvóga Réda: ràdi ceſſa uſudjſe, i pribliſciſe pravicnómu Nováku, i pocéga ſcegino molliti, dàbimu iſproſsjo òd gnegova Nebeskòga Bratza Jeſuſſa proſtenje òd gnegova jednóga tàkó tèſcka, i velika grjéha. U' táj cjàs, dòbi Novák podje pùn uffanja prìd nòghe ſvóga gljùbglivóga Jeſuſſa, i Bratza, i uſému govoriti. *Svèti, i ſlaghjabni moj Bratte, ſadje vrjéme, dàmi dàſc jédan bigljegh òd tvoje Bratinſke gljùbavi prèma menni. Pitàm ù tèbbe, i mollimte, dà proſtiſc ovému mòmu Bratu Redovníku priveliku uvrjèdu, s' Kojòmte jùr uvrjedjo, isbodèchi iſ ſvóga Rèda, à oſtavgljajuchi tèbe. On dnèvi, i nòchi groſno zvílli, i plàcce ſvój grjèh; dopuſtimu mollimte ò mój gljùbgljeni Djetichku, i Bratte Svèti, ovù millós.* Usliſca gljuveno Djeteſcze pomogijénje, i proſcénje vrùchje ovéga Nováka; cinechimu dòchi ù ſpoſnanje, dà zjéchja gnegovjeh mollitava praſctáſcemu. I tàd Novák vàs véſeo tàrkom poghje *Konemu* Redovníku, noséchimu glás; dà Jesus Djeteſcze bjeſcemu proſtjo gnegovù veliku Krìvinu. Rezitemi sàd vjò Mladíchi, nebili ovò jedna millós oſlobitá? i dàje Jesuſſu veoma dràgo, i ugodnó, dàſe prohódi s' gnime nà pousdánu, i dáje ſván

imenom òd Bratta: à jèr ovó Jesussovo Bratinstvo steklisnoga svs mj pò pùtu òd gnegova Svétoga Uputtjènja. Jesus sà ovj nàcin ucinjose nàsc Brat, à mjsmo Bratja Jesussova. Trjebaje dàke gljùbitga, *Kakono* nàscega Bratta, i sgivjéti, *Kakono* gnegova prava Bratja.

P. Barlaimont. in Paradiso Puer. part. 2. c. 1.

VJEGBANJE XI.

Sljedi Tomàcenje trechjega scKgljana.

Porodjen òd Djevize Marje.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtò pokascuje, i slamenuje drùghi djo ovéga sckgljana, *Porodjen òd Djevize Marje?*

N. Pokascuje, slamenuje, i hòchje rjeti, dà Jesùs nakon devét mjeseza, Koje prìbiva ù Prìcistoj Utróbi Djevize Marje; hòtjese jòsc i porodit òd gne; i òd Sina Boscjega, Koije bjo sveghjerize, bst jòsc i Sìn Djevize Marje.

V. Bitchje bìlo veoma slàvno ovó velikó porodjenje Jesussovo?

N. Bij pacek svè drugojacnje; èr Prìsveta Djeviza Marja, saedno svoijem sarucnikom Josefom Svétjem, nè bjusei isnascla ù svèmu Gràdu òd Betléma pribivalisscta, bj usilovana sà sklonitse pòd jednu spillu, alliti pojattu isvám Gràda (ù *Koiòj* bjesce pribivalisscte òd sgivsna) sà tù poroditi Jesussa.

V. Dàkesé Jesus porodjo ù jednój pojatti?

N. Tàkoje; Gospodár Nèba, i semgljé, Stvoritegl svéga Svjeta, hotiuscise porodit medju nàma, i sà nàs, nje imó, ni magne jednó *Kuchize*, ghdjebise Djeviza Majka moghla skloniti sà poroditga.

V. Dà tkogaje slusejo, tkoligaje prìmjo nàkon Kàko bj porodjen?

N. Prìsvéta Djeviza Marja gnegova Majka nàkon Kakomuse sniscenopoklonj, Kakono svómu Bòghu, povsga ù gnéke sromascke haglinize, Kòje imásce sòbom, postaviga lècchi ù Jasli pò visce mallo slàme medju dvje scivinize, Kojé s'guihoviem dàhom grjahuga, i bjàhu Volak, i Oslich.

V. J jedan Bógh, tàkó vélik, Gospódar svjéh stvàrí, poraghjase ù jednómu birju tàkó uboghu, ù Komubise jédva porodjo jédan najpotisctenj Cjovjek òd svjéta?

N. J jùrie tàkó: Onò primlaghjahno, i prìmekoputno Djetescze, opla-

Digitized by Google

oplakano, i primèrslo zjéchja ſtudeni, pò vìſce mallo joſćtré, i tvàrde slàme ù jednój pojatti, povitò s' uboghjem rùhóm, medju dvje ſcivinize, jès vàſc Bógh, i onj neiſmjérni, nedoſpjetnſ, i ſvemoguchj, Kój slavan Kragljuje òb deſnu Bògha Oza ſvóga.

V. Saſćtoſeje Jeſus hotjo tàkó porodit, i tàkó bàrſo pòcet tarpgljeti?

N. E'rje òn hotjo, i naſtojo jòſe ls pocetka ſvóga porodjenja naùcitnàs mnoghe Krepoſti, i sà laſcnjenàs nàuciti Nàuke, Kojenamje imó datti, hotioje òn prje ù iſtomu ſvómu Kipu poſtavitjh ù djello, sà nàmi dàtti iſghléd.

V. Kojéſu Krepoſti vèchma poſobitnje, alliti vlaſćtitje sà nàs, Kojenasje naùcjo Jeſus Djeteſcze, raghjajuchiſe sà nàs?

N. Raſghledajte, i raſmislite posluh Jeſuſov: akoga Majka poſtavglja ù Jasli pò viſce mallo slàme, òn nè govori; toliga uſme ù rùke, neprotivjſe, Sìſſá mljéko, Kàd ona hòchje, dopuſćtujeſe povjati bès placcja, i bès ijednóga drugoga obſiranja.

V. tò iſtò jòſe cìné, i ſvà druga Djèciza?

N. Iſtinaje, alli òni nejmaju ſpoſnanja òd rasborſtva, nitti raſumjédu, onó, ſcò cìnè; à Jeſus Djeteſcze jès ù iſtó dòba iſvàrsnj Bògh, i pràvi Cjovjek, i ſatóje pùn ſpoſnanja, i raſuma, i cínj svè ovó, èr hochje, dá cìnj.

V. Scò imam dàke ja ciniti sà nauciti poslùh Jeſusóv?

N. Imáſc ceſtje Krat póchj s' Vjerróm ù Spillu' òd Betlema, i vidéchi Jeſuſſa ghdje tàkó pomnivo slùſca svojù Majku; imáſc rjéti sàm sèbbi; dà akó dobrovoglno moj Bógh slùſca jédno svoje ſtvorenje, Gospodár Nèbba, i ſemglje jednu svóju sluſcbenizu: dà ſaſcò ja nejmam sluſcati mòje Roditeglje, i mòje Starje, Kojsumi dàti mjeſcte Bògha, èr prikaſcuju gnegha, i gnegovù oblás vàrhu menne.

V. Dá onda Kàd bùdemo vèch dorasli, i pò nàmi iſtjem moghli bùdémo, i ſnat, i cìnit onó, ſcòſe ima ciniti; imamolijmſe jòſc i onda podlagati, i sluſcjati nàſce Roditeglje, i Starje?

N. Jeſus sàſve jòſc Djeteſcze ſnáſce, i mogáſce ſàm pò sèbbi ciniti iſvàrſno svè ſtvàri, niſćta nè magne hotjoje jòſc òd ondá podniſciti svoju Mùdrós, i podloſcitje jednój Siromaſckój Djevojcizi, svojoj Majzi, i Joſefu Svétomu gné ſarucnſku, à svómu zjegnenu Ozu.

V. Dà Koju drùghu Krepós mochjemo mj nàuciti ù Jeſuſſovù Porodjenju?

N. Raſmislite gnegovo Uſtàrpljenſtvo: Mjèſto ghdjeſe porághja ù dòba tàkó ſtudena òd godiſćta, drùſcbu òd ſgivína, vogn òd Mjeſta, baakanje òd slàme, tiskochju òd povojá, Kojamu

dodjevà, i doſaghjuje, i niſčta nè magne nè tuſciſe, negoli tàrpj, i podnosj ſvè uſtàrpgljeno.

V. J tàkó ſčtò imámo mj číniti?

N. Vidéchi Kolikoje ſtvàrí potrebnitjeh nèímó Jeſus ù gnegovù poroghjénju, tàkó i vj imáte podnoſiti, i prìtarpjeti veſello, i dobrovoglno potrebnoſti, nevoglje, i tjeskochje òd ſgivota, i ſgivgljenja, kakonovamje òn dó iſghléd.

V. Ljepiſu ſvì ovj Nàuzi, kojenamje dò Jeſus ù gnegovù Porodjénju, alli nàmi ishode veoma trùdni, i mùcni sà nasljedovatjh, i ù djello poſtavitjh?

N. Jurje veoma iſtinito, dàſu trùdni; alliſu toliko vechma Koriſni nàmi, à dràghi, i ugodni Jeſuſſu, i Satonamje òn dó iſghléd jòſc òd pàrvjeh godiſčtá gnegova Porodjénja, da bùdemo i mj unaprjéda nasljedovatj iſghledajuchiſe ù gnegha.

V. Najposlje govoriſe ù ovèmu ſckgljanu: *Porodjen òd Djevize Marje:* Kàko Marja mòſce bitti Djeviza, i Majka ù iſtó dòbba?

N. Bùduchi Djeviza Sacéla, Kakoſeje rèklo pò Krepoſti Dùha Svétoga imamo vjerovati, dà òna uſcivá ovù millos prì oſſobitu médju ſvjem oſtaljem sà bitti Majka, i Djeviza prje Poroda ù Porodu, i pò Porodu.

ISGHLED.

GEltrùdi Svètoj jedan dàn òd Porodjenja Jeſuſſova, (onda kàd gné Redovnize s' ſaſvjem podniſcénſtvom, i poſčtenjem iſgovarahu oné Svéte rjéci òd Uputtjenja Jeſuſſova. *Et verbum caro factum eſt: J rjècſe pùt ucinilla jès:*) Prikaſajoſe Jeſus Iſukars, i reccejoj; *ſvàki pùt, kàd tkogod s' umigljenſtvom klekne cjùjuchi iſgovarati ovè rjèci, ſabvagljujuchimi, dàſamſe doſtojo usèti pùt Cjovjecanskà, i ucinitſe Cjovjek; jàſe obtatim prèma gnèmu, i prikaſcem Bòghu Ozu mòmu ſvà doſtojanſtva mòga Ucjovjecènja.* = A moj Chjacko, i Patriarka Francesko Svéti, toliko bjeſce bogogljuban ovému Svétomu Otajſtvù Porodjénja Jeſuſſova, dà jédnu nóch òd Boſcichja, alliti òd Porodjénja Jeſuſſova (bùduchi iſprosjo oblás òd Svétoga Oza Pape, bojéchiſe, dà ová gnegova Boghogljubnós nèbi bila darſcana, i zjegnena sà slàhós, lùdós, alliti sà pravicnos) clnj donjét slàme, i doveſtit jednóga Vóla, i jednóga Osla ù jednu Pojattu, i tú clnj ù ponóchja prìd velikjem mnoſčtvom Pùka, i ſvoijeh Redovniká ſpjevatti Svétu Miſſu, à recceni Chjacko Svéti ſpjevavſci Vandjelje Svéto, pripovidje onému Pùku uboſcko Porodjenje Kraglja òd slàve. A' Goſpodin Bógh occitova s' jednjem cjù-

dom,

Digitized by Google

dom, dàmu bjésce veoma drago, i ugodno ovó Franceskovo Bógogljubstvo, dà bjùsci oná Cegljad skupila svù onú slàmu, Koja bjèsce ostalla ù Jasljeh, bijm od veljké pomochi sà osdravglivati gnihovù Sgivotinu, i sà òni bìt oslobodjeni òd mnosjeh poghibja. Ovákó i jà ò Djecize napomegnujem vàmi, i svjetujemvàs, dà cestjekrat budete rasmiscgljati ù vascoj paméti ovó Svéto Otajstvo Porodjenja Jesussova, i ové ljépe rjéci Svétoga Petra Grisologa: *Sic nasci voluit, qui amari voluit.* Jesusse hotjo porodit nà ovj nàcin sà bitti gljuben. S. Bonavent. ù Sgivot. S. Franceska nà pogl. 10. n. 9. à S. Geltruda ù lib. 4. nà pogl. 3.

VJEGBANJE XII.

U' Tomacenju cetvàrtòga scKgljana.

Mùcen pòd Ponzjom Pilatom.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SA' kój raslogh, nakon kakosmo besjedili òd Poroghjénja Jesussova; tàkó bàrso prohódimo sà tomaciti, i spovjedati gnegova patjenja, i gnegovù Prisvétu smàrt?

N. Er sàsve, dàje òd mnoghe koristi snatti Sgivót, i slavna djella Jesussova, stvàrje nisscta nè magne vèchma korisnja, i vèchma potrebnitja nàscemu vjècnómu spasenju, dà snàmo Otajstvo gnegove Prìsvéte Mùkke, i nèprozjenjene smàrti.

V. Mollimovàs, sadovogliteše istomacitnam usrok.

N. Erboje Jesus navlasctito hotjo, dà gnegova prìgorka Mùkka, i Prìsvéta Smàrt, bùdú poghlavite zjenne nàscega odkupa, i nàcin, alliti pút nàscega vjecnóga sahranjenja.

V. Sctò slamegnuju, i prikascuju ové rjéci: *Mùcen pòd Ponzjom Pilatom?*

N. Ové rjéci usdàrscu ù sèbbi jédnu neismjernos svjéh bolestj, kojeje toliko ù Tjélu, koliko ù Dùsci tàrpjo, i podnjo sà nàs nàsc dràghi, i gljùbgljesclivi Jesus.

V. A kojésu tò bolesti bìle, kojeje sà nàs tarpjo, i podnjo nàsc blàghi, i dòbrj Jesus: Rezitenam sà najmagne kojugod òd najpoglavitjeh?

N. Hochju: Rasmislite vj, i rasgledajte ù vascoj paméti najpo[illegible] sussa ù Vàrtu. On nà sàmo vidjenje, kojé sàsve dà jesc is dalèka

daléka prividjaſce, kolikoje imó tàrpjeti, i podnoſiti sà nàs, pocé taj cjàs bljéditi, ſtraſcitſe, i ſcaloſtiviti; i bj tàká, i toliká jakós, i oſtrina òd gnegove boleſti, dáſe pocé ſnojti kàrvavjem ſnojem. I niſcta nè magne, ſaſvjem ſvoijem predanjem i ſaſvjem ſvoijem ſtrahom, uſudſſe, i ſagàrljih s'jakoſtim òd hrabrénſtva sà gljùbav nàſcu. èr on ſnáſce, dà tarpechijh bjobi djèlovo, i ſtèkó nàſce vjécnó ſahranjenje.

V. Dà ſcètòchju ja mòch uciniti, raſmiſcgljajuchi Jeſuſſa, djeſe sà me ſnoj kàrvavjem ſnojem ù Vàrtu?

N. Mochjeſc nauciti, i sà tvoj iſghléd uséti, dà sà prìdobitti onó tvójе pohotjenſtvo, dà sà uſmnoſciti ù tébbi onú krèpos òd uſtàrpjenſtva, òd poniſcenſtva, i òd posluha, daje potrebno, dà cìnjſc ſillu sàm sèbbi, i dà imáſc naſtojati sà pridobit trùde òd nàrávi.

V. Nàkon ſmartnjeh arvanja ù Uàrtu podneſenjeh òd Jeſuſſa, kojé drùghe Mùkke bj potrebno, dà on podnéſe, i prìtarpj?

N. Najprje bj iſdajſtvo Judino, jednóga òd iſtjeh gnegovjeh Uceniká.

V. Kàko, i nà koj nàcin sljediloje ovó Iſdajſtvo?

N. Ovj nemilli Iſdajnik, i nebogoſcćovni Ucenik, nakon kàko mallo prje bj naſichjen gnegovjem Prìſvétjem Tjélom, prodadega sà ſamjeh trideſti dinará, alliti Pjenéſa iſtjem glàvnjem Neprjateglima Isukàrſtovjem.

V. Dà jèlli bjo vèlik grjéh, onj grjeh Judin prodàti jednoga Bòghà, i prodatga tàkó sà màllo Pjenésа?

N. Nje sumgne ikakve; Bjoje grjéh priſtrascan: takó i vj nà priliku kadbiſtese Priceſtili svetogardno, tò jes ù grjéhu smartnómu, alliti kadbiſte upalli ù kojgod grjéh smàrtni, moscese rjéti mallo magne nèghli, dà djellujete gòrre òd iſtóga Jude Iſdajnſka.

V. Kàko, i nà koj nàcin?

N. Vj ſnáte veoma dòbro, daje Jeſus ù Priſvétomu Priceſtu, kòga primate Svetootajno ù Partikuli poſvechjenoj, i sàtó primajuchiga ſvetogardno rjètſe mòſce, dàſe s'gnim podnoſíte gorre òd Jude: alliti kàd nà koj drùghi opak nàcin djellujéte, ſnate, dagha teſcko vrjeghjate, i niſcta nè magne cinitemu ſràmotu, i pogàrdu takó ſtraſcnu, dà gubíte gnegovo prjateglſtvo, i zjenitega veoma òd magne, neghli gneke vàſce vrememite, i potiſcćene nasláde, i kojemu dràgho drùghe vàſce ſadovoglnoſti bjegúchje, i nepriſtojne kàrſtjaninu.

V. Poſlje nàkon kàko Jeſus bj prìdan ù rùke iſdajnika, ſcòſe dògodi?

N. Bij uhichjen, i ſvèſan òd nemiljeh Vojnſka; i takó ſveſan bj

ſmùzan,

Digitized by Google

ſmùzan, i potésan òd jednoga Priſtoglja dò drùgoga onijeh opakjeh, i nà slò datjeh Sudáza, i tù tàkó krìvo obadjen sà jednóga ſvetogardza, sà jednóga Boghopſovnika, sà jednóga *Vragoduha*, i jòſe bj ſauſcjan ſauſcnizámi.

V. Tolikà, i tàkó teſcka iſruſcenja, i nemille pſovke prèma Jeſuſu? Dà on prid nogami òd Sudáza, medju tolizjem Krìvinam, i laſcivjem obadjenima, ſctò cignáſce?

N. Jeſus poniſcen, i mìran mùcjaſce, i moghúchiſe nà tolike raslike nàcine braniti, i tàkò ukaſatſe pravedan, i slaván pridobitnik svjéh svoijeh neprjatégljá, Koliko dà ſtanovitto bjèſce Kriv nè ìſuſti ikakve rjéci ù svoju obrannu.

V. Sctònas uccj ovj mùk Jeſuſſov tàkó cjudnovit?

N. U'gnemu mòſcemo naucit sà nèbit tolikó prighnuti, nì poſpjéſcnì nà òſvetu sà svàko slò, Kojénam òd drùsjeh bùde ucigneno, alliti recceno illi prìd nàmi, illi sà nàmi; naſtojèchi mí dòbro djellovati, i bitti dòbri, i pravedni prìd Boghom.

V. Sćto ucini Pilato cjujuchj ón tòlika Krìva svjedocjanſtva, alliti sà boglje rjeti obadjenja prèma Jeſuſſu onda, Kàdmu bj prìdan ù rùke òd opakjeh ſcidóva sà cinitmu pravednu umrjéti?

N. Miſcljaſce, i naſtojaſce nà Kojgod nàcin ſadovogliti raſargbi ſgiùdjoskcj, i ù iſto dòba oslobodit Jeſuſſa òd ſmàrti oſughjujuchiga, dà ſámo bùde bicima isbjen pri ſtùpu, *alliti fruſtan*.

V. Dà bìli Jeſuſſu òd Privélike mùkke, i boleſti, bicevanje, Kojè pòdneſe, i pritàrpje sà náſce grjéhe *prì Stùpu*?

N. Sasve dá Svéti Vanghjeliſte drùgonam nè govore, nèghli sámo, dàje bjo bícevan: svjém tjem pò svjedocjanſtvu mnosjeh Svetjeh, i pò chjutchjenu mnosjeh Dùſcá dobrjeh, i bogogljùbnjeh occitto ſpovjedaſe, dà ovó bjcevanje bí Jeſuſſu òd nèdospjetné, i neiſreccene boléſti, i ſramoté.

V. Dà rezitenam ſasloghe Koje tí donosé?

N. Gnihovjeh raslóga mnoſcje velika: Kakono oſſtrina, alliti ſgeſtocina òd Orudjá, Koijem òn bj udarán, i pedepsán; nemillos, i raſargba òd opakjeh Kàrvnſká, velik broj òd udaraza; à navlaſctito bùdúchi Tjélo Jeſuſſovo Prisvéto veoma mekoputno.

V. Pripovjetenam oſſobitnoſti, Kojé narizaju Svéti òd tàkó bogljeſcgliva bicevanja Jeſuſſova?

N. Govorénam, i svjèdocé, dà bjci, s' Koijemga isbiſce biliſu prùti bodglivi, ſasvjem neokreſeni, i pùnni dracjá, i Konopi uviti; dà Kàrvnſzi biliſu ponukovani, i ſamitjeni òd Posvetniſka, i Porglaviza onéga nemillóga Pùka, dabimu cinilli umrjéti pòd udàrzima; dà bròj òd udaráza, Koje Jeſuſſu dadoſce bioje nà tisùchje,

i ti-

Digitized by Google

i tisùchje, ghdje pò ſakonu sà najvechjeh slocináza neprohoghjahu broj òd cetréſti; à pò obicjàhu gnihovu nedopirahu dò cetréſti.

V. Trjebaje dàke rjéti, dà Jeſus bj veoma iſragnen, i iſgardjen òd tolikjeh, i tàkó ſgeſtokjeh, i nemiljeh udaráza?

N. Biloje tàkó ſgeſtoko, i nemillo mucegne, Koje ſadadoſcę, i uciniſce bſci Jeſuſſu, dà tàkó iſranjen vechjeſe nepoſnavaſce: bjoje vàs pùn ràná, i modrſza, i vàs Kàrvim oblit.

V. Ah, dà ako mj nà sámo ſpovjedanje, chjùtimoſe ſvì omekſcjani ù sàrzu naſcemu, i dohodimo ù ſnàſi nà màgne? Kàko? Dakeje Jeſus, sà gljùbav nàſcu bjo tàkó ſgeſtoko, i nemillo ubjen, i ſsranjen prí Stùpu?

N. Tolikoje: Onj Jeſus, Koj nje sámo Cjovjek, nù joſc i Bògh ſvemogúchj, Goſpodár svéga svjéta, Stvoritegl Nèba, i ſemgljé, bjoje sà nàs, i òd nas tàko nèmilloſtivo, i nepriſtojno iſbjen, i osramotchjen prì Stùpu.

V. I Jeſusje jùr bjo pravedan? Dà ſctòchje ighda uciniti s'nàmi Pravedna Pravda Boſcja, Kojſmo iſtinito greſcnízi? ì greſcnízi nè máli?

N. Od bicevanja Jeſuſſova ovó imate nàucíti, i bès prìſtánka pomnivo ù vàſcoj paméti raſmiſcgljati, i ſamjem sébbi rjeti: Dà Kàdje pravedna Pravda Boſcja tàkó ſgeſtoka bìla s'jednjem ſvoijem Sínom, Koije iſctòm sàmo ſmó jédnu sàmu sjennu òd greſcnika; dà Kakochjeſe podnjét s'nàmi pravedno rasárcena, Koſſmo nè sàmo greſcnízi ù sjenni, nù dojſto greſcnízi; i greſcnízi prosvjetgljeni s'svjetlóſtim Vjerre Svéte.

ISGHLED.

BJáhu dva Prjateglja médju ſobbóm, jédan òd ovjeh Zàrkovnják, ì mnogo ſnan, i nàucjan, à drùghi ſvjetovník, i mallo nàucjan, Koj iſctòm sàmo ſnáſce, alliti umjàſce ſctitti. Ovà obodvojza sà mòch iſvàrsnje slùſcit Bògha, i sà laſcnje ſahranit Dùſce gnihove, ukloniſceſe, i poghjoſce ù dvje Puſtigne, Koje bjahu mallo podaglje jédna òd drùghe, i uſeſce provódit jédan Sgivot veoma pokorit, vàs ù ſabavi òd Mollitáva, poſtá, i pokorá. Zarkovnjaku ſnanomu, i nàucnómu pòcce dò bàrſo dodjevat oſctrina òd pokorna ſgivgljenja, bjùſci nèkùſcaſce ikakve utjéhe, nì veſeglja dùhovnóga ù sèbbi; dàſe dovède dò jedné prèm veliké slovoglnoſti, i pòcce raſmiſcgljat ù ſvoioj paméti sà opètſe povrátit nà prjaſcnje rasblùde ſvjetovné, kojé jùr bjéſce oſtavjo. Svè pàk innacje, alliti drugojacnje kùſcáſce ù ſvojem pokoram onj dòbri, i sàſma neſnanj ſvjetovník dò tègha bigljéga, dà ù gnegovù lìzu vidjaſceſe jédno

neìſm-

Digitized by Google

nelſmjerno raſabránje. Vidéchj ovù ràdòs onj Prjategl Zarkovnjak; sàce ù sàrzu ſvómu jédnu veliku nenavidos, dà pòece odkrivati onémù ſvómu Prjategljù mìsó, kòjù imáſce sà oſtaviti onj pokornj nàcin òd ſgivgljénja tàkó oſctra, koj bjéſce obró; pakaga upita, kàko mogáſce òn ùſgivat toliku mirnochju, ràdós, i veſeglje medju tolikjem, i tàkó ſgeſtokjem, i oſctrjem pokoram, kòjé cignáſce? Tàdmu onj Svjetovnik odgovori. Bratte mój ja imàm jedne kgnighe, ù koijem bès priſtánka ucjm, i ìs gnih vàdim naùke vjekovíte mùdroſti, i ovéſu moje kgnighe, koje ùcjm moj Jeſus Iſukárs Propéti. U' ovjem Kgnighám ja najprje Sctjem Krepoſti Boſcanſtvene mògha Jeſuſſa Odkupiteglja, i s'ovjém Sctenjem naſtojm nasljedovatjh, i poſtavitjh ù djello. Drùgo ù ovjém Kgnigham ja ſctjem nèiſmjerna, i prioſctra slopatjenja mògha blagoga Jeſuſſa Iſukàrſta, i s'ovijem naùkom, dàvam sàm sèbbi jakós sà podnoſiti dobrovoglno ſvè oſctrine, i ſgeſtocine òd pokóra, vidéchi kolikoje vèchje tàrpjo, i podnosjo moj dòbri, i milloſtivi Jeſus Iſukárs sà mènne. Trechje nà ſvàrhu ſctjem Uvrjéde, i gardochje moijeh teſckjeh grjèhá, kòje sà ſmàrsſti, i opràti Sín Boſcij hotioje proliti ſvù ſvòju neprozjenjenu Kàrv. Ako tj Bratte moj usbudéſc ſctitti ové kgnîghe vèchmachjeſcſe s'gnima okoriſtiti, neghli dà usbúdèſc ſctitti, i ucitti ſvè inne Kgnîghe, i ſvì tvoj trùdi, i gàrcilla, koijeh sà gljùbav Bòſcju bùdéſc kuſcjati, i podnoſiti, ucinichjetiſe veoma làſcnj, i slatkj. Sliſcajuchi ové Naùke Zarkovnják ochjùchjeſe veoma ù sàrzu ſvómu vàs raſgeſcen, i pùn nenadnjega veſeglja, i radoſti; zelova ſvóga Jeſuſſa Iſukárſta Propétoga, i odlùci temoglitto sà vèchje nè ſctitti, nì ucitti druſieh kgnigá oſvém ovjéh blagoga Jeſuſſa, i tàkó ſvè vrjéme ſvóga ſgivota oſtà ondi ù Puſtigni cinéchj ſagargljenu Pokoru. Takoghjer ò Mladichi, i já veljm vàmi, kgnigheſu, koje vj imáte ſctitti, i ucitti Jeſus Iſukars propéti, i òd gnegachjete naùciti, Kolikoje velika Sctetta grjeh hùdi, i nemilli, pokligaje Jeſus Iſukàrs Propéti tàkó neprozjegneno ſaplatjo; tadchjete dobrovoglno tàrpjeti, i podnoſiti ſvàku ſtvàr tèſcku, i protivnu sà gljùbav gnegovù, bjùſci on prje patjo sà vàs, i tàkóchjete dobrovoglno nasljedovati gnegove prijſvàrſne krepoſti. Adrjano Lireo de Chriſto patient. cap. 10.

VJEGBANJE XIII.

Sljedi Tomacenje cetvàrtoga ſcKgljana.

Propèt, Umrò, i pokopan.

UCENIK i NAUCITEGL.

V. DA' sà najmagne nàkon tolikoga slopatjenja, i tolſkó raslikjeh, i ſgeſtokjeh Mùkká ſadatjeh Jeſuſſu òd nemilljeh, i opakjeh ſcudjelá, oſtaſceli ovj ſadovoglni, i naſichjeni?

N. Cignaſceſe, dà tàkó imáſce sljédit, alli bjùſci gljùbav Jeſuſſova prèma nàma nedoſpjetna, neſadovogljſe Jeſus sà sàmo podnjét sà nàs ové boléſti, i mùkke.

V. Dà ſctò ighda òd vèchje uciniſce nemille, i opáke Ubojze poslje nákon kakoga tàkó nemilloſtivo s' bjcima isbiſce, i iſraniſce?

N. Poſtaviſce nà gnegovù Prìſvétu Glavù jédnu krùnnu tàrnovù òd prioſctrjeh dràcja, kòje nà tàckí nàcin iſranſſcemu Priſvétu Glavù, dà teziaſce veliko mnoſctvo òd Kàrvi nìs occi, i niſaſve gnegovo Boſcanſtveno lìze.

V. Dà poslje nàkon tègha ſadadoſcelimu, koje drùghe pogàrde, boleſti, i mùkke?

N. Obukoſcega ù jédan ſtàr i raſdàrt grìmis, dadoſcemu ù rùku jednu ſcùpglju Tàrs sà kragljevsku ſcibiku, i skupiſce najpotiſctenje Cegljadine òd Jerusalèma sà s' gnimeſe rùgati, i sà poveſatmu occi sà vèchi rùgh, i sà vèchju ſabavù gnegovjéh framotá.

V. Bùdúchi mj jùr cjulli Jeſuſſovo velikó podniſcenſtvo sà nàs ukáſano medju tolizjem uvrjédam, i pogàrdám, s' Kojomchjemo hàrnoſtim mj mòch odgovorit Jeſuſſu?

N. Naùcite sà najmagne ovó: Onda Kàd pribiváte prìd gnim ù gnegovù Svétu Templu, i Kàd s' gnim govorſte nà Svetoj Mollitvi, nemojte vj cſnit Kakono i onj, Koj ſtoju prìd gnim s' tolizjem nepoſctenjem, dà ù mjèscte sà ſniſceno Klagnatmuſe; Kàſcu occitto s' gnihovjém djellima, dàga ù malloj zjenni imaju.

V. Dà sà najmagne dovàrſciſceli ovdi svè gnegove ſramote, mùkke, i slopatjenja?

N. Nè, pàcek oſta jóſc véchma téſcé, i vèchma bogljeſcglivje òd gnegovjeh mùkká; pòkli Sùdaz Piláto sà iſpunit slè, i opáke poſcù.

Digitized by Google

poſcùde, nemiljeh i raſarcenjeh Sgiudjela, oſſudiga sàsve pravedna nà ſgeſtóku, i ſramotnu ſmàrt òd Krìſca, i sàtóſe govori ù Vjerovanju Apoſtolskòmu; *Mùcen pòd Ponzjom Pilatom.*

V. Dàke nàſc dobrj Jeſus nàkon tolikjeh, i tolikjeh ſgeſtokjeh mùkká bj jòſc odvechje oſſùdjen sà ùmrjéti nà Krìſcu propét?

N. Sckgljanje Vjerre Svéte, dà nàſc blàghi, i dòbri Jeſus neſadovogljan òd tàkó teſckjeh, i ſgeſtokjeh mùkká; kotje jòſc sà nàſcu gljùbav bitti prìbjen pò viſce jednóga dàrva òd Krìſca, i tú tàkó nà gnèmu primſnuti sà nàs, i sà nàſce vjècnó ſpaſenje.

V. Totjè bìla ſramòta umrjéti nà Krìſcu?

N. Krìſcje ù onó dòba bjo onó ſramotno mucilo, èr nàgn pribjahu najopacje, i najnemillje grèſcnike, Kojſe dàrſcahu nedoſtojni sà hoditi pò ſemgli, i Koj médju ſgiudjelima bjahu prokleri.

V. I Jeſus hotioje umrjéti nà jédan nàcin tàkó ſramotan sà gljùbav nàſcu?

N. Jeſus Bògh, i Cjovjek ſajedno, Goſpodár, i Uladalaz svèga Stvorra, gljùbjonasje tolikó, daſeje podniſcjo sa gljùbav nàſcu umrjéti Kakono jédan najnedoſtojnij, inajnepoſétenij ſs medju svèga ſtvórra.

V. Ová Smàrt Jeſuſſova, osvem ſétòje bìla tàkó ſramotna, jèlli bìla jòſc i mnogho bogljeſcgliva?

N. Samislite vj ù vaſcoj paméti, dà vidſteovdi médju vàmi Jeſuſſa tàkó ſkarvavgljena, proſtàrta pò vìſce jednógá pritvarda dàrva, i dà ù iſtó dòba nemille Ubojze s'prinemilloſnjem udàrzima òd Maglizá raskidujuchimu svè ſgille, slòbe, i ſckgljáne pribjahu nà Krìſc, najprje gnegove prigljùbke rùke, à pàk prìsvète Nòghe.

V. Kòje cèſnutje, i prinemagánje, Kojéli boleſti, i mùkke neſrecene trjebaje rjéti dàſu bìle oné Jeſuſſove; dà nà svarhu priminùli oncjàs Jeſus zjèchja mnoſctva, òd gnegovjèh boléſtj.

N. Jeſus tàkó nemillo iſranjen, raskiden, i iskarvavgljen, i pollu màrtav hotje na occighled ſvèga ſtvòrra viſéchj nà Krìſcu isnemagatſe, i venùti, i ceſnùti sà dòba od tri ùre, i uſdàrſcatſe s' boleſtim neiſreccenom pò viſce iſtjeh svoijeh vèchkrat ponovgljenjeh ràna.

V. Dà Jeſus dokleje visjo nà Krìſcu, ſétoje cinjo? Jedalje proſio oſvètu préma onjém, Kojga nà Krìſc propéſce?

N. Nje, nù pacekſe ucinſ gnihov odvjetnik, alliti Paraz prìd ſvoijem Vjecnjem Chjackom, obèchja dòbrómu Lupeſcu slavù Rajsku, i priporùci svoju gljubeſcglivù Majku Ivannu Svètomu, a Ivanna i svjèh nàs ù svòmu Kìpu prìda sa Sinove svojoj Majzi.

V. Dà nà svàrhu nàkon tolikóga viſenja, i isdiſanja nà Krìſcu, ſétò ucini Jeſus?

Digitized by Google

N. Budúchi najprje priporucjo Chjácku svómu svoju Prisvétu Dúscu, na svàrhu s'jednjem jakjem, i dubokjem usdáhom, prighnuvsci glavù nà pàrsi, prìminu.

V. Kako? Jedan Bógh mogoje primínuti?

N. Onákó, Kakoje sveghjerize tàrpjo, i patjo Kakono Cjovjek, er Kakono Bógh, nitje mogho tàrpjeti, ní patiti; tàkóje i priminuo Kakono Cjovjek, nebjusci moghuchje, dà primíne Kakono Bógh; bjùsci Bógh neumarli.

V. Onda Kàd Jesus primìnu, vidjeselise Kójá slamenja?

N. Tàj cjas svà naráv ochjuchjese, i usése tuscniti, i bogljeti, dase strése svà semglja, Bardase raspùknusce, Grobòvise rastvorisce, Sùnze potamnje, i pomàrcja, i mnogha Telèsa òd martvjeh uskàrsnusce.

V. Dà kàd tolikó ucinísse Stvòrri nechjutéchi, dà sétochjemo mj uciniti, snajuchi, dàje Jesus bjo propét, i dàje umró sà nàs, i sà nàscu gljùbav nà Krìscu?

N. Najprje imáte posnati gnegovù nedospjetnú gljúbav, Kojunamje nósjo, i sétòje òd vèchje òn mogho uciniti sà ukasatvamje, nègoli primínuti, vàs ranav, i Kàrvav pò vìsce jednóga sramotnoga Mucilla, alliti Krisca sà nàsce vjécnó, i opchjeno spasenje.

V. Dà Koj naúk móchjemo mj isvaditi òd Jesussove Prigorké Smàrti?

N. Imáte nauciti, Kolikoje velikó slò nàsc grjéh, pokli sà smarsitga, i sà opratga Jesusje priminuo nà Krìscu.

V. Dà imamoli sétò drùgo naùciti?

N. Imatése spomenuti, dà njeste Kupgljeni, ní odkupgljeni s'mallo sláta, alliti srebra, nù s'Kàrvim neprozjenjenom Jesussa Isúkàrsta, i tàkó Dúsca vàsca dohodj, i vagljá sgrivot, i Kàrv jèdnóga Bógha ucignena Cjovjekom.

V. Nà svàrhu govorise ù ovemu sckgljanu, daje jósc Jesus bjo i pokopan? Dà sasétò hótje bìti pokopan?

N. Sà vèchma occitje ukasàti svèmu svjétu, dàje gnegova smàrt, bìla istinita smàrt; á nè sàmo jedna smàrt lasciva ù prikasanju, i dà jósc vechma sijne slàvà, i uscivanje gnegova slavnoga, i Svètoga Uskàrsnutja.

ISGHLED.

U'gnekómu Bòju ù Fjandri jedan Vojnsk zjéchja gnegova odbjeghnutja, i gniekjeh drùsjeh pomajnkanja bj uhitjen, i objéscen ò jednómu Dúbu (nèsnam alli tàká bj gnegova srèchja, alli màlla pomnja onéga, Kojga objèsi) dà tùd prohodéchi blísu gnegha drùghi

Vojnsk

Digitized by Google

Vojník ughlédaga jòsc dùhata, tèr pospjescno s'nòscem goljém ù rùzi satàrcjase, i prisjéce sàncizu ò Kojoj visasce, i dà padajùchi nà semglju, nebimu pospjescjo smàrt, gljùbgljescglivo, i pomgnivo primiga nà svoje pàrsi, postavíga nà tle, discemu s'vràta sancizu, rasgovoríga, i obeselí; nàkon tègha sasvóm gljùbavim postàviga sàse nà svóga istóga Kògna, nà kòmu on jahscasce, i bjescéchi s'gnime sà sacjuvatga, dà nèbi isnovíze upó ù nàke òd Pràvde. Nù cjùjte nèhàrnos prèm nèmillu, pàcek ni òd istjeh sgivína nerasloscitjeh djellovanu; Káko vèchje gnekoliko bjaku ubjeghli: Vojnik mallo prjeoslobodjen òd smàrti; misléchj, dà gnegov osloboditegl imásce, i dà nosásce sòbom Kojgod velík broj pjenesi, potajno ìs nenadnje ismaknumu s'bedre oní isti nósc, s'Koijem snàsce dà gnému bjesce prisjecena sanciza, tèr s'gnim vèchkrat udarausci svóga gljùbescglivóga Dobrocinza doklega màrtva vàrsce nà semglju s'sédla. Pàk discuchjse i òn tàdá s'Kògna, svucega, skùpi pjenese, orùsce, i hagline, à gnèga ostavi gòla nà pùtu sà jestojsku sgivinami nerasloscitjem; à on nà istomu Kògnu use pospjescno bjescati sà sacjuvatse. Svàki od vàs ò Mladichj ja rasloscito sumgnìm, dà hùlli, i màrsi ovákú prém nemillu nehàrnos, i dabíse hotjo stavit ù rasargbu prèma tàkoj neharnój nakasni ovéga vojníka. A'jùr imate snàtti, dàje bès ikakva prilikovanja vèlle vèchja nehàrnos svàkoga Karstjanina onda, Kàd grjéscì, èr nè sàmo ubijá jednóga Vojníka òd màlle szjenne, nègoli tescko vrjeghja jednóga Bògha, Kojnasje oslobodjo, i nè sàmo òd jedné Kràtké smarti telesné, nù òd smàrti vjekovite, i Dùhóvnè; i tó nè bès svojé privelíke szjenne, nègoli svoijem neismjetnjem cesnutjem dò proljevánja òd své svojé Prisvéte Kàrvi, ís svjeh svoijeh sgìlá, i nà svarhu umirúchj pròpet nà Krìscu Kakono jedan najgorj neposctegnjak; Kàkoste jùr cjùlli ù tomacenju ovéga sckgljana, i svjem tjem sàsve dàsmo òd gnegha s'tolikóm gljùbavim sagargljeni, nè sramùjemose sà isnóvize povrachjatse (rjetchju ovàkó) propignati s'nascjem grjesima onéga náscega dòbrocinza Boscànstvenóga, Koj pò pùtu òd tolikjeh raslikjeh mùkkà hotjose uciniti nàsc isti sgivot. *Rursum* rjétchju s'Apostolom Pavlom Svétjem, *rursum crucifigentes sibimetipsis Filium Dei, & ostentui habentes.*

Segn, part. 2. Ras. 5. n. 25.

VIEG-

VJEGBANJE XIV.

U'Tomàcenju V. ſcKgljana.

Sijde nàd Pàkò trèchj dàn uskârſnu òd Mârtvjeh.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. A Koje dàke Jeſus umrò nà Krìſcu sà nàs, nèchje vechje ſad bitti ovdi.

N. Iſtinaje, dàje Jeſus umrò, i dàje jòſc bjò i Ukopan, nùje jòſc niſcta nè magne i iſtina Vjerre Svète, dàje i trèchj dàn nàkon svojè ſmarti i uskàrsnuo, i povratjoſe s'svojóm Boſcanſtvènon Krepoſtim sà ſgivjeti.

V. Sctò ſlamegnuju, i bóchjé rjéti ové rjéci: *Sijde nàd Pàkò?*

N. Slamenuju, i hòchjé rjéti, dà Dùſca Jeſuſſova, docjem Tjèlo gnegovo pribìva ù Gròbu, sijde ù Limbo, alliti ù Krìllo Abramovo ghdje pribivahu Svèti Ozi, Koje mjèſto èr bùdùchi pòd ſemgljóm ſovéſe Pàkó.

V. Dà ſctò cignáhu Svéti Ozi ù onemu Mjeſtu?

N. Stanováhu, i pribiváhu bès ikakva patjenja òd boleſti, òd ochjuchjenſtva, i cekahu, dàbi Jeſus Iſukars jédnóm dòſcó sà oslobodítjh, i otvoritjm Raj Nebeski, koj pò ràdi grjéha Adamova, takoghjer jòſc i sà gnih bjoje ſatvoren.

V. Sctò poghje ciniti Dùſca Jeſuſſova, kàd podje nàd Pàkó, ù Limbo, alliti ù krìllo Abramovo?

N. Ona sjdje sà raſgovoriti, i sà raſveſſèliti Svète Oze ſvojjem Boſcanſtvenjem lizem sà udjelitjm toliko ſgjudjenu slobodu, i sà poveſtitjh ſajedno sèbóm slavno veſſegljeh ù Raj.

V. Dàke imaloje bitti jedno veliko uſcivanje ù onnjem Dùſcama, vidjeti Dùſcu Jeſuſſovù tàkó ljépu ghdjeje dòſcla medju gnih?

N. Nemoſcteſe ighda iſrjéti, Kolikoje bìlo veliko gnihovo utjeſcenje, i veſſeglje èr Jeſus cjem dòghje ù onó mjeſto udjeljm ſvè blaſcenſtvo, Kojeſeje ſadàrſcjalo ù onemù vidjenju.

V. Dòcjem Tiélo Jeſuſſovo pribiva ù Gròbu raslùceno òd Dùſce, jelli bìlo i onó podloſcno kakono i oſtàla Tèlèſa sà uſmàrdjetſe, i sà raſpaſtitſe?

N. Nè, èr sàſve dà on umiruchi, raſdjelſſe Dùſca gnegova s'Tjelom; niſcta nè màgne neraſdjeliſe Boſcanſtvo ni òd Tjèla, ni

òd

òd Dùſce, i sàtóje onó ſveghjerize bílo nepodloſcno ikakvù raſpadnútju, alliti ſmràdu.

V. Pòslje nàkon kàko Dùſca Jeſuſſova oslobodi Svéte Oze is Limba, ſétò ucìni?

N. Povrátiſe is novize sà ſadrùſcitſe s' ſvoijem Priſvétjem Tjélom, i tákó Jeſus Iſukàrs uskàrſnu i s' Dùſcóm i s' Tjèlom, i pràvi Bògh, i pràvi Cjovjek slàvan, i slàvno dobícjan, èr nè podloſcan i kakvoj Mùzzi.

V. Od Kògaje On bjo uskàrſnut.

N. On uskàrſnu pò sèbbi iſtómu, i ſvojóm iſtóm Boſcanſtvenóm Krepoſtim èr nebjuſciſe umirúchj (kàko jùr cjuſte) ighda raſlucillo gnegovo Boſcanſtvo òd Tjèla, nì òd Dùſcé pò krepoſti òd kòga Boſcanſtva Dùſca Jeſuſſova moghlaſeje pò sèbbi iſtój ſadrùſcit s' Tjélom, a Tjelo s' Dùſcóm.

V. Sà koju ſvarhu Jeſus nehotje Uskàrſnuti prje?

N. Nèka vidèchj mj, dà bùdúchj òn prìbívó mallo magne nègh sà tridnì màrtav, da nebismo moghli dvoumitti, allili ſumgniti, dà gnegova ſmart nje bìla jedna prava, i iſtinita ſmart.

V. Jèlli bìlo ljepo Tjelo Jeſuſſovo ù gnègovù Uskàrſnútju?

N. Jèlli bìlo ljepo / ſadoſtaje rjéti, dà gnegov Chjacko Vjekuvjecnj obogatí táj cjàs onó Prìsvéto Uputtjènje, alliti Ucjovjeccènje s' jednóm slàvóm òd jedné ljepoté, òd jednoga blaſcenſtva doſtojna, i vlaſtita ſamomu Bòghu.

V. Tòje nami jedan velik uſtrok òd veſſeglja.

N. Sadoſtaje rjéti, dàje Jeſus uskàrſnuo slàvan, tò jès nàſc dòbri Chjàcko, Prjategl, Bràt, i Osloboditegl svéga gljùdskóga nàroda.

V. I sàtó mòſce bìt, dà Zàrkva Svéta syetkuje, i proslavgliva Svetkóvinu Uskàrſa, alliti Uskàrſnutja Iſukàrſtova?

N. Tolikóje, svaſe Zàrkva Svéta veſſelj; i raduje ù jedan dàn tàkó slàvan ràdi Uſhàrſnútja Jeſuſſa Iſukàrſta svójе glave, dàjuchi harác òd hvále, i veſſeglja slavodobitnomu gnegovù Uputtjènju, alliti Ucjovjeccènju.

V. Uskàrſnútje Jeſuſſovo, jellinàm ucinillo, i donjelo Kojegod dòbro?

N. Jes takoghjer doſtojalonàm, dà i mj pò naſcoj ſmàrti imamo uskàrſnùti; èr Kakoje uskarſnulla Glàva, tàkó imamo uskàrſnùti i mj gnè ùda.

V. Dà èr bjùſcje uskàrſnuo Jeſus, dàke i mj imámo uskàrſnùti?

N. Tolikóje, èr Uskàrſnutje Jeſuſſovo jès àſrók nàſcega Uskàrnutja; ràdi ceſſa tòlikó vèchje imamóſe veſſeliti.

V. Tot Jeſus tolikó poraghjajuchiſe, i umirúchj; Koliko oſcivgljèjuchi, tò jes povrachjajuchiſe nà ſgìvot, alliti uskárſnivajuchj, mislioje sveghjerize ò nàmi?

N. To-

Digitized by Google

N. Tolikoje ù istinu: Er svà djellovanja Jesussova, gnegov sgivot, gnegova smàrt, gnegovo Uskàrsnútje òd nàscegasu nàpredka, i koristi, èr svakjem òd ovjeh dostojonamje kojégod nàsce dòbro.

V. Dà kakochjemo mj mòch bitti millodàrni Jesussu sà ovó gnegovo Uskàrsnútje?

N. Ovákó; Uskàrsnujuchi i vj dùhovnjem nàcinom ù Dùscì vàscoj; i cinéchj, dà Uskàrsnutje Jesussovo bùdé Isghléd, i upràva, alliti pùt òd vàscega Uskàrsnùtja ù Dàsci.

V. Kàko tó, i nà koj nàcin?

N. Ovakó, Kakonóje Jesus uskàrsnuo sà ighda vèchje neumrjéti, tàkó i mj imamo uskàrsnuti s' grjéha nà millós, nepovrachjajuchise ighda vèchje nà grjeh.

ISGHLED.

BUdúchi Jesus poscjó pò gnegovù slavnomu Uskàrsnútju pohoditi svòjé Svéte Apostole, i Ucenské, koj skrovito pribivahu zjéchja straha sgjudjoskóga, alli nenamjerjusciše tú tàdá s' gnima Apostó Tòma Svéti. Ovi pòtom dòghje, svì Apostoli pùnni veliké radosti, i vesseglja bjùsci vidjelli uskàrsnúta gnihova Naucitoglja rekoscemu: *Tòma vidjelismò Gospodina*. Alli òn nemogùchjse prsghnuti sà vjerovat, jédan tàkó srèchjan, i dòbar glás, odgovorijm: *Dógod ja nevidim rùkè gnegove, i nè postavim moj pàrs ù ràvne òd Cjavala, i mòju rùku ù gnegove rastvorene Pàrsi, nèchju vègha ighda vjerovati*. Nàkon osàm dàná, nahodéchjse is novizé svì Apostoli skrovitto sadrùsceni, i sàtvórem, i sajedno s' gnima Tòma Svéti, povrátise drùghi pùt Jesus sà pohodtish, i ulaséchi nà Vràta Satvorena, posdravijh, govoréchijm. *Pax vobis. Mijr s' vàma:* pàk obrachjajùchise K' Tòmi Svètomu reccému: Postavi nù ovdi pàrs tvoj, i vlgh mòje rùke: *Prùsci svoju Desnizu, i postavje ù moje rastvorene Pàrsi, i nèmoj vèchje bitti nevjeran, nègh vjeran*. Tàd Tòma Svéti s' jednjem djellom Sgive Vjerre sposnaga, i spovidjega sà svóga Gospodina, i sà svóga Bògha, govoréchj. *Dominus meus, & Deus meus: Gospodin moj, i Bògh moj*; à Jesusmu odgovori; *Toma tjsi vjerovo, èrsi vidjo; Blasceni onj, kojsu, vjerovali sàsve dà njèsu vidjeli*. Evò sètò imáte cinisti vj ò Mladichj; imáte vjerovati bès vidjenja. Alli poklje Jesus usdàrscó ù svómu Tjélu uskarsnutu oné svojé Svéte Ránne, onse sadovoglí, i uscjva daj cestjekrat rasghledáte sajedno svetjem Apostolom; alli nè tolikó sà vjerovatjh, koliko sà mòch à gnima sètitti gljùbav, kojunamje on nosjò, i glnusobu vàscjeh grjèhá, i sà uffatti pò kreposti ovjéh Ràna òd Jesussa Uskàrsnúta vàscu vjekuvjècnú sahranu. Ivan Svéti nà pogl. 20.

VJEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE XV.

U' Tomacenju VI. ſcKgljana.

Usìde nà Nèbeſa, sjedj òb dèſnu Bògha Oza Svemogùchjega.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. POslje nàkon kàkò Jeſus Uskàrſnu, ſctò ùcini? jedàlìſe sà ſvégh ùſtavi ovdi s'nàmi?

N. On pòslje nàkon ſvóga Svètoga Uskàrſnútja òſta ovdi s'nàmi nà ſemgli sàmo sà cetrés dànà.

V. Dà ſctò ùcini ù reccenó dòba òd cetrés dànà svóga prìbivanja?

N. Djellova mnòga, i raslika svoja prìkaſanja s'svoijem Svètjem Apoſtolima, i Ucenizima, i dadeim mnòghe Naùke.

V. Kàkó govorite, dàſe prìkaſivo Apoſtolima? akoſeje jùr bjo povratjo nà ſgivot, imóje bitti vidjen òd gnih onakó, kakono i prje?

N. Tjelo Jeſuſſovo onda pò svómu Uskàrſnutju bìloje slavno, i ſatóſe nje moghlo vidjet, nègolli pò milloſti, i s'pomochjm oſſobitóm òd gnegha dopuſctenom ìſctom ſamjem Apoſtolima, i gnekjem drusjem òd gnegovjéh Uceniká.

V. Dà nakon cetrés danà Kako Jeſus prìbjva nà ſemgli, odjeliliſe òd nas?

N. Jeſus bjuſci dovàrſcjo djello naſcega òdkupa; ràdi Kòga bjèſce dòſcjó nà ovj Svjet, oſtavi ſemglju, i uſsde nà Nèbo slavan, i slavodòbicjan.

V. Dà akoje Jeſus bjo Bógh, njelli sveghjerize bjo nà Nèbu?

N. Onje uſiſcò na Nèbeſa sàmo Kàko Cjovjek, er Kàkono Bógh iſtinitoje, dàje jùr bjo na Nèbu, i dàje sveghjerize bjo.

V. S'cjomje pomochjm Jeſus Iſukàrs usſſcjó nà Nèbeſa?

N. Onje uſiſcjó nà Nèbeſa pò sèbi iſtómu, i pò svojoj Boſcanſtvénoj Krèpoſti.

V. Kàko mòſce jedno Tjélo, Kojeje pò svojoj naravi tèſcko, alliti tegotno, uſſti takó viſóko?

N. Sasve naravnjem nàcinom, nemoſceſe imati ová Krepós, niſctà nè magne èr Tjelo Jeſuſſovo bìloje slavno, moghloje usſti, i Kretatſe onàkò, Kakonoje gnèmu bìlo dràgo, i ugodno.

V. Uslaſéchj Jeſus nà Nèbeſſa ukaſaſcelimu, i uciniſcelímu Dùhovi Blaſceni Kojegod gljubgljeſcglivo pricekanje?

N. Nje moghùchje, nì magne sa mòch promisliti, à negoli mòch ìſrjéti, i prikáſati Blagoſove, hvale, i slàve, s'Koijem onj

Blàsceni Dùhovi primisce, i pricèkasce gnihova Stvoriteglja, Gospodina, i Pridobiteglja òd smàrti, Slavnodobitnika òd Pakla, i Dobitnika òd grjéha.

V. Dà gnegov vjekuvjécnj Chjacko Kakó, i s'Kòjóm cjastim próghje s'gnime ù ovoj prìgodi?

N. Kakose Jesus bjesce vèchma òd isćta innóga podnisćjo zjéchja gnegove gljùbavi, tàkó Chjacko gnegov usvisga varh Andjela, vàrh Serassna; i vàrh svjéh Dùhóva Blascenjeh.

V. Da Kojeje dàke bìlo mjesto gnegovo, Kojemu dàdé Chjacko Nebeskí nà Nèbesjeh?

N. Cinsmu sjestit nà dèsnu svóju, i dàdemu jednu slavu, i jédno mogujstvo jednáko svómu.

V. Kàko nà dèsnu? Akoje Chjacko Nebeski jedan prìcisti Dùh, i tàkó Kàko nejma Tjéla, tàkó nejma nì dèsne, ni ljéve?

N. Govorsse tàkó sà ugoditse s'nàscjem nàcinom òd ràsuma; èr Kakonose jakós, alliti snága gljùdskà usdàrscj, i posna navlaśćito ù rùzi dèsnoj, tàkóse i ovdi dàva sme òd dèsne jakosti, i mogujstvù Boscanstvenómu.

V. Dàke kàd govòrimo, dà *sjedj òd dèsnu Bògha Oza Svemogùćhjega*, śćtò rasumjémo?

N. S'tesjem hòchjemo rjéti, i rasumjemo, dàje On stèkò prìd svojjém Vjecnjem Chjackom jedno mjesto najdostojnje várh svakóga innoga Stvorra, i dàje jednák gnèmu ù slàvi, ù velicjanstvù, i ù mogujstvù.

V. Dà śćtò jòsc slamenuje, i hòchje rjéti ová rjéc: Sjedj? Jedalise sma rasumjet, i vjerovat, dà Jesus Isukàrs sveghjerize pribiva, sjedéchj?

N. Ová rjéc, neslamenuje ikakva mjesta, alliti ijednoga postavgljenja òd Tjela, nù sàmo prikascujenám mirnochju, i stavno posvojenje, Kòga usgiva, i usgivachje vjekovitto Jesus Isukàrs ù svojoj slavi.

V. Sà Koije usrok Jesus hotjo usti nà Nèbessa? I slavan bitti nà Nèbessjem?

N. Onje ovó ucinjo sà rastavitse s'Semgljom, à pak snajuchi mj, dà nàsc blaghi Otaz, sarucnsk, alliti Vjerensk; nàsc Prjategl, i svè nàsce dòbro, pribiva nà Nèbesjeh, obratjmose cestje Krát sasvóm gljùbavim, i sasvjem nàscjem sàrzem pùt onéga Priblascenóga Kragljevstva.

V. Ovó gnegovo Usascastje, jellinam usrokovallo, i donjelo Kojegod dobro?

N. Jès, pàcek imáte snatti, dàje Jesus usisćó nà Nèbessa, i sà Koris, i sà gljùbav nàscu.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà ù cemuſe uſdàrſci ovò nàſce dòbro, i Kòris?

N. E'r On uslaséchj nà Nèbeſſa, otvorioje tàkoghjer i nàmi Uràſta òd Ràja, i uſeoje posvojenje òd Ràja jòſc i nà nàſce lme, i pripravjoje mjeſto jòſc i sà nàs ù onój blàſcenoj slàvi.

V. Dàkè dà Jeſus nebjeſce uſiſcó nà Nèbeſſa, nèbi bilo mjeſta gòru ù slàvi Rajskoj sà nàs?

N. Tolikoje; Uràta òd Ràja bilabi sà svègh oſtàlla ſatvòrena, i ni jedan òd nàs umàrljeh nèbi bio mogho ugljeſtit ù onù slàvù vjekuvjecnù.

V. Dàke imamoſe veſeliti, i radovati Uſaſcaſtju Jeſuſovù nà Nèbeſſa?

N. Imamo, i Krozjéch Jeſuſſa, i Krozjéch nas iſtjeh; Krozjéch Jeſuſſa èrga vidſmo doſtojno tàkó viſoko uſdighnúta, i uſviſcena, i tolikó nadarena, i pocjaſtjena òd ſvóga dobróga Chjacka.

V. Dà ſaſcto jòſc i sà nàs?

N. Er ghdjeje uſciſcó Jeſus nàſca Glàva, alliti nàſc Poghlaviza imámo tàkoghjer uffáti, dà imamo usjtí i mj gnegova Uda.

V. Dà sàd Kàd Jeſus nje vèchje medju nàma, nèghli prìbíva nà Nèbesjeh; nèchje véchje iſcta misliti ò nàma?

N. Pàcek bùdúchj véchma blìſce Chjàcka ſvóga; hòchje dà bùde nàſc Obranitegl, i Paraz prìd ìſtjem, i bès priſtanka priporucjujemu ſvè nàſce potrebe, i nàſce Vjècnó ſahranjenje.

V. Kolika dàke velíka darſcanſtva imamo Jeſuſſu, bjuſciſe òn porodjo, Umro, i uskàrſnuo, i jòſc òd vèchje bjùſcje òn uſiſcó nà Nèbeſſa sà nàs?

N. Tolikóje veliko darſcanſtvo nàſce, koje imámo Jeſuſſu, dàſe nemóſce ſadovoglno iſrjéti; ſadóſtaje rjéti, dà òn ù ſvjem gnegovjem djellovagnima, ſveghjerizeje misljo nàmi, nàſcom koriſtim, i nàſcjem ſahragnjenjem.

ISGHLED.

SPovjeda moj Bernardín Svéti òd Sjéne òd jednoga hrabrena Plemichja, koj imauſci veliku poſcudu ù sàrzu ſvómu sà pòch pohoditi ſvétu ſemglju; tò jès onú ſvéta Mjeſta, ù koijem Iſtus Iſukàrs nàſc ſlatkj ſpaſitegl, pocé, i dovàrſci ſlavna djella nàſcega opchjenóga Odkupa. I sà dàtti dòbar pocetak ſvòmu pútu, àlliti odjegljenju, najprjeſe Iſpovje, i Pricéſti ſvelikóm pripravom, i boghocjaſnoſtim, à pakaſe odjéli, i podje najprje pút Gràda òd Nazaretta, ghdje Arkandjo Gabrjel poſdravi Blàſcenu Djevſzu, Marju; ghdje ìma pocetak Otajſtvo òd Uputtjènja Jeſuſova. Otoléſe

Digitized by Google

odjeli, i podje pút Betlema sà poklonitſe Jeſuſſu Iſukarſtu porodjenu ù Spilli; pàkaſe odjéli pút Rjeke Jordanske, sà pohoditi onó Mjeſto, ghdje nàſc Sahranitegl bj Kàrſtten òd Svétoga Ivanna Karſtiteglja: Nàkon tègha ùgljeſe ù onú Puſtignu, ù Kojoj Sſn Boſcij pribjva sà cetrés dànà ò poſtu, i ò Mollitvi: Ishódechj ìs Puſtignè, podje nà Gorru òd Taborra sà ſniſceno poklonitſe Ottajſtvù Prjobraſcenja Jeſuſſova: nàkon tègha doghje ù Jeruſalem sà pohoditi onó Mjeſto òd Napokonje Vecerre, ù kòmu nàſc Goſpodin ſavàrſci slavno Svetotajſtvo ſvòga Priſvètoga Tjéla. Sà tjém usé sljediti ù Dùhu Boſcanſtvenoga Sahranitegla uhitjena ù Vàrtu Maslinskomu, raſmiſcgljajuchj patjenja, kòja podneſe, i pritàrpje ondá, kàd bj uhitjen, nemilleſtivo ſvèſan, i doveden ù Dvór Anne Poghlavize, Kajſe Pilata, i Irùda; raſmiſcgljaga jòſc i ù Dvòru ſvèſana prì ſtùpu, i raskinuta s' oſtrjem bìcima, okrugnena Tarnovom Krùnóm, i s' Krìſcem poſtavgljenjem nà iſranjena ràmena, i uputjena pút gòré òd Kalvarja. Otolehſe odjeli, i podje sà vidjetga s' ſvjetloſtìm Vjèrre Svéte, umrjeti nà oném Krìſcu, à pàk poſtavgljena ù Gròb. Sà tesjem ſniſceno poklónſſe onemu Krăglju òd slàve Uskàrſnûſtu, ù ſvjem onjem Mjeſtima, ù koijemſe òn bjéſce prikaſo ſvoijem Svètjem Ucenſkom. Nà ſvàrhu uslasèchj nà vàrh Gòré Maslinske òdkle nàſc Boſcanſtveni Sahranitegl uside ù ſvoje kragljeſtvo podighnuvſci ſenſze ſvoje pût Nebésa; tû tàkó sjednjem vrùchjem uſdahom ìs sàrza raſceſcena ù gljûbavi ſovjém rjecima oghlaſiſe: *O moj Jeſuſſe gljubgljeſcglivi! O moj Sahranitegliu, ja neumjem vèch drùgovghje iskàtte, nì sljeditte ovdi nă ſemglj; dopuſtìmi mollimte, akotje ugodno, dà ja dògbjem ſà tòbom, i dàte bùdem sljediti gòru nà Nebesjeb;* i cjém iſuſti ové rjéci, iſdahnu, i uporavi Dùſcu ſvoju ghdje pribſvaſce jedſni prìghléd ſvóga gorúchjega sàrza, kojése nàdje raſpuknûto zjèchja prìvelike gljùbavi prèma Jeſuſſu, i ù gnèmu udjegljane ové slatké rjéci. *Jeſuſſe gljùbavi mòja.* Evo cjuſte ò Mladichi ghdje imáte iskat Jeſuſſa. Onje uſiſcó nà Nèbeſſa sà raſluciti vàſcu gljùbav òd ſemgljé; sàtó ſvà vàſca poſcuda ìma bitti sà s' gnimeſe ſadrſciti nà Nèbesjeh. S. Bernar. òd Sjéne ù besjedovanju òd Uſaſcaſtja.

VJEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE XVI.

U' Tomàcenju VII. ſcKgljana.

Odtud ìma dòchj sùditi Sgìve, i Màrtve.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. DA' bjùſcje Jeſus uſſcó nà Nèbeſſa; hochjeliſe vèchje ighda cìnit vidjet ovdi nà ſemgli?

N. Sckljànje Vjèrre Svéte, dà nà ſvàrhu ſvjéta imáſe povrátit sà sùdit vàs Nàrod Gljùdskj; tò jès toliko dòbre, koliko slé, i vratiti ſvàkomu ſvoju plátu onáku, kakva bùdu gnihova djella.

V. A' njelli bjo ſvàki òd Umàrljeh Sùdjen nà cjàs ſvòga prìminutja?

N. Iſtinaje, alli imáte ſnatti, dà oſvém Sùda oſobitóga, koije bjo ucignen pò prìminútju ſvacigovù, ìma jòſc bitti i sà ſvjeh innokupno, alliti ſajedno i súd opchjeni.

V. Dà kàdchje bitti ovó doſcaſtje Goſpodinovo, i Súd opchjeni, i nà kojchje nàcin bitti?

N. Bìtchje nà ſvàrhu òd ſvjéta, i tàda vàs Nàrod Gljùdskj imaſe nàchj ù iſto dóba, i ù iſtómu Mjeſtu sà bitti prìd ſvjem Pùkom òd ſvjéta iſnovize sùdjen.

V. Dàke ovj Svjét ìma jednóm dòſpjet, i ìmati ſvoju ſvàrhu?

N. Tolikóje, èr Kàkoje on ìmó ſvoj pocetak, tàkó ìma ìmat i ſvoju ſvàrhu pò pútu òd daſcda oghgnenóga, kojchje popálit, i ſaſcéch ſvè ſtvàri, kojéſu pò varh ſemglje.

V. Dà ſaſctoſe govorj ù ovému ſckgljanu: *Od tùd ìma dochj?*

N. Sà naùcitnàs, i sà Uvjegbatnàs, da nejmamo ikomu drùgómu vjerovati, kadnam bùde goveriti, dàje òn Iſukars; Kakonotchje govorit Antikàrs, koj ìma dòchj prìd ſvàrhu òd ſvjeta, naſtojéchj privariti Sgivuchjeh; èr Iſukàrs nàſc opchjeni Sùdaz ìma dòchj s'Nèba.

V. Dà ſaſctoſe govorj: *Suditi Sgive, i Màrtve?*

N. Er ù onj napokogni dàn súda opchjenóga mnoſichje jùr bìt umàrli; à mnoſichje jòſc bìt ſgivi; koj ſvì ù jedan cjàs umrjetchje, à pàk oncjàs uskàrſnutchje sà bìt ſudjeni, i ſatóſe govorſ súditi ſgive, i Màrtve: Moſcèſe jòſc raſumjeti, ſgive, tò jès dòbre, kojſu jùr primlnuli ù Boſcjoj milloſti, Kojchje ſgivjeti ù vjéke ù Ràju: Sà Màrtve pàka mogúſe raſumjeti slj, opáki greſcnizi, kojſu umàrli ù grjéhu ſmartnómu, Kojchjeſe

chjese vjekovitto mùciti ù Paklu tò jès bès ijedne svàrhe.

V. Cjùosam vèch kràt rjéti, dà tkò mré ù grjéhu smàrtnómu, dà taj cjàs idé ù mjesto òd Osudjenjeh, tò jès ù Pàkó: A' tkò mré ù millosti Boscjoj, dà idé ù mjesto òd sahranjenja?

N. Tàkoje, i tòje istinito: Alli onda nà svacigòvù umàrtchju, cinése sàmo súd òd oné Dùscé, kòja tàd ishodi is Tjela, i satóse sové súd ossobiti, à ovdíse govori òd súdu opchjenómu.

V. Dà sasctò, i nà kojú svàrhu sluscitchje súd opchjeni?

N. Sluscitchje sà raslike usroke. I najprje sà cìnit vidjeti svému svjétu, dàje Gospodin Bògh pò gnegovoj pravednoj Pràvdi pedepsó opake grescnike: A' dòbre, i isvàrsne obsluscitegljе svoijeh svètjeh sapovjedì, dàje slàvom vjekovitóm nàdarjo sà svegh. Drùgo, sà slavù Isukàrstovu nèka jedan dàn òd svéga svjeta bùde podpunnò posnan, i pocjastjen, kàkono pràvi, i istiníti Gospodár, i Stvoritegl. Trèchje, sà vèchju smutgnu òd oholjeh, i nèmilljeh Boscjeh neprjatéglja. Cetvàrto, nèka Tjelo sajedno s' Dùscóm ìmat bùde svoju ossùdu, illi òd slà ve, illi òd mùká.

V. Cinimise, dàchje veoma bit strahovit dàn sùda opchjenóga?

N. Svì Proròzi innokupno svjedocénam, dàchje bitti dàn òd cèmera, i gàrcilla, òd tùghe, i nevoglje; dàn òd dreseglja, i placeja, òd marklosti, i tamnosti; nà svàrhu dàn Gospodinov tescak, i strahovit.

V. Dà òd cessachjese usrokovat, i porodit jedan tàkj, i toliki stràh?

N. Prje svèga innóga sunzechje pomàrcjati, i potamnjeti ù svómu svjetlillu, svjesdéchje s' Nèba padati, Mjesezchjese s' kàrvim napuniti, i jedan potop oghnjeni sascechje, i spàrsciti kùchje, Bàrda, i Planine, Gradove, Gljùdi, i Sgivine sasvjem onnjem, sctòse nàdje nà svjétu.

V. Dà poslje nàkon svèga tègha, sctòchje sljédit?

N. Arkandjo Nèbeskj dàtchje glás s' Trùbgljom, i probuditchje svè Martve, dà dòghju sajedno s' Dnscjom, i s' Tjelom sà bít sùdjeni.

V. Dà sctòchje tàdá cìniti svè Dùsce?

N. Svàká òd gnih uséchje svoje Tjélo, Kojeje prje imala, dokleje bìla nà ovèm svjétu; à poslje nàkon Kakojh bùdu usele, svè pristrascene, i punne stràha s' glàvóm poklonjenom, i tresùchise, skupitchjesè ù Dollinu Josafattovu.

V. Dà Kàdse bùdu skùpille svèkolike Dùsce ù Mjesto odlùceno sctòchje tàdá sljedit?

N. Tàdáchje dòchj Andjeli, i raslucitchje dòbre òd sljéh; i dòbríchje bitti postavgljeni òb dèsnu; à slj, i opazi òb ljevu.

V. Dà

V. Dà tàdá Andjeli ù ovému raslucénju, hochjeli sà najmagne ſmat Kojugod s' zjenu, alliti ſamjernós nà bítja òd Cegljádi?

N. Nèchje bitti iſčta tègha, pacek tolike ſiromaſcne ſgenize, tolizi sèbri, ſegljànni, i Kmetti bìtchje òb desnu; a mnoſi Plèmichj, Góſpodárj, à drùsj Uladaozi, i Zàrkovnjazi òb ljevu.

V. Dà sà najmagne hòchjéli bitti poſtavgljèni s' jedné ſtràné ſajednu, svì òd jednóga iſtóga plèmena, alliti òd jedné iſté Kùchje?

N. Ni magne tò, pàcek òd dvje Seſtre, i òd dva Bratta; jednachje bìt mòſce bìt nà dèſnu, à drùghi nà ljevù: Sín bìtchje odjeglje n òd Oza, Màſc òd ſgené, Ucenſk òd Nàuciteglja.

V. Dà tkojchje dàke bitti nà dèſnu, à tkojli nà ljevù?

N. Onj, Koj bùdu djellovàli dòbro, onjchje bitti nà dèſnu; à tkoj bùdu ſgivjeli, i ùmarli slò i opako, onjchje bitti nà ljevu: I takó dòbrj Bràt dòbrá Séſtra, i dòbrj Prjategl, i Drùgh, bitchje nà dèsnu; à slj i opakj nà ljevù.

V. Na prìliku; jédan moj Bràt, Kojje sàd neſzjenjen; i sà niſčta dàrſcan, èr nejma gnèke ſaviſcgne slobodé, ní ſmjenítva, Kòga jà imam; èrje podniſcnij, i mìrnij òd mènne: Mòja Seſtra, Kojaje òd svàkoga dàrſcana sà pravicnú, nehimbenu, mìrnu, i dòbru, èrſe iſpraſno nè réſi, i nè napravglja, tàdáchje bitti na dèſnu, à jà mòſce bſt nà ljevù?

N. Tolikóje; Mnosj, Kojſu sàd nà svjétu nè szjenjeni, i sà niſčto dàrſcáni, ako bùdu dòbro ſgivjeli, bítchje òb dèſnu s' Andjelima, i s' Svetjem; à Mnoſi drùsj, Kojſu ù velikoj ſzjènni, i dòſta mòghu, bitchje òb ljevù s' opakjem Oſudjenjem, akò bùdu ſgivjeli slò, i opáko, i ù ſmartnómu grjéhu prìminulli.

V. Poslje nàkon, Kàko bùde dovàrſceno òd Andjela raslucenje òd Umàrljeh, i ſvàk bùde poſtavgljen nà svòje Mjeſto, ſčtòchje tàdá sljedit?

N. Tàdáchje dòchj Jeſus Iſukàrs Sùdaz pravedni pàn moghujſtva, i velicjanſtva, ſadruſcen s' neſsbrojnjem mnoſčtvom Andjelá, i Svètjeh gnegovjeh, i s' svojjem gláſom cinitchjeſe trèſtit Nèbu, i sèmgli.

V. Dà vidjenjè òd Sùdza hochjeli bitti Greſcnizima òd velikà ſtràha?

N. Bìtchjeim tolikó ſtrahovito, dàchjeſe utjezat, i prìporucivat Ghorammi, alliti Plannínam, dà pàdú vàrhu gnìh, i dajh priklope, i prjebi tàd hotjeli odabràt sà oſtati ù Pàklu, nègolli prikaſatſe sà vidjeti Bògha Sùdza rasàrcena.

V. Dà poslje nàkon Kakoſe prìkáſce Bògh Sùdaz, ſčtòchje sljédit?

N. Otvorichjèſe Kgnighe òd svacje Dùſcevnóſti, i tú tàkó occitovàchjeſe nà occighled svèga Stvòrra, Kàkono ù jednomu Qvàdru, alliti slìki svacigovi grjéſi, i òd miſlj, i òd rjècj, i òd djelá, i òd propuſčténja; jòſc najſrameſcglivj, i najskrovitj.

V. Dàke

Digitized by Google

V. Dàke i gnèki grjéſi ſkrovitto djellovani, zjechja Kojſeh Kadbijle sàd tko vidjo, alliti obasnó òd ſrama greſcnik umróbi; ù onj dàn Sùda opchjenóga ſnachjeſe òd svakoga?

N. Tolikoje; ſnachjeſe, i vidjechjeſe òd svàkoga; òd Roditeglja, i Roſcbínè, òd Gospodará, i ſtarjeſcinà, òd Priateglja, i Neprjatéglja, i ſnàchjeſe sàſvjem gnihovjem okoliſcima, i sàsvóm gnihovom gàrdochjom,

V. Kojáchje dàke tàdá velika ſmèchja, i ſmutgna, i oſtramotjenje Greſcnizima bitti ù onj ſtrahoviti dàn Sùda Opchjenóga?

N. Imáte ſnatti, dàje ovó jedna òd svàrhá najpoglavitjeh, sà Kojſe ìma uciniti Sùd opchjéni; tò jès sà occitto ſmeſtiti, i oſtramotiti svè nemille, i opaké greſcnike.

V. A' jà sàd Kùſcám, i podnóſim ù mènni iſtómu toliku velíku protivnoſ, i mùkku sà rjétjh jednomu Namjeſnſku Boſcjemu nà svètoj Iſpovjeſti, sàsve dà iſtinito ſnàm, dàchjemi priſtretti, i dà bès mòjé oblaſti nemoſce ò gnima ikomu govoriti.

N. Sà ucinitſe vj dàke slobodni nà ſvètoj Iſpovjeſti iſpovjedajúchi vaſce grjehe: rèzite ovakó sàmjem sèbi: Ovjſe moj grjeſi imaju ſnatti, nè sàmo òd ovéga sàmoga Misnjka; nù jòſc i òd gnegha, i òd ſvjeh ſtvorá ſajedno nà sùdu opchjenómu, i òsvem ſcòchjeſe ſnatti, nù jòſchjuſe oſuditi, akoih pravedno, i zjelovitto nè iſpovjem.

V. Dàkechje Greſcnízi imat jednu veliku ſmutgnu, cinjuchi odkrivena svà gnihova slòcinſtva? Dà òd dòbrjeh ſcòchje bitti?

N. Prikaſachjeſe nà oceighled svjeh, svà gnihova dòbrá, djellovanja, uſpreghnátja, pokòrre, i svè oné Krèpoſti najskrovitje, i najunutàrnje, Kojeſu djellovali ù gnihov ſgivot.

V. Vìdjechjeſe jùr tàdá jedno ljepo prìkaſanje òd tolikè Cegljadi, Kòjá mòſce bit dàſu nà svjétu bìla mallo zjenjena, alliti progonjena òd ſljeh, i opakjeh?

N. Hòchje, Er Goſpodin Bógh hotjetchje ù onj dàn nà occighled svjeh hùdjeh, i nemilljeh odvratiti dòbrjem sà gnihova pohugljenja, i potlacenja, Kojáſu dòbrovoglno podnjeli, i pritàrpjelli sè occitovatſe práví, i vjerni nasljednízi i obsluſcategli Jeſuſſovi, jòſc i ù progonſtvima òd ſljeh, i opakjeh.

V. Dà cjem bùde doſpjeveno iskuſcanje, oſtajeli vèch ſcò drùgo?

N. Tadachjeſe dòchj nà oſsùdu: Jeſus Iſukàrs pravedni Sùdaz, s' jednjem ljzem ſàſvjem gljùbeſcglivjem, i vedrjem obrachjen nè dèſnú, ſaſvachje ſvè Pravedne ù ſvoje vjecnó Kragljeſtvo ù ſvój Raj sà ucinitjh pò ſvè vjéke vjéká Blaſcenjeh.

V. Dà Blaſceni nà jedno ſaſvanje tàkó sladko, i gljùbgljeſcglivo, ſcòchje odgovorit?

N. Pùnnj

Digitized by Google

N. Pùnni veſſeglja, i radoſti veſèlichjeſe jedan s' drùghjem ù millój drùſcbi òd Andjelá, i Svetjeh, i uſcivatchje plòd gnihovjeh patjenja, i pomillovànja onéga dòbroga Bògha, Kogaſu ù gnihov ſgivot vjerno ſluſcili.

V. Dà opáké Greſcníke Kojachje offúda dopaſtìt?

N. Jeſus pùn raſàrgbe obrachjen nà ljevù prèma nemilljem, i opakjem Greſnizima poslje nàkon Kakoih bùde prokleo i ù Tjelu, i ù Dùſci, iſaghnatchjejh ìs prìd svoga gljùbgljeſcglivóga lſza, i offuditchjejh pò svè vjeke vjéká, dáſe búdu pàrſciti ù nedoſpjetnjem, i ſgeſtokjem mùkkám ód Pàkla.

V. Kojachje tó bitti ſtrahovìta Oſsùda? Odalecèni sà ſvègh òd Bógha, i imàtſe pàrſciti sà svégh ú oghgnu? Dà ſcòchje cinit nevoglni, cjùjúchj?

N. Iſcòm cjém ſacjùju neſrechnj, i nevoglnj; placjùchj, i prokligunebj, bìtchje ſunovrátani òd Hùdóbá Pakgljenjeh ù pridubóké ponòrre Pakgljene bès uffanja sà ighda vèchje is gnìh isjti.

V. Dà òd ové dvje Offùde, Kojáchje nàs dopaſtit? Hochjemoli svì imáti dòbru?

N. Rèzitemi; ſcò cìnſte sà dòbruje imáti? Djèſu vàſca dòbra djellovanja? Kàko prohodìte s' ovjém iſtjem vàſcjem Súdzem, Kojvam ìma udjelìti, dobru, illi slù Oſsùdu?

ISGHLED.

SVéti Ivan prìſimenóm Klìmako ſpovjéda òd jednóga velſka Cjovjeka, koj bùdùchj Sgivjo ù jédnoj Pùſtigni jédan ſgìvot vèoma nepomgnjv òd svóga vjècnóga ſahranjenja. Dà ovj rasbogljeſſe, i dà dòghje nà cjas òd svojé ſmàrti: Alli ovj dò mallo dòba nàkon Kàko bj iſnovize povràchjen nà ſgìvot, raſabráſe ù sèbbi iſtómu, i pòte ſceglno molliti onjeh, Kojſe nahodjahu okó gneha, dàbiſe uklonilli òd gneha, i bùdúchj ſagradjo s' kamegnem Uràta svojé Zelize, ù Kojoj prìbíva sà dvanes godiſcta tàkò sàtvoren nehotéchj ſnikjem ni màgne rjéci progovorit, neuſimgnúchj sà svòju hrànu drùgo, nèghli sàmo malló Krùha, i Vodé. Ovj vèchkrat bj pomgnivo gledán Krós jednu ſcupglinu, ghdje prìbívaſce ù onèmu tmaſtómu prìbjvaliſctu nà màcin jednoga Cjovjeka priſtraſcena, i ìsvem sèbbe iſtóga, s'lizem sveghjerize oplakanjem, à s' pametim upàrtóm ù raſmiſcgljanju ſtvàrj òd gnèga jùr vidjenjeh. Prìbliſcuchisè nà svàrhu cjàs òd gnegova priminutja; gnèkj Puſtignazi gnegovi bliſcnízi ohoriſce Uràta òd gnegove Zelize, Kòja bjèſce òn ſasídó, i mollechiga, uſeſcemu govoriti, dà prje nèghli prìmine, dàbjm dó Kojgod dòbar svjèt sà gnihovù dùhovnù

Kòris. *Ab Ozzi moj, rècceim òn, prostite, mollimvàs mòmu màku, alli ako sgjudite, dàvam ja isustìm ono, sctò imam ù sàrzu, ja nemoghu vjerovati, dà onj, koj dòisto, i pomgnivo rasmiscglja ù svojoj pameti, dà jedan dàn imà prìmiuuti, i dà pò gnegovu prìminutju, bitchje usilovàn dàtti pò tanko Boghu Sùdzu raslogh òd svèga svèga sgivota: govorimvàm ja nemoghu vjerovati, dà òn mòsce, i nè sàmo ù djellu, nù nì magne ù misli sagrjesciti, i svòga Bògha uvrjediti.* I bùdúchi ové rjéci isustjo, isdahnu. Oví prìosctri ràslogh, kòga imate dàtti Gospodinu Bóghu nà dàn Sùdgni ò Mladichi òd svjeh vascjeh djéla, bìtchjevam ù istinu jòse i primogúch ùsrok sà darscatvàs nà dàleko òd svàkoga grescnóga pomagnkanja, à navlasctito ondà, Kàdvàs Dùh nècisti bùde napastovati sà isustiti kojugod rjéc nèskladnu, alliti nèposctenu; nà Kojugod misó, alliti nà Kojegod drùgho djello prèma sàkonu Bòscjému; sveghjerize spomenitese, dà sàsve, dàse sàd misli, i cìnj skrovito, alli nà dàn sùda opchjenóga ìma bitti svè odkriveno, i nè samomu Jesussu Isukàrstu Sùdzu pravednómu, i strahovitómu; nù josc i svèmu Nàrodu gljùdskómu.

Jo. Clim. lib. de 30. Gradibus gradu 6.

VJEGBANJE XVII.

U'Tomacenju VIII. scKgljana.

Vjerujem ù Dùha Svètoga.

UCENIK i NAUCITEGL.

V. OVj Sckgljan; *Vjerujem ù Dùha Svètoga* sctò hòchje rjéti?

N. Hòchje rjéti; dà poslje nàkon kàkosmo sposnalli, i obechjalli, dà vjerujemo ù Bògha Oza, i ù Bògha Sìnà, obechjavamo, dà vjerujemo josc i ù Bògha Dùha Svètoga, Koije trèchj Kìp, alliti Sòbstvo Prìsvètoga Trojstva.

V. Dà jedalje potrebno vjerovati jòsc i ù Dùha Svètoga?

N. Kàko nè, njesmoli rekli, dàje Dùh Svéti isti Bógh s' Ozem, i Sínom, i tàkó kàko vjerujemo ù ovjeh, tàkó nà isti nàcin imamo vjerovati jòsc i ù gnegha, èrsu svà Trì ová Kìpa, alliti Sòbstva Boscanstvena jedan sám, i jedan isti Bógh.

V. Rèzitenam dàke Kòje ovj Dùh Svéti, ù Kògha vjerujémo?

N. Onje trèchj Kìp, alliti Sobstvo Prìsvétoga Trojstva, koj ishòdi òd Oza, i òd Sína sajedno, Kàkono ìs jednoga sàma, i istoga pocetka.

V. Ja

Digitized by Google

V. Ja neumjetan raſumjeti tèghа Nauka?

N. Dàrſcanſiga vjerovati, à neiskàti sà raſumjetga; èr bjùſci Otaſtvo Prisvétoga Trojſtva, veoma viſoko, i nedohitno sà mochga s' nàscóm slàbóm pametim dohititi, i doprjeti; ima òd nàs bitti podnisno vjerovano, ako i nè raſumjeno.

V. Pòkli dàke já nitti umjem, nitti magne mòghu podpunno raſumjeti Otajſtvo Prisvétoga Trojſtva; à vj sà najmagne nauciteme, i ùvjegbajteme, ſtòſam dàrſcan ſnàti, i vjerovati òd Dùha Svètoga.

N. Imàſc ſnàti, i vjerovati, dàje Dùh Svéti trèchi kip, alliti Sobſtvo Prisvétoga Trojſtva, raslik, òd drùga dva; tò jès òd Oza, i òd Sína, allje iſti Bógh ſajedno s' Ozem, i s' Sínom.

V. Dà ako (Kàkoſte jùr rekli) Dùh Svéti ishódi òd Oza, i òd Sína imóbi vjerovati, dàje à cemùgod, i nà Kojgod nàcin Mlàghi, alliti Màgni òd Oza, i òd Sína?

N. Nè, nù pacekſte dàrſcani vjerovati, dà médju gnìma nje ikakve raslikoſti, nù dàje ù ſvjem iſvàrſnoſtìma Dùh Svéti jednak Ozu, i Sínu; èrje òn iſti Bógh Saedno s' gnima.

V. Dàkeje jòſc i Dùh Svéti vjekovit, ſnan, mùdar, ràſuman, umjetan, nelſmjeran, beskonciv, i ſvemogúch, Kàkono i Otaz, i Sín?

N. Tolikoje ù iſtinu bès ikakve ſumnje; èr ſvè vlaſtitoſti, alliti poſſobìtnóſti, i iſvàrſnóſti, kojése prìſtoju Ozu, i Sínu, jèſu tàkóghjer opchjene i Dùhu Svètomu; èr kàkoſmo rèkli odiſgár, onje Bógh jedini s' gnima ſajedno ù jedinſtvù òd Boſcanſtva.

V. Dà sà koj ràslogh ovj sám Kìp, alliti Sobſtvo òd trì Boſcanſtvena Kìpa, alliti Sobſtva, ſoveſe Dùh Svéti, i bjùſci jòſc i Otaz, i Sín Dùſi Prìciſti?

N. Er pàrvi Kìp, alliti Sobſtvo ìma ſvoje oſſobito ìme, alliti vlaſtito, s' koijemſe làsno mòſce poſnatti; tò jès onó od Oza: Drùghi Kìp, alliti Sobſtvo tàkoghjer mòſceſe òd nàs poſnatti s' ſvoijem oſſobitjem, alliti vlaſtitjem imenóm, Kojeje òd Sína; sàto trèchj Kìp, alliti Sobſtvo ſovéſe sàmo s' imenom opchjenjem òd Dùha Svètoga sà raslucitga òd drùga dvà kìpa ù ſamómu ìmenu; bjùſci ù Kìpima Prisvetoga Trojſtva Otaz inni òd Sìna, i òd Dùha Svetoga, alli nje òd Sína, i òd Dùha Svètoga raſdjegljen ù Boſcanſtvù.

V. Dà kàdje ovj trèchj kìp, alliti Sobſtvo Boſcanſtveno Prìciſti Dùh, ſaſtòſe sljkuje, alliti pengá ù prilizi òd jesíká oghnjenjeh, òd Golubìze?

N. Imàſc ſnàti, dà Dùh Svéti nje ni Golubiza, nì Jeſik; nùſe sàmo tàkó slikùje alliti pengá, bjùſcje gnèke pute ùſao ové prilihè.

V. Kàdje Dùh Svéti ùseo prliku òd Oghgna, alliti òd Jesika?

N. Tó bj onda, Kàd nà dàn òd Dùhova ù onému slavnómu Pribivalisctu, sjde Dùh Svéti varh Svètjeh Apostolá, i Ucenjká sà ù gljùbavi Boscioj rasgechjh, i pokrjepitjh.

V. Dà ù prlizi òd Golùbize. Kàdsé prikáso?

N. Onáda, Kád Jesus Isukars bj Kàrsctен òd Svètoga Ivanna Karstiteglja svodód èd Jordana.

V. Imamoli Kojégod dàrscanstvo ovému trechjému Klpu Boscanstvenómu?

N. Svà oná dàrscanstva, Kòjá imámo Ozu, i Sinu, imamojh nà isti nàcin i Dùhu Svètomu, bjùsci òn isti Bògh s' gnima sajedno, i bjùscinamje ucinjo svà oná dòbra, Kojanamsu ucinilli i drùga dvá Klpa, alliti Sobstva Boscanstvena.

V. Dà jesmolimu sctó òd vèchje dùscni, alliti dàrscani sà Kojúgod stvàr, alliti millós navlasctitu?

N. Jèsmo èrje òn pocétak nàscega sgivota Dùhovnòga: Onje, Koj s' gnegovjem nadahnuchjma, s' gnegovóm svjetlostim, s' gnegovjem dàrima cinjnam osgivgljvat nà sgivot òd millosti, i ù gnèmunàs usdàrsci, Krjépi, i potvarghjuje.

V. Kàdje takó, dàke imámo jednu velsku potrebu utjezatse Dùhu Svetomu, i mollitga, dànas nè ostavi; nù dànas obilno obogati s' svoijem Svètjem dàrima, i millostima?

N. Tàkó sà pravedno imáte cìniti, cèstjekrát sasjvajuchiga, i priporucjuiuchimuse is svèga sàrza.

V. Dà vlsce cessa navlasctito imamogha molliti?

N. Dà bùdúchj On ista gljùbav, s' Kójóm Otaz Nèbeski, i Sín gnegov gljùbése medju sóbom sajedno; dà jósc rasgesce i vasca sàrza, dà i vj usbudéte gljùbit jèdan drùgoga à Bógha nadàsve.

V. Dà visce cessa drùgoga mochjemoga molliti?

N. Dàse dostoj s' gnegovom sjajnom svjetlostim prosvjetliti pàmeti vàsce, dà podpunno i sadovoglno bùdéte posnati utisctenje istiná vjekovitjeh, i nèstavnòs bighuchjeh raskósca svjeta ovéga.

V. Nà svárhu imamoli sctó drùgo djellovati ù cjás, i zjennu Dùha Svètoga?

N. Imátese jósc cestjekrat spomignati, dà Bògh isti ù svómu Pjsmu Svètomu govorivàm, dasu svì Kàrstjani Templa sgiva Dùha Svètoga, i sàtó imatese svì medju vàmi gljùbiti, i dobro htjoti zjéchja ufroka Dùha Svètoga, Koj ù vammi prìbjva, Gnèmu svàku zjennu, i cjás nosséchj.

V. Dà bùdúchj tàkoghjer ja Templo Dùha Svètoga, sctо imám cìniti?

N. Imascse tjuvati sà neozkvarnuti s' smàrtnjem grjehom toliko Dùscu

tvoju,

Digitized by Google

tvoju, Koliko Tjelo, i ſpomignatſe, dà svàki, grjéh ſmàrtni, Kàkonàm svjedòcj Pjsmo Svèto, ſcjaloſtivi Dùha Svètoga.

ISGHLED.

BIahu dva Bràtta, Kòjá ù Parígiu ucjáhu Nàuk, alliti skùllu; Mlàghi òd ovjeh nàſtojaſce ſasvóm pomgnom i nà Naúk, i nà Boghogljubſtvo; A' Starj nà opacine, i nà ſctette i svòje, i drùsjeh. Ovj vèchkrat bj gljùbgljeſcglivo mogljen, i svjetovan òd svóga dòbróga Bratta, dà promjéni, i oſtavi vèch jednóm svoje sló, i opàkó ſgivgljenje, i nehotéchjse osvjeſtiti, nì posluſcatga; nù svègh, gòrrí, i opacij Kaſaſcese dògod òd jedné tèſcké, i smàrtne nèmochi nèbi pohodjen. Tàd dohodèchjmu nà pamet prèm vèlika mnóſc ghrjeha òd gnèga ucignenjeh, dà pòce'gùbitti uffanje svóga vjècnóga sahranjenja: Tú tàkó ù gnèko nòchno dòba ughleda prèma sèbi jednoga poſctena Stàrza, Kojgha poghleedaſce s'okom tàkó ſtrahovitjem, dà ovj nevogljni bolnik jedvàse òd ſtràha usúdi, upitatga, tkòſi Tj? Tàd onj Staraz milloſtivo odgovorimu: *Jaſam Chjacko Nèbeski Kojſamte ſtvorjo akoſſe tj skrùſceno pokajèſc òd tvóga slà, i opàka ſgivota doſad provedena, i ſagarljſc pokoru, ſabranitchjeſcse; alli èr tj ù tvòmu otvàrdnùtju uſdarſcſcse, bìtchjeſc oſsùdjen, èr tj tàkò bochjeſc.* Tàd Nemochnjk vàs smétèn, i prìſtraſcen cekáſce svàrhu svóga oſſudjenja, à Starazse òd gnegha odjeli. Nóch pàk dohodéchju prikaſamuse jedan Prìljep Mladich s'dràccjam okrugnen, à s'Krſſcem nà ramenima, prolivajuchj is svojeh Pàrsj mnoſct o Kàrvi, Kojmu recce: *Jaſam Jeſus Iſukars Sìn Boſcij, Kojſam podnjo Mùkku sà vàs svjèt, i dòſcoſam sà rjetti, dàobjeſc umrjèt uvjèkè oſſugbjen, èr moijem doſtojanſtvima, nèbochjeſc, dàſe slùſciſc, nì okoriſtjſc sà tvoje vjecnò ſabranjenje:* Sà tèsjem Jeſus primajuchj ù rùku kàrvi kòjá teziaſce ìs gnegovjeh Pàrſi, ſapgljuſnúga ù obras, govorechjmu; ùſmi sà tvoju vjekovittu oſſudu ovú mòju kàrv sà te proſtu, i s'tèsjem odjeſſe ſpoghlédla. Tàd Nemochnjk iſgubjuſci ſaſvjem uffanje; ſaſva ſvóga dòbróga Bratta, i prìpovidjemu ſvèkoliko, òd kòga pokrjepgljen, i uslobodjen sà pokajatſe, i sà poſtaviti ſvè ſvóje uffanje ù Dùha Svètoga, koije blàgós, i gljùbav Bòſcja; Pòsluſca Bratta ſvoga, iſpovidjeſe, priceſti, i ùſe Svèto napokonje pomaſanje: Alli noóch sljedéchju pnlkaſamuſe jedan klp ſaſvjem slicjan dvàma pàrvjem, obùcen ù pribjeloj odjèchi, dàrſcéchj ù dèſnoj rùzi jednu Golubizu bjèglju òd ſnjega, raſghledajúchj s'occima milloſtivjem, i s'lìzem mirnjem Nemochnjka, òd kòga upitan tkóſi tj? Odgovoríſmu: *Jaſam Dùh Svèti, Koj isbodim òd Oza, i òd Sìna, i dòſcoſam sà rjetti, dàſuti proſcleni tvoj grjeſi,*

Digitized by Google

grjesi, *i dàsuti rasstvorena. Vràta Rajska*. Sctò sacjuvsci Nemochník ràdi ganútja òd gljùbavi vàs ù sùsse obrátise, i pun uffanja nàkon tri dni dobrocesno nà drùghi Sgivot odjélise. Evo dàke ò Mladichi, *Kòlikoje dòbar Dùb Svèti?* Koliko uffanje imate imatti ù ovému trèchjemu kìpu Boscanstvenomu sà isprositti svà dóbra, kòjá sgjùdite, à navlascito vàsce vjecnó sahranjenje. Abreù in questo Articolo.

VJEGBANJE XVIII.

U' Tomacenju IX. scKgljana.

Svètu Zàrkvù Katolicanskù, Svètjeh Opchjenstvo.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtò slamegnuju, alliti sctò hòchjé rjeti ové rjeci: *Vjerujem Svètu Zàrkvu Katolicanskù?*

N. Vj s'ovjem rjecimà opovjèdátese, i svjedocstese, dà vjerujete, dàse dàva, i dà jès ová Zàrkva Svèta.

V. Sctò slamegnuje, i prikascuje ovó ìme òd Zàrkve?

N. Useto opchjenjem nàcinom slamegnuje, i hòchje rjeti jedno mnoscstvo, alliti Skùp òd Pùka; à ù ovemu mjestu pòd ìmenóm òd Zàrkve rasumjese sbír, skùp, alliti sadruscenje svjeh pravovjernjeh.

V. Kolikojè djelá vèch poghlávitjeh ové Svéte Zàrkve, i Kojásu?

N. Jèsu dvá; jednase òd ovjeh sové Zàrkva slavodobjtna, à drugha Vojujùchja.

V. Kòjáse Zàrkva sové slavodobjtna?

N. Jès onó mnoscstvo srechno Dùscá blascenjeh, Kòjé bùdùchj jùr slavno pridobilè Svjét, pùt, i Dùha nècistóga, prìbivaju sàd ù Raju Nebeskómu, i uscivaju platu dostojnu gnihovjeh dòbrjeh djela.

V. Dà Kojáse Zàrkva sové Vojujùchjá?

N. Jèsu svì Pravovjerni Kàrstjani, Koj sgivù nà ovemu Svjetu, i obsluscuju jedíni sàkon nàscega Jesussa Isukàrsta.

V. Sasctòse sové Zàrkva Vojujùchja?

N. Er dogodse sgive nà ovému Svjètu, potrebnoje, dà svì Pravovjerni stòjiì s'oruscjem ù rùkami sà hrabreno vojevati prèma gnihovjem neprjateglima.

V. Dàkechje bittì dvje ové Zàrkve, à nè jedna sàma?

N. Gnèsu dvà djela, Kàkosmo rekli odisgar; à Zàrkva nje nègolli jédna.

jédna sàma; èrje guè jedna sàma Glava nevidiva; tò jès Jesus Isukàrs jèdan, à gnegovje Namjesnik nà semgli veliki Poglavar Pàpa Rimski; jednaje sàma Vjerra, i jednoje sàmo Kàrsćenje.

V. Nà Kojsu nàcin sadrùscena medju sòbom ová dvá djela Zàrkve Svète?

N. Gljùbavje oná, Kojajh sadrùscuje sajedno; èr mj ovdi nà semgli, alliti nà ovému Svjétu, vidéchj svete tàkó bogatte ù dostojanstvima gnihovjeh dòbrjeh djelá, i ù slavi, Kòju usgivaju góru ù Ràju; usgivamo ù gnihovjem usgivagnima, i ù gnihovjem nèismjernjèm blascenstvima.

V. Dà Svèti góru ù Ràju, sćtò cinè ù nàscu Kòris?

N. Onì èrbosu punni gljùbavi prèma nàmi, vidéchj nàsce tùghe, i nevoglje, potrebe, i poghibje, ù Koijèmse nahodímo sà isgubitle, molle sà nàs bès prìstanka.

V. Dà sà Koj ùsrok ová Zàrkva, osvem sćtòje jedna, sovése jòsc i Svèta?

N. Sovése Svèta zjechja Svètigne svojé Glavé, Kòjaje Jesus Isukàrs; zjéchja mnósćtva tòlikjeh gljùdj Svètjeh, zjechja Svètigne òd sàkona, òd Vjerre, i òd Svetootajstvá, Kojase ù gnoj usdàrscu.

V. Dà nà svàrhu saćtòse sòve *Katolicanskà*?

N. Katolicanskà hòchje rjeti ù ovému Mjestu Opchjena; èrje ràsastàrta, i rascirena pò svèmu svjétu.

V. Dà Kojàsu dòbra, Kòjase nàhode ù ovoj Zàrkvi?

N. Jésu mnòga, alli jedno òd najvechjeh jès Svètjeh Opchjenstvo.

V. Sćtòje tó Svètjeh *Opchjenstvo?*

N. Nje drùgo, nèghli jedno udjonisćtvo opchjeno, alliti sadrùscenje sàmjerno, pò pùtu òd Kòga svì Pravovjerni udjonizisu jèdni òd dòbarà drùsjeh.

V. Istomaciteše, nà koj nàcin tó sljédi?

N. Hochju: Onakó Kàkono ù jèdnomu Tjelu Cjovjecanskómu, djellovanje jednoga ùda, ishódi ù kòris drùgoga ùda; tàkó i pò pùtu dòbra djellovanja ù gljùbavi jednoga Pravovjernoga; gnègovi pòsti, gnègove saduscbine, i gnegove mollitve, slùsce jòsc i drùsjem Pravovjernjem.

V. Dàkeje nàmi òd velikè Kòristi Svètjeh Opchjenstvo?

N. Jes, pàcek òd prìvelike; èr cinéchj mj tòliko màllo dòbrjeh djelá cinimose udjonizi, i imamo djo òd Mollitava, koje drùsj cinè, i òd gnihovjeh dostojanstva.

V. Dàke kàd drùsj cinè jòsc i sà nàs dòbra djella, michjemo mòch grjesciti, i sgivjeti nà nàsc nàcin?

N. Nje tó tàkó, pàcek imáte snàtti, dà oné Dùsce, kojésu zjechja grjeha umàrle bès millosti Bòscje; sàsve dàsu i one ùda ové Zàrkve, nisćta nè màgne èrsu ùda màrtva, nèusgivaju òvega

udio-

Digitized by Google

udioniſctva òd dòbra, nì doſtojànſtva òd drùsjeh, kàkono uſgivaju onj, kojſu ù milloſti Bòſcjoj.

V. Nà koj dàke nàcin pomàga, i òd Kojeje Kòriſti greſcnikom ſvetjeh Opchjenſtvo?

N. Pomagajm, i Koriſnojmje ù tòliko, ù Kòliko pò doſtojanſtvima òd dòbrjeh laſcnje iſpraſcaju, i ſtjècju òd Bògha millós pravoga obràtjenja; i Bògh iſtí mnokrat sà gljùbav òd dòbrjeh odmicejm; i uſteſce oné pedepſe koijehſu doſtojni sà gnihove grjehe, i opacine.

V. Dàke bitchje dòbro, i Koriſno ceſtje Krat molliti Bògha sà proſvjetgljenje, sà obratjenje, i sà ſdravglje òd Greſcníká?

N. Jès prìdobro, pacekje tó najvechje djello òd Karſtjanske, i bratinske gljùbavi, Kojeſe mòſce djellovati prèma nàſcému Iſkàrgnemu, èr iſpraſcajuchjm iſubavgljenje òd grjéhá, iſubavgljamojh òd najvechjega slà.

V. Dà oné Dùſce, Kojeſu ù milloſti Boſcjoj, jeſulli ſvekolike udjonize ovéga dòbra?

N. Svàkaje òd gnih udjoniza, alli gnèka vèchje, à gnèka megue, onáko Kakvaje bìla gné gljùbav Kàrſtjanska, i bratinska vèchja, i magna.

V. Mollimvàs, dàbiſtemi viſce ovéga dàli kòjugod priliku, alliti isghléd.

N. Hochju: Vj vidite, dà ù jednoj Tàrgovini, alliti ù jednomu drùgovánju onj, Koije ſtavjo vèchje pjenesí glavnjeh, dà gnèga nà ſvàrhu òd Kònata, alliti òd rasloga dochjega, i dopaſtitchjega i vèchj djo òd dòbiti: Tàkó i onj, koj bùdé ulloſcjo vèchje ſvoijeh dòbrjeh djelá sà uſmnoſciti ovó Blàgo Zàrkve Svète, imatchje i vèchj plód, òd gnèga,

V. Ako ſvì Pràvovjerni imaju djo ovéga blàgha, dàkechje i *Prókleti*, alliti *skomunikàni* bitti udjonizi Svètjeh Opchjenſtva?

N. Sveje tó pacek ùſopeta, alliti drùgojacnje, bjùſcje proklеſtvo, alliti ſkomunika uſrók, koijh iſubávglja òd jednoga dòbra tàkó vèlika.

V. Dà pòkli mj imamo ſrèchju sà bìt ù ovoj Zàrkvi Katolicanskoj, ſctò, i Kàko imamo djellovati?

N. Dàrſcaniſte imat jednu gljùbav veliku prèma gnoj, i jedan sljep pòsluh gné glàvi vìdivoj, Kojaje vèliki Poglavar, alliti Svéti Otaz Pàpa Rimskj, i bès prìſtanka molliti Goſpodina Bògha sà gné uſdàrſcánje, i uſmnoſcenje.

V. Dà ſnajuchj mj, dàje ù ovoj Zàrkvi Svètjeh Opchjenſtvo, ſctò, i Kàko imamo djellovati?

N. Imate naſtojati, i cìniti Kòliko vèch mòſcete dòbrjeh djela; èr nè sàmo dàchjete ſtèchi doſtojanſtvo òd vàſcjeh dòbrjeh djela

vlaſctit.

Digitized by Google

vlaſtinjeh; nùchjetè jòſe imat vèchje udioniſctvo òd onesjeh, Kòja drùsj bùdu cìniti ù milloſti Bòſcioj.

V. Dà òd ceſaſſe vìſce ſvèga innoga najvèchje imam cjuvati?

N. Imaſc bjeſcati, cjuvatſe, i uklanjatſe vèch nègh òd ijednoga drùgoga slà, òd grjeha ſmàrtnóga, ſnajuchj, dàte iſubavglja òd udjoniſctva tòlikjeh dòbrjeh djellovànja, kòjaſe bès priſtanka cìné pò ſvèmu ſvjétu òd tolizjeh dòbrjeh, i iſvàrſnjeh Kàrſtjana.

ISGHLED.

SCtjeſe ù ſgivotu Slavnoga Apoſtola Andrje Svètoga, dà jedan Cjovjek pò imenu Nikola nàkon mnogo, i mnógo godiſcta svóga slà, i opàka ſgivota provedena ù raslizjem grjèſima, i opacinám, à naulaſctito ù nèciſtochjami. Ovj nà svàrhu vidéchj, dàſe jùr bjeſce pribliſcalo, i dòſclo vrjeme sà òd svèga potanko dàtti raslogh Goſpodinu Bòghu; odlùci temeglitto promjeniti svoje priaſcnje arghjavo ſgivgljenje, i nà tú svàrhu dòghje prèd nòghe nareccenóga Apoſtola, i ls svèga svóga sàrza uséga ſniſceno, i ſgeglno molliti, dàbimu ù Goſpodina Bògha iſprosjo millós òd pràvè promjene svòga opakoga ſgivota, i ù iſto dóba dàbimu naſpomenuo, i dó Kojgod podobam ljek prèma svojòj arghjavój obicjaj tòliko veoma ù gnemu uſtaránoj sà grjeſciti. Vidéchj Svèti Apoſtó nàaghlu poſcudu, Koju imáſce Nikola sà promjeniti svoje proſcaſto ſgivgljenje; taj cjàs ſtaviſe sà gnèga cìniti gorúchje mollitve, i òſctre pokòre sà pét dànà, i tó nà svàrhu sà iſproſſiti reccenómu Nikoli millós òd ciſtóchje. Jòſc nè bùdúchj dovàrſcjò Svèti Apoſtó svoje mollitve, nì pòſte odlucene; sàcju jedan glás s' Nèba, Kojmu recce: *ſnàj Andrja, dàtje dopuſcteno ono, ſcto ſgeglno proſsiſc sà Nikolu; alli imàſc ſnatsi, dà Kàkoſi sj molljo, i proſsjo sà gnèga, tako i vèlle vèchje vaglja, dà i On bùde molliti, i proſsliti sà sèbe, i tàrtj svòje mekoputno Tjelo.* Dàde ovj odgovor Andrja Svèti Nikoli, à ovj sà ùkaſatſe poſcudan, i poslúſcan Apoſtolu Svètomu ù svoju Kòris, pòcè poſſiti ò sùhu Krùhu, i vòdi svàki dán sà ſcés mjeséza, dà nàkon ovakóga pokorna ſgivota nà svàrhu dòghje nà cjàs òd svojé ſmàrti, i bj objavgljeno reccenómu Apoſtolu Svètomu, dà Nikola pò pùtu òd Mollitava, i pòſta ucignena od Andrje Svètoga, i pò pokori, Kòju On dòbrovogino bjeſce ſagarljo, i ucinjo sà sèbe iſtóga, bjeſceſe ſahranjo. Nàucite dàke ò Mladichj, dà sàsve, dàſe dàva ù Zàrkvi Svetjeh Opchjenſtvo, pò Kòmuſmo mj udjonſci òd dóbára, Kòjá cìné drùsj; i dà gnihove mollitve jòſcsu i nàmi òd Kòriſti, Kàkono cjùſte; niſcta nè màgne nevagljáſe tòlikó usdati ù óvó, nègoli jóſc i mj iſtí ſnàſce ſtràne imámo cìniti dóbra, i isvàrſna

Digitized by Google

djella, èr innacje cìnéchj, dóbro, Kójé cìné drùsi, nechjenam bitti sà dòsta sà cinitnàmse sàhraniti.

Ribadineira nella Vita di S. Andrea Apostolo.

VJEGBANJE XIX.

U' Tomàcenju X. scKgljana.

Odpùsctenje grjèha.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. JEsùlli vèch Kojagod drùga dóbra ù ovoj Svètoj Zàrkvi, osvem Svètjeh Opchjenstva?

N. Vjerra Svèta svjedocinam, i ùcinàs, dà ù istój ovój Zàrkvi Svètoj, jès jósc i *odpùctenje grjèha*.

V. Rezitenam, sctósc rasumje sà ovó *Odpùctenje grjèha*?

N. Rasumjese, dà svì onj, Kojsu ù ovoj Zarkvi, dà mòghu isprossiti, i stèchj odpùctenje grjéha, ì dà jósc jès ù istój ovój Svètoj Zàrkvi vlás, alliti oblás, i móch sà odrjescit òd grjèhá.

V. Dà ù Kòmu stanuje, prìbjva, alliti usdàrscjse ová oblás, alliti móch?

N. Jesus Isukàrs pò svòmu slavnomu, i Svètomu Uskàrsnútju dojeje svjèm svoijem Svètjem Apostolima, à ù gnihovù Kìgu tàkóghjer dojeje svjem svoijem Posvetnszima, alliti Misnizima.

V. Dàke bès ikakve sùmnje mòsce svàki Misnjk odrjéscit òd grjèhá po svomu hotjenstvù, alliti pò svojój vògli?

N. On sám Kàkono ispunitegl ovega Svetoota,stva òd Pòkore mòsce odrjescit òd grjehá; onda Kàd Pokornik prìstúpi K'gnèmu s'podobnjem pripravam.

V. U' istinu prèm velikaje millós, alliti hàrnós, Kojunamje dopùstjo, i ucinjo nàsc Jesus Isukárs, ostavgljajuchj Zarkvi Svètoj oblás sà mòch odpustit grjéhe.

N. Pàcek jès prìvelika, èr bès ové, Kadbismo sàmo jednóm bìli sagrjescili smartno, nisctanàm vèchje nèbi sluscile sà nàscega vjecnóga Spasenja, svè ostale millosti, Kojenamje òn blagodàrno, i obilno dopustjo, i udjeljo.

V. Dà rèzitenam òd Kojeh grjehá, i dó Kóliko pùtá mj móscemo bitti odrjescéni, i ód gnih stèchj sgjudjeno prosctenje?

N. Rjetvamchju, dà nje grjeha tàkó tecka; nì svetogardja tàkó strascna, nì tàkó besakonita, nì opaka, ód Kóga mj nè moscemo bitti

Digitized by Google

bitti odrjeſceni, i tó nè sàmo jednóm, nù jóſe tóliko pùtá, kolikrat ſpodobnjem prìpravám bùdémo prìſtupiti prìd Iſpovjedníka, i pitati ù Goſpodina Bógha proſctenje, i ód Iſpovjedníka pokorno odrjeſcenje.

V. Ovóchjenàs misljm veoma dràgho dóchj, alliti Koſtati?

N. Pàcek nèchje, nèghli veoma zjèno, alliti màllo; èr dohodéchj mj nà Svetootajſtvo ód Pokore ſpodobnjem prìpravam, i s' vógljom sà iſpuniti onú Pókoru, Kojunam Iſpovjedník rasloſcito bùde nàrediti, ſtechjemó ſgjudjeno proſctenje svjèh nàſcjeh grjehá.

V. Dà tkonamje ùcinjo tàkó làſno ovó Proſctenje?

N. Jeſus Iſukàrs, Koije nà tú svàrhu ùcinjo, i odredjo ovó Svetootajſtvo, alliti Sakramenat ód Pókore, ù Kómu pó Krèpoſti gnegovjeh doſtojanſtva, Mùkke, i Smàrti, ſtjecémo ód gnègova vjecnóga Chjacka proſctenje svjeh nàſcjeh grjèhá.

V. Dàke sà ſtèchi mj proſctenje svjeh nàſcjeh grjèhà, ſadoſtaje iſpovidjetjh Iſpovjedniku, i vèchje nè mìsliti iſcta drùgo?

N. Nje tó sàmo ſadoſta, nù imatejh sveghjerize dàrſcati prìd occima vàſce pàmeti sà ceſtjekrat ponavgljati vàſcu bóles, i odluku, Kajuchiſe ìs svègha sàrza daſtejh ucinilli; èr sàsve dàje iſtina Vjerre Svéte, dàſe dàva ù Zàrkvi Svetoj oblás sà odrjéſcit od grjéhá, tàkoghjerje jùr iſtina iſté Vjerrè Svéte, dà bès offobitoga objavgljenja nèmoſcemo bitti slobodni, nì iſtiniti, dàsmo ſtekli odpuſctenje, alliti próſctenjè nàſcjeh grjèhá.

V. Dà tó sà Koj usrók?

N. E'r nèſnamo doiſto jesmolli prìſtupilli nà ovó Svetootajſtvo, alliti nà ovj Svéti Sakramenat ód Pókore s' prìſtojnjem podobnoſtima, bès Koijeh nèſtjeceſe, i nèusgivaſe iſvàrſni plód doſtojanſtvá Jeſuſſa Iſukàrſta.

V. Dàke sveghjerize, i bès priſtanka imámo imati mjſo, i uſpomenu ód nàſcjeh grjèhá jùr ispovidjenjeh.

N. Prèmje tàkó: Imámo svegh bitti podniſceni, ſtraſcitſe, i predati, dà sà uſrok ód nàſce nèpodobnoſti, alliti nèpodobne prìprave grjéſi nàſci jeſullinam bili proſcteni? Nè jur sà isìti, i iſgubitti uffanje Boſcjega Milloſardja; nègoli dànam bùde sluſciti sà ponukovanje sà dòbrojh unaprjéda ispovjedat, i sà bogljeſe utemegliti s' jednjem svakcjaſnjem pokajanjem, i s' bolèſtim òd iſtjeh sà mòch temeglirje uffati nàſce vjecnó ſahranjenje.

V. Mòſcemoli mj ù svàko dóba ſtèchj proſctenje nàſcjeh grjehá?

N. Nè, nèghlli sàmo dokſmo ù ovému vremenitómu ſgivotu: èr pò nàſcoj ſmàrti jòſc dò tiſſuchju, i tiſſuchju godiſcta òd slopatjenja ù oghgnju, pàcek sà zjelovito vjekuvjecanſtvo òd patjenja, nèbiſmo

Digitized by Google

ìghda vèchje móghli stèchj prosctegna.

V. Dàke sàd ù ovemu vremenitómu sgivotu potrebnoje plakat, i òd gnìh iskat, i prossit prosctenje?

N. Jesusje Isukàrs, Kàkosmo rèkli, ostavjo nàmi jedan nàcin veoma lagahan, i lastan, i ako sàd nè ucìnísmo onoliko, Koliko mòscemo sà stèchi nàsce vjecnó spasenje, vèchje nèchje bitti vremena sà stèchga, i sctetta bitchje svà nàsca, i bitchje vjekovita.

ISGHLED.

JEdan Cjovjek veoma só, i opák pò imenu David, nàkon kàko bjèsce proveo jedan dùgh djo svóga Sgivota ù prìstrascnjem grjesima: Jedan dán rasmiscgljajúchj ù svojúj paméti gnihovù mnósc, i gàrdochju, i kòlikoje strahovito upastit ù rùke jednoga Bògha tàkó tèscko uvrjeghjena, i rasàrcena, dovedèse màllo màgne nèghli dó najposljednjega svòga neuffanja: alli bùdúchi ù isti cjàs teghnút millostim Dùha Svètoga; odlúci ùtechse nà Bòscje velikó Millosàrdje pò pùtu òd jednoga pràvoga pokàjanja. Odjeljse, i pòghjè ù Pustignu, i pòce sgeglno molliti Pustignáke onega Mjesta dabiga prìmili k'sèbi ù drùscbu, i bjmu dopuscteno. Ovj táj cjàs sagàrli jedan Sgivot òd tàkó tesckjeh, i sgestokjeh pokóra, dà svjem onjém dòbrjem Pustignazima bj òd velika isghléda: Nà svàrhu nàkon mnogo, i mnògo svoijeh pòkornjeh djellovanja ùcini jednu Ispovjés (svèga svògha hùda, i opàka Sgivota ù proscjasta svòja godiscta nesvjesno provedena) s'prìvelikjem mnòsctvom òd sùsá; sà tèsjem sagàrli ràslike Krèposti Kàrstjanske s'tòlikjem rascescenjem òd svóga sàrza, dà svì onj dòbri Pùstignazi ostàsce rasvesegljeni, i ù gnìma prosvjetgljeni s'gnegovjem dòbrjem isghlédom. Medju tòlizjem raslizjem vàrstami osctrjeh pokóra, i ostaljeh gnegovjeh Kreposnjeh djellovanja, sveghjerize kàdgodmu dohodjasce nà pàmet gnègov proscastí hùd, i opák Sgivot, kuscasce ù sèbi istómu gnèki velik stráh, i nèuffanzu Bòscjega Millosàrdja, dvoumechj, alliti sumnjechj jelli moguchje dàchjemu bitti proscteni tàkó tesczi, i strascni grjési, i Zàrkva Svèta imasceli oblás sà odrjescitih? Jedan dán nahodechise ovj ù ovému tescku napastovanju; sàcju jedan Andioski glàs, kojga dva krat sàsva imenóm, govoréchjmu: *Davide, Davjde svìsutti tvoj grjèsi proscteni*. I svè ovó nèbi sàdosta, dà onj Svèti Pokornik prìdase, i ù svojoj prìascnój sumni nè ostane; dà bj potrebno, dàmuse cìnj vidjeti onj Andjo, Kojmu jùr bjèsce dònjo onj cestiti glàs, i dàmu rècce, dà sà pedepsu gnegova neuffanja, Kogaje imó ù Bòscioj dòbróti, dàchje unaprjéda svè vrjeme

svóga

ſvóga Sgivóta oſtat njem, nittſchje drùgo mòch govorit òsvem sàmo slaviti Bògha, Kàkonóſe jùr i dògodi, dà ſvì onj dòbri Redovnizi ſnebivahuſe, vidéchj, dà onj dòbri Pòkornik nèmogáſce drùghe rjéci iſuſtiti ìs ſvoìjeh ùſtà, òſvem sàmo ſlàvit, i hvalit Goſpodina Bògha. Dàkeſe dàva ò Mladichj, nittje ikakve sùmnje, Odpùſčtenje grjèhá, jòſc dàſu najvèchj, i najteſcj, Kòliko ighda mòghu bitti, bùdúchj ſveghjerize vèlle, i vèlle vèchje Bòſcje nèdoſpjetno Millosàrdje, nèghlje nàſce najvèchje ſagrjeſcenje. Svà mùcnós uſdàrſciſe hotjet, i ùmjet ſagàrlit, i clnit pokoru, i sàceti ù nàſcemu sàrzu onú omraſu, i unú pravù bòles òd grjèhá, kojaje potrebnita, kàkono ucini i ovj dòbri Pùſtignak, i Pòkornik.

Sophr. in Prat. ſpir. Cap. 140.

VJEGBANJE XX.

U' Tomacenju XI. ſcKgljana.

Pùtti Uskàrſnùtje, alliti Uskàrſnùtje òd Telèſa.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOiſe jedanajeſti Sckgljan Vjerovanja Apoſtolskoga?

N. Jès *Pùtti uskàrſnùtje*, alliti *uskàrſnùtje òd Telèſa.*

V. Scto ſadàrſci ù sèbi, i ùcinàs ovj jedanajeſti Sckgljan: Vjerùjem *Pùtti Uskàrſnùtje?*

N. Sadàrſci, i ùcinàs, dà ſvì imamo temeglitto vjerovati, dà nà dàn Sùda Opchjenóga, vàs Nàrod Gljùdskj ima uskàrſnuti, i opèt iſnovize prìuséti iſta ſvoja Telèsa, Kòjaſu prje imàlli, i povratitſe iſnovize nà Sgivot sà ighda vèchje nèumrjéti.

V. Saſctòſe sàmo govorj, Pùtti Uskàrſnutje, à nè govorſſe òd Dùſce, alliti òd ſvègha Cjovjeka?

N. Erbo sàma pùt, alliti Tjelo ima uskàrſnùti. A Dùſca bjùſci neumàrla, onákó Kàkono nè moſce umrjeti, tàkó nejma ní uskàrſnùti.

V. Nà Kòju ſvàrhu ima bitti ovó uskàrſnútje òd pùtti, alliti òd Telèſa?

N. Er bjùſci pùt, alliti Tjelo ſlùſcillo Dùſci sà gnè drùga, i sà òrudje ù dóbrjem, i sljèm djellima, ràsloſcitoje, dà i imat bùde ſajedno s' gnóm nà drùgomu ſvjétu, illi plátu, illiti pedepſu onáku, kàkvé bùdu dòſtojni.

V. Veomaſam poſcudan ſnatti, sàtó mollimvàs, dàbiſtemi rèkli, òd koijeh

koijeh godiſcta, i od Kòga ſtaſſa bitchje Teleſſa Kàd uskàrſnú, pokli kàko occitto vìdimo, gnèki mrú ù Djetinſtvo, gneki ù Mlados, à gnèki ù ſtàrós?

N. Rjetvamchju: Miſoje màllo màgne, nèghli òpchjena, dàchjemo ſvì uskárſnuti, ù godiſctima, i ù ſtaſſu òd trìdeſti i tri godiſcta, òd kòijeh uskàrſnu i nàſc Jeſus Iſukàrs.

V. Hotjobih ſnatti, hòchjeli ová iſtá Tèleſſa, Kòjá sàd imamo uskàrſnuti, alli kòjá drúgha ovjém slicna?

N. Hochje ová iſta, èr inako nèbi bilo pràvo Uskàrſnútje, Kàdſe nèbi provratilo nà ſvjét onó iſto Tjelo, Kojeſe jednóm bìlo umàrlo.

V. Ako dàke, kàkoſte rekli, Uskùrſnutje ima bitti ù onemu iſtómu Tjelu, Kojeje ſvàki òd nàs imó umirúchj, dàkechje gnèki uskàrſnuti Kgljaſti, gneki hròmi, gnèki sljepi, à gnèki ſtàrri?

N. Sàſve dà ſvàki òd nàs ima uskàrſnúti s' iſtjem ſvoijem Tjèlom, Kojeje prje imó, alli nèchje s' onjem iſtjem ſvoijem neiſvàrſnoſtima, èrchje tàdá Krèpós Boſcanſtvena nadopuniti, i nadomjeriti ſvàku nàſcu nèiſvàrſnós, i povratitchje ſvè oné iſvàrſnoſti, i oná nadarénja òd ureſcaja, kojaſe jednomu Tjèlu zjelovittu, i dòbro ſlikovanu priſtoje, i imaju.

V. Kàkochje mòch uskàrſnut, i opetſe iſnovize nà ſvjet povratit oná Teleſſa, Kojáſu jednóm bìla isjedena òd Sgivſna nerasloſcitjeh, alliti iſgorjela nà oghgnu, i obratilaſe ù pràh, i pepeo. à pak gnihov pràh bjo pròſut nà vjètar?

N. Svà Teleſſa imaju uskàrſnuti, i ovóchje sljèditi pò ſvèmogujſtvù Bòſcjemu pò Krepoſti òd Kòga nà dán sùda opchjenoga ſvà ùda òd Tjèla ſaſtucichjeſe ſajedno, i prìnacinitchjeſe oné Tjèlo prìaſcgne.

V. Ovó Uskàrſnútje òd Tèléſa imali bitti tòlikó òd dòbrjeh, kòlikó òd sljeh, i opakjeh?

N. Uskàrſnùtchje tòlikó jèdni, Kòliko drùsj, nùchje bitti jedna vèlika raslikós mèdju bitjem, vàrſtami, Krepoſtima, i iſvàrſnoſtima dòbrjeh i sljeh, i opakjeh.

V. Dà ù cemuchje bitti ová ràslikós medju gnima?

N. U' ovemu, dà Telèſſa òd sljeh, i opákjeh uskàrſnuchje sàmo sà patiti, i sà imati dòſtojnu pedepſu. A oná Telèſſa òd dòbrjeh, i iſvàrſnjeh uskàrſnuchje sà ùſgivati, i sà bitti ſajedno s' Dùſcom ù vjeke vjéká ceſtita.

V. Hochjéli Telèſſa tòlikó òd jednjeh, kòliko òd drùsjeh imatti iſta nadarenja, i ureſcenja?

N. Nèchje; èr Telèſſa òd Pravednjeh uskàrſnutchje s' prìljepjem

nada-

Digitized by Google

nadaregnima, i ureſcajma òd nemucivoſti, òd ſvjetloſti, òd lagahnoſti, i òd tàncìné.

V. Dà Telèſsa òd hùdjeh, i opakjeh uskàrſnùtjeh kakvachje bitti?

N. Vidjechjeſe pùnna gàrdóchje i ſtraha, i bìtchje nà tàkj nàcin nèpomicna, i ùtàrnuta, dà ſunovratchjena ù Pàkó, oſtachje ù gnèmù pò ſvè vjeke vjeká sàkovana, i sàkopana, kàkono jedan kàmi ù ſvòmu nàravnomu mjèſtu.

V. Dà ſtò chje tàda rjeti nevogline Dùſce nèſrechnjeh oſſudjenjeh, kàd pòcnù uſimati ſvòja Telèſſa, koijem sà pogodit oneſuſè jùr oſudile ù vjekovite mùkke òd Pàkla?

N. Promisliſte vj, s' koijem ghnjevom òd rasàrgbe, i ſgjaloſti priuſechjeh, s' koijem prigovaranjem uſetchje prikarati gnihove proſcaſte nedoſtojne ſadovoglje promjegnene ù vjekovita slopatjenja.

V. Dà Telèſſa òd Oſſudjenjeh uskàrſnutjeh, s' koijemchje nàcinom prìmit ùſe Dùſce, kàdſe imalle bùdu s' gnima ſadrùſciti?

N. Pſovatchje nèvoglnizi, i prokglinat gnihove neſrechne Dùſce; èr òne nèumjeſcejh uſteghnuti, èrim bjèſce sàviſce pogodglive ù gnihovjem nèpriſtojnjem pohotjenſtvima.

V. I ſovjem ſamjenitjem ijedom, rasàrgbom, i s' neuffanjem imatchje oſtatti ſadrùſcene pò ſvè vjeke vjeká?

N. Tòlikoje bès ſumnje ikakve, i sljeditch e mèdju gnìma bès priſtanka ovj sàmjeniti nèmir, i neprjategſtvo; èrchje Dùſca vjekovitto màisjeti Tjèlo, èr sà gnèmu pogodit vidjſe vjekovitto oſſudjena: A' Tjelo màrsjetchje Dùſcu, èrga nje ùmjella vlàdati pò sàkonu Bòſcjemu.

V. Dà Dùſce Blaſcene dòbrjeh Uskàrſnutjeh, ſtòchje cìnit uſimgljùchj gnihova Telèſſa tòlikó ljepa, i slávna?

N. Nè moſceſe nì sàmisliti ù pàmeti, à nègolli s' rjècim iſrjéti gnihovo opchjeno veſeglje. Ah Kolikochje, i kàko veſſelle, i ràdoſne blagoſivgljat oné oſctre, i ſgeſtoke pokòre òd gnìh dòbrovoglno, i veſſello ſagàrgljene, i podneſene? Kàkochje uſgivat gnihova Telèſſa, dàſu òd gnìh bìla ukrotchjena, i pokorena sà nèuvrjedit ſvòga Bògha? Tkolikóchje tàd ùſcivat Dùſce sà bìt s' gnìma pò ſvè vjèke vjèká blàſcene?

V. Dà ſtò imamo dàke mj ciniti, cjujuchj jedno Uskàrſnútje, tòlikó raslikó medju dòbrjem, i opazjem?

N. Imate sàd dòkſte nà ovemu ſvjètu prohodit s' vàſcjem Tjelom nà onj nàcin, kàkochjetega ondá mòch veſſello, i ràdoſno prìuséti: tò jès Krotitga ù ovému Sgivotu, ſatirajuchjga s' poſtom, i s' innjem pokoram, i ſvèghjerizega uſdàrſcat poſluſcna ù obslùſcenju Bòſcjeh sàpovjedj.

ISGH-

Digitized by Google

ISGHLED.

EUtikjo Patrjarka Zarigradskj, òsvem sctòse nemogásce urasumjetti, Kàko pò nàscój smàrti; tò jès nà dán Sùda Opchjenóga svàki òd nàs imàtchje uskàrsnùti ù istómu svomu Tjélu, Kòjé sàd ìma; nù jòsc òd vèchje usése smiono protiviti, i opirati, i tó nè sàmo s' rjecima, nù jòsc i s' pèrom usimauchj pisati jedne Kgnigne pròtiva ovemo sckgljanu Vjerre Svète; Kojanam svjedócj: *Pùtti Uskàrsnutje, illiti Telèsa*. Koje obsjegnenje òd pàmeti gnègove sàcjùsci Svèti Gàrgur Pàpa, (sàsve gnekoliko prje nèghli dostojno bj usdighnùt nà Poglavàrstvó Zàrkve Svéte), nàstojasce Kòliko vèchma mogásce pò pùtu od mnósjeh nàdgovaranja s' gnime ucignenjèh sà prìdobitga: Dà jèdnóm nàdgovarajuchise s' gnime, nàmjerisse tú i isti Cesàr, i vìdechj Patriarkino otvàrdnútje, à cjùjuchj òsvem Pisma Svètoga neìsbrojne rasloghe Gàrgura Svètoga: Use Cesàr oné Kgnighe, Kojé bjèsce Eutikjo napisó protiva reccenómu sckgljanu Vjèrre Svète, i vàrsceih ù oghagn. Nàkon njekoliko vremená rasbogljese recceni Patriarka, i vidèchise jùr nà cjàsu svojé smàrti sà obigljesce, dà On istinito màrsasce nà svoje pomajnkanje, i dà zjelovitto spovjedasce Svetu Vjèrru Katolicansku, jòsc i ù ovemu sckgljanu opchjenóga Uskàrsnútja, ùse Kòscu jedné svòjé rùké s' drùgom rùkóm, i prìd svjem onjem, Kojse ondi nahodjahu vèchkrat povrachjajuchise, i ponàvgljajùchj ové rjeci. *Ja temèglitto vjerujem, i spovjèdam, dàchjemo svìkolizi uskàrsnuti ù ovoj istoj pùtti, alliti Tjelu, i spovjedam, dàsamse veoma bjo prìvarjo ònda, Kàd misljàh, i pjsah protiva ovemu*, i ovakó chjùtechj, i govoréchj isdahnu. Alli jòsc ò Mladichj veoma bòglje, i istinitje nèghli òd Eutikja mòchjete ovù istìnu naùciti òd Priustarpgljenoga Jòba, Koj pomgnivo rasghledajuchi svòje Tjelo svè smàrdèchjem rànam pokriveno, dàvasce sám sèbi slobodu sà vessello patiti; ovakó sám sèbi govorèchj: *Jà snam, dà moj Odkupitegl sgive, i dà nà nàpokogni dán imam uskàrsnuti, i dà isnovize imamsè obùchj mojòm Kòscom, i ù ovoj istój mojój pùtti vidjechju Bògha Spasiteglia mògha*. Ovakó imate cìniti i vj ò Mladichj onda, Kàd Kùscate Kojegod slopatjenje, alliti slovoglnos ù vàscemu Tjelu: *Spomenitese, dà to istó vàsce Tjelo tàkò nèmòchno, slàbo, i rànavo ima uskàrsnuti ljepo, i slàvno nà dàn Sùda Opchjenóga*.

Baron. Anno 583. Job. 19.

VIEG-

VJEGBANJE XXI.

U'Tomacenju XII. ſcKgljana.

Sgivot Vjecnj. Amen.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOije, dvanajeſti Sckgljan Vjerovanja Apoſtolskoga?
N. Jès *Sgivot Vjecnj*.
V. Sctò slamegnuju, i ùcenàs ové rjeci; Ja vjerujem Sgivot vjecnj?
N. Slamegnuju, ùcenàs, i hochjé rjéti; dà mj imamo vjerovati, dà nàkon ovegá tùſcna, i Kràtka Sgivota, cèka nàs drùghi Sgivot nèumàrli, i jedan Sgivot, Kojchje sljedit ù vjèke vjeká.
V. Dà ovj Sgivot vjekoviti imali dopaſtit tòlikó dòbre, koliko slé, i opaké Greſcnike?
N. Svìchje imat ſgivjet vjekovito; alli slj, i opákj Greſcnizi ſgivjetchje sà ſvèghjer patiti ù Pàklu: A' dòbrí sà ſvèghjerize uſcivati ù Ràju.
V. Dàke bìtchje jedan ljep Sgivot onj òd dòbrjeh?
N. Oni nèchje chjùtjeti ighda vèchje nì vrùchjné, nì sijmé, alliti ſtùdeni, nì ghlada, nì ſgeghje, nì bòleſti, nì slovoglnoſti, nì ijednoga drûgoga slà; bjùſci iſtina vjèrre ſvète, dàchje gnjhov ſgivot bitti pùn ſvàkoga dòbra, i ràdoſti.
V. Dà bìtchje mnòghe, i veoma velike, i raslike ràdoſti, i nàslade Blaſcenjeh?
N. Pjsmo Svèto pò Apoſtolu Pavlu Svètomu ſvjedocínam, dà òko gljudskó nje ighda dopàrlo sà vidjeti, nì ùho sà cjùtti, nì ſvi gljúdi ſajedno moghliſu, nittichje magne mòchi ighda ſacéti ù gnihovoj paméti mnoſctva, nì veliciné òd dòbára, kòjaje Goſpodin Bògh odlucjo, i odredjo sà dàtti ſvjem onjém, kojga vjerno sluſce.
V. Dà ù cemùſſe navlaſctito uſdàrſci najvèchja ceſtitós Blaſcenjeh?
N. U' odkrivènu vidjenju gnihova prìljepoga, i prìdobróga Bògha: ſpoſnajúchj gnegove neìſmjerne iſvàrſnoſti, i gljùbechiga s'jednóm gljùbavim, kòjáchje ſveghjerize ù gnima gorjèti.
V. Dà sà kolikochje dòba napredovat jedan Sgivot tàkó ſrèchjan, i ceſtit?
N. Sckglianje Vjèrre Svète; Dàchje ovj Sgivot bìt vjekovit, i dà uſgivanje, i poſvojenje òd tàkó, i tòliko vèlika dòbra, nèchje ìghda imatti ſvojé ſvàrhe.

Digitized by Google

V. Sàſcto dàke buduchj mj tòlikó iſtiniti òd jednoga dòbra tòliko, i tàkó vèlika; i iſtinita; tòliko màllo mislimo, i nècinímo (sà rjét ovakó) iſcta sà doſeghnutga, i sà poſvoitga ù vjèké?

N. Trjebaje rjéti, dàje nàſta Vjèrra jakó slàbba ù nàmi, èr innacje kàko mòſce bitti? Ako mj tòliko vèle nàſtojmo, i trùdimo sà mòch ſtèchj jedno dòbro vremenito, sàſve jòſc malahno, i nèſtavno, à pàk tòlikó màllo nàſtojmo (sà nè rjét iſcta) sà doſeghnuti ovó dòbro vjekovito.

V. Bùduchjnàm vj dò sàd s'kaſali ſctòje, i Kakavje Sgivot Blaſcenjeh: Mollimovàs, dàbiſtenam jòſc ſctògod rèkli i òd Sgivota Greſcniká oſſughjenjeh, kojchje, i kakavchje bitti?

N. Gnihov Sgivot prjebiſe imó ſvatti ſmàrt, nèghli ſgivot, i ù tòlikóſe ſové ſgivot ù kolikojm nèchje ighda bitti dopuſcteno ùmrjéti, nùchje ſveghjerize ſgivjeti ù nedoſpjetnjem mùkkámi.

V. Dà kojáchje, i kakvachje mùkka bitti Greſcnizima ù Pàklu?

N. Ovjchje podnoſitti, i tàrpjeti ſvàkó slò, i nechjé imat ìghda ijednoga najmagnega dòbra, i onakó kàkoſu vrjeghjali Goſpodina Bògha i s'Tjelom, i s'Dùſcóm, tàkóchje i ù jednomu, i ù drùgómu bitti ſgeſtoko mùceni, i pedepsáni ù Pàklu pò ſvè vjèke vjeká.

V. Dà kojáchje bitti Múkka najpoghlavitja, najvèchja, i najſceskja, kojúchje kuſcati, i pòdnoſiti slì, i opázi Greſcnizi dòli ù Pàklu?

N. Bitchje ová bjùſci sà ſvégh iſgubilli priljepoga, prigljúbgljeſcglivoga, i pridobroga Bògha, nemoghuchiga ighda vèchje vidjeti; i ováſe ſové mùkka òd ſctette.

V. A' neſgivemoli i mj sàd, nevidèchj Bògha, i jùr ràdi tègha nekuſcamo ikakve mùkke?

N. Iſtinaje, tàkóje; èr dògod mj ſgivèmo nà ovemu ſvjétu, màllo poſnámo, kòlikoje ljep, i dòbar Goſpodin Bògh; i ſatónam nedava veliké mùkke, dàſmo sàd dàleko òd gnegha, à paknàs raſveſſegliva uſſanje, koje imamo, dàchje dòchj onó vrjeme, kàdchjemoga vidjeti, i uſgivati.

V. Dà Oſſudjeni ſpoſnajuli, kòlikoje vèlikc dòbro Goſpodin Bògh?

N. Ovj sà vèchju gnihovù Mùkku nòſſe s'gnima ù Pàklu jedno ſgivo ſpoſnanje òd Boghocjaſtjene Bòſcje gljepoté, dòbroté, i ſvjeh innjeh gnegovjeh iſvàrſnoſtj.

V. Dà ſnajùchj òni, dàſu iſgubilli sà ſvègh jednoga Bògha tàkó, i tòliko ljepa, dòbra, i gljùbgljeſcgliva, ſctòchje cìniti?

N. Plàkachje, zvilitchje, gùbitchje uſſanje, i ſckripatchje sùbimma, alli ſvè ſaludu, ſnajúchj, dà vechje sà gnih nje uſſanja sà mòch ighda vèchje iſnáchj, i ſtècchj ovéga Bògha tàkó, i tòlikó dòbra, i milloſtiva.

V. Oſvem

V. Olvem Mùkke òd ſvetle, hòchjeli bitti dòli ù Pàklu vèch kòjagod drùgha Mùkka ochjutiva, alliti kòjá gàgniva chjùchjenje?

N. Hòchje bìt jòſc i oná òd oghgna; èr nèvoglnizi bìtchje ſakopani ù jednój propaſti òd neiſmjernjeh plàma oghgnenjeh nà tàkj nàcin, dàchje plivati ù oghgnu, jeſtitchje oghagn, i nittichje drùsjem odiſatti, nèghli oghgnem.

V. Dà oghagn òd Pàkla hòchjeli bitti tàkó ſgiv, i ſgeſtok, kàkonoje ovj nàſc oghagn?

N. Svèti Ozi, i Naucitegli ſvjedocenàm, dà ovj nàſc oghagn prèma onemu òd Pàkla jès kàkono jedna sjenna, alliti slìka slikovana, alliti oghagn upengan; pòkli onj òd Pàkla ìma òd Goſpodina Bògha tolikú krèpos, dàbi bjo podoban raſtopiti nà nàcin Voska Bàrda, alliti Plannìne, dàbi bìle jòſc òd Bronza.

V. Dà tkòchje òd nàs, (Kojſmo tòliko sàſma mekoputni, dànam dàva dòſadu jedno ſunze gljetno, kàdje màllo òd vèchje vrùchje) mòch ſtanovati ù Pàklu, pàrſgitſe, i pàrlitſe vjekovitto ù jednomu oghgnu tàkó ſgeſtoku?

N. Kòlikoje vèchja nàſca mekoputnós, tòliko ima bitti vèchje nàſce naſtojanje sà bjeſcati òd Pàkla; govoréchj ceſtokrat ſvàki òd nàs sàmu sèbi: Jà tàkó mekoputan, ako neusbùdem pomgnivo, i vjerno obsluſcivat sàpovjedi Bòſcje, i Zàrkovne, dà kàkochjuſe mòch bès priſtanka pàrliti, pàrſciti, i mùciti ù prìgeſtokómu oghgnu òd Pàkla.

V. Dà kàdje oghagn òd Pàkla tòliko, i tákó ſgeſtok, Kàko govoritè, dàkechje bàrſo obratit ù nìſcto svè Oſſudjene.

N. Nù pacekchjejh pàrlitti, i ſgècchj ù vjeke, nittichje ighda dòſpjet; nà tàkí nàcin dàchje gòrjeti ſtó, tiſſuchju, dèſſet tiſſuchja gòdiſcta; i oghagn òd Pàkla bitchje sveghjerize iſti, i Oſſudjeni gorjetchje jòſc.

V. Dà nàkon tòliko, i tóliko vremena, hòchjeli jednóm doſpjeti ſgeſtoke mùkke òd Pàkla?

N. Nèchje, èr pròchje drùghe ſtò tiſſúchja, à pàk ſtó milliuna, à pàk ſtó tiſſuchja milliuna gòdiſcta, i sveghchje bitti ìs pocetka; èr ſgivot òd Oſſudjenjeh ù onému oghgnu ſma sljediti sveghjerize, sveghjerize, sveghjerize.

V. Ah vjekuvjecanſtvo, ah sveghjerize, ah nìghda! Dàkechjeſe pàrlit sà svègh? Oghagn Pàkgljeni bjtchje vjekovit, nittichje ighda doſpjet?

N. Dàke imate ràſlogh sà oſtati ſtràhom ſapagneni; i sàtó rèzite ceſtjekrat vàmi iſtjem; Tòlikóje, ſckgljanje Vjerre Svète, Kojanàs ùcj, dà sà onnjeh, Kój ùmiru ù grjehu ſmàrtnómu, dàje sà

Digitized by Google

gnih jedan oghagn vjekoviti, jedan Pàkó vjekoviti, i jedne mùke vjekovite; à pàk akòse usdàte ù vàsce sàrze sà grjescíti, à vj grjescite.

V. Dà sctò hòchje rjéti. Amen?

N. Dàje tàkó ù istinu, Kàkonoje reccenno.

ISGHLED.

SLàvni Tòmas Mòro veliki, i glasoviti Kangiljer òd Inghilterre, èr nehotje prighnutse, nì pogoditi svetogardnjem hotjenstvima, i sapovjedima svógha Kràglja Enrika osmóga ovega Imena. Ovi osvem sctò isubavgljen bj òd Kraglja, i òd gnègove Kragljevske millosti, dostojanstva, i svjeh innjeh cestitostí, i darà srechnjeh svjéta ovega; nà jòsc òd vèchje satvoriga Kragl ù jednu tmastu, usionu, i strahovitu Tamnizu, ù Kojojga usilova podnositi, i tàrpjetti nà tissuchje nepokoja. Tù tàkó nahodéchise Tòmas ù tàkjem, i tòliko velikjem tùgham, i nevogljam dohodjasce k' gnèmu nà Tamnizu veliká mnósce Rodjaka, i Prjatelja sà pohoditga, i sà rasgovoritga, i svì jednjém glàsom svjetovahuga, i govorákumu, dà sà opet isnovize povratitse nà prìasegnu millos Kragljevù, i nà svoje prìasegne redovanje, vladanje, i vellicanstvo, i sà oslobodítse ís svjeh tùghá, i nevoglja, ù Kòjemse vidjasce, i nahodjasce, dà nèbjesce dràgoga nàcina, nèghli pridatse vogljami, i sapovjedima Kragljevjem. Alli Tòmas nà svè ové gnihove svjètte, i molbe s' hrabrenjem sàrzem, s' stavnom odlukom, i s' temeglitom vèghjom oppríse, govorèchjm: Prjèbih (Kàdbi bìlo mogùchje) tissuchju Kràt hotjo umrjéti, i ovj moj vremenitì sgivot isgubiti, neghì dogodsam ù svjesti, pristupiti sapovjedi mògha Bògha, èr prje imam, i spravansam sà obsluscíti svete nàredbe òd sàkona, nèghli gnèmu protivne sapovjedi Kragljeve. Nàkon svjeh innjeh dòghje K' gnému i Aloviša gnègova dràgha sgena, dovodechi sòbbom sajedno svù svoju, i gnégovù Djeciu. Gljùdskà pàmet nje podobna nì sà samisliti, à nègholi sà s' jesikom mòch isrjéti, Kòliko ová ùse nastojati, gnèscto s' sùsama, gnèscto s' usdasima, à gnèscto s' molbami sà mòch omekscati, i prighnùti sàrze Tomasa svòga Mùsca, à navlascitto prikascajuchjmu, i stavgljajuchjmu prìd occi gnégovo vèliko pomajnkanje, dà bùdúchi jòse mlád, i moghúchi sgivjeti jòsc dòsta godiscta jedan sgivot priceslit, i nè sàmo on, nù jòsc i svè gnègovo Rodjenje; hotjascega tàkó lúdo, i nesvjesno, èr samohochice isgubiti. Cjùjuchj Tòmas svè, à navlascitto dúgh broj godicta, Kojmu gnègova Aloviša napomegnjvasce, stavno, i nàsbigl upitaje ováko. *Dà sà Kòlika vremena òd godiscta ùsdasce Tj ò mòja dràgha*

Ala-

Digitized by Google

Alovisa, dà ja jèsc mògbu sgivjeti nà ovemu svjetu. Tàd òna nà tó odgovorimu; najmagne jòsc jèdno dvàdesti godiscta, àko tàko bùde dràgho, i ugodno Gospodinu Bòghu. *Dvadesti godiscta?* Odgovorioj Tòmas: *Tjsi mòja dràga Alovisa jedna prèm nesvjesna Tàrgoviza; èr vìdim, dàmi besjèdjsc òd ludnize: scto imaju ciniti dvadesti godiscta s' jednjem Vjekuvjecanstvom? I sà dvadesti godiscta sumgnivjeh, i nèstavnjeh jednoga sgivota nesrechna, èr podloscna nà ràslike tùghe, i nevoglje, b'ehjesc, dà ja promjenim jedno Vjekuvjecanstvo Blàscено? Nè, nè mòja dràgha Alovisa; èr imàsc snàtti, dàje mòje sàrze uporavgljeno, i dà pomnivo rasmiscgljam ond nàdarenje, i onù plàtu vjekovistu, Kòjumaje moj Bògh obèchjo dàtti, i nechje mòje sàrze, dàse stavglja òd nèstavnjeh dòbara Uremenitjeh.* Ovàkó, i s' ovjem scilom òd Vjekuvjecanstva Tòmas pogàrdj, i odvàrsce òd sèbbe blasnjenja sgenina, i Djècina, i sveghjerize ukàsase vèchma stanovit sà nepogodit nedostojnjem sapovjedima svòga Kràglja. Nje ò Mladichi rasmiscgljanja stanovitjega, nì jacegha sà clnitvam potlaciti ovè tùscne, i nèstavne ràskosce semaglske, Kòlikoje pommivo ràsmiscgljanje vjècnóga sgivotta. Rèzite dàke i vj vàmi isljem cestjekrat onàkó, Kàkono govoraSce Tòmas Mòro svòjój draghoj Alovisi: *Scto imaju clniti dvadesti, trideSti, i cetres godiscta ovega nesrechnòga, i nestavnòga sgivotta s' onnjem Vjekuvjecanstvom òd dòbara, i ùsgivanja, Kojènas cèkaju ù drùghomu sgivottu vjekovitomu.*

Rosign. pensiero dell' Eternità.

SLAVA BOGHU.

DRU-

Digitized by Google

DRUGHI DJO NAUKA KÆRSTJANSKOGA.

ALLITI

Vjègbanja ù Kùſcànju.

VJEGBANJE XXII.

U' drùghoj ſtvâri potrebnitoj Kârſtjaninu sà ſahranitſe, tò jès ù Uffânju.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SA' ſahranitſe, jelli dòſta sàmo ìmat Vjerru, alliti Vjerrovati?

N. Nje, èrje svàki Kàrſtjanin dàrſgjan osvem Vjerre imat jòſc i Krèpós òd Uffanja, Kòjeje drùgha ſtvar potrebnita Kàrſtjaninu sà ſahranitſe.

V. A' ſètòje Uffanje?

N. Jès jedna Krepós vàrhu naravna, dàrovátanam nà Svètomu Kàrſtenju, pò pùtu òd Kòjé iſtinito, i ſtanovitto ùffamo ſtèchj òd Goſpodina Bògha vjècnó Blaſcenſtvo, i svè oné pòmóchj, Kòjeſunam potrebnite sà ſtèchga, tò jès sà ſahranitſe.

V. Vìſce cèſſa navlaſćtito naslognaſe ová nàſca iſtinitos, alliti ſtanovitos òd Uffanja?

N. Viſce svemogujſtva, i vìſce dòbroté Bòſcje; èr bùduchj on Svemoguch ùffamo, dànam mòſce udjeliti svàko dòbro, à bùdúchi nedoſpjetno dòbar imá poſcudu sà udjelitnamga.

V. Dà naslagnaliſe viſce céſſa drugoga ová nàſca Uffanza?

N. Na-

Digitized by Google

N. Naslagnaſe jòſc, i vàſce vjernoſti Bòſcje; ér bùdùchj òn obechjo dàtnam svà dòbra, Kojaſunam potrebnita, iſtinitismo, i neſumgnivi, dà néchje nà màgné dòchj svojój rjeci, i dàſu gnégova obechjanja iſtinita, i bés sùmnje.

V. Dà Kòja doſtojanſtva mj imamo sà ùffati ová velika dòbra òd Goſpodina Bògha, sàsve dàje ón Svemoghúch, dòbar, vjeran, i pouſdan?

N. Imamo ùffati pò Jeſuſſu Isukàrſtu, koj pò ſvojój Mùkki, i ſmàrti, doſtojonamje ſvà dòbra, kòjá ùffamo, i tvè milloſti, i pòmochi, kojeſunam potrebnite sà ſahranitſe.

V. Akòje dàke nàſce ùffanje òd ſahragnenja tàkó dòbro utemegljeno; dàke nèchjemo ighda vèchje imati uſroka sà ſtraſcitſe òd nàſcega vjècnóga ſahragnenja?

N. Onolikó. kòlikoje òd ſtràné Bòſcje, i ghleda Bògha iſtinitoje, dàje nàſce ùffanje pouſdano; alli ernàs òn nèchje, dà ſahrani bès nàs iſtjeh, tò jès bès nàſcega naſtojanja (onda kàdſmo jùr òd ràsloga, i ràsborſtva ſadovoglni, alliti kàdſmo hitro pametni,) mj imamo ù iſto dòba ùffati, i ſtraſcitſe.

V. Dà sà koj vèchje drùghi uſrok mjſe imamo ſtraſciti?

N. Erbòje Goſpodin Bógh obechjó slavù Rajsku ſamjem onnjem, kójga bùdu pomnivo, i vjerno ſluſciti; à mj bùdúchj neſtavni ù gnegovoj ſlùſcbi, i nàravi veoma pàrſcechje onolikó, kòlikoſe uſdamo, i ùffamo ù Bòſcju neſmjernu dòbrotu, tòlikóſe pàka imamo ſtràſciti òd nàs iſtjeh, i ſve hjerize ſtràhom, i ſtreptjenjem djellovati nàſce vjecnó ſahragnenje.

V. Dà òſvem dòbara Dùhovnjeh, imamoli jòſc ùffati i dòbra vremenita òd Goſpodina Bògha?

N. Bùdúchi Goſpodin Bógh jedíni Stvoritegl, i Goſpodár ſvjeh ſtvàri raſloſcitoje, dà ſvà dòbra imaju iſjti ìs gnegovjeh prìſvetjeh rùká: i tàkó jòſc i dòbra vremenitá imamojh òd gnèga ſpoſnatti, i òd gnègajh ùffati.

V. Dà jelli dòſta imatri sàmo ùffanje sà ſtèchjh.

N. Saſve dà Goſpodin Bógh hòchje, dàjh òd gnèga ùffate; nù jòſc hòchje, dàſe i vj bùdete ſlùſciti s' onjem nàcinima òd podpomochij, kojevamje òn udjeljo, i nà ſvàk cjàs blagodàrno udjegljuje sà ſtechjh: Nà tàkj nacin, dà jòſc i vj s vàſce ſtrane imáte naſtojati nasljedovati onú sàbavù, alliti onj pòsó, sà kogaſte odredjeni, alliga vj pò vàmmi iſtjem odabrali sà nasljedovatga, alliti djellovatga.

V. Alli tadachjujh ja poſnatti, daſamjh ja ſtèkó pò mòmu nàſtojanſtvù, i trùdu?

N. Nèj-

Digitized by Google

N. Nèjmaſc tàkó clniti, sàſve dà Goſpodin Bógh sà dàtvamjh iſſte, i hòchje jòſc i vàſce djellovanje; nìſcta nè magne davavamjh, èrvamjh hòchje dàtti, i èrbo ima jednu prèm vèliku dòbrotu prèma vàmmi, bès koje iſcta nèbi slùſcilo, nì vagljallo, kòjemu dràgo vàſce nàſtojanje, nì trûd.

V. Mòſceliſe ighda rjéti, dáſe grjèſci ùffajuchi vèle, i dàſe kàdgod ima kojegod làſcivo, i ſctetno ùffanje?

N. Mòſce, i clné grjéh prèm vèlik prèma Krèpoſti òd ùffanja ſvì onj, koj neoſtavgljajuchi grjéh, uffaju ſahranitſe, èrje Goſpodin Bógh dòbar, i milloſtiv; i ovóje jedan òd grjéhá protivnjeh Dùhu Svètomu, i ſoveſe grjéh òd beſobraſnoſti; èr Grèſcnik ùffa ſahranitſe bès doſtojanſtva, i bès dòbrjeh djéla, kòjaje dàrſcan clniti.

V. Dà koj drùsj mòſceſe jòſc rjeti, dà arghjavo ùffaju?

N. Svì onj, koj ùffaju ſahranitſe sàmo pò gnihovoj jakoſti, alliti nàkon jednoga gnihova slà, i opáka ſgivgljenja provedena ù grjeſima, mòchſe ù ſvàko dòba k' Bòghu obratiti, kàd òni uſtjet bùdu, ùffajuchj nà tàkj nàcin dà ſvé ù gnima ſtoj.

V. Dà onj, kój videchj mnòſc, i gàrdochju ſvoijeh grjéhá, kàdbiſe ùſeo ſtraſciti, i gùbiti uffanje ù Bòghu, néufajuchj, dàſe mòſce ſahraniti?

N. I ovſbi jòſc tèſckó ſagrjeſcio prèma Krepoſti òd uffanja, i ucinjobi grjeh prèm vèlik òd Neuffanja; èr sàſve dàſu jòſc gnegovi grjeſi kòlikomu dràgo tèſcki, i vèlizi, ìma ùffati, dà bès ſvàrhe, i kraja, velleje vècchja dòbrota, i millosàrdje Bòſcje sà proſtitjh, kàdbi imó jedno pràvo, i iſtinito pokajanje, i temeglitu òdluku.

V. Dà *Kòjá* dòbra uſrokuje, i poradja ù Dùſci nàſcoj ová ljepa Krèpos òd Uffanja?

N. Najprje ù gnój ràſciſce vèliku gljùbav prèma Bòghu, Kòjoje pri. pravjo jedno tàkó vèliko dòbro, Kòjeje Raj Nèbeskj, i Kòjoj obechjava svè nàcine, i podpomochi, Kojesujoj pòtrebne sà ſtèchga, i sà posvojtga.

V. Dà nà *Koj* nàcin Krèpos òd Uffanja ù Dùſci nàſcoj uſmnaſca, i raſciſce gljùbav prèma Bòghu?

N. Ako tj (nà prìliku) ùffaſc òd jednóga tvòga dràgha Prjateglja Kojegod vèliko dòbro, Kàkono jèdno obilno, i bogatto baſctinſtvo, ſnajuchi jòſc òd vèchje, dà òn iſti nàſtoj, i prikaſcujeti svè nàcine, i podpomochj sà cinitiga ſtècchi zjechja ovéga ùſroka, tòliga tj nè gljùbjſc vèlle vèchje?

V. Doiſto dà gljùbim?

N. Uffa-

Digitized by Google

N. Uffajuchj dàke tj, dà tvoj dòbri Bògh dàttichje jedan Raj vjekoviti, i jòſc svè ónó ſtòtje potrebnito sà ſtèchga, ſveghchjeſcga vèchma gljùbiti, ſpoſnavajuchj jòſc i ù ovemu vèchma gnègovù prìveliku dòbrotu prèma tèbbi.

V. Dà òd ové Krepoſti òd Uffanja, vadimoli mj, i ſtjecemoli Kojegod drùgo dòbro?

N. Ona clnj, dà Dùſca nàſca vèchma ſgjùdj slavù Nébesku, i dàſe ceſtje obráti K'Nébu, Kàkono k'svomu dràgomu, i rodnómu mjeſtu, i dà zjéchja gnega pohulli, i pogàrdj svà ová neſtavna, i laſgiva dòbra ſemaglská svjéta ovega; érbo úffa jedno dòbro bés svàrhe, i bés Kràja vélle véchje, i vélle bòglje.

V. Iſtomacitenam nà Koj nàcin tó sljédi?

N. Hòchju: Kàdbi jedan ròdjen nà séllu ù jednoj ſiromaſckoi Kùchjarizì, alliti Pljévnizi obaſnó, dà dò màllo dànà íma pòcchj ſtanovati ù najljepſcemu Gràdu òd Svjeta, i ſgivjeti nà nàcin jednoga vèlika ſamovladaoza, ſctòbi cinjo?

V. Sctòbi cinjo? Nèbi mogho podnjet prìbivati ù onój svojój Pljevnizi, alliti Kuchjarizi, ù Kojojſe porodjo nù sveghjerizebiſe obrachjo s'sàrcjanom gljùbavim prèma onemu ljepomu, i millòmu Gràdu, Kojga cèka.

N. Ovó iſtó ìma clniti, i ù vàmmi Uffanje slàvè Rajske: Imamo hùliti, imàrsjeti ovj svjét làſgivi, à sveghjerizeſe uſdiſati pùt Nèba, Kojeje nàſce ròdno mjèſto, ghdje imamo vjekovitto ſgivjeti Blàſceni s'nàſcjem Bòghom.

V. Jeſmoli mj dàrſcani Kàdgòd clnit Kojegod djello òd Uffanja?

N. Jèſmo, i dàrſcanismoga cinit òncias cjemſmo dopàrli, i ſtekli ſpoſnanje òd ràſuma, i rasborſtva, i vèchkrat ù doba nàſcega ſgivota, à navlaſctito onda, Kàd ù Goſpodina Bògha pròſſimo proſctenje nàſcjeh grjéhá, alliti Kàd òd gnèga proſſimo Kojugod millós, alliti Kàdſe ſtraſcimo, dà nèbiſmo prìſtalli ná tèſcki grjeh òd neuffanja.

V. Dà Kàkoſe cinj tó djello òd Uffanja?

N. Nà ovj, alliti nà Kój drùghi nàcin ovemu prìlican ::: Uffàm temeglitto òd mògha Bògha svàko dòbro tòlikó vremenito, Koliko vjekovitto, i svè nàcine, i pòdpomochj pòtrebne sà ſtechjh, i tó ùffam pò doſtojanſtvima Mùkke, i ſmàrti Jeſuſſa Iſukàrſta mògha Odkupiteglja.

Digitized by Google

ISGHLED.

BUduchi jedan Svèti Biskup primjo òd Goſpodina Bògha ovù Millós sà ſpoſnati ondá, Kàdbi Priceſtjvo svój Púk svè oné, Kojbi doſtojno, alliti nedoſtojno prìmalli ù gnihove pàrſi Jeſuſſa Iſukàrſta ù Prisvetomu Priceſtu, Ovemu jednóm bj doghlaſceno, i iſtinito, dà dvje Plemenitte Goſpoghje Kàrſtjanke bjahu ùpalle ù mnogho ſtraſcnj, i tèſcki grjek òd Prigljubovſtva, Koj niſcta nè màgne bjeſce skrovit. Dò màllo nàkon tègha bjùſci ové Goſpoghje priſtupille nà Svèto Priceſtjenje, ughledajh ovj dòbri Biskup obujmjene s' jednòm prisjajnom svjetloſtim, Kòjá cignaſce bjelu svù gnihovù odjechiu à sjajna gnihova liza. Nà Kòjé vidjenje oſta ſacjudjen dòbri Biskup, i neſnavſci uſroka; ſtàviſe nà Mollitvù, i bùdúchimuſe prìkáſo jedan Andjo, upitagha dòbri Biskup, Kàko nàkon jednoga grjeha tàkó tèſcka priſtupgljujuchj nà Svèto Priceſtjenje oné dvje Goſpoghje, bjahuſe prikaſale tàkó ljepe. Tàd Andjo odgovorìmu, dà gnihova ljepota bjèſce uſrokovana, i iſhoghjáſce, bùdúchj, òne ù sàrzu gnihovù sàcele jedan vèlik ſtrah, i uſpreghnutje òd gnìhova grjèha, Kajuchiſe ſasvjem sàrzem, i odlucjujúchj temeglitto, nighda vèchje povratitſe; nàkon tègha bjùſci imàlle jednú podpùnnu Uffanzu ù Bòſcje vèliko millosàrdje. *Jaſe nècjudim* odgovorim udòbri Biskup, *dàſu òne ſtèkle pròſtenje, bjùſciſu plàkale gnihov grjeb; àlliſe neumjem uraſumiti, Kàkojmje Goſpodin Bògh tàkò laſno dòpuſtjo proſtenje, i darovoim jednu ljepotu tàkò' oſſobitu. Tj imaſc vàs raslogh sà cjùditſe*, odgovorìmu Andjo, *èrſi Cjovjek umàrli, i ràdi tègha nèmoſc dá raſumjeſc, Kòlikoje vèlika dòbrota Bòſcja. Svjem tjem ſnaj, dàje Bògh tàkà, i tòlika dobrota, dà nè sàmo nepedepſce Grèſcnike, Kojse iſtinito Kàiu, ſtànovitto odlucjuju, i tàkò pokajani jmaju vèlìko Uffanje ù gnègovo nedoſpjetno Millosàrdje; nù jòſc òd vèchje napugnajh mnoſtvom gnègovjeh milloſtj, i blagodàrnoſtj.* Tàd Svèti Biskup prìuſe vas iſghubjen, sablenút, i ſapanjen: *Ah dàke tkòje onj, tkò nèuffa ù jednoga Bògha tàkò dòbra, i tàko milloſtiva? Alli tkòje jòſc onj, Koj bòchje vrjeghjati jednòga Bògha tàkò gljùbgliva, i tàkò dòbra?* Bèskonciva dòbrota Bòſcja; dàke ò Mladichi ìma bittì óna, Kòjachjenam cinit ùſtat próſtenje nàſcjeh grjehá; àlli ová iſta ìma bitti tàkoghjer ùſrok nàjaci sà ùſdarſcatnàs, i ùſpreghnutnas sà vèchje unaprjéda nè grjeſciti; èrbi bìla jedna nèmillós vèch nègh Vraſcja, vrjeghjati jednoga Bògha, Koj bjùſci beskoncivo dòbar, i milloſtiv, i èr veoma làſno pràſcta grjehe. Enriko veliki,

VJEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE XXIII.

U' Mollitvi.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOj nàcin, àlliti podpomoch mj imamo sà isprositi òd Gospodina Bògha dòbra tóliko vèlika, Kòjá sgjudsmo, i ùffamo sà stèchj òd gnèga?

N. Jedan òd najpoghlavitjeh nàcína jès prositjh ù Gospodina Bògha s'Mollitvom.

V. Sà mòch ja unaprjéda s'vèchjom pomgnom cinit Svètu Mollitvù, i dàmi vèchma omilli, i dà sveghjerize vesseljé, i dòbrovoglnje ù gnój bùdem napredovati; cinimise, dàbi bilo veoma nè sàmò rasloscito, nù josc i potrebnito, dàme naucite, sctòje Sveta Mollitva, i dàme ù gnój podpunno uvjegbáte?

N. Hòchjù: Mollitva *jès jedno usdighnùtje òd pàmeti nàsce, i òd sàrza nàscega K' Bògbu* sà ù gnèga pitati, i prossiti Kòjegod dòbro illi sà nàs istjeh, illi sà nàscjeh Iskarnieh sà vèchju slavù Bòscju, à sà Kòris nàscu, i gnihovu, illi Duhovnù, illi Telesnù.

V. Jesmoli svì mj dàrscani cinit Mollitvu?

N. Jesmo svì pokli svì imamo pòtrebu cinit dòbro, à bjescati slò, Kàkonàs ucj Duh Svèti, i Jesus Isukars ù gnegovù Svètomo Vanghjegliu.

V. Dà jelli svàkà nàsca Mollitva dràgha, i ugodna sveghjerize Gospodinu Boghu?

N. Nje, nèghli sama onà, Kojaje uresccna s'ové cetiri sljedéchje vàrste, alliti nàcina, èr ová sàma ima ù sèbbi vèliku móch, alliti jakós, i Krèpós sà isprositnàm ù Gospodina Bògha svè onó, sctò ù gnègha sgjudéchi pitamo, i prossimo.

V. Dà Kòlikoje tjeh vàrsta, alliti nácinà tàkó potrebnjeh, i moghuchjeh; i Kojésu?

N. Jèsu ová cetiri: I najpàrvj, najpoghlavitj, i najpotrebniti jès *cistochja òd Dùsce*; tó jès, dàsu ù millosti Bòscjoj, i onj, Koj mòlle, i prosse; i onj sà Kògase mòlli, i prossi.

Drùgaje vàrsta, alliti nàcin: *Uffanje*, tò jès, dà i onj, kói molle, i pròsse ù Gospodina Bògha; i onj sà kògase mòlli, i pròssi, dà temeglitto ùffaju, dàchje isprossiti, i stèchi òd Gospodina Bògha onó, sctò molléchi, i prosséchi bùdu pitat ù gnèga, kàkono pràvi, i dòbri Sinovi ù svòga blàgoga, i dòbróga Oza.

Digitized by Google

Trechjaje dà pitamo, i proſsímo ù Goſpodina Bògha onó, ſčtò-mamje *potrebnito sè nàſcega Dùhovnóga Spaſenja*: Tòli bùdemo ù gnega pitati, i proſſiti kòjugod ſtvàr drùghu, kòja ù sèbbi nje nì slà, nì dòbra, kàkonoje ſdravglje teleſnó, bogaſtva, doſtojanſtva &c. ové ſtvàri nejmajuſe drùgojacnje pitati, nì proſſiti ù Goſpodina Bògha; nègoli àkoſu òd vèchje Bòſcje slàve, i òd nàſcega Dùhovnóga ſpaſenja.

Cetvàrtaje pàka: *Nasljedovanje*, alliti *Napredovanje* ù Molitvi: tò jès, dà nè sàmo jednóm, nù mnokrat bùdemomuſe utjezati, i mollitga, dànam dòpuſti onó, ſčtòga mòllſmo, i proſsſmo; s'ovjem nàcinima nàſca Mollitva urèſcena, bès ikakve ſumnje prìdobitchje, i priteghnutjechje iſtoga Bògha, dànam dopúſti onó ſčtò ù gnegha pitamo, i proſsſmo.

V. Dà tòli nemoſcemo mj pò nàmi iſtjem ciniti dòbra djella, i tàkoghjer cjuvatſe òdasla bès Mollitve?

N. Mj njeſmo mòchni, nì podobni s'nàſcjem ſamjem jakoſtimma ùcinit ikakva dòbra djella Dùhovnóga dòſtojna slàve Rajske; nittiſmo màgne mòchni pò nàmi iſtjem bès Bòſcje pòmochi iſvaditſe, nì oslobodítſe òd ijednóga slà, alliti grjeha. A' pò nàmi ſàmóm Bòſcjom mòchi, alliti s'slobodóm podloſnìſmo, i mòchni ſà upaſtit, i ùcinit ſvàko slò, alliti grjéh.

V. Dà akoſe Mollitva cinj ſà ſvàrhu, kòju vj govorite; rezitenam, ſà koj uſrok mj, koije jùr kàdgòd cinſmo, i nìſčta nè màgne nekuſcámo ù nàmi iſtjem ikakve màgne Mùkke, alliti trùda ſà oſtaviti slò, nà kojeſmo prighnúti, nì màgne ikakve lasnóchje, alliti laſnoſti ſà mòch ſljédit dòbro?

N. Rjetvàmchju; òd ſvèga tègha uſrokje èrſe nè priporucivate Goſpodinu Bòghu onákó, kàkonoſte dàrſcani, i kàkoſe imate priporucivat, i sàtó nèſtjecete onnjeh pomochj vechma oſſobitjeh, i vèchma potrebnitjeh ſà onèga ſčtò proſsíte.

V. Dà rezitenàm ù cèmu mj pomajnkavamo?

N. Najprje vj vèchkrat mollite Goſpodina Bògha nahodechiſe s'grjehom ſmartnjem ù Dùſci vàſcoj: Hòchju rjéti ù onó dòba, kàdſte Bòſcij neprjategli; dà kàko dàke mòſcete ùſlati ſà bit uſlisčeni òd Goſpodina Bògha.

V. Dàke Greſcnizi nejmaju cinit Mollitve?

N. Ja nè govorim tègha: Nù pàcek òni imaju vèch mòllit, nèghli onj, kojſe nahodé ù Bòſcjoj millóſti; allje potrebno, dàſe prje pomſre s' Bòghom, i dà ſàſvjem ſàrzem oſtave gljùbav, koju imaju nà grjèh, àko hòchjé, i ſgjùdé ſtèchi potrebniti plód òd Mòllitve, kòjú ciné.

V. Mjſe

Digitized by Google

V. Mjſe jùr vèchkrat nèſpoſnámo, dàſmo ù grjéhu, ſmàrtnómu, i ſvjèm tjem Goſpodin Bógh nehòchje dà usliſcí nàſce molbe, s' koijemga mollímo?

N. Tòchje dàke sljedit zjechja kòga drùgoga arghjava; alliti màllo dòbra, i podobna nàcina, s'koijemga mollíte.

V. Dà rèzìtenam, ùcemuſe uſdàrſcí tj nàſc arghjav, alli màllo dòbar, i podoban nàcin òd mogljenja?

N. U' vàſcemu mogljenju, kòga cinſte màllo màgne nègh ſvégh bès priſtojne cjaſti, i pòſtenja, bès podpunne pomnje, i mnokrat neſnajuchi nì màgne vj iſti onó, ſtò pitate, i proſsíte ù Bògha ù onój vàſcoj Mollitvi, Kòju cinſte, i prikaſcujetemu.

V. Mollimovàs, cinitenam dòchi ù ſpoſnanje òd ovegha nàſcega arghjava, alliti slàba, i màllo dòbra, i podobna nàcina òd mogljenja s' Kojemgod Iſghledóm.

N. Hòchju: Rezitemi, kàdbi kojgod potrebnit sà òd vàs iſproſsít Kojugod millós òd vèliké ſvojé potrebe dòſcjó ù vàs sà mollitvàs s'neskladnoſtim, i bès ikakva ukaſanja òd cjaſti tòliko ù ſtágnu prìd vàmi, Kòliko ù govorenju òd rjecí; rezitemi iſtinito biſteliga vj tàd usliſcili, i dopuſtilimu onó, ſtòvas mòlli? Riechjetemi dà nè; I niſcta nè màgne ovſbi Cjovjek bjo prilicjan vàmi; à vj pák hòchjete, dà bùdete ùsliſceni òd Goſpodina Bògha kojſte jedan zàrv potiſcteni, i mollíte jednoga Goſpodara tàkó velika sà kòjugod millós, nà jedan nàcin jòſc gòrri, i ſramotnj òd ovega.

V. Dà onj, koj njeſu ù nèmilloſti Boſcjoj à mòlle, i pròſſe, iſpraſcjajuli ovj ſvèghjerize ù Bógha ſvè onó, ſtò mòlle, i pròſſe?

N. Nè; èr vèlle krat nè pròſſe ſtvàri potrebne, Koriſne, i pravedne.

V. Dà kàdbiſe pitale, i proſſile ſtvàri pòtrebne, Koriſne, i pravedne, Kàkonósu ſdravglje teleſno, ſnanje, alliti drùgha dòbra ſvjetovná, i drúghe ſtvàri ovesjem prìlicne? Tòli nje priſtojno pitati, i pròſſiti ù Goſpodina Bògha jòſc i ová dòbra?

N. Nje ſumnje ikakve, mòghuſe pròſſiti i ová dòbra, alli nìſcta nè màgne s' mislim dòbróm, i s'sàrzem ciſtjem, nehotechjh àko Goſpodin Bógh vìdi, dànàm imaju slùſciti, i bìt ſaprjeciza nàſcemu vjecnómu ſahragnenju.

V. Dàke nedopuſctujuchinam Goſpodin Bógh Kàdgod dòbra vrèmenita, tó cìnj sà nàſcu vèchju kòris, i sà nàſce bòglje?

N. Tòlikoje, Goſpodin Bógh prohodi kàdgod ſnàma nà onj nàcin, kàkono prohodi jednà Matti, Kòja ſabragnuje ſvòmu Mlaghjahnu, i lughjahnu Djetèſczu nóſc zjechja ſtraha, dàmu slò nè uciní: Alliti Kàkono jedan gljùbgljèſcgljv Liekar, koj ſabragnuje

Digitized by Google

gnuje Nemochnſku Kàdgod i onó, ſctò vìdi, damuje dràgo, i ugodno; èr òn pomgnivo prìvidja, dàbi làſno mòghlo bitti ſctètno gnègovu ſdravglju teleſnómu.

V. Dà Kòjáchje dàke tò bitti dòbra, Kojachjemo mj mòch pitati, i pròſſitti ù Goſpodinna Bògha ſpouſdanjem sà òd gnegajh móch iſproſſitti, i ſtèchi?

N. Dòbra Dùhovná, Kàkono nà prìliku ſtecenje òd Kòjegod Krèpoſti, pridobitje nàſcjeh arghjavjeh pohotjenſtva, iskoripljenje ſljeh obicjaj, ſacjuvánje nàſce pravednoſti, i nà ſvàrhu ſvè onó, ſctònas veoma utiſcti, tò jès nàſce vjecnó ſahranjenje.

V. Dà odkleſe poraghja, i ìſhodi, dà sàſve gnèki Greſcnſzi ù gnihovjem ſljem obicjaima priporucjujúſe Goſpodinnu Bòghu, i mſcta nè màgne grjéſce slobodno, kàkono i prje?

N. Snateli òd ſctà ishodi? Rjetvamchju: Ovſbi hotjeli, dà Goſpodin Bógh ìſctom cjujuſci gnihovo pomogljenje, alliti proſcenje udjeljm millós, à neraſmiſcgljaju, dàje pòtrebno; dàje pròſſu, i dàſe povráte sà pròſſitje; èr Goſpodin Bógh Kàdgod prodigli sà dopuſtit kojugod millos sà ùcinit vèchma doſtojna onegá, koije pròſſ.

V. A' tkò ſnà, dà jòſc i molléchi, i povrachjajuchiſe sà molliti; hochjemolli dopujeti sà iſproſſitje, i sà ſtèchje?

N. Rjetvamchju, ová ſumnja jès jedan òd najpoghlavitjeh ùſróká, koj vèch krat cìnj neplodne nàſce molbe; i sàtó imate ſnatti, dà ako hochjete, dà vàſca Mollitva bùde dòbra, oſvem ſctò ìma bitti sljedéchja, ìma jòſc bitti i ſadruſcena s' jednjem ſtanovitjem pouſdanjem, i s' jednóm ſgivóm, i temeglittom vjerrom sà ſtèchi òd Bòſcje dóbroté millós, kóju ù gnega pròſſímo.

ISGHLED.

SCtjeſe ù ſgivotima Svètjeh Otaza, dà gnèki Mladich pò ìmennu Pakone, bùdúchi pòſcjó ù Puſtignu sà cìnit pokòrru, sà mnògo godiſcta bj ſnàſcten, i naripgljen òd priteſckjeh napaſtovanja prèma Svètoj Ciſtochi nà tàki nàcin, dà nàkon tèſcka arvanja òd mnògho godiſcta pocé gùbit Uffanje sà mochjmſe vèchje oppirati, dà odlúci sà dàt sám sèbbi ſmàrt, pokli gnègov Sgivot sà drùgo neſtuſgaſcemu, nèghli sà uſmnaſcanje òd grjèhá, i tàkoghjer sà gnegovu vèchju oſſudu. Nà tú ſvàrhu ſnajúchi òn, dà ù jednój Jàmi, alliti ſpilli màllo dàglje bjahu dvi Nakaſne ſvjeri, alliti Nemani veoma sàrdite, pòghje nà Vrata òd onè ſpille ſnamiſcgljenjem i s' odlukóm, dà kàd òne isjdu ìs oné ſpille, dàgha rasdàtpé.

Cjùju-

Digitized by Google

Cjùjuchi oné Svjeri vogn òd Cjovjeka, nà kojſu veòma pohlepne, ſunuſcemuſe nà Sgivot, alli iſčtom cimga doteghnuſce, táj cjàs mìrne, i podniſcne padoſcemu prìd nòghe, i poceſcega iſtiha jeſikom liskati, nà nàcin malahnjeh kùcichja. Ovó cjùdo ùſrokova tòliko veliku slobodu ù onemu Puſtignáku, dà slavan vratíſe ù ſvòju prjaſcgnu ſpillizu, mislechj, dà jùr bjèſce prìdobjo Hùdobu, Kòjaga sà tòliko dùgho dòba bjeſce ſilno napaſtovala. Alli sà màllo vremena prodigliſe ovó gnègovo vèſeglje, èr dò bàrſo iſghinu, povrachjajuchiſe vèchma ſilnje, i bjelnje, nèghli ighda obicjajno napaſtovanje; zjechja cèſſa Pàkon povratiſe nà vèchje nèghli ighda nèuffanje, dà ìs novize isjde ìs ſvòjé ſpillize s' mislim, i s' odlukóm sà ubitſe, i uſimgnúchi jednoga Zàrnokruga raſdraſciga, i raſgljuti sà vèchmaga otrovnjega uciniti; pàk bès ikakva ſtraha prinesèga, i poſtavi nà ſvòje góle pàrſi: Alli onj Zàrnokrugh sàſve raſgljutjen, i uvrjedjen; nèima tòlike slovoglnoſti sà upeknuti Pakona: U' tóliko dócjm Nevoglnik placjuchi tuſcaſceſe, dà nèmogaſce ni màgneſmàrti iſnáchi, à nègolli oslobodjenja ód tàkó sìlna nàpaſtovanja: sàcju s' Nèba jedan glàs, Kojmu ovàkó sàvika. *Nèvoglnice, Nèvoglnice! ſčtò misljſc, dà tj s' tvojòm jakoſtim mòchjeſc pridobit ſilná napaſtovanja Hùdobskà? Priporuciſe, priporuciſe Goſpodinu Boghu, i Kàd hùdèſc ſpoſnò tvòju slàbòs, i bùdèſc poſtavjo ù Goſpodina Bògha svè tvoje ùffanje, tadachjeſcjh pridòbitti*: Od ovega glàſa nàuci Pàkon, dà sà proslavitſe ód pridóbſtja Hùdobskóga, dà nèjeſce ſčtita jacéga, vèchma potrebnitjega, nì vèchma dóbitnjéga ód Svète Mollitve. Vighte dake ò Mladichi potrebnós, kòju imate svì sà priporucjvatſe, i utjezatſe nà Svètu Mollitvu, i Kòlikoje ová mòghuch nàcin sà uſdàrſcatvàs pravednjeh: Tòli nèusbùdete mòlliti, nèchjete ìghda ſtèchi òd Bògha ovù millós, èr kàkoſte jùr cjùlli, prjeje Goſpodin Bógh hòtjo ùciniti trì cjùda. Pàrvó ſacjuvauſci Pakona òd Nàkaſni, drùgo òd Zàrnokruga, à trèchje nà ſvàrhu oghlaſcujuchimuſe s' Nèba, nèghli iſubàvitga òd napaſtovanja, prje nègoliſe bùde priporuciti, i ùtechi Goſpodinu Bòghu pò pùtu òd Svète Mollitve. Segn. part. 3. rag. 2.

VJEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE XXIV.

U' Tomàcenju òd Occenaſca.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. REzitenam, Kojaje Mollitva najpotrebnitja, i najkoriſnja nàmi, à Goſpodinu Bóghu najdraſca, Kojaſe ód nàs móſce, i ìma cìniti?

N. Jès onà ód Occenáſca.

V. Dà sà Koije raslogh ová najpoghlavitja, ì najpotrebnitja?

N. E'rje svàki Kàrſtjanin dàrſcan ſnatti ovù Mollitvu; i onj, Kojſu nepomgnivi sà naucitje, grjeſce.

V. Dà ſaſctoje ovà jóſc najkorisnja nàmi?

N. E'rbo ù ovój Mollitvi pitamo, i próſsímo ù Goſpodina Bógha svà oná dóbra, Kójaſu ód gnègove vèchje slàve, à nàmi ód vèliké Kóriſti.

V. Dà ſaſctóje ová Mollitva najdraſca Goſpodinu Bóghu?

N. Ernasje ovù Mollitvu nàucjo Jeſus Iſukars nàſc prislatkj Spaſitègl, i onjeje najparvi pút rèkó s' svoijem prìsvetjem Uſtima, ſa naucitnas cinit Mollitvu, i pròſſiti ſtvàri poghlavite, i nàmi potrebnite; Koj òsvem ſctòje gnegov Sín prigljubjeni, i prìdraghi ſnà vèch nèghli ìkko drùghí onó ſctòje najdraſce gnègovu Vjecnómu Chjajku.

V. Veomaſmo prighnuti sà vjerovati iſvàrsnós, alliti plemenſtvo ové Mollitve, bjùſcieje iſti Jeſus Iſukàrs ucinjo, i najpàrvi rèkó s' svoijem Svètjem Uſtima: sàtó mollimovàs, dàbìſtenamje najprje rékli; à pàk dànamje pocnéte tòmaciti.

N. Hòchju Dòbrovoglno. Occe nàſc, Koj jèſi nà Nebeſieh.

1. Svetiloſe Ime tvoje.
2. Prìghi Kragljeſtvo tvoje.
3. Bùdi vòglja tvoja, Kàko nà Nèbu, tàkó i nà sèmgli.
4. Krùh nàſc vaſdaſcgni, dàjnam dànas.
5. I odpuſti nàmi dùghe nàſce, Kàko i mj odpuſctujemo dùſcnikom nàſcjem.
6. I neuvedinas ù nàpas.
7. Nù oslobodinàs òdasla. Amen.

V. S' Kjem govorímo, Kàd govorímo ovù Mollitvù, Occe nàſc?

N. S' Goſpodinom Bòghom.

V. Sctòſe

Digitized by Google

V. Sctóſe uſdàrſci û ovój Mollitvi od Occenàſca?

N. Svè onó, ſctòſe ìma, i mòſce pròſſitti, i ùffatti òd Goſpodinna, Bògha.

V. Kòlikoje Pròſcenja, Kòjaſe uſdàrſcu û ovój Mollitvi òd Occenàſca, i Kòjé ſtvàri uſdàrſcù û sèbbi ová Pròſcenja.

N. Jèſu sèdam. U' pàrvá cetiri Pròſcenja pitamo, i pròſsímo û Goſpodina Bògha, dànam dà dòbra, à û drùgha tri mollímo, i pròſsímo, dànàs oslobódí òdasla. Kòliko òd dòbará najpàrvoſe pròſsi ſlàva, i pòſctenje Bòſcje. Drùghoſe pròſsi dòbro nàſce. Trechjeſe pròſſi nàcin sà doſtighnuti onó dòbro, Kòjé pròſsímo. A' cetvàrtoſe pròſſi nàcin sà umjet uſdàrſcati reccenu millós Bòſcju. Drùgho, Kòliko òdasla. Najpàrvoſe pròſſi, dànas Goſpodin Bógh oslobodj òdasla proſcaſtóga. Drùgho, dànas ſacjùva òdasla dohodnjega. A' trèchje, dànas oslobodj òdasla ſadanjega.

V. Dà Krozjech kóga ùſroka, i nà kòjú ſvarhu oncjàs jòſc ìs pocetka òd ové Mollitve sàſivamo Goſpodina Bògha s' Imenòm òd Oza?

N. Saſivamoga s' Imenom òd Oza, èrnasje on ſtvorjo, ònàs uſdàrſci, ònasje ùcinjo ſvoje Sinove Poſinovgljene, i Kàkono mj û ſvjem nàſcjem potrebam neutjecemoſe ikomu drùghomu s' vèchjem pouſdanjem, alliti ùffanjem, nègolli nàſcemu Ozu, i tàkó sà rasbuditi û nàmi iſtjem ovó poûſdanje, hòchje Goſpodin Bógh, dà bùde òd nàsſván, s' ovjem gljùbgljeſcglivjem imenom òd Oza.

V. Dà ſaſcto govorímo û ovój Mollitvi Occe nàſc, à nègovorimo Occe mój?

N. Erboje Goſpodin Bógh nàſc Otaz òpchjeni, tò jès ſvjeh Pravovjernjeh kàrſtjana, i tàkoghjer èr nèmollimo sàmo sà nàs, nègolli onó, ſctò pitamo, i pròſsímo sà nàs pò pùtu òd Kàrſtjanske, i Bratinske gljúbavi, onó iſtó jòſc tàkóghjer pitamo, i pròſsímo i sà ſvè Pravovjerne Kàrſtjane.

V. Dà jelli vèch koj drùghi raslogh?

N. Jès jòſc i ovj, dàſe ſpomenemo, dàſmo ſvì Sinovi jednoga iſtóga Oza, i kàkono Bràtja pràva imamoſe gljùbiti mèdju nàma, i jedan drùgomu gljùbgljeſcglivo priſretti, i s' uſtàrpgljenſtvomſe podnjéti.

V. Dà ſaſctò, i sà koj ùſrok govorímo û ovoj Mollitvi òd Occe nàſca, koj jèſi nà Nebesjeh? Jedaliſe Goſpodin Bógh nènahodi jòſc i û ſvàkomu mjeſtu?

N. Iſtinaje, Goſpodin Bógh nahodíse û ſvàkomu mjeſtu, àlli govorímo tàkó, èrboſu Nèbeſſa najljepſci, i najplemenitj djo òd ſvjeta, i èrſe nà Nèbesjeh vèchma odkríva, i uſgiva velicanſtvo,

Digitized by Google

mogujſtvo, i dòbrota Bòſcja, i nà gnima Andjeli, i Blaſceni vìdé, i uſgivaju Bògha odkriveno, alliti naocighledize.

TOMACENJE.

Pàrvogha Pròſcenja.

V. POslje nàkon kàkoſmo sàſvali Goſpodina Bògha s' ovjem rjecima: Sctò naiprje ù gnèga pitamo, i pròſsímo?

N. Najpàrvo pitanje, àlliti pròſcenje, kòjé ù gnèga pitamo, i proſsímo, jès ovó: *Svetiloſe Ime tvòje*

V. Sctò pitamo, i pròſsímo ù ovemu pàrvómu Pròſcenju ù Goſpodina Bògha?

N. Pitamo, i pròſsímo, dà gnègovo Svèto Ime, tò jès òn iſti ſveghjerize bùde vèchma poſnan, slùſcen, i gljùbjen òd ſvègha Gljùdskóga nàroda.

V. Sà Koije ùſrok ovó pàrvó Proſcenje?

N. Er bùdúchi mj ſtvoreni, i podati nà ovj ſvjét nà ovù ſvàrhu, tò jès sà gljùbiti, i sluſciti Goſpodina Bògha, dàrſcanisímo pitat, i pròffit ù gnèga prje nègh i ijednu drùghu ſtvàr onó, ſctò ghlèdá, i utiſctj gnègovù cjás, i slàvu.

V. Ondá dàke kàd ù gnèga pitamo, i pròſsímo ù ovój Mollitvi, dà gnègovo Svèto, i slavnó Ime bùde poſvechjeno, i proslavgljeno; s' koijem chjùchjenjem sàrza nàſcega imamoje govoriti?

N. Tàd imáte rasbuditi ù vàmmi iſtjem jednu ſgivù poſcúdu slàve Bòſcje, i ſciùdjeti is ſvèga sàrza, dà ovj Bógh tàkó, i tòlikó vèlik, i tàkó, i tòlikó dòbar, bùde ſveghjerize vèchma pòſnan, i gljùbjen, i nè sàmo òd vàs, nù jòſc i òd ſvàkoga drùgoga.

TOMACENJE.

Drùgoga Pròſcenja.

V. POslje nàkon kàkoſmo iskalli, i pròffillì ù Goſpodina Bògha najprje slàvu gnegovù, govorímo, i pròſsímo *Prìghi Kragljeſtvo tvòje*. Sctò pitamo, i pròſsímo òd Goſpodina Bògha ù ovému drùghómu Proſcenju?

N. Pitamo, i pròſsímo ù gnègha, dà on sàd bùde Kragljevati ù nammi s' gnegovom Svètom milloſtim, à dà pàka mj uſide-

mo

Digitized by Google

mo sà s' gnim istjem Kragljevati ù gnegovoj vjecnoj slàvi.

V. Jelli potrebnito, dà sàd Gospodin Bógh Kragljuje ù nàmmi s' gnègovom Svètom milloſtim?

N. Jès, pàcek tòje najvechja, i svà nàsca potrebnós; èr kragljujuchi òn ù nàmmi, onchje sàm bitti kàkono i ima bitti Gospodar svègha nàscega sàrza, i svjeh nàscjeh sgegljá, i pòscudá; inacje bjobi Gospodar Dùh neciſti, i nàsca bèſredna pohotjenſtva.

V. Dà kàd pitamo, i pròssímo ù Gospodina Bògha sà póch s' gnime Kragljevati ù gnègovój vjecnój slàvi, tàd sctò pitamo, i pròsſsímo ù gnègha?

N. Pitamo, i prosſsímo gnègovù slàvù Rajsku; sàtó vlghte jèlli rasloscito, dà s' goruchjem sàrnem, i s' ſasvóm vàscóm mòchim, i Krepoſtim bùdete djellovati ovó Proscenje.

V. Dà pitajuchi, i prosſéchi ù Gospodina Bògha ovó Kragljeſtvo, i najprje òd Milloſti, à pák òd slàve, kòjé chjuchjenje mj imamo imatti prèma Gospodinu Bòghu?

N. Imamose svìdjet, i pòsnat potrebniti, i mòllit Gospodina Bògha, dànam dopuſti, i usmnosci gnègovu Svètu millós, dà neusbùdemo imatti ù sàrzu nàscemu saviscnje gljùbavi svjétu òvému, nèghli dà sveghjerize bùdemo ùsdisàti k' Nèbu nàscemu rodnómu Mjeſtu.

TOMACENJE.

Trèchjega Proscènja.

V. DA' sà koj ràslogh poslje kàkosmo ù Gospodina Bògha pitali, i proſſilli, dànam dà Ràj; pròſſimo, *bùdi vòglja tvója, kàko nà Nèbu, takò i nà ſemgli?*

N. Erje jedini nàcin sà doprjéti, i ugljeſtit ù Kragljeſtvo Nebeskó obsluscenje gnegova Svètoga sàkona, i sàtó pròſſimo sà isvàrsciti gnegovù Svétu vòglju onakó, kàkoje isvàrscuju Andjeli, i Svèti nà Nebesjeh.

V. Kòju pòtrebu mj imamo sà pitati, i pròſſiti ù Gospodina Bògha ovó Proscenje?

N. Imamo pàcek priveliku pòtrebu, èr bùdúchj tòliko velika nàsca slàbós, i tàkó jazí nàsci glavnj neprjategli, s' koijem vojujemo, dà kàd nèbi biló Bòscje pòmochj, mj pò nàmmi samjem, nèbismo ìghda moghli isvàrsciti gnègovù Svètu vòglju, nì zjelovitto obsluſciti gnegov Svèti Sàkon.

V. Dàke bitchje jedan veoma dòbar nàcin, alliti podpomoch ovó nàsce mogljenje sà prìdobit Hùdobskà napaſtovanja?

N. Iſtinaje, dà ìs medju ſvjeh innjeh nàcína, alliti podpomochj, ovaje jedna òd najmoguchjeh, alliti òd najkrepoſnjeh, pòkli ſvè inne nàſce pomnje, i naſtojanja mnokrat njefunam Kòriſna, hotéchj s' tesjem Goſpodin Bógh cinitnàm dòchj ù ſpoſnanje, dà òd sàma gnegha dòhodj ová privelikà millós.

ISGHLED.

MEdju poghlavnjem Vjegbagnima, kòjá cignáſce dòbri. Otaz Longobardi Drùſcbe Jeſuſſove onjem, kojſe ìs nòviae ù kìni obrachjahu nà Svètu Vjerru Katolicanskú bjèſce ovó, sà dèbrojh ùvjegbati ù Occenáſcu, alliti ù Proſcegnima, kòjáſe ùſdàrſcu ù ovoj Mòllitvi, à navlaſctito, kòlikoje potrebno, i kòriſno ugoditſe ù ſvèmu s' Svètóm vògljom Boſcjom, i tó nè sàmo ù ſtvarima ceſtitjem, alliti dòbroſrechnjem, nègli jòſc i ù ſuprotivnjem, kojſe nàuk occitte ùſdàrſci ù ovemú trechjemu Proſcenju òd ovè Mòllitve; *Bùdi vòglja tvoja*, dà doghagjajuchjmſe kojagod protivnos, alliti ſuprotiva, nèbi oſtavilli, i pogàrdilli Svètu Vjerru jednóm òd gnihſrechno ſagargljenu. Od ovega gnihova hrabrena ugoghjaja s' vogljom Bòſcjom, dàdoſce jedan veoma plemenit Iſghled dva Poſctená Stàrza Nikola, i Sinforoſa Roditegli òd dvanés Djeti, Koj bjahu ſvì Kàrſtjani. Ovj bjahu pohodjeni òd Goſpodina Bògha s' mnoſjem, i raslizjem ſuprotivám, i pedepsámi, i ſueghjh pritàrpjeſce dòbrovoglno ràdi Svète Vjerre, Kojú vjerno, i pomgnivo obsluſcivahu. Najprje bjm dighnúto, i otètto ſvè gnihovo bitje, alliti imanje, iſtjeràni ìs iſtjeh gnihovjeh kùchjá, krivo obadjeni, i ſmuzani pò Pravdám, offudjeni sà bit ſramotno bicevani, alliti fruſtani, bés priſtanka sàdirani òd iſtjeh gnihovjeh Rodjaká, i Prjategljá, prikarajuchjh, i govorechjm, dàſu sljepi, i mahniti neumijúchi poſnas, dà ſvè oné tùghe, kojé podnosáhu, bjahu occitti bigljeſi gnihove mahnitoſti, hotechjſe klagnat jednómu Bòghu innoſtranu, i koj nje mògho oslobodit sàmoga sèbbe òd jedné ſramotné, i Sgeſtoké ſmàrti òd kriſca, vèlle màgne mòchje ſvoje lùde nasljedníke pomòchi ù gnihovjem tùgami, i nevogljám, à navlaſctito bjahu porugani, i pogardjeni ràdi Mòllitve *òd Occenaſca*, Koju govoráhu: da gnekolizijm naſpomegnivahu dànu sàd rezite: *Krùh nàſc vaſdaſcgni*, *dàjnam dànas*, i dochjevam krùh s' Nèba sà lacnjeh naſitivas; allimuſe priporucite s' onnjem drùghjem Proſcenjem: *Nù oslobodinàs odasla*, i oſdravitchjete i vj, i vàſca Djeza

òd ſvjeh

òd svjeh tùghá, i nevogljá, kojesuvàs dostojno priklopille. Alli dòbri Stàrzi stàhu svégh vechma stavnj, i Krepkj medju tòlizjem progonstvima, i opogovaragnima, i usdiscuchi occi k' Nèbu, podniscno odgovarahu: Nàmise sàd vèchma prìstoj govoritti: *Bùdi vòglja tvoja, kàko nà Nèbu, tàkò i nà semgli*; tó, jès ugoditse s' sasvjem sàrzem s' Bòscjom Svètom vògljom, koj veoma dòbro snà, vidj, i hòchje onó, sctòje bòglje, i korisnje nàscemu vjecnómu spasénju. I tàkó nà svàkó sadiránje, nà svàku pecjalnós, i nà svàku nevoglnós, i dreseglje, koje podnosahu; kùscahu ù gnihovu sàrzu jedno vesseglje vèlikó, govoréchj ové rjéci; *Bùdi vòglja tvoja*. Ovj nòvi Karstjani, ò Mladichi imaju unaprjeda bitti nàsci Naucitegli, i imámo òd gnìh nàucit, dà nje dòsta govorit s' ustima: *Occe nàsc*, ako nà svòje vrjéme nè postàvimo ù djello onó, sctò s' ustima govorímo ù ovój Mòllitvi òd Occenásca.

Dan. Bartol. in Hist. Sin.

VJEGBANJE XXV.

Sljèdi Tomacenje òd Occenàsca ù Cætvàrtomu Proscènju.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtò rasumjémo sà prossiti òd Gospodina Bògha ondá, Kàd ù gnègha proffimo, *Krùh nasc vasdasegni, dajnam dànas?*

N. Tàd imamo misó sà próssiti ù Gospodina Bògha svè onó, sctònamje potrebnito sà usdàrscati tòlikó ovj nàsc dùhovni sgivot, Kòliko telesnj.

V. Kòjú pòtrebu ima Dùsca òd ovega Krùha? Jedalli ona mòsce umrjéti, i dòchi, nà màgne, akoga nè bùde blagovati?

N. Istinaje, dà bùduchi Dùsca nàsca neumàrla, tò jès, dà nemosce umrjéti òd smàrti nàravne; alli nissta nè magne mòsce umrjéti, i Kàko tusceno òd drùghe smàrti nedospjetno gòrre, i scalosnjé.

V. Dà ù cemusse usdàrscj ová smàrt dòhovná òd Dùsce?

N. Onda Kàd Dùsca grjésci smàrtnò, gùbj, Kàko snate millós Bòscju, i gubéchj ovù millós, rasumjese, dàje táj cjàs umàrla dùhovnjem nàcinom èrje millós, i prjateglstvo Bòscje sgivot Dùscé nàsce.

V. Dàke imamo pòtrebu òd òvegha Krùha sà sgivot òd Dùscé, dà sctò rasumjémo pròssit ondá, Kàd pròssimo sà gnu ovj Krùh?

N. Rasumjémo, i pròssimo Prisvéti, i Prislavni Sakramenat Tiela Jesusso-

Digitized by Google

Jesussova, alliti Prisvéto Priceſtjenje, rjéc Bòscju, Svèta nadahnutja, pòmochi Bòstje Millosti, i svè onó, sctò mòsce usdàrscat Dùscu, i udjelitjoj jakós sà nè sagrjesciti.

V. Dàke bitchje potrebnito pròssiti ù Gospodina Bògha ovj Krùh s' velikom pomgnom?

N. Ako jedan Ubogh tùscan, i dòstojan poscagljenja, tolikóse priporucjuje sà imatti cjem priscivjeti; promislite vj, Kòlikose vèchma mj imamo utjezati, i priporucivati Gospodinu Bòghu sà slèchi usdàrscanje òd Dùsce.

V. Dà pròssimoli mj ù ovoj Nollitvi Kojgod drùghi Krùh?

N. Bùdúchi Gospodin Bógh jedini Tvoraz svjeh dòbara tòliko vremenitjeh, Kòliko vjekovìtjeh; mollimoga jòsc, Kàkoseje reklo, dànam ùdjeli i Krùh vremenití sà tjela.

V. Dà sascto jòse govorsmo, Vasdascgni?

N. E'r ovj Krùh tòliko sà Dùscu, Kòliko sà Tjelo potrebnitnamje svàki dàn, i ová potrebnós sà imatse utjezati Gospodinu Bòghu sà ód gnègha isprositga svàki dàn, imanas dàrscati ù jednój gljuvenoj, podniscenoj, i svakcjasnoj vlasti gnegova Ktjenja.

V. Nà svàrhu govorsmo, i pròssmo, *dàjnam dànas*: sàscto isctemo, i prossmo sà dànas sàmo?

N. Svèti Agustin ucinàs, dà sà ovù riec dànas, rasumjese svè vrjeme nàscega sgivota, Kòjé vrjéme zjechia svojé Kratkochje mòscese rjéti, dà jès jedan sàm dán.

TOMACENJE.

Petogha Pròscenja.

V. NAkon Kàkosmo pròssilli ù Gospodina Bògha ovj Krùh, pròhodsmo sà pròssiti prosctenje nàscjeh dùgová; mòllechiga: *Odpusti nàmi, dùghe nàsce, Kàko i mj odpusctujemo dùscnikom nàscjem*; sctòsu mòllimvàs ovj nàsci dùghovi? Od Koijeh ù ovemu petomu Pròscenju pitamo, i pròssjmo ù Gospodina Bògha, dànamjh prostj?

N. Jèsu nàsce slòchje, i grjesi pròscasti, s' Koijemsmogha dò sàd uvrjedili, i mòllimo, dàse dòstoj prostitnamjh nà onj nàcin, Kàkonosmo i mj spravni, i poscudni sà prostiti ùvrjeghjenja onjem, Kojsu nàs nà Kòjgod nàcin uvrjedili.

V. Nèrasumjem Kàko, i nà Koj nàcin grjesi sovùse dùgovi?

N. Imasc snatti, dà onj, koj grjesci, govorísse, dàse cinj dùscnìk, èr nepra-

nepravedno usíma Goſpodina Bògha cjás, i posluh, *Kojmuſe* doſtoj, i dàrſcanje nà *Kojgod* nàcín povratitmu onó, ſčtòmuje grjeſcéchi ùſeo. Ai sà drùghi raslogh grjeſiſſe ſovù dúghovi, tò jès; E'r onj, *Koj* grjeſci cinſſe dùſcnik Goſpodina Bògha, i doſtojan podobne pedepſe, illi vremenite ù ovemu ſgivotu, illi ù drùgomu ù Purgatorju, illi nà svàrhu vjekovite ù Paklu.

V. Dà s' *Koijem* chjuchjenjem unutàrnjem *mj* imamo ſadruſcit ovò Proſcenje?

N. Potrebnoje, dàſe ù iſto dòba s' skrùſcenjem sàrzem *Kajemo*, dàsmo onj grjeh ucinilli; èr inacje nàſce pròſcenje bilobi veoma nemillo, hùdo, i svetogàrdno; pròſſit ù Goſpodina Bògha, dànam proſtj grjeh, *Kojnamje* jòſc i ù iſto dòba òd proſcenja dragh, i mjo, ji Kògaſmo ſpravni ù miſli jòſc i unaprjedà djellovati, i sljediti.

V. Hotiobih ſnatti, i bitti uvjegban, ſaſčto pròſſimo ù Goſpodina Bògha ovó próſcenje, *Kàko i mj odpuſtujemo dùſcnikom nàſcjem?*

N. E'r Goſpodin Bógh nèhochje, dà proſtj nàmi grjehe nàſce, ako i mj tàkoghjer njeſmo ſpravni, i poſpjeſcni sà pròſtiti uvrjede, Kojeſmo primilli òd drùsjeh.

V. Dàke onj, Koj nèbi bjo ſpravan, i poſpjeſcan sà proſtiti svómu Iskàrgnemu uvrjede sèbi ucignene, proſſiobi ù Goſpodina Bògha osvetu, à nè proſčtenje, tó jès, dà ni gnèmu Goſpodin Bògh nè proſtj gnegove grjehe.

N. Tolikoje bès ikakve ſumnje; pokli òn iſti mòlli, i pròſſi, dà Goſpodin Bógh pròſtj gnèmu grjehe gnegove onakó, Kàkono i òn praſčta svomu Iskàrgnemu uvrjede sèbbi ucignene: dàke ako òn nè pràſčta svómu Iskàrgnemu; òn iſti pròſſi, i mòlli, dà ni gnèmu Goſpodin Bógh nè pròſtj grjehe gnegove, Kojſu grjéſi gnegovi privèlike uvrjede protiva cjaſti, i poſčtenju Bòſcjèmu; à uvrjede, Koje òn primi òd svòga Iskàrgnega magneſſu, i vèlle màgne òd uvrjeda, Kojeje òn ucinio Goſpodinu Bòghu s' ghrjeſima.

TOMACENJE.

Sceſtoga Proſcenja.

V. A Konam Goſpodin Bógh praſčta nàſce grjehe, dà cèmu slùſci ovó drùgho Pròſcenje, *i neuvedinas ù nàpas?*

N. E'rje tòliko vèlika nàſca slàbós, dà Kàd nèbi bilo Bòſcje pòmochi ù nàſcjem napaſtovagnima, mallobinam vagljallo odpuſčtenje, al-

je, alliti pròſćtenje nàſcjeh grjehá, Kojeſmo bili iſprofilli, i ſtekli; èrbiſmoſe làsno opét is novize povratilli sà grjeſciti, i upalibiſmo ù nòve dùghove, alliti grjéhe.

V. Sćtò dàke mj raſumjemo próſſiti ù Goſpodina Bógha ù ovemu ſcestomu Próſcenju?

N. Dànàs oslobodj ód napaſtovanjá, Kojaſu slà dohodéchja, illi dànàs nedopuſti napaſtovati, illi nà svàrhu dànam ù napaſtovagnima dá millós, dà nèbudemo pridobjeni; vidéchi mj, dà pó nàmi ſamjem nejmamo jakoſti, ni podobnoſti sà pridobitti napaſtovanja, bùdemo poſtaviti svè nàſce pouſdanje, allìti Uffanje ù Bóſciu pómoch, i dàga bùdemo molliti, dà nè dopúſti, dà bùdemo pridobjeni ód napaſtovanja, Kojanàs svakcjàs nà grjeh nùkaju, i pritèſcu.

V. Saſćtó próſſimo ovù millós ù Goſpodina Bógha?

N. E'r napaſtovanja Hùdobská ràdi gnjhove hitrine, i himbenſtva mnoghoſu poghibna; à nàſcá dóbitja neſnàna, i veoma ſumgniva.

V. Dà Dùh neciſti moſcelinàs uſilovat, dà priſtanemo nà gnegova napaſtovanja?

N. Imáſc ſnatti, dàje Hùdoba, Pakgljena nà nàcin jednoga Psà sveſana ù Verigàm; Koj Sàsve dà móſce lajat, i skakat, alli niſćta nemagne nemoſce ujeſtit, nèghli sàmó onega, Kojſe povoglno bùde K'gnemu prſbliſcati; i tàkó sàsve dànàs napaſtuje nà ràslike nàcine, allinàs nèmoſce uſilovat, dà priſtánémo nà gnegova napaſtovanja.

V. Dà dopuſćtujeli Goſpodin Bógh Dùhu nèciſtomu, dànàs napaſtuje onakó i onolikó, i Kàko ón hóchje? i móſce?

N. Akomu Goſpodin Bógh nedopuſtj, nemoſcenas nà njedan nàcin napaſtovati, i jóſc imate ſnatti, dà Goſpodin Bógh nèchje ighda dà dopuſti napaſtovanja teſcega, negollje nàſca jakós sà móchſe hrabreno oprjéti.

V. Dà Kàdſe mj s'nàſcjem jakoſtima móſcemo braniti prèma napaſtovagnima Hùdobskjem, dà ſaſćtóſe ſtraſcimo, i ù Goſpodina Bógha pómoch próſſimo?

N. Iſtinaje, dà jóſc ſtoj i ù nàſcemu slobodnu hotjenju, alliti iſabranju, alli ovó nèmoſce, dà dóbro djelluje bès Bóſcje pómochi, i sàtó nàſca naravná slàbós imanamſe cinit vèchma ſtraſcit ód nàs iſtjeh, nèghli ód svjeh ſilnjeh mócchj Pakgljenjeh; i ſató bès priſtanka imamo molliti Goſpodina Bógha, dànàs nedopuſti napaſtovati, illi dànam dopúſti millós, dà nebudemo pridobjeni, bſùſci ù jedan cjàs ód dóbrjeh, i svètjeh; ù hùde, i opake greſcnike moſcemoſe prjobratit.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà jelli i Kojgod drùghi ljék sà mòch pridobit ſilnà napaſtovanja Hùdobskà?

N. Prikrepoſnisu, i prijſvàrſni ljezi, i nàcini utjezatſe nà Svètu Mollitvù, à pák jòſc ſpomignatſe ceſtje krat òd prisvéte Mùke Isukàrſtove, prìporucivatſe Priciſtoj Djevizi Marij, nàſcemu dòbromu Andjelu Straſcaninu, Svètjem nàſcega Imena, i nàſcjem Svètjem Pàrzima; raſmiſcgljati cèttiri Nàpokonja; ceſtjekrat priſtupati nà Svète Sakramente òd Ispovjesti, i Priceſtjenja, bjeſcati bliſcnje prìgode, i slù dsùſcbu.

TOMACENJE.

Sedmoga Proſcenja.

V. NA' ſvàrhu ù ovemu ſedmomu, i najpoſljednjemu Proſcenju pitamo, i pròſſimo ù Goſpodina Bògha: *Nù oslobodinas odasla*. Od Kóga slà raſumjése, dàgha mòllimo ù ovemu Pròſcenju, dànas oslobodj?

N. Bùduchi ù dva najpoſljednja Proſcenja mollilli, dà bùdemo oslobodjeni odasla proſcaſtoga, i doſcaſtóga, ù ovemu ſedmomu mòllimo, i pròſſimo, dànas Goſpodin Bógh oslobodj òd ſvàkoga slà ſadanjega tòliko duhovnóga, kòliko teleſnóga; tòliko vjekovitóga, Kòliko vremenitóga; tò jès òd ſvègha onègha ſctò òn vidj, i ſposnà, dànam mòſce bitti právo slò, i sà Dùſcu, i sà Tjelo.

V. Dà ſctò hòchje rjéti, Amen?

N. Hòchje rjéti, tàkó bùdi, kàko ſgjudſmo, kàko ùffamo, i kàkò mòllimo, dà bùde dovàrſceno, i tàkó mòllimo, i pròſſimo sà potvàrdjenje ſvjeh Proſcénja ù ovój Mollitvi òd Occenáſca ucignenjeh.

ISGHLED.

IS medju ſedam Proſcénja òd Occenáſca, kòja pomgnivo tomacjasce dòbri Otaz Longobardi novjem Kàrſtjanom ù kini, navlaſctito naſtojasce sà raſumnivo ughlavitjh, i ù gnihova sàrza uſaditi péto Proſcénje, *i òdpuſti nàmmi dùghe nàſce, kàko i mj odpuſctujemo duſcnikom nàſcjem*, sà dòbrovoglno prighnutjh nà proſcènje òd úvrjéda, koj nàuk, i vjegbanje sàive dàje veoma potrebnito ſvàkomù nàrodu, jès navlaſctito kineſima, bjùſci ovj veoma prighnuti,

Digitized by Google

i pospjescni nà osvetu. Veoma ljepo postavi ù djello ovó vjegbanje jedan Djetichjak, koj occitto, i bjelodànno dòhodechi nà rjéci s'drùghjem svoijeh ljeta, bimu òd gnègha dàta prìko obrasa jedna sauscniza: Uvrjeda veoma tescka, i sramotna ù ónemu Mjestu. I sàsve dà onj Dietichjak ochjùchjese vàs plànut, i rasgescen ù rasàrgbi prèma svómu Uvrjediteglju; alli spomignujuchise òd Naùka naucenna ù Vjegbanju òd Occenásca, *i odpusti nàmmi dùgbe nàsce*, vàs rasabran, i mìran, i ù lizu, i ù rjéci, pospjescno sagàrli svóga Uvrjediteglja, govorechimu. *Ja onakò tèbbi prasctam, kàko sgjùdim, i pròssim, dà mènni Gospodin Bògh prostj*. Nàkon gnekoliko dàná dohodéchi ovj isti Djetichjak nà rasàrgbu s' jednóm òd svoijeh Sestára mlaghjóm òd sèbbe, ù pàrvj plám svojé rasàrgbe saùscje tàkó nemillostivo, alli oná dòbra Sestra nè màgne millostiva, nèghli jòsc i rasboricnja òd Bratta, spominujuchise òd reccenóga nauka nàucenna, s' sasvóm gljùbavim, i blaghochjóm recce Brattu svómu, òd kòga primi sauscnizu: *Ja onàko dòbrovoglno Bratte mòj prasctam tèbbi, kàko sgjùdjm, i pròssim, dà menni mòj Bògh prostj mòje uvrjede*. Videchi ovj Brat jedno tàkó ljepo djello, i dà gné rjéci bjahu oné iste, kojé òn nasad màllo dàná bjesce isustjo ù prigodi òd oné primjene sauscnize òd jednoga svógha drùgha: ostá nà dvà nàcina sàbuscen, i sasramjen, dà pospjescno ùse pitati prosctenje ù reccenne svojé Sestré. Ová Djeza ò Mladichi vidise occitto, dàsu umjella rjéti *Occenàsc*; à vj Kolikrat govorite ù ovój Mòllitvi, dàchjete pròstiti, à pàk nà svàku jòsc najmagnu prigodu òd pogárde, alliti òd kojegod rjeci obodgljvè nastojte, i hòchjete, dàse osvetite? Cinéchj vj nà ovj nàcin, vj isti mòllite Gospodina Bògha, davàs bùde pedepsati, i dàvam nè prostj, sctòste vi gnèga uvrjedilli.

Dan. Bartol. in Hist. Sin.

VJEGBANJE XXVI.

U' Tomàcenju òd Sdrave Marje.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjaje Mollitva najplemenitja sà Occenáscom, kòju govorimo?

N. Jès posdravgljenje Andjosko, alliti Sdrava Maria, i ovóje jedna Mollitva, s' kòjóm posdravgljamo Pricistu Djevizi Marjù, i s' gnomese vesselsmo, i radujemo, cinéchi uspomenu òd gnè mnosjeh, i raslizjeh nadarenja, i millóstj, s' Koijemje bila

bila nadarena òd Goſpodina Bògha i gnojſe priporucjujemo.

V. Tkòje ucinjo, i rèkó ovù Mollitvù Sdrava Maria?

N. Sàſve dàje nje rèkó s' iſtjem ſvoijem Uſtima Jeſus Iſukars onakó, kakono i Occenàſc, niſcta nè magne mòſceſe rjéti, danasje iſti Goſpodin Bógh nàucjo i Sdravù Marju, bjùſcinam gnèki djo òd gné dó pò ſvómu Arkandjelu Gabrjelu, gnèki pò Svètoj Elisabetti, à gnèki pàka priloſcjo pò Svètoj Majzi Zàrkvi.

V. Kojnasje djo òd Sdrave Marje nàucjo Goſpodin Bógh pò Uſta Arkandjela Gabrjela?

N. Ovj; *Sdrava (Marja) milloſti pùnna, Goſpodin ſtobom, Blagoſovgljena Tj meghju Scenami.*

V. Dà kàd, i s' kòjóm prigodóm reccejoj ové rjéci?

N. Onda kàd bj poslán òd Goſpodina Bògha Poklisàr Djevizi Marij ù Nazaret sà navjeſtitjoj Uputtjenje ſvóga jedinorodjenoga Sinka ù gne priciſtoj Utrobi.

V. Dà pò Uſta Svète Eliſabette ſctonasje nàucjo?

N. Ová, Kàkono nadàhnuta pò oſſobitomu nadahnutju Dùha Svètoga, priuſe òd onjéh rjéci Gabrjellovjeh, govòrechj: *Blagoſovgljena Tj meghju ſgenámi, i blagoſovgljen plodd Utrobe tvojè * Jeſus **.

V. Dà kàd, i s' kojóm prigodóm reccejoj ové rjéci?

N. Reccejh nadàhnuta òd Dùha Svètoga onda, kàd bj pohodjena òd Blaſcene Djevize Marje.

V. Dà oſtálo òd Sdrave Marje ſctò sljédi, pò pùtu òd kòga Goſpodin Bógh navjeſtjonamje?

N. Svè oſtale rjéci, kòje sljede: *Sveta Marjo Majko Bòſcja, mòlli sà nàs greſcnike sàd, i nà cjàs ſmàrti nàſce. Amen*; priſtavilaje Svèta Màtti Zàrkva, Kòjaje vladana òd iſtoga Dùha Svètoga.

V. Dàke kadje iſti Goſpodin Bógh bjo onj Kojnamje dó ovù Mòllitvu Sdrava Marja, s' raslogom mòſcemo rjéti, dàje ovó jedna òd najplemenitjeh Mollitava, i mnogo draga, i ugodna Priciſtoj Djevizi Marij.

N. Iſtinitoje; èr Kàko nje ijednoga drùgoga Stvorra, Koj boglje pòſna, i vèchma gljùbi Goſpodina Bògha òd Djevize Marje, tàkó nje nì ijedne drùghe Mollitve gnoj dràſce, nì millje òd ové, bjùſcje ová bila ucignena nà jedan tàkó oſſobiti nàcin, i datanam òd iſtoga Goſpodina Bògha.

V. Poklje tàkó, mollimvàs, dabiſteme najprje nàucilli ovó Poſdravgljenje, alliti Sdravù Marju, à pak dabiſtemje iſtomacili rjec pò rjec, bjùſci tàkó ljepa, i tòlikó dragha, i milla Djevizi Marij.

Digitized by Google

N. Hochju. *Sdrava Marja milloſti pùnna, Goſpodin s' tòbbom, Blagoſovgljena Tj meghju Sgenami, i Blagoſovgljen plòd Utrobe tvojè Jeſus. Svèta Marjo Majko Bòſcja mòlli sà nàs greſcnike ſad, i nà cjas ſmarti nàſce. Amen.*

V. Sctò dàke hochje rjéti ové pàrvé rjeci: *Sdrava Marja?*

N. S' ovjem rjecima mj poſdravgljamo Djevizu Marju s' onjem iſtjem poſdravom, s' Koijemje poſdravi Arkandjo Gabrjel onda, Kadjoj dòneſe, i nàvjeſti veliki, i ſrechni glás, dá imaſce bitti Majka Sina Boſcjega.

V. Bitchje dàke veoma drago Djevizi Marij cjùtti òd nàs vechkrat rjeti ové rjéci?

N. Kakono onda Djeviza Marja Kùſca jedno veſſeglje mallo magne nèghli nedoſpjetnó sà jedno blagodarje, i millós tàkó veliku; tàkó i mj nemoſcemojoſe ukaſati vèchma harnij, nèghli poſdravgljajuchje ceſtje krat s' iſtjem poſdravom Arkandjelovjem.

V. Dà ové drùghe rjeci: *Milloſti pùnna*, ſctò pokaſcuju, i slamegnuju?

N. S' ovjem rjecima radujemoſe, i veſsélſmo ſajedno s' Djevizom Marjom, daje bila nadarena, i obogachjena òd Goſpodina Bògha s' ſvetignóm, s' Krepoſtim, i s' ſaſvjem podpunnoſtima òd milloſtj, kojeſuſe priſtojale jednomu Stvorru, Koj imáſce bitti Majka Bòſcja.

V. Dà ſctò hòchje rjéti: *Goſpodin ſtobom?*

N. Hòchje rjéti, dàje Goſpodin Bógh ſveghjerize bjo ù Djevizi Marij sjednjem prigljuvenjem, i ſarcjanjem unutàrnjem ſadruſcenjem, i sjednjem nepriſtavnjem, i oſſobitjem cjuvanjem gné Dùſcé.

V. Dá ondá, kàd govorimo: *Blagoſovgljena Tj meghju Sgenami*; ſctò raſumjémo tàd rjéti Djevizi Marij?

N. Spovjedamo tàkóghjer jòſc, i mj iſti onó, ſctòjoj rècce Arkandjo Gabrjel, dàje òna najslobodnja, i najnepodloſcnja: najpocjaſchjenja, i najblaſcenja ìs meghju ſvjeh ſgéná.

V. Dà ù cemùſe navlaſctito uſdàrſci ovj gné blagoſov?

N. U' ovemu dà òna nèbj ighda podloſcna, ni magne sà jedan Kipalliti cjàs prokleſtvu òd ikakva grjéha.

V. Dà uſdarſciliſe vèch ù cèmu drùgomu ovj gné blagoſov?

N. Uſdàrſciſe jòſc i ù ovemu, dà óna sàma is mèghju ſvjeh Sgená bj iſabrána, i priiſabrána sà bìt Majka Sina Bòſcjega bès ikakve ſctette, alliti oskvàrnutja gné Djevicjanſtva, bùdachi òna ù iſto dòba Majka, i Djeviza pribiſtra, alliti priciſta, èr ù jcemu neozkvàrnjena.

V. Dov-

Digitized by Google

V. Dovléſu bile rjéci Arkandjellove; ové, Kojé sàd sljede sveteſu Eliſabette: I *blagoſovgljen plòd Utrobe tvojè * Jeſus*, * Dà ové rjeci ſctò hochjé rieti?

N. S'ovjem rjecima hvalimo, i blagoſivgljamo Jeſuſſa, Koije, ploód pribiſtre, priciſte, i neozkvargnene Utrobe Blàſcene Djevize Marje, i Koije jòſc ſaviſce usrok, i pocetak svjeh blagoſová, Kojá uſciva Djeviza Marjà Majka gnegova.

V. Sàd sljede rjéci Zàrkve Svète: *Svèta Marjo Majko Bòſcia*; Saſcto Zàrkva Svèta hòchje, dà mj priporucjujuchiſe Djevizi Marij, budemoje ſaſivati s'ovjem Imenom òd Majke Bòſcje?

N. E'r velicjanſtvo, i doſtojanſtvo òd Materinſtva Bòſcjega, jès blagodarje, i millós najvechja, Kojú ima Djeviza Marja; dàke nemoſcemojoſe ukaſat, i ucinit vèchma hàrnj, ni bìt vèchma doſtojnj òd gné òbrane, nèghli ſaſivajuchje s'Imenon òd Majke Bòſcje.

V. Dà ſaſcto pak ù iſto dòba, Kadſe gnoj priporucjujemo ù ovoj Mòllitvi, sàſivamoſe greſcnizi, govorechi: *Mòlli sà nàs greſcnike?* Akoſe ſpovjedamo, i occitujemo, dàſmo uvrjedilli gnè pridragoga Sinka, onanàs nechje Ktjet pomòchi?

N. Sveje inacje: Pacek Djeviza Marja Kùſcja ù sèbbi jednu poſcjudu, alliti prighnutje ſgeglno, i veoma poſcjudno prèma onjem greſcnizima, Koj doiſto hochjé, i naſtoje ſasvjem oſtaviti grjeh, i s' gneſe Sinkom uvrjeghjenjem pomiriti.

V. Odkleſe poraghja ù Djevizi Marij jedna gljùbav tàkó velika prèma greſcnizima?

N. Videchi ona, dà gné blaghi Jeſus tolikoje gljùbjo greſcnike, dàje umró nà dàrvu òd Kriſca sà gnih ſahraniti, i bùduchi gnu ucinjo, i odredjo gnihovjem utociſctem, alliti gnihovom Parcizom.

V. Dà nà svàrhu sà Koj uſrok govorimo: *Sàd, i nà cjàs ſmàrti nàſce?*

N. E'r mj sveghjerize, i ù svàko dóba imamo oſſobitu potrebu òd gné òbrane à nàvlaſctito nà cjàs nàſce ſmàrti onda, Kàd svì nàſci glavnj neprjategli usbudu ciniti gnihova najposljednja arvanja sà mòch Kakògod oſvojti Dùſcu nàſcu.

V. Veomanamje drago, i millo, dàſmo cjulli, i naucilli onó, ſctò govorimo, i mollimo ù Poſdravgljenju Andjoskomu, alliti ù ſdravoi Marij; èr unaprjèda govorichjemoje vèchma bogogljubnje, negòliſmo dò sàd, i bitchjemo sà najmagne uſdanj, dà imamo pravo Bogogljubſtvo Djevizi Marij?

N. Vìſe varate: E'r právo Bogogljùbſtvo neuſdàrſciſe sàmo dòbro rjeti ſdravu Marju, pokli Kàdbi tàkó bilo mallo magne nègh svì Karſtjani moghlibiſe dſcit, dàſu gne pravi Bogogljubnizi.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà ncemuſe dàke usdàrſei pravó, i iſtinito Bogogljubſtvo prèma Djevizi Marij?

N. Najprje vagljá imatti vèliko márſenje nà grjeh, bjùſci nemoſcemo bitti dràghi, nì ugodni Majzi, akó ù iſto dòba vrjeghjamo, i tlàcimo gné pridragoga Sinka.

V. Dà uſdàrſciliſe vèch ù cèmu drùgomu pravó, i iſtinito Bogogljubſtvo prèma Djevizi Marij?

N. Uſdàrſci jòſc i ù nasljedovanju gné Krepoſtj, à navlaſctito gné vèlikoga umigljenſtva, gnè Ciſtochjè neozkvàrgnene, s' Koijem Krepoſtima onàſe tàkó ùcini ljepa, i tàkó dràga, i milla Bòſcjem occima.

V. Dà moſcemoli nà Kojgod drùghi nàcin prikaſati nàſce pràvo, i iſtinito Bogogljubſtvo prèma Djevizi Marij?

N. Mochjemo imajuchi mj veliko pòuſdanje, alliti uffanje ù gné pòmoch, navlaſctito ù nàſcjem pòtrebam Duhovnjem; ſnajuchi mi veoma dòbro, dà sà iſproſſiti, i ſtèchi milloſti òd Jeſuſſa, dà nje drùgoga bogljega pùta, nì nàcìna, nì iſproſiteglja vèch moguchjega òd Djevize Marje ſlavne Majke gnegove.

ISGHLED.

GElruda Svèta nahodechiſe jednóm tàkó teſcko nemochna, dà nè sàmo nemogaſce s' mollit ijednoga djelá Officja Boſcanſtvenoga, nù jòſc nì màgne svèga Andjoskoga Poſdravgljenja, alliti jedné ſdràve Marje, cjujuchiſe vèchkrat iſuſtit ové ſàme pàrvé rjéci: *ſdrava Marja*. Blaſcena Djeviza Marja prikaſajoiſe obucena ù jednoj haglini tkanoj, allitì veſenoj ſlatnjem zvjetima, i reccejoj, *dà Kolikrat ù onoj gnè tèſckoj nemochi bjaſceſe uſilovala sà iſuſtit jòſc i onè ſàme pàrve rjèci Andjoskoga Poſdravgljenja (sà rjètovakò), dajojh bjeſce priloſcila, i uſmnoſcila tolikè drùgbe nòve zvjete nà onoj gnè baglini, i tòlika drùga nòva ureſcenja ù gnè ſlavù, Kòju ona imà, i uſgiva ù Kragljeſtvù gnè Sinka.* Od ové ſrechne ſgòde ò Mladichi mochjete vj dòchi ù ſpoſnanje, Kolikoje draga, i ugodna Priciſtoj Djevizi Marij ová gné Mollitva, pokli ukaſa, daſtijoj ugodne jòſc i oné ſame pàrvé rjéci. Allje jòſc takoghjer iſtinito, ako hochjete i vj, dajoj bùde dràgha, i milla ová Mollitva òd vàs reccenna, dàje budete govoriti s' biſtrjem, alliti s' ciſtjem sàrzem, i s' skupgljenom pametim; èr inacje laſnovamſe mòſce dogoditi onó, ſchoſe dògodi onemu velikomu, i glaſovìtomu Plemichju pò imenu Ugo, Koj nahodechiſe jednóm ù Lovù vàs umoran, i ſapjehan, njeſcto ràdi trùda, i Uruchine òd vrèmena, à gneſcto ràdi veliké ſgeghje, Kojaga bjeſce prjuſela, dà ovj ughledá prìd

ſobom

Digitized by Google

ſobom ſednu Rajsku Diklízu, Kojamu prikaſa nà poklon; à sà pokrjepitga jedan golàr, alli Baccjo pùn raslika vochja, alli veoma iſghnuſcena, dà sàm poghled uſrokovamu ſtuſcenje, i podiranje òd Utrobe. I pruſcajuchi Ugó rùku sà uséti jednu Vochku ód onjeh, cimje vidje, daje ghnúſna, i gadna, nejmá sàrza nì magne sà prinjetje K' uſtima, à nególli sà Kuſcatje. Tàd Djeviza Marja, Kojamuſe bjeſce prje prikaſala ù prilizi oné Djevojcize, *takoje, reccema, i tvoje bogogljubſtvo ljepo, i dòbro ù sèbi, allje svè veoma oghnuſceno s' tvoijem arghjavjem ſgivotom, Kòga provodiſc*; i ovó govorechi, odjelimuſe ſpoghleda.

Segn. part. 3. Rag. 14. n. 1. = Lud. Bloſ. cap. 6. Monial. Spiritual.

VJEGBANJE XXVII.

U' Mollitvi Jutrignoj.

.UCENIK, i NAUCITEGL.

V. IMamoli ſctó drùgo cinit odvechje òſvem govoriti Occe nàſc, ſdravu Marju, i Vjerovanje onakó, Kakoſtenas nàucilli?

N. Imate cinit jóſc i Kojugod drúghu ſtvar odvechje toliko ù jutru cimſe dighnete is odra sà pocet dóbro onj dàn; Kóliko ù Vecer prje nèghli poghjete ù Odar sà pocinuti; nà svàrhu sà onú Nóch dòbro dovàrſciti.

V. Pocnimo molimvàs od Mollitve jutrigne: ſctòchjemo mj mòch ciniti cimſe ujutru dighnemo?

N. Najpàrva vàſca mſſo cimſe probudite ima bitti uporavgljena K'Bòghu: tò jès imateſe ſpomenuti, dàſte onj dán nà svjétu sàmo sà gnega slùſciti, slàviti, i gljùbiti, sà imatgha pàka uſgivati pò svè vjéke.

V. Dà Kadſe dighnemo ìs Odra, Kojachje bitti nàſca najpàrva ſtvar, Koju imamo ciniti?

N. Imate oncjàs Kleknuti nàtle, i s' ſgivjem sàrzem vàſcjem nisko, i ſniſceno poklonitſe Boghocjaſtjenomu velicjanſtvù Bòſcjemu, Koije ù svàkomu mjeſtu, i poſnatga sà vàſcega Stvoriteglja, vaſcega Goſpodina, i sà svàkó vàſce dòbro.

V. Dà poslje nàkon Kakosmomuſe nà ovj nàcin ſniſceno poklonilli, jesmolli dàrſcani ciniti ſctò drùgo?

N. Imatemu ſahvaliti nà svjem dàrima, i milloſtimá òd gnega primjeniem, davasje ſtvorjo, uſdàrſco navlaſctito onú nóch, da-

vasje

Digitized by Google

vasje oslobodjo òd Pakla pò pùtu mùkke, i ſmarti Jeſuſſove; dàvasje nadarjo s' tolizjem moghuchjem nàcinima, i podpomochima sà ſahranitvàs.

V. Dà poslje nàkon Kakosmomuse takó sniſceno poklonilli, i gljubgljeſcglivomu ſahvalili, imamoli vèch ſctò drùgo uciniti?

N. Imatemu jòſc prikaſati, i pokloniti svè onó, ſctò usbudete ciniti onj dan, i svè slò, i suprotive, Kojé bùdete podnjeti, imajuchi misó, i poscudu sà ciniti, i podnoſiti svè, sàmo sà gnèmu ugoditi, i èr on tàkó hochje, i dopuſctuje.

V. Dà onj dán, Kàd imalli bùdemo hoditti nà skullu, cinit Kojgod pósó, alliti djellovati onó rukotvorſtvo, alliti artu; Jedali josc i svè ovó imachjemomu prikaſivati, i poklagnati.

N. Tàkó i nà tj nàcin imate ciniti, èr nejmate hoditti nà skullu sàmo ràdi ſtràha ód vàſcjeh Roditéglja, Starjeh, i Nàucitegla, nì ucitti onó rukotvorſtvo, alliti artu sà ſtèchi hrànu, nèghli imatega ciniti navlaſctito sà dàt nasladu Goſpodinu Boghu, i èr Goſpodin Bógh hochje, i iſcte òd vàs tó, i tó.

V. Dà Kojchjemo ploód mj isvaditi òd ovjeh nàſcjeh prikaſanja, i poklóná, Kojamu bùdemo prikaſivati, i poklagnati òd svjeh nàſcjeh djelá priko dán djellovanjeh?

N. Privelik; èr cinéchi mj s' mislim sà ugodit Gospodinu Bòghu, i sà dàtmu nàsladu, svèchjenam òd gnegha bitti poſtavgljeno ù broj, alliti ù Konat òd doſtojanſtva.

V. Dà necinéchj mj s'ovóm mislim, i s'ovóm svàrhom, ſctòchje sljedit?

N. Svèchje bitti isgubjeno, nittichjevam iſcta sluscit sà drùgoga sgivota, i nà svàrhu òd dnèvi nàchjetese, dà njeſte ſtekli iſcta sà vjekuvjecanſtva.

V. Dàke mise imamo snisceno Klagnati, i sahvaglivati Gospodinu Bòghu, i poklagnatmu ovj poklon? Dà pòslje nàhon svjeh ovjeh ſtvàrj, oſtajelinam ſctò drùgo sà ciniti?

N. Nàkon svèga ovegha imate sacéti ù vàscoj paméti, i ù vàscemu sàrzu jednu odluku temeglittu sà cjuvatse onj dán Koliko vèchma mòghli budete òd svàkoga grjeha, i sà ciniti onó màllo dòbra, ſctò imalli bùdete ciniti, nà onj nàcin Kòliko vèchma bòglje mòghli bùdete cinitga.

V. Mollimovàs, dàbiſtenam bóglje iſtomacili ovù odluku, Kàkva ima bitti, èr nje tàkó làsno móchje raſumjetti, à negholi ù djello poſtavitje?

N. Hóchju: Cinìse ovakó: Imáſc ukratko, alliti pomgnivo ràſghledat oné grjehe, ù Kojéſi obicjan upàdati, i oné grèſcne prigode, Koje móſe sumgniti, dàtise onj dán móghu prikaſati, i

dogo-

Digitized by Google

dogoditi; à pàk imáſc odluciti ù tvómu sàrzu, i ù tvojoj pamèti sà neuciniti nè sàmo onj, alliti onj drùghi grjeh; nù jòſc nì ijedan sà neuvrjediti tvogha dòbrogha, i milloſtivoga Bògha.

V. Dà odluka sà dòbro cinit iſvàrſná djella, kòja imalli bùdemo cinit ù onj dán, kàkochjemoje mòch ſacéti?

N. Nà iſti nàcin: Prividichjete nà priliku, dàchjete pòchj nà Svètu Miſſu, ſmolliti onú Mollitvu, Sapoviditchjevam vàſc Otaz ù Kùchi, Naucitegl nà skulli, alliti nà Bùtiſi: nàkon ſvègha ovegha imate ù vàmi iſtjem odluciti sà cinit onú ſtvár pomgnivo, poſpjeſcno, i kòliko bòglje moghli bùdete sà bit dràghi, i ughodni Boghu, i dà on òd vàs bùde bòglje slùſcen.

V. Dà poslje nàkon kàko bùdem iſvàrſcjo ſvè ové ſtvàri, kòje ima bitti mòje najposljednje djello, kòjé imam djellovati?

N. Videchi tj, i ſpoſnaviſci tvoju vèliku nepodobnos, alliti slàbós, i dà bès pòmochi Goſpodina Bògha njeſi mòchjan sà ijedne ſtvári gnèmu draghe, nì ugodne djellovati; Imaſc podniſcno gnemuſe utechi, proſechi gnegovu Svètu pòmoch, ſvjedocechimuſe, dà àko òn neusbudete pomòchi ù onj dán, dà tj sàſvjem tvoijem odlukam nèchjeſc mòchj, nì umjetti drùgho djellovatti nèghli vrjeghjatga.

V. Ovó pet djelá, tò jès òd Klagnanja, òd ſahvagljenja, òd poklognenja, òd odluke, alliti òd odlucenja, i òd opovidjenja jèſu ù iſtinu veoma dòbra, i cinechjh, jà iſti ſpoſnam, dàchjemi bitti òd privèlike koriſti, allichjeſe hotjetti vèlle vremena sà ù djello poſtavitjh?

N. Varaſcſe, pacek moghuſe ucinit ù màllo dòba; à Pák onó ſctòvas ima najvechje utiſctiti jès, dàjh bùdete ciniti, nè sà obicjaj nèghli s'goruchjem sàrzem. A' pàk cinivamſe vèlle sà iſtrajati màgne òd cetvartoga djela òd ùrre sà kòris, òd vàſce Dùſce? kòja ima bitti vjekovita, kàd sà Tjelo trajete. (Ah dàbi Goſpodin Bógh dó, dà nè uſctettu vàſcjeh Dùſca, i vàſcjeh Iskàrgnjeh) dnèvi zjelovite.

ISGHLED.

BJ jednóm nà oſvjet dnèvi, alliti zoróm sàſvan Svèti Ludgero Biskup òd Ceſarra, dàbi dòſcó dò gnègha sà s'gnimeſe potajno poſvjetovati vìſce gnekjeh poſala veoma potrebnitjeh òd ſvòga kragljeſtva, i bùduchj ù tò iſto dòba Biskup Svèti nà Mollitvi. Kòju obicjávaſce ſveghjerize ciniti, taj cjàs cimbiſe ìs odra digho, i prje neghlibiſe ſtavjo sà ciniti ijedno drùgo djello sà mòch poſpje-

Digitized by Google

ſcnje, i pomgnivje dàtti slàve, i hvale ſvòmu Bòghu onakó, kàkono proſaſce gnegovo dàrſcanſtvo. Priſtojno, i ù kratko odgovori Pokliſaru Ceſarrovù, Kòjmu dòghlaſi, dàbi dòſcó oncjàs sà iſpunit Ceſarrove Sapovjedi cjem dovàrſci dàrſcanſtvo ſvojé Mollitve; i nevidechiga Ceſar poſpjeſcno dòchi, pòsla ìs novize drùghi, i trèchi pút ſvàtgha: Alli Svèti Biskup ſnajuchi veoma dòbro, dà gnegov najvèchi, i najpoglavitj posó bjèſce dàtti najprje cimſe dighne is Odra slàve, i hvàle Goſpodinu Bòghu odoznjſe màllo sà pòch ù Ceſarra. Nà ſvàrhu kàd dòghje prìd Ceſarra ovſgha priceka s'lìzem veoma oſctrjem, i rasàrcenjem, prikarajuchiga, dà mallu ſzjennu bjeſce ukasó, i ucinjo òd gnegha, i òd gnegovjeh Ceſarskjeh Sapovjedi. Tàd dòbri Biskup s'lizem slobodnjem, i bès ikakva biglјegha òd ſtraha ſpriſtojnjem podniſcenſtvom odgovorimu. *Jaſam o' Ceſarre ſveghjerize imò misò, i ſvù pomnju sà poſpjeſcno, i vjerno iſvàrſcit vàſce ſapovjedi, alli nà ovj nàcin, tò jès, dà ſluſcba Bòſcja ſveghjerize ima bitti prje iſvàrſcena, nèghli vàſca; èr ſnam, dà pritecenje Bòſcje ſluſcbe ù onemu ſctò oſſobito ghleda Bògha, i mòje teſcko dàrſcanſtvo, nè sàmo, dà nje protiva poslubu, i cjàſti, kojaſe ima imatti vàſcemu Uſviſcenomu Vladanju; nù dàje jòſc veoma priklonita vàſcoj misli, i vògli, i sàtò njeſam dòſcò prje nà vàſcu ſluſcbu, negliſam podpunno, i pomnivo dovàrſcjo onò ſctò oſſobito proſſi, i ghleda mòje teſcko dàrſcanſtvo prèma mòmu Bòghu.* Ovj odgovor bj veoma dràgh, i ugodan Ceſarru, dà nà ovj nàcin odgovori Svètomu Biskupu, imaſc ſnatti, dà tá tvoja pomnja kòju imaſc ù Bòſcioj ſluſcbi, bitchjemi unaprjeda podpunnò ſpoſnanje òd tvojé vjernoſti. Vighdte ò Mladichi, koj ima bitti vàſc najvèchi posó, kòga imate najprje, i ſaſvóm pomnjom cìniti ù jutru cìmſe dighnete ìs Odra. Najpotrebnitj, i najpoghlavitj ima bitti ovj sà oncjàs cìmſe dighnete, utezìteſe Goſpodinu Bòghu, i prje nèghli ìſcta drùgo pocnete ciniti, platite Goſpodinu Bòghu onó, ſctoſtemu dàrſcani. Sur. 26. Mart. de S. Ludgero.

VJEGBANJE XXVIII.

U' Mollitvi òd Vècera.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. OSvem pet djela, Kojeſtenàs nàucilli sà cinitih ù jutru, dà imamoli cinit jòſc Kojagod drùgha ù Vecer prje neghli bùdemo pòchi ù Odar sà pocinuti?

N. Bù-

Digitized by Google

N. Bùduchi veoma potrebno, i kòriſno dòbro dovàrſcitti dán; sà-
tó imate tàkoghjer jòſc i ù Vecer clniti drùgho pét djela slic-
njeh onjem òd jùtra.

V. Dà kojaſu tò djella, kòjá imamo clniti ù Vècer?

N. Jèſu ová, prje nèghli pòghjete ù Odar sà pocinuti, imate pod-
niſcno kleknuti nàtle, poklonitſe Goſpodinu Bòghu, i poſnatga
sà vàſcega Stvoriteglja, i Uſdàrſciteglja, Goſpodina, i Nadari-
teglja vàſcega, nà onj nàcin, Kakonoſte ucinilli i ujutru.

V. Dà poslje nàkon Kakoſmomuſe poklonilli?

N. Imate tàkoghjer nà iſti nàcin ſahvalitmu, i tó nè sàmo nà dàri-
ma, i milloſtima opchjenjem; nù jòſc vèch vlaſctitjeh, i nà
onjem, kojeſte onj dán òd gnegha primilli, tòliko ù Tjelu,
kòliko ù Dùſci.

V. Nà priliku, kojaſu tó dòbra, dàri, i milloſti navlaſctito teleſné
nà koijem imamo, i dàrſcaniſmo ſahvaliti Goſpodinu Bòghu?

N. Jèſu ové, bùduchivàs onj dán tòliko obilno providjo ù ſvèmu
onemu. ſctòvamje bilo potrebnito sà vàſcega uſdàrſcanja: bùdu-
chivàs uſdàrſcó ſdravjeh, i povoglnjeh ù ſvjem vàſcjem ochjuch-
jenſtvima, i ſacjuvovàs òd tòlikjeh poghibja, ù kòjé, dà nje
bilo gnegove gljubgljeſcglive pòmochi, bilibiſte upalli onj dàn.

V. Dà dàri, i milloſti òd Dùſce nà koijem imamo, i dàrſcaniſmo
ſahvaliti Goſpodinu Bòghu kojſu?

N. Bitchje bile onj dán màllo màgne nèghli nelsbrojne, i pòmochi
ſvàkcjaſnje, nedopuſctujuchivam upaſtit ù napaſtovanja, i jed-
no priveliko uſtàrpgljenſtvo podnoſechi uſtarpgljeno tòlika và-
ſca teſcka pomankanja; dòbra nadahnutja, dòbrj Iſghledi, i ſvè
onó, ſctovamje moghlo sluſciti sà nùkatvàs nà dòbro.

V. Dà pòslje nàkon Kakoſmoſe nà ovj nàcin ſniſceno poklonilli, i
ſahvalili Goſpodinu Bòghu, jeſmolli ſctò drùgho dàrſcani ciniti?

N. Imate jòſc uciniti, i iskuſcanje òd vàſce Dùſcevnoſti sà vidjeti ka-
koſteſe onj dán podnjeli s' vàſcjem dòbrjem Bòghom, koije tòli-
ko bjo blagodaran s' vàmi, jeſtelíga uvrjedili, i nà koj nàcin.

V. A' cèmu slùſci Iskuſcanje òd Dùſcevnoſti, i ſctò trjebuje, dà-
gha cinimo?

N. Jès jedan nàcin veoma moghúch sà ſpoſnatti nàſce grjehe, i sà
òd gnih ſvidjetſe, i dòchi ù ſpoſnanje, i jòſc sà unaprjeda là-
ſcnje uciniti nàſce Iſpovjeſti.

V. Dà nà kojſe nàcin cinj ovó Iskuſcanje òd nàſce Dùſcevnoſti?

N. Pomnivo raſmiſcgljajuchi, i kùpechi ù nàſcoj pameti, misli,
rjéci, djella, i propuſctenja ſvegha onega proſcaſtoga dnèvi,
raſmiſcgljajuchi mjeſta ghdjeſſi bjo, drùſcbu s' kojomſi opchjo,

à navlaſčtito raſmiſcgljajuchi oné grjehe, ù kojeſi bjo obicjajan ceſtje krat upadati; raſmiſcgljajuchi jeſilli onj dàn uvrjedjo Goſpodina Bògha, i nakojeſiga nàcine uvrjedjo, i kòlikrat.

V. Dà cinéchi mj Iskuſcanje òd nàſce Dùſcevnoſti, ako doghjemo ù ſpoſnanje, dàſmo uvrjedili Goſpodina Bògha, ſčtò imamo tàdá ciniti?

N. Imate uciniti djello òd Boleſti, alliti òd Pokajanja; tò jès ſacéti ù vàſcoj paméti, i ù vàſcemu sàrzu jednu vèliku bòlés, dàſte uvrjedili Goſpodina Bògha nedoſpjetno gljubgliva, koije bjo doſtojan sà bitti òd vàs gljùbgljen vàrh ſvjeh innjeh ſtvarj; odlucjujuchi temeglitto sà nighda vèchje unaprjéda uvrjeditgha s'gnegovom ſvètom pòmochim, i bjeſcatti ſvè bliſcnje greſcne prigode, i iſpovidjetſe kòliko prje moghli budete zjellovitto.

V. Jelli ſtvàr koriſna naucitſe vècer prje negòliſe lèſce ciniti djello òd Boleſti, alliti òd Pokajanja?

N. Jès ſtvàr prikoriſna; èr Kàdbiſte bili ù komugod grjehu ſmàrtnomu, òd Neprjategljá Bòſcjeh, ucinilibiſteſe taj cjàs ls nòvize gnegovi pridráſi prjategli, i kadbiſte umàuli onù noóch òd ſmàrti nenadnje, jòſc i bès ſvetjeh Sakramenata, ſahranilibiſteſe.

V. Nà svàrhu poslje Kahosmoſe poklonilli, ſahvalili Goſpodinu Bòghu, ucinilli Iskuſcanje òd nàſce Dùſcevnoſti, i Djello òd Boleſti, alliti òd Pokajanja, oſtajelinam ſčtò drùgho sà uciniti?

N. Oſtaje, dàse priporucite Gospodinu Bòghu, dàvàs bùde usdàrſcati, i cjuvati onù nóoch òd svakoga grjeha, i òd nenadgne ſmàrti.

V. Toli sàmo imamoſe priporucit Gospodinu Bòghu?

N. Mochjeteſe jòſc priporucit i Djevizi Marij, vàſcemu dòbromu Andjelu Straſcaninu, i Svèzu vàſcega Imena, dàvàs bùdu cjuvati, ĩ pomòchi ù svàko dòba, à navlaſčtito ù onù nóoch.

V. Dà poſtavgljajuchise ù Odar, ſčtò imamo ciniti?

N. Imatese prikàrſtiti, i spomenutse, dà veoma làsno, illi mòſce bit nè dò vèlle vremena, dàghjete tàkó bìt proteghnuti ù Odru Màrtackomu, i dà ù tú iſtu noóch moſcevamse smart dogoditi.

ISGHLED.

NAhoghjaſceſe ù jednomu Grádu òd Italje jedan Mladich veoma raſpuſcten, i ſapleten ù mnosjem, i raslizjem grjeſima, dà vechkrat mogljen, i gljubgljeſcglivo svjetovàn i òd Ispovjedniká, i òd svojeh Roditeglja, dàbi jednóm promjenjo svoj hùdj, i opáki ſgivot; alli svè ſalúdu, èr sveghjerize vèchma neposluſcan, i otvàrdnùt, od-

mechja-

Digitized by Google

mechjaſcè òd sèbe svàki ljek, Kojmuse gljùbgljeſcglivo napomegniva-ſce sà oſdravgljenje, i Kòris òd gnegove Dùſce, nasljedujuchi svoje opakó pocéto ſgivgljenje ù raslizjem vàrſtami òd grjehá, à navlaſćito ù putenjem neciſtochjami. Nà svàrhu dòbri, i mùdri Ispovjednjk nenahodéchi vèchje cèſſa sà naſpomenutmu; nadahnut òd Gospodina Bògha naredimu sà najposljedni liek gnegove Dùſce, dà vècer kàdſe sklonit bùde ù Odar sà pocinuti, dà sà cetvàrti djo òd Urre lèſge nauſnacize s' rùkami prikriſgenjem pò vìſce pàrsj s' Iſukàrſtom propetjem, i svjechjóm uſgeſgenóm nà nàcin Màrza, Koj cèka Jeſuſſa Iſukàrſta Strahovitoga Sudza sà òd gnègha bitti ſudjen. Pòsluſca, i poſtavi ù djello Mladich naredbu òd Ispovjednika sà jedan vècer, i mislechi sám sòbom gárdochju, i mnoſćtvo svojeh grjehá, i ſtrahochju od Sùdza, sàce ù sàrzu svòmu jedan ſtràh tàko Koriſtan, dà sjutra dan cjemſe ràsvanu poſpjeſcno poghje prìd nòghe òd Iſpovjednika; ùcini Ispovjes svegha svòga ſgivota, i promjeni ſasvjem svoj proſcaſti slj, i opaki ſgivot. Ah Mladíchi Kolikoje ljepo, i Korisno nòchno dòba sà misliti ò Koriſtima Duhovnjem? Ovó iſto ucini, i gnèki drùghi Plemeniti Mladich pò imenu Rolando, Koj bjuſci iſtrajo vàs jedan dán ù gosbami, i ighrami, ù danzima, i plakjerima, alli vècer Kàd ugljeſe ù svòju Kamaru, pòce pomnivo raſmiſcgljati, i sàm sèbi govoriti; *ghdjeſſu ò Rolando sàd proſcle onè ighre, gosbe, danze, i veſſeglja dnèvi danaſcgnega? ſćtotje oſtallo òd svjeh uſgivanja, Kojeſi uſgivd vaſdan? Ah svàrhom òd dnèvi svàrſciloje svèkoliko, i Kakonoje proſco', i proletjo ovj' dán, tàkòchje procbj, i proljetiti i moj ſgivot, i drùghomi nèchje oſtat, nèghli jedno vjekovito, alli moſce bìt nekorisno Kajanje.* Sàma ová miſo ò Mladichi cinni Rolandu sjutra dán oſtaviti svjét neſtavni, i ucinitſe vjernjem Sinom Patrjarke Dominika Svètoga. Dakeje iſtinito Kakosmo rèkli ù ovemu Vjegbanju, dà tolikrat Goſpodin Bógh ù nochnjem tmaſtjem tminam ciní sjajne svojé Boſcanſtvene Milloſti? Dàke Kolikochje bit Koriſno jòſc i vàmi sà svèto ſaglaviti dàgnju svàrhu, priporucujuchiſe Goſpodinu Bòghu, i uſaghivajuchi ù vàſcoj paméti Kojugod dòbru, i Svètu misò.

Marchant. de Orat. Veſpert.

Digitized by Google

VJEGBANJE XXIX.

Viſce Svète Miſſe, i nà Koj nàcin ovà imàſe cjùtti.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtòje Svèta Miſſa?

N. Jès jedno prikaſaliſćte, alliti prikàſanje, Kójé cinſmo, i poklagnamo Goſpodinu Bòghu pò pùtu òd gnegova Posvetnjka, alliti Miſnjka òd pravoga, i iſtinitoga Tjela, i òd pràve, i iſtinite Kàrvi Jeſuſſa Iſſukàrſta pòd ſlikami Krùha, i Vjna.

V. Sàſćto govorite cinſmo, poklagnamo, alliti prikaſcujemo? A' njelli sám Posvetnjk, alliti Miſnjk, onj, Koj cinj, i prikaſcuje ovj Poklon, alliti Prikaſanje?

N. Nje sàm Miſnjk, nù jòſc pacek jèsu i svì onj, Kojſe nahode nà Svètoj Miſſi; èr jòſc i ònni poklagnaju, i prikaſcuju ovó poſvetiliſćte pò pùtu òd Miſnjka, i ſajedno s' gnime priſtaju s' vògljom sà djellovati ovj Poklon.

V. Dàke mj onda Kàd idemo sà sliſcati Svètu Miſſu, imamo raſumjetti, dà idemo jòſc i mj sà prikaſati, i pokloniti Goſpodinu Bòghu Tjelo, i Kàrv Jeſuſſa Isukàrſta?

N. Tolikoje; imate i vj raſmiſcgljati, dà idète sà prikaſati, i pokloniti Vjecnómu Chjacku pò pùtu òd Miſnjka najneprozjegnenjù, i najdraſcu ſtvàr, Kojamuſe mòſce prikaſati, i pokloniti; tò jes Tjelo, Kàrv, i ſgivot svògha, jedinoroghjenoga Sinka, onó iſto, Kojemu jednóm bj prikaſano, i poklogneno nà Dàrvu òd Krìſća.

V. Billi doſta bilo ſsàmo misliti ò ovemu sà boghogljubno cjutti Svètu Miſſu: Nù bismo mj jòſc hotjelli, dánàs vj naucite i Kojgod nàcin priſtojan sà cjùtti Svètu Miſſu?

N. Rjetvamchju; jedan nàcin veoma laſtan, i mnogho Kòriſtan, i moghobi bitti ovj. Hotjobi, dà cjujete Svètu Miſſu s' mislim, i s' poſcudom sà ſaplatit Goſpodinu Bòghu cettiri poglavita dùgha Kojamu imate, i dà ù ſaplachjenju òd ovjeh raſdjelite, i iſtrajate svè dòba òd Svète Miſſe.

V. Bilobi veoma potrebno, dàme vj najprje biſtro, i otvorno naucite, i dami iſtomacite Kojaſu tó cettiri dùgha, à pàk onj nàcin, s' Koijem imamojh ſaplatiti s' Svètom Miſſom?

N. Ho-

Digitized by Google

N. Hochju dobrovoglno; alli bùdite pomnivi. Najprje viſce svègha innogha viſte dàrſcani nòſiti Goſpodinu Bòghu priveliku cjás; i poſctenje, i jednu ſniſcenu ſluſcbu, èr Kakono ovdi nà ſemgli, Kolikoje vèchi, i doſtojnj Uladalaz, tòlikomuſe vèchja cjás, i pòſctenje ima nòſitti: Tàkó bùduchi Gospodin Bògh jedno velicjanſtvo, i svemogujſtvo neìſmjerno, i nedospjetno, doſtojanje ſluſcbe, i cjaſti neiſmjerne, i nedòspjetne.

V. Nù Kàkochjemogha mj mòch doſtojno cjaſtiti, bùduchi mi Stvori tàkó tùſcni, i pòtiſcteni?

N. Stojechi spomnjom, i s' Boghogljubſtvom nà Svètoj Miſſi, èr ù ovemu posvetiliſctu Jeſus Isukars s' jednjèm djellom, alliti nàcinom òd neìſmjernoga podniſcenſtva ſtoj skrovit pòd oblicjem, alliti slikom od krùha nà Svètomu Otaru sà ſniſceno Klagnatſe Trojſtvù Prisvetomu, i sà prìd gnſm podniſcivatſe mjeſcte vàs.

V. Nà Koj nàcin ovó podniſcenſtvo Jeſuſſovo nà Svètomu Otaru dàva, i prikaſcuje Goſpodinu Bòghu onú cjás, i onú ſluſcbu, Kojáse priſtoj, i ima Goſpodinu Boghu?

N. E'r podniſcujuchiſe, i Klagnajuchiſe Jeſus, podniſcujeſe, i Klagnaſe jedno velicjanſtvo, i jedno svemogujſtvo nedospjetno. Podniſcujeſe jedan Bógh, Koſje tòlikó velik, Kòliko i Otaz, i Dùh Svèti, i tàkó bùduchi ovó podniſcenſtvo Jeſuſſovo nedòſpjetno, dàvaſe s' gnime Goſpodinu Bòghu jèdna cjás, i jèdna ſluſcba nedòspjetna, i nejſmjerna.

V. Sctò imamo dàke mj cinit ù pàrvómu djélu òd Svète Miſſe sà ſaplatiti ovj pàrvj dúgh?

N. Spoſnayſci vj, dàje Goſpodin Bògh jedno velicjanſtvo tàkó veliko, doſtojanje òd vàs jedné ciàſti nedospjetne, i tàkó imate iſtrajati pàrvj djo òd Svète Miſſe ſniſgeno Klagnajuchimuſe prìd gnim ù drùſcbi Jeſuſſovoj, Kojse sà vàs podniſcuje, i imatemu prikaſati, i poklonitj svà podnisgenſtva, i svè slùcbe, Kojemu ù ime vàſce dáva, i poklagna Jeſus nà onemu Svètomu Otaru.

V. Nà ovj dàke nàcin mjmu ſaplachjujemo ovj pàrví dúgh; dà drùghi Kojchje bitti?

N. Jès ovj: Viſte dùſcnſzi pravednoj pravdi Bòſcioj sà mnoghe, i teſcke vàſce grjehe, s' kojemſtega uvrjedili: Ová pravedna Pravda Boſcanſtvena hochje, dà sà ové vàſce grjehe bùde òd vàs ſaplachjena, i ſadovogljena, illi ù ovemu, illi ù drùghomu ſgivotu.

V. Nauciteme, i dajtemi kojgod nàcin sà ſadovoglitje?

N. Ovj nàcin vj imate ù Poſvetiliſctu òd Svète Miſſe; èr ù gnemu

Jeſus

Digitized by Google

Jesus Isukars kàkono jùr ucini onda nà dàrvù òd Krisca sà grjehe svjehkolizjeh, tàkó sàd pò vlsce Svètoga Otara prikascuje, i poklagna svègha sèbe istoga, svè svoje Tjelo, i svù svoju kàrv sà saplatiti, i sà sadovogliti sà svè uvrjede, kojeste ucinilli Gospodinu Bòghu, i sà svè Mùkke, koijehsu dostojni vàsci grjesi.

V. Nauciteme onó, sctò imam ciniti nahodechise nà Svètoj Missi sà mòch saplatiti ovj drùghi dùgh?

N. Hochju: Ucinite ovakó, poslie nàkon Kakostese podniscilli prid Gospodinom Bòghom sajedno s' Jesussom ù pàrvómu djelu òd Svète Misse: Svàrnite jedan poghled ù drùghomu djelu òd Svète Misse nà vàsce tèscke grjehe, i videchi pravednu Pravdu Bòscju rasarcenu prèma vàmi, i dà ista iscte sà bit saplachjena, i sadovogljena; poslje nàkon kàkoste màrsjeli ù vàscemu sàrzu nà vàsce grjehe, prikascitemu i poklonitemu onó saplachjenje, kojemu dàva Jesus; koj sà umsrit Bòscju Pravdu rasàrcenu prikascujemu, i poklagnamu svoj isti Sgivot, svoje isto Tjelo, i svoju istu kàrv pò visce onegha Svètoga Otara.

V. Dà cinéchi mj nà ovi nàcin, hochjeli dojsto pravedna Pravda Bòscja bit saplachjena, i sadovogljena sà nàsce tèscke grjehe?

N. Ako Kàrv, i sgivot Isukàrstov jòsc nà Kalvarju bj podoban sà saplatiti i sà sadovogliti pravdi Boscioj sà grjehe òd svjeh Gljùdj pràvedno rasarcenoj, Kolikó vèchje onà istá Kàrv Boscanstvena bitchje podobna, i moghuchja sà saplatiti, i sà sadovogliti sà sàme vàsce grjehe.

V. Dà nàsc trèchi dùgh, Koj imamo Gospodinu Bòghu, Koije?

N. Vj imate tèscko darscanstvo sà sahvalitmu nà darima, i nà milostima Kojevam òn cinj, i dàrjva bès pristanka, i èrje rasloscito, dà darivajuchivàm On nà svàk cjàs tòlike dàre, i milosti, dàmu vj budete ukasati jednu priveliku hàrnos.

V. Jòsc podpunno nerasumjemo Kàko, i nà Koj, nàcin Posvetilisćte od Svète Misse mòscenam sluscit nà ovù svàrhu?

N. Imate pacek snatti, dà ovó Posvetilisćte sovése s' imenom òd Eukaristje; tò jès Krùh sgivuchj, alliti Pitchja sgiva, i sahvala; èr ù gnèmu Jesus Isukàrs prikascuje, i poklagna svèga sèbe istoga svòmu Chjacku Vjecnómu, à navlascito nà ovù svàrhu sà datmu pristojne milosti sà nàs.

V. Akòjé dàke tàkó, dà Kàko mj imamose usdàrscati, i podnositi sà saplatiti Gospodinu Bòghu ovj nàsc trèchi dùgh?

N. Imate nà trèchiemu djelu òd Svète Misse svàrnuti svàsc poghled nà nelsbrojne dàre, i milosti, Kojevamje Gospodin Bógh milostivo, i blagodarno udjeljo, i videchi, dàsu ovj dàri, i milosti tòlikò veli-

Digitized by Google

velike, i dà nejmate nàcina podobnjegha sà ſahvàlitmu, prikaſcujetemu sà sàmjenu pòd rùke òd Posvetnjka, alliti òd Misnjka Tjelo, i Kàrv Jeſuſſovù, i svà onà ſahvagljenja, Kojamu òn bèspriſtanka cinj sà nàs nà Svètomu Otáru.

V. Dà cinéchi mj ovakó, hochjemoli pák mòch rjeti, dàsmo proſcli s' Gospodinom Bòghom s'onóm harnoſtim, Kàkosmo bili dàrſcani ràdi tolizieh dàrá, i milloſtj, Kojenamje ucinjo, i nà svak cjàs bès priſtanka cininamjh, i dàrjva blagodarno?

N. Vj iſti vidite veoma dòbro, dà s' prikaſanjém, Kojé cinìte Gospodinu Bòghu òd Tjela, i òd Kàrvi Jeſuſſove sà sàmjenu òd dàrá primjenjeh òd gnègha, dohodite sá prikaſatmu, i sà poklonitmu jedan dár od neiſmjerne prozjene, i Koj pò sèbi ſamomu vaglja onolikó, Kòliko vagljaju svì dári, i milloſti, Kojenamje òn dopuſtjo, i blagodarno udjeljo bès ikakva nàſcegha doſtojanſtva.

V. Imate raslogh èr i nàmiſe iſtjem cinj, dàje ná tj nàcin veoma dòbro; i ſjepo plachjen-ovj nàſc trèchi dùgh; alli cetvàrti nà svàrhu Koije?

N. Cetvàrti jès mollitga, i pitati ù gnègha milloſti; èr buduchj vj veoma potrebniti òd svègha, i nemoguchj vj s'vàſcjem samjem jakoſtimma djellovati ikakva dòbra, Kojebi moghlo bitti doſtojno viekovitoga Sgivota; imate najvechju potrebu sà priporucivatmuſe, i sà pròſſitti ù gnegha, gnegovù ſvètu millós, i pòmoch.

V. Tòli dàke Poſvetiliſcte Svète Miſſe davanam kojegod vechje uſdanje sà mòch iſproſſitti, i ſtèchi òd Goſpodina Bògha milloſti, koje pitamo, i proſſimo ù gnegha?

N. Dà jedalli òd tègha ſumnite? Rezitemi mallo: kàdbi sà vàs mollilli ſvì Svèti ù Raju ſajedno, biſteli vj uffali sà ſtèchi onú millós, kòju ſgjudite, i proſſite ù Goſpodina Bògha? vèlle vèchje dàke imate uffati sà ſtèchje ondá, kadje bùdete proſſitti nà Svètoj Miſſi; pokli ù ovoj iſti Jeſus Iſukars mòlli ù ime vàſce, i pròſſi sà vàs; i sà iſproſſitti milloſti òd ſvògha Chjacka jòſc òd vèchje poklagnamu ſvè ſvoje Tjelo, i ſvù ſvòju kàrv na Svètomu Otaru sà ſvàku vàſcu kòris i duhovnu, i teleſnù.

V. Dàkeje ovò jedno veoma ſgodno vrjéme sà proſſitti, i sà ſtèchi milloſti òd Goſpodina Bògha ù dòba òd Svète Miſſe? Dà mollimovàs naucitenàs vj nàcin podoban sà proſittjh, nèka mòſcemo ſaplatiti ovj nàſc cetvàrti dùgh?

N. Hòchju dobrovoglno: Cinitte nà ovj nàcin: Najpoſljedni djo òd vremena, kòjvam oſtaje òd Svète Miſſe potratitegha, prikaſcujuchi Goſpodinu Bòghu ſvè vàſce potrebe tòlikó duhovné, kòliko teleſné, alliti vremenite, i ſnajuchi, dà vj njeſte doſtojni

Digitized by Google

sà bìt usliſceni, ſadruſciteſe s' Jeſuſſom, koj nà onemu Otaru molli sà vàs, i prikaſcite, i pòklonite Chjacku Nebeskomu mòlbe, kojému gnegov pridraghi Sinak nà vàſce ìme dodava, i ſniſgeno poklagna.

V. Jurſte odredilli ová djella ſvàkomu òd cettirri djelá Svète Miſſe, alli njeſtenam rekli, kojſu tò djéli Svète Miſſe?

N. Satóſe raſumje, dà imate rasdjeliti, i iſtrajati ſvè vrjeme òd Svète Miſſe, cinéchi ová iſtá djèlla.

V. Ah kojſe, i kòliko vèlik ploód mòſce iſvaditi, i ſtèchi òd jedné ſáme Miſſe dòbro, i bogogljubno cjuvené? Blaſceni mj, ako unaprjeda bùdemoje sliſcjati nà ovj nàcin tàkó laſtan, i òd tòlikoga vèlika ploda, kakoſtenàs jùr nàucilli ù ovemu vjegbanju?

N. Iſtinaje iſtinita, dà jedna sàma Miſſa cjuvena nà ovj nàcin bitchjevam òd vèlle vèchje kòriſti, nèghli tiſuchja cjuvenjeh nepomnivo, i neſnajuchi onó, ſctò cinſte, kàkono veoma làſno mòſce bìt, daſte i dò ſad djellovali, neſnajuchi gnè privelike kòriſti.

ISGHLED.

DOſtojnoje vjekovitte uſpomene onó, ſctòſe ſctje ù Sgivottu Svète Eliſabette Portoghéske Kraglize Trechjega Reda Serafinskoga. Ová imáſce ù ſvómu Kragljevskomu Dvoru jednoga Plemenita Mladichja sà ſvóga Dvornika raslizjem Krepoſtima nadarena, à navlaſctito boghogljubſtvom, i vjernoſtim, dà pòd gnègove rùke reccena Kragliza cignaſce ſvàki dán mnoghe, i obilne ſaduſcbine ſiromaſckoj Cegljadi. Sctò videchi drùghi Kragljev Dvornik (i nje ſtvár sà ſacjuditſe, èr imate ſnatti, dà ſvèghjerize mòſceſe rjéti ù ſamovladaochjem Dvorima videſe prikaſaliſcta òd ſavidoſti, i òd sloglaſcenja,) ovj Savidechi ſrèchju ſvòga dòbroga drùga, ù kòmu Kragliza ìmaſce tòlikó veliko pouſdanje, ùſe ſpakgljenom opacinom òd òmraſe poſtavgljati neuſdanje, i gljubomornos ù sàrze, i pàmet Kragljevù prèma ovemu dòbromu Dvorniku; ù jednu rjéc ùſe govoriti Kraglju, dà ovj imaſce vèliko pouſdanje s' Kràglizom ù gljuvenu blùdu. Sctò ſacjuſci Kragl sà osloboditſe òd ſumnje, i sà odalecitga òd gne slùſcbe, odluci sà dighnutmu Sglvot, i skrovito naredi gnekjem Gljudima, koj màllo podaglje òd Gráda bjahu uſceghli jednu Klàcinu, govorechjm sjutra ù jutru Kàdvam poſcgljem jednogha òd moijeh Dvornika s' obigljeſcem, dàvàs upitá jeſtelli iſpunili onó, ſctoſamvàm naredjo, i ſapo-

Digitized by Google

i ſapovidjo; dàgha oncjàs uſmete, i metnete ù onú raſgeſgenu klàcinu, nèka ù gnoj iſgorj. Sjutra dán pòsla Kragl onegha dòbroga, i vjernoga Dvornika, dà pòghje nà klàcinu, i dà upitá oné Gljudi, koj tú poslovahu, bjahuli iſvàrſcilli naredbu, i ſapovjed kragljevù, kojujm bjeſce naredjo, i ſapovidjo. Odjeliſe, ovj dòbri, i vjerni Mladich, alli prohodéchi prìd jednu Zàrkvu sàcju ſaſvonit nà poviſcenje òd Svète Oſtje, ugljeſe ù Zàrkvu sà ſniſceno poklonitſe ſvòmu Bòghu, i tú oſta dò ſvàrhe òd Svète Miſſe, sà kòjóm oncjàs isjde drùgha, à sà drùghom, pak i trèchja. U' tòliko Kragl ſgjudéchi ſnàtti jelli onj Mladich vèchje bjo vàrſcen ù Péch, i iſgorjo, posla onéga ſvòga ſavidnóga, i sloghlaſcnoga Dvornika, dà upſta oné Gljùdi bjahuli iſpunili naredbu, i ſapovjed kragljevu, cjem ovj ìſrece rjeci obigljeſene, ſgrabiſcega, i vàrgoſcega ù onú gorúchju Péch, ù kojoj ù jedan cjàs bj ſparſcen. U' tòliko dohodéchi onj dòbri Dvornik Kraglicin upitajh, bjahuli iſpunili naredbu, i ſapovjed kragljevù, i cìmmu odgovoriſce, dà bjahu, poſpjeſcno vràtiſe, i ſpovidje kraglju, dà bjahu iſpunili onó, ſctòimje bjo ſapovidjo. Kragl vìdechi onegha Dvòrnika, i cjujuchj odgovor, oſta ſacjudjen: Pàkaga upſta, dà djeſi dò sàd bjo; tàd dòbri Dvornik pravedno, i raſabrano pripovidjemu ſvèkoliko, i òd trí Miſſe, kojé bjeſce cjùo, i kàko gnègov Otaz nà cjàs òd ſvojé ſmàrti sàjedno s' blagoſovom kògamu pòda, bjèſcemu oſtavjo sà ſvjèt, i sà gnegovù uſpomenu, dàbi ſveghjerize nàſtojo cjùtti ſvè oné Miſſe, kòjébi vìdjo pocét govorit. Tàd Kragl dòghje ù ſpoſnanje òd pravedne Pravde Bòſcje prêma onemu opakomu Dvornſku iſpugnene, i òd pravednoſti Kraglicine, i gné dòbroga Dvornſka. Etto ò Mladichi cjùſte, Kolikoje drago, i ugodno Goſpodinu Bòghu, i vàmi kòriſno pòmnivo ſvàko jùtno cjùtti Svètu Miſſu. Dàje ovj dòbri Dvornſk bjo ucinjo, kàkono gnèki òd vàs ciné, koj govorite, dà ù dàn poslenni, alliti fatiſcni njeſte dàrſcani cjùtti Svète Miſſe, bjobi oſtó ſgiv ſpàrſcen ù onoj goruchjoj Pèchi.

Chrn. Franceſc. p. 2. lib. 8. cap. 28.

VJEGBANJE XXX.

U' Mollitvi Pamètnoj.

UCENIK, i NAUCITEGL.

NAuk, i nácin sà djellovati Mollitvù òd pàmeti (Kojaſe sòvé Promiſcgljanje) veoma laſtan, Kratak, i Kòriſtan, pàcek potreb-

Digitized by Google

potrebnit, nè sàmo svàkomù Redovnsku, i Redovnizi; nù jòsc i svàkomu drùghomu Kàrstjaninu, i Kàrstjanki, koj sgjudé sgjvjéti, i priminuti ù Bòscioj Svètoj Millosti.

SABIGLJESCENJA.

I. MOllitva pametna jès jedno Promiscgljanje Kogagodi Ottajstva; alliti pomnivo rasghledanje s'okom òd rasuma Kogagodi Oghledalla, alliti sàrzala Duhovnóga, kojè mòsce maknuti, i gànuti nàscu vòglju nà omrasu òd grjehá, à nà sagàrgljenje, i nasljedovanje òd Kojegod Kreposti, i tó nè sàmo sà stechje, nù jòsc, i sà djellovatje ràdi sàmé Bòscje gljùbavi.

II. Ová Ottajstva jèsu nà priliku: Velicjanstvo, Moghujstvo, i Isvàrsnós Boscja, s' Kojem promiscgljanjem probughjujemose sà klagnatmuse, sà bojatghase, i sà gnègove slavne, i Svète sapovjedi pomnivo, vjerno, i zielovitto obsluscivati. Tàkóghjer dobrota, dàrovi, i Bóscje Millosardje, Kojá kàd pomnivo promiscgljamo, nùkajunàs, i poticju, dà bùdemo sposnanitegli dóbra, sahvaglivajuchimu, i gljùbechiga. A' ossobitose ová Ottajstva sadarsce ù Sgivottu, i ù Mùkki nàscegha Spasiteglja. Pókli promiscgljanje ovesjeh Ottajstva sasivanàs, i nà poscagljenje gnègovo, i nà sagàrgljenje svjeh gnegovjeh Krepostj; èr ù svàkomu stupaju gnegova Sgivotta, i gnegove Mùkke sjaju svèkolike krèposti gnegovieh Ottajstva, Pokórra, Posluh, Ubosctvo, Cistochja, Gljùbav, Podniscenstvo, Krotkos, Dughomolstvo, alliti prinochjevanje nà Mollitvi, Ustàrpgljenstvo &c. Takoghjer Oghledalla, alliti Sàrzala, ù kojáse imamo oghledati, ràsghledajuchi gnih s'okom ód pàmeti jèsu nà priliku: Nàsca odluka, s'Kojomsmo ù Svèti Réd ugljesli, i sagarliliga, Savjeti, Kójesmo ucinilli, Redovnicko dàrscanstvo kàkobismo Sgivjet imalli, promiscgljanje ód kojeh nùkanàs, i potice, dà sastidivscise, alliti sasramivscise rádi nàscega raspusctenja, promjenimo nàsc Sgivot nà svètignu, i Kreposti, s'kojemchjemo kolikogod svjetovnù Cégljad nadojti. Tàkoghier Pokorre, i Sgivot isvàrsni starjeh nàscjeh Svètjeh nùkajunàs, i poticju sà poghàrghivati svà nàslaghjenja vremenitá, i sà pasitse; i cjuvati ód grjehá. Usgivanje slàve Rajske, kójanàs cèka ód nàs pomnivo promiscgljeno pritescenàs ná pokórre, i ná Krèposti, oblahscavajuchise svè tèghote vremenite rádi plate vjekovite &c. Lasnoje dáke djellovati ovù Svètu Mollitvù ód pameti svákomu; èrse usme jedno Otajstvo, Oghledallo,

Digitized by Google

ledallo, alliti sárzalo Dùhovno ód reccenjeh, alliti ovjem prilicnjeh, pákſe pócne raſmiſcgljati, i raſghledati s' okom ód ráſuma, i tákóſe probughjuje sárze náſce ná krèpoſti karſtjanske, à vogljaſe ù iſtjem raſghára, i rascisce.

III. Niſcta nè màgne svàka ſtvàr, Kàdſe ù ljèpu naredbu poſtavi, isjde i Kòrisnja, i bòglja; Kàkono dàrvo laſcnjeſe uſceſce, i bòglje gorj, Kàdje iſzjepano; tàkó i Mollitva bitchje i plodnja, i Korisnja, Kàdſe nà djèle iſzjépa, raſdjeli, alliti raslûci, i poſtavi ù gnèku ljépu naredbu, i tàdáchje laſcnje ràſcechi, i raſghorjet ù gljùbavi Bòſcjoj sàrza, i Dùſce nàſce. Nà iſti nàcin Kàkonoje ugodnja, i slàghja jedna jeſtojska telesná, Kàdje ſaſtavgljena òd raslizjeh ſacſna i tàkó i ová Mollitva, Kojaje pichja òd Dùſce, akó hòchjemo, dànàm bùde slàtka, i ugodna, imaſe ù svàkomu djelu sàciniti s' raslizjem djèllima òd ràſuma, Kàkonochjemo vidjeti màllo niſce, èr inacjebi bila ſtùdena, i neslatka, nitibi magne raſceghla, ni raſgorjella sàrza, ni vòglje nàſce, i tàkó bilabi màllo Koriſna.

IV. Nàucitegli Dùhovni jedni nà vèchje djelá, à drùſi nà màgne zjepaju, alliti raſdjegluju, i raslacjuju ovù Mollitvù. Alli ù ovemu nje mòja misò, nì màgne ſmjonſtvo sà ſabàviti, nì jednjem, nì drùsjem; nù ſagarliti, i pohvaliti j jedne, i drùghe mughuchjſe òd gnihovjeh djèla rjéti onó, ſctò Gargur Svèti recce òd Blaſcenſtva, Kòjà ſpovjedaju oná dva Vanghjeliſte: ù onó oſſam, ſadarſceſe ovà cètirri; à ù ová cètirri ſadàrſcèſe onó òſſam. Prèm tàkó, i svà djella òd ràſuma potrebnita sà ové Mollitve ſadàrſceſe tòlikó ù ovó màgne djelá jednjeh, Kòlikó ù onó vèchje drùsjeh. Ovdje dàke sàmo odluka mòja, i misó ſtaviti gnèku naredbu rasborítu sà laſnochju òd onjeh, Kòije pocignu, à neumjeduje pocéti, i hochjuje samo rasdjeliti nà tri djèla, Kàko sljédi.

TRISU

Digitized by Google

Trisu Djela Mollitve Pametne.

Parvje djo Pripravgljenje, Drughje Promiſcgljanje, â trechje Savârſcenje.

Qvijſe svàki djo cinj s' trjema djellima oſſobitjem òd ràſuma Kàko sljèdi.

PRIPRAVGLJENJE	PROMISCGLJANJE	SAVARSCENJE
ciniſe *PARVO* S'POKLOGNENJEM *DRUGHO* S'PONISCENJEM *A'TRECHJE* S'SASVANJEM.	ciniſe *PARVO* S'UKASANJEM *DRUGHO* S'PROZJENJENJEM *A'TRECHJE* S'GORUCHJOM Odlùkom.	ciniſe *PARVO* S'SAHVAGLJENJEM. *DRUGHO* S'PRIKASANJEM. *A'TRECHJE* S'PROSCENJEM:

OPOMENA I.

SVàkiſe djo ové Mollitve cinj s'trjema djèllima oſſobitjem òd ràſuma, rèkoh oſſobitjem, èr Kàdſe pàmetim djelluju ovà djella, tìcuſe grede tàrkom mnòga drùgha djella; mòghu rjéti svà djella Kreposná, Kàkonoje: Djello òd Vjerre, Uffanja, Glùbavi, i oſtala. Ovobje Kitta ſloſcena òd svjeh Zvjétá Duhovnjeh, Kàkochjemo vidjeti ù djellovanju.

OPOMENA II.

REklismo, dàje pàrvj djo ové Mollitve Pripravgljenje. Niſcta nè magne ſnàt imamo, dàje dvoſtruko Pripravgljenje. Sdvornje jedno, à Unutàrnje drùgho: Ovó dàke Unutàrnje, jès pàrvj djo òd Mollitve pametne: E'r pàrvó, alliti ſdvornje Pripravgljenje, imaſe uciniti prje nèghliſe Mollitva pocne: nà ovj nàcin.

PRIPRAVGLJENJE SDVORNJE.

I. PRavòjerni, Koj hòchjete cìnit ovù Mollitvù, à navlaſctito Redovnìk, i Redovniza, Kojſuje dùſcni, alliti dàrſcani cìnit cèſto, najpàrvo trjebuje, dà bùdu cſſti ù sàrzu svòmu, i ù Dùſci, Kòlikoje moghuchje s'gnihove ſtràné: èr nà ovoj Mòllitvi Pravovjer-

Digitized by Google

vovjerni s' Gospodinom Bòghom, opchj i ràsloſcj, alliti besjedj. Bùduchi Mòllitva òd Promiſcgljanja, Kàkó vellj Aguſtin Svèti. *Meditatio eſt mentis in Deum elevatio*, tò jès, pàmeti ù Bògha uſdighnutje. Nè velj *K' Bòghu*, nègholli *ù Bògha*; sà slamenovati, dàſe ondi nèmisli sàmo ò Boghu, nèghli jòſc i opchj, i ràsgovára s' Bòghom ò svojem pòtrebam. Ako dàke, tkò s' Kràgljem ſemaglskjem opchj, ſilujeſe ciſto dàrſcati ù svòmu Tjelu; à jèdalli òvdi s' Bòghom besjedèchi nèjmamo vèchma dàrſcati ciſtu Dùſcu nàſcu? Bùduchi, dà Kàko onj vìdí odjechju, onakó Bógh, *intuètur cor*, ghleda sàrze nàſce.

II. Drùghò; Kàdse odlucj cìnit ová Mòllitva, opraveſe prje svi inni pòsli vremeniti, Kòjbi mòghli nà Mòllitvl nàſcu pàmet ràspàrſcati, i ràſasúti.

III. Trèchje, Ima onj, Kòj hòchje cìnit ovù Mòllitvu, pròſctiti, alliti pròlegati ù Kgnighah dùhovnjem poghlavje, alliti Punat; alliti ù svojoj paméti namisliti Ottajſtvo, alliti oghled, Kojchepromiſcgljat, i raſghledat s' ókom od pameti; sà tèsjem obrauſci vrjeme, i mjeſto potajno, i bès ikakve bùke ima kleknuti (akò nje ù Zàrkvi) prìd Iſukàrſtom propetjem, alliti prìd Kòjòm Boghogljùbnom Prilikom òd Svètjeh. Pòtom tògha uciniuſci nà sèbi slamenje Svètoga Kriſca, tò jès Prikàrſtiuſciſe: Mòchje rjéti: *Deus in adjutorium meum intende*, *Domine ad adjuvandum me feſtinà*; tò jès Goſpodine Bòſce ù pòmoch mòju nàſtoj, i pomochime poteſciſe. Illi *Veni Sancte Spiritus*, *reple tuòrum corda fidelium*, & *tui amoris ignem accende*; tò jès. Dòghi Dùſce Svèti, nàpunni sàrza tvójeh vjérnjeh, i tvójè gljùbavi ù meni ogàgn ràſceſci. Illi nà svàrhu Kòjugod drùghu Kràtku Mollitvizu òſctru, Kàkono onú Zàrkve Svète: Djèlla nàſca mòllimote Gospodine, nadahnujuchj pritèzi, i pomagajuchi napreduj: Nèka svàka nàſca Mòllitva, i djellovanje òd tèbe sveghjerize bùde pòcét, i pò tèbi pocéta bùdeſe iſvàrſcit. Pò Iſukàrſtu Goſpodinu nàſcemu. Amen. Sà ovjem udíglje pocneſe Mòllitva pametna Kàko sljedi. I govorechije òd sàd ù drùghi Kip; Kàkono dà ucijſc nenaucne, i pòcinajuchje.

PARVJ

Digitized by Google

PARVI DIO.

PRIPRAVGLJENJE

DJELLO PARVO.

POKLONJENJE.

I. NAjpàrvo dùboko ſarzem (à i s' tjelom akoſi nà podobnu mjeſtu) pokloniſe Svemoguchjemu Gospodinu Bòghu Stvoriteglju ſétogòd dùbglje, alliti nìſce mòſceſc: Vjerujuchi temeglitto, dàje òn svàghdi, alliti ù svàkomu mjeſtu pò svómu bjuſétvù, ondiſétvù, i moghujſtvù: sàtó mìsli, dàſi jùr prìd usviſcenjem Priſtogljem Prisvètoga Trojſtva, Oza, Sjna, i Dùha Svètoga. Gledajuchi Ozu nà dèsnu Iſukàrſta ù nàſcoj putti Cjovjecanskoj s' Kriſcem, i s' Rànam, Kòjé bùduchi bigljegà nàſcega odkupgljenja (*a*) gnègova privelikoga Milloſardja; slobodnoſe Uſtanjem nàpunni, dàchjeſc bitti primjen, i usliſcen nà tvojoi Mòllitvi. (*b*) ovdichjetiſe sàrze ùſgech plàmenom gljùbavi ràdi tòliko doſtojna kraglja, gljùbgljeſcgliva Oza, i Millosàrdna Odkupiteglja (*c*) Póghledaj pák okó Prìſtoglja i ná deſnu, i ná ljevù svè Dvorannè Nebeske, (*d*) Kojmuſe s' Bláſcenom Djevizom Marjom, i s' iſtóm náravi Cjovjecjanskóm, Kojaje ù Iſukárſtu, dùboko, alliti nìsko, i ſniſceno Klagnaju; s' jedìni dáke, i s' drùſci tvoj slábi, i nedoſtojni (*e*) pòklon s' poklonima gnihovjem doſtojnjem, i primjenjem: usdajuchiſe, dáchje ùs gnihov doſtojnſ, i tvoj nedoſtojni poklon bitti primjen. (*f*)

Djello drùgho.

PONISCENJE.

II. OVdíſe ſpomeni, kólikoſi àrghjav, tùſcan, i nevogljan pò narávi; kòlikoli gàrdan, i ſmàrdéch ràdi tvoíjeh teſckjeh grjehá,

(a) *Djello Vjerre:*
(b) *Djello Uſſanja.*
(c) *Djello Gljùbavi.*
(d) *Kàko ſamovladaozi, i Goſpoda okò Kraglja obicjaju bitti.*
(e) *E'r imamo ponìſceno misliti, i ſnàti, dà njedno nàſce djello òd sèbe nje doſtojno prid Goſpodinom Bòghom.*
(f) *Ovoje poklonjenje, alliti Boghocjaſtenje Latriè, tò jès, Koèſe Bòghu Stvoriteglju priſtoj.*

Digitized by Google

grjehá, s' kojemsi mnògho pùta pogàrdjo istoga tvòga Stvoriteglja; prìd kòijemse ondi nàhodjsc. Sàtó podniscise tàkó dùboko, alliti nisko gnèmu, dà misljsc, dàsi nedostojan stat ondi prìd Pristogljem òd istoga, mèghju drùscbom Nebeskom, ghdje svì sjaju svètignom, i s' krepostima miriscu, à tìsi sám potavnjo opacinam, i s' grjesima smàrdjsc; proslavgljajuchi velicanstvo Millosardja Bòscjega, dàte tàrpj, i ghleda prìd sòbom; (g) sastidise dàke, i sà sràmi prìd svjem Dvoranima Nebeskjem; Kajuchise sàrcjano, usdiscuchj, i sùse prolivajuchi (h), dàsi uvrjedjo, i pogàrdjo Privelikoga Bògha, dòbro najvèchje, dostoina svàke cjàsti, i pòscstenja, i Oza prigljubglivoga, odlucujuchi temeglitto pàsitse, i cjùvat unaprjeda sàsvóm tvojóm mòchi òd grjèha, (i) sovjemchjesc opratti tvòju grùbochju, i òd nedostojna kòlikogod ucinitchjescse dostojan.

Djello trèchje.

SASVAGNJE.

III. POtom tògha slobodno usdighnúsci occi òd pàmeti, sàsovi nà pòmoch tvògha dòbroga Andjela strascanina, tvòje sascititeglje, i ostale Svète, à ossobito Pricistu Djevizu Marju, (k) dati millós isprosé prìd Trojstvom Prìsvetjem, dàte dòbrovòglno bùde posluscati ù tvojoj Mollitvi. Pák usdahni slobodno, alli podnisceno k' istomu Trojstvù Prisvètomu, Sasivajuchi Dùha Svètoga, dàte prosvjetli, (l) dà s' rascescenjem Dùhovnjem mòch bùdesc prozjenivati onó Ottajstvo; i dàti uscesce sàrze nà dòbre odluke, kòje imaju bitti nà slavù gnegovù, nà tvoje vjecnó spasenje, i nà kòris Dùhovnu tvojeh Iskàrgnjeh.

(g) *Kojbi Kràgl' semaglskj tàrpjo prìd sòbom jednoga Siromaha ù odjechi hallavoi, alliti smàrdechjój? barsobiga isaghno.*
(h) *A' tj s' poscudom, i sàrzem akò nemoscesc vàsda s' occima.*
(i) *Djello podpunna skrùscènja.*
(k) *Kàko obicjaje Siromah kàdje prid kragljem poghledat nà Gospodu, kojbi dobru rjec sàgn rèkò.*
(l) *Nitti pò sèbi mòsce poeèt, ni dovàrscit ikakva djella dòbra.*

Digitized by Google

DJO DRUGHI.

PROMISCGLJANJE.

Djello Pàrvo.

UKASAGNJE.

I. BUduchiſe dàke s' tàkóm pripravom sàrze tvoje uſceghlo, i raſgorjello: táj cìas ſpomeniſe, i ukaſci pàmeti tvojoj onó, ſctòſi pripravjo, Kàkonoſmo rèkli odiſghár ù Pripravgljenju s' dvorgnemu, prozjenivajuchi nà Mòllitvi. (*m*) I ovó akoje Ottajſtvo Dùhovnó, kàkono Priſveto Trojſtvo, Bòſcje velicanſtvo, Dòbròta, Millosàrdje, Uputtjenje Jeſuſſovo, i drùgha prilicna; sàma pàmet iſnutra ima trùditi prozjegnivajuchjh. Tòlje teleſnó, Kàkono kojgod doghoghjaj Mùkke Jeſuſſove, pokorre nàſcjeh Svètjeh. I drùgho, imàſc kàkono ſarzalo poſtavìt prìd oko òd tvòga ràſuma, kàkono dàſe tó cinj ondi bliſu tèbe, alliti dàſi tj iſtí onó jùr ghledó, tèrſe ſpomigneſc.

Djèllo Drùgho.

PROZJEGNJENJE.

II. POtòm tògha pòcni prozjegnivati onó Ottajſtvo, i raſghledati s' okóm òd ràſuma onó ſarzalo: polako iſtiha neſilujuchi tvòje misli, nèghki s'naslaghjenjem dùha, (*n*) mislèchi, i promiſcgljajuchi, povrachjajuchiſe s' uſcivanjem dùhovnjem, Kàkonò dàſe ſeetaſc pò jednomu perivoju, naslaghjujuchiſe ù ljepoti, i miriſu chjùchjena telesnóga. I akobite misó ſanjela nà ſctò drùgho, nàſtoj taj cjàs vratitſe, Karajuchj tvoju pàmet, i prikaſcujuchjoj, dàje djello veoma nedoſtojno obrachjatſe, i raſgovaratſe, s' drùsjem ondà, Kàdſi prìd Priſtogljem vèlikoga Kràglja Nebèskoga. Akolibitiſe pocéla gàſiti vrnchina unutàrgna rasbudje, Kàkono ogagn, prikaſcujuchi s'vèchjom naghloſtim, i gljùbavim ſs nòvize iſtó Ottajſtvo dogodtiſe vòglja Krepko nè probudi nà poſcegljenje ploòda Duhovnoga.

Djèllo

(m) *Tò jès nà mjeſto ſvoje poſtavi graghju, jùr pripravgljenu okolo koje misliſe, i ſgjudiſe poslovat.*

(n) *Ovoboje pichja Dùſcè; à oſtalaſu djella sàmò sàcina. Kàkono Mèsò jès jesbina, à ſvè oſtalo, ſctòſe ſtavglja, sàmoſu sàcine.*

Digitized by Google

Djèllo Trèchje.

USCESCENA ODLUKA.

III. BUduchi raſceſcená ſceglja ploóda duhovnóga, jedna odluka, ploòda duhovnoga, opchjená napredovati ù podpùnoſti, i òd grjehá cjùvatſe; nèchje bitti mnogho plodna bès oſſobite Kojegod odluke. Sàtó imàſc sà tèsjem uciniti Kòjugod oſſobitu odluku sà taj cjàs oſtaviti onù vàrſtu òd pomajnkanja, nà Kojúſi vèchma prighnut, à ſagarliti onú Krepós, nà Kojúſi vèchma ljen, i nepomniv. Rasgovarajuchiſe, i Karajuchi sèbe: nà priliku ovakó — Ktje moj Jèſus cettreſti dàná sàme pòſtiti: A' ja nemoghoh nì màgne Quattre, alliti cettirri pòſta ſapovjedna príko godiſcta nepriſtupiuſcjh. Alliti Ktje Jèſus prinochjevati nà Mollitvi; à ja nèmogho dòbravoglno, i boghogljubno priklecjati, nì priſtati nà ijednomu Pripovjedanju, alliti nà jednoj Svetoj Miſſi màllo podigljoj; alliti Tàkó tèſcke, i ſceſtoke Pokorre cignaſce Karſtitegl Ivan Svèti, sàſve dà pravedan, i drúſi Svèti; A' ja nighda nſ Diſcipline, dàme màllo jàce ſaboljʔ Ah òd sàd hòchju ovó, i ovó &c. I nèchju vèchje cèkati, nì prodigljvati; nù hòchju dànàs, dà nèſaboravim pocéti ovó djello. (o) Tàkóchjeſc màllo pò màllo iskorjeniti is tèbe slòchje, à uſechjeſc ù obicjaj, i oruſcatchjeſcſe Krepoſtima s' vremenom, i s' pòmochim Bòſcjom; Kòjáſe ikomu neſakracjuje, tkòſe gnemu utjece, i priporucjuje.

DJO TRECHI.

SAVARSCENJE

DJELLO PARVO.

SAHVAGLJENJE.

I. SA tjem sàhvalì Goſpodinu Bòghu, Kojtje isvam mnosjeh drùsjeh dòbara, i dàrá, ovj nòvi dár, i millós dopuſtjo, dàſe s'gnim

(o) *Ovà odluka oſſobita, jès ploòd pràvogha Promiſcgljanja. Allievagljà onciàs poſtavit ù djello pridobivajuchi junacki, alliti hrabreno ſuprotivna Prighnuchja nàſce nàravi iſtechjene, i nà slò prighnute.*

Digitized by Google

s'gnim ràsgovàrasc, i opchijsc, (p) prosvjetljo ràsum nà Promiscgljanja, ùscegó, i ràsgorjo vòglju nà dòbre sceglje, i pòscude, à ossobitote probùdjo, dà ucinjsc Krepku, i têmeglitu odluku sà ostaviti ònû slòchju, à sà sagàrliti Krepós gnoj suprotivnu, Kojúsi imenom odlucjo. Mòchjesc (q) nadostàviti sahvagljenje i òd opchjenjeh darová tòliko duhovnjeh, Kòliko telesnjeh, tò jes: dàte stvorjo Cjovjekom, à nè sgivinom nèrasloscitom. Dàte odkupjo, à nè ostavjo, Kàkono Hùdobu Pakgljenu. Sàsvó nà Svètu Vjerru Katolicjanskú, à nè ostavjo, ù Nevjerstvù Kàkono mnòghè drùghe. Prìbró mèdju slùghe svoje ù Svèti Rèd (akòsi Redovnik, alli Redovniza) Tàkóghjer nà cekanje nà Pokorru, moghuchjte mnògho pûtá pó pravednoj svojoj Pravdi ossuditi. Nà Providjenju; nà Nadahnuchima unutàrnjem. (r) Nà isti nàcin; nà sdravglju, Naùku, Vàrsnochi, i ostaljem dàrima telesnjem, i vremenitjem. (s) Posnajuchise nedostojan ovjeh dàróvá: Navlasctito bûduchi, dà mnòsí drùsí, Kòjbise mòsce bìt bòglje òd tèbe s'gnima slusçjlli, njesujh primilli.

Djello Drùgho.

PRIKASAGNJE.

II. A'bùduchi dà pravo sahvagljenje neùsdàrsciše sàmò ù sàrzu ponavgljajuchi dàrove, nì màgne ù rjéci pobrajajuchi isté, nèghli ossobito ù djellu, prikascujuchi Kojgod dár, jòsc dàje i najmagni svómu Dòbrocinjozu. Sàtó prikàsci Gospodinu Bòghu nà dár sèbe istogha, Dûscu sasvóm móchi, Tjèlo sasvjem ochjuchjenstvima, svà tvoja dèbra djella, à ossobito ouv novù dòbru odluku. Alli posnajuchi s'Ponisçenstvom, (t) dàje ovj tvoj dár sàvisce slàb, i nèdostojan sà bìt primjen òd tòlikoga Kraglja. Slùci ovj tvoj dár s'Dostojanstvima svjeh Svètjeh, i Priciste Djevize Marje, i prikásci Ozu Nebeskomu Mùkku, i Kàrv Jesussovu;

(p) *Er ìs prid Kraglja itkosc nè djeli nesahvaliuscimu nè milosti primjenoj.*
(q) *Akobj imò vremena, i ovdì cinichjesc cestje ovò Djello.*
(r) *Kajuchise, dàse njesi osivò.*
(s) *Akobi pàka ù sèbi ovjeh nèbi imò: Nisçta nè magne imascmu sahvalisi nà suprotivam. Rasmiscgljajuchi, dàti Gospodin Bògh dèva onè, scloje bòglje sà tvoga vjecnòga spasenja.*
(t) *Ponisçenstvo ima sveghjerize sacignati svè ostala djella.*

Digitized by Google

ſovu; (*u*) U's ové dàre pridoſtojne bitchje, i oní tvoi slàbi dàr primjen, Kàkono ùs mnògho Jabuká ljepjeh, prìmiſe i jedna nàghnſla:

Djello Trèchje.

PROSCENJE.

III. NAjposlje bùduchi tj iſti iskuſcò, Kòlikoſi slab sà iſvàrſciti dòbre òdluke, tolikrat òd tèbe ucignene. Pròſſi poniſceno, alli slobodno òd Goſpodina Bògha Krepós, i pòmoch, dàbiti pò Iſproſcenju tvojeh svètjeh Saſctititeglja, i Priciſte Djevize Marje dó millos sà mòch iſpuniti onú dóbrú odluku, i svè oſtàlo ſctogodje sà slavù gnegovù, à sà tvoje Dùhovnó Spaſenje. Sà tèsjem mòchjeſc i drùgha dòbra potrebnita proſſitti, à najpàrvo dùhovna, Kàkono Vjerru, Uffanje, Gljùbav, Ciſtochju, Posluh, Poniſcenſtvo, Uſtarpgljenje, i oſtala. Pák i Teleſnà, Kàkono ſdravglje, Nàuk, Vàrsnós, i oſtala. (*x*) Mòchjeſc iſtó proſſitti sà tvoje Roditeglje, Prjateglje, i Dòbrocinze. Tàkóghjer pròſſi rashladjenje Dùſcám Blàſcenjem òd Purgatorja. A' nighda nèoſtavi pròſſitti Usviſcenje Svète Majke Zàrkve Katolicjanskè Rimske, Sjedinjenja Poghlavará Kàrſtjanskjeh, i Iskorjepgljenja Poluvjerniká, i Névjerniká. Pák ſavàrſci tvoju Mollitvù pametnu, govorechi: Dàvam hvale tèbi svemoguchi Bòſce nà svjem dàrima, i milloſtima tvoijem, Koj ſgiveſc, i kragljùjeſc ù vjeke vjekà. Amen.

DJELLA

(u) *Slobodno, kàkono ſtvàr tvojù, bùduchi sàte prolìta, i podneſſena, i dàtanam sà odkupgljenje.*

(x) *Alli imaſc ſnàtti, dà kàdſe pròſſe ſtvàri vremenite, vàſdaſe imaju pròſſitti s' ovòm sàcinom. Ako tj Bòſce ſnàſc, damje ſdravglje nà ſpaſenje, i nà tvoje poſctenje, inacje bùdi svèta vòglja tvoja.*

Digitized by Google

DJELLA

Potrebnita Krepoſtj Kàrſtjanskjeh ſtavgljam ovdi veoma ù Kratko sà lasnochju nènaucnjeh, bùduchijh potrebnita ſnàtti svàkomu Kàrſtjaninu, i Kàrſtjanki, i ceſchjeih djellovati.

Djèllo òd Vjèrre priKràtKo.

VJerujem temeglitto, dàje Goſpodin Bògh jedan ù Trojſtvù Otaz, Sijn, i Dùh Svèti. Dàje Jeſus Iſukars Odkupitegl nàſc, i pravedni Sùdaz; i svè onó ſchtò vjeruje, i ucj Svéta Màtti Zàrkva Rimska Katolicjanská.

Djèllo òd Uffanja priKràtKo.

UFfam ù Milloſardje Bòſcje, dàchjemi sà mòja dòbra djella, ako i slàba dopuſtit millós pràvoga skruſcenja, i uſcivanje vjecnó.

Djèllo òd Gljùbavi priKràtKo.

GLjùbim tèbe Goſpodine Bòſce moj vàrh svègha innogha ràdi tèbe iſtogha, èrſi tj dòbro najvechje, i èrſi tj svàke gljùbavi, i cjàſti pridoſtojan. A' Iskarnjega mògha Kàkono mène iſtogha sà gljùbav tvoju, i èr Tj iſti tàkó ſapovjedaſc, i hòchjeſc.

Djèllo SKrùſcenja, alliti òd PoKajanja priKràtKo.

KAjemſe, i boljm Goſpodine Bòſce moj ſs svègha sàrza mogha: òd svjeh moijeh grjehá, erſam s'gnima uvrjedjo tèbbe Bògha mògha, najvechje dòbro, Oza prigljubglivoga, pridoſtojna svàke cjàſti, i poſchtenja; i odlucjujem temeglitto unaprjeda s'tvojom Svètom pòmochim prje umrjeti, neghte ighda vèchje nnaprjeda smàrtno uvrjediti. Tàkó bùdi.

ISGH-

Digitized by Google

ISGHLED.

SCtjese, i spovjeda ù sgivotima Svètjeh Pustignaka, dà jednòm poghjosce trj Stàra Pustignaka sà isnáchi, i pohoditi Opatta Stjepana Svètoga sà mòch òd gnegha cjutti, i nàuciti Kojgod svjét dùhovnj sà Kòris gnihovjeh Dùscá, i bùduchiga nàscli nà Mollitvi Pametnoj prìd jednjem Isukàrstom Propetjem s'tòlikóm pomnjom ù gnoj sabavgljena, i sadubenna, dàim neodgovorj nì magne jedné najmagne rjescze. Sctò videchi onj Pùstignazi rekoscemu: Occe mismò dòscli ovdi ù tèbe snamiscgljenjem sà òd tèbe cjutti, i naucitti Kojgod Svèti Svjèt sà nàsc Naùk, i sà nàscu Dùhovnù Kòris; à tj nèchjesc nì magne, dànam rècceesc jedné rjescze? Prostitemi Bratchjo mòja, odgovorijm narecceni Opat; èr ja dò sàd njesam snò vàscjeh posc judá; allj Kòlikòje s'mòjé strane, rjetvamchju istinito, i bès ikakve privare misó mòju. *Ja nejmam drùgbe vechje sàbave, nitti ù mojoj pamèti rasmiscgljam drùsjeh stvàri dán, i nòch; nègbli mògha Jesussa Spasiteglja nà Krìscu Pribjena vijechj*: tètò sacjujusci onj dòbri Pustignazi, punni radosti, i vesseglja odjelisceše òd gnègha sadovoglno nàuceni, i uvjegbani ù potrebnosti, i ù sadovoglnosti Mollitve pametne. Ovaje ista sabava bila najvechja i Geltrude Svète, Kojá dán, i nóch rasmiscgljasce Priscestoke Mùkke nàscegha Spasiteglja, dà jedan dán nà Svetkovinu Isnascjastja Krìsca Svètogha, dòcjem ona pomnivo rasmiscgljasce ovó bogljescglivo Ottajstvo, isti Spasitegl reccejoj: *Pròmisli moja dragha, dà ja niesam pribjvo nà Krìscu propet, nègbli sàmo trì Urre, i tòlikosamga pocjastjo, i posvetjo, dàje On sàd od svèga Svjeta cjastjen: vàdi cèssa tj imasc dòchj ù spòsnanjo, s'Kujem, i s'Kòliko vèlikjem mnostvom òd dàrá, i millostj jachja napuniti svjeh onnjeh, Kòj bùdu imatti uspomena moijeh scestokjeh Mùkkà, i ostaljeh moijeh Ottajstva, i ù svojoj pamèti bùduih pomnivo rasmiscgljati.* Evò ò Pravovjerni ciùste, Kòlikoje milla, dràgha, i ugodna Gospodinu Bòghu Mollitva pametna, i Kòliko vèlika dòbra, i dàròve nelsbrojne obechjava svjem onnjem Koje cesto, i pomnivo bùdu ciniti, i ovó nje obechjanje jednoga Cjovieka promingliva ù svoijem obechjanima; nù jèdnogha Bògha Millostiva, istinita, i svemoguchja, Koj nittise mòsce privarit ni privaritmas, bùduchi on ista istina. Lib. 4. Cap. 54. de Insinuatione.

Po-

Digitized by Google

Poglavja, alliti Punti, Kojàse imaju rasmiscgljati ù Mollitvi pametnoj.

§. I.

DUsco Kàrstjanska kojagòdsi, tèr ùsbudésc sctitti ové kgnighe, i hotjella bùdésc cinit ovù Mollitvù pametnu, stavgljamti ovdi prìd occi ù kratko Poglavja, alliti Punte òd stvarj najlascnjeh, i najkorisnjeh sà ràsmiscgljanja; tó jès, oné stvári, kojésu Svèti cinilli, i kojé dán danascni Cegljad Dùhovnà ràsmiscgljaju ù Mollitvi Pametnoj: Nèkka bès ikakva trùda i tj bùdésc mòcchi s' Bòscjom pòmochim ràsmiscgljati kojému dràgo Poglavje, alliti Punat sà svijem svoijem okoliscima sà mòch isvaditi onú Kòris, kojú sgjudjsc, alliti sgeljsc, i posnásc vèchma potrebnitu tvomu Dùhovnómu spascnju.

O'd Pedepsanja prèma Grjèhu.

§. II.

SVì onj, *Koj* pocignu slùscit Gospòdina Bògha, i sgelé, alliti sgjùdé ugljestit ù gnègovo vjecnó *Kràgljestvo*; najpárvi stùpaj, s' *Koijem* imaju postupit, jès màrsjéti grjeh, i svè gnegove bliscnje grescne prigode; i sà ovega velle pomaga pòsnatti gnegovù slòchju, i sctette, *Kojesuse* veoma occitto, i dòbro vidjele ù pedepsagnima, s' *Koijemje* Gòspodin Bògh pedepsó jòsc i nà ovemu svjetu svijeh onjeh *Kojsuga* besobrasno bili sagàrlili.

I. Pàrvá Pedepsà bj oná, *Kàd* bùduchi Gospodin Bógh stvorjo Andjele ù millosti, i svetigni, i èr trèchi djo òd gnih uvriediga s' jednjem samijem smàrtniem grjehom, ù taj cjàs nadavscijm vremena sà pokajatse, tisnuih, i sunovràta sà svègh *Kàkono* Trjeskove, Gromove, alliti Mugnè ù vjekovitu propás Pakgljenu, priobrachjene ù Uragove, i svoje glavné neprjateglje sà svégh.

II. Pedepsa bj oná òd pàrvóga Cjovjeka, kòga Gospodin Bógh stvorj isvàn Raja semaglskóga ù Pòglju Damascenskomu kolak Ebrona ù istocnoj pravednosti sà slàve kojumu sgegljasce, alliti sgjùghjasce dàtti sasvijem gnegovjem ròddom ishoditjem, i dàje bùdé stècchi stavígá ù Raj semaglskj, ìs kògaga isaghna

sà jedan

sà jedan sàm grjéh smàrtni, kóga ucinj, i postàviga nà ovj svjét, tèr òssudi nà smàrt i telesnú, i dùhovnú sà svijem gnegovijem, plódom, odalecjusciga òd Nèba, sà kògaga bjesce stvorijo, i odredijo.

III. Pedepsa bj òd onnijeh pét hùdijeh, i opakijeh Gradová sà strahovitj grjéh òd Sòdome.

IV. Pàka Pedepsa bj oná, kàd Gospodin Bógh s' vodam òd potopa opchjenóga potopj vàs svjét, sà grjehe kojese nà gnemu djellovahu, nepraschtajuchi ni màgne sgivinami nerasloscitijem, à nègolli ràsloscitijem.

Od ràsmiscgljanja ovesijeh Poglàvjá, alliti Punatá imásc Mvadit jednu vèliku pogàrdu, i strách òd grjeha, i pòscjudu sà òd gnega unaprjeda cjuvatse, i cinit pokornu, ghledajuchi ù svàkomu òd ovesijeh poglavjá slò ktjene, i òmrasu, kujú imá Gospodin Bógh prèma grjehu, pòkli s' tolikóm strahovitóm rasàrgbóm pedepsá svoje isvàrsne stvòrre, nepraschtajuchi ijednomu Grescniku: Ová istá pedepsa mògu rjéti, dà stoj prv pravna i tèbbi, imausci tj tòlikó vèlle grjehá, koijehsi ucinijo? I kojaje ghnusoba òd tvojé Dùsce? Dàke tkò nèchje sàd usét pogàrghivat jedno slò tòlikó vèliko? Nù tjetgachje vècchje unaprjeda cinit?

Od Slòchjè òd Grjèha.

§. III.

Sà sàsvjemse mòch sacjùvat òd Grjèha, najpotrebnitjeje utjezatse nè Svètu Mollitvù, bitro bjescati svè bliscnje prìgode grèscne, i pòmnivo ràsmiscgljati gnègove neìsbrojne, i vjekovite scttèste.

I. RAsmisli, dà kàdbi Gospodin Bógh mògó umrjéti, Grjehbimu dighó sgivot, èrje grjéh pocetak, i svàrha svijeh sàlá, i opacinà; i tkò grjesci, usimnje sà svòju svàrhu stvorenje, kojému cinj grjesciti, i cinìga svojjem Bòghom, i tàkó grjéh s' svojé strané dìsce Gospodinu Bòghu gnegovo bitje Boscanstveno; èr nèmoghu bitti dvà Bògha.

II. Ràsmisli, dàse Dùsca pò Grjehu ràslucjuje òd Gospodina Bògha, i obrachjase k' jednomu potiscténomu stvòrru gljùbéchi vechma gnèga, nègolli Gospodina Bògha, i tò sà dàt nàsladu svòmu besrednomu pohotjenstvú, alliti prighmútju, à nè Gospodinu Bòghu, koj drùgáko sapovjedá, i hòchje.

Digitized by Google

III. Ràſmisli, dàje Grjéh jedna pogàrda nelſreccena Svemogujſtva Bòſcijega; hotéchi greſnik vèchma jedno bjeguchje nàslaghjenje, nèghli iſtoga Goſpodina Bògha ù kojoj ſtvári ponavglja uvrjedu, kojú jednóm uciniſce Sgidovi Jeſuſſu Iſukàrſtu Goſpodinu nàſcemu oſtavgljajuchiga prì Barabi Lùpeſcu, i Rasbójniku nemillomu.

IV. Ràſmisli, dàje Grjéh pogàrda òd Vjerre; à cjàs Vraſcija, i gnegova ſanciza: Er greſcniku nè odgovará kàkoje priſtojno s' djellima, nù davamu ràſumjet, dà Vjerra, kojá ſabragnuje grjéh, dàje iſpraſna, pòkli nè cinj òd gné ijedne zjenne; à Vràgh, koj tó ſvjetuje, oſtaje pocjaſchjen; à onj, koij grjéſci ſamàrſcen sà nemochſe odmàrſit bès oſſobité Boſcije Svemogúchje pòmochi.

V. Ràſmisli, dàje Grjéh ſmàrt òd Dùſcé, pò kòmuſe gùbj gné ſgivot, koije Goſpodin Bógh, i gnegova Svèta millós, (kojàje vècchjé zjenne doſtojna, nèghliſu tiſſuchju ſvjetá;) èr onakó kàkono oſtaje jedno Tjelo bès ſvojé Dùſcé, tàkó i Dùſca òſtaje bès ſvòga Bògha, alliti bès gnegové Svète Milloſti.

VI. Ràſmisli, dàje Grjéh ſgjàlós òd Dùſcé, tamnós òd pàmeti, priſtupgljenje òd vogljé, slàbós òd jakoſti, i chjuchjenja òd Dùſcé; èrioj cinj gùbit Goſpodina Bògha, koije právo gné veſſeglje, ſvjetlós, i jakós.

VII. Ràſmisli, dàje Grjéh ſlatkj otrov, ùſrok òd vjecnóga oſſughjenja, nàslaghjenje kratko; à mùkka vjekovitá sà opakijeh oſſughjenijeh.

VIII. Ràſmisli, dàje Grjéh ſmolla, kojá cinj Dùſcama gorjeti ù Pàklu, à ù Purgatoriu cìſti gnihove oſtatke; èr dà nije grjéha, nèbi bilo nì Purgatoria, nì Pàkla.

IX. Ràſmisli, dà nà sám Grjéh màrſij Goſpodin Bógh, i dà sám Grjéh ſtavglja Goſpodina Bògha, koije neumàrlj ù trùd; èr sám grjéh sloje, i opacina; i Goſpodin Bógh nèmoſcega gljùbit; èr on sà ſaplatitga, i sà pogubitga, uciniſe Cjovjek umàrlí, patj, i podneſe prigorku, i priſramotnu ſmàrt òd kriſca.

X. Ràſmisli, dà Grjéh cinj slàbe, i nejake ſnaghé òd Dùſce; èr nije ſtvári hùghjé, opacije, slabije, nì nejaccé òd onegà, koij ſtoj sàpleten ù grjehu ſmàrtnomu, i dà ovij sám diſcé ljepotu priljepoj prilizi Bòſcioj; pòkli nije vècchjé grùbochjé òd oné, kàdje Dùſca ù grjehu ſmàrtnomu; bjùſci sám grjéh ucinio Vraga Pakgljenoga, (koije, prje nèghli ſagrjeſci, bijo veoma ljep) tòlikó nemilla, i ſtrahovita, dà sàmo gnegovo vidjenje podobnoje cinit Cegljadettu òd ſtráha umrjéti.

XI. Ràſmisli, dàje Grjéh Olovo, kojeje priljepgljeno k' Dùſci, koje-

Digitized by Google

kojeioj cinj slaſiti ù Pàkó prèma gné nàravi, kojáje sà ùſdiſatje k' Bòghu, à dàrſcije uſilovanu s' trùdóm, i s' mùkom velikóm, kakonoſe chjùtj ù kòſti, kojáse pokrene s' gné mjeſta nàravnoga.

XII. Ràſmisli, dà Grjéh svlacj Dùſcu òd ſvijeh dòbara, diſcuchijoj Goſpodina Bògha, i gnegovù Svètu millós, dàrove, i djella Dùha Svètoga, i drùghe nelfreccene Milloſti, Kojejoje on obicjajan dàvat: Tàkóghjer ſvlacj Dùſcu òd ſvijeh doſtojanſtva, i dòbrijeh djelá, Kojáje òd prije ucinilla, i imallá: Nà ſvàrhu uſrokujejoj nelfreccena slà, cinechioj gùbit ràslogh, i oſvojenje òd Nèba, i oſtavgljaje prì Uboghu.

XIII. Ràſmisli, dà Grjéh osljepgljuje Dùſcu, cinechije glùhu, njemu, kgljaſtu, i hròmu: èr s' tminami, kojeioj uſrokuje, nevidj ù podne púta Nebeskoga, nì ſvojé poghibje, nitti cjùje glás, nì nadahnutja Bòſcija; nejma jeſika sà proſſitti ljek prikoriſní sà tòlikó ſvoijeh teſckijeh ſalá; kgljaſtaje, èr gné djellovanja nejmaju doſtojanſtva òd milloſti; hromaje, èr nè putuje pút Nèba; nù pút Pàkla.

XIV. Nà ſvàrhu ràſmisli, dàje Grjéh tòliko slò, dà nì iſtí Goſpodin Bógh s' ſaſvijem ſvoijem ſvemogujſtvom nèmoſce uciniti tòlikoga slà, alliti ſctette, Kolikuje, uſrokuje, i cinj grjéh opakí jednoj Dùſci, ù Kojóſe nahodj; èr njedno slò òd Mùkke, kojé Goſpodin Bógh mòſce dàtti, nedòpire dò slà òd ſctette, ali slochje, kojú cinj grjéh Dùſci. Tkò dàke nèchje plàkati oné ſctette, kojé grjéh ùſrokuje, i cinj Dùſci? Tkòli nèchje ktjet prije umrjéti, nègli vèchje unaprjeda ſmàrtno ſagrjeſciti?

Od cettirri ſtvàri NapoKonje òd CjovjeKa.

§. IV.

SPomeniſe ò Umàrli òd tvoijeh napokognjeh ſtvárj (govoriti Dùh Svèti ù Eccleſiaſtiku nà 7. red. 40. i nèchjeſc ighda ſagrieſciti. *In omnibus operibus tuis memorare noviſſima tua, & in æternum non peccabis*;) èr ràſmiſcgljanje òd cèttirri Napokonja; tò jès òd Smàrti, Sùda, Pàkla, i Raja Nebeskoga ſtvàrje najvechja, i najkoriſnija sà ſvàké vàrſté òd Cegljadj.

Digitized by Google

Od Smàrti.

I. OD Smàrti ràſmisli onó ochjuchjenje, kojéchjeſe imat ù onj cjàs òd ſtvarij òd ovega, i òd onega drùgoga Sgivota, gledajuchiſe, ù onemu bitju s'jednóm ſvjechjóm ù rùzi. Misli Kolikochje Dùſcà ochjùchjeti ù ràſdjegljenju s'Tjelom, s'kojemje ſgivjela tòliko vremena, i Kòlikòchjeſe, i Kòligo boljat, i ſtraſcit sà priſtupit prìd onegá ſtrahovitóga, i pravednóga Sùdza Bògha, Kogaje tòliko tèſcko uvrjedila; èr akó Pravednj jedvachjeſe ſahranit, dà ſtòchje bit òd greſcnikà?

II. Ràsgledaj, i ràſmisli ù tvòjoj paméti, Kàko Hùdobe Pakgljene, Kòjé sàd ù ovemú prohodéchjemu Sgivotu prikaſcjvaju Millosàrdje Bòſcije tòlikó veliko, i ſciroko; ondàchjega cinit veoma tjeſno, govórechi, dáje Goſpodin Bógh veoma pravedan, i dà nè propuſctuje iſcta bès veoma òſtra pedepſanja; i akò gnìh sà jedan sám grjéh ſmàrtni tiſnu, i ſunovràta ù pròpás Pakgljenu bès ikakva gnihova uffanja òd Millosàrdja, dà ſtòchje ucinit tèbi sà tòlike tvoje grjehe? Ondachjeſe Sgegljet, alliti Sgjùdjet jednu Uru òd mnosjeh, kojé sàd ovdi neſvjeſnógùbjſc, i cinitchjétiſe veoma Kratka tvoja naslaghjenja.

III. Gledaj, i pomnivo ràſmiſcgljaj, kàkochje oſtat ondá Tjélo, Kàdſe Dùſca od gnega odjelj, kojá ù jedan cjàs bìtchje poneſena illì òd Andjelá nà Nèbo, ali ù Purgatorjo, illi òd Vragová ù Pàkó, à Tjelo vàrſceno ù jedan greb ſmàrdéch sà bìt jeſtojska gadnijeh zàrvij.

IV. Ràſmisli pòmnivo privelikó veſſeglje òd dòbrijeh, koj sà bìt ſgivjeli dòbro, pomnivo ùſteſcuchi gnìh bèſredne vòglje; i ſgjalós òd slijeh, koj bùdúchi slò ſgivjeli, davajuchiſe nà ghnuſobe, i nà gnjhove pogàrdne poſcjude; Kàkochjeſe veſelit jedni, à drùsj ſgjaloſtivit, i bès koriſno plàkat ondá, kàd príme vjekovitu oſtudú.

Oudíchjeſc pitat ù Goſpodina Bògha, dàti dá millós, dà unaprjeda dò tvojé ſmàrti bùdéſc onakó Sgivjet, Kàkobi ondá hòtijo, dàſi Sgivijo, i naſtoj òd sàd pocét tàkó Sgivjet.

Od Sùda.

I. U' Sùdu ràſmiſcgljaj, Kàkochje dòchi Sijn Bòſcij ſtrahoviti Sùdaz, ſtàvſci jedni Gljùdi bès mislj, i ſabavgljeni ù ſvjetovnijem sàbavám, Kàkono i sàd; jedni grjeſcéchi, à drùsj napre-

Digitized by Google

napredujuchi ù pomnivú obsluſcenju Svètoga Sàkona Bòſcijega.

II. Ràſmiſcgljaj oná ſtrahovita Slàmenja, Kojáchje ſljedit nà Nèbu, i nà ſemgli sà vècchju ſtràhochju òd Grèſcniká.

III. Ràſmiſcgljaj Ogagn, Kojchje pòſgechi, i popaliti vàs ſvjét, obratjuſci ù práh, i pepeo ſvè, ſtòſe nà Svjétu iſnahodj.

IV. Ràſmiſcgljaj onú ſtràſcnu Trùbglju, Kojachjeſe cjùti nà Nèbu, nà Semgli, i ù Pàklu ſovéchi nà ſtrahovitij Sùd ſvekolike Màrtve.

V. Ràſmiſcgljaj ſtrahovitó doſcaſtje Bògha Sùdza ſadruſcena òd Nebeskijeh Graghjanà. Oſſudu, Kojúchje dàtti prèma ſlijem, i opazijem greſcnizima; à ù Koris i ſlavù òd dóbrijeh i vjernijeh obsluſcitégljá gnegova Svètoga ſàkona.

VI. Ràſmiſcgljaj gàrcillo, i chjùtjenje òd Greſcnikà, Kàdſe vidé nòſſiti òd Uragová, à ghdje gnihovj Rodjazi, i Priategli idù nà Nèbó sà ùſcjvati ù vjeke onègá Bògha, Kógaſu vjerno slùſcili ù gnihov ſgivot; Kojúchje nenavidós imatti, i tùghu Kùſcjatti? Kojelichje odjegljenje onó bitti sà vàſdà? A'dòbrj, Kojé veſſeglje Kùſcjatchje, vidéchiſe ugljeſtit s' Andjelima, ſadruſcujuchi Kraglja òd ſlàve sà ſgivjeti s'gnime ù vjeke ù onemú vjecnómu dòbru.

Pitachjeſc ovdi Millós ù Goſpodina Bògha sà ſgivjet nà tj nàcîn, dà bùdéſc ù onij dán obeſegljen s' dòbrijema.

Od PàKla.

I. U' ovemu napokonjemu òd Pàkla najpàrvù ſtvár ràſmiſcgljaj jednu jàmu, alliti propás dùboku, i tmaſtu svù ſgivijem oghgnem raſgesgenu, pùnnu Uragová, i svakieh mùkká, Kojechjeſe ùſmnoſcit, vidjetijh s' neisbrojnijem drùsijem Oſſughjenijem, Koij Kàkono ròbovi, alliti Sùſcgni punni Veriga ód oghgna, ſtàchje sàbjeni ù onoj gorúchioj jàmi gorèchi pò svè vjeke vjekà.

II. Ràſmiſcgljaj, Kojàchje mùkka bitti, cjùtti oné ùsdahe, plàcce, i proklignanja prèma Bòghu, prèma Djevizi Marij, i prèma Svètijem, i Blaſcenijem.

III. Ràſmiſcgljaj, Kojáchje mùkka bitti, vognàtti oné smradove tòliko gàdne, okuſcjati oné cjàſce, tòliko gàrke, tizati onèplàmene vjekovité, Kàkonojh ſové Iſaiia Prorok goréchi ù gnima. *Quis poterit habitàre de vobis cùm igne devoránte: Quis habitàbit ex vobis cùm ardòribus ſempitèrnis.* 33. ù red. 14.

IV. Ràſmiſcgljaj mùkku, Kojuchjeim dàtti Zàrv òd gnjhove Dùſcevno-

Digitized by Google

ſcévnoſti, alliti òd svjeſti, Koj bès priſtànka govoritchjeim: sà tvoj ùſrok iſdajnice ovdi ſtojſc, i ſtàchjeſc ù vjeke, nèmoguchi vidjet onega priljepoga Kraglja, Kojteje ſtvórijo, dàga bùdéſc uſgivati; à tj nèhotje.

Ovdi pitachjeſc ù Gòſpodina Bògha, dàti dà millós, dà ſtràh òd ovesijeh mùkká úſteghnete ù ſgodáh, dàga vèchje unaprjeda neuvrjedjſc, i akote neùſteghne gnegova priveliká gljùbav, à tj.

Od Slàvè NèbesKè.

I. U' Slàvi Rajskoj ràſmiſcgljaj Velicjanſtvo, i Iſvàrſnós Nèbeskú, ghdje imáſc ſgivjet sà vàſda; pòkli jès ſvjeſdá devedesèt pùtá vechijeh òd svè ſemgljé; ljepota òd Koijeh mòſcesè ſmisliti pò ònemú, ſctòſe vidij s'dvòra.

II. Ràſmiſcgljaj Privelikó ſadovoglſtvo, i naslaghjenje, vldéchi tòlikj broj Svètjeh, i Andjelá s'Djevizón Prislavnóm, i Cjovjecjanſtvo Jeſuſſa Iſukàrſta Gòspodina nàſcega.

III. Ràſmiſcgljai Kòlikochje bìt velicjak plakjér, i naslaghjenje, vidjeti Prisvetó Trojſtvo Boſcanſtvenó? Onú ljepotu neìſreccenu, onij obrás pun svijeh milloſtj, pòghléd òd Kòga napunnitchje svè Kùte òd tvojé Dùſcé; èr ako jedna ljepós teleſnà, i vremenitá òd jedné ſgiviné, alliti jedan zvjét ùſrokujenam tòliko cjùddo, i tòliko ſadovoglſtvo, Kòlikonamchje vèchje ùſrokovat vidjet onij Kladenaz òd svijeh Krepoſtj, i isvàrsnoſtj jednoga Kràglja, i Gòſpodara tòliko vèlika, tòliko bogata, tòliko plemenita, i mòghúchja, i vidjétſe gljùbgljeni òd gnèga, i goſpodujúchi, i uſgivajuchi gnègova bogaſtva, isvà inná dòbra vjecná.

IV. Ràſmiſcgljaj onú slavù, Kojuchje Gòſpodin Bógh dàtti Teleſima, Kojáchje Slàva bitti tòliko velika, dà nije jeſika sà mòchje ìſrjéti.

V. Nà svàrhu ràſmiſcgljaj Vjekuvjecjanſtvo òd ovega ſadovoglſtva, i Slàve, Kojéchje sljédit dòkle Bógh bùdé Bógh bés ikakva ſtràha sà ighda vèchje iſgubitje.

Ovdjchjeſc pitat Millós ù Gòſpodina Bògha, dà ùſpomena òd ovegá dòbra tòliko vèliká, bùdèti Naùk sà djellovati, i pòdnoſiti mnogá nà ovemú Svjétu, i ù slùſcbi Bòſcijoj dò svàrhe ù isvàrſnoſtima napredovati.

Is svijeh oveſieh Poglavja, alliti Punata dòbro ràſmiſcgljanjeh nà Móllitvi pametnoj ſdràkom Boſcjanſtvenom; imaſe isvaditi pogàrda òd grjeha, i gljùbav òd Krèpoſtí sà bjeſcati jedno, à drùgo sà ſagàrliti; èr ù ovemu ſtoij, i ſadàrſgiſe isvàrsnés òd ovegá ſgivota, i doſtojanſtvo òd vjecnóga:

Od

Digitized by Google

Od Otajſtvà ſgivota, i Smàrti Jeſuſſa IſuKàrſta Gòſpodina Nàſcega.

§. V.

POslije nàkon Kàko bùdéſc ponasljedovo ù Ràſmiſegljanju òd recenijeh ſtvárij, sà svègh nèraſmiſcgljat iſtu vàrſtu; mòchjeſc usét ràſmiſcgljati ù tvojoj Mòllitvi pametnoj Otajſtva Mukke, Smàrti, i Uskàrſnutja nàſcega Spaſiteglja, nèka isghledajuchiſe ù Krepoſti, Kojé sjaiju ù gnima, ureſijſc Dùſcu tvoju jùr oslobodjenu òd grjeha, i òd gnegovijeh mislij, pò pùtu òd ràſmiſcgljanja; òd pedepſanja, i òd slé svàrhe, Kojù imà imati grjéh nà ſmàrti, sùdu, i Pàklu.

Otajſtvá Poglavitijeh nàſcega Spaſiteglja, Kojáſe imaju raſmiſcgljati, jéſu petnés; tó jès pét Radoſnijeh, pét Bollesnijeh, à pét Slavnijeh; sàtó ſtàvi nà pàmet, dà ù svàkomu òd ovijeh mochjeſc ràſmiſcgljati sà najmanje trj ſtvàri. Alli pàrvó ràſmisli ová Poglavja, Kojá sljede.

I. Ràſmisli veoma dòbro ù tvojoj paméti, tkòje onij, tkó chjùtj, i tàrpij; alliti patij, i pòdnoſij? Jès jedíni Sijn Bòſcij, Stvoritegl Nèba, i ſemgljé, i Gòſpodár svèga Svjeta; Kòmuſe ſnaiſceno Klagnaju Andjeli, ſgjùghjen òd Proroká, i Patriarká, Rjéc Bòſcija Ucjovjecena, alliti ucignena Cjòvjek, Sijn Priciſte Djevizé Marije, sàcet pò Krèpoſti Dùha Svètoga.

II. Ràſmisli, ſctò chjutj, i tàrpij, pàtj, i pòdnoſij? Beſakonita nepòſctenja, pogàrdé, oſramgljenja, proklestva, nèhàrnoſti, i ſgeſtoke boleſti i ù Dùſci, i ù Tjelu: ſapgljuvanja, ſauſcanja, mùkke, i boleſti òd nemillijeh ùdaraza, i òd òſctrijeh dracjà, i nà svàrhu priſramotnu ſmàrt òd Krìſca.

III. Ràſmisli, sà Kòga svè tó chjùtj, tàrpij, patij, i pòdnoſij? sà Cjovjeka ſtvor prém potiſcten; sà onegá, Koije doſtojan tiſuchju jasà Pakgljenijeh; sà onegá, Kojga ſſda, i sà onegà, tkojga uvrjedj. Odovle imàſc isvadit veliku zjennu òd tvojé Dùſcé, i Kòliko òna vagljá, sà unaprjeda nedatje, sà svè ſctòſe nahodì nà svjétu ovemu.

IV. Ràſmisli, sàſcto tó chiùtj, tàrpij, patij, i pòdnoſij? Nè sà Kojú svoju Krìvinu, alliti grjéh; nù sà sàmu svoju neiſmjernu gljùbav sà osloboditnàs òd Pàkla, i sà otvoritnàm Raj Nèbeski sàtvoren zjechja grjeha nàſcega pàrvóga Roditeglja.

V. Ràſ-

Digitized by Google

V. Ràſmisli, òd Kòga tò tàrpij, patij, i pòdnoſij? Od onega nehàrnoga Pùka ſgjudjoskoga, kòmu bjeſce udjelio neìsbrojne Milloſti: Od svoijeh draſijeh, òd koijeh bj ſatajan, ìſdán, i oſtavgljen.

VI. Ràſmisli, nà koj nàcin tó chjùtj, tàrpij, patij, i pòdnoſij? Svèlikijem uſtàrpgljenſtvom, posluhóm, i mirnóchjom òd pritàrpgljenja.

VII. Ràſmisli, ghdje tó tàrpij, patij, i pòdnoſij? U' Gràdu òd Jeruſalema, Grádu Svètu, i Bòſcijemu; ù Gràdu tòlikó òd gnèga blagoſovgljenu: tì onemu Gràdu, Kojga bjèſce ſgeglno s' vapajom proglasjo sà Svèta, sà Meſsju, i sà pomaſanika; alliti sà Iſukàrſta Sijna Boſcijega.

VIII. Ràſmisli, kàd tó tàrpij, patij, i pòdnoſij? U' Zvjét svojé Mlàdoſti; ù dnèvi Vàzmene; alliti òd Svetkòviná, ù Kojéſe mògaſce oproſtit najgorj Krjvaz; à gnèmu pravednu cìniſce ſramotno priminuti nà jednomu Dàrvù òd Krìſca.

Petje Otajſtva Radoſnjeh.

§. VI.

Pàrvoje Otajſtvo Uputtjenje.

I. U' ovemu pàrvòmu Poglavju, alliti Puntu ràſmiſcgljaj gljùbav Bòſciju, *Koj* pòsla jedínoga Sijna svòga nà svjét sà odkupitga, Kàd vàs ſvjét doſtojaſce ogagn s' Nèba sà svoje griéhe.

II. Ràſmiſcgljaj Poſdravgljenje òd Arkandjela, Gabrjela, s' Koijem umigljenſtvom poſdravi Djevizu Mariju, govorechijoj; *Sdrava (Marja) milloſtí punna Gòſpodin s' tòbóm, Blagoſovgljena tj mèghju-Sgenami*: I onó ſétò Djeviza Marja odgovorij Arkandjelu Gabrjelu: *Evo Slùſchbenize Goſpodinove bùdi mènni pò rjeci tvojoj.*

III. Ràſmiſcgljaj, *Kàko* Sijn Bòſcij, bjùſciſe ucinjo Cjovjek, ſagárli trùde, i ſramotnu Smàrt sà gljùbav Cjovjecjanskú.

U' ràſmiſcgljanju òd oveſijeh, i òd oſtalieh Poglàvja, imáſc naſtojat pòkrenuti tvoju voglju nà Svèta djella, Kojaſmo odiſgára rekli, à navlaſctito nà oſſobitá od svàkoga Otajſtva.

Drùgoje Otajſtvo Radoſno Pohodjenje Svète Elliſabette.

I. U' ovemu pàrvómo Poglàvju ràſmiſcgljaj Bàrſochju, i Umigljenſtvo Djevizé Marije, Kojá bjùſcí ſàcela Sijna Boſcjega, idé poho-

Digitized by Google

pohodit, i slùscit svoju Ròdizu Ellisabettu, sàsve dà ovà bjesce màgna òd gné i ù dostojanstvu, i ù Krèposti.

II. Ràsmiscgljaj pòsnanje òd Ellisabette nà pohoghjenje Djevize Marije.

III. Ràsmiscgljaj, Kàko Djeviza Marija dà hvale òd svèga svòmu Bòghu.

Trèchjeje Otajstvo Radosno Porodjenja Spasiteglia.

I. U'ovemú pàrvómu Poglavju ràsmiscgljaj, Kàko Sijn Bòscij poradjase plàcjuchi ù ubosctvù, i Kàko stavgljaga svòja Majka ù Jasli mèghju dvie Sgivine.

II. Ràsmiscgljaj Pjevanje òd Anghjelá, veseglje òd Pastjerá, i podniscno Klagnanje òd Kragljevá.

III. Ràsmiscgljaj, Kàko reccení Kragljevi pòtom prikasasce gnihove dàrove òd Slata Tamjana, i Mirre, i ìmasce blagosov òd Jesussa, Djevize Marije, i Josefa Svètoga ù taj cjàs isjdosce ìs oné Svète Spille, i ù onú istú nóch ìmasce glás pò Andjelu, dàse drùsjem pùtem imaju vratiti ù gnihova ròdna Mjèsta.

Cetvàrtoje Otajstvo Radosno PriKasànje Jesussá Djetichja ù Templù, i Occistjenje òd MajKe.

I. U'ovemú pàrvómu Poglavju ràsmiscgljachjesc, Kàkoje Jesus prìkasan s'dvie Gàrlize ù Templu, i sàsve dàje On Sijn Bòscij iskupgljenje, Kàkono jedan Ubogár.

II. Ràsmiscgljachjesc, Kàko Scimun Staraz pravednj obeselise vidéchi, i usimjuchi ù svoje rùke Djetichja Jesussa, i blagosovi Bògha.

III. Ràsmiscgljachjesc Bolés, Kojá proghje Dùscu Djevizé Marije s'rjecima Scimuna Svètoga.

Pètoje Otajstvo Ràdosno Kàd DjetichjaK Jesus bij nàscten ù Templu.

I. U'ovemú pàrvómu Poglavju ràsmiscgljaj, kàko vrachjajuchise Djeviza Marja, i Josef Svèti ìs Jerusalema, isgubisce Jesussa,

Digitized by Google

ſuſſa, bjùſci On oſtó ù Templu sà ciniti ſtvàri gnegova Otza vjecnóga, i govoriti òd gnih.

II. Ràſmiſcgljaj, Kàkoga iſčtú s'bòleſtim, i nahodegá trèchj dán nè mèghju Rodjazima, nù ù Templu, djeſe prigovara s'Nauciteglima ò sàkonu Bòſcijemu.

III. Ràſmiſcgljaj, Kàko pòghje Jeſus Djetichjak s'Svètjem Joſeffom, i s'Majkom, i bjeſceim podloſcan, i poslušcan ù ſvèmu, kàkono pràvi Sijn ſvoijem Roditegljom.

IV. Ràſmiſcgljaj umigljenó Rukotvorſtvo, Kojé, cignáſce Odkupitegl ſvèga Svjeta ſajedno s'Joſefom Svètjem sà pòtlacit oholás, i zjennu, kojú Cjovjek umàrli imá òd sèbe.

Petje Otajſtva Boleſnieh.

§. VII.

Pàrvoje Otajſtvo Boleſno Mollitva Jeſuſſova ù Vártu.

I. U'ovemu pàrvómu Poglavju imáſc ràſmiſcgljat Kàko Sahranitegl prje nèghli ugljeſe ù boj òd ſvoijéh mùkka, pòghje ù Vàrt òd Getſemani, ù Kòmu odkri ſvù ſvoju ſgjalós ſvoijem Ucenſkom, govoréchijm. Sgjaloſnaje Dùſca moja dò ſmàrti. *Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem.*

II. Ràſmiſcgljaj, kàko bjùſciſe Spaſitegl poſtavjo nà Mollitvù, Sagàrlj ſmàrt, pridavajuchiſe vàs ù Bòſciju vòglju, i poſtavgljen ù skoncjanje ſmàrtnó, i velik trùd, oſnojſe kàrvaviem ſnojem.

III. Ràſmiſcgljaj, kàko bj iſdan ſramotno òd iſtoga ſvòga Ucenſka Jude Iskariotta, i nemillo uhichjen, i veſan òd nemillieh Vojniká.

Drùgoje Otajſtvo Boleſno Bicevanje Jeſuſſovo prì Stùpu.

I. U'ovemu pàrvómu Poglavju ràſmiſcgljaj slà, i ſràmote, kojé uciniſce onú nóch ú Kùchj Poglavize Kajfaſſa Spaſiteglju, koj sám ſná, kojá, i kolika ondi On podneſe sà gljubav òd Cjovjeka.

II. Ràſmiſcgljaj tòliká Krjva Svjedocjanſtva prìd Sudzem Pilatom, dàbiga nà ſmàrt oſſudjo.

III. Ràſmiſcgljaj Sgeſtocinu òd Udaraza, Kojé pòdneſe onó Divjecjans.

Digitized by Google

vjecſanskó Tjelo s' velikóm gljùbavim òd sàrza ſvòga sà nàſce tèſcke grjehe.

Trèchjeje Otajſtvo Boleſno OKrugnenje Jeſuſſovo Tàrnovòm Krùnòm.

I. U' ovemu pàrvómu Poglavju ràſmiſcgljaj Nemillós, s' Kojommu ſtàviſce nà Priſvétu Glavù Krùnnu òd ſedamdesét, i dvje Dràcce,, probadajuchi onú Priſvetu Glavú.

II. Ràſmiſcgljaj ſrám òd gnegove golotignè, Kàdga ſvedoſce nà polla obucena s' jednóm Haglinóm ràſdàrtom òd zàrgljena grimiſa sà vèchmaſe gnjm rùgati, i s' jednóm tàrſtim ù rùzi.

III. Ràſmiſcgljaj, Kàdgá ukaſa Pilato ſvèmu Puku, govoréchi: *Ecce homo*, Evo Cjovjeka, i Kàkoſe Spaſitegl oſcaloſtivi òd onnjeh Kamenitieh sàrzá, Kojáſe neprighìbahu nà millosàrdje s' onóm pogàrghjenom prìlikom; nù pitáhu gnegovú ſmàrt vremenitu, à ſvoju tùſcnu èr vjekovitu.

Cetvàrtoje Otajſtvo Boleſno, Noſegne Krìſca nà gòrru òd Kalvaria.

I. U' ovemu pàrvómu Poglavju ràſmiſcgljaj, Kàkoga svlace ìs grijmiſne, i zàrgljene hagline, i oblacemu gnegovú haglinizu, i navjeſctujumu Oſſudu òd ſramotne ſmàrti òd Krìſca, i gnegovoje Velicjanſtvo veſelo, i dòbrovoglno prìma, i gàrlj.

II. Ràſmiſcgljaj, Kàkomu ſtavgljaju nà gnegova iſtucena, i ìſragnena ramenna Krìſc tòliko teſcak, i kàko ù ſvoioj ſmàrti, i krìſcu gledà grjehe ſvega ſvjeta.

III. Ràſmiſcgljaj Pogàrdu òd vikagna, trùd òd pùta, i bòles òd Majke, navlaſctito onda, kàdga vidje paſtit nìcize pòd tegotóm òd Krìſca.

Petoje Otajſtvo Boleſno, Propèchje, i Smàrt nàſcega Spaſiteglja nà Krìſc.

I. U' ovemu pàrvómu Poglavju ràſmiſcgljaj, kàkoga ſvlace s' velikóm gnegovóm boleſti nà gòrri òd Kalvaria prìd tòlizjem mnòſctvom Pùka, ſtavgljajuchiga nà kriſc, i ùſdi-

Digitized by Google

ſcuchiga mèghju dvá Lupeſca, kàkono gnihova Poglavizu.

II. Ràſmiſcgljaj grùbochje, i proklinanja, kojá prèma gnèmu govoráſce Pùk, Piſaozi, Fariſei, i Lupeſci, koj ſtàhu okolo gnèga, rugajuchiſe ſvikoliai gnegoviem cjùdeſima, i Naùkom: Drùſij naſtojahu sà dàtmu onó gàrko pitje: Jedni s' tàrſtim, drùghi ſpengom, trèchi s'ſgiùcim, cettvàrti s' oſtom, peti ſamjeſcujuchi ſvè ovó, ſtavgljajumuga nà ùſta, nà kojé ſvè ſtvàri odgovara Spaſitegl ſamjeh ſedam rjecí ſlamenitjeh. S' pàrvóm pitá proſctenje ù Otza ſvòga sà ſvijeh onnijeh, Kojga Propignahu, i Proklignahu. S' drùgóm obechjava Raj Nebeski Lùpeſcu, kojſe mallo prije gnjm rùgaſce. S' trèchjóm priporucivá, i prìdáva ſvoju Majku Ivannu Svètomu, à Ivanna Majzi. S' cettvàrtóm govorij, daje veoma ſgedan. S' pètóm tùſciſe gljùbeſcglivo Otzu ſvòmu, dagaje oſtavio. S' ſceſtóm govorij, daje iſvàrſcjo posluh òd Odkupgljenja ſvèga svjeta. S' sedmóm priporucjuje, i prìdáva Dùh svoj ù rùke Otza svòga. Sunze pomàrcjuje, groboviſſe ràſtvoraju, Koprenna òd Templa ràsdírase nà dvá djela.

Petje Otajſtva Slavnjeh.

§. VIII.

Pàrvoje Otajſtvo Slavno Uskàrſnutje Jeſuſſove od Màrtvojeh.

I. U' ovemu pàrvómu Póglavju ràſmiſcgljaj, kàko oná Svèta Dùſca vadij Svète Otze ìs Limba, alliti ìs Krila Abramova, i vrachjaſe sà ſadruſcitſe ſvoijem Tjelom, Kojé ſtàſce ù gròbu, uciniuſciga iſvàrſnjegá, i ljepſcéga òd ſvjeh innjeh Telesá.

II. Ràſmiſcgljaj prikaſanja ràsljká, kojá ucinj prje nèghli uſide nà Nèbeſa. Pàrvó, ſvoioj Priſvétoj Majzi. Drùgó, Mandaljeni. Trèchje Matiám. Cettvàrto Petru Svètomu, Petó Ucenikóm, koj pùtováhu pút Emauſa. Sceſtó Svètiem Apoſtolom (ſvà ová prikaſanja dogodiſceſe ù iſtj dán òd gnegova slàvnoga, i Svètoga Uskàrſnutja.) Sedmó nàkon oſsám dànà prìd Tòmom Svètiem. Oſmó nà gòrri Maslinskoj, kàd slàvan, i slavnodobicjan uſijde nà Nèbeſa.

Drùgo-

Digitized by Google

Drûgoje Otajſtvo Slavno, Uſaſcaſtje Jeſuſſovo nà Nèbeſa.

I. U' ovemu pàrvómu Poglavju ràſmiſcgljaj, kàko bjùſciſe nàſc Spaſitegl prìkasívo sà cetrés dànà ſvoijém Ucenſzima, naredijm, dàbi pòſcli nà gòrru Maslinsku, i dadeim ſvjema ſvoj Svèti blagoſov.

II. Ràſmiſcgljaj, kàko uſijde s' velikóm ſvjetloſtim, i s' velicjanſtvom ſadruſcen òd Andjelá, i Svètjeh ſvoijeh.

III. Ràſmiſcgljaj Krunnu, i Priſtoglje, Koje ucinj Vjecni Otaz, i dàdé onemú Prísvètomu Cjovjecjanſtvú Iſukàrſtovú.

Trechjeje Otajſtvo Slavno, Doſcaſtje Dùha Svètoga.

I. U' ovemu pàrvómu Poglavju ràſmiſcgljaj, Kàko Prisvéta Djeviza Marja s' Apoſtolima ceká nà Mollitvi doſcjaſtje Dùha Svétoga.

II. Ràſmiſcgljaj, kàko Dúh Svèti ſijde vàrhu gnìh ù prilizi Jeſiká oghgnenjeh, prosvjetgljujuſci gnìh pàmeti, i uſgiſguſci ù gljùbavi gnìh voglie.

III. Ràſmiſcgljaj dàrove, i milloſti, Kojeim dàdé sà gnſh posvèchjenje, i sà pripovjedanje Vanghjelja Svètoga pò svèmu Svjétu.

Cetvàrtoje Otajſtvo Slavno, Uſneſenje Djevize Marie nà Nèbeſa.

I. U' ovemu pàrvómu Poglavju ràſmiſcgljaj Veſſeglje Djevize Marie, bjùſci dòſcla ùra, i cjàs òd gné Svète Smárti objavgljeneioj òd Arkandjela Svètoga Gabrjela, ſadrùſcena òd Andjelá, i Svètieh Apoſtolá.

II. Ràlmiſcgljaj, Kàko bjùſci dòſcjó Spaſitegl, i Krágl ôd slàve ù Ubogu Kùchizu, i Kamarizu Goſpinu ſadruſcen òd Nebeskieh Dvoraná, reccejoj (moghlobi bit) onó òd Kàntike, alliti òd Svètieh Pjeſní. Jurje pròſcla ſijma òd trùdá, jurje dòſclo primaljetje veſelò òd mijra; dighniſe Priateglize moja, Golubize moja, i Majko moja: Dòghi sà prìmit Krùnnu òd Kràglize Nèbeske.

III. Ràſmiſcgljaj, Kàko Djeviza Prìsvéta prìda svoju Blàſcenu Dùſcu ù rùke svòga dràgoga, i gljùbgljenoga Sijnka.

IV. Ràſ-

Digitized by Google

IV. Ràſmiſcgljaj, Kàko Apoſtoli Svèti plaçjuchi poſtaviſce onó Prisvéto Tjelo ù jedan novi gròb ù Dolinni Joſafattovoi, i dje Svèti, i Andjeli ſadruſcuju onù ſrechnu Dùſcu, dokleje prìdádu Trojſtvu Prisvetomu.

Petojè Oſtajſtvo slavno, OKrugnenje Djevize Marie.

I. U' ovemu pàrvomu Poglavjú ràſmiſcgljaj, Kàko drùghj pút ſshodij Spaſitegl veoma mogúch s' Nèbesà, ſadrùſcen òd svijeh Dvoraná Nèbeskjeh, i na dèſnu gnegovù oná Prìsveta Dùſca, s' Kojóm slaſij nàd gròb, i cinioj dà ugljeſe drùghj pút ù onó Prisvéto Tjelo Djevicjanskó, i uskàrſné s' gnime.

II. Ràſmſcgljaj, Kàkó ulaſij s' gnóm dàrſcechje sà rùkú pò ſrèd Rèdá, alliti Jerarkjá, i Kòra òd Andjelá, i Svètièh, Koij òd gròba dò Nèba bjehu ucinilli, Kàkono jednu ulizu, cjudéchiſe svikolizi, vidéchi slàvù, i uſcivanje Djevize Marje.

III. Ràſmiſcgljaj, Kàko Trojſtvo Prìsvetó ſtavgljaje dà sjede nà Prìſtoglje òd slàvé, Kojáſe doſtojáſcè gné Velicjanſtvù, Kàkono Kràglizi òd Nèba, i ſemgljé, i davajoj Krùnnu Cesàrsku òd trj Krùnne, Kojé òdgovaraju nà trj Klpa Boſcanſtvena, Kàko i Arka òd ſakona, Kojá bj prìlika, i slamenovaſce ovú ſgivù Arku Bòſciju, (Kàkoje ſové Svèti Ivan Damaſcéno: *Hodie ſacra, & animata Arka Dei viventis, quæ ſuum in utero concepit Cratorèm requieſcit in Templo Dòmini*), bjeſce okrugnena s'ſtrjema Krùnami. Pàrvujoj ſtavgljá Vjecnj Otàz òd priſuhoga slata sà slamènovat gljùbav s' kojomjoj dàde svòga jedinoga Sijna: *Corònа aurea ſuper Caput ejus*. Drùgujoj ſtavgljà Sijn òd pridragoga Kamenja, Kàkonoje i òn Kàmi nughlaſt, alliti nà Kantúnè: *Poſuiſti ſuper Caput ejus Corònam de làpide pretioſo*. A' trèchjú Dùh Svèti, Kàkono Vjerenik, Kojoj dàva jednu òd nelſreccené ljepoté ú slàmenje òd ràslikoſti, i mnòſctva òd darovà, i milloſtj, s' Kojemajoj nareſcuje Dùſcù: *Corònam pulcritudinis ſuper Caput ejus*.

Od Dòbarà Boſcijeh.

§. IX.

VEomaje Koriſno ràſmiſcgljanje òd Dòbará, Kojanamje blagodàrno Goſpodin Bógh ucinjo; ſató hòchje gnegovo Velicjànſtvo, dàſmo-

Digitized by Google

dàſmomu veoma hàrni nà gnègova millosàrdja, Kojáſu neìsrecce-na, à oſſobita mnòga, svàkoga Cjovjeka. Ràſmichljanje òd Ko-ijeh bìtchje làſno onému, *Koijh* bùdé prìmio, i cinitmuchjè gljù-bit svòga Dobrocinza, tòlikó vècchje, *Kòlikoſu* milloſti oſſobit-je. Svà ová Ràſmiſcgljanja veomaſu jaká, i podobna sà pokrenut nàſcá sàrza nà gljùbav Bòſciju; èr gnèkaſu opchjena, à gnèka oſ-ſobitá, i sà mòchijh ràſmiſcgljat, *Kàkoſe* priſtoj, imàſc ſtavit nà pamét trj Poglavja, alliti Punta ù svàkomu dòbru, i dàru Bòſciemu.

I. Ràſmiſcgljaj, i ràſghledaj ù tvojoj paméti veoma dòbro, *Koje* onij Goſpodin, *Kojti* cinj dòbro, i milloſti udjegljuje, i vidjechjeſc, daje, nè jedan *Krágl* ſemaglskj; nù *Kràgl* òd *Kragljevà*, i Stvo-ritegl ſvjeh ſtvarj, prìd *Koijemſu* svàkolika mogujſtva ſvjetov-nà pràh, pepeo, i ghnuſoba; èr mogujſtvo, ſnanje, i dòbrota gnègova iſvàrsnaſſu, i nejmaju ighda svàrhé.

II. Ràſmisli, *Kòmu* ovij tòlikó velik Goſpodar cinij dòbro? I nàchi-eſc, dà tèbbi ò Cjovjece potiſctenij, Koij netrajeſc vrjeme ù drùgomu velle pùtá, neghli ù gnegovjem uvrjedám.

III. Ràſmisli, ſaſctoti cinj tòliká dòbra? Sàmo sà gnegovù neìſrecce-nu gljùbav; èr òd cjaſſa ù Kojteje ſtvorjo, gledate s'okom blà-ghjem, i gljùbeſcglivjem, i odlucioje, ù gnègovù Vjekuvjecjan-ſtvù cinitti dòbro, nejmajuchi òd tèbbe ijedné pótrebe.

Ová svà trj Poglavja, alliti Punta imajuſe prinjéti prìko pàmeti nà pocetak òd svijeh Ràſmiſcgljanja òd dòbara Boſcjanſtvenjeh.

Od Satvàranja.

§. X.

I. U'ovemu pàrvómu dòbru òd Satvàranja imáſc ràſmiſcgljati, *Kà*-ko onij Bógh neiſmjerni, i neìſrecceni Ktje sà sàmu svoju neìsvàrſcenu dòbrotu, isvaditte òd nebijtja nà bitje, ucinjuſcite nà svòju sliku, i prìliku.

II. Ràſmiſcgljaj Dùſcu neumàrlú, Kojutje dó, dàga uſgivaſc, i gljù-biſc pò svè vjeke vjeká.

III. Ràſmiſcgljaj, datje dó Tjelo, Kojéſi primjo s'tòlikó ochjuchjen-já potrebnitjeh sà ſgivjet, i ràſghledàj Kakavbi bjó, dati ma-jnká jedno òd gnjh, i ſahvàlimu, dà nije dopuſtjo, *Kàkono* mnoſijem drùsjema, dàſi bès *Kòga* òd gnjh.

IV. Ràſmiſcgljaj Pribivaliſcte òd ovegà Svjeta, Kojetje Kàkono gljùb-gljeſcgliv Otaz pripravjo s'tolizjema ſtvàrima sà tvoju slùſcbu. Savàrſcichjeſc ovó Ràſmiſcgljanje, dàvajuchi hvàle Gòſpodinu Bò-

ghu

Digitized by Google

ghu sà ovó dòbro Kojetije ucinjo ſtvarajuchite, ſnàuſci òn, Kòlikoga imaſce slò slùſciti, i pitachjeſc ù gnega millòs, dati dopuſtij, dàga unaprjeda bùdéſc vechma gljùbiti, i slùſciti.

Od Sadàrſcanja.

§. XL.

I. Ù ovemu drùgomu dòbru, Kojeje ſadàrſcanje, ù bitju, i ù ſgivotu, *K*ògatje Gòſpodin Bògh milloſtivo dó, imaſc ràſmiſcgljati, *K*àko Gòſpodin Bógh nàſc, nè sàmó imoje pomuju sà dàtti bitje; nù jòſctera i sà ſadàrſcatte ù gnèmu, imauſci misò òd tèbbe jòſc ù Utrobi tvojé Majke, ù *K*oioj nije dopuſtjo, dà poghinéſc, *K*àkono vellé, i vellé drùſjeh.

II. Vìgh, i ràſmisli mnòghe poghibje ód *K*ojechjete bit Gòſpodin Bògh Milloſtjvi oslobodjo; *K*òlikrat pomògote, i ùſdàrſcjó s' svojóm Svètom milloſtim, i providjenjem, dà nèbj upó ù gné, i odvratiote òd mjeſtá, ghdje ſtàhu skrivene, *K*àkono tòliké ſancize cekajuchite, i *K*òlikojh tij iſti ſnáſc òd *K*oijehteje milloſtivo oslobodjo, bjùſci mallomagne nèghli ù gnìh rùkami, i òd *K*òlikó nemóchij, nebjùſci oslobodjo drùsjeh mnòſjeh.

III. Ràſmiſcgljaj, *K*àkote Gòſpodin Bógh ùſdárſcij, i provigjati hrànù, i odjechju, mòſce bìt bès trùda tvòga, bjùſci drùsjeh bogljeh òd tèbbe, *K*oij dòbivaju gnìh jeſteosku, i odjechju ſnòjem òd svògha òbraſa; drùſij s' poghibjom, i ſctetom òd svojé Dùſcé, hotéchi gnegovo vellicjanſtvo ucinitti tèbbi ovó blagodàrje, i millòs.

IV. Ràſmiſcgljai svè milloſti, i dòbra *K*ojaje Gòſpodin Bógh ucinjo svèmu svòmu ſtvorènju, bjùſcje svè tò bilo dobro tvoje; èrje sà tè dó ljepotu, slàtkos, i svè drùghé isvàrsnoſti svèmu ſtvorenju, *K*ojé ſtvàri vècchje pomagaju, i slùſce tèbbe, nèghli sàme sèbbe, *K*àkono hagline, *K*ojé Otaz cinij svòmu Sijnu, sàsve dàſu òne ljepe, tó vèch slùſcj Sijnu, *K*oijh nòſsj, i uſgivà, nèghli gnèmu.

Savàrſcichjeſc ovó Ràſmiſcgljanje ſahvagljujuchi Gòspodinu Bòghu nà ovemu dàru, i dòbru, mollechiga, dàti dopuſtj millós, dà ù svàkomu ſtvorenju bùdéſc poſnat gnegovú veliku gljùbav, i dà unaprjeda bùdeſcga vèchma gljùbit i pò gnimáh.

Od

Digitized by Google

Od OdKùpgljènja.

§. XII.

I. SNaj, dàje trèchj dár, alliti dòbro, onó òd Odkupgljenja, i ſató ù ovemu pàrvómu Poglavjù, alliti Puntu imàſc ràſmiſcgljati tkoje onij, tkò uſimnje pòmnju sà pomochte? Nè drùghi, nèghli sàm Stvoritegl Nèbá, i ſemgljé, Gòſpodár Andjoskij, i Gljùdskij, prid *Koijemſe* tréſu svì Nèbeskij Dvoranni.

II. Ràſmiſcgljaj, vìgh, i pòſnaj, *Kàkó* onó vjecnó Vellicjanſtvo slasj s' svoga Priſtoglja ù jednu Utrobu Djevicianskù, i ràghjaſe ù jednoj *Kognuſcnizi* s' tòlizjem uboſctvom, *Kàko* proljevà svoju Kàrv osmj dàn pò Poroghjenju, i *Kàkó* bjeſcj ìs prìd *Kràglja* Iruda ù Egipat.

III. Ràſmiſcgljai, sà *Koga* patij; nè sà Andjele, ne sà Serafine &c. nèghli sà Gljudi, sà jedno ſtvorenje tòliko tùſcno, i nevoglno, i ù Dùſci, i ù Tjélu.

IV. Ràſmiſcgljaj, i vìgh ùſrok, sà koij patij; ràdi sàme ſvojé neìſmjerne dòbroté, nejmajuchi pètrebe òd nàs.

Savàrſcichjeſc ovó Ràſmiſcgljanje, davajuchi hvàle Goſpodinu Bòghu sà tòlikó velikó dòbro, pitajuchimu, dà unaprjeda bùdéſc pòſnat gnègovú priveliku gljùbav, i dà ſveghjerize imat bùdéſc pòſcjudu sà pàtit sà gnù.

Od Sàſvànja, i Svetotajſtva; alliti Svètjeh SaKramenata.

§. XIII.

I. U' ovemù pàrvómu Poglavju, alliti puntu Cetvàrtoga dòbrocinſtva òd Saſvánja, i Svetotajſtva tàſmiſcgljaj, dà sàſve dàje Jeſus Iſukárs umró sà tèbbe nà priteſckom Dàrvú òd Krìſca; nù dàte nije sàſvó nà pravú Vjerru, i nà ſpoſnanje òd ſvòga Svètoga sàkona, i ucinjote ſvoijem ſijnom pò Svetomu Kàrſctenju: Bjobi oſtó, Kàkonoje oſtallo vèlle, i vèlle drùsjeh Gljùdi, i Dàrſcavà bès djella doſtojna, i mòchj Krepoſné, i temeglité sà ſahranitſe, i ktje sà ſvoju sàmu dòbrotú neìſvàrſcenu, dàſi òd ònega maloga broja òd Iſabranjeh.

II. Ràſmiſcgljàj, Kàko Goſpodin Bógh ucinij, i òſtavij Sakramenat òd Potvàrghjenja sà dàtti ſnàghu, i jakós prèma Napaſtima

Digitized by Google

vidjenjem, i nevidjenjem, ſuprotivnjem gnègovoj Svètoj Vjerri, i Iſtinni. I akobi pò kojoj nèſrechi upó ù grjeh ſmàrtnj, uteziſe nà Sakramenat òd Svète Pokorré, dàtiga proſtij, odkrjvajuchj tj tvoj grjéh iſtinito, i zjelovitto jednomu Iſpovjednſku gnegovú Namjeſniku s' bòleſtim, i s' odlukom temeglitóm sà vècchje ighda nà ijedan grjéh nepovratitſe; i pròmisli, dà dòſtojan tij bùduchi ságn mùkká vjekovitjeh, i oghgna vàſdaſcgnega: Gnegovo Vellicjanſtvo oné ſtrahovité mùkké promjenilotje ù jedan ljék, i nàcin tòliko làſtan.

III. Ràſmiſcgljaj pòmóch, kojutie dó Goſpodin Bógh potom Kakoteje sàſvó, dà bùdéſc napredovat ù gnegovú Svètomu Sàkonu, i raſtjet ù gnegovoj Svètoj gljùbavi, kojaje òn iſtj ù Prìſvetomu Sakramentu òd Otara, ſtiſnuvſciſe ù jedan malahan okolijſc; alliti ù jednu Oſtiu, onij, kòga nèmoſce ſadàrſcati nì Nèbo, nì Semglja, nèká ù tvoijeh pòtrebáh mòſceſcſe utecchi k' gnèmu, i pitatmu pòmoch, i pridatga Bòghu Otzu ù poſvetiliſcte sà tvoje grjehe, i proſitmu s' vellikijem uffanjem pò tèmu pridanju obilnos òd ſvijeh Milloſtj.

IV. Ràſmiſcgljaj vratiti, i dàtti hvàle sà dòbra, i dár òd Sakramenta òd Napokonjega Pomaſanja, Kògati òſtavij Goſpodin Bógh, nèka iſijdeſc ìs ovega ſvjeta ciſtij, i draſcij gnègovú Vellicjanſtvú, i mòch bùdéſc bitti boj s' Hùdobóm Pakgljenóm ù tvòmu napokonjemu boju.

V. Nà ſvàrhu ſahvalichjeſc Goſpodinu Bòghu nà dvá najpoſljednja Svetotajſtva, alliti Sakramenta; tó jès nà onemú òd Rèda Svètoga, s' koijemſe poſvechjuju Gljùdi Zàrkovnj, koij slùſcé, i hvàle Goſpodina Bògha ù gnihovù bitju Redovnickomu, i tàkoghjer nà onemú òd ſgenidbe, koij udjegljuje odreghjene Bòſcije milloſti ſvijem Oſgegnenjem, Koij Sgivú ù vjernoſti obechjanoj, i uſmnaſcaju gnihov Pòrod pravovjerni ù Naùku, i ſtràhu Bòſcijemu.

Ovdjchjeſc pitat millós ù Goſpodina Bògha, dàſe bùdéſc pomòchi, i okoriſtiti s' tòliko veliziem, i krepoſnjem ljezima, kojti bùdú priſtojni.

Od Opravdanja.

§. XIV.

I. U' ovemu pàrvómu Poglavju pètoga dòbra, i dàra òd Opravdanja, ràſmiſcgljaj kàko bjùſcite Goſpodin Bógh sàſvó nà ſvoju

Digitized by Google

fvoju Svètu Vjerru pò Svètomu Kàrſctènju, i bjùſcite obogatjo privèliziem darovima, i milloſtima dùhovnjem, ìſgubj tij ſvèſctoti bjèſoe dó, i upavſci ù tiſſuchju grjehá, i ghnuſobá, ighjaſce, kàkono dà nije Bògha, i dà njéſi primjo òd gnègové rùke ijednoga dòbra; i ù ſvè ovó vrjeme nektje gnègovo Velicjanſtvo, dà ſmàrt, kàkono Lupéſc bùdete pògubiti, dopuſtij, dà pobije vèlle drùsjeh, à tèbbe priceka, i dàdeti vrjeme sà pokorre.

II. Ràſmiſcgljaj, kàko ſtàvſci tij ù ovemu bitju, Ktje Goſpodin Bógh ſpomenutſe òd tèbbe, davajuchiti bès priſtanka nadahnutja, jòſctér i uſréd tvoijeh grjehá, odvrachjajuchite òd slòga, i opakoga pùta, pò kòmu hòghjaſce, à tij nieſi drùgo cinijo, nèghli bjeſcjó, i kòlikó tij vècchje bjeſcaſce, tòlikóte On vèchma ſljeghjaſce; alli nà ſvárhu vidéchi On, dà ſvè ovó iſcta neſluſcaſce, dàde jedan velik glás, s' koijem poſtavjuſci gnègovú jakós, i millosàrdje, ìſvadſte ìs grjeha onadá, kàd ſtàſce najſaboravgljenij, i najſapuchjenij ù tùgáh, i grjesjeh, i ktjette òd sùda òd gnùſobé, i nècjaſti, ucinitti sùdom òd ſvojé blàſcene Tàrpeſe.

III. Ràſmiſcgljaj Millós, Kojutie Goſpodin Bógh ucinio akoteje opravdo, i iſabró sà gnegové slàvé, i sàſve dàſe ovó iſtinitó nèmoſce ſnatti; niſcta nè màgne mòſceſe ſctogod pòſnati pò bigljeſijeh, i jedan òd najiſtinitijeh bigljegá, jès vidjeti, dàteje ìſvadjo, i oslobodjo òd tùgá, i gàdá, ù koijeh vagljaſceſe kàkono jedna ghnuſná Sgivina, i dà sàd tij màrſiiſcnà ſvè onó, ſctò prije gljùbgljáſce.

I akoje ovó ovakó, Kolikochjeſc bitti dàrſcan Goſpodinu Bòghu sà tòlikó velikó dòbro, i millós, dàſeje dòſtojo sàſvatte k' sèbbi, oſtavjuſci drùsjeh nè tòlikó sljeh, Kòlikoſi tij? Ovdi mollitchjeſc Goſpodina Bògha, dà ſavàrſci ù tèbbi onó, ſctòje pòceo, i dajmu hvàle, i slàve sà tòliká vèlika dòbra.

Od Nàpredovanja.

§. XV.

I. U' ovemu pàrvómu Poglavju, alliti Puntu ſcèſtoga dòbra òd Sadàrſcanja ù Milloſti; ràſmiſcgljaj pomnivo ù tvojoj paméti, Kàkoteje Goſpodin Bógh dò sàd dàrſcó s' ſvojóm ſvemoguchjóm Dèſnizom, nèdopùſctujuſci, dà upadéſc ù grjéh, i Kàkotije dò, dà ucinijſc kojá dòbra djella, èr ijednoga nèbi

Digitized by Google

bjó mògó uciniti, dà nije bilo gnègova dàra, i dòbroté.

II. Ràsmiscgljaj nàcine, kòjetije Gospodin Bógh dó sà sadàrscjatte ù gnegovoj Svètoj milloshi; kòlikó Pripovjedalaza gorùchjeh, kòlikó gljùbescglivjeh Ispovjedniká, kòlikó kgnigá Svètijeh, kòlikó vjernijeh Prjategljá, kojé své ové stvàri, i drùghé neìsbrojne ìsnaghje gnègovo vèlikó millosàrdje, dà tij nèbi sàgrjescijo.

III. Ràsmiscgljaj, kòlikó Gospodin Bógh Ktje, i iská tvoje vjecnó spasenje, odrediusci, i davajuchiti jednoga òd svoijeh Dvoraná, dà hodij s' tòbóm, i dàte cjùva dnèvi, i nòcchi; tò jès dòbroga Andjela Strascanina sà osloboditte òd poghibjá, i sùprotivá.

IV. Ràsmiscgljaj, kòlikochje bitti pòghibjá, òd Koijehchjete Gospodin Bógh bìt oslobodjo? Od Kòlikó sgodá bitchjette uklonio, ù kojé dàsi bjó upó, bjobi ìsgubjo gnègovú Svètu millós; òd Kòlikochjete grjehá bìt facjuvó, pòkli svè oné grjehe, Kojeje ucinio jedan Cjovjek, mòsceih i drùghi Cjovjek uciniti. Kòlikrát ùsdàrscjoje Vràga Pakgljenòga, dàte nèbi nàpastovo onolikó, Kòlikoje òn nàstojo; alliti sà najmagne nedopustjomu, dàte pridòbije s' gnègovijem silnijem napastovanima.

V. Ràsmiscgljaj, dà dostojuvsci tij sà tvoja pomajnkanja, dà Gospodin Bógh dopustj, dà tij upadésc ù grjéh, nije ktjello gnègovo Vellicjanstvo tàrpechite, i podnoschite dò sàdá.

Ovdi mollichjesc Gospodina Bògha, dàte unaprjeda neìspustij ìs svoijeh rùká svèmoghuchjeh, sàsve dàsi tègá dostojan ràdi tvoijeh tèsckijeh grjehá, i dàtchjescmu hvàle sà bjùscite sàdàrscó ù svoioj Svòtoj Millosti.

Ovij istj nàcin obsluscì nà svàrsi òd Ràsmiscgljanja svàrhu svjeh Poglavjá, alliti Punatá, Kojésmo rèkli ù ovemu tridestomu Vjegbanju ód Mollitve Pametne dàvsci hvàle Gospodinu Bòghu sà onó Otajstvo, Kògasi ràsmiscgljó; alli sà bjùscite oslobodjo òd tèghá pedepsanjá, alliti grjehá, pitausci kojú ossobitu stvár prilicnu onemu Ràsmiscgljanju, à pòslje millós, i svè ostaló, schtoseje rèklo odisgara. Tàkó bùdi.

SLAVA BOGHU.

TRE-

Digitized by Google

TRECHI DJO

NAUKA KÆRSTJANSKOGA

ALLITI

Vjègbanja ù Kùſcanjù

VJEGBANJE XXXI.

V' Trèchjoj ſtvàri potrebnitoj Kàrſtjaninu sà ſahranitſe; tò jès ù Gljùbavi Bòſcioj.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjaje Trèchja Stvàr, Kojaje potrebnita Karſtjaninu sà ſahranitſe?

N. Jès Gljùbav Bòſcja, i Bratinska.

V. Sctòje Gljùbav Bòſcja, i Bratinska?

N. Jès jedna Krèpos vàrhunàravna, poſtavgljena òd Goſpodina Bògha ù Dùſcu nàſcu, s' Kòjom gljùbimo Goſpodina Bògha vàrh svjeh innjeh ſtvarj, à Iskargnega nàſcega, Kàkono nàs iſtjeh ràdi Goſpodina Bògha, i ováſe sòvé trèchja Krepós Boghoslovna.

V. Saſctòſe ovà Krepós sòvé Boghoslovna?

N. E'r ová ghleda Goſpodina Bògha, i s' gnomeſe Dùſca nàſca uſdiſce sà gljùbitga vàrh svjeh innjeh ſtvarj.

V. Dà ová Krepòs òd Gljùbavi Bòſcje, i Bratinske, allje vèchjá, alli magna òd oſtaljeh Krepoſtj?

N. Gljùbav Bòſcja, i Bratinska jès krepós najvechja òd svjeh innjeh Krepoſtj, i tolikóje vèlika, dà tkoje imá, nèmoſce iſgubit Raja Nebeskoga, ako prje nelſgubj ovù Krèpós òd Gljùbavi.

V. Tkoije uſrok, dà onj, Koj, nejma ové Krepoſti òd Gljùbavi Bòſcje, i Bratinske, dàſe nèmoſce ſahranit?

N. Erje Gljùbav Bòſcia, i Bratinska dovàrſcenje svèga sàkona Bòſcjega.

V. A'

Digitized by Google

V. A' jùrſe govori, dà onj, Koj nejma, alliti nè ſpovjédà Vjerrù Svètu, dàſe nè mòſce ſahranit; sà Koj dàke ufrok prilagaſe jòſc K' Vjerri Svètoj Gljùbav Bòſcja, i Bratinska?

N. E'r jòſc, dà jedan ima svekolike krepoſti, kakono nà priliku nadarenje varhunaravno sà ciniti cjudeſſa, i dà ràſdjeli svè svoje bitje, alliti imagne Ubosjem, i dàſe podloſcſ sà bit ſpàrſcens nà oghnju sà Svètu Vjerru, nèbimu iſcta slùſcillo, Kàd nèbi imó ové Svète Krèpoſti òd Bòſcje, i Bratinske Gljùbavi.

V. Kòjá dáke vélika djélla ù nàmi tvorj, i poraghja ovà gljùbav Bòſcia, i Bratinska?

N. Cinj, dànamje jaram Goſpodinov ugodan, i sladak, i dà podpunno, i zjellovitto obsluſcimo Bòſcje Svète ſapovjedi, i cininame ſabavgljati ù Krèpoſtima, i rasbira, i raslucjuje Sinove òd ſpaſſenja, òd Sinova òd Iſgubjenja.

V. Dà ová Krèpós òd Bòſcje, i Bratinske Gljùbavi mòſceliſe iſnachi medju greſcnizima?

N. Ovaje Krèpós ſamjeh onnjeh, Kojſu dòbri, i Baſctinizi Kragljeſtva Nebeskoga, bjuſcje obicjaj rjeti, dà Kòlikoſe ima òd Gljùbavi Bòſcje, i Bratinske, dàſe tolikò ima òd Svetigne.

V. Dà Kolikoje ſapovjedi òd Gljùbavi?

N. Jèſu sàme dvje.

V. Dà tkonamje dó, i naucionàs ové dvje ſapovjedi òd Gljùbavi?

N. Oſſobito nàſc Jeſus Iſukars ù gnegovù Svèromu Vanghjelju dònamje i naucjonasje.

V. Dà Kòjaje pàrvá sàpovjed òd Gljùbavi?

N. Gljùbi Goſpodina Bògha tvóga ſàsvjem ſàrzem tvojjem, sásvóm Dùſcóm tvojóm, i sàsvóm pàmetim tvojóm, i ſasviem jakoſtima tvojjem.

V. Dà allje dàrſcanſtvo nàſce gljùbit Goſpodina Bògha, allje sàmo dòbro gljùbitga?

N. Nje sàmo dòbro, nùje jòſc i darſcanſtvo nàſce gljùbit Goſpodina Bògha: pacekje ovó jòſc najpoglavitja, i najpotrebnitja sàpovjed òd svègha gnegova Svètoga sàkona, i najparvo, i najnedopuſctivo dàrſcanſtvo svakoga Karſtjanina.

V. Tòt dàke i Mladichi òd màllo ljeta bitchje dàrſcani gljùbit Goſpodina Bògha?

N. Ovoje jedna ſapovjed, Koja nàs svjeh veoma òſctro cinj dàrſcanjeh gljùbit Goſpodina Bògha, udigl cimsmo doparli nà podpunnò ſpoſnanje òd ràſuma, i òd ràsborſtva.

V. Dà ſaſctò tàkó bàrſo, i tàkó onojàs imamo ovó tèſckó dàrſcanſtvo sà gljùbit Goſpodina Bògha?

N. E'r

N. E'r bjuſci mj nà ovemu ſvjétu, sàmo sà ovù svàrhu, tò jès sà udiglje, gljùbit Goſpodina Bògha cjem pò pùtu od ràſuma, i ràsborſtva dopàrlismo sà mochga poſnat ,dàrſcjanismo jòſc i gliùbitga.

V. Dà akoje tàkó, Kàko vjerujemo dàje: Mollimovàs naucitenàs, Kakoſe ima gljùbit Goſpodin Bógh, i ù cèmuſe uſdàrſci ová gljùbav sà gljùbitga?

N. Prje nègolivàm odgovorim, rezitemi, ſctò ciníte vj sà gljùbit vàſcega Oza, vàſcu Majku, vàſcega drùga, Goſpodara, Prjateglja, i ù cèmu vj zjenite, dàſe usdàrſcí ová vàſca Gljùbav.

V. Sà rjetvàm iſtinito, mijh sàmo gljùbimo: alli nitti snàmo, nitti màgne umjemo rjtvàm ù cèmuſe uſdàrſcí ová nàſca gljùbav prèma gnima?

N. Javamchju rjéti: Vj Kàd gljùbite vàſcega Oza, i vàſcega Prjateglja &c. imate ù vàmi jednu veliku pomnju sà neoſcaloſtivitjh ù ijednoj ſtvàri; hotjelibiſte ù svèmu ſuſreſtit gnihovù poſcjudu, gnihovù vòglju, i nàsladu: Scjaloſtiviteſe svàkoj gnihovoi ſctetti; à uſcivate i radujeteſe svàkoj gnihovoj, Kòriſti, i napredku, tòli nje ovakó.

V. Tolikoje, i sveje tó vèch nègli iſtinito?

N. I svjem tjem, vj njeſte ſadovoglni òd svègha tègha, nèghli jòſc mislite, i ceſtje Kratſe ſpomignete òd onega, Kòga gljùbite; ſcjudite vidjetga, i s'gnimeſe dòbrovoglno raſgovarate, sveghjerize s'gnim ſajedno opchite, i ſgjudite sveghjerize cjùtti ò gnèmu dòbro besjediti.

V. Tàkoghjer i tòje svè iſtinitto?

N. Dà Kadbivàs já sàd upitó: Kòvasje nàucjo té ſtvàrſ, i nà tj nàcin gljùbit? Vibiſtemi odgovorilli, dà ù tèsjem ſtvàrima njeſte imalli ikakva Nàuciteglja, bjùſci bilo dòſta pócet gljùbit, i tàkó iſta gljùbav taj cjàs naucilavasje cinit onó, ſctòſe ima.

V. Tàkoje, Kàko vj iſtí govoríte, i prèm pravedno: Alli mivàs nèpitamo, dànàs nàuciſte sà gljùbit Stvòrre; nèghli ſgjudimo, i iſctemo, dànam vj iſtomacite, ù cèmuſe ſadàrſci ová Gljùbav Bòſcja, i onó ſctò imamo ciniti sà gljùbit Goſpodina Bògha nàſcega Stvoriteglja, i Odkupiteglja?

N. A' javam odgovaram, dàſe nà iſti nàcin djelluje; Hòchju rjéti, dà sà gljùbit Goſpodina Bògha najprje ſadàrſciſe bjéſcatti òd grjeha Smartnoga, i òd gnègovjeh prigodá, vèch nègh òd ijednoga drùgoga slà, èrje grjeh ſmàrtni màrsèch Gospodinu Bòghu, i cininém gùbit gnègovù Svètu millós; i tàkoghjer jòſc i òd grjehá oproſtivjeh, alliti Venialjeh, Kolikoje s'nàſce ſtrané mogúchje; i sàſve dà ovj grjéſi oproſtivi neporaſcuju gljùbav Bòſcju,

Digitized by Google

ſcju, nìſcta nè màgne ſtudeneje, i oslabgljvaju.

V. Dà ſctòſe drùgo ima ciniti sà gljùbit Goſpodina Bògha?

N. Priſtojnoje, i potrebnoje imatti poſcjudu, i naslaghivatſe, dàje Gospodin Bògh onó privelikó dòbro Kojeje, i ſcjudjeti, dà bùde poſnan, i gljùbjen òd svàkoga; ſabavgljatſe ù djellima òd gnegove sluſcbe, i nàſtojati Kòlikoſe vechma mòſce, s' nàſcjem dòbrjem iſghlédóm, i ſasvóm hitróſtim prighnuti, i priteghnuti svàkoga, dàgha bùde vjerno gljùbiti.

V. Veoma laſno, i ljepo ciniliſtenàm ſpoſnatti ù cèmuſe ſadàrſci Gljùbav Bòſcja; sàd mollimovàs, rezitenàm Kàd, i ù Kojoj ſgòdi, alliti prigodi dàrſcanismoga gljùbit?

N. Kàdbivàs ja uſeo ispitivati, kàd, i ù kojoj sgòdi, alliti prigodi, jedan Sijn isvàrtan dàrſcanje gljùbiti svòga dòbroga Oza, Vjerenik Vjerenizu, Prjategl svóga dragoga Prjateglja, ſctobiſtemi vj nà tó odgovorilli?

V. Reklibismovàm, dàſuj dàrſcani gljùbiti sveghjerize: Hòchju rjéti; nè dà sveghjerize bés priſtanka imaju ſtati prìd gnìma, cinèchi djella òd glùbàvi: nù dà sveghjerize imaju ù gnihovù sàrzu ovù odluku sà nè uvrjeditjh ù ijednoj ſtvàri, nèghli cinitjm onò, ſctojmje ugodnje, i òd gnihove voglje, i pòſcjude.

N. Prèm tàkoſmo i mj dàrſcani gljùbit Goſpodina Bògha, sàſve dà sveghjerize, i bès priſtanka njeſmo dàrſcani ciniti djella òd Gljùbavi (biuſciſmo dàrſcani cinitih gnèke pùte priko godiſcta) alli jùr ſveghjerize imamo imati ovù odluku namiſcgljenu sà bitmu ſveghjerize milli, dràſi, i ugodni, i bìt ſpravni prje iſgùbit svè innó, nèghli gnegovù svètu millos, i prjateglſtvo.

V. Dà *Kòlikoſmo* dàrſcani gljùbit Goſpodina Bogha? Jèlli dòſta gljubitga onolikó, *Kòliko* gljùbimo inne ſtvàri, nà priliku, *Kòliko* Sijn dòbri gljùbi svoga Oza, Prjategl svoga dragoga Prjateglja?

N. Gljùbav, s' *Kòjom* mj imamo gljùbiti Gospodina Bògha, ima bitti vèchja nèghljé ijedna drùga; èrsmo mj dàrſcani gljùbit Gospodina Bógha vàrh svjeh innjeh ſtvàrj.

V. Sctò hòchje rjeti gljùbit Gòſpodina Bògha vàrh svjeh innjeh ſtvarj?

N. Hòchje rjéti; dà prje imamo naſtojati, i dà vèlle vechju pomnju imamo imat òd Bòſcje milloſti, i òd gnegova Prjateglſtva, nèghli òd ijedne drùghe ſtvàri, Kojanamje milla, draga, i ugodna; *Kàkonoſu* dòbra, i raskoſce vremenite: Pàcek jòſc vèchje nèghli i iſti nàſc ſgivot, nà tàkj nàcin dà imamo bit vèchma prighnuti sà iſgubit svè ovè biguchje, i neſtavne ſtvàri, nèghli ù icem nàſcega dòbroga, i milloſtivoga Bògha teſcko uvriedit.

V. Pokli mj imamo ovó veliko dàrſcanſtvo sà gljùbit Goſpodina Bògha

Bògha, i gljùbitga vàrh ſvjeh innjeh ſtvàrí: Mollimovàs napomenitenam jòſc i kojgod uſrok, Kojchjenàs probudit sà vechmaga gliùbit.

N. Hochju dòbrovoglno: Rezitemi, sà koj uſrok vj gljùbite, i hòchjete dòbro onò Cegljade, alliti onú ſtvar? Rjetmichjete mòſce bìt: Erje ljepo, skladno, i dòbro, alli èr uſdàrſci ù sèbi kojugod drùghu vrjednós, alliti vàrſtu; Kojavamje ugodna? Dà kòliko vèchje imate gljùbit Goſpodina Bògha, koije nedoſpjetno dòbro, i ljepota; i koj uſdàrſci ù sèbi iſtomu nà jedan oſſòbiti nàcin ſvèkolike vàrſte òd ureſcaja, i ìſvàrſnoſtj, kojeſe iſnahode ù ſvjem ſtvòrima, i kòjé vj ù vàſcoj paméti mòſcete ſamisliti, i ſgjudjeti.

V. Vi govoríſte ljepo, i dòbro, i vjerujemo, dàje tàkó, alli ové iſvàrſnoſti Bòſcjé mijh nè vidimo s' nàſcjem occima onakó, kàkojh vìdimo ù ſtvorrima, i sàtónàs nè rasbughjuju sà gljùbitga?

N. Dà tòli njeſte vèchma iſtinitj òd onegha, ſctòvam Vjerra Svèta velj, i uciväs, nèghli òd ſvègha onegha, ſctò s' vàſcjem occima ghledate, i vidite? Tót èr Goſpodina Bògha nè vidite, Vjerra Svèta neſvjedociljvàm, i nè govorilivàm, dàje Goſpodin Bógh nè sàmo dòbar; nù jòſc dàje on iſtá dòbrotta, i nè sàmo dàje on ljep; nù jòſc dàje on nedoſpjetna ljepota, i dàje ón sám ſvè dòbro; à dà ſvì ſtvorri imaju jedan najmagni djó òd onegá beskoncivoga dòbra, kojeje Goſpodin Bógh.

V. Alli mj gljùbimo ſtvòrre jòſc i sà onó dòbro, kòjé òd gnih prìmamo: A' kòjá dòbra prìmamo òd Goſpodina Bògha, dàſmoga jòſc i sà ovù ſvàrhu dàrſcani gljùbiti?

N. Kòja dòbra velite? Svà dòbra, Kòjà imate, i Kòjá jòſc ùffate sà imatti: Tj iſti vàſc Sgivot, i tòliki, i tòliki ſtvòrri, Kojvàs slùſce, njeſuli uſrok, i djella gnègove vèlike, i nèdoſpjetne gljùbavi prèma vàmi?

V. Dà jellinàm on ucinjo vèch kòjegod drùgo dòbro, oſvèm ſctònasje ſtvorio, i nà nàſcu slùſcbu, i Kòris ſtvorjo, i odredjo tòlike drùghe ſtvàri ràslike, i nèisbrojne?

N. Imatega jòſc vèchma gljùbiti, bjùſcivàsje odkupjo, i oslobodjo òd Pakla, i gnegovjeh vjekovitjeh, i ſceſtokjeh mùkká s' prozjenòm òd ſvojé neprozjénjene Kàrvi; cinéchi on vèchju zjennu òd vàſcega vjecnóga ſpaſſenja, nèghli òd iſtogha ſvòga neprozjénjenoga Sgivota, bjùſci hòtjo umrjéti kakono jedan najnepoſctenj Cjovjek nà jednomu dàrvu òd krìſca.

V. Ah Koije ovó prìveliki ùſrok sà gljùbit dòbroga, i milloſtivoga Bògha? Pomajnkaliſmo iſtinaje i kàkó tèſckó, dàgha

Digitized by Google

dò sàd njesmo gljùbili onakó, i onoliko, Kòlikosmo mòghli, i bili dàrscani sà gljùbitga.

N. A' vj òd danàs unaprjeda pocnitega gljùbiti ſasvjem sàrzem vàscjem, bjusci on ù sèbi istomu onó nèdospjetno dóbro Kojeje, i tàkóghjer sà oná privelika, i neìsbrojna dóbra, Kojavamje ucinjo, i svàk cjàs bès pristanka cinsvam.

ISGHLED.

SCtjese ù sgivotima Svètjeh, i starjeh Pustignaka, s' Kòliko vèchjom pomnjom, i svètignom ovj sgivgljahu, dà s' tòlikó vèchjem, i ràslizjem napastovagnima Hudobskjem vighjahuse nasàrnuti, i naripgljeni: Is mèdju kojeh nàpastovanja sctjese, dà jedan dàn prikasase Dùh neciſti ù prilizi Andjela Nebeskoga jednomu òd onnjeh Starjeh Svètjeh Pustignaka, govorechimu: Imàsc snàtti, dàsam ja pòslan òd Gospodina Bògha sà odkritti gnèke stvari potajne; tò jès, onj tvoj mlaghi Bràt, i veoma dràghi Prjategl, s' koijem tj sveghjerize opchjsc; dà svè sctò on nàstoj, trùdi, i pedepsce svoje Tjelo s' tòlizjem raslizjem, i sceſtokjem pedepsám, dàmuje svè salúdu, bùduchi on ù broju òd Osſughjenjeh. Od tàd onj stari Pustignak, kolikratbi ughledó onega mlaghjega Redovnika svogha Bràtta, tolikratbise gròsno saplakó. Dà nàkon gnekoliko vremena nesnajuchi onj mlaghi Redovnik usroka òd gnegova tàkó ceſta, i gorka placcja, sniscenо, i sarciano ùsegha mòlliti, dàbimu occittovo usrok svoje tàkó velike scialosti, jedabi on kàkogod mògho gnegovù scjalos osladiti. Tàd onj Starj Bràt òd gnegovjeh velikjeh molba pridobjen svèkolikomu potanko, i vjerno occìttova. Nà tó onj stavni Bògha gljùbitegl nèsmetajuchise iscta ù svoioj paméti, ovakó, i veoma mudro odgovorimu. *Gospodin Bògh svè ond, sctòje gnèmu drago, i ugodno nèk òd mènne ispunni: Pokliga jà nèsluscjm sà kragljeſtvo Nebeskò, nèghli sàmo sà dòbrotu, i gljùbav gnegovù, kòjù gnegova svèta Mùkka, i gòrka, smàrt prèm occitto svjedocèmi: I akomje pò gnegovù Millosardju Nebeskoga kragljevstva uscivanje odredjo, bùdi blagosovgljem: Tollime bòchje ù pakgljenoga oghgna vallove utopitti, gnegova vòglja bitchje pravedna, kòmuse mòsce, i smie oprjeti.* Ovi Redovnik istinito mòsceſe rjéti, dàje umjo gljùbit Gospodina Bògha; bjùsci gnegova gljùbav nje bila ù sàmjem rjecima; nù jòse Kàkono i ima bitti, i s' djellima sadrusena. Vighte dàke ò Mladichi Kòliko Gospodin Bògh usgivá, videchise gliubgljen òd nàs, i Kàko ljepo pláchja jòsc i ù ovemu vremenitomu sgivotu onú gljùbav, Kòjá nje sàmo ù rjecima;

cima; nùje gljùbav ſtavna, i iſtinita, kòja prihodi, i pridobiva ſvàku innu gljùbav. Hort. Paſt. trac. de Charit. ſect. 2.

VJEGBANJE XXXII.

U' Gljùbavi nàſcega IsKargnega.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. BUduchinam ù proſcaſtomu Vjegbanju rèkli, dàſu dvje ſapovjedi òd Gljùbavi; à nèbjùſcinam ukaſali, ni Iſtomacili, nègli sàmo pàrvù òd reccenjeh ſapovjedi. Hotjelibiſmo, dànàm sàd Iſtomacite, i reccete, kòjaje drùga ſapovjed òd Gljùbavi?

N. Hòchju dòbrovoglno: Drùghaje sàpovjed: *Gljùbi Iskàrgnega tvòga, kàkono sèbe iſtoga*; èr bès Gljùbavi òd Iskàrgnega nèmoſceſe imatti pràva gljùbav Bòſcja; tò jès, dà onj, koj nè gljùbi ſvòga Iskargnega, dà nè gljùbi ni Goſpodina Bògha.

V. Rèzitemi, tkòje nàſc Iskàrgni?

N. Nàſc Iskàrgni jès ſvàki Cjovjek, illje Vjeran, illi Nevjeran, illje dóbar, illi só; illje Prjategl, illi Neprjategl; ù jednu rjée ſvàki Cjovjek ſtvòren nà sliku, i prìliku Bòſcju, bjùſci pòdoban sà ſtèchi slavù Nèbesku.

V. Sà koj uſròk mj imamo gljùbit nàſcega Iskàrgnega?

N. Er gljùbav, kòju noſſimo, i kàſcemo nàſcemu Iskarnjemu, ima bitti ſveghjerize ràdi Goſpodina Bògha, i sàtó imamoga gljùbiti, èrnam on ſapovjedá, èrbo oncjàs nàkon ſapovjedi òd Bòſcje gljùbavi, najvechjaje, i najpoghlavitja sàpovjed gnègova, ù Kojojnam ſapovjeda, dà gljùbimo nàſcega Iskàrgnega.

V. Dà jelli vèch koj drùghi ràslogh?

N. Jès jòſc i ovj, bjùſci mj ſvikolizi Sinovi Bòſcj, ſtvòreni òd gnegha nà sljku, i priliku gnègovù, ſvìkolizi odkupgljeni s' Kàrvim Jeſuſſa Iſukàrſta, i tàkóghjer ſvìKolizi gljùbgljeni, òd Goſpodina Bògha.

V. Dàke kàd jà gljùbim mòga Iskàrgnegna, èrmi cinj kojegod dòbro, èrje ljep, èrmje mjo, i ùgodan, tòt ová moja gljùbav nje dòbra?

N. Tòſe prje mòſce rjéti, dà tj gljùbiſc tèbe iſtoga, kòris, i ſadovoglju tvoju, ù Iskàrnjemu tvòmu: ghdje gljùbav, kójú imàſc imatti tvómu Iskarnjemu, ima ghledat dóbro, i kòrìs gnegovù.

V. Dà kàd jà gljùbim mòga Iskàrnjega, bjùſci moj Otaz, moj Brat, i moj Prjategl?

Digitized by Google

N. Nì màgne tó mòsceſc rjéti, dàie pràva Gljùbav, s' Kòjóm imàſc gljùbit tvoga Iskàrnjega, èrje tó jedna gljùbav nàravna obchjena jòſc i iſtjem Sgivinami nèrasloſcitjem; èr gljùbav, s' kojóm imamo gljùbiti nàſcega Iskàrgnega, ima bitti gljùbav vàrhu nàravna, ù Kòlikó ghleda Bógha, i èr on tàkó hòchje, i ſapovjéda.

V. Ucemuſe dàke uſdàrſci Gljùbav, s' Kòjóm jà imam gljùbiti mògha Iskarnjega?

N. Uſdàrſciſe navlàſctito, necinitmu ikakva jòſc najmagnega slà, à naſtojatmu cinit, Kòliko vèch mòſceſc onó iſtó dóbro, kójebi hótjo, dàje tèbi ucigneno òd drùgoga tvóga Iskàrnjega.

V. Dà dóbro, kóje imam cìniti mómu Iskàrnjemu, imali sàmo bitti dóbro vremenito?

N. Nejma bitti sámo dóbro vremenito, nù jóſc i Dùhovnó, tó jès imàſc naſtojati, i iskatti ſvè oné nàcine, i podpomochi, kóje moghu slùſciti tvómu Iskàrnjemu sà cinitmu ſtèchi vjecnó ſahranjenje.

V. U' Kóliko sà neucinit Kógagod slà mómu Iskàrnjemu, làſnoſe òd tègha móghu ſacjuvat; alli kóje dóbro vremenito, alliti Dùhovnó hóchjeſc, dàmu ja móghu ucinitti?

N. Imàſc imatti gljùbav, i s' millovanje prèma tvómu Iskàrnjemu, i onolikó, Kólikoſe proſtiru tvoje jakoſti; òd onó màllo ſctóti dàju tvoj ſtarij, sà gljùbav Bóſcju cìnit Ubosjem, i potrebnjem dóbrovoglno sàdùſcbinu.

V. Dà imamli jà ſctó drùgho cìniti mómu Iskàrnjemu?

N. Imàſc priſretti, i pókritti gnègova pomajnkanja, akojh ſnáſc, ukaſatſe, dàtje ſcjao, dà cjujèſc, dàſe sà gnſm Kójegod slò góvorj, uſetga braniti, alliti pàrciti, govorechi kojegod dóbro, Kójeje on ucinjo, odkrivajuchi, alliti napomegnujuchi kójugod gnègovù iſvàrſnós, s'kojomje òd Goſpodina Bógha nàdàren.

V. Dàke jà arghjavo djellujem odkrivajuchi, i pripovjedajuchi (Kàkono obicjajem Kàdgod) slàboſti, i pomajnkanja mògha drùgha, tuſcechiſe gnègovù Ozu, Nauciteglju, alliti Kòmugod drùghu gnègovù, nà gnègha?

N. Kadbiſte vj tó cinilli zjechja gorùchje pòſcude gnégova vjecnógа Spàſſenja i dàſe jednóm osvjeſti, dòbrobiſte cinilli, i ſobi bilo djello pràve gljùbavi.

V. Ja sà rjetvàm iſtinito, Kàd odkrivam Kòjegod gnègovo pomainkanje, nè mìslim onda nà tó; nù ſgjùdjm, i dràghomje, dà bùde pokaran, i pedepſan òd Nàùciteglja, i svojjeh ſtarjeh.

N. Tj tàdá grjeſciſe préma gljùbavi; èr imàſc sà svàrhu onó slò, alliti

Digitized by Google

alliti pedepſu vrémenitu tvògha Iskàrnjega, a nè gnègovo prà-vó dòbro, Kakonobiga imó imatti.

V. Ja jòſc Kàdgod odkrjem, i Kojegod occittó pomajnkagne mògha Iskàrnjega, ù Kòmugod skùppu, nà svàrhu dàse drùſi ùſmu s'gním podrùghivat?

N. Tàd tj vèchma grjeſciſc prèma gljùbavi, bjúſci ová iſctè, i hòchje, dà potàiſc, i pòkrjeſc slàboſti, i pomajnkanja tvógha Iskàrnjega, i ucſte, i svjetujè, dà cinìſc drùsjem onó, ſctòbi hòtjo, dàje tèbi òd drùsjeh ucigneno.

V. Dà onda, Kád govorimo jedan drùghomu rjèci obodgljve, ſgjùdímo Kòjegod slò, prjetimo jedan drùgomu, à Kàdgod dohodimo jòſc i dò rùká?

N. U'svjèm tjem arghjavjem nàcinima tj grjeſciſc prèma gljùbavi, Kòju imàſc imatti tvómu Iskàrnjemu, à mòſceſc làsno jòſc, i ſmàrtno ſagrjeſciti onakó, Kàkvoje slò, Kòjému ciníſc, govoríſc, alliti ſgjùdjſc, vèlikó, alliti malahno.

V. Dà onda, Kàdme tkò iſapſuje, ùſmese mnóm rùgati, i slò nàme govoriti; tòt já tàdá imam ſtát mirno, i dàrſcanſamga gljùbiti?

N. Nejmàſc gljùbiti onú gnègovù slòchju, alliti opacinu, ni onó slò, Kojeti cinj, alli nà té govorí; nù imàſc gljùbiti gnègha; èr sà svè, dà òn prohodi tàkó slò s'tòbom, ſtvorje Bòſcij, i ſtvòren nà sliku, i priliku gnègovù.

V. Mòllimvàs, nauciteme Koj nàcin jà unapriéda imam dàrſcatti ù podobnu obsluſcenju ové sàpovjedi òd gljubavi prèma mòmu Iskarnjemu?

N. Imàſc ciniti tvomu Iskarnjemu onó, ſctóbi hotjo, dàje tèbi ucigneno òd drùgoga: I tàkó imàſc iskùſcatti sàm sèbe, i rjet sèbi iſtómu; ová rjéc, Kòju ja govorím mómu Iskàrnjemu; ovó djèllo, Kòjé já ciním, alliti djellujem prèma gnèmu, billi bilo mèni dràgo, dàmje recceno, alliti dàmje ucigneno òd drùgoga mogha Iskàrnjega.

V. Rekliſte, dàsmo dàrſcani cinit nàſcemu Iskàrnjemu, né sámo dòbro uremenito; nù jóſc vèlle vèchje i dòbro Dùhovnó: Alli Kòjé dòbro Dùhovnò mòch,e ucinit jedan Mladich Ubogh, i Potreban?

N. Najprje mòchje mòllit Bògha sà gnèga, dàtmu Kojgod dòbar Iſghléd, odvratitga, i uklonitga onolikó, Kòlikò mòſce òd ſljeh prigoda, i svoijem blaghjem rjecima, i s'dòbrjem svjettima prighnutga nà Kàrſtjanskó millotvorſtvo.

V. Dà Kàd nèbismo mj cinilli tàkó, nù uſopeta, alliti protiva, bismo-

li tèſ-

Digitized by Google

li tèſcko ſagrjeſcili protiva dòbru Dùhovnòmu nàſcega Iskàrnjega?

N. Moghlibiſmo veoma tèſcko ſagrjeſciti onda, Kàdbismo prighnulli nàſcega Iskàrnjega, i priteghli, dà ucinj Kòjgod grjeh, alliga naucilli, Kojugod ſtvàr slù, i opaku: I ovóbi bjo jedan grjeh priſtraſcan, i bilibismo ſagn veoma tèſckó pedepſani òd Goſpodina Bógha; Kàkochjemo mòch vidjeti ù Vjegbanju, i tomacenju péte ſapovjedi Bòſcje.

ISGHLED.

SPovjedaſe òd jednoga Plemenita Goſpodara, nù *Kòlikò* òd Kògljena, i Kàrvi Plemenita, tòlikó ù djelljeh potſſctena, i opaka, tkòmu jèdan Boghogljùbni Redovnſk gljùbgljeſcglivo nàpomenu, i prìd occi òd gnègove pàmeti pòſtavi onú millu, i gljùbku ſàpovjed Priviſcgnega, velléchimu: *Onò iſto dòbro, Kòjè tj Sgjùdjſc, i ſceljſc, dàje tèbi òd tvòga Iskàrnjega ucigneno, i tj tvòmu Iskàrnjemu uciniga.* Ovù ſàpovjed Privìſegnega ùſe ù svojoj paméti Plémich pomnivo ràſmiſcgljati, i nà ovj nàcin sèbi iſtomu govoriti: Dà dàje tkògod mèni olli dàrſcan, olli dùſcan, nèbili já, i iskó, i hótjo, dàmi vràti, dàme plàtí, ſctómje dúſcan, ſctòmje dàrſcan? Dà dàſam jà i Ubogh, i potreban, nèbilli iskó, i ſcjudjo, dàme drùghi i pòmoſce, i usdighne ù moijem potrebámi? Ja dàke cèmu nèchju pokaſatſe blagodaran s' moijem Iskàrnjem, i onakò pomochga, *Kàkobi* ſcjùdjo, i hòtjo, dà drùsí ſamnom pokaſcuſe ù moijem i nèvogljam, i potrebám? Dòcjem ovj Plèmich i nàſtojaſce, i ſabavgljaſceſe ù obsluſcenju ové gljuveſne ſàpovjedi. Prigodiſe, dà jedan i Ubogh, i nemochjan priſtupi *K'* gnèmu ſniſcemo mollechiga, dàbiga sà onj vecer privrjeſcjo, i Kojumugod pòmoch sà gljùbav Bòſcju udjeljo. Dóbrovoglno onj Plèmich, i primiga, i utjeſci, pàcek sà vechmaga pomillovat, i usdighnut, nàkon jedné obilnè veceré naredi, i ſapovidję svoijem slùſcbenikom, dà polak iſté svojé loſcnize, i reccenomu Ubogomu loſcnizu nàciné, i pripravé: Ovakó ù sèbi ràſmiſcgljajuchi: Dànu, dàſam já ù bitju ovegá Nevoglnika, nèbilli sgjùdjo, i ſcèljo, dà s' gljùbavim, i s' zjenom bùdem ughledán, i utjeſcen? Nàkon gnèkoliko dóba nóchi, Kàko lègoſce sà pòcinut, usè onj Bólnik glaſom póniſcenjem iskat màllo vodè sà nàpitſe: Póspjeſcno Plèmich ùſta, i dighnuſe is lóſcnize sà napojtga, i otjde K' Pùccju sà ſahitit vodè, góvoréchi sàm sóbom, dànu dàſam jà ovj Bólnik, i dàme ſgeghja mùcj, i morj ſcjúdjobih, dàme drùghi napoj, i ſgeghju, dàmi ugasj. Sjde dàke nà Pùc, Káko rèkoh sà ſahititi vodé, i bùdúchi ù mraku, i bès svjechje (hùde ſgòde sà proplakat) potaknuſe, i upàde ù

Pùc,

Digitized by Google

Pùc, utopiſe, Priviſcgni dopuſctujuchi. Ová hùda ſgòda svù onù domáchju Cegljad prèm jakó oſcalòſtivi: nù allj dò bàrſo opet ſcalós ù veſſeglje Goſpodin Bògh prjobrati. Pokli nàkon Kàko onó màrtvo tjelo ìs vodé isvadiſce, oko gàrla gnègova nàghjeſe jedna ljepa Kolajna svà òd sùha slata sàkována, ureſcena slovima i pismom ovesjem: *Antequam corpus hoc aqua refrigèſceret, anima ejus jam fruebatur Deo:* I hòchje rieti; Prje nèghlì ovó Tjelo vóda rashládj, jùr Dùſca gnègova uſgivaſce Bògha. Cjùſte ò Mladichi, Kò. likoje dràga, i ugodna Goſpodinu Bòghu Gljùbav Iskàrnja, *Kò*jaſe djelluje, pomagajuchi tùſcne, i nevoglne. Nàucite i vj tàkoghjèr òd onó màllo ſctò imate, cinit djò potrebnjem, i nevoglnjem, à nè raſaſipati ù ludoſtima, i ù ispraſnoſtima, *Kà*kono obicjajete vèchkrat. Philip. Diez. tom. 2. Quad. part. 2. ſer. 4. poſt. Dom. 1.

VJEGBANJE XXXIII.

U' Tomacenju dèſet Sàpovjedj Bòſcjeh.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. GLjùbav Bòſcia, i Bratinska, Kojuſtenàm iſtomacilli ù proſcaſtjem Vjegbagnima, ſctònas navlaſctito sàveſcuje, i dàrſcanjeh cinj prèma Bòghu, i prèma nàſcjem Iskàrnjem?

N. Dà obsluſcimo déſet sàpovjédi Bòſcjeh; òd Kòjeh trj pàrvé gledaju Gospodina Bògha; à oſtále sèdam glèdaju nàs, i nàſcjeh Iskàrnjeh.

V. Sctòſu ové dèſet sàpovjedi Bòſcjeh?

N. Jèſu jedan sàkon òd Goſpodina Bògha ucignen, i ràsglaſcen, nà svàrhu dàga svàk zjelovitto obsluſcí, i onj, Kojga priſtupi, grjeſci ſmàrtno, i doſtojanje pedepſe vjekovite.

V. Kòije tò sàkon?

N. Jès sàkon òd Gljùbavi, i òd Pràvde, bjùſci ucj Cjovjeka, *Kà*ko ima prohoditi, i podnoſitſe s'Goſpodinom Bòghom, i svoijem Iskàrnjem.

V. Dà sà *Kog*àje Pùka, alliti Cegljadi bjo ucignen ovi sàkon?

N. Ovije sàkon opchjeni, èr inokupno cinj dàrſcanjeh sà obsluſcitga, nè sàmo svè *Kar*ſtjane, nù joſc i svè ſcjùdjelle, i Tùrke; Poluvjernike, i Nevjernike, tòliko Gljùdi, Koliko Sgene, Bógate, i Uboghe, Nàucne, i Nènaucne.

V. Dà ovj sàkon mòſcelli òd Kogagod bitti odpuſctèn?

N. Nje ikoga, dà ima oblás sà ovi sàkon odpuſtitì, èrje sàkon Bòſcij, i nepromigniv.

V. Sctò

Digitized by Google

V. Sčtò uſdàrſci ù sèbi ovj sàkon?
N. Uſdàrſci dèſet sàpovjedi.
V. Dà Kojéſu tó dèſſet sàpovjedi?
N. Jèſu ové, Kòje ſljede.
1. Jaſam Goſpodin Bógh tvoj, Kojſamte isveo ìs ſemgljé òd Egipta, i ìs Kùchje òd ſlùſcbe. Nèchjeſc imatti drùgoga Bògha isvàm ménne jednoga,
2. Neùſmi iſpraſno Ime Bòſcje.
3. Spomeniſe Svetkovati dán Svècanni.
4. Cjaſti Oza, i Matter.
5. Nè ubj nìkoga.
6. Nè ſagrjéſci bludno.
7. Nè ukrádi.
8. Nè rèzi Kriva svjedocjanſtva.
9. Nè poſcjúdi Cjovjek tùghjé ſgené, nì ſgenſa tùghjega Cjovjeka.
10. Ne poſcjúdì ijedne ſtvàri tùghje.
V. Tkòje dó ové dèſet sàpovjedi?
N. Od iſtoga Gospodina Bògha bileſu usjecene, udjegljane, alliti upiſane, i dàte najpàrvo ù sàkonu ſtàromu, à pòtom tògha Jeſus Iſukárs Goſpodin nàſc potvàrdjoje ù sàkonu Novomu.
V. Ghdjeſu bile dàte ové sàpovjedi, alliti sàkon?
N. Bjoje ràſglaſcen s' velikjem proslavgljenjem nà gorri òd Sinaj s' Trùbgljami Andjoskjem, s' velikóm gàrmgljavinom, i sjevanjem Nèbeskjem prid svjem Pùkom Bòſcjem.
V. Dà Kòmuje najprje bjo pridan ovj sàkon?
N. Iſti Gospodin Bógh pridadega ù rùke svóga vjernoga slughe Mojſeſſa.
V. Ovj sàkon, allje bjo upjſan nà liſtu òd Kgnighe, alli udjegljan ù Dàrvù, alli usjecen ù Kàmenu?
N. Bjoje usjecen ù dvje Plòcce òd Mramora.
V. Dà ſčtò uſdàrſce ù sèbi ové dèſet ſapovjedi?
N. Svè onó, ſčtòſe ima obsluſciti sà neùvrjediti Goſpodina Bògha, nì naſcega Iskàrnjega.
V. Dà Kòjeſu sàpovjedi, Kojé oſſobito gledaju, i utiſčte cjàs Goſpodina Bògha,
N. Jèsu pàrvé trí, èrnàs ové ucé, Kàkoſe imamo podnoſiti s'Gospodinom Bòghom s'sàrzem, s'uſtima, i s'djellima, i ovéſu bile upjſane, alliti usjecene ù párvoj Plocci, alliti ù pàrvòmu Pjſmu.
V. Dà oné, kòjé navlaſčito gledaju, i utiſčte nàſcega Iskàrnjega, Kòjésu?
N. Jèsu oſtale sèdam; èrnàs ové ucé cìnitti dòbro nàſčjem Iskàrnjem, i nècinitjm ikakve sčtète nì ù Kìpu, nì ù cjaſti, nì ù bitju; i ovéſu bile upjſane, aliti usjecene ù drùgoj Plòcci, alliti ù drùgòmu Pjsmu.

V. Ovj

Digitized by Google

V. Ovj sàkon ſelli pòtrebnit ſvàkomu sà ſahranitſe?

N. Jès svàkomu pòtrebnit, i bès ovega sàkona nèmoſceſe itko ſahranit, kàko mà vèchje mjeſta Iſukárs nàſc Goſpodin rèkoje ù ſvómu Svètomu Vanghjelju.

V. Prje nèghli pocnete tòmaciti ové dèſet ſapovjedí, ſgjùdjm, dàmi prje iſtomacite oné rjéci, Kòjeſu prìd ovjem sàpovjedima.

N. Hòchju: Onéſu rjéci, Kàkono jedan prigovor, ù Kòmuſe nàpomegnuju cèttirri ràsloga sà ukaſatnàm, dàje Goſpodin Bógh mògho dàtnam ovj sàkon, i dàſmoga dàrſcani obslùſciti.

V. U' Koijemſe rjecima Piſma Svètoga màhodi, i ùſdarſci pàrvj raslogh?

N. U' ovijem: *Jasàm Goſpodin:* Davajuchjnam nà ſnanje, dàje òn Goſpodar, koj Kàkonasje ſtvorjo òd nìſcta; tàkó jòſc mòſcenam i sàkon dàtti, Kàkono ſvoijem vlàſctitjem slùſcbenikom, alliti Podloſcnikom.

V. Drùghi ràslogh odkleſe vadj?

N. Is ové rjéci: *Bògb*: Kojá slàmegnuje najvèchjega Vladaoza, i Sùdza, i Kàko tàkj, mòſce dàtti sàkon, i pedepſati onjeh, Kòjgha neobsluſce zjelovitte.

V. Dà viſce cèſſaje utemegljen trèchi ràslogh?

N. Viſce oné rjéci: *Tvòj*: Kòjá oſvem dàrſcanſtva, Kòjé imamo sà bìt posluſcni Goſpodinu Bòghu, Kàkono nàſcemu Goſpodáru, i Sùdzu; joſeſmomu dàrſcani i pò Krepoſti òd pogodbe, Kòjú s'gnim cinímo nà Svètomu Kàrſctenju.

V. Dà Koije cettvàrti ràslogh?

N. Jès ovj bjùſciſmo nedoſpjetno dàrſcani Goſpodinu Bòghu jòſc, i zjechja harnoſti, bùduchimàs *iſveo ìs Semgljè òd Egipta, i ìs Kùchje òd slùſcbe*; tò jès oslobodjonàs òd Hùdobskóga Suſcjanſtva, alliti slùſcbe, i òd grjeha.

V. Sctò ſadarſci ù sèbi párvà sàpovjed òd ové dèſet?

N. U' ovoj pàrvoj sàpovjedi sàpovjedanàm Goſpodin Bógh, dà ſamoga gnegha imamo poſnati, i dàrſcati sà pravoga, i iſtinitoga Bògha, i dàmuſe imamo ſniſceno klagnati, i ſahvagljvatmu; i ſabragnujenam, dà ovù cjás nèjmamo dàvati ijednomu drùgomu ſtvòrru, òſvem gnèmu jednomu, alliti sàmomu.

V. Sctò hòchje rjéti Klagnatſe Goſpodinu Bòghu?

N. Hòchje rjèti, dàgha imamo cjaſtiti, i podniſcivatſe prìd gnegovjem nedoſpjetnjem Vellicjanſtvom, i dàgha imamo pòſnati sà nàſcega ſamovlaſctitoga Goſpodara, i sà Stvoriteglja ſvjeh innjeh ſtvorá.

V. Dàke Kàdnam Goſpodin Bógh sàpovjeda, dàmuſe imamo Kla-

Digitized by Google

gnati, drùgho nè iſćte, nì hòchje òd nàs, nèghli dàſe prìd gnſm podniſcujemo ſniſceno, i nìsko Klagnajuchimuſe, Kàkono nàſcemu ſamovlaſćitomu Goſpodaru, i Stvoriteglju?

N. Sà Klagnatſe Bòghu onakó, Kàkoſe ima, nje dòſta sàmo prìd gnſm podniſcivatſe s' dvornjem nàcinom, tò jès s' tjelom; nùje velle vèchje potrebnito, dàſe podniſcujemo unutàrnjem nàcinom, tò jès ù Dùſci prìd gnegovjem nèdoſpjetnjem vellicjanſtvom, i dà nàvlaſćito Dùſca nàſca bùdé prèma gnèmu pùnna cjaſti, ſtraha, i ſniſcena pokajanja.

V. Dàke tòlika niska Klezanja, i prighibanja òd Tjela, njeſu dòſta sà priſtojno Klagnatſe Goſpodinu Bóghu?

N. Podniſcenja òd Tjela jòſc dò proſtiranja vàrh Semglje Kàkono mnòsj ciné, imaju bìtti jedan iſtiniti, i occitti bigljegh òd podniſcenſtva unutàrnjega, i òd ſniſcene cjàſti ù Dùſci, i sàtó kàdſe Klanjate Goſpodinu Bóghu akomuſe sàmo s' tjelom klanjate, vàſca klagnanja nittiſu dóbra, nittiſu Goſpodinu Bóghu ſadovoglna, alliti ugodna.

V. Dà ſćòſe ima rjéti òd onesjeh, koj ulaséchi, i ìſlaséchi ìs Zàrkve Svète, nekáſcu ikakva ſlamenja, alliti bigljega òd priſtojne cjàſti, i poſćtenja nì màgne s' Tjélom, alliti sà najvechje podniſcujuchiſe s' Tjélom, prighibaju iſćtom jedno kògljeno dò ſemglje, kàkomu dragho?

N. Tj, nè sàmo neklagnajuſe Goſpodinu Bóghu onakó, kàkobi imalli Klagnatſe, nì kàkoſu dàrſcani; nù jòſc òd vèchje veomaga gàrdé, prikaſcujuchiſe prìd gnègovjem velicjanſtvom s' tòlikóm neugljudnoſtim, i s' tàkom màllóm cjaſtim, dà ù mjeſćte sà klagnatmuſe, kàſcu ù gnihovjem djellima, kò dàſe gnſm podrughuju.

V. Sćtò dàké imamo ciniti sà onakó klagnatſe Goſpodinu Bòghu, kàkoſmo dàrſcani, i kàkoſe priſtoj gnegovù Velicanſtvù?

N. Imate sàdruſciti s' podniſcenſtvima s' dvornjem òd Tjela pòdniſcenſtvo unutàrnje òd Dùſcé vàſce, i. nàſtojati, dà onda, kàdſe podniſcujete s' Tjelom prìd Goſpodinom Bòghom sà poſnatga, i klagnatmuſe kàkono vàſcemu ſamovlaſćitómu Goſpodaru, dàje Dùſca vàſca ù iſtó dòba pùnna vèlle vechje cjaſti, i pòſćtenja prìd lizem onegha beskoncivóga, alliti nèdoſpjetnóga Vellicjanſtva.

V. Pòslje nàkon kakoſtenas naucilli, i uvjegballi nàcin, s' koijemſe imamo Klagnati Goſpodinu Bóghu: Mollimovàs, dabiſtenas jòſc naucilli, i uvjegballi, i ù drùghomu djélu ové ſapovjedi, tò jès, ſaćtoſe govori: Nèshjeſc imatti drùgoga Bògha ìſvam

mènom

Digitized by Google

mènne jednoga? Dàke nejmamoſe Klàgnati ni màgne ſvètjem gnegovjem?

N. Iſtinitoje, dà s'onjem iſtjem klagnanjem, s'koijemſe klagnamo Goſpodinu Bóghu, dàſe nejmamo klagnati Svètjem gnegovjem; èr ihomu drùghomu nèpriſtojſe oná privèlika cjàs, i poſctenje, kòju imamo nòſiti Goſpodinu Bòghu, kàkono nàſcemu ſamovlaſctitomu Goſpodaru, i Stvoriteglju.

V. Dà kàkoſe dàke imamo klagnati Svètjem Bòſcjem?

N. Imatejmſe klàgnati, alliti sà bòglje rjéti cjaſtitjh s'jednóm vàrſtóm òd cjaſti, i poſctenja veoma màgnom òd oné, s'kòjóm cjaſtíte Goſpodina Bògha: Cjaſtéchijh kàko vjerne slùghe, i dràghe Prjateglje Bòſcje.

V. Dà i ová cjás, kòju bùdemo clniti Svètjem, nechjeli bìtti protivna cjàſti doſtojnoj Goſpodinu Bòghu, i tàkóghjer jòſc i prèma òvoj sàpovjedi?

N. Nèchje, nùje pàcek djello òd vèchje cjaſti, i òd vèchje slàve Bòſcje; èr mj necjaſtimo Svètjeh ù gnima iſtjem, nù sàmo ràdi Goſpodina Bògha, èr (kàkoſmo rèkli) cjàſtimojh kàkono gnegove vjerne slùghe dràghe Prjateglje, i gnegove plemenite Stvòrre.

V. Dà akó imamo Svètjem nòſſiti màgnu cjás òd oné, kòjù nòſſimo Goſpodinu Bòghu; dà sàctó prìd gnima klezamo nà kogljena?

N. Klèzamo jòſctorize i prìd Pàpom, i prìd Biskupima; i nìſcta nè màgne neraſumjemo ù nàſcoj paméti cjaſtitjh onolikó, kòlikó cjaſtíſmo Goſpodina Bògha: èr cjás ishodí, i uſdàrſciſe ù ſzjenni, koju imamo Cegljadetu, alliti klpu, kóga hóchjemo pocjaſtiti, à nè sàmó ù s'dvornjem prikaſanima òd Tjela.

V. Mj nè sàmó cjaſtimo Svètjeh, nù jòſc ù gnih pròſſimo, i mòllimo, dàke vjerujemo, dà jès jòſc i tkò drùghi oſvem Goſpodina Bógha, tkò mòſce bitti tvoraz, i pòcetak òd kògagod nàſcega dòbra?

N. Iſtinaje, dàſe imamo priporucivat, i pitat milloſti jòſc i ù Svètjeh; alli ima bitti veoma ràslicjan nàcin, s'koijemſe imamo molit, i priporucivat Goſpodinu Bòghu òd onega, s'koijemſe priporucjujemo, i mòllimo Svètjem gnegovjem.

V. U' cèmuſe dàke ſadàrſci ová ràslikós òd Mogljenja Bòſcjega, i òd Mogljenja Svètjeh gnegovjeh?

N. Sadàrſciſe ù ovemu, èr Svètjem gnegovjem nè priporucjujemoſe, nittjh mollimo, dànam òni dopùſte millós; nù sàmo dà bùdu ſrjeduſtavnizi, pomolitegli, alliti umolitegli prìd Goſpodinom Bòghom, i sàtó gnima govorimo: Svèti N. *Ora pro*

Digitized by Google

nobis, intercede pro nobis; tò jès Svèti N. Mòlli sà nàs, utezise sà nàs.

V. Dà Gospodinu Bóghu nà kojse nàcin priporucjujemo, i mollimoga?

N. Bjùsci mj snámo, dàse gnèmu sàmomu pristoj dopustivati milosti, negovorimomu, dà mòlli sà nàs, ni dàse utjece sà nàs, nù danàm dopustj millós, dà uslisci nàsce molbe, dànam prostj, i dà bùde imatti millós, i smillovanje vàrh nàs, i sàtó govorímo: *Miserere nobis, exaudi nos, parce nobis:* tó jès, smilujse nàmi, uslisci nàs, prosti nàmi.

V. Jasam dò sàd misljo, i vjerovo, dà tj, i tj Svètaz, alliti Svètiza moscenam dopustiti, i uciniti millós, i tàkó prosechje, njesam issta misljo ò Bòghu?

N. Tàkó tj misléchi, i vjerujuchi sveghjerizesi arghjavo misljo, i vjerovó, i prèma ovoj pàrvoj Bòscjoj sapovjédi djellovo; kòjáte cinj dàrscana, dà imàsc snàtti, i dà vjerujesc, dàse sàmomu Gospodinu Bòghu pristoj tvoritti millosti; à dà Svèti gnègovi imajuse sàmo mòlliti, Kàkono Umollitegli, dànamjh isprosé òd Gospodina Bògha.

V. Dàke cjás, kòjí nòssimo, i cinsmo Svètjem, nje pròtiva ovoj Bòscjoj sàpovjedi; èrimse cinj, i nòssi zjechja Gospodina Bògha: Dà kàko pàka mòscemo cjàstiti gnihove Prilike nepristupgljujuchi ovù sàpovjed?

N. Ovo pocjastjenje, nè samo nje protivno ovoj sàpovjedi; nùje stvár òd Vjerre, dà imamo cjàstiti Svètjeh Prilike; sàmó, dà cjás, i szjenu, kòju gnima prikascjujemo, i cinsmo, rasumjemoje cimitti, i prikasivati onjem Svètjem, Koijeh òne slikuju, i prikascjuju.

V. Sà rjet istinito, tòje onó, sctò ja nèumjem ràsumjeti: Hotiobih snàtti, sctò imam ràsumjeti, i snàtti ondá, kàdse klagnam prìd Kojomgod Svètjeh Prilikom?

N. Rjètchjuti: Imàsc ràsumjeti, i snàtti dà oná Prilika pò sàmoj sebi nejma ikakva dostojanstva sà bìt zjegnena, i pocjastjena, i sàtó onú szjennu, i onú cjás, kojujoj nòssisc, imascje uporavit onemu Kìpu, Kògha prikascjuje; tò jès imàsc rasumjeti Klagnatse, i cjastiti ù gnoj Jesussa Isukàrsta, Djevizu Marju, alliti Svètjeh kojse pòd onóm prilikom prikascjuju.

V. A' neutjecemolise mj jòsc i Svètjeh Prilikám sà kojugod millós issprossiti?

N. Prìlike Bòscje, i Svètjeh gnegovjeh nejmaju ikakve Krepostì sà tvorit, alliti cinit millosti; i Kadbismojh mj uffali òd gnih isprossit, mibismo prèm tèscko sagrjescili prèma ovoj pàrvoj Bòscioj sàpovjedi.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà ſacteſe dàke vèch krat priporucjujemo Svètjeh Prilikám?

N. Mjſe nè priporucjujemo gnihovjem Prilikam, nù molléchi prìd gnimah raſumjemo upràviti nàſce molbe Goſpodinu Bòghu, Djevizi Marij, i Svètjem prìd gnihovjem Prilikám.

V. A' jùrſe obicjaje rjéti, dáje oná Prilika Cjudotvorna? Dàkeſe mòſce rjeti, dà òna ima Kojugod Krepós sà milloſti djellovati?

N. Onda kàd cjujete rjéti, dàje Kòjá Prilika Svètjeh Cjudotvorna, nejmate vjerovati, dà ona ù sèbi imá Krepós sà milloſti djellovati; nù dàje Goſpodin Bógh hotjo pocjaſtiti onega Svèza, alliti onú Svètizu ù onoj gné Prilizi, cinéchi vèchje milloſtj onemu, tkòſe priporucjuje Goſpodinu Bóghu, Djevizi Marij, i Svètjem ù onemu mjeſtu, i prìd onóm Prilikóm, nèghli prìd kojóm drùghóm, i ù kòmu drùghomu mjeſtu.

V. Veomaſte dóbro ucinilli naucitme, i uvjegbatme nàcin, s' kojjem imamſe Klagnati Goſpodinu Bóghu, Svètjem gnegovjem, i gnihovjem Prilikam; èrſam dò sàd màllo ſnó, i mòſce bìt, dàſam ſvè drùghojacnje djellovo.

N. Bùdúchi ovó najpárva, i najpoghlavitja sàpovjed ſvèga Bòſcjega sàkona, veomaje potrebno, dòbroje ràſumjeti; à pák ſumnjm, dàje tkogod nèpriſtupgljuje ràdi beſumnòſti òd nèſnanſtva.

ISGHLED.

SCtjeſe ù ſgivotima òd Svètjeh, dà jedan Boghoſctovni Puſtignak nà Gòrri Maslinskoj ù Iſtocnjem ſtrànami sà mnogho, i mnogho godiſcta svòga ſgivotta sgivglje ſabavgljen ò Mollitvám, i raslizjem pokorám, s' Koijem bès priſtanka dán, i nóch pedepsàſce svoje mekoputno, i utrudjeno Tjelo; i sàsve dà sveghjerize Kùſcaſce tèſeka, i ſgeſtoka Hùdobská napaſtovanja ù svojoj pùtti; nìſcta nè màgne s' pòmochim Bòſcjom sveghjerizejh hrabreno pridobí. Alli videchiſe jednóm vèchma nèghli nà obicjajnu proſcjaſtjeh dòba naſarnut; zvilechi, i usdiſcuchi iſuſtiſe s' ovjem rjecima protiva Dùhu neciſtomu, govorechimu: *Oſtavime vèch jednóm ò moj ſlobni, i glavnj Neprjateglju, i bùditi sà doſta, dàſime napaſtovo svè vrjeme ovega mogha trudnoga, èr veoma pokorna ſgivota:* Tàd Hùdoba Pakgljena prikaſamuſe, i reccemu: *Sakunimiſe, dà nèchjeſc ighda ikomu odkritti, nì occittovati ovo, ſtochjuti rjèti, i obechjavamti, dàte nèchju ighda vèchje unaprjeda napaſtovati.* Taj cjàs cimſe dòbri Puſtignak sàkle, Hùdoba Pakgljena rèccemu. *Jà nèchju, dàſe tj vèchje unaprjeda bùdeſc Klagnati onoj Prilizi Djevize Marje s' Djeteſczem Jeſuſſom ù gné rùkami, i*

prì

Digitized by Google

prì gnè Pàrſima, Kòjù tj imàſc prì sèbi. Sctò ſacjuſci dòbri Puſtignak òſta veoma ſabuſcen, i ſmeten, i neodgovarajuchimu iſcta, poſpjeſcno uputiſe, i pòghje sà iſnáchi jednogha veoma isvàrſna, i svèta Puſtignaka pò imenu Teodora, Koj ù onoj Puſtigni pribivaſce, i svèmu pò tanko, i iſtinito skàſa, i occittova. Tàd Teodoro dòbri odgovorimu, i recce, *Bratte moj, Dùh neciſti veomateje teſcko privatjo: Imaſc ſnàtti, dà vellebi màgne slò bilo priſtati nà Hudobskà ſilna napaſtovanja, Kojati doſaghjuju, i bès priſtankate teſcko morè, nèghli netjetſe ſniſceno Klagnati Jeſuſſu, i Djevizi Marij ù gnih Svetjem Prilikàm.* Povratiuſciſe Puſtignak nà svoje prjaſcnje pribivaliſcte, ùſe vèch nèghli prje nasljedovati svoju prjaſcnju boghogljubnós prèma Jeſuſſu, i Djevjzi Marij ù onoj Prilizi, Kòjú imaſce sòbám: Dà bùduchimuſe ìs novize prikasò Dùh nèciſti, pòcemu prjetiti, dachjega odkrit sà Krivokletnika, nebjuſci obsluſcjo ſakletvù obechjanu. A' onmu tàd odgovorj: *Dà veoma dòbro ſnàſce, dà ſakletva ucignenà nèbjeſce ùredna, podobna, nì ſakonita, èrmu ſapricivaſce sà podpunno, i iſvàrſno poſnati dàrſcjanſtvo najpàrve, i najpoglavitje Bòſcje ſapovjedi, ù Kojojmu ſapovjeda, dàſe imà ſniſceno Klagnati Goſpodinu Bògbu.* Pòovemu nàuku ò Mladichi mòſcete dohititi, i dòchi ù ſpoſnanje, Kolikoje màrſechje Dùhu nèciſtomu, dàſe vj Klagnate Jeſuſſu, i Djevizi Marij navlaſctito ù gnih Svètjem Prilikám, i Kòlikoje ovò gnihovo pocjaſtjenje moguch, i krepoſtan ljék prèma napaſtovanima Hùdobskjem: Dàkeje ſtvàr veoma dòbra sveghjerize imatti prì sèbi Kòjugod Priliku Jeſuſſovù, Djevize Marje, alliti drusjeh Svètieh Boſcjeh. Abr. nel Precet. di ador. Iddio.

VJEGBANJE XXXIV.

U' Tomacenju drùghe ſapovjedi Bòſcie. Nè ùſmi iſpraſno Ime Bòſcje.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtònam Goſpodin Bògh nareghjuje, i ſapovjéda ù ovoj gnegovoj drùghoj ſapovjédi.

N. Nareghjujenam, i ſapovjéda, dà cjaſtímo Gnegovo slavno, i Svèto Ime, i joſcterizanam ſabragnuje, i sàpovjéda, dàgha neimamo tlàciti, nì s' gnimeſe laſcivo, nì iſpraſno Klèti, prikglignati, nì svjedociti.

V. Kàkoſe, i nà Koj nàcin cjaſti slavnó, i Svéto Ime Bòſcje.

V. Nà

N. Nà vèchje nàcína, *Kàkono nà priliku onda, Kàd svétkujemo, i proslavgljamo gnègove slàve, i hvále: Kàdjh oceitto odkrivamo, i spovjedamo prìd svàkjem, jòsc i prìd istjem gnegovjem neprjategljma, i onda, Kadgha snisceno ù nàsciem potrebám sasivamo.*

V. Dà nà Kojse nàcin tlàcci, slavnò; i *Svéto Ime Bòscje?*

N. Tàkoghjer nà vèchje nàcína: *Kàkono nà priliku onda, Kàdse nè pristojno, i làscivo s'gnim Kùnémo, i priklignemo, Kàdga proklignemo, i psujemo, i nà svàrhu Kàdga ispràsno sasivamo, i bès ikakva rasmiscgljanja òd nàsce pàmeti.*

V. Kàdse ràsumje, dàse jedan Kùnè bès sakonito, i nè pristojno?

N. Onda Kàdse Kùné bés onjeh nàcìná, Kojsu potrebniti sàkletvi.

V Najprje rèzitemi, scòje sakletva, i kàdse ràsumje, dàse jedan Kùné, alliti dàseje sakleo, i sà svjedocjo?

N. Hòchju: sakletvaje svàtti Gospodina Bògha sà svjedoka ù Kojojgod stvàri istinitoj, Kojase govori s' mislim, dàje on, Kàkono pàrvá, i naj istinitja istina potvàrdi svojóm ulastim, i pò pùtu òd ovegha djellà, dohodise ù sposnanje, i spovjedase, dà istina Bòscja nèmosce dòchi nà magne, ni dàse Gospodin Bògh mòsce privariti, ni privaritnàs.

V. Kòjsu tó, i Kòlikoje tjeh nàciná potrebnitjeh, i pristojnjeh, dà nàsca sakletva, alliti svjedocjanstvo bùde dòbro, alliti bès grjéha?

N. Jèsu onà trì nàcina, Kòjá Gospodin Bògh odredi ù Pjsmu Svètomu pò ùsta svògha Proroka Jeremje nà pog. 4. govorechi. *Jurabis: Vivit Dòminus, in veritate, & in Judicio, & in Justitia:* Tò jès, Kletchjéscse: Istinito, Rasboricno, i Pravedno: I bès ovà trì pàcina, nàsca sàkletva, nittje dóbra, nittje pristojna; èrse s'gnóme tlàcci, i vrjeghja Ime Gospodina Bògha, i teschose grjèsci prèma ovój drùghoj Bòscjoj sàpovjédi.

V. Scò hochje rjéti Klétse, alliti svjedocitse *istinito?*

N. Hòchje rjeti, dà oná stvàr, Kojù potvàrghjujemo s'saklétvom ima bitti istinita, i dàsmo i mj istiniti, dàje onakó, Kàkose *Kùnémo.*

V. Dà Kàdbise tkò sàkleo, alliti sasvjedocjo *Krivo*, alliti *làscivo*, billi sagrjescio?

N. Ucinjobi grjeh priteschak, i vèlle vechi òd Ubojstva; èrje màgne slò, vellj Tomàs Svéti dighnuti jednomu Cegljadetu sgivot, nèghlje iskati, i hotjetti dà Gospodin Bògh pàrvá istina, pàcek istá istina sasvjedoci, i potvàrdj, Kàkono stvár istinitu, jednu stvár, Kojaje ù sèbi istoj làscivа.

V. Cemuje tàkó, i tòliko vèlikó, i tèschó slò Klétse, alli svjedocitse krivo, alliti làscivo Gospodinom Bòghóm?

N. E'r saklignuchise mj krivó, alliti làscivo, illi mislimo, i vjerujemo,

Digitized by Google

mo, dà Gospodin Bógh nèsna istine onè stvári, sà kojuse kùnèmo, i priklignemó; illi istemo, i hòchjemo, dà snajuchi Ongné nepravednós, dàje s' vlàstim svóga Prisvétoga Imena potvàrdi, kàkono stvár istinitu, sàsve dàje lasciva.

V. Hotjobih, dàmi dàte kojgod Isghled vlsce ovega vèlikoga, i tèscoga slà, kojése clnj, saklignujuchise, i priklignujuchise krivo, alliti làscivo?

N. Hòchju: Mollimte rèzimi, alli pravedno, i istinitto, billi tj imó tòlikó vèliko smjonstvo sà mòllit jednoga Plemenita Cjovjeka, alliti kojegod drùgo veliko Cegljade, dà ù kòjugod tvoju vrèmenitu kòris krjvo, alliti làscivo ùsmese, i sasvjedocise?

V. Nèsnam, kàkovàm mòsce ighda dòchi nà pàmet, dà òd jednoga Cjovjeka tàkó cjàsna, i skladna mòscese, i imase pitati jedna stvár tàkó nècjasna, i sctétna?

N. I nischta nè màgne tkòse kùné, svjedocj, i prikligne krjvo, alliti làscivo Gospodinom Bòghóm, alliti Svètjem gnegovjem onó, sctò nèbi imó smjonstva sà pròffiti òd jednoga Cjovjeka svjetovnóga, ischte, i hòchje, dàmu Gospodin Bógh svojóm vlastim Boscanstvenom sasvjedocj, potvàrdj, i nadomjeri, dàmu lásc, kòjú gòvori; búde vjerovana.

V. Osvem istine rèkliste, dàje ù saklétvi, alliti ù svjedocjanstvù potrebnita jòse i *Rasboricnòs*; sàtó hòtjobih snàtti, sctò hòchje rjéti sàklétse, alliti sasvjedocitse s' Rrasboricnostjm?

N. Hòchje rjéti, dà imamo pomnivo ràsmisliti, i ràsghledati, alliti rasabrati ù nàscjoj paméti, jelli potrebnito, i ràsloscito saklétse, alliti sàsvjedocitse: èr innacje Kunuchise, i priklignujuchise Imenom Bòscjem, alli Svètjeh gnegovjeh sà stvàri òd nischta, alliti òd malle Kòristi, tlàcise, i ù mallosse szjeni dá:sci Prisvéto, i Prislavno Ime Bòscje, i Svètjeh gnegovjeh.

V. Mòllimvás, istomacitese s' Kòjomgod Prilicnostim.

N. Hòchju: Onda, *Kád* vj ò Mladichj ighrateše, i sabavgljatese médju vámi sá próch vrjeme; Nebilli bilo mallo mágne, nèghli rùgatse Sùdzem. Kadbiste vj iskalli, i hotjelli, dàvam on osudi s' samóm svojóm vlastim vàsca Djetinska satjezanja, kojásu òd njedne szjenne.

V. Tkò òd nàs hòchjete, dàbi smjo imati jedno tàkó, i tòliko lùdo, i nesvjesno smjonstvo sà iskatti, i hotjetti?

N. I jùr nischta nè màgne, vèlle vèchje smjonstvo imate, i tlàcite, i vrjeghjate Ime Bòscje. Onda kàdse kùnéte, i prikligate sà stvári màle, i òd nischta; èr ischtete, i nàstojte ulòsciti istoga Gospodina Bògha, dà on bùde svjedok, i dà svojóm vlastim Boscjanstvenom potvàrdi lásc, alliti dà istinu sàtaj.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà nà ſvàrhu kàkoſe kùné, alliti ſvjedocj *Pravedno*, alliti ſpravdom, kòjaje trèchi nâcin òd sàkletve, alliti òd ſvjedocjanſtva?

N. Onda kàd pomnivo raſghlédaſc, i ràſmiſcgljaſc ù tvojoj paméti, dà ſtvár sà kòjuſe kùnéſc, allitì ſvjedocjſc jès priſtojna, i potrebnita, i dàſe moſce iſvàrſciti, i obsluſciti bès ikakva grjeha; èr kàdſe tkogod kùné alliti ſaklinje sà ucinit kojegod slò, alliti sà nèucinit kòjegod dòbro, tàdſe tèſcko grjéſci prèma ovoj drùghoj Bòſcjoj sàpovjedi.

V. Dàke nà priliku tkobiſe sàkleo sà oſvetitſe, sà ubitti, alliti sà kojegod drùgho slò uciniti, Kòlikobi grjéhá ù iſto dòba ucinjo?

N. Ucinjobi dva priteſcka grjeha: Jedanbi bjo oná odluka sà ucinit onó opakó djello protiva sàkonu Bòſcjemu: A' drùghibi bjo jòſc vèchma tèſci òd pàrvoga, hotjetti, dà iſti Goſpodin Bógh s' vlaſtim ſvòga Svètoga Imena vechma prighne, i uſiluje onega, kòjſe tàkó kùné, i prikligne nà onó djello grèſcno prèma gnèmu iſtómu.

V. Rezitemi, oſvem ſétòſe tlàcci, i pogàrghjuje ime Goſpodina Bògha Kùnuchiſe nèpriſtojno; Dà tlaciliſe, i pogàrghjujeliſe jòſc, i nà koj drùghi nàcin?

N. Tlaciſe, i pogàrghjujeſe jòſc vèlle vechma onda, Kàdſe pſuje Goſpodin Bógh, alliti Svèti gnegovi: Nù bjuſci ovó jedno djello, i grjeh vlaſtiti Hùdóbé Pakgljene, à nè òd Mlàdichja pràvedna Kàkonoſte vj, nèchju ò gnèmu ni màgne besjediti èà nèuvrjediti ùſci Boghoſctovnjeh.

V. Dà òſvem sàkletve, i Pſovke; Mòſceliſe nà Kojgod drùghi nàcin ſagrjeſciti prèma ovoj drùghoj Bòſcjoj ſapovjedi?

N. Moghlobiſe onda, Kadbiſmo ucinilli ſavjet sà tvoriti, alliti sà djellovati Kojegod slò, alliti poslje nàkon, Kàkoſmo ucinilli sàvjet, sà ucinit Kojegod dòbro djello prodiglimo, i odmaknémo gnegovo iſvàrſcenje, alliti iſpugnenje, i tó bès podpunna uſroka; èr cinéchi ovakó pomajakavamo Goſpodinu Bóghu s' obechjanjem.

V. Nà ſvàrhu dà priſtupgljujeliſe nà kojgod drùghi nàcin ová drùgha Bòſcja sàpovjed?

N. Sàſve dà nè tèſcko, alli veoma cèſto grjeſciſe prèma ovoj iſtoj Bòſcjoj sàpovjedi, uſimjuchi, i ſpomignuchi nà ſvàk cjàs nà obicjajnu bès veliké potrebe Ime Bòſcje, Djevize Marje, i Svètjeh; nè raſmiſcgljajuchi ù paméti; nù nepomnivo, i bès priſtojne cjàſti imenúchijh.

Digitized by Google

ISGHLED.

GNèki Plemich imáſce slù obicjaj nà ſvàk cjàs klétſe, i ſvjedocitſe Bòghóm, i Svètjem gnegovjem nà ràslike nàcine, i ſvà ſvòja besjedovanja ſaklétvam potvàrghivati, doklegod jedan dán nèbj gljùbgljeſcglivo poſvjeſcten òd jednoga veoma dòbra, i nàucna Iſpovjedniſka; dà zjechja ſvojé slé obicjaj, kòju imaſce, dà ù ſvakdagnemu grjéhu pribivaſce. Tàd ovj Plèmich nàkon ovegha iſtinita nàuka, i gljùbgljeſcgliva pokaranja òd Iſpovjednika prìd occimu òd pàmeti poſtavgljena, òſvem ſcòga iſta ſvoja Dùſcevnós bès priſtanka grisjaſce; ùſe jedan dán sám pò sèbi ſniſceno mòlliti reccenoga Iſpovjedniſka, dàbimu napomenuo kojgod mòchjan nàcin, pò kòmubi mògho iskorjeniti ſvoju slù obicjaj, ù kòjojſe nahodjaſce. Scò ſacjuſci Iſpovjedniſk napomenumu jedan veoma laſtan nàcin, s'koijem sàſve dà ſcogod ſmajnka grjeh, allimu nèbi òd oné ſaſvjem iſvàrſné jakoſti sà cinitmu sàſvjem iskorjeniti onú slù obicjaj. Scò vidéchi on iſti, vèchma ſceſtocj nàcin sám pò sèbi odabra, obechjavajuchi, dà Kolikratbi upó ù Kojugod ſaklétvù, allibiſe ſaſvjedocjo, dà sà tòliko dàná uſtrucjobiſe, i cjuvó neokuſiti Meſa; i dà ù broju òd priſtupgljenja nèbiſe pomeo, nàredi jednomu òd ſvoijeh Dvòrnika (kòga ſveghjerize sòbom hotjaſce imatti,) dà pomnivo bùde pàſiti, i pamtiti Kolikratbiſe pùtá sàkleo, alliti ſaſvjedocjo; i tàkó sà jedno pò godiſcta neokuſcjuſci Mèſa, pò Bòſcjoj milloſti, i pò Krepoſti nàcinà nasbigl ſagàrgljena, pridobi ſvoju slù obicjaj, i ìs sèbeje iskorjeni, i òd grjehaſe ſaſvjem oslobodi.

Drùghi obicjajnik sàgarli sám pò sèbi ovj drùghi nàcin, dà Kolikratbiſe sàkleo, alliti ſaſvjedocjo, tòlikratbi sám sèbe s' jednjem oſcſtrjem gvoſdjem dò kàrvi bàznuo, i tàkó sà gnekoliko vremena cinéchi, oslobodíſe òd ſvojé slé obicjaj.

Gnèki drùghi pák ù onj dán, ù Kojbiſe sàkleo, alliti sà ſvjedocjo, ù onj dán, nèbi hotjo okùſitti Vina; i tàkó onú ſvòju slù obicjaj, kòju imaſce iskorjeni, i grjeh sàſvjem prìdobi.

Ex Nidero lib. 7. Formicarij cap. 3.

VJEG.

Digitized by Google

VJEGBANJE XXXV.

U'Tomacenju trèchje ſapovjedi Bòſcie. Spomeniſe SvètKovati dàn Svecjani.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtò iſcté, i hòchje òd nàs Goſpodin Bógh ù ovoj gnegovoj trechjoj ſapovjedi?

N. Hòchje, i iſcte, dà bùdúchj mj poslovalli, i trùdilli sà Tjelo ſve dnì prìko Nedjeglje, dà nà gnègovù cjás, i slavù poſvètimo dán Nedjeglni, i oſtále dnèvi Svecjane.

V. Sctòje potrebno cinitti sà poſvetiti Nedjeglju, i oſtale dnèvi Svècjane?

N. Trìſu ſtvari potrebne sà ové ſvàrhe: Pàrvaje cjùtti Svètu Miſſu: Drùghaje cjuvatſe òd djelá sluſcbenjeh, alliti rukotvornjeh ù dnì reccene òd Nedjegljá, i oſtaljeh Svetkovína: A' trèchjaje vèchma ſabavgljatſe, i trajati nàſca cignenja ù Svètjem djellima, kòjaſu odredjena nà cjás, i slàvu Bòſcju.

V. Dà Kòjáſu tò djella sluſcbena, alliti rukotvorna òd Koijehſe imamo uſtrucjati, i cjuvati ù dni òd Nedjeglja, i oſtaljeh Svetkovinà?

N. Jèſu oné Sàbave rukotvorne, koje iſctu, i pròſſe trúd teleſnj, i obicjajuſe ciniti òd sluſcbenikà, rukotvoraza, i Teſcaká &c. Oſvem ovjeh djelá; Zàrkva Svèta jòſcnam ſabragnuje ù dni Svècjane, i drùghe dvje vàrſte òd sàbáva, trùdá, alliti pòſala: tò jès Tàrgovàti, i Pràvdu; alliti súd ciniti; i sàſve dà ové dvje vàrſte òd sàbavá njeſu djella slùſcbena niſcta nè màgne ràſparſcuju, i raſipaju pàmet nàſcu ù sluſcbi Boſcanſtvenoj, à mnoghoje pomnivù ciné ù ſtvarìma. Vremenitjem. Tàkoghjer s' ovjem ſabragnenjem djelá slùſcbenjeh neraſumjuſe ſaprjeciti oná djella, kojáſu potrebnita sà cjàs Bòſcju, Kàkono sà ureſiti Zàrkvu, alliti sà uſdàrſcanje òd Sgivotta, tò jès sà pripraviti jeſtojsku, i pitje, alliti sà ubjeghnuti, i utechi Kojugod occittu, i ſamjerivù ſctèttu ù Tjelu, alliti ù bitju.

V. Nà koju ſvàrhu Goſpodin Bògh sàpovjéda, dàſe imamo cjuvati, i uſtrucjati òd djelá sluſcbenjeh, alliti rukotvornjeh ù Nedjeglje, i ù oſtale dnèvi Svecjane?

N. Er imajuchiſe mj ù dnevi Nedjeglne, i Svecjane ſabavgljati ù

Digitized by Google

mnosjem drùsjem djellima millotvornjem sà nàscu Dùhovnú Kòris, bilobinam nemoghuchje cinitjh, kàd nèbismo òd ovjeh trùdá telesnjeh pripocjnulli.

V. Djellujuli prèma ovoj sàpovjedi onj, koj ù Nedjeglje, i ù ostale dnèvi Svècjane traju vrjeme ù posjedima, ighrami, danzagnima, gòsbami, i innjem isprasnostima vremèna isgubgljena?

N. Akowam Gospodin Bógh sàbragnuje trùdé, kojsu ù sèbi Korisni, i cjasni; Kòliko pàka vèchje dàrscanistе, i imatese ustrucjati, i cjuvati ù oné dnèvi, òd onjeh stvárí, Kojesuvam sveghjerize sfetetne; à pàk velle vèchje nèghli i istí trùdi odvrachjajuvàs, i nedaduvam nastojati nà djella òd millotvorstva.

V. Jà ù dnèvi Svecjane nè misljm ò drùghomu, nèghli ò Plakjerima, i hotjobjh, dàsu sveghjerize dnèvi Svècjani; èrse tàdá ne idde ni nà skullu, nì nà stacjun, nì nà ijedan drùghi posó.

N. Cinéchi tàkó tj nesvetkujesc dnèvi Svècjane onakó, Kàkosi dàrscan svetkovatjh. Rèzimi, dà kojé vrjeme, kòjéli dnèvi svèga tvoga Sgivotta darivasc Gospodinu Bòghu sà koris Dùscé tvojé? Ako nakon Kakosise sàbavjo svè dnèvi prìko Nedjeglje sà Tjelo, à ù dnèvi Svecjane necinjsc drùgo, nèghli pò vàsdán arajdavatse, i naslaghivatse?

V. Dà kàd dàke imamo státi vessello, i plakjeratse, akó priko své Nedjeglje, i bès pristanka trùdimo, poslujemo, i iddemo nà skullu?

N. Nè sabragnujevam Gospodin Bógh, dà ù dnèvi Svècjane nè ùsmete kojegod pristojno odahnutje, i dà sà kojegod dòba nè postojte vessello, pòslje nàkon Kàkoste istrajali dòbar djo dnèvi ù djellima millotvornjem.

V. Dà kojásu tó djella Millotvorna? Njelli dòsta ù dnèvi Svècjane cjutti sàmo Svètu Missu?

N. Nje dòsta, èrse nèmosce istinito rjéti, daste posvetilli dàn Svècjuni, akose jòsc onj dán nebudete sabaviti i ù drùsjem mnosjem dòbrjem djellima òd pravovjernosti prèma Gospodinu Bòghu.

V. Dà kójá tó imaju bitti djella òd Pravovjernosti?

N. Najprje imate bitti nà Naùku Kàrstjanskomu sà mòch podpunno naùciti stvari potrebnite nàsce Svète Vjerre, èr buduchi ù ové dnèvi i Tjelo, i Dùsca ù pokoju, nje bogljega, nì podobnjega vremena òd ovega sà Naùk Kàrstjanskj mòch nàuciti, i ù sàrzaga nàsca usaditi.

V. Dà ù cèmu drùgomu mochjemose mj sabavgljati, ù dnèvi Svècjane?

N. Mòchjete blagosivgljati Gospodina Bòghа, i sahvaglivatmu nà dàrima,

Digitized by Google

dàrima, i nà milloſtima òd gnegha primjenjeh, à navlaſčito ù dnèvi Svècjane ſluſcajuchi rjéc Bòſcju, i raſmiſcgljajuchi ù vàſcoj paméti pomnivo, i nasbigl Ottajſtva vèch poghlavitja nàſcega Svètoga Sàkona.

V. Dà moſcemolli vèch ù cemu drùgomu proveſtit, i iſtrajati dnèvi Svecjane?

N. Mòſcete, priporucivajuchiſe mnòghó, i ſaſvjem sàrzem Goſpodinu Bòghu; èr bùduchi tòliké, i tàkó tèſcke vàſce dùhovné pòtrebe, i nemoghuchjh iſvàrſciti ù drùghe dnèvi zjéchja vàſcjeh ſvakdagnjeh sàbáva, imatejh ciniti ù dnèvi ſvèciane sà ſvè Nedjeglje.

V. Promislite vj, cinìmoli mj iſcta tegha, pòkli iſctóm cimſmo cjùlli Svetu Miſſu, cininamſe, dàſmo vèlle ucinilli, i vèchje nè mislimo iſcta drùgho onj dán?

N. Sátó Goſpodin Bògh tuſciſe, i velj, dàſumu nèugodne; nù pàcek màrséchje vàſce ſvetkovine; èr On ù mjeſcte sà primit òd vàs vèchju cjás ù dnèvi svecjane; ſtraſcimſe, alli nemoghu òd màgne, nèghli rjéti, ah dàbi Bógh dò, dà nje tàko; dà On nèprima, i nèkuſca ù dnèvi Svecjane òd vàs vèlle vèchje, i tèſce pogarde, ſràmote, i nepoſcténja, nèghli ù dnèvi pòslene.

ISGHLED.

Bjahu ù jednomu iſtomu Grádu dva Rukotvorza, alliti Artiſcana òd iſte sàbave, alliti Arte; Jedan òd ovjèh imaſce ſgenu, i dòſta Djéti, i nighda neposlovaſce ù dnèvi Svecjane iſcta; nù pàcek svàki dán posleni prje negolibi poceo iſcta djellovati, obicjavaſce sveghjerize cjutti Svètu Miſſu; i sàsve dà imáſce, Kàko cjùſte punnu kùchju Cegljadi, nighdamu neprimajnka iſcta òd ſtvari potrebnitjeh gnègovù bitju. Drùghi Rukotvoraz òd ovjeh nejmáſce ù svojoj Kùchi, nèghli sámu ſgenu, i poslováſce ceſtje Krat i ù dnèvi svècjane, à ù pòslene neobicjavaſce ighda cjùtti Svète Miſſe, i ſasvjem svoijm naſtojanjem nà trùd, nèmogaſce hraniti sám sèbe nì svojé Sgené. Raſmiſcgljajuchi vèchkrat ovj Rukotvoraz dòbru ſrechju svóga drùgha, uſega jedan dán pìtati, dabimu ſpovidjo Kàko, i nà Koj nàcin tòliko dobivaſce: Tàdmu onj odgovorj, mollímte ſatrudiſé, i dòghi sjutra ranno dò mènne, tòchjuti i ukaſat. Dòghje ovj sjutra dàn sà cjutti, i naùciti, alli onj neodgovarajuchimu iſcta, pòvedega sòbom ù Zarkvù, i bùduchi obadvojza cjulli Svètu Miſſu, pòghje svàki òd gnih ù svoju Kùchju, tàkó nà iſti nàcin ucinj, i drùghi pút dòbri Rukotvoraz; i hotéchi ucinit iſtó jòſc i trèchi pút, tàdmu onj odgovorj:

Prja-

Digitized by Google

Prjategl̀ju jà veoma dòbro ſnàm ghdjèje Zàrkva, i Kàd hochju ù gnù pèchj, nejmam pòtrebe, dàmje tj Kaſceſc, nì dàme ù gnù vodjſc. Jaté sàmo pitam, dàme nàucjſc, Kàkochju mòch ſtèchj tàkò obilnu dòbit, Kakonoje tj ſtjecèſc: Nà ovómu on odgovorj. *Ja neſljedjm drùgoga nacìnna, nèghli pomnivo, i zjelovitto nàſtojm obſluſcivati dnèvi Svècjane, nebotechi ù reccene iſcta poslovati ràdi Kògannu dràgho uſroka; à pak ù dnèvi poslene obicjajanſam pohoditi Zàrkvù, i svàki dàn Kàdgod moghu cjùtti Svètu Miſſu, i tàkò uſſàm temeglitto ù obechjanje Bògha mògha, dàchju svàko dòbro, i providjenje òd gnègha imatti; bjùſci on rèko, dà onj, Koj bùdu najprje iskatti cjàs, i slavù gnegovù, dajm nèchje iſcta pomajnkatti, i nà tuſamte svàrbu vodja ù Zàrkvù.* Tàd onj Rukotvoraz gljubgljeſcglivo, i pomnivo ſagarli svjet, i nàuk, Kojmu dàde Prjategl, i obechja temeglitto nìghda vèchje unaprjèda poslovati ù dnèvi Svecjane, nù pàcek jòſc òd vèchje obechja i svàki dàn pomnivo cjùtti Svètu Miſſu, i tàkó cinéchi Kùſcja unaprjeda svè vrjeme svogha ſgivotta obilno providjene, nejmajuchi ikakve pòtrebe òd drùgoga sà bitti ughledan. Ovakó imate cinit i vj ò Mladichi; tò jès, najprje imate iskatti oné ſtvári, Kojéſe oſſobitto priſtoje Gospodinu Bòghu, à vaſcejh tèſcko dàrſcanſtvo pròſſi, à pák imáte temeglitto vjerovati, dà onó vrjeme, Kojé budete iſtrajalli nà ſluſcbi Bòſcjoj sà iſpuniti vàſce tèſckó darſcanſtvo, dà nèchje ighda nauditi vàſcjem vremenitjem Koriſtima. Tòli usbudete poslovati ù dnèvi Svècjane, i ù ispraſnoſtimajh provoditi, osvem ſctette, Kojuchjète veoma làsno doraditi Dùſci vàſcoj, joſcchjeteje doraditi i vàſcjem Koriſtima teleſnjem, i vremenitjem. Abr. in queſto Precetto.

VJEGBANJE XXXVI.

V' Tomacenju cetvàrte sàpovjedi Bòſcje. Cjasti Oza, i Matter.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtònam Goſpodin Bògh ſapovjeda ù ovoj gnegovoj cettvàrtoj sàpovjedj?

N. Sapovjedá onó, ſctòſu teſckó dàrſcani obsluſcit svi Sinovi, i kchjeri s'voijem Ozima, i Matteram: I tàkoghjer ſamjenito ſadàrſci onó, ſctòſu dàrſcani svì Ozi, i Mattere svoijem Sinovima, i Kchjerama.

V. Dà Kojáſu tó teſcka dàrſcanſtva, i Kolikoihje, Kojáſu dàrſcani Sinovi, i Kchjeri svòmu Ozu, i svojoj Matteri? N. Jè-

Digitized by Google

N. Jèsu ová cettirri najpoghlavitja, *Kojáse* sàdarsce ù ovoj rjeci (cjasti) tò jès gljùbitjh, cjastitjh, slùscatjh, i pomagatjh, alliti ughledatjh ù svjem gnihovjem potrebám, i telesnjem, i duhovnjem.

V. *Kàko*, i nà *Koj* nàcin mòchje Sinovi, i *Kchjeri* djellovati, i ispuniti ová gnihova cèttirri poghlavita dàrscanstva prèma svòmu Ozu, i Matteri?

N. Gljùbechjh, Cjastéchjh, slùscajuchjh, slùscechjh, i pomagajuchjh, alliti Ughledajuchjh ù svjem gnihovjem pòtrebám, i telesnjèm, i dùhovnjem onakó, i onolikó; *Káko*, i kólikò bùde proffitti pàrvjeh móch, à drùsjeh potrebnòs.

V. Dà grjescli smàrtno prèma ovoj cetvàrtoj Bòscjo sapovjédi onj Sinovi, i Kchjeri, *Koj* neslusçaju, i necjaste svóga Oza, i Matter ù stvarima tèsckjem; *Kojh* nepomagaju ù gnihovjem potrebám poghlavitjem Telesnjem, i Dùhovnjem mòguchi? *Koijm* sgjudé *Kojegod* vèliko slò, i neispugnaju gnihove napokonje naredbe, i vòglje, alliti Testamente? *Koij* sabragnuju ucinitjh: *Koj* nà svàk cjàs slo, i s' mallóm cjastim s' gnima prohode, i vèchkrat cinejh sgjalostivjeh?

N. Grjesce; ersu dàrscani gljùbitjh s' jednóm gljùbavim ossobitóm, cinechjm Kùscati ù djellu gnihovù gljùbav, Kàdgodjmse prikásce Kòjagod prìgoda; pomagajuchjh ù svjem gnihovjem pòtrebám, i Telesnjem, i Dùhovnjem? *Kàkono* nà priliku, akosu pòtrebni, dattjm, Kòlikosu jázi, i mòchni svè onó, sctòimje pòtrebnito sà usdàrscanje òd gnihova sgivotta? Tòlisu nèmochni, alliti ù Tamnizi sàtvoreni, alli nà *Koj* drùghi nàcin osgjalostivgljeni, pohoditjh, rasgovoritjh, i pokrjepitjh, Kòlikoje pòtrebno, i mòchno s' gnihove stráne; à vìsce svègha innòga dàrscanisu nastojati, dà prje nèghli primìnu bùdu orusçani slavnjem, i Svètjem Sakramentima, i s' ostaljem Dùhovnjem podpomochima pokrjepgljeni: à pák pò gnihovù priminùtju, dà bùdu podpomosceni Zàrkovnjem posvetilisctima, i s'ostaljem Svètjem Mollitvam, i da gnihove napokonje pòscjude, voglje, i naredbe pomnivo, i vjerno bùdu ispunjene.

V. Dà Kàdbi Otaz, alliti Matti sápovidjeli svomu Roghjenju, dà bùdu bogogljubni, dà pòghju nà Nàuk Kàrstjanskj, alliti Kojugod drùghu stvár, *Kojá* ghleda, i utiscti gnihovù Kòris Dùhovnú, billi bìli dàrscani poslusçatjh?

N. Bès ikakve sumnje dàrscanisujh pòd grjéh smàrtni poslusçati ù svjem onjem naredbám, Kojé ghledaju, i utiscte, dà bùdú ù dòbru uvjegbani; Kakono Kàdjm sàpovjedaju dà ostave sla, i opaka nesljedovanja, i ostale stvári sctetne, i sramotne.

V. Dà

V. Dà akobi Otaz, alliti Matti sàpòvidjeli Roghjenju, dà rècce Kòjugod láſc; dà ukráde, alliti dà ucinj Kojgod drùghi grjeh? billi bilo darſcano posluſcatjh?

N. Nje dárſcano posluſcatjh ù onjém ſtvàrima, Kojéſu protivne vògli Bòſcioj, i òd gnegove uvrjede.

V. Kojuje platu obechjo Goſpodin Bógh onjém Sinovima, i Kchjerama, Koj usbudu slùſcati, cjaſtiti, i pomagati, alliti ughledati svoje Roditeglje?

N. Imachje sà gnihovù platu, gnegov Svéti blagoſov, i ſgivjechje dùgho vrjeme nà ovemu svjetu, à pák nà drùgomu bitchje doſtojni sà uſgivatga pò sve vjeke ù gnegovoj vjecnoj slavi.

V. Dà hochjeli bit doſtojni Kojegod pedepſe onj Sinovi, i Kchjeri, Koj nebudu cjaſtiti, slùſcati, nì pomagati svoje Roditeglje ù gnihovjem potrebám?

N. Bitchje prokleti òd Goſpodina Bògha, i veomachje mallo ſgivjeti nà ovemu svjétu; nebuduchi ſtvár ràsloſcita, nì pravedna, dà onj Sinovi, i Kchjeri dùgho ſgivù, Koj nèsluſcaju, necjaſtè, i neughledaju svoje Roditeglje ù gnihovjem potrebám; nù vrjeghjaju, gàrdé, i ſramoté onjeh, Kojſujm: ſgivot dáli.

V. Pòkli sàkon Bòscij sàpovjedá, i hochje, dà Rodjenje bùdé pomagati svoje Roditeglje; da ſaſćto tàkoghjer nè sàpovjedá i Roditeglima, dá i oni ughlédajú, i pomaghajú svoje Rodjenje, nàvlaſćito onda, Kadje malahno, i nejako?

N. Buduchi gljùbav òd Roditegjá prèma svòmu Rodjenju tòliko nàravná, nje bilo potrebno ovesjeh imenovat ù sàkonu upiſanomu, nicta nè magne i oniſu dàrſcani provighjatjh i Dùhovnjem, i Teleſnjem nàcinom.

V. Rezitenam; Ozi, i Mattere ſćòſu dàrſcani sà dòbro, skladno, i Koriſno gnihovù Djezu odhraniti?

N. Dàrſcaniſu naſtojati, dà bùdu nàsljedovati ù Nauku Kàrſtjanskomu, dàſe ceſtjekrat bùdú Iſpovjedati, i Priceſtivati, dà ù dnèvi Svècjane bùdu cjùtti Svètu Miſſu, dà ù Zàrkvám Svètjem bùdú pribivati s'bogogljùbſtvom, i dà ujutru cimſe dighnú ìs Odra, i takoghjer vècér prje nèghli pòghju sà pocinut, pomnivo, i bogogljùbno bûdu ſmoliti gnihove obicjajne Mollitve.

V. Ozi, Mattere jeſulli dàrſcani iſkivati, i iſpitivati kàko Sgivù gnihova Djeza?

N. Nè sàmo dàſu dàrſcani iſkivati, i iſpitivati Kàko Sgivù; nù jòſcſu dàrſcani i ſvjetovatjh, i karatjh, dàſe ſpoſnádu, oſvjeſte, i ponaprave ù gnihovù skladnu, i Koriſnu Sgivgljenja.

V. Jelli priſtojno Roditeglima prokljignati gnihovù Djezu, i ſgegljetjm kojegod vèliko slò, alliti ſmàrt? N. Nej-

Digitized by Google

N. Nejmaſe ikomu ikakvo slò govoriti, à nègolli ſgegljetti, i proklignati ſvoje Rodjenje; èr vechkrat dogaghjaſe onó, ſctòſe govori, i ſgjudj ſvojoj Djezi, i tàkó sljede raſapi òd kùchjá, i Cegljadi; à ſctòje jòſc tuſcnje, i iſgubgljenje òd iſtjeh Dùſcá.

V. Roditegli moguli sàbraniti ſvoiſem Sinovima, i Kchjerami, dà neodaberu bitja Redovnickoga, alliti uſilovatjh, dàſe prèma ſvojoj vògli Oſcene, i Udadu, alli nà ſvàrhu s' privarom, i s' prjetgnóm uſilovatjh, dà ſagarle bitje Redovnicko, tò jès, dà ſillóm ugljeſu ù Réd?

N. Ovj Roditegli nè sàmo dà tèſckó grjeſce, nùſu jòſc òd vèchje prokleti òd Svète Skupſctine òd Trenta, ſajedno s' onjem, Koijm dàju ſvjet, i pòmóch sà prighnutjh. Conc. Trid. Seſs. 25. cap. 18. de Ref.

V. Dà grjeſculi ſmàrtno onj Roditegli, koj dàju arghjav ſvjet, alliti Iſghled ſvojoj Djezi?

N. Teſckò, i jaóh onjem Roditegljom, koj dàju arghjav Iſghléd, i opak ſvjet ſvojoj Djezi; èrſe ciné Krivnſzi, i udjonizi iſtjeh gnihovjeh grjehá, i pedepsá zjechja gnihova slà Iſghleda, i òpaka ſvjetta, bjùſciſu uſrok vjecnóga iſgubjenja nè samo ſvomu Rodjenju; nù jòſc i ſamjem sèbi.

V. Sactòſu uſrok òd tolikoga slà slì Iſghledi, i opaki ſvjetti?

N. Er ovj ciniliſuſe iſgubit mnosjem Dùſcama, dà iſti Svèti sàſvjem gnihovjem naſtojagnem, njeſu mòghli ighda vèchje nà pravi pút òd ſpaſenja priveſtit mnosjeh, i mnosjeh.

V. Ová sàpovjed proſtireliſe jòſc i vìſce drusjeh, oſvem Otazá, i Mattéra?

N. Proſtireſe jòſc i vàrh ſvjeh Pravovjernjeh, prèma ſvjem Poglavizami Zarkovnjem, i Miſnízima; vàrh ſvjeh Podloſcniká prèma ſvoijem Poglavizám, vàrh ſvjeh sluſcbeniká prèma ſvoijem Goſpodarima, vàrh ſvjeh Uceniká prèma gnihovjem Nauciteglima, i vàrh ſvjeh Mlaghjeh prèma ſvoijem ſtarjem.

V. Ràdi cèſſa dàrſcaniſmo sluſcati, i cjaſtiti Poglavize Zarkovné, Paſtjere, i Miſnike Bòſcje?

N. Erzu òni Ozi Dùhovnj, koj s' Nàukom Karſtjanskjem, s' Pripovjedanjem rjeci Bòſcje, i s' Svètjem Sakramentima poraghjajunàs nà Svètu Vjerru, i pittaju Dùſce nàſce; i sàtóje priſtojno sluſcatjh, cjaſtitjh, i gljùbitjh ſaſvjem sàrzem.

V. Dà ſctòſu dàrſcani Podloſcnizi ſvoijem Poglavizám.

N. Dàrſcaniſu obsluſcivat gnihove pravedne sàkone, i sluſcatjh ù ſvjem ſghlednjem pokaſanima, ſtraſcitjhſe, i Klagnatímſe, ká-

Digitized by Google

kono onjem, kojſujm dáti òd Goſpodina Bògha sà ſtarjeſcine, i sà cinitjm Pravdu.

V. Kàkoſe imaju podnòſiti ſlufcbenizi s' ſvoijem Goſpodarima?

N. Imajujm bitti slùſcbeni, i posluſcni ù ſvijem gnihovjem ſapovjedima, nàſtojati nà ſvàko gnihovo dòbro, i bittjm vjerni ù imagnju, ù ſgivotu, ù cjàſti, i ù poſctènju.

V. Dà Ucenízi kàko imaju cjàſtiti ſvoje Nauciteglje?

N. Imajuim bitti posluſcni, ſtraſcitjhſe, i bittjm hàrni zjechja Krepoſti, Kojeih uccé, i jòſc umigljeno primati, i gàrliti gnihova pokaranja, i prìd gnima pribivat s' skladnoſtim, i s' Krotkoſtjm.

V. Dà kàko, i nà koj nàcin Mlaghi imaju cjaſtiti, i prohoditi ſvoijem ſtarjem?

N. Imaju ſtati prìd gnima s' ſtrahom, i s' poſctenjem, pitájuchi ù gnìh ſvjette, i nàuke; èrſe òd gnìh ucé dòbri Svjetti, i Naùzi, i onj, koj bùdu obsluſcjvat ovj sàkon, ofvem ſctojmje Goſpodin Bógh obechjó dùgh ſgivot nà ovemu ſvjétu, nèchje bitti pedepſani òd gnegova Vellicjanſtva, Kakonoſu bìli mnoſi drùsj, Kojſu inàcje djellovalli, i ſgivjeli.

ISGHLED.

VEoma occit, i ſtrahovit Iſghled vàrh ové Cetvárte Bòſcje sàpovjedi imamo ù Dàrſcavi ovega nàſcega Dubrovackoga skupna Vladanja; tò jès, nà Mljettu ù Babinu Pòglju. Imajuchi jedna Matti Siromaſciza jednoga Sina pò imenu Petra ſcjurmalla, ová odhraniga s' ſaſvém pomnjom, i s' ſaſvóm gljùbavim òd Mattere doklega Oſceni. Tàd ovj neharni Sjn poceioj nòſiti arghjavù cjàs, i màllo poſctenje, i nà ſvàrhu odjeliſe òd gné, i pòghje ſtati pò sèbi s' ſvojóm ſgenóm. Kàko ová Siromaſciza bjeſce i Uboga, i potrebna, pòghje jedan vecer doznje ù ovega gné Sína dòma sà ſvoje gnèke velike potrebe, i bjùſci doſcla nochno prid gnegovù kùchju, pòce ſvatti, i Kuzati nà vratjem, dàbioj òtvorjo, i tòlikó vechma ſvàſce i Kùzaſce, dabioj odgovorjo, ù Kòliko vidjaſce, dàſe ſpravgljaſce jedna veoma teſcka, i ſtrahovita godina, dà nè poghine onú nóch, alli ſvè sàmán: Tàd ù teſckoj rasàrgbi ìs ſvèga sàrza proklega, govoréchimu. *Sinko Kàko tj menne njeſi primjo vèceràs ù tvoju Kùchju, nì utjeſcjo ù moijem pòtrebàm, tàkò tèbe nè primillo nì Morre, nì sùbo.* Cjùdna ù iſtinu, i ſtrahovita ſgòda ſgodiſe; dà kàd umrje onj neharni Sju, ukopaſcega prìd Zàrvóm Svètoga Pangrazia; alli sjutra dán naghjoſcega, djegaje ſemglja ìſvarghla ìſvam sèbe; opetga ukopaſce drùghi, i trèchi

pût,

Digitized by Google

pút, allimuſe iſtó dogodi. Vidéchi onj Púk, dàga ſemglja netjaſce ù sèbi uſdàrſcati, vàrgoſcega ù duboko Morre, bjùſci tàd veoma mirno, i tiho, alli taj cjàs uſavre nà vallove, dà onó prokleto Tjelo ìſvarſce ìs sèbe ù gnèke Markjente uſadjuſci, i upiuſci tòliko jakó gnegove kòſti ù onj tvàrdi Kàmi, dà oſtaſce Kàkono udjegljane, alliti usjecene s'vèlikóm Mèſtrjom, i tàkóſe jòſc i dán danaſcgni velik djo Pùka ù oné kòſti Iſghléda s'cjudom neìſmjernjem, i tòlikó vèchje, ù kòlikó nì jakós morskjeh vallová raſarcenjeh, nì ijedna drùga ſtvár mogaſcejh sharati, nì isliſati ù triſta i trideſti i ſedám godiſcta 337. Sadarſcechjh Goſpodin Bógh sà occit iſghléd ſvjeh sljeh, i opakjeh Sínóva. Evo ò Mladichi cjuſte ſctò hòchje rjéti necjaſtiti, neſluſcjati, i nepomagati ſvoje Roditeglje ù gnihovjem potrebám; à negolli marsjetjh tlàcitjh, i gardjetjh. Vighte kàko oſctró, i tèſckó pravedna Pravda Bòſcja pedepſce nè sàmo Dùſcu, nù jòſc i Tjelo jednoga tàkó tèſcka grjeha, i nè sàmo kàdſe podiſce rùka prèma Roditeglima; nù jòſc i sà kojemu drago drùgo potlacenje, i mallu ſzjennu òd iſtjeh, èr nàkon ſapovjedj, kòjé gledaju Goſpodina Bògha, i oſſobitu cjás gnègovù: ová òd cjàſti, i poſctenja ſvoijem Roditeglima jès najpoglavitja, i najpotrebnitja sà bìt pomnivo, vjerno, i zjelovitto obsluſcena.

Abb. Don Mav. Orbini nell'Iſto. del Regn. de Slavi. l. Meleda.

VJEGBANJE XXXVII.

U' Tomacenju pète sàpovjedi Bòſcje. Ne Ubj.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtònam Goſpodin Bògh ſabragnuje ù ovoj gnègovoj petoj sàpovjedj?

N. Sabragnujenam nè sàmó dà nejmamo ikoga ikako ubiti; nù jòſc nì màgne dà nejmamo imatti ù sàrzu naſcemu nì ijedne misli, alliti pòſcjude sà kogàgod nà kojgod nàcin ubiti, alliti poraſiti.

V. Dà raſumjeliſe ovó sàmó òd Ubojſtva teleſnóga, alliſe ima jòſc raſumjeti, i òd Ubojſtva Dùhovnóga?

N. Raſumjeſe jòſc i òd Dùhovnoga, kòjeſe djelluje ſmucjujuchi drùsjeh, alliti s'sljem Iſghledóm nà grjéh dovodéchjh.

Digitized by Google

V. Dà rèzitemi, kojse grjesi mòghu djellovati prèma ovoj petoj Bòscioj sàpovjedi, i nà kòliko nàcina?

N. Nà cèttirri nàcina; Pàrvó sgjùdéchi, Nastojéchi, i Isctúchi sám sèbi smàrt zjechja Kogagod neuffànja; alliti skracjavajuchi svoje dnèvi s'kojemgod pritecenjem, alliti slotvorstvom. Drùgho. Udarajuchi, alliti cinéchi udriti Iskargnega sà pogarditga, i porasiti. Trèchje. Imajuchi Omrasu, alliti Màrsenje, tuscbu, prirjecenje, i satjezzanje jedan prèma drùgomu. Cetvarto. Nehotechise pomirit s'svoijem Neprjategljom.

V. Sctòje potrebno cìniti sà ovù sàpovjed dòbro, i isvàrsno obslusciti?

N. Potrebnoje Ktjet, i cinit dòbro svàkomu jòsc i istjem nàscjem Neprjateglima illisu Vjerni, illi Nevjerni, bjùsci tàkó sàpovjedá, i hòchje Gospodin Bógh, dà gljúbimo nàsce Iskarnje ràdi gnèga.

V. Dàkeje stvár potrebnita prostiti svoijem Nepriateglima?

N. Tòlikoje potrebnito, dà akó mj sgjùdjmo, i hóchjemo, dà nàmi prosti Gospodin Bógh nàsce uvrjede s'Kojemsmoga uvrjedili; vaglja; i potrebnoje dà i mj sasvjem sàrzem prostímo onjem, kojsunàs nà Kojgod nàcin uvrjedili.

V. Tkòje dàrscan pomiritse s'svoijem Neprjategljóm?

N. Svàkí onj, Koj pòsna ù svojoj paméti, i ù svojoj Dùscevnosti, dàje nà Kojgod nàcin uvrjedjo svogha Iskarnjega, i s'gnim ù nèmíru.

V. Ovà sapovjed ù Kojojnàm Gospodin Bógh sapovjedá, dà imamo prostiti, i gljùbiti nàsce Neprjateglje; Kòlikose mènni vidj, cinimise, dàje veoma trùdna, i mucna sà isvàrscitje.

N. A'javàm govorjm, dàchjevàm bitti veoma làsna sà isvàrscitje, ako bùdete pomnivo rasmiscgljati ù vàscoj paméti Isghléd, Kogavamje dò Jesus Isukars, Kòije mòllio svòga vjecnóga Chjacka sà svoje propinaoze; i nà obechjanje, Kojevàm on obechjava, dàchjevam on prostit vàscè grjehe, Kàd vj bùdete prostiti vàscjem Neprjateglima sà gljùbav gnegovù *Dimitite, & dimittetur vobis.* Prostite, i bitchje pròsctcno vàmi.

ISGHLED.

MEdiu Kàrstjanima, nè sámo sabragnenoje Ubojstvo povoglno occittó, nù jòsc i svàka najmagna rasargba, i svè onó, sctó mòsce uvrjèdit gljùbav Bratinsku; i Gospodin Bógh tòlikó màrsj ovù stvár, dà neobechjava prosctenja nàscjem uvrjedám, nèghli nà onj nà-

cin,

cin, Kàko i mi bùdemo proſtiti nàſcoj Bràchj, nàſcjem Iskarnjem. Vi svè ovó vidjechjete ù onoj iſtinitoj ſgòddi, ſtó, i ſtó pùtá Spripovjedaliſcta pripovjedanoj, i ovaje. = Sgivgljahu ſajedno ù jednoi Redovnickoj Opchini dva Redovnika, Kòjá nà drùgo nenaſtojahu, nèghli vrjeghjatſe ſamjenito medju gnima s'rjecima pezavjem, alliti obodgljvjem nà tàkj nàcin, dà bùduchiſe mallo pò mallo uſmnoſcilla mèdju gnima jedna sàvidós, i omraſa otvàrdnutá. Nàkon dva Mjeſeza òd ové ſamjenite ſavidoſti, i omraſe medju gnima, jedan òd ovjeh teſcko èr nà ſmàrt rasbogljen, prje nèghſi primí Svéte Sakramente, ſasva K'ſebi svoga Neprjateglja, i s'gnimoſe pomiri, s'mnogo dòbrjem Iſghledóm svjeh onjéh Redovniká, Kojſe ondi nahodjahu. Nàkon Kakoſe pomiriſce medju sòbom ìslaſechi ſdravi ìs Loſcnize, alliti ìs Kamare Nemochnoga iſuſtjſe, dà gnegov Neprjategl ù tòlikó ù gnegha bjeſce pitó pròſctenje, i s'gnimèſe pomirjo, ù Kolikogaſe bojaſce, i ſtraſcjaſce. Sctò pò gnekoj hùdoj ſgòddi ſacjuſci Bolnik rásbudiſe ù gnègovù sàrzu prjaſcnja prjeka omraſa, i tòlikò vèch nègh ighda gnjevan, i raſarcjen odgovorimu. *Ako tj tò nàsbigl govoriſc, imaſc ſnatti, dàti jà nepraſctàm, nitti màgne iſctem, nì hòchju, dà tj mènni proſtjſc*, i cjém ové rjéci iſuſtj, ìſgubi rjéc, à pák dò màllo cjasá iſdahnu. Dò màllo dòba kàko gnegovo Tjélo bj poſtavgljeno ù Gròb, i bùduchi svà oná opchina nà Tàrpeſi ughledaſce ugljeſtit onega Màrza ù Goſtivnizu, alliti ù Reffetorio ù prilizi ſtrahovitoj òd Oſſughjenika, Koj s'glaſom ſtrahovitjem ovakó iſuſtiſe. *Jaſam oſudjen nà vjekovitte, i ſgeſtokè plame oghgna Pakgljenoga zjechja omraſe, Kòjuſam uosjo mòmu Brattu, i Neprjateglju: Alli nì magne on, Koije bjo uſrok ovega mògba oſſudjenja, nèchje oſtat iſubavgljen òd iſtjeh ſgeſtokjeh, i vjekovitjeh pedepsà.* I tàkó obrachjajuchiſe prèma svómu Neprjateglju, Koj tù sjeghjaſce sà Tàrpesóm: *Dighniſe rèccemu ò slì, hùdj, i opakj Redovnice jedini uſrocce tòlikjeh moijeh vjekovitjeh ſctetà; joſcteriza i prèma tèbi iſuſcenaje iſta ſtrahovita Oſſuda*; i ovó govoréchi ſgrabiga ſillóm, i poceſceſe ſamjenito s'ſubima Klatti nà nàcin gljùtjeh, i bjeſnjeh pasá, à ù tòlikó pòd gnima ràſtvoriſe ſemglja, i obodvojzujh pròſcdrje s'velikjem ſtrahom svjeh onjeh Redovniká, Kojsé ondi nahodjahu. Vighte ò Mladichi, ſctò hòchje rjéti ovó pocatſe màrsjeti medju vàmi, i jedan drùgomu govoriti rjéci obodglive, i neskladne? i tàkó màllo pò màllo pocigneſe uſgiſcjati medju vàmi omraſa, Kojaſe sveghjerize uſmnaſcá vèchma otvardnutja, dàje ſadovoglna sà cinitvamſe pàka oſſuditi pò svè vjeke vjekà ù ſgeſtoke, i nedoſpjetne Mùkke òd Pakla.

Abr. in queſt. Precetto.

VJEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE XXXVIII.

U' Tomacenju sceste sapovjedi Bòscje. Nè sagrjèsci blùdno.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtonàm Gospodin Bógh sabragnuje ù ovoj gnegovoj scèstoj sàpovjedj?

N. Sabragnujenam, dà nejmamo ciniti grjeha bludnoga, i tó nè samo s'djellom, nù jòsc nì sjesikom, alliti s'rjécim, nì smislim, alliti s'sàrzem; i s'tèsjem jòsc i svàku innn vàrstu òd necistòchje, Kòjá isvan Sakramenta òd sgenidbe mòsce oskvàrnuti Krepòs òd cistóchje.

V. A'Sctòje Grjeh Bludni? I Kojé sctette usrokuje onemu tkò ugn upade?

N. Jès pocetak svjeh slochjá, i jedan grjeh framotan, grùb, ghnusan, i pogan, dà onj, Kojga djelluju podloscnisu Dùhu nècistomu, i nà tàkj nàcin cinèse màrséchi Gospodinu Bòghu, dà nèchje bitti Bascinizi Raja Nebeskoga: Erih ovj isubavglja òd svjeh dòbarà òd Millosti, òd Naravi, i òd srechje; i jòsc sàvisce cinjm gùbiti szjennu, pàmet, bitje, sdravglje, i sgivot; à stjeceim proklestva, i omrase; i jòsc cinjh gadnjeh, i slicnjeh sgivinami nerasloscitjem.

V. Dàkeje Blùdnós jedan velik, i tescak Grjeh?

N. Tolikoje tescak, i velik, dà svàki òd ové vàrsté sveghjerizaje smàrtni, nitti pò lagahnosti, alliti mallicini òd stvari mòsce bitti, nì promjenitse ù oprostivi, alliti ù Veniali, Kakonose vèlle Kràt dogaghja ù drùsjem vàrstami òd grjehá.

V. Mollimvàs Istomacitemi, sà Koije usrok Blùdnós jedno slò tàko, i tòlikó tescko, i vèliko?

N. Hòchju: Er bùduchi nàsca Telessa, Kàkono govori Dùh Sveti pò usta Pavla Svètoga, Templa Sgiva Dùha Svètoga, djelluiuchi mj ovj tescki grjeh, cinimose ozkvarnitegli, opogamitegli, i pogarditegli Templa Bòscjega.

V. Poklje tàkó velik, i tescak ovj grjeh òd Bludnosti; rezitemi jelliga Kàd Gospodin Bógh pedepsò s'Kojemgòd Pedepsami opchjenjem?

N. Imàsc snatti, dà sà pedepsati ovj veliki, i tescki Grjéh, jùr gnèghda

Digitized by Google

ghda Goſpodin Bógh potopí s'jednjem potopom opchjenjem òd vodá svùkoliku ſemglju, i svè onó, ſchòſe viſce ſemgljé nahodjaſce; tò jès vàs svjet, òsvem òſmero Ceglјadi, i gneſcto màllo ſgiviná nerasloſcitjeh, *Kòjé* ſacjuva ſajedno s'Nojem ù *Korabglì*.

V. Da jelli vèch *Kàd* s' *Kòjóm* drùgóm pedepsóm Goſpodin Bógh pedepsó ovj veliki, i teſcki Grjeh òd Bludnoſti?

N. Osvem potopa vodenoga pòsla drùghi pùt dàſc òd Oghgna, s'*Kó*ijem ſasvjem ſpàrſci, pogubi, i obráti ù prah, i pepeo oné pét hùdjeh, i opákieh Gradova ſasvjem gnihovjem Pribivaozima, *Koj* bjahu oghnuſceni, i opogagneni s'ovesjem grjehom òd Bludnoſti.

V. Dàke *Kàdje* Goſpodin Bógh tàkó, i tòlikó teſckó pedepsó ovj grjeh òd Bludnoſti; imate vàs raslogh sà rjéti, dàje on jèdno slò prèm teſcko, i veliko: Alli mòſce bìt, dàje tàkj jòſc i zjechja Kogagod drùgoga uſroka.

N. Rjetvamchju: Neciſtochjaje jedno slò privelikó jòſc i zjechja gné sljeh plódà, *Kòjá* poraghja ù onoj Dùſci, ù *Kojojſe* ovi opáki Grjeh nàhodi.

V. Dà Kojſu tó slí, i opakí plòdi ovega teſckoga Grjéha?

N. Najpàrvo diſce svjetlós òd ràsloga, i òd Vjerre nà tàki nàciu, dà onj, koj po pùtu ovegha grjeha ispugnaju gnihove bèſredne ſceglje ſasljepgljujeim occi nà ſvè onó, nàſctojh nùka, i nadahgnuje Goſpodin Bógh, i iſti ràslogh dàſe ukloné, i oſvjeſté.

V. Dà poraghjali vèch kojgod drùghi sò ploód ù Dùſci ovj grjeh òd Bludnoſti?

N. Oſvém tvárdoglavſtva, i otvardnutja òd vòglje ù slù, uſrokuje jòſc, dà pocimgnuchiſe grjeſciti ìs Mladoſti, sljediſe ſvè vrjéme ſgivotta; dà nì ſtaróſ, nì ſmàrt, kojú gledamo prìd occima, nì ſtráh òd Pakla, njeſu vechkrat podobni sà cinitnàm ſaſvjem oſtaviti ovj opáki Grjeh.

V. Dà jeſulli sàme ové ſctette, kojenam uſrokuje, i donoſi ovj hùdi Grjéh?

N. Obicjanje jòſc vèch krat cinit kùſcat i jednu priveliku tùghu, i dòſadu ù svjem djellima Boghoſctovnjem, i zjechja tègha ceſtjekrat gàrdéſe Mollitve, i Svetotajſtva, bjeſciſe rjéc Bòſcja, i jòſc òd vèchje màrsíſe iſti Goſpodin Bógh; èr ſabragnuje ová bèſredna naslaghjenja pùtena.

V. Ah kòliko veliku mnóſc òd slòchjá poraghja Neclſtós? Nàſca misó, i pomnja bitchje unaprjeda sà òd gneſe pomnivo cjuvati: Alli sà mòch imatti unaprjeda vèchju pomnju; *Mollimo* vàs napomenitenam vi kojgod podoban ljék, i nàcin.

N. Hòch-

Digitized by Google

N. Hòchjù dòbrovoglno: Prje ſvèga innoga priſtojnoje, i potrebnoje, dàſe bùdete hrabreno opiratti pocetzima tjerajuchi oncjàs pàrvé misli, kojevam bùdu dohoditi nà pàmet; èrje misó nèciſta nà nàcin jedné iskre oghnjene, kòjá akoſe oncjàs poſpjeſcno neugaſi, veoma laſno moſce uſrokovat ù nàmi jedno vèliko uſgeſgénje,

V. Dà jelli ſctò drùgo potrebno cinit sà mòchſe ſacjuvati òd ovega Grjeha òd Bludnoſti?

N. Veomaje potrebno, i Koriſno bjeſcat kakono, od kùghe, òd sle, i opake drùſcbe, i òd ſvjeh bliſcnjeh greſcnjeh prigodá; èrje nèciſtós jedna Nèmoch, Kojaſe làſno prigljepgljuje, ſtjece, i plodj ſamjem opchjenjem prigodnjem s' Cegljadim, Kojáſu jùr otrovana s' ovóm nèmochim, alliti naucna nà ovj teſcki grjeh òd Bludnoſti.

V. Dà imamoli jòſc imat i Kojgod drùghi òpas sà mochſe laſcnje cjuvati òd ovega Grjeha?

N. Imate jòſc cjuvatſe i òd rasloſcenja, alliti òd raſgovorá neskladnjeh navlaſctito s' Cegljadim raslika ſpoola, alliti vàrſte; òd ſctjenja Kgnigha gljuveſnjeh, i ozkvarnivjeh; òd pogledá ſaſma slobodnjeh, i nà slò ſceglnjeh; èr ſvè ové ſtvàri raſciſcu, i veoma gojé neciſtós,

V. Jaſamſe i dò sàd mnokrat slùſcjo ſvjem tjém ljezima, Kojemi vj napomegnujete, alli nitti Kùſcjám, nitti vidím ù meni vèlika plooda.

N. Imàſc pàka ſnatti, dàje najvechi, i najpodobnj ljek òd ſvjéh innjeh Svèta Mollitva; i sàtó veomaje priſtojno, i pòtrebnito, dà pò pùtu òd ové bùdéſc pròffitti òd Goſpodina Bòghá ovù millós òd cjſtochjé ſvelikóm pomnjom; i s' goruchjem uffanjem utjezatſe jòſc i Priciſtoj Djevizi Marij Kàkono onoj, Kojaje tòlikó oſſobito bila nadarena ovóm Svetóm Krepoſtim òd Ciſtochjé,

V. Dà oſvém Svete Mollitve, jelli jòſc i Kojagod drùgha ſtvár, Kojabimi moghla bit Koriſna sà ſacjuvatſe òd nèciſtochjé pùtene?

N. Bitchjeti veoma Koriſno, akó ceſtjekrat bùdéſc naſljedovati Svète Sakramente, tò jès Svètu Iſpovjes, i Priceſtjenje; èr ceſtjekrat Iſpovjedajuchiſe, i Priceſtujuchiſe s' Prjſvetjem Tjelom Iſukarſtovjem, laſnochjeſc ſtèchj Krepós òd Ciſtochjé.

V. Dà kàd ſvè té ſtvàri, nebimi bile mòchne sà mòchſe òd ovegha neprjateglja osloboditi?

N. Tàd s' Kojemgod poſtóm, i s' Kojomgod oſctrom Pokoróm mòchjeſc, i imaſc obnemochi, i oslabiti jakoſti tvoga raſpuſctenoga

Tjela;

Digitized by Google

Tjela; èr kàd neprjategl bùde slabj, magnechjeſe mòch proti viti, i opirati Dùhu, i tàkó laſcgnechjeſcga utàrt, i ukrotit.

V. Dà nà ſvàrhu jelli vèch kojagod drùgha ſtvár, kojabinàs mogla pòmoch, i òd ovegha grjeha uklonit, i sàcjuvat?

N. Veomàchjete pòmoch, ako ceſto bùdéſc raſmiſcgljat, dà imàſc Goſpodina Bògha Kòlak sèbe, koj s' gnjegovjem biſtrjem okóm vidj ſvè tvoje misli, i djella grùba, i nepriſtojna, kojabiſe ſramovó djelovatti prìd occima jednoga jòſc najnepoſctenjega Cegljadetta ſvjéta ovegha.

V. Dà hòchjulli jà mòch vèch ſctò drùgó ràſmiſcgljati?

N. Mòchjeſc jòſc ràſmiſcgljati, i cettirri ſtvári nàpokonje òd Cjovjeka, koje akó bùdéſc pomnivo ù tvojoj paméti ràſmiſcgljati, Dùhje Syèti Kojti ſvjedocj, dà nèchjeſc jghda vèchje unaprjeda Goſpodina Bògha uvrjediti; èr kàd bùdéſc pomnivo ràſgledat, dà tó tvoje Tjelo, Kòmu sàd hòch dà pogodjſc s' onóm nèciſtochjóm, dà dò màllo vremena bitchje ſmàrdéchje ù jednomu tmàſtu Gròbu, i jeſtojska òd zàrvj, à Dùſca tvoja sà onó màllo ſaghnitja mòſceſe ù vjeke vjeká oſſudit.

ISGHLED.

SCtjeſe ù sàrzalu òd Iſgledá, dà ſtavſci jedan slùga Bòſcij nà Mollitvi prìd jednjem Iſukarſtóm Propetjem, Sgjudjaſce ſnát, Kòjá ſtvár nà Svjetu uſrokovaſce najvechje grjehá, i vèchma pogarghjvaſce Goſpodina Bògha; ù tòlikó vidjeh ugljeſtit ù Zàrkvù jednoga Mladza i s' gnime mnóſc Cegljadi danzajuchi, i Kollo vodéchi, i uciniſce ſedam Kolà; ù pàrvómu Kòllu onj Mladaz dàde jedan vèlik udaraz s' cjavlóm Iſukàrſtovjem; ù drùgómu ràniſce gnègove Priſvéte Rùke ù mjeſta òd Cjavala; s' trechjem dighnuſcemu s' Glavé Tarnovù Krunnu, i ſramotnoje popleſaſce; ù cetvàrtomu ſmjahuſe, i rùgahu gnègovjem plàcjom, i ſuſama; s' pètjem Sapgljuvahu ù gnegov obràs; ù ſceſtomu probodoſce s' kòpjem gnègove Pàrſi; ù ſedmomuga proklinahu, i s' rjecima pogardivima ſramochjahu. Videchi ovó slùga Bòſcij dighnuſe s' Mollitvé sà oſvetit oné pogàrde, kojé cignahu prèma ſvòmu Odkúpiteglju, alli bj uſdàrſcán òd onega Mladza, Kojmu rècce. *Tjſi mòlljo Goſpodina Bògha, dàsi ukaſce onò, ſctò najvechje nàvodj plabu, i ràſpuſctenu Mlados sà grjeſcit, vrjeghjat, i ſramotit Bòſcje Vellicjanſtvo, usliſcjoje tvoje goruchje molbe; sàto jà kojſam Poglaviza òd zmjnà, i veoma nàſtojm nà Danze, i kolla, doſcjoſam ovdi sà occitovatti ſvà slà, kòjà uſrokuju.* Parvoje, kretajuchi nòghe ù dan-

Digitized by Google

zjeh, i kollima ſramotéſe Cjavli òd Nòghá Iſukarſtovjeh. Drùgoje slò proſtiruchi rùke, i hitajuchiſe sà gnè, ſramotéſe Rùke Iſukàrſtove proſtàrte, i pribjene nà Kriſcu. Trèchje cepgljeſe Tàrnova Krùnna Spaſiteglja, Kàdſe poskakuje s'noghé nà noghu, i ideſe okollo, i zvjetjem Krùnni glava. Cetvàrtoſe rùgaju placcjom Iſukàrſtovjem s' pjeſnima, kojéſe pjevaju, danzajuchi. Peto s'napravami òd haglina, i obrasà priobraſcenjeh popgljuvaju Obrás Iſukarſtov. Sceſto probada gnegovo ſcaloſno sàrze onó iſpraſno veſſeglje, kojé imaju ù gnjh sàrzjeh. Sedmo teghnutja necjaſna, kojáſe ceſtokrat dogaghjaju ù danzáh, i Kolljem, pſovkeſu, i proklinanja prèma Spaſiteglju, sà kojaje djella veoma nepocjaſtjen Goſpodin Bógh, i ùvrjeghjen s'Kollima, i s'danzama, i jáſe slùſcjm ù gnih òd ſvjeh moijeh oruſcjá, kòjáſu pogledi nècjaſni, tizanja rjéci, i misli, i pò ovemu pùtu, cinjm padat Dùſcama ù ſvà slà. Evoti Iſghleda ò Mladoſti plàha, i ràſpuſctena danaſcnjeh dànà prèma Naùzima ovesjeh ſadaſcnjeh vremená tòlikó sljeh, i ſctetnjeh Dùſcama, kojeje Hùdoba Pakgljena ìſnaſcla òd iſpraſnjeh nàpravá Tànaza, i Kollá necjaſnjeh, à tàkoghjer jùr i cjùllaſi, kolikoſu nemilli, i màrséchj Goſpodinu Bòghu ſvì onj, koj danzaju nècjaſnjem nàcinom, i dà nèmoſc rjéti, dà nje ovakó, cjùj, kojuti ſtrahovittu oſſudu nàvjeſctuje, i prjeti Goſpodin Bògh pò uſta ſvòga Proroka Ezekjela nà poglavglju dvadeſti i pét, govorechiti. Bjùſciſi cìnjo vèſſeglje rùkama, i nògama, i veſſeljoſe s'ſaſvjem naslaghjenima vàrh ſemgljé òd Iſraella; sàtóchju ja proſtrjét móju Rùku tvàrh tèbbe, i dàchjute ù rùkè òd tvojeh glavnjeh Nèprjategljá.

Enriko vèliki.

VJEGBANJE XXXIX.

U' Tomacenju sèdme sàpovjedi Bòſcje. Ne UKràdi iſcta tùghja.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. LUpeſctinaje jedna ſtvár tòlikó ſramotna nà Svjetu, dàmiſe cinj màllo màgne, nèghli ſaliſcnja sàpovjed, kòjá sàpovjedá nè Ukradi, i tàkoghjer i gné Tomacenje, Kojeſte vj sàd odredìlli, i ùſelli sà tomàoitmi.

N. Pàcek tòlikoje potrebnita òvá ſapovjed, dà gné tòmacenje nje iſcta

Digitized by Google

iſčta màgne Kòriſno, i pòtrebnito, nèghlje onó oſtaljeh Bòſcjeh sàpovjedj, bùduchi mnòſi, koj ovù sàpovjed priſtupgljuju bès ijednoga ſrama Gljùdskoga, i ſtraha Bòſcjega, dàſe sàſma occitto iſpugná onó Prorokovo govorenje, koj velli, dà Lùpeſčtina, i Prigljùbovſtvo prikriliſu ſvù ſemglju. Oſee 4. v. 2.

V. Kàko mòſcete rjéti, dàſu mnoſi onj, koj ovù sàpovjéd priſtupgljuju?

N. Bjùſciſe grjeſci prèma ovoj sàpovjedi, nè sàmó Kraduchi nà onj nàcin, Kàko tj ràſumjeſc; nù jòſc i nà kojmu drago drùghi nàcin s'koijemſe cinj ſčetta Iskàrnjemu ù gnègovu imagnù, alliti bitju.

V. Mollimvàs, dàbiſtemi dàli kojgod Iſghléd, alliti prilicnós vìſce ovega?

N. Hòchju: Djelluju prèma ovoj Bòſcjoj sàpovjedj ſvì onj, koj kupujuchi; alliti prodavajuchi ciné kojugod nèpravdu, nècinéchi pravednu Mjerru, nedavajuchi pòdpun broj; prodavajuchi ſtvár vèch, nègh vagljá, alliti prodavajuchje sà dòbru ondá, Kàdje ù sèbbi slà, alliti iſčtechjena.

V. Dà jeſulli oſvem ovjeh vech i kojgod drùsj?

N. Jèſu, i ſvì onj, koj prihitaju, uſdàrſcé, odmicju, alliti prodigljuju sà plàtiti trùd Teſcaſcki, alliti Rukotvorski; onj, koj mòghu plàtiti ſvòje dùghove, à nèchje dàjh pláte, onj koj dàvaju Pjèneſe nà kàmatu prèma rasloghu; i jòſc i onj, koj uſimglju, ſajmavaju, hòchje, i iſčtu Kòris sà Pjèneſe ſajmjene.

V. Dà jeſulli vèch Kòjgod drùsj?

N. Jèſu jòſc i svì oni Sìnovi, i Kchjerri, Koj pò priminutju svoijeh Roditeglja neiſpugnaju gnihova dàrſcanſtva onakó, Kàkoſujm nàredilli, i oſtavilli: Nà priliku nevrachjajuchi, i nèplachjajuchi tùghje: Tàkoghjer i onj Koj prodavaju, i kriomize uſimglju Kojegod ſtvàri ù Kùchi prèma vogli svoijeh Roditègljá.

V. A' Kojeje slò uſéti Kojugod ſtvàr Krjomize ù svojoj Kùchi?

N. Kojeje slò veljſc? Akoje oná ſtvàr, Kojú uſimgljeſc òd velikézjenne, à vàſcjem Roditeglima òd veliké ſčette, i prèma gnihovoj vògli, nèjſubavgljavàs òd grjeha, i mòſcevàs poslat ù Pàkò.

V. Sàſčto govoríte, akoje ſtvàr velika?

N. E'r Kàdbi bila ſtvàr malahna, i vàſci Roditegli, i Starij nèbi Kùſcalli ijedne ſčette, moglobiſe ràsloſcitto rjéti, dà nje prèma gnihovoj vògli, i tàkó nèbi bjo grjeh.

V. Dà kàdbi dànàs ùſeo jednu ſtvàr malahnu, à sjutra drùghu, i Kàdbi tàkó sljedjo sà dòſta vremena, billi ſagrjeſcjo?

N. Najprje imaſc ſnàtti, dà Kàdbi tvoj Roditegli, alliti Starij bili po-

Digitized by Google

trebni, i uſimgnuchi tj onù ſtvàr, ſasve dàje od malle Kòriſti, à ucinjobijm vèliku ſčettu, ti svàki pùt kàdbje ùſeo, ſagrjeſcjobi.

V. Dà Kad nèbi bili potrebni, alliti Uboſi?

N. Tàd imajuchi tj tù arghjavù, alliti slù mjſo sà sljedit, i dòprjét s' vèchje ſtvaráza nà jednu vèliku mnóſc, i prozjennu òd Lupeſčine, tàd svàki pút, Kàdgodbi ukró onú ſtvár, ſasve dàje malahna ù sèbbi, ſagrjeſcjobi.

V. Dà Kàdbi ukró ìſvam Kùchje, tò jès ù drùsjeh, dànas nà priliku jednu ſtvàr, *Kojá* vagliá òffam dinarichja, à sjutra drùghu, Kojà vagljá oko òffam drùgho, s' iſtóm misljm?

N. Svàki pùt ſagrjeſcjobi ſmàrtno, Kàdgodbi tó ucinjo s' misljm sà dòprjéti nà jednu mnòſc vèliku, *Kàkonoſmo* jùr odiſgàr rèkli.

V. Svàki pút, velìte, dàbi sàgrjeſcjo smartno? Dàke svàka jòſc najmagna Lupeſčina, *Kojáſe* cini, grjehje ſmàrtni?

N. Nje tàkó; Nù sàmójе onda grjéh ſmàrtni, *Kàdſe* s' onom Lupeſčinóm cínj *Kòjagod* vèlika ſčetta Iskàrnjemu, alliſe *Kràde* s' misljm sà sljediti Lùpeſčinu.

V. Dàke bitchje véoma dòbro uſtrucjatſe, i cjuvatſe òd svàke jóſc najmagne Lùpeſčine?

N. Tòlikoje, èr Kradúchi jednóm, i drùghóm; ciniſcſe màllo pò màllo jedan velik Lùpeſc; pòkli tàkó pècce i Judà Iskariot màllo pò màllo ùsdarſcechi sa sèbbe sàmo *Kojgod* djo ſaduſcbiná odredjenjeh sà potrebnitjeh, à pák dòprje dò tòlike, i tàkè lakomoſti, dà ſramotno, i svojòm vjekovittóm ſčettóm prodàde iſtoga svoga Nauciteglja sà màllo pjèneſi.

V. Dà nà svàrhu akoſe ukrade Kòjagod ſtvár, njelli dòſta Iſpovidjetſe?

N. Sinko moj tjſe varáſc. E'r òsvem ſčtòſe imàſc occittovati Iſpovjednjku nà Svetoj Iſpovjeſti; hòchjeſe jòſc, dà vratjſc onó, ſčtòſi arghjavo ùſeo, èr innacje cinéchi tvoja Iſpovjes nittje dòbra, nittitje grjek proſčten. A cuj Aguſtina Svètoga, Kojti vélj: *Non remittitur peccatum, niſi reſtituatur malè ablatum, ſi reſtitui poſſit.* I hòchje rjeti, dà Goſpodin Bògh nèpraſčta grjèh òd Lùpeſčine, akoſe nèvrati onó, ſčtoſeje arghjavo, alliti nèpravedno ùſelo, akoſe mòſce nà *Kojgod* nàcin vratit.

V. Dà cèmuje potrebno ovó povratit.

N. E'r ako ſgjùdjſc, i hòchjeſc, dà tvoja pokora bùde dòbra, potrebnaje, i hòchjeſe temeglita odluka sà iſpunnit svà onà dàrſcanſtva, *Kojaſi* grjehóm ſtekó prìd Goſpodinom Bòghom, i prìd tvojjem Iskàrnjem, nèbiuſci innacje dopùſčtivo.

V. A' ſčtò hòchje rjéti tò?

N. Hòchje

Digitized by Google

N. Hòchje rjéti, dà bùduchi tj s'onóm tvojóm Lupeſctinom ucinjo ſctettu tvomu Iskàrnjemu ù gnègovoj ſtvári, ako hòchjeſc, dà tvoje pokajanjé bùde iſtinito, i dòbro, priſtojnoje, i potrebnoje, dà pò pùtu òd povrachjenja ponapraviſc, i sàplatiſc onù ſctettu, Kojúſi tvomu Iskàrnjemu ucinjo.

V. A' tòliſe nèbi mòghlo ucinit ovó povratjenje ondá, Kàd bùdém vèchma podoban, alliti prigodan, alliti oſtavit ù oporuzi, tò jés ù Teſtamentu, dàgha iſpunne moj Baſctinizí, alliti Rodjazi?

N. Nejmaſc tàkó uciniti, bjuſci svàk teſckó dàrſcan vratit tùghje, Kòliko prje mòſce, èr prodigljujuchi povrachjenje, moghuchiga ucinit, cinjſc nòví grjéh.

V. Dà onj, Koj nèmoſce dà vràti tùghje?

N. Ako ſtanovitto nèmoſce, nje tàd nì dàrſcan, i grjeh tàd oſtaje pròſcten iſctom ako ima poscjudu, i misó sà iſpunnit svoje dàrſcanſtvo oncjàs cjèm mògho bùdè.

V. Dà Kàdbi já imó pòtrebu sà sluſcitſe s'onnjem pjèneſima sà mòch dóbit, sà ighratſe, sà raskoſcitſe, i sà veſſelo ſtat s' Drùſcinóm?

N. Tòbi bilo iſtó, ſctò i nehotjetih vratit: Pàcek nà svàrhu sà mòch vratit tùghje, svakje dàrſcján uſtegnutſe, i skratit své saviſcnje tratgne, alliti ſpenſe; Kàkono ù jeſteoskami, ù odjechi, ù slùſcbi, ù ighrami, i ù Plakjerima.

V. Dà Kàdbi tkó povratjo tùghje, cinéchi tòlike ſaduſcbine tùſcnjem, i nevoglnjem, alliti cinéchi iſrjéti tòliké Miſſe sà onnega cjeje?

N. Ondá Kàdse dóhodi ú ſpoſnanje òd pràvoga Goſpodára, tàdá imaſe vratiti gnèmu, illi gnégovjem Baſctinikom; èr cinéchi innacje, tò jès onakò, Kàkó tj govorjſc, tàd nèbi bila prava gljùbav Bratinska; nùbiſe ſagrjeſcillo prèma pràvednoſti: Ondá sàmo imáſc vràtit tùghje, nà tj nàcin Kàkó tj govorjſc, Kàdſe nèſna, alliſe nènahodi pràvi Goſpodar, nì itkó drùghi od gnègovjeh Baſctinjka.

V. Dà ondà kàd pràvi Goſpodàr nèbi imó pòtrebe?

N. Imaſc ſnàtti, dà dàrſcanſtvo sá vràtit tùghje nèporaghjaſe, nitti màgne ishodí òd potrebnoſti, Kojú imá, alliti nejma onj Goſpodár ciéje; nù ód nepravednoſti, Kòjáſe cinj, uſimgljuchi nepravedno dòbra tùghja, alliti bìtje.

V. Ví nemoſcete vjerovati, Kolikoje trùdno, i mùcno povratit onó, ſctoſeje jednóm nepravedno ùſelo?

N. A' jùr nje drùgoga nàcina, èr vagljá illi tùghje vratit, àkoſe mòſce, i ſmá odkùd, illi ù vjeké vjeká oſſuditſe. Akó nèsluſci iſcta Cjovjeku osvojt, i imatti vàs ovj svjét, à isgubit Dùſcu;

Digitized by Google

ſcu; dà kòlikochje vèchje, i gòrre slò bitti ſgubitſe sà màllo pjenesí, álliti sà málló bitja vremenitoga?

V. Dàkebiſe já oſſudjo, akó nèbi vratjo onó màllo pjèneſi, alliti onó màllo blaga vremenitogá?

N. Jaſamti júr iſtomacjo, dà ondá, kàdje ſčetta ucignena tvómu Iſkàrnjemu s'Lupeſčinóm, i ſčetaje velika, ſaſve dàje ſtvár ukradena ù vèchje pùtá, biuſci doparla nà velle, vagljaje viatit; èr innacje neſtjeceſe Pròſčtenje òd grjehá.

V. Dà akoje já vràtim, moja Kuchna Cegljad, Kòjá jùr uſcivaiu ová dòbra, imatchje sà slò?

N. Rèzimi, Kojaje tó tvoja mahnitós? Dàke sà pùſtit, dà drùsj nepravedno uſcivaju sà Kojgod dán tùghja dòbra, tj hòchjeſc mucitſe, i pàrſcitſe pò svè vjeke vjeká ù Paklu?

ISGHLED.

BJeſce ù Gràdu ód Liuna ù Franackoj Kragljevini jedan Cjovjek veoma potrebnit. Koj sàsvjem svoijem naſtojagnima, i trùdima jedva bjeſce ſaſtavjo ſajedno jedan veoma malahan broj pjènesj, Koj nedopiraſce nèghli sàmó dò trechjega djela od jednoga skuda. S'koijem pjenèſima pàka on ſakupi njekoliko Vina, ù Kojé on uljvſci vodé, uſmnoſciga, i prodade sà ciſto, i zjelo. Ovj Cjovjek i unaprjedá tàkoghjer usé sljediti, i tàrgovatti s'ovóm iſtóm tàrgovinóm, nà iſti nàcin iſčechjenóm, dà nà svàrhu nàkon gnekoliko dòba sàſtavi ſajedno oko ſtó Skudá. Svè ové pjèneſe on dàrſcaſce ſajedno ù jednomu zargljenu Tobózu, i nahodechiſe jedan dán sàm ù Poglju nà proſtranu, djegha itkó nèmogaſce vidjeti, iſvadj ìs onega Tobóza trechi djo òd ſckudá sà gneke ſvoje pòtrebe, à pák ſveſa Tòbolaz, i ſtavigha kolak sèbbe. Dòcjem pomnivo ù slobodno mjeſto ſpremaſce onó màllo pjenesj, koje bjeſce iſvadjo ìs onegá Tobóza; ettoti jednoga Vrana prilacna, koj ugbledavſci onj Tobolaz òd zargljena poſtava, misléchi, dàje peccja Mèſa, ſaletjeſe s'ſaſvóm ſvojóm hitroſtim, i ſgrabiga s'kgljunom, i s'cjapetima, i poneſegá s'sòbóm ù Ajer, alliti ù viſinu. Tàd onj nevoglni, i nesrechni Tàrgovaz usé vikati, i rùkami pleskati sà priſtraſciti onú grabéchju Ptizu, jedabi pò kojoj ſrechi iſpuſtilla ìs ſvóga kgljuna, i ìs cjapetj onſ gnegov Tòbolaz: alli ona letéchj, i ìſvijajuchiſe tàmo, i amó pò viſſini òd Ajera; Kàd bj pò viſce oné dùbokè rjeké òd Sonna pùſtiga ù gnu paſtit. Ovj Tòbolaz pàdde ù najdubglju vòddu òd reccene rjeke; i taj cjàs pàdé nà dno, Kakonoti ſtvár teſcka ù sèbbi; nitti vèchje bj nàcina sà ìſvaditga. Etto ò Kàrſtjanska Dùſcjo vigh ghdje, i

kàko

Digitized by Google

kàko doſpjeſce prîvare onega neſvjeſnoga, i neſrechnóga Tàrgovza. Ovj iſgubj ſvù dòbit nepravedno ſtecenu, prodavajuchi sà Vino dòdro, i ſdravo onó, kòjé mjeſcaſce ſajedno s' vodóm, nebuduchimu oſtallo òd ſvé gnègove nepravedne Tàrgovine drùgo, òſvem sám onj trèchj djo òd Skùda, tò jès oná pàrvá, i glavná dòbit, èr mòſce bìt òd gnega pravedno ſtecena.

S. Gregor. Veſc. di Tourſ de Gloria Confeſ. §. ult.

VJEGBANJE XL.

U' Tomacenju oſme ſapovjedi Bòſcje. Nè rèzi Kriva ſvjedocjanſtva.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtònam Goſpodin Bógh ſapovjedá, ſaprjecjuje, i ſabragnuje ù ovoj gnegovoj oſmoj ſapovjedj?

N. Dà nejmamo ighda rjeti ikakve ſtvári laſcive nà Sùdú, alliti nà Pravdi, nì ù ſctettu nàſcu, nì nàſcega Iskàrnjega, nì magne drùgoga ſvjetovati, nì ucitti, dàſe krivo, alliti làſcivo sàkuné, i tàkoghjer dà nejmamo lagatti, màrmoſciti, ſloglaſiti, nì ijedne drùghe ſctete ciniti s' nàſcjem jeſikom.

V. Sà koj uſrok Goſpodin Bógh ſabragnujenam, i sàprjecjuje, dà nejmamo rjeti ikakve ſtvári laſcive, alliti kriva ſvjedocjanſtva uciniti nà Sùdu, alliti nà Pravdi? Jedalje vèchje slò rjeti làſc, alliti krjvoſe ſasvjedocit nà Sùdu, nèghli îſvam Sùda?

N. Tòlikoje, èr ſveghjerize nà Sùdu ſvjedocjanſtvo potvàrghjujeſe s' kojomgod ſakletvom, i tàko cinſſe jedna velika pogarda Goſpodinu Bòghu, hotéchi mj, dà on, koije iſta iſtina potvàrdj s' gnegovóm opchjenóm vlaſti nàſcu láſc, i nàſce himbenſtvo.

V. Dà jelli vèch kojgod drùghi ùſrok?

N. Jès jòſc i ovj; èr ſvjedok làſcivo ſvjedocechi nà Sùdu prèma ſvomu Iskàrnjemu (nèſnajuchi Sùdaz iſtine,) mòſcemu pravednu cinit dighnut bitje, cjás, i iſtì ſgivot, oſughjujuchiga onakó, kàkomuje òd ſvjedogbe s' ſakletvom nà Sùdu bilo odkriveno, i sàjvjedoceno.

V. Mj jòſc njeſmo ù tèmu bitju sà bìt iſpitjvani nà Sùdu, nèbjuſci jòſc dorasli, nì dopàrli nà oná godiſcta, nì nà onó podpunno ſpoſnanje: Nùbiſmo mj vechima i prje hòtjelli, dànam iſtoma-

Digitized by Google

istomacite drûghi djo ové sapovjedi, koinamje i potrebnitj, i korisnj, ernàs ovj vèchma utisctí.

N. Hòchjù dòbrovoglno. Rekosavàm, dà Gospodin Bógh ù drùghomu djélu ové gnegove osme sàpovjedi, sapovjedanam, i sabragnuje, dà nejmamo ighda, nì pò ijedan nàcin rjeti ikakve làsci, nì màgne drûsjeh svjetovati, nì nagovarati, dàse krlvo sàkunú, alliti sasvjedocé.

V. Dà rèzitemi, sctòje Làsc, i ová òd kòlikoje vàrstá?

N. Lascje jedno govorenje protivno Pametti, Ràsborstvù, alliti Ràsloghu, tò jès ondá, kàd jedno s'jesikóm govorimo, à drùgho unutra ù nàscoj paméti chjutsmo, alliti mislsmo. I ovaje òd trí vàrsté, tò jès sctetna, Prùdjva, i scjagliva, alliti Ispraslna. Lascje scjagliva, alliti Ispraslna ondá, kàdse bès ikakve, i icije Kòristi, alliti sctette, nù sàmó lsctóm sà proch vrjeme, sctogod làsce. Prùdivaje ondá, kàd sà tvojù, alliti drûsjeh Kòris, sctogodse làsce, i ù istó dòba nje ikomu òd ikakve sctette; i svàka òd ové dvje vàrste sveghjerizeje ù sèbbi grjeh oprostivi, alliti veniali. Lascje sctetna ondá, kàd nèpravedno, i ù sctettu drûsjeh làsceše, illi drûghomu nàsce, mu Iskàrnjemu jès, illi nje òd kojegod Kòristi, alliti sctetté; i ováje trèchja vàrsta sveghjerize grjéh smàrtni, ofvem ondà, kàdje kojagod malahna sctetta, kojú usrokuje.

V. Ovè dvje vàrsté òd Làsci scjagliva, alliti Isprasna, i Prùdiva moghulise Kadgod bès grjeha s'Kojomgod sakletvóm nà Sùdu, alliti nà Pravdi potvarditi?

N. Nèmogu, èrbi tàdá bilo nè sàmo Krlvo Svjedocjanstvo; nù jósc i Krivoklestvo, Kojeje grjeh veoma tescak.

V. A' Kojeje slò rjeti jednu Làsc?

N. Jès vèliko slò, èrje lásc sveghjerize slà, sctetna, i màrsechja Gospodinu Bòghu, i sàtónam On isti velj: Nè Kràdite, i nè làscite: *Non facietis furtum, & non mentiemini.*

V. Dà sasctoje Lásc màrsechja Gospodinu Bòghu?

N. Er bùdúchi On pàrvá, i najvechja istina, pàcek istá istina, tòlikó nedospjetno On màrsj lásc, i neistinstvo, Kàkono protivno gnegovoj nàravi, i bitju.

V. Dà tkoje lsnascjó, i lsveo nà Svjèt Lásc?

N. Gospodin Bógh govori pò usta Ivanna Svètoga nà poglavglju 8. v. 44. dàje. Húdoba Pakgljena nè sàmó lasciva; nù jósc dàje i pàrvj Isnascalaz, i Otaz od Làsci, *Quia mendax est, & Pater ejus.*

V. Dàke jósc i ràdi ovegha usroka trjebaje rjeti, dàje Lásc jedno vèlikó slò?

N. Am.

Digitized by Google

N. Ambrogio Svèti vèlj, dà onj, Koj làscju, cinése Sinovi Hùdóbe Pakgljene, Kojaje làsciva, i biùsciſu tàkj, imachje sà svoju platu gnè Baſctinſtvo.

V. Dàje Lásc slà, i ſctetna ondá, Kàdje òd velikè ſcttette nàscemu Iskàrgnema svàmisam, i vjerujem, dàje tàkó, alli jedna Làsc scjagliva, alliti Ispraſna reccena sà scjalu, alliti sà bùrlu, òd Kògackje slà mòch bitti?

N. Sàsve dàje iſtinito, dà láſc ſctetná jès oná, Kojaje vechma màrséchja Goſpodinu Bòghu, i doſtojna vechie pedepſe; svjem tjem i svàkà drùghá láſc, jès slà, i uvrjeghjaje Bòſcja.

V. Ja neumjem raſumjeti, Kàko, i nà Koj nàcin jedna Láſc ſcjagliva, alliti Ispraſna sà ſcjalu, alliti sà bùrlu reccno mòſce bitti uvrjeghja Bòſcja?

N. Iſti Gospodin Bógh ù svomu Pjsmu Svètomu sàpovjedá, i ſabragnuje, dàſe nejma rjéti ijedna Láſc: *Noli velle mentiri omne mendacium*. I sàtó kojamugod drùga láſc; tò jès illiti ſctetna, illiti Prùdiva, illiti nà ſvàrhu ſciagliva, alliti Iſpraſna uvrjeghja Goſpodina Bògha; èrje ſveghjerize protivna gnegovoj sàpovjedi,

V. Dà kàko mj ovjéh laſcj à navlaſctito ù ſmjehu, i ù bùrli govorimojh nà tiſuchje, i jès ikakva òpaſa, i grjeſcnje òd nàſce Dùſcevnoſti?

V. Tòvamſe dogaghja, èr negljubite Goſpodina Bògha; èr Kàdbiſtega gljùbili cjuvalibiſteſe sà nèucinit, i sà nerjét ijedne ſtvàrj, kojá sàſve dàgha lagahno vrjeghja, alli ſvjem tjem nà kojgod nàcin ſgjaloſtiviga.

V. Dà sà najmagne mòſceliſe kàdgod rjéti kojágod làſc, kàkono nà priliku sà ſacjuvatſe, alliti sà uklonitſe òd kojegod ſctette, alliti skandala sà nàſcu kòris, alliti nàſcjeh Iskarnjeh?

N. Bùduchi Láſc Kakoſamvam rèkó ſveghjerize ù sèbbi slà, i ſctetna, nejmaſe ighda rjéti sàſve dà govorechje moghlibiſte iſnachi, i ſtèchi kojegod veliko dòbro i sàmjem sèbbi; i vàſcjem Iskarnjem, èrſe nejma ighdà nì ciniti, nì rjéti slò, sà dà isijde dòbro.

V. Dà kadbi govoréchi jednu sàmú láſc moghó ſpaſiti, alliti ſahraniti jednu Dùſcu?

N. Nejmaſe rjéti ijedna láſc, nì màgne kadbiſe imó pò gnoj ſpaſiti, alliti ſahraniti vàs ſvjét, alliti Pàkó ù Raj obratiti; à nègoli sà ſpaſiti jednu sàmu Dùſcu sà rasloghe odiſgar nàreccene.

V. Dà ſctò hòchje rjéti, dà kupujuchi, i prodavajuchi govoreſe tòlike, i tòlike? Pàcek jòſc sà ſvàku najmagnu nàſcu vremenſtu korìs, govorimojh ù jedan cjàs dòſta, i doſta?

Digitized by Google

N. Uſrokje òd ſvèga tègha èrſe nedohodj ù ſpoſnanje, kolikaje velika ſčetta uvrjediti Goſpodina Bògha, koj tòliko teſcko oſtaje uvrjeghjen òd tòlikjeh làſcj tàkó làſno, i ceſto reccenjeh sà ſtvári òd niſčta, dà nje jeſika gljudskóga, kojbi mogho iſrjeti.

V. Dàke bjùſci láſc, kàkoſtemi prikaſalli, i iſtomacilli jedno slò tàkó, i tòliko vèliko; Já dòbro cinjm odkrivajuchje nà Svetoj Iſpovjeſti?

N. Rjechjuti, akoſe tj occitujeſc, i dàvaſc ù krivinu sàmó sà obicjaj, nejmajuchi boleſti, nì temeglite odluke sà unaprjedaſe cjuvati; ù mjeſčte sà iſproſitti, i sà ſtèchi òd gnih proſčtenje; tj tàdá cinjſc drùghi nòvi grjéh, vèchi òd iſté làſci.

V. Sčtò dàke já imam cinit unaprjedá?

N. Akó nejmaſc boleſti, dàsj dò sàd govorjo, i temeglitte odluke sà unaprjedaih vèchje nè govoriti: Iſpovjés òd tjeh laſcj, njeti Kòriſna: Nù akoſe hochjeſc Iſpovjedat dòbro, i kòriſno, nàſtoj dòchi ù ſpoſnanje, dàje Láſc ſveghjerize jedno veliko, i tèſcko slò, èr veoma ſcjaloſtivi, i vrjeghja Goſpodina Bògha.

ISGHLED.

KOlikoje velika, i teſcka slòchja òd laſcivjeh Kletava tracjanja, marmgnanja, i sloglaſcénja ſuproch Iskarnjem, kòjáſe ſvodj nà ovù ſapovjed, i veomaje obicjajna nà ſvjetu, dá cinj velike ſčette, i kàdgodi i ù cjaſti; kojéſe nèmoghu ſakarpit, ni ſaplatit: Zjechja cèſſa imaſc naſtojati ò ſvàkomu dòbro govoriti, nè lagati, i Krivoſe nè ſvjedociti, dàtiſe nedogodj onó, ſčtò ſpovjedá Enriko vèliki òd dva obicjajna ù ové teſcke grjehe upadati, i òd gnihſe nècjuvati: Jednomu òd koijeh bjùſci napomenuto òd jednoga gnegova Drùgha nà cjàs òd ſmàrti, dàbi ſagàrlio, i ucinjo Pòkorru sà ſvoje teſcke grjehe, à on nehajuchi iſčta, raſtaviſe s' Dùſcjòm; dò màllo nàkon tògha prikaſaſe iſtóm ſvomu Drùghu, i reccemu, dà nà cjàs napokogni ſvoga ſgivota bj poveden nà pravedni Sùd Bòſcij, i dà ondi vidje mnogho ljepjeh Dùſcá sjatti, kàkono ſvjetlo Sunze, Kojé pitáhu, i proſcjahu oſvetu ù Bògha Sudza od gnegovjeh laſcj, Krivjeh Kletava, i sloglaſcenja prèma gnima: Onadame pogleda Bógh Sùdaz s' okóm ſtrahovitjem, dà já priſtraſcen, i jùr pridobit òd mòjé slé Dùſcevnoſti, i nè naſtojechi nà mòje vſecno ſahranjenje iſgubih uffanje, i bih oſſughjen sà vàſda. = Drùghi òd reccenjeh umrje tàkoghjer, i nemoſceſe iſpovidjet, i màllo poslje prikaſaſe jednomu ſvomu Prjateglju, imauſci ſvoj jeſik vàs ùſgeſgen s'ſgivjém oghnjem, i tòlikó dùgh, dàmu

dopira-

dopiraſce dò ſemglje, i s'ſubimaga prigriſaſce nà vèlle, i vèlle pecizá, i ù onj cjàs opetaſe ſaſtucjvahu, alliti ſaſtavgljahu ujedno oné pècize, i jeſik oſtajaſce zjó, nèkabi vechma napredovala Mùkka, i pedepſa, koja, recce, dàmuſe dàvaſce zjechja gnegovjeh làſcj, Krivjeh Kletava, i slòglaſcénja, s' kojemaje grjeſcjo, i vrjeghjó Goſpodina Bògha, i grisó ſgivotte, dòbre glaſe, i cjaſti ſvoijeh Iskarnjeh, i dàſe tàkó ù Paklu veoma ſgeſtoko pedepſce ſvàk ù onemu ochjuchjenſtvù, s' kojmje nà ſvjetu grjeſcjo prèma Goſpodinu Bòghu, i ſvomu Iskarnjemu. Sčtò sàd govorite vj ò neſvjeſni Mladichi nà ové ſtrahovité Iſglede? Vj, Koj sà ſvàku najmagnu ſtvàrzu govorite nà dán tòliké, i tòliké làſci, ſakletve, i slòglaſite vàſce Iskarnje? Vj ſzjenite, dàſu ové uvrjede jedno niſčta? A' Sveti prjeſu hotjelli iſgubit gnihov Sgivot, nèghli rjéti jednu najmagnu láſc, ſakletſe, alliti cjás Iskarnjega ù cemugod ozkvarnuti, alliti dopuſtiti, dà drùsj rèkú jednu najmagnu láſc, ſakletvù, alliti dà oslòglaſe ſvòga Iskarnjega. Dàke iſtinitoſe mòſce rjéti, dà Láſc, nje malahno slò, kàkono vj mislite, i govorite.

Gran German. lib. 4. c. 7.

VJEGBANJE XLI.

U' Tomacenju devète, i. desète ſapovjedi Bòlcje.

Nè poſcjudi CjovjeK tùghjè Sgenè, ni Sgena tughjega CjovjeKa, nì ijedne tùghje ſtvàri.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SA' koj ùſrok Goſpodin Bógh ſapovjedá ù ovjem dvjema gnegovjem najposljednjem sàpovjedima, i sàbragnuje, dà Cjovjek nejma jòſc nì poſcudjet tùghje Sgené, ni Sgena tùghjega Cjovjeka, nì ijedne tùghje ſtvári? Njelimu bilo ſadoſta, dànamje ſapovidjo, dàſe uſtrùciamo, i cjùvamo òd Lùpeſčtine, i òd Blùdnoſti, alliti òd Prigljùbovſtva?

N. Rjetvamchju: Nebudúchi Goſpodin Bògh, Kàkonoſu Gljùdi Svjetovnj, Kojſu ſadovoglni, dàſe gnihovi sàkoni, i ſapovjedi

Digitized by Google

ìſčóm sàmó s'dvornjem nàcinom obsluſce; nù on jòſe hòchje òd nàs i ſvètignu, i ciſtochju; i òd sàrza, i òd nàſcega unutàrgnega.

V. Mollimovàs, dabiſtenam òd svègha tègha dàli Kojgod ràslog, alliti Prilicnós.

N. Hòchju dobrovoglno: Budúchi Goſpodin Bógh dohitá, i dopire s'svoijem nelſmjerniem ſnagnem dò najdubgljega òd nàſcega sàrza, ſčtò nemoghú svì Gljùdi umarli; i sàtó svoijem Boſcanſtvenjem sàkonom hòchje òd nàs i ponapravgljenje, i pravednós; i tó nè sàmó od nàſcjeh djelá, Kòjáſe s'dvornjem nàcinom vidé, i djelluju; nù jòſc i òd nàſcegha sàrza.

V. Kòjaje dàke raslikós medju dàrſcanſtvima òd obsſuſcenja, Kòje imamo ſapovjedima nàſcjeh svjetovnjeh ſtarjeſcinà, i Uladaoza, i onijem, Koje imamo ſapovjedima Goſpodina Bògha?

N. Rjetvamchju: Jès velika raslikós, bjùſci Starjeſcinám, i Uladaozima vàſciem ſadoſta, dà vj sàmo necinſte oné ſtvàri, alliti oná djella, Kòjavam oni. ſabragnuju, dajh necinite; èr nemoghuchi ovj doprjét sà vidjet onó, ſčtoje ù vàſcemu sàrzu, i ù vàſcoj paméti, neſtavgljajuſe òd onégha ſčtòſte vj protivno sàceli, i ſamislilli ù vàſcemu sàrzu, i ù vàſcoj pàméti prèmà gnihovjem naredbám, i ſapovjedima.

V. Dà tòli i Goſpodin Bógh necinj tàkó?

N. Nè, èr on òsvem svètigne òd Djelá, hòchje jòſe i pravednós, i Svètignu i òd mislj, i òd sàrza.

V. Tòt sà ispunnit sàkon Boſcij, nje dòſta uſtrucjatſe, i cjuvatſe òd oné ſtvàri, Kojunam on ſabragnuje, i ſaprjécjuje, dàje nè cinimo, ako imamo mjso, i pòſcudu sà ucinitje?

N. Tòlikóje Ako vàſca voglja, i sàrze protivniſu gnegovù Svètomu sàkonu, dà ſgjudite, alliti ſcelite naslaghivatſe ù Kojogod ſtvàri, Kojuvam Goſpodin Bógh ſabragnuje, alliti ſaprjecjuje; jòſc i necinechije s'djellom, vj priſtupgljujete gnègove Svéte sapovjedi; èr òn neghleda magne unutàrgne òd sàrza, nèghli s' dvorgnije òd djelá.

V. Dà akó svè slè misli, Kojéſe ceſtjekrat poraghjaju ù sàrzu, i ù paméti nàſcój grjeſisu? Teſcko, i jaoh nàmi; èr ù jedan sám dán ucinichjemoih mnóſc vèliku?

N. Nemojte imati tòlikoga ſtraha: E'r imate ſnatti, dà slá mjſo, Kojavam dohodi nà pamet, mòſce bitti, illi jedno sàmo nukovanje, illi Kojagod naslada, illi nà svàrhu priſtajanje, alliti

prigh-

Digitized by Google

prighnutje òd voglje nà ſtvàr slù, Kojuvam Goſpodin Bógh oſ. ſobito ſabragnuje, alliti ſaprjecjuje.

V. Nà Koj nàcin miſo mòſce bitti jedno sàmo nukovanje, alliti ganutje?

N. Ondá, Kàdnam Dùh nèciſti donéſe nà pàmet, allinàm napomene, i uſmenàs napaſtovati, dà ucinímo Kojugod ſtvár prèma sàkonu Bòſcjemu.

V. Dà oná misò, Kojunàm napomegnuje, i dònoſi nà pàmet Hùdoba Pakgljena, dà ucinjmo Kojegod slò, alliti Kàkoſte rèkli, nùkanàs nà Kojgod grjéh; jedalje grjèh?

N. Rjetvamchju: Doklegod misó nèproghje nàprjeda, nèghli pribiva ù ſamomu napaſtovanju, nje ighda grjeh ikakav: pàcek akojojſe tj pospjeſcno opréſc, i òd tèbeje odmetnèſc; oná iſta slà misò uſroktje òd doſtojanſtva.

V. Dà nàslada ù sloj misli, ſctòje?

N. Jès jedno djello òd vòglje prighnute, s'Koſomſe usdàrſciſc s'nasladóm ù onoj greſcnoj ſtvàri, Kojù imaſc ù tvojoj paméti.

V. Dà oná naslada jelli grjéh?

N. Onda, Kàdje ù sèbbi grjéh oná ſtvar ù Kojojſe naslaghjujeſc; tàd i nàslada akoje povoglna, i òd gnéſe ſtavgljaſc, bitchje grjeh vechje, alli magne tèſci; Kàkva bùdé vàſca vèchja, alli magna nepomnja sà oprjetſe, i iſtjerat onú slù misó; i Kàkvaje ſtvàr ù Kojojſe naslaghjujeſc vèchje, alliti magne ſctetna; takachje bitti i ſctetta, Kojúti uſrokuje onà naslada.

V. Já sàsve dà vechkrat imam nasladu ù sloj misli, alli nejmam ikakve vòglje, nì odluke sà ucinit slò?

N. Iſtinaje; alli oná nàslada, Kojú tj uſimgljéſc, i imáſc, mislechi ſtvàr slù; jès jedno potajno unutàrnje potvardjenje, i svjedocjanſtvo òd sàrza, dà priſtajeſc nà ſtvar slù, i Kojùti Goſpodin Bógh ſabragnuje, alliti ſaprjecjuje; i ſatóje grjéh.

V. Nà svarhu rezitemi, dà Sctòje Priſtajanje? I jelli grjeh.

N. Ondaſe govorj, dàſe s'mislim priſtaje, Kàd sàſve dà nè poſtavgljáſc ù djello onú ſtvár slù, Kojúti Hùdoba Pakgljena napomegnuje, i donoſi nà pàmet; niſcta nè magne priſtajeſc ù onoj misli dobrovoglno, alliti ſcjudjſc sà ucinitje; i tàkó grjeſciſc.

V. Dà Priſtajanje jelli sveghjerìze grjeh?

N. Pàcek ù ovemu Priſtajanju poglavitjem nàcinom usdàrſciſe grjeh òd misli: tò jès tj sveghjerize grjeſciſc s'mislim onda, Kàd ſgjùdjſc, i priſtajeſc sà djellovati Kojugod ſtvár prèma ſakonu, i vogli Goſpodina Bògha; jòſc sàsve dà pák i neucinſſc oné ſtvàri.

V. Dàke nje potrebno, dàſe já tòliko veoma briném, i skoncjavam ù mèn-

Digitized by Google

ù mènni istomu ràdi svèga onega slà, Kojemi pàrscj, i prihodi priko pàmeti: Bùduchi dòsta, dà já nàstojm sà nepristati s' nasladóm stavgljajuchise, i vèlle vechma bùdemse cjuvati sà s' vògljóm nè pristati nà posgjudu?

N. Ako bùdésc cinit tàkó, nè sàmo date nejmaju smetati, nì strascciti slèmisli, Kojéti pàrscé, i leté priko pàmeti; nù pàcek imásc snàtti, dachjeti bitti òd vechjega i dostojanstva, i Koristi.

V. Dà svjem tjem jelli sveghjerize potrebno stat veoma pomnivó sà neupastit ù Kojgod grjéh òd slé misli?

N. Istinaje, daje veoma potrebno imat sveghjerize jedan velik strah vèch òd grjehá ód misli, nèghli òd onnjeh òd djelá; bjùscise ù oné òd mislj lascnje upadá, i sàtóse hòchje vèchja pomnja sà ubjeghnutjh, alliti sà ùtechjh.

V. Sà Koj ùsrok?

N. Er grjesi òd mislj veomasè lasno ciné, i moghuse uciniti svegjerize, i ù svàkomu mjestu bès ikakve tràtgne, i pòmochi: Ghdje sà ucinit grjeh òd djella, potrebnoje Kàdgod, dàse sastucé, alliti sastave mnoghe stvári.

V. Kojá stvár mòchjemi bitti Korisna sà mòchse oprjéti prèma grjesima òd mislj?

N. Veomachjete pòmoch, i bichjeti òd velikè Koristi, Kàd bùdésc rasmiscgljati, dà jedan sám grjéh smàrtni òd misli podobanje sà cinitti ossudit Dùscu ù vjekovité, i sgestoké mùkke òd Pakla.

V. Dà jelli vèch sctò drùgo, sctobimi moghlo bitti òd pòmochi, i òd Koristi?

N. Is medju innjeh stvarj bitchjeti òd velikè pòmochi, i Koristi, Kàd pomnivo bùdésc rasmiscgljati, Kolikochje velikó bìt neussanje jedné Dùsce, vidéchise ossughjena nà slò toliko veliko, i nà mùkke tàkó, i tòlikó dùghe, i sgestoke, kàkonosu oné òd Pàkla sà jèdno mallo, alliti sà jèdno nisctò, kakvanoje jedna nestavna, i bjegúchja misó.

ISGHLED.

SCtjese ù Krùnikám mòga Serafinskoga Reda, dà sjednjem Occitovanjem bj objavjeno Blàscenomu Frà Ivannu òd Alverne, Kàkose podnosahu mnosi Redovnizi ù Mislima Puttenjèm, dà gnèke pùté dobivahu, à gneke bjahu pridobiti, i grjescjahu oprostivo, alliti venjalo, à gnèke smàrtno. Vidje ovj dòbrj Redovnik nelsbrojnu mnósc Vragova Pakgljenjeh, koj strjegljahù s' vèlle strjelá prèma Redovnizima; gnèke òd ovjeh strjelá vrachjahuse s' velikóm hitro-

hitroſtim prèma iſtjem Vragovima Pakgljenjem, à oni bjeſcahu vikajuchi kàkono oſramochjeni: Drùghe ſtrjele tizahu Redovnike, i padahu nà ſemglju necinechjm ikakve ſtette; gnèke prohoghjahu s' gvoſdjem dò mèſa; drùghe pàka proſtrjeglivahu tjelo gnihovo s' jedné ſtrané nà drùghu. Drùghu ſgoddu ſpovjeda Frà Ivan Raulin òd jedné ſgenské glavé s' dvornjem nàcinom tòlikò krepoſné, dà iſti gné Biskup dàrſcaſceje sà dòbru, i Svetu. Prìſta ová jednom s' poſcjudóm nà gneku slú, ì neciſtú miſó s' jednjem òd slugá iſtoga gné Biskupa; alli gneſćto zjechja ſrama, à gneſćto èr nebjuſcje ù djello poſtavilla, neiſpovidjeje, ſaſve daje bès priſtanka grisjaſce gné ozkvargnena Dùſcevnós, à navlaſćtito nà cjàs òd gné ſmàrti, i bùdúchi ová umàrla, ukopaje onj Biskup ù iſtu ſvoju Kapellu. Nóch ká sljedjáſce nà ſvoju obicjajnu dighnuſe nà ponoćhja Biskup sà mollit Bògha, i ughleda ſvù ſvoju Kapellu punnu oghgna à pò várh onegá pritamnoga pocivaliſćta, alliti Gròba Tjelo oné pò ſvé vjeke neſrechne ſgenské glavé, i pòd gnjm ogagn, i velle Vragová Pakgljenjeh, Kojga potizahu, i raſciſcjahu. Sakleje onj Biskup òd ſtranè Bòſcje, dàbimu rekla uſrok gné vjecnòga oſſudjenja: Tàd òna odgovorímu, *nè sà drùgo, nègbli èr nebjuſci iſpovidjela jednu sàmu misò neciſtu, nabodimſe oſſughjena ná vjekovitè, i ſgeſtokè mùkke òd Pakla.* Takoghjer nahodjm, dà ù vèlle, i vèlle mjeſtá Pjsmo Sveto Kàra nenarednu poſcjudu bogaſtvá, i dòbará, jòſc i dà njeſu tùghja. Dà Kolikochje vechma oſſudit poſcjude tùghja imagna? Pòsna veoma ljepo, i dòbro ovù iſtinu Opat Zenon Sveti, Koj vèch Krat obicjajaſce ſpovjedat; dà on putujuchi jedan dàn, ochjuchjeſe veoma umoran, i ſgedan, i tàkò. Sà ugaſit svoju ſgeghju odluci ù svojoj pameti ubrat ù tùghju Kolak pùta jedan Kukumar, cinechimuſe ſtvár òd malle szjenne, alli pak nàkon Kakoſe ſtavi, dàje s' mislim, sàſve dà ù djello nepoſtavgljenom priſtupjo sàpovjed Bòſcju, rècce sàm ſebbi. *Lupeſciſu pedepſani, tòli jàbòcbju bitti Lupèſc, trebuje, dà bùdem podnjeti onò, ſćò onì podnosè, i tàkò digbnuſciſe s' onega mjeſta, sà pèt dànà ſtàviſe nà Sunze, i nà vjetar, i Kàkomu dodja onà pokora, rècce sàm sèbbi, pòkli jà nemogu, dà podnesèm ovè màlle pokorrè, nepriſtojmiſe bìt Lupeſc; nù poslovat, i trùdit, nèkaſe ù mènni iſpunni onò govorenje Dùba Svètoga iſrecceno pò uſta Davidova: Ako bùdeſc blagovati trùde tvojeb rùkà, bitchjeſc blaſcen, i bitchjeti dòbro.* = Naúci, naùci ovdi òd ovjeh Iſghledá, ò nesvjeſna, i raſpuſćtena Mladoſti, Koja svàkcjàs nà sljepaſcku sàrnéſc, i upadàſc ù raslike greſcne prìgode, à pakſe uſdáſc làſno òd grjehá oslobodit, tèr jednóm ſpoſnaj, dàſe privarena nahodjſc, nèbjuſci tàkó, kakono tj nesvjesno misljſc, i govorjſc, dachjeſcſe mòch oprjet, i dà nechjeſc

nà grjeh

nà grjéh priſtat? Rèzimi, *jedaliſi tj jacci òd jednoga Sanſuna? Mudrij òd Salamuna? I Svetij òd jednoga Davida?* Stràſciſe, mòlli, i bjeſci Grjéh, i gnegove bliſcnje prigode, ako nehochjeſc ugn upaſtit, i jedinu tvoju Dùſcu u vjeke iſgubìti. Tàkoghjer nàuci òd reccenoga Zenona Svètoga, dà poſcjude sà poſvoit ſtvàri tùghje nepravednjem nàcinom sàſve dàſu jòſc i òd màlle ſzjenne, i dajh njeſi poſtàvjo ù djello, daſutti ſctetne.

Kron. Francesk. part. 3. lib. 7. Enric. Veliki.

VJEGBANJE XLII.

U' Tomacenju ſapovjedi ZarKovnjeh.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjeſu, i Kolikoje Sapoviedj Svète Majke Zàrkve?

N. Jèſu mnoghe; alliſu najpoglavitje ové pet; tò jès.

1. Cjùtti Svètu Miſſu ſvè Nedjeglje, i oſtale Svèze ſapovjedne.
2. Poſtiti Koriſmu, Vigilie, cettiri Vremena poſná, alliti Quatre, i nèjeſtſti mèſa ù Petak, ni ù Subotu.
3. Iſpovidjetſe najmagne jednóm nà godiſcte, i Priceſtitſe najmagne nà Uskàrſenje.
4. Nepirovati ù Vremena Sabranjena; tò jès òd pàrvé Nedjeglje doſcjaſtja Goſpodinova dò Vodokàrſcta, i òd pàrvoga dnèvi Koriſme dò oſmoga pò Uskàrſenju.
5. Platiti deſetine.

V. Mollimvàs, Iſtomacitemi ové pét Sapovjedj.

N. Hochju: Sà cjùtti Svètu Miſſu jurſmo govorilli ù Vjegbanju trideſti i devetomu; od Iſpovjeſti, Priceſtjenja, i Sgenidbe besjeditchjemo ù Vjegbagnima màllo naprjeda. Sapovjed sà platiti Deſetine, nje opchjena, niſcta nè magné ghdjeje ſtara obicjaj imaſe obsluſcit: Dàke ſadnam sàmo oſtaje sà besjediti ò drùghoj Sapovjedi Zàrkovnoj, tò jès ò Pòſtu.

V. Rezitemi. Scloje Póſt, i òd Kolikoje vàrſtá?

N. Jès òd dvje vàrſte; tò jès Naravni, i Zàrkovnj. Naravnje uſtruccjanje òd kojému dràgo ſtvàri, kojaſe uſimje sà jeſteojsku, i sà pitje jòſc daje i sà ljék; i ovj pós pò Sapovjedi Zàrkovnoj potrebnitje ſvjem onnjem, koj ſdravi priſtupgljuju nà Priſvéto Priceſtjenje: Zàrkovnije jedno povogino uſpreghnutje, alliti uſtrucjanje sà sàmo jednóm na dàn jeſtit ſadovogino, i cju-

Digitized by Google

i cjuvatſe od jeſtojskà ſabranjenjeh òd Zàrkve Svete, Kakonósu mèſo, jaja, mljekó, sìr, i màslo.

V. Rèzitemi, s' poſtom òd koriſme, ſctò hòchje òd nàs Zàrkva Sveta?

N. Hòchje, dà s' pokornjem uſtrucjanjem òd cettreſti dànà occiſtímo grjehe ſvèga godiſctà, ì ucinímoſe vèchma podobnj sà ſvetkovati, i slaviti Svetkovinu Jeſuſſova slavnoga Uskàrſnutja.

V. Dà iſctèli, i hochjèli ſctò drùgho òd nàs Zàrkva Svèta ù ovemu Poſtu òd Koriſme?

N. Hòchje, dà nasljedujemo Pòs òd cettreſtj dànà, kogaje ucinjo, i pòſtjo nàſc Jeſus Iſukárs ù Puſtigni sà gljùbav nàſcu.

V. Dà Pós ù occi Svetkovinà, alliti Vigilie, s' kojóm mislim bjoje naredjen òd Zàrkve Svèté?

N. Nèka mj pripravjuſciſe prje dán s' Pòſtom, ſvètje pripravimoſe Svetkovati Svetkovine, koijem pòſtímo.

V. Rezitemi, dà ſaſctoſmo dàrſcani poſtiti Quatre, alliti cettiri Vremena pòſna?

N. Ernam Zàrkva Sveta ſapovjedá, dajh imamo pòſtiti sà mòch s' Pòſtom poſvetiti Goſpodinu Bòghu cettiri Vremena òd godiſcta, kojaſu Primaljetje, alliti Proljetje, Gljetto, Jeſen, i Sijma.

V. U' koje dòba prìko godiſcta dohodé Quatre, alliti cettiri Vremena poſna?

N. U' Primaljetje, alliti ù Proljetje pò pàrvoj Nedjegli òd Koriſme. U' Gljetto pò Svetkovinám òd Dùhová, alliti pò Ruſagljám. U' Jeſen pò Svetkovini Uſviſcenja Svètoga Kriſca Mjeſeza Rujna, alliti Settembra. U' Sijmu pò Svetkovini Svete Luzje Mjeſeza Proſjencja, alliti Decembra.

V. Kojſu dnèvi prìko Nedjeglje namjégneni, alliti odredjeni sà Pós òd Quatara, alliti sà cettiri Vremena Pòſna?

N. Srjeda, Petak, i Subota.

V. Sà Koj uſrok Zàrkva Svèta odredilaje ové trí dnèvi, à nè drùghe?

N. Nà ovú svàrhu, dàſe ſpomenemo òd prigorke Mùkke nàſcega Spaſiteglja bjùſci (Kàko govoré mnosj Svèti) ù ſrjedu biloje odluceno òd opàkjeh Sgidová uhititi Jeſuſſa Iſukàrſta; ù Petak sljedi ſmàrt iſtoga Jeſuſſa Iſukàrſta; à ù Subotuſe ponavglja uſpomena gnegova Ukopa.

V. Dà kàd Zàrkva Sveta hòchje, i Sapovjedá, dà pòſtimo, ſctò raſumje òna tàdá sà darſcanjeh ucinitnàs, i ſctòſe ſadarſci pòd ovjem imenom òd Poſta?

N. Zàrkva Sveta hòchje òd nàs dvje ſtvari; tò jès, dàſe uſtrucja-

Digitized by Google

mo, i cjuvamo òd Mesa, Jaja, Mljeka, Sirra, i Masla, i dà nejmamo jestit nèghli sàmó jednóm nà dán, i ne prje pòdne; à ù Vecer dopusctujenam ako imamo potrebu, dà mòscemo usét kojugod màllu stvár, kàkono okó sces unacja.

V. Dà jedalismo i mj, kojsmo jòsc Mlaghjahni dàrscani pòstit nà ová dvá nàcina?

N. Nàkon Kàkoste savàrscilli sedam godisscta, dàrscaniste svì pòstit nà pàrvj nàcin; tò jès, ustrucjatse, i cjuvatse à dnèvi posné òd Mesa, Jajá Sirra, Masla, i Mljeka.

V. Dà jesmolli dàrscani cjuvatse nè jestiti nèghli sàmó jednóm nà dán, osvem ù Vecer Kojugod stvár malahnu?

N. Njeste dàrscani postiti nà ovj nàcin; nèghli sàmi onj, kojsu dovarscilli dvadesti i jedno godisscte; èr dòk nedopretè nà ová godisscta ù bitjuste sà rastjet, i tàkó imate potrebu òd obilnje, i vèchje jestojské.

V. Kòliko òd Pòsta nà pàrvj nàcin mallomi trebuje; Mennje dosta, dà mòghu jestit sveghjerize kàd hòchju, i kòliko hòchju.

N. Istinaje, dà njeste dàrscani pòd grjéh postit, nèghli nàkon dvadesti i jedno godisscte dovarsceno; nù nejmate dàrscanstva nì sà grjescit, i nisscta nè magne grjescite i òd vèchje.

V. Scto rasumjete, i hochjete rjeti s' tèsjem?

N. Hòchju rjeti, sàsve dà nejmate dàrscanstva sà pòstit; svjem tjem dòbroje kàdgod pocét pòstit pò svojoj vògli.

V. Sàscioje dòbro ìs Mladosti pocét pòstit?

N. Sà pocét jòsc ìs Mladosti podniscjvat, i Krotit svoje Tjelo, i cinitga posluscna ràslogu, i sà usteghnut pohotjenstvo nàsce, dà snapredovanjem òd godisscta neucinise vèchje, i vechma sctetnje.

V. Dà Kàdbise s' Postom já ueinjo slabij, i nejaci ù Tjelu?

N. A' Kojaje drùga svàrha poglavita od Posta, nèghli sà màllo obnejacjati, i oslabiti nàsce Tjelo, dà nje tàkó snascno, nì mòchno sà opiratse, i protiviti ù dùhu; èr kàko velj nàsc Jerolim Svèti, daje boglje, i Korisnje, dàsu nòghe slabe, i utroba, nèghli dà nà kojgod nàcin doghje nà màgne cistochja.

V. Dà Kàdbimi Pós usrokovo sctettu sdravglju?

N. Nèchje; pàcek Zàrkva Svèta govorsti, dàje Pós odredjen sà ljék nè magne òd Dùscé, nèghli jòsc i òd Tjela: A' Dùh Svéti svjedocinam, dà Pós opirése grjesima, i tresh; pàmet prosvjetgljuje; Krèpós udjegljuje, i usdárja; i sgivot prodigljuje.

V. I svjem tjem moj Otaz, i moja Matti nehochjé, dá já postim ràdi straha, dà prje neumrém.

N. Ako

N. Ako onj tàkó hochjé dárſcanſi, i imaſcjh poslufciat: Allijm sà najmagne rèzi, dà imaju imatti vèchju pomnju òd tvojé Dùſcé, Kojaje vjekovitá, nèghli imaju òd Tjela, Kojé jòſc ako i nebude poſtiti, barſochje dospjet ù jednomu gròbu.

V. Dà hochjuljm sctò drugo mòch rjéti ù ovakoj prìgodi?

N. Rezijm, dà zjechja gnihove tòliko ſaviſcnje gljùbavi, Kojúti nòſſe, i Kàſcu, dàti lâſno mòghu bitti ùſrok, dà tj ù mjeſcte sà ſaplatit sà tvoje grjehe, imachjeſc podnoſſit vèlle vèchje trùde ù drùgomu, ſgivottu.

V. Dà akomi Kadgod dadù oblás sà pòſtit, Kàko imam ucinit, dà tj moj Pós bùdé Goſpodinu Bóghu ugodan, à mènni Koriſtan?

N. Tàd onú jeſtojsku òd Kòjéſe sà gljubav Bòſcju bùdéſc uſtrucjati, mòchjeſcie darovati Komugod Ubogomu; èr tó djello òd gljùbavi Iskàrnje ucinitchje tvoj Pós veoma dragh Goſpodinu Bóghu, i tèbbi mnogho Koriſtán.

V. Dà Kàdmi nèbi dopuſtilli pòſtit, ſctòbi imò, i mogho ucinit ù dán Poſnj?

N. Mòchjeſc pòſtit s' oſtaljem udima tvògá Tjela, Kàkono nà priliku s'occima, s'uſtima, s'uſcima, s'jeſikóm &c. tò jès uſtrucjatſe, i cjuvatſe sà gljùbav Bòſcju, i sà Kòris tvojè Dùſcé vèchma ù onj dán òd svègha onegá ù cemubiga mogho ovrjediti s'tèsjem tvójjem ochjuchjenſtvima.

ISGHLED.

OBicjavaſce jedan dòbar Cjovjek gnèke dnèvi priko Nedjeglje pohoditi Patriarku Benedetta Svètoga, i sà vèchju bogogljubnós, Kojumu imaſce, i nòſaſce, nehotjaſce okuſiti iſcta prje negolibiga pohodjo. Ovj Bogogljùbni jedan dán òd ovjeh ſusreteſe ù pàtu s' jednjem svojjem draghjem Prjategljom, Kojga pòcce ſgegljno molliti, dàbiſe doſtojo, i ſadovogljo, dà ſajedno rucjaju; alli ovj sà nepriſtupit svoju obicjajnu bogogljubnós òd Pòſta, nehotjemu pogodit, nù tàkó hòdéchi ſajedno, opetga usé molliti, dà nà svàrhu pùſtiſe prìdobit. Occittova Goſpodin Bògh ovù ſtvár Benedettu Svétomu, Koj cjem dòghje pridagn ovj gnegov Bogogljubni, gljùbgljeſcglivo pokaraga, dàſeje dao pridobit òd Hùdobé Pakgljene, Kojamuje besjedilla pò ùſta onegá svòga drùga; govoréchimu, dàſe unaprjedá bùdé vechma cjuvati, dà ne bùdé pridobjen. Tkóbi rèkó, dà òd ſtvári tòlikò malahne imaſe cinitti szjenna? I dà Goſpodin Bògh tòlikó szjenjaſce onó pokornó uſdàrſcanje dobrovoglno ſagargljeno? I dà òd gnèga nejſgubj Kòris svoj slùga, occittova, i odkrj Benedettu Svètomu onó

Digitized by Google

ſctò bjeſce proſclo, i svè tó sà ukaſat tèbbi ò Kàrſtjanine sctò imáſc cinit ù tvomu uſdàrſcanju Kadga cinjſc sà bogoglſubſtvo, alliti sà dùgh; i dà nebudéſc jeſtit ſtvarj nedopuſctenjeh, Kakonoſu Mesó, Sir, Jaja, maslo, i Mljeko ù dnèvi ſabragnene, nì dattjh jeſtit onujem, Kojſu ù tvoijoj Kùchi, i pòd tvojóm oblaſtj òd ſedam godiſcta naprjedá, akó nèbi biló tàké, i tòliké pòtrebe; èr tàd, Kàd nèbi imó, ni moghó jeſtit drusjeh jeſtojská, tadatje dopuſctèno blagovatjh, i dattjh blagovatti opchini bès ikakva grjeha; raſumjuſciſe tàdá, dà sà onj pùt, bjùſci tàká, i tòliká potreba dopuſctenetiſu. = Takoghjer ſpovjedá Sùrio òd jedné Robigne pò imenu Marje, Kojé Goſpodár bùdúchi Poganin, à ona velika Bòſcja Sluſcbeniza; Koja ceſtó poſtchjaſce, i mollitvu cignáſce. Jedan dán obaſná ovj gné Goſpodár Sgivot, Koj provodjaſce, i dá bjeſce Kàrſtjanka, hotjeje uſilovat, dà blaguje, à oná nehtje, rádi cèſſa ùſeje veoma nemillo, i ſgeſtokò bicevati, i nà svàrhu vidéchi, dà nenaſiodjaſce nàcina sà prighnutje nà svoju vòglju, i sàkon; povedeje K'Sudzu, i occittovaje, dà bjeſce Karſtjanka, Koj pòd ſillu òd velikjeh, i s'geſtokjeh mùká ràſtavje s'ſgivottom: A sàd Zarkva Svèta pjeva gné Svétu uſpomenu nà pàrvj Mjeſeza Studenoga, alliti Novembra. Etto ò Mladichi, Kòlikoje iſtinito onó, ſctovàm narekoh odiſgara, dà Pós neudj ſdravglju teleſnómu; nù pàcek dàmu veoma pomaga, i dàje Goſpodinu Bòghu veoma mjo, i ugodan, i dàgha nadariva, Kàdje ucignen sà gnegovù gljùbav, jòſc i ondá, Kàd njesmo dàrſcani pòſtit.

S. Gregor. nella Vita di S. Benedetto. E Surio nel Tom. 6.

VJEGBANJE XLIII.

U' Svjettima VanghjeosKjem, alliti Vanghjelja Svètoga.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. MOllimvàs rèzitemi, dà òſvem Sapovjedj, Kojeſmo ſvì dàrſcani ſnatti, i obsluſciti, j ſulli jòſe, i Kojgod Svjetti òd Iſvàrſnoſti datinam òd Jeſuſſa Iſukàrſta?

N. Jeſu gnèki ſvjetti ìs medju koijeh tri ſu prilſvàrſna, i prikoriſna, i oviſe ſovù Svjetti Vanghjeoskj, alliti Vanghjeglja Svètoga.

V. Dà Kojáſu tó trí Svjetta?

N. Pàrvije. Posluh ù svàkoj ſtvari.
Drùghije. Ubosctvo porogluo.

A' Trev

Digitized by Google

A' Trechije. Ciſtochja vjekovnà.

V. Mollimvas, iſtomacitemi ù cemuſe ùſdàrſci Svjèt Ciſtochjé vjekovné, i kàkoſe ù gnèmu nasljeduje?

N. Iſubavgljajuchiſe pò ſvoioj vògli òd ſvàkoga Djellovanja, i bludne nasladé, ſgivùchi ſtanovitto, i povoglno bès ikakva ozkvargnenja òd grjèha puttenoga, i pokrenutja teleſnóga, i tàkoghjer uſtrucjajuchiſe, i cjuvajuchiſe jòſc i òd ſgenidbé, i udadbé.

V. Dà allje bòglje, i koriſnje nasljedovati Sgenidbu, i Udadbu, Kojeſu Sakramenat, alli Ciſtochju, Kojaje Svjèt?

N. Sakramenat òd Sgenidbè jès dòbar, i ìsvàrſtan, èrſe pò gnèmu plodj nàrav Gljùdská; allje Ciſtochja vèchma hvaglјena, èr pò pùtu òd ové ſtjeceſe iſvàrſnós, i Sgiveſe Sveto i ù Tjelu, i ù Dùſci.

V. Kojá dòbra poragia, i donoſi Ciſtochja?

N. Cinj gné obsluſciteglje Uceniké, i Nasljednike Iſukàrſtove, i Sinove gljubgljeſcglive Priciſte Djevize Marje, Kojaje iſta Ciſtochja.

V. Dà koje ploode poraghjaju, i uſrokuju Sgenidba, i Ciſtochja?

N. Sgenska glava ciſta poſtavglja ſvè ſvoje misli ù ſtvári Goſpodinove; A' Udáta ſabavgljaſe ù ſtvarima òd Svjeta. Ciſtá oſtaje oslobodjena òd mnosjeh ſaprjecizá; A' Udata pribjva medju ſaveſajma òd ſgenidbe. Ciſtá nje podloſcna, nèghli ſamoj milloſti; A' Udata ſgive podloſcna sàkonu.

V. Tkonasje naucjo ovj Svjet òd Ciſtochje vjekovné?

N. Jeſus Iſukars s'rjecima, i s'djellima.

V. Dà ovj Iſghled jelli bjo sljedgljen òd drùsjeh?

N. Sljedilagaje Blaſcena, i Priciſtà Djeviza Maria, Svèti Ivan Karſtitegl, Svì Svèti Apoſtoli poslje nàkon, kàko bjeſce ſaſváni òd Iſukàrſta, i ucigneni Apoſtoli.

V. Dà nà Svjetu jelli Cegljadi, kojá dáu dànaſcni nasljeduju ovj Svjèt ód Ciſtochjé vjekovné?

N. Nasljedujuga ſvì Redovnizi, i Redovnize, koj ciné oſſobitti ſavjet, i ſvi Zàrkovnjazi, kojsu Svetjem Redom nareſceni, alliti nadareni.

V. Sgjndjobih ſnatti ù cèmuſe ſadàrſci ſvjèt òd Uboſctva povoglnoga, i kàkoſe iſpunja ù djellu?

N. Oſtavgljajuchi ſvàku ſtvár sà nasljedovati Iſukarſta, Kàkono uciniſce Svèti Petar, i Andrja, nejmajuchi ijedne ſtvári ſvoje vlaſctite.

V. Dà Uboſctvo Redovnickó bùde iſvàrſno, ſctòje potrebno, dà ima?

N. Petrebnoje, dàje povoglno, i dàſe Redovnſk, i Redovniza zjelovitto

Digitized by Google

lovitto odrekú òd ſvèga ſvoga imagna, i dàga rasdjele Ubogjem; alliti dàga ù opchinu poſtave, ſctòje iſtò.

V. Tkonasje nàucjo ovj Svjèt òd Uboſctva povoglnoga?

N. Jeſus Iſukárs nàſc Goſpodin, i Spaſitegl, i tó ne sàmó s'rjecima, nù jòſc i s'djellom.

V. Dà poslje Iſukàrſta, jeſulli koj drùsj nasljedovalli ovj Svjèt Uboſctva povoglnoga?

N. Jèſu Svèti Apoſtoli, i tòlikó pomnivo, i ſvarſno; I ù pocetak Zàrkve Svète mnosj Kàrſtjani, à dán danaſcni obsluſcujuga Redovnſzi, i Redovnize, koj oſtavgljaju ovj Svjét laſcivſ, i uklagnajuſe òd gnega sà nasljedovati Jeſuſſa Iſukàrſta gnihova Nauciteglja.

V. Nà ſvàrhu hotjobih ſnatti, dàmi reccete, dà ù cèmuſe ſadàrſci Svjèt òd Posluha, i Kàkoſe iſvàrſcuje?

N. Hòchju: Iſubavgljajuchiſe òd ſvojé iſté voglje, podlagajuchje onemu, koj bùde odabran, i poſtavgljen sà Starjeſcinu nà mjeſto Iſukàrſtovo; ù jednu rjéc odrizajuchiſe, oſtavgljajuchi, i podlagajuchi iſtó ſvoje rasborſtvo, i vòglju drùsjem.

V. Dà ovj Svjèt òd Posluha bùdé iſvàrſtan, i nàmi Kòriſtan; nà koj nàcin imaſe òd nàs djellovati prèma nàſcjem Starjeſcinám?

N. Sluſcajuchjh pomnivo, i vèſſello, neisìskivajuchi onó, ſctònamje naredjeno i ſapovidjeno òd Starjeſcine, kàd mòſcemo, i kàd ù sèbbi nje grjéh onó, ſctònam ſapovjedaju.

V. Dà tkonasje nàucjo ovj ſvjèt òd Posluha?

N. Jeſus Iſukáis Stvoritegl Nèba, i ſemglje s'rjecima, i s'djellom.

V. Kàd, i nà koj nàcin Jeſus Iſukárs donamje ovj Iſghléd òd Posluha?

N. Ondá, kàdſe ukaſa poſluſcjan ù ſvèmu ſvòmu Vjecnómu Chjacku, kàd Djeteſczem podloſciſe ſvojoj Majzi, i Joſefu Svètomu, i Kàdſe podniſci dó ſgeſtoké, i ſramotne ſmàrti òd Kriſca.

V. Ovj iſvàrſnj Posluh, jeſullì nasljedovalli koj drùsj?

N. Obsluſciliſuga jòſc i mnosj Svèti, i Svètize, koj sà pomnivo, i vjerno nasljedovati Jeſuſſa Iſukàrſta dòbrovoglno podloſciſceſe drùsjem Gljùdima: Bùduchi nà tù ſvàrhu ù Zàrkvi Bòſcioj iſiſcgli mnòſi Svèti Redovi i jednoga, i drùgoga Spòlla.

V. Dà onj, Koj nasljeduju ovà tri Svietta Vanghjeoskà, cinelj ſtvàr dràghu, i ugodnu Goſpodinu Bòghu?

N. Nèmoſce Cjovjek djellovati posvetilicta vèchma dràſcega, nì ugodnjega Goſpodinu Bòghu, Kòliko iſubavgljajuchiſe ù ovemu vremenitomu Sgivottu òd svjeh svoijeh dòbara, Kojaſu Imagne, Tjelo, i Dùſca.

V. Saſ-

Digitized by Google

V. Saſctòſu sàmó tri Svjetta poglavita, à nè vèchje?
N. Sà mòchſe mj jacce oprjét ſaprjecizami òd isvàrſnoſtj, Kojeſu tri.
V. Dà Kojéſu tó tri ſaprjecize?
N. Gljùbav òd Imagna, alliti blaga; Gljùbav òd puttenjeh nàslada, i Gljùbav òd Cjàſti, alliti Diké sà drùsjem ſapovjedati.
V. Kàkoſe, i nà Koj nàcin diſcu, i uklagnaju ové tri ſaprjecize?
N. Nasljedujuchi Uboſctvo povoglno, Ciſtochju vjekovnú, i Posluh ù svakoj ſtvári, Kojá nje grjéh.
V. Dà jeſmolli dàrſcani nasljedovati, i obsluſciti ová trí Svjetta Vanghjeoská nà onj nàcin, Kàkono nasljedujemo, i obsluſcujemo i ſapovjedi?
N. Ová trí Svjetta Vanghjeoská necinenàs dàrſcanjeh sà nasljedovatjh, èrſu ovj djella òd ſaviſcnoſti.
V. Dà Kojaje raslikós òd Svjettá Vanghjeoskjeh, dò ſapovjedj?
N. Jès ová: Svjetiſunam dáti sà naucitnàs vèchju isvàrſnós; A' ſapovjediſunam naredjene sà ù svèmu, i ſasvjem obsluſciti pravednós, à oſtaviti slò, i ù dòbru napredovati.
V. Rèzitenam: Ovà trì Svjetta Vanghjeoská jeſulinam potrebnita sà ſahranitſe?
N. Njeſuvam potrebnita: Nù veoma pomagaju sà làſcnje ſtèchi slavù Rajsku sà Kojeſmo ſtvoreni.

ISGHLED.

S' Kòlikom velikom pomnjom bjoje sveghjerize ſagàrgljen, i obsluſcen Posluh Svèti òd neìsbrojnjeh Redovniká, i Redovnizá. Sctjeſe ù gnihovjem Krùnikám, i occittoſe viddi ù neìsbrojnjem Iſgledima. Is medju Koijeh nà petnés Mjeséza Sjecnja; tò jès Genara ù Brevjalu Rimskomu, alliti ù Officiu Boſcjanſtvenomu ſctjeſe, dà bùduchi Placido Kalughjer Reda Svètoga Patriarkè Benedetta uppó ù jednu Rjeku Saſma bàrſu, i dùboku Kolak iſtoga svova Manaſtjera: ſctò cjem ù dùhu bj objavgljeno Benedettu Svetomu; ſapovidje drùgomu svómu Kalughjeru pò imenu Mavru, dà poſpjeſcno pòghje, i pomoſce Plàcida. Ovj cjem dòghje Kolak Rjeké, ughledá ghdje bàrſochja òd vodé dàleko òd Kraja Plàcida bjeſce sànjela. Tàd Mavro neghledajuchi nì nà bàrſochiu, nì nà dubinu òd Rjeké, nèghli nà sàmu sàpovjed òd Posluha: Tàrcj K' Plàcidu pò onoj Rjezi, Kàkono pò jednomu ravnu Pòglju, hittaga sà Kòſſe, i ìſnoſiga nà sùho ſgiva, i ſdrava.

Od Uboſctva ſpovjeda Gàrgur Pàpa Svèti ù cetvartjem Kgnighàm svoijeh dvogovorjá nà poglavju pesét i pét, dà jedan Kalughjer pò imenu

imenu Justo, nahodechise ù najposljednoj svoioj Nèmochi, ſasva K' sébbi Brattá svòga pòd ime òd sluſcbe ù onoj gnegovoj nèmochi, Kòmu pò tànkó odkrj, dà imaſce ù tèmu, i ù tèmu mjeſtu s' Krivena tri skùda slatna, sà Kòjá nitko nèſnáſce, dàbj pò ſmarti gnegovoj potajno ùſeo sà sèbbe. Ovj gnègov Brat sàsve dà bjeſce Ceglade svjetovnó; alli èr veoma bjeſce dòbar, i bojaſceſe Bògha, occittova ovù nesvjeſnú misó, i nàredbu Bratta svòga Oppatu Specioſu ſtarjeſcini onegà Manaſtjera, à Opàt poſpieſcno pòghje K' Pàpi Garguru Svètomu, Kàkono poglavitomu Starjeſcinì svè oné Redovnické Opchine, i s' Kàſamu: Zjechja cèffa Gàrgúr Svèti ochjuchie ù sàrzu svòmu, i ù Dùſci jednu nelſreccenù bolés ràdi ové greſcné vlaſctitoſti ovega Kalughjera, dà pòcce ù svoioj Paméti raſmiſcgljatti, Kojbi ljek bjo podoban, tòliko sà Dùſcu reccenoga Kalughjera, Kòliko sà Iſghléd svjeh onnjeh Redovniká; nà svàrhu nadahnút òd Goſpodina Bògha ſapovidje Opatu Specioſu, dà s' naredbóm ſapovidí, i ſabrani svjem svoijem Kalughjerìma, dà ijedan nèpoghje pohoditga ù onoj gnegovoj Nèmochi, nì dà màgne ù gnègovù Zellizu ugljesè, à pò gnegovoj ſmàrti, dàgha cinj ukopat Kvàn sjenne Zàrkovné ù smetliſcte, i dà prìd svjem onnjem Kalughjerima metné viſce gnèga svà trí oná skùda slatna, sjakjem glasóm govorechi: *Pecunia tua tecum ſit in perditione.* Act. 8. v. 20, tò jès, pjèneſi tvoj bjliti nà vjecnó oſſughjenje. Videchi onj Nemochni Kalughjer, dà njedan òd svjeh onnjeh Kalughjera vechjega nepohoghjaſce ù onoj gnègovoj nèmochi, ùſeſe tùſciti reccenomu Brattu svòmu, Kojmu svè pravedno, i potankó odkrj, i skaſa; dà proſvjetgljen ù svoioj paméti taj cjàs pòccé groſno svilit, i plàkat, i s' ſasvjem sàrzem bogljetſe òd svòga tèſckoga grjeha, ſniſcéno pròſechi proſctenje ù Priviſcgnega, i tù tàkó ù tèmu skruſcenu pokajanju iſdahnu, i Dùſca gnegova bj doſtojna minuti mùkke òd Pàkla: A' Tjelo gnègovo pò naredbi Gargura Pàpe Svètoga bj ſakopano ìſvan sjenne Zàrkovné ù ſmetliſctu bès obicjajnjeh Zàrkovnjeh Mollitava prìd svjem onnjem Kalughjerima; Koj tàkó jakó priſtraſceni cjemſe ù Manaſtjer vratiſce svàkj òd gnih pomnivo prighledá svè ſctò bès dopuſctenja Opatova imaſcę ú svoioj Zellizi, i vjerno pridagn donéſe; temeglito obechjavajuchi unaprjedà pomnivo, i vjerno obsluſciti Svéti sàvjet Uboſctva Redovnickoga. Sctò ſacjuvſci récceni Poglavar Zàrkve Svéte obeſeliuſciſe, neſaboraviſe podpomoch s' Mollitvám Zàrkovnjem, i s' Prisvetjem Posvetiliſctima Dùſcu onega Kalughjera, i ſaſvauſci Opata Specioſa ſapovidjemu, dà sà trideſti dànà bès priſtanka svàko jutro bùdé namjeniti Posvetiliſcte Svetè Miſſe ù pómóch Dùſce reccenoga Kalughjera Juſta. Sctó pomnivó

iſvàr-

Digitized by Google

isvàrſeiuſci dòbri Opàt, nàkon trideſetoga dnèvi prikaſtſe oná srechna Dùſca reccenomu Bractu, govorechimu: *Bratte moj dosadsam pribivala u privelikjem, i prisgestokjem mùkkàm òd Purgatoria: Alli sàd oslobodjena, iddem u pocivanje, i usgivanje slave Rajske.* Ovó objavjenje ſpovidjé onj dobri Brát reccenomu Opatu Specioſu, à on Garguru Svètomu, *Koj* ſpoſna ploód reccenjeh trideſti Miſá, i òd tàd pòccé obicjaj òd trideſti Miſá Gargurevskjeh, obicjajnjeh govoritſe ù mnosjem Dàrſcavám sà trideſti dànà pò priminutju bès priſtanka sà Dùſcu onú, *Kojaſeje* odjelilla s'ovoga svjeta.

Od Ciſtóchje vjekovné; Spovjedá nàſc Jerolim Svèti òd jednoga Mladichja, *Kògà* ſtanovitós, i *Krepós* nàkon tòlikjeh, i tòlikjeh raslikjeh i ſgeſtokjeh mùkká òd gnèga dòbrovogino, i veſſello podneſenjeh sà Svètu Vjerru *Katolicjanskú*; dà iſti Samoſilnik, Kojga cignáſce mùcitti, sàcjudjen, recce; *Jà vèchje nenahodjm drùgoga nàcina sà unaprjeda cinitga mùcitti, òsvem svuchga gòla, i poſtavitga nauſnacize s'rasveſanjem rùkama, i nogbama pò vìſce jednoga mekabna Odra, Kàko* nà svàrhu i ucini. Nàkon svega tègha posla K'gnemu jednu veoma ljepu, i ghisdavù Hottimizu, Kòjá dohodechi K'gnèmu sà cinitmu blùdno ſagrjeſciti: Cjém ová neſrameſcgliva, i nepoſtena ſgenska glava dòghje K'gnèmu, uſegha s'milljem gargljenjem, i s'zellovima potizati, i nùkatti nà grjéh; i nemoghuchiſe vèchje onj isvàrſnj Mladich òd gné branit, sàm sèbbi s'ſubima jeſik prigriſe nà dvoje, i tàkó s'jeſikom prigriſenjem, i s'muòſctvom òd Kàrvi ſapgljunùje ù obràs, Zjechja Kòga hràbrenoga djella ová ſaſramnjena, i rasjeghjena, pùnna rasàrgbe dighnuſe s'Odra, i pobjeſce bès traga; à onj Svèti Mladich, i Mucenik pritàrpje, i pòdneſe onú priſgeſtoku bolés sà neozkvàrnuti Krepós òd Ciſtochjé, ràdi Kòjé sad uſgiva, i uſgivachje pò svè vjeke nadospjetnu Slavù Rajsku.

S. Grol. nelle ſue Epiſtole lib. 3. Epiſt. 1.

SLAVA BOGHU.

Digitized by Google

CETVARTI DJO
NAUKA KÆRSTJANSKOGA
ALLITI
Vjegbanja ù Kùſcanju
VJEGBANJE XLIV.

U' cetvàrtoj ſtvàri potrebnitoj Kàrſtjaninu sà ſahranitſe; tò jès ù dòbrjem djellima.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjaje cetvàrtá ſtvár potrebnita Kàrſtjaninu sà ſahranitſe?
N. Jeſu dòbra djella.
V. Kojáſu tó dòbra djella?
N. Jèſu omá, Kojáſe cinè, i djelluju s'rasborſtvom òd pameti, i onakó kàkonoje vòglja, i Sàpovjed Bòſcja.
V. Od Koijeh dòba godiſcta pocigne dàrſcanſtvo sà ciniti dòbra djella?
N. Od onda kàdſmo dopàrli nà godiſcta òd ràsborſtva, i ſpóſnauja, kojeje okó ſedám godiſcta.
V. Sctonam slùſce dòbra djella?
N. Sà ù vjeke ſahranitſe, i poſvojti slavù Rajskú.
V. Dàke nebiſmoſe mj mòghli ſahraniti bès dobrjeh djelá?
N. Bilabi nàſca prèm velika mahnitós uſdatſe, i uffati mòchſe ſahranit bès doſlojanſtva, i dòbrjeh djelá Kàrſtjanskjeh: A' cjujte Proſpera Svetoga. *Dignus eſt perdere inutilem Fidem, qui non exercuit Charitatem.*
V. A' mèniſe cinj, dàſam cjuo govorit, dà sà ſahranitſe; dàje dòſta sàmó bitti Karſtjaninom.
N. Nje dòſta bitti sàmó Kàrſtjaninom; nùje jòſc veoma potrebno i ſadruſcit s' Vjerrom nàſca dòbra djella sà mòch iſtinito ſtèchi nàſce vjecnó ſahranjenje, i poſvojenje slàve Rajske sà Kojeſmo

ſtvòre-

ſtvòreni. *Merces mea mecum eſt, reddere unicuique ſecundum opera ſua.* Apoc. 22. 12.

V. Sà pòſnati jednoga Kòju Vjerru vjeruje, nasljeduje, i ſpovjeda; ſctòſe imá ù gnèmu raſgledati?

N. Imajúſe navlaſctito ràſgledati djella, Kojá cinj, èr pò gnimáh ſpoſnachjeſe Vjerra, Kòjú nasljeduje, obsluſcuje, i ſpoviedá, Kàkono nà priliku, kàd vidimo jednoga Cjovjeka, koj ſpravglja pòmaſti, i pèrra, dohodimo ù ſpoſnanje, dàje òn Slikovalaz, alliti Pengatur.

V. Sctòſe mòſce, i ima uſtatti òd onega Kàrſtjanina, koj nasljeduje, i cinj dòbra djella?

N. Mòſceſe rasloſcitto uffatti, i vjerovati, dagaje Goſpodin Bógh odabró, i hòchje sà Raja Nebeskoga, nalſctuchi òn drùgoga ſvjedocjanſtva òd nàſce gljùbavi, nèghli sàmó onó òd naſcjeh dòbrjeh djelá s' vjerom ſadruſcenjeh.

V. Dà dovàrſcujuchi mj ovj nàſc vremeniti ſgivot, oſtavgljajulinàs nàſca dòbra djella, kàkononàs oſtavgljaju i inne ſtvári vrèmenite, allinas òna jòſc sljede i pò nàſcoj ſmàrti?

N. Bogaſtva, Cjaſti, i Dike, Roſcbina, i Prjategli oſtaju nà ſvjétu; alli nàſca dòbra djella sljedenàs, i privodenàs prid Priſtoglje Bòſcje. Kòjá akó bùdú dòbra poveſtichjenàs ú slavù Rajsku sà kojeſmo ſtvoreni; tòlli bùdú slà ſunovratachjenàs ù propàs Pakgljenu pò ſvè vjeke vjeká.

V. Dà, dà jedan Kàrſtjanin Zjeni dà imá ſvè trì Krepoſti Boghoslovne, à dà nècinj dòbrjeh djelá, billiſe ovj ſahranjo?

N. Nemoſceſe ighda iſtinito rjéti, dàje jedan Kàrſtjanin imó ſcjvu Vjerru, akoje nje ſadruſcjo s' dòbrjem djellima; èr bès dòbrjeh djelá vjeraje màrtva; nitti mòſbe uffatti sà ſahranitſe, akó necinj dóbrjeh djelá, nittiſe magnè mòſce gljùbiti Goſpodin Bogh, akoſe neobsluſcuje gnègov Svèti sàkon, kojſe uſdàrſcj navlaſctito ù dòbru djellovanju. Apoſtoje Jacob Sveti, koi velj: *Sicut enim corpus ſine ſpiritu mortuum eſt; ita & Fides ſine operibus mortua eſt.* Na pogl. 2. Re. 26.

V. Svèti, i Svetize Bòſcje, kojſu sàd ù Raju, alliſuſe ucinilli Svèti ràdi cjùdesá, kojaſu ù Sgivot, i pò gnihovoj ſmàrti ucinilli; alli poſtavgljajuchi ù djello Krepoſti Boghoslovne; alli nà ſvàrhu pò gnihovjem dòbrjem djellima.

N. Svèti, i Svètize Bòſcje, njeſuſe ucinilli Svèti ràdi cjùdesá diellovanjeh; nù èr k' Krepoſtima Boghoslovnjem priſtaviſce, i priloſciſce gnihova dòbra djella, kojá ù ſgivot djellovaſcé.

V. Kojáſu tó djella, kojáſu doſtojna Vjecnóga Sahranjenja?

Digitized by Google

N. Jèsu oná, kojá ishodé òd gljùbavi; tò jès oná, kojáse djelluju ù gljùbavi Bòscioj bès smàrtnoga grjéha ù Dùsci.

V. Dà oná djella, kojáse ciné, kàdsmo ù omrasi, i ù Bòscjemu neprjateglstvù, jesullinam sctò kòrisna?

N. Njesunàm korisna, sà pò gnima mòch dostojati slavù Rajsku; nù veomanàs pomagaju sà sposnatti gàrdochju, i sctetcu òd grjéha, i òd gnegase umjet pokajati, i unaprjeda vèchna cjuvati, i sà isprossiti òd Gospodina Bògha dòbra vremenitá.

V. Dà kàdbi jedan Kàrstjanin imó dòbru misó, i poscjudu sà cinit dòbra djella, à nebjh cinjo, kadbi mogó billimu bila sà dòsta ová gnegova dòbra misó, i poscjuda sà sahranitse?

N. Gospodin Bógh nesadovogliše sámó òd nàsce dòbré misli, nè poscjude: nù jòse, i òd dòbrjeh djelá; èr nà dán sudgni navlaschito ispitivatnáschje òd dobrjeh djelá; i tàkó svàkj òd nàs primichje òd gnèga illi platu, illi pedepsu onakú, kàkva bùdú nàsca djella, kojá ù sgivot bùdemo ucinilli.

V. Jelli stvár òd Vjerre, alliti sà bit vjerovana, dà svì onj, koj ù gnihov sgivot bùdu cinilli dòbra djella, dàchje bitti sahranjeni; à onj koj bùdú cinilli slà djella, dàchje bitti sà svègli ossughjeni ù Pàkó?

N. Tkòbi innoje vjerovo, nèbise mogho sahramit; èrje stvár òd Vjerre, i tàkó saglavgljuje svoje Vjerovanje Atanasio Svèti, govorechi. *Hæc est fides Catholica: qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam; qui verò mala in ignem æternum.*

V. Dà kojásu tó dòbra djella, kòjá navlaschito imajuse ciniti sà utechse, i sà sacjuvatse òd grjehá, i sà stèchi, i primiti millós Bòsju, i mòchse sahraniti?

N. Jès. nasljedovanje ù Krepostima Kàrstjanskjem; cinéchi djella òd Millosàrdja, i cestje krat primajuchi s' Boghogljùbstvom Prisveta Svetotajstva, alliti slavne, i Svète Sakramente.

ISGHLED.

Meghju imjem Pricizam, kojé spovjeda Svèti Ivan Damasceno, s' kojem Svèti Barlaam vjegbasce Mladichja Josafatta, spovjeda ovù òd jednoga Cjovjeka, koj imásce svoja tri veoma dràga Prjateglja, kójá i sàrcjano gljùgljasce, i snisceno cjastjasce. Dogèdise, dà ovj Cjovjek bj obadjen prìd kragljem òd jednoga pritescka dùgha; krozjeeh cessa bj ù Gràd poglavìtj tègha kragljestva posván nà ràsloghe, dà tù bès ikakva kàrtjenja vàs svoj dùgh platjobi. Videchise dàke tàkó strascnó pritisnút, ùtecese k' jed-

Digitized by Google

k' jednomu òd oná trí ſvoja Prjateglja, povidjemu ſvèkoliko potanko, mòllechiga, dàbi sàd, akó ighda pomogoga ù tàkoj teſckoj nevógli. Ovj Prjategl ùſeſe vàditi, govorechimu, dà nemogaſce drùgo uciniti, nèghlimu dàtti jedán Pláſc, cjembiſe oghàrnuo, Kàdbi dòſcjó ù onj Grád. Tàd Siromah otidé ù drùgoga Prjateglja, prikaſamu, ù çemuſe nahodjaſce, i sàrcjanoga uſé molliti, dàbiſe ganuo nà gnègove pòtrebe, i neoſtavioga. I ovj drùghí Prjategl odgovorimu tàkoghjer, dàgha nemogaſce nikako pòmoch, nèghli sàmó, kàdbi poſcjó ù onj Grád prìd kraglja sà pridruſcitga s' mallo Krokaja, alliti poſtupaja ù pùtu. Kàdà cjù ovakj odgovor, i obechjanje oné ſaludgne pomochi, tò vèchma oſcaloſtivjen obratiſe k' trechjemu Prjateglju, prikaſamu, kakono i oſtaljem ſvoju gorkos, i uſé pròſſiti kojugodi pomoch, i utjehu. Sctò cjujuchi onj trechi Prjategl veomaſe gnime ſaboglje, i reccemu. Neſmetajſe Bratte iſcta etto mènne ſtobóm ù Grád prìd Kràglja ghdjeſi ſaſvàn; ondi imàm doſta moíjeh Prjategljà, i Goſpodé, obarnuchjuſe ſvùd, i naſtojachju, dà bùdésc isbavgljen òd ſvè té tvojé nevoglje, i miran podpunno. Kàko rècce, tàkó ucinj, i tàko bj. Ovj Siromah òd ſvèga dùgha, kògamu namétnuſce gnègovi Neprjategli, bj nè sàmo oncjàs oslobodjen; nù jòſc i òd iſtoga ſvòga kràglja ljepo pomilovan. Ovù pricizu pàka iſti Barlaam Svèti iſtomaci Svètomu Mladichju Joſafattu ovahó. Oviſu; pàrvj Prjategl bogaſtva, nà Kojaje prigljepgljeno sàrze lakoma Cjovjeka: alli onda Kàd nà ſmàrti bùdé ſasvan sà dàt ràslogh svègha svoga ſgivotta Sùdzu Bògu, Kràglju òd Kragljeva, tàd nè prima òd gnih drùghe hàrnoſti, nèghli jednu ſtarru, i ràſdàrtu haglinu, s' Kojomga gnegovi pút grèba odpraté. Drùghiſu; Prjategl Djeza, i Rodjazi, sà Koijem Ozi tòlikó ghinnú, dà drùgó nè mislé, nèghli Kàkochje oſtat ònni nà ovemu Svjetu ceſtiti, oſtavgljajuchjm Kùcchje, i Bàſctine, i oſtala dòbra vremenitá, èr neſtavna: Alli ondá, Kàdá umrjét bùdu ovj neſvjeſni Roditegli, ſctoih pomoghú gnihova Djeza, i gnihovi Rodjazi? Samojh s' màllo poſtupaja Sadrùſcé, dopratjuſcjh dò Zàrkvé; à páka òd gnihovjeh Dùſcá ſasvjemſe ſaboravé. Trèchiſu Prjategl dòbra djella, ſaduſcbine, Pokorre, i Svète Mollitve, Koijeh Cjovjek bùdé ucinjo sà dòbra ſgivotta: Ová sàma gnègha ſadrùſce dò Priſtoglja Bòſcjega, i s' pomochim Svètjeh Andjelá, i oſtaljeh Blàſcenjeh isproſsé òd Sùdza Bògha oproſctenje svjeh dùgová, i vjekuvjecnó ſahranjenje, Kàkono svjedocj Dùh Svèti ù objavgljenju Ivanna Svètoga nà poglavglju cetarneſtomu: *Opera enim illorum ſequuntur illos.* Djella gnihóva sljedejh.

Padre Steffano Menochio part. 4. cap. 42. Centuria 8.

VJEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE XLV.

U'svijem Svetòtajſtvima, alliti SaKramentima ZàrKve Svète innoKupno.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtòje Svetótajſtvo, alliti Sakramenat?

N. Jès jedan bigljegh sdvorgni, i ochjutnì pò pùtu òd Kòga Goſpodin Bògh udjegljuje Dùſci nàſcoj svoju Svètu millós.

V. Dà ako Svetótajſtva udjegljuju millós Dùſci nàſcoj, dà ſaſtoſe slùſcimo s'djellima s'dvornjem, alliti teleſnjem?

N. E'r búdúchi mj ſadruſceni s'Dùſcjom, i s'Tjelom; sàtó Gospodin Bógh sà ugoditſe s'nàſcóm nàravi, davanàm svoju Svètu millós pò pùtu òd gnekjeh djelá telesnjeh, Kojá slùſce sà prikaſatnam s'dvornjem nàcinom ploòd nevidjvi, alliti nevidjeni, kòga djelluje millós Bòſcja ù Dùſci nàſcoj.

V. Dà Kolikoje Svetótaiſtva Zàrkve Svète?

N. Jèſu sèdam.

1. Kàrſtenje.
2. Kriſmanje.
3. Ispovjés, alliti Svèta Pokorra.
4. Priceſtjenje, tò jès Tjelo Jeſuſſovo.
5. Uglje Svèto, alliti napokonje Pomaſanje.
6. Rèd Svèti, alliti naredba Svètoga Reda.
7. Sgenidba, alliti Vjencjanje.

V. Tkòje ucinjo, i nàredjo ovó sèdam Svetòtajſtva?

N. Jeſus Iſukárs nàſc Goſpodin, i Spaſitegl, i onijmje sám svojóm Prisvètóm Mùkkóm, i Smàrtim doſtojo, i dó Krepós, dà bùdú uſrokovat, i udjelit Dùſci nàscoj millós, Kojaje poſvechjuje, i cinj udionizu doſtojanſtva iſté gnegove Prisvetè Mùkke, i Smàrti.

V. Nà Kòjù svàrhu Jeſus Iſukárs ucinjoje, i nàredjo ové sèdam Svetótajſtva?

N. Dàſe s'gnìma bùdemo slùſciti, Kàkono s'ljezima dùhovnjem sà osdraviti Dùſce nàſce òd grjehá; sà cìnit raſplódit ù nàmmi isvàrſne Krepoſti Boghoslovne, i sà udjelitnàm gnègovù Svètu millós.

V. Sà Kojſu usrók sàmo sèdam Svetótajſtva, à ne vèchje, nì màgneè

N. Er

Digitized by Google

N. Er Goſpodin Bògh hotjoje ukaſatſe, i podnjetſe s'nàmmi, dajuchinàm ſgivót dùhovnj nà onj nàcin, Kàkono obicjaje prohoditi s'nàmmi, dàjuchinam ſgivot teleſnj.

V. Iſtomacitenamſe, s'Koijem raſredjenjem, Kàkonàm Goſpodin Bògh dàva ſgivot teleſnj?

N. Hòchju: Pàrvo. Goſpodin Bògh cininamſe rodit.

2. Cininam raſtjet.

3. Iſnahodi, i provighjanam ràslike ljéke sà oſdravit nàſce nemochi.

4. Hraninàs s'mnosjem jeſtojskami.

5. Tvardinàs, i oruſcjava s'oruſcjem, i s'jakoſtim sà hrabreno vojevati, i branitſe òd nàſcjeh glavnjeh Neprjatelja.

6. Davamàm Starjeſcine, i Vladaoze, dànàs vladaju, i cjùvaju.

7. Nà svàrhu pò pùtu òd raſplodjenja usdàrſcj, i uſmnaſcá gljùdskj Nàrod.

V. Dà Kàko ové ſtvari telesné odgovaraju nà uſdàrſcanje òd ſgivota Duhovnóga pò ové ſedám Svetótajſtva, alliti Sakramenata?

N. Pàrvó s'Svètjem Kàrſctenjem cininamſe poroditi nà gnègovù Svètu Millós.

2. Svètóm Kriſmom cinj raſtjeti ù nàmi guegovù Svetu millòs, i cininas jacjeh sà ſtanovitje uſdàrſcat, i ſlobodnje ſpovjedati Svetu Vjerru Katolicjansku.

3. S'Svètom Ispovjeſtim, alliti s'vetom Pokoróm ljeci nèmochi Dùſce nàſce, tó jès diſce grjehe, Kojſu smàrtna nèmoch Dùſce nàſce.

4. S'Prisvetom Eukariſtjom, alliti s'Prisvetjem Tjelom Iſukarſtovjem hrani, alliti uſdárſci nàſcu Dùſcu ù Sgivotu Duhovnómu.

5. S'Ugljem Svètjem, alliti s'napokonjem Pomaſanjem oruſcivanàs sà mòch nà cjàs òd nàſce ſmàrti hrabreno vojevati prèma Hùdobi Pakgljenoj nàſcemu glavnòmu Neprjateglju, i Kàdje gnegova Svéta voglja, i ſdravgljje telesnò udjelit nà ovo Svèto Pomaſanje.

6. S'Rèdom Svètjem, alliti s'Naredbom Svètoga Reda odreghjujenam, i namjegnuje Oze Dùhovné, dà cjuvaju, i vladaju Dùſce nàſce.

7. S'ſgenidbom, alliti s'Vjencjanjem dopuſctuje ſakonitto, alliti pò sàkonu, dàſe bùdemo rasploditi ù broju òd Pravovjernjeh.

V. Hotiobih ſnatti, Koije òd ovó sèdam Svetotajſtva, alliti Sakramenata najvechi?

N. Svìſu sèdam velizi, i svàki òd gnih imá kojegod velicjanſtvo vlaſctito.

V. Dà Koije najvechj.

N. Prisveta Eukariſtja najvechjaje, i najisvàrsnja, èrſe ù gnoj uſdàrſci Tvoraz svjeh millòſtj, i svàkoga dòbra, Koije Jeſus Iſukárs pràvi Bógh, i pràvi Cjovjek.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà Kojáſu Svetotajſtva mèghju ovjem najpotrebnítja?

N. Jèſu Svèto Kàrſćtenje, i Iſpovjés, alliti Pokora Svéta; pò grjehu èr bès ovjeh nèmoſceſe ugljeſtit ù Slavù Rajsku.

V. Svè sèdam Svetotajſtva davajulinam Millós Bòſcju?

N. Kàrſćtenje, i Iſpovjés ondá, Kàdſe primaju doſtojnjem nàcinom davaju; à oſtala pét Naſćtenù Millós uſmnaſcaju ù Dùſci.

V. Qvó sèdam Svetotajſtva moguliſe usét vèch òd jednóm?

N. Gnekaſe mòghu ponoviti, à gnèka nemoghu, nègholi sàmò jednomſe datti, i uséti ù ſgivot.

V. Dà Kojáſu tó, i Kolikoje, Kojaſe nemoghu, nèghli sàmó jednóm ù ſgivot uséti?

N. Jèſu ová trí; tò jès Kàrſćtenje, Krìſma, i Rèd Svèti, alliti Naredba Svètoga Rèda; èr ová trí poſtavgljaju ù Dùſcu bigljegh neſmàrſciv,

V. Tòt cettiri oſtaju, Kojaſe mòghu ponoviti?

N. Tàkoje; ová cettiri; tò jès Eukariſtja, Ispovjés, Uglje Svèto, j ſgenidba, alliti Vjencjanje.

ISGHLED.

SPovjedá Prisvjetli Ottato Biskup òd Mileva ù Afrizi jednu ſtvár, Kojáſe dogodi ù gnegovo dòba oko godiſćta doſcjaſtja Iſukàrſtova triſta ſcesét i dva, Kojánàm cinj dòchi ù ſpoſnanje, Kòliko Goſpodin Bògh hòchje, dà bùdú cjàſchjena gnegova Prisveta Svetotajſtva òd gnègha ucignena, i naredjena, i sKolikóm ſgeſtocinóm pedepſce onesjeh, Koj préma gnima grjeſce, Gnekj Poluvjerzi ſvani Dònatiſte, bùdúchiſe raslucilli òd Svéte Zàrkve Katolicjanskè, naſtojahu s'ſasvóm gnihovóm pomnjóm, i jakoſtim ſmaknut Pravovjerſtvò ù Afrizi. Nàkon Kàko uſeſce, i podighnuſce Oruſcje, i dàdoſce nemilloſardno ſmàrt jednomu veliku broju Krepoſnjeh Zàrkovnjaká, i drùsjeh pravovjernjeh Kàrſtjana, Kojſe kaſahu pomgnivi obsluſcitegli Svète Vjerre Katolicjanskè. Saneſeni òd gnihove ghnjevne raſargbe, i vraſcje jedovitoſti, poſtàviſce gnihove Svetogàrdnè rùke nà onó, ſćtòſe nahodj najvechje ù Svètoj Zàrkvi Boſcjoj: I dva Biskupa òd gnihovjeh, Kojſe svahu Felſc, i Urbán, alliti sà bòglje rjeti dva Vuka prjobucena ù haglinám òd Paſtjera, bùduchi s'ſillóm ugljesli s'mnoſctvom Oruſcjane Cegljadi ù jednu Zàrkvu Katolicjanskú, priſtupiſce K'mjeſtu najsvetjemu, ghdje najprje nàghjoſce Svètu Kriſmu ù jednoj Goſtarizi òd Griſtoda, nàkon tègha bùdúchi iſuſtilli mnoghe, i mnoghe pſovke poluvjerske vàrgoſceje kròs Prozor, koj odgovaráſce ná púr opchjeni, alli (ſtvár vàrhunaravna) Andjeli, koiſe ondí nahodjahu

cjuvaozi

Digitized by Google

ejuvaozi onega Svètoga Mjesta, usdàrscasceje ù visini, 'allti ù ajeru, i postaviscejé vàrh jednoga poplocenja s'tolikóm pomnjom, dà nittise rasbje, nittise Svèta Krisma prolj. Savidéchi ovj hùdi, i opazj Poluvjernizì, ponukovani jòsc òd vècchjé rasargbe, i jedovitosti usesce s'gnihovjem Svetògardnjem rùkama sahrannu Tjela Gospodinova; i bùdùchi cinilli dóchi psìma, vàrgoscejm pòtle Prisvéti Prìcès: Nù pò pravednoj vògli, i Sùdù Bòscjemu onj psì ù istá dòba ukasascese tàkó bjesni, dà naripisce, i nasàrnusce s'tolikóm rasàrgbom nà oné neboghosctovze, i raskinuscejh svjeh subima, i uciniśce, dà tàj cjàs platé s'dostojnom pedepsóm svà oná gnihova pogàrgbjenja, i potlacenja.

Optat. Milevit. lib. 2. de Schismate Donatist.

VJEGBANJE XLVI.

U' Pàrvomu Svetotajstvù ZàrKve Svète, tò jès ù Svètomu Kàrsctenju.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtòje Kàrsctenje?

N. Jès jedno Svètotajstvo ucigneno, i naredjeno òd Jesussa Isukàrsta Gospodina nàscega sà smàrsiti, smaknuti, i opratti grjéh Istocnj, i cinitnamse priporodit dùhovnjem nàcinom nà sgivot òd Millosti.

V. Sctòje potrebnito sà datti, i sà uciniti ovó Svetotajstvo òd Kàrsctenja?

N. Sà najmagne hòchjese ové trj stvàri, tò jes.

1. Vòda prava, sàma, i naravna, i s'gnome skvasiti Klp, alliti Cegljade Kojese ima, i hochjè Kàrstiti.
2. Vagljá ù istó dòba, Kàdse usljeva vòda rjeti ové rjeci. N. *Ego te baptizo in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.* Alliti. N. *Jo Ti battezo nel Nome del Padre, e del Figlivolo, e dello Spirito Santo Amen.* Alliti nàscki. N. *Jate Kàrstjm ù Ime Oza, i Sina, i Dùha Svetoga Amen.*
3. Potrebnoje imatti pràvu mìso, i odluku ù sàrzu svomu sà Kàrstiti; tò jès dàtti Svetòtajstvo òd Kàrsctenja, Kògaje Isukárs ucinjo, i naredjo; i onakó Kakonoga Zàrkva Svètá obicjaje davat Kàd Kàrstj.

V. Rèzitemi: Mòscelli svàk Kàrstiti?

Digitized by Google

N. U' prigodi potrobnoj mòsce svàk: Alli nàredba, i Sàkon Zàrkovnj odredioje, dà sgenska glava nè Kàrstj, akose ondi nàhodì Musckà glava; nì Svjetovnó Cegljade, akose tù nahodi Zàrkovnjak; à medju Zàrkovnjazima, dà mlaghj ima dàtti mjesto Starjému; tò jès onemu, Koj ima vèchje nadarenje òd rèda.

V. Kojé, i Kolike plode usrokuje, i plodj Svetotajstvo òd Kàrsctenja ù Dùsci onegá Cegljadetta, Kòje prima Svèto Kàrsctenje?

N. Plodj, i poraghja trí najpoglavitja ploda.

1. Perre, i cistj Dùscu gnegovù òd grjeha Istocnoga, i povrachjajoj Istocnu pravednós; pomarscuje svè ostale grjehe, akoga prima, Kadje dopàrlo nà godicta òd rasborstva, i sposnanja; i slobodije òd svjeh mùkká òd Pakla, i òd Purgatoria.

2. Usaghjuje, i postavglja ù Dùscu gnèki Dùhovnj bigljegh, Koj nittise mòsce, nittichjese ighda ù vjeke mòch dighnut nà ijedan nàcin.

3. Cinj udionikom Cegljade Kàrsctено svjeh dòbara Zàrkve Svète.

V. Kojú, i Kòliko velliku millòs stjecemo, i primamo videchise oslobodjeni òd grjeha Istocnoga?

N. Priveliku; èr taj cjàs cinimose gljùbgljeni Sinovi Bòscij, Bratja Jesussa Isukàrsta, i stjecemo ràslogh, i dostojanstvo sà Ràja Nebeskoga, ìs Kogasmo ràdi grjeha Adamova bili isaghnani.

V. Akonamje dàke Gospodin Bógh pò pùtu Svètoga Kàrsctenja povratjo Pravednós Istocnu, i Svètignu, Kojusmo pò pùtu grjeha Adamova bili isgubilli, pristojnoje, i rasloscitto, dà unaprjeda bùdemo veoma pomnivi sà ùsdàrscatje.

N. Tò ima bitti svà nàsca pomnja, i nastojanje sà sveghjerizese cjuvati òd svjeh grjehà smàrtnjeh, à navlasctito òd pàrvóga.

V. Sasctòse imamo cjùvat navlasctitje òd pàrvòga grjeha Smàrtnoga?

N. E'r pàrvj grjeh smàrtni jès onj, Koinàs isubavglja, i taj cjàs grabinam, i otimnje ovù priljepu Pravednòs Svètoga Kàrsctenja, i Kadsmoje jednóm isgubilli, njesmo vèch istiniti, nì dòisto pousdani, hòchjemolje vèch ighda unaprjeda stècchi.

V. Dà cinilinam vèch Kojegod drùgo slò pàrvj grjeh smàrtnj, dà stólikom pomnjom imamose òd gnèga cjùvati, i bjescjatga?

N. Cinj, dà ód Sinova Bòscjeh, Kojse uciniste pò Svètomu Kàrsctenju, uciniteše Suschni Vraga Pakgljenoga, i dà ìs nòvize isgubite onj Raj vàrh Kòga biliste stèkli ràslogh pò pùtu Svètoga Kàrsctenja.

V. Dakenam cinj jedno velikò slò grjeh Smàrtni, à navlasctito pàrvj: Nù dagaje jedan òd nàs ucinjo?

N. Istinaje, daje sà gnèga Svetotajstvo òd Pokore, alliti Svèta Ispovjes

Nùje

Digitized by Google

Nùje jòsc nisćta ne magne istinito dà Kolikoga greścnik bès pristanka bùdé plakati, i zviliti, nèmoscе ighda bitti istinito slobodan, nì magne pousdan, dàje ìs novize stèkó, i osvoijo millós Bòscju isgubgljenu; ni dà Raj Nebeskj ima vecchje bitti sà gnèga.

V. Srechni mj, akose bùdemo pomnivo cjuvat òd svàkoga grjeha smàrtnoga, à navlaśtito òd pàrvóga, i vjerno bùdemo usdàrscati Pravednós Svètoga Kàrśćenja.

N. Nè moscese imat vèchja cestitós òd ové; èr dogodga neucinite, bichjete istiniti, dàste prjategli Bòscij, davàs on gljùbi, i davàs ughleda, kakono svoje Sinove, i dà Raj Nebeskj bitchje vàsc ù vjeke.

V. Bùduchi mj imalli tolikè ossobite millosti òd Gospodina Bògha nà Svètomu Kàrśćenju, jesmolisse podloscilli gnemu ù Kojogod stvári, Kojá utisćti cjás Bòscju?

N. Onda Kàd primiste Svéto Kàrśćenje, neobechjasteliśe sà gljùbit Jesussa Isukàrsta vàscega Odkupiteglja, i neodvàrgosteliśe, i neodrekoste sà svégh Svjeta, Putti, i Hùdobé Pakgljene?

V. A' Sćtò nòssi sòbóm ovó obechjanje, kojesmo ucinilli Gospodinu Bòghu?

N. Bjùsciste vidjelli ù drùgomu Vjegbanju, ù komusmo. istomacili dàrscanstvo òd kàrstjanina, i sćtò òd nàs isćté, i pitá; i sćtò hochie rjeti bitti kàrstjanin, propusćtujem sà udigljevam besjediti.

ISGHLED.

KAssian kragl Tattarski vidèchise slavan zjechja mnosjeh svoijeh dobitja, usé pròssit sàm sèbbi sà sgenu kchjer kraglja òd Armenje, i sàsve dà bjesce Nevjernik, nemoscemu ucinit òd màgne, nèghli pogoditmu, i datmuje, i tòliko vèchje, ù kòliko òn obechja, dà bès ikakve saprjecize sagn udata mògasce sljedit sgivjet kàrstjanka. Nàkon njekpliko vremena kàkose sarucisce, i Vjencjasce s' tòlikjem velikjem vessegljem svèga kragljestva: Dohodechi vrieme òd pàrvóga kraglicina pòroda, alliti Rodjenja, kragl gné Mùsc, i svè gnegovo kragljestvo cekasce, i ussasce vjdjet jedno ljepo Djetescze slicno Majzi isst nà svjetlòs. Tùscna kragliza pritàrpjusci mnoghe, i tescke bolesti òd Poroda, nà svàrhu dade nà svjetlós jedan ploòd zàrn, neugljudan, ghnusan, i smàrdéch sà najescitse videchiga. Sćtò videchi kassján kragl à gné Músc, i nemoguchi usteghnut svoje smutchjenje; recce dà cjudnovita sgodda bjesce occit bigljegh koj kraglizu odkrivasce sà prigljubodnu, dà osudí i gnú, i Djetè nà smàrt òd oghgnja.

Digitized by Google

Dà nì ſuſſe, nì pràvedne ſaklétve kraglicine nèbjù podobne sà opravdati gnè pravednós, dà nè bùdé nà ſmàrt dovedena. Scìò vidéchi onna, ùſſe mollit, *dà sà najmagne ù onj napokonì cjàs gnè ſgivorta dopuſtioj ovù millòs, dà Iſpovidjena, i Priceſtjena mogbla bùde imat ù ſvoje rùke ſvòga neſrechnoga Sinka, à pàk dà umre radoſna.* Ová millós cimjoj bì dopuſctena, ùſſe ù ſvoje rùke onú prigàrdnu nàkafu, i poljevajuchiga vodóm, Kàrſtiga. Iſctom cjem Priſvete Vodde òd Kàrſctenja bjehu iſlite vàrh onega plóda tàkó gàrda, promjeniſe, i ucini ljep, Kàkono jedan Andjo; nà tàkí nàcin dà recceni Kaſsjan gnjegov Otaz ù ovoj ſlamenitoj ſgoddi poſnavſci Krepós Svètoga Kàrſctenja obratiſe nà Svètu Vjerru Katolicjanskú, i pokàrſtiſe s'ſaſvjem poglavitjem ſvòga Kragljeſtva; i tàkó ù ovemu mjeſtu òd Tattara ucini veliko napredovanje Sveta Vjerra Katolicjanská. Ovô velikó promjegnjenje kojeſe onda dogodi ù Tjelu onega Djeteſcza, ſljediloje velle vèchje ù Dùſcama vàſcjem ò Mladichi onda, kàdſte bili Kàrſctèni, prje nègbli priſtupiſte nà Svète Vodde òd Kàrſctenja, bjeſce Dùſca ſvàkoga òd vàs gàrda, i nakaſna zjechja grjeha Iſtocnóga; alli taj cjàs cjem primiſte Svèto Kàrſctenje oncjàſſe ucinì ſvà ljepa, i cìſta prìd occima Bòſcjem. Etto dàke vidſte s'kòlikóm pomnjom imate ùſdàrſcat ovù ljepotu, i Iſtocnû pravednós, kojavamje blagodàrno bila udjegljena nà Svètomu Kàrſctenju. Segn. part. 3. Rag. 5. n. 9.

VJEGBANJE XLVII.

U' Svètotajſtvù Svète Kriſme.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SCtòje Svetotajſtvo òd Svète Kriſme?

N. Jès jedno Svetotajſtvo ucigneno, i naredjeno òd Jeſuſſa Iſukàrſta sà potvàrdit Cjovjeka ù Svètoj Vjerri, i ucinitga iſvàrſnjem Kàrſtjaninom.

V. A' tòli njeſmo ìſvàrſni Kàrſtjani nàkon kàkoſmo primilì Svèto Kàrſctenje?

N. Iſlinaje, dà ù Svètomu Kàrſctenju primiliſmo ſgivot, i bitje òd Kàrſtjanina? alli ù ovemu Svetotajſtvù primamo jakós, uſmnoſcenje, i ìſvàrſnés òd Kàrſtjanina.

V. Molſimvàs, iſtomacitefe s'kòjóm prilicnoſtim?

N. Hòchju. Viſte Gljùdi, à njelli tàkó? I jùr dokleſte Djeza, i neuſta-

Digitized by Google

neuſraſtete, i neſtecete vèchju jakós, nèmoſceſe jùr rjéti, dà-ſte Gljùdi podpunno ſvàrſni.

V. Iſtinaje; tòrje tà raslikós medju Kriſmanjem, i nekriſmanjem?

N. Tòmas Svèti od Akvina govorj, dà medju Kriſmanjem, i nekriſmanjem bitchje nà Nèbu oná raslikós, Kòjaje ovdi nà ſemgli medju jednjem Cjovjekom velikjem, i jednjem Djeteſczem.

V. Ako ovó Svetotajſtvo òd Svète Kriſme cininàs ìſvàrſne Kàrſtjane, bitchje dàke tòliko potrebno Kàrſtjaninu, kòliko i Svèto Kàrſczenje?

N. Nje tàkó; èr bès Svètoga Karſczenja ù djellu, alliti sà najmagne ù poſcjudi kàkoſeje rèklo, nè moſceſe itko ighda ſahraniti; ghdje bès Svète Kriſme iſtinitoje, dàſe mòſcemo ſahraniti.

V. Sà najmagne ako nje potrebnitó sà ſahranitſe; à onóchje bitti veoma koriſno sà bitti dòbar Kàrſtjanin?

N. Iſtinaje, dà bùduchi tòliki, i tòlikó ìſvàrſni ploodi, kòje uſrokuje ovó Svetotajſtvo ù ſvjem onjem, kojga doſtojnjem nàcinom primaju, i sàtó jedan moguchiga primit, kàdga nèbi ktjo primit; tj nè sàmo ſaprjecjobi; nù joſcbjſe iſubavjo òd jedné pòmochi veoma mòchne ſvòga vjecnóga ſahranjenja.

V. Dà kojſu plódi, kòje djelluje ovó Svetotajſtvo ù onjem, kojga doſtojno primaju?

N. Jèſu mnosi, i pàrvje ovj, dà bùduchi mj pò pùtu Svètoga Kàrſczenja priporodiliſe nà Svètu millós, kàkono mlaghjahna Djeciza, ovó Svetotajſtvo cininàs jacjeh, i vèchma ſnaſcnjeh, i dàvanam vèchju jakós ù Svètoj Vjerri prèma nàſcjem Neprjateglima.

V. A' kòjú pòtrebu mj imamo òd ové vecchje jàkoſti?

N. Imamo prìveliku, èr bùduchi mj jòſc slàbi, i vàrgljava Djeciza ù pùtu òd vjecnóga ſpaſſenja; à s' drùghe ſtràné ſasjedde, i napaſtovanja Hùdobskà veoma cèſta, bjeſna, i sìlna, neſtjecjuchi mj ové vecchje jakoſti, làſcnje mòſcemo oſtat òd gnih pridobjeni, i vjekovitto ſczetni.

V. Dà djellujeli kojgod drùghi dòbar ploód ù nàmi ovó Svetotajſtvo?

N. Ambrogio Svèti vellj, dà djelluje nevidivo, alliti nevidjeno ù nàſcjem sàrzima onó iſtó, ſczò jùr djellova ochjuvtivo, Dùh Svèti ù Svètjem Apoſtolima onda, kàd ſijde vàrh gnih ù Goſtivnizu.

V. Dàke mòchjemo jòſc i mj ùſſatti, dà pò pùtu ovega Svetotajſtva bitchjemo ràſgoreni òd Bòſcje Svète gljùbavi?

N. Onakó kàkono ondá Dùh Svèti ràſgorij, i raſgeſce Svète Apoſtole; tàkochje nàpunit i vàſca sàrza, i Dùſce vàſce s' gljùba-

gljúbavim prèma Bòghu, i prèma vàſcemu Iskàrgnemu.

V. Alli Apoſtoli Svèti primiſce ù onj dán òd Dùha Svètoga nè sàmo jednu vèliku jakós sà occitto pripovjedati Svètu Vjeru Jeſuſſa Iſukàrſta; nù jòſe i sà potvàrditje s' iſtóm gnihovom kàrvim?

N. Ovù iſtú jakós ſtechjette jòſe i vj ù ovemu Svetotajſtvù, kadvamſe prikaſce ſgodda, à sà sàd ſtjecete gneku jakós, i potolas dùhovnú sà neſramovatſe bitti dòbri nà occighled ſvèga ſvjeta, à navlaſchito prid slóm drùſcbom, kojabiſe hotjella s' vàmi podrughivat, videchivàs dòbrjeh, i pomgnivjeh ù obſluſcenju sàkona Bòſcjega.

V. Dà bjùſci ovó Svetotajſtvo plodj tàké, i tòliké plodde ù onemu, kojga prima doſtojnjem nàcinom, dàke mollimovàs naucitenàs nàcin sà primitga onaké, kàkoſe priſtoj?

N. Hòchju: Prje svàke inné ſtvàri potrebnoje primitga ù Bòſcioj milloſti; èr onj, Kojbiga uſeo s' Dùſejóm oghnuſcenom grjehom ſmàrtnjem, ucinjobi jedan grieh prèm rèſcák òd Svetogardja.

V. Dà imamoli uciniti ſchò drugo, nèghli primitga ù milloſti Bòſcioj, tó jès nejmajuchi ù Duſci nàſcoj grjeha ſmàrtnoga?

N. Imate priſtupiti sà primitga s' umigljenſtvom, i s' jednóm Sgivóm vjerróm, mislechi, dà ovò Svetotajſtvo plodj, i poraghja ù vàmi oné iſté plòde, Kojeje jèr ondá plodjo Dùh Svèti ù ſvojiem Svètjém Apoſtolima ù Goſtívnizi.

V. Dà Kojgod dán prje nèghli bùdemo uséti ovó Svetotajſtvo, Schóchjemo mòch cinit?

N. Svèti Carlo Boromeo ucinàs, dà bùdemo uséti ovò Svetotajſtvo s' onóm pripravom, s' Kòjom Svèti Apoſtoli pripraviſceſe sà primiti Dùha Svètoga.

V. Kàko, i ù Kojoj ſtvàri mòchjemo mj nasljedovati Svète Apoſtole?

N. Stojéchi vj vèchma skupgljenj ù vàſcemu sàrzu, i vèchma uklonitj òd vaſcjeh obicjajnjeh opcjenja, alliti drùgovanja, raſmiſcgljajuchi doſtojanſtvo, i velicjanſtvo Svetotajſtva Kóga imate primiti.

V. Dà moſcemoli, i imamoli mj ù cèmu drùgomu nasljedovati Svète Apoſtole?

N. Mòchjete, i imate nasljedovati medju vàmi gljùbav bratinsku, sjedignenje, sklad, i mijr, à navlaſchito s' onjem òd vàſce Kùchjè; èrſu tàkó cinilli Svèti Apoſtoli, Koj svì imahu jedno iſtó sàrze, i jednu iſtú vògljù.

V. Dà hòchjemoli mòch ù cèmu drùgomu nasljedovatj sà nàſcu Kòris?

N. Hòchjemo; cinéchi ù ové dnèvi Kojugod oſſobitu Mollitvù vèch nègh nà obicjajnu, priporucjajuchiſe s' vecchjem raſceſcenjem,

Kàko-

Digitized by Google

Kàkono cignahu Svèti Apoſtoli Dùhu Svètomu, dà ù ovemu Svetotaiſtvù napunivàs gnègove Boſcjanſtvene gljùbavi.

V. Nà svàrhu hotjobih ſnatti, ſctò slamegnuje bigljegh Kriſca Svètoga, Kòga Biskup cinj nà Cellú onega, Kòga Kriſma?

N. Ovó slamenje Kriſca Svètoga cinſſe nà Cellu, èr bùdúchi Cello djo òd Tjela vèchma vidiv, dà bùdé ſnàtti onj, Kojſe Kriſma, dàſe nejma ſramovati òd svoje Vjerre; nù ſpovjedatje slobodno, i occitto svùd, i prìd svakjem, i ù svàkó dóba.

V. Dà ſauſcniza, s'kóm Biskup udará onega, Kòga Kriſma, ſctò slamegnuje?

N. Slamegnuje, i ucinàs, dà sà bitti dòbar, i ìsvàrſtán Kàrſtjanin usdàrſciſe nè sà vrjeghjati drùsjeh; nù sà uſtàrpgljeno podnoſiti uvrjede, i tlacenja sà gljùbav Jeſuſſa Iſukàrſta.

ISGHLED.

PIſce Kàkono Svjedok òd vidjenja glaſoviti, i Svèti Mucenik Prudenzio, dà opakſ, i nemilli Julian Ceſar priſimenom Apoſtata; tò jès Odmetnik, bùduchiſe odvargó, i obratjo plèchi Svètoj Vjerri Iſukàrſtovoj, i ſasvjem occitto odkrjo Klagnalaz, i cjaſtitegl himbenieh, i laſcivjeh Bogová. Hòtje ovj jedan dán jòſc occitje òdkritti ovù svoju nemillós, i nà tú svàrhu cinj pripraviti svè ſtvàri potrebnite sà jednoga slavna posvetiliſcta, Kojé ſcughjaſce; i miſcgljaſce prikaſati, i pokloniti svoijem ſmàrdechjem nebogovom. Jedan dán dòghje s'ſasvóm svojóm dvorbom ù Templo, mjeſto odredjeno sà onega hùdoga djella, à posvechjeno Hùdobami Pakgljeniem pak pòda bigljegh dàſe bùdé pocéti Posvetiliſcte; alli etto jednoga slamenitoga, i prìko obicjajnoga cjùda, Posvetnizi onè màrséchje sdvorgne obicjaj uciniſceſe mallo màgne nèghli nepomicni, nemoghuchi gnihovi nóſci, ſaſve dà ſaſvóm meſctriom naoſctreni proreſati ni màgne Kòſcé ſgivinami odredjenjem nà poſvetiliſcte. Oghagn onj, Koj bjeſce raſgorjen nà Ottaru, vàſſe ù jedan cjàs ughasj; jedan unutàrgni ſtráh priklopj sàrza svjeh onieh, Kojſe ondi nahodjahu; dà Pòsvetnſk chjudechiſe zjechja ovjeh ſgodá, ſaùppi, govoréchi, dà kojagod jakós skrovitá, i nepoſnana protivjaſceſe gnegovjem mislima, i odlukám. Uſe mollit Cesàra, *dà naredj, dàje bùde iskatti, dà medju onnjem, Koj ondi bjahu nenahodjaſceſe Kojgod Gallileo*, tàkó òmni svàhu Kàrſtjane, *Koije bjo mallo nasàd oprat Voddm*; (tò jès Kàrſten) *alliti pomaſan Balſamom*, (tó jes Kriſman), èr dùh neciſtí veoma màrsj i jednjeh, i drùsjeh. Tád iſſí Cesár diſcuchi s'glavé Ceſarskú Krùnnu s'glàſom òd oblaſti, i ſtrahovitjem ſavika, i

recce;

Digitized by Google

recce; *nèka ovdi pridame dòghje onj, Koj sàsma smjono, i bès ikakva straha hòchje, dà jòsc bje boj i prèma nàscjem Bogbovóm.* I taj cjàs bès ikakva stràha pristupj pridagn jedan Mladich dvorni, koj màllo dànà prje bjesce Krisman, odgovarajuchimu slobodno: *Jàsam Cesare onj Vojnik Isukàrstov, kòga sàmo ime cinìse trestiti svèmu Pàklu: Ja cjem tvoj Posvetnizi botjahu pocèt djellovati onù nemillòs, sasvab ù mòmu sàrzu jedno tàkò velikò ime, kojeje bilo sadovogino smestit, i raspàrscat vàs Pàkò.* Sacjuvsci Cesar ovj odgovor, i rasmiscgljajuchi stanovitós onegá Mladichja, i onó, sctòse bjesce dogodillo nà gnègove occi, obidega jedan tàkí vèllik strah, vidéchi occitto plóde neismjerne Bòscje jakosti, i strascechise gnègove pravedne Pravde, nejma smjonstva sà isustiti, nì màgne jedné sàme rjescze, nèghli pùn gnevne ràsargbe, i smèchje ostavgljajuchi pripravù òd svòga himbenoga Posvetilischa, vratise ù svoje Cesarske Polace. Ovoje ò Mladichi plód svemoguchj Svetotajstva òd Svète Krisme, koj dàva svjem onnjem, kojga dostojno primaju tòliku hrabrenos, i jakós ù sàrzu, i ù Dùsei, dajù cìnj slobodnjeh sà susrestit istú smàrt sà cjás Svète Vjerre Isukàrstove. Ovj istí plód imá uciniti jòsc i ù vàmmi, alli sà najmagne necinitvamse sramiti blt dòbrjem Kàrstjanima medju slóm, i opakóm Drùscbom, kojase vech krat obicjaje podrughivat vàscjem millotvorstvom. Prudent. in lib. adversus Judæos.

VJEGBANJE XLVIII.

U' Svètotajstvù òd Svète PoKorre, alliti Svète Ispovjesti.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. JElli stvár veoma potrebnita, dà mj bùdemo uvjegbani ù Svetotajstvù òd Pokorre, alliti òd Svète Ispovjesti?

N. Jès òd tolikè potrebnosti, dà ù tèmu samomu mòsceše rjeti, dàse ùsdàrscj vàsce vjecnó sahranjenje.

V. Sà koj raslogh?

N. Er akosmo nàkon Svetoga Kàrscenja smàrtno sagrjescili, nje drùgoga nàcina sà òd grjehase oslobodili, nèghli ovó Svetotajstvo òd Svète Pokorre, alliti Svèta Ispovjes; tò jès uciniti jednu dòbru i ìsvàrsnu Ispovjés, i sà ucinitje dòbro; nje tàkó làsno, kàkono vj mislíte, i vèch krat govoríte. V. Tot-

Digitized by Google

V. Tottje ſtvár tòlikó velika, mucna, i trudna umjet rjeti Poſvechjeniku, alliti Miſniku, i Iſpovjedniku grjehe, òd kojehſe jedan ſpomigne, daihje ucinjo?

N. Jedan velik djo òd Kàrſtjana varaſe, i veoma òd vèchje govoréchi, dà sà dòbroſe iſpovidjet, dàſe drùgó nehochje, nèghli sàmo umjet rjéti grjehe nà Iſpovjeſti, i tàkó umjeſte sà ſtèchi proſctenje s' iſpovjeſtima òd ové vàrſté, vèchma uſmnaſcaju gnihove grjehe.

V. Mjſmo jùr jedni òd tèsjeh, èr dohodéchi onà Svetkovina, oná prigoda òd onegá Proſctenja, i govorechinam nàſci Starij ù Kùchi, dàſe vagljá iſpovidjet, mj kàd priſtupimo prìd Iſpovjednika reccemo onó màllo grjehá, òd koijehſe ſpomignemo, i tù tàkó dovàrſcuje ſvà nàſca Iſpovjes.

N. Ako njeſte ucinilli, i necinſte ſctò drùgó, oſvem sàmo iſrjéti vàſce grjehe Iſpovjedniku; imate ſnattì, dà vàſce Iſpovjeſti, njéſu bile dòbre, i dà vàſci grjeſi njeſuvàm bili pròſcteni.

V. Mjſmo jòſc jùr imalli i gnekú bollés, ſnajuchi, dàchjenas Iſpovjednik vikat illi sà najmagne dàchjenam dàtti kòjugod tèſcku Pòkorru.

N. Siromaſi opetvam govorim, dà vàſci grjeſi njeſuvam bili pròſcteni, i dà tó nje nàcin sà priſtojno primiti Svetotajſtvo òd Pòkorre, nùje tó jedan potajan ràſgovor s' Iſpovjednikóm.

V. Govoriteli tó nasbigl? Dàke vagljá, dà mj ponovſmo, i pricinſmo ſvè nàſce proſcjaſté Iſpovjeſti, i dàſe unaprjedá pocnemo bòglje iſpovjedat?

N. Akoſteſe dòſad iſpovjedali onakó, kàkoſte rèkli; nje ſumnje ikakve; èr akoſe ſgjudſte, i hòchjete ſahranit, potrebnoje, dà ſvè vàſce Iſpovjeſti ponovite, i pricinite.

V. Nauciteme dàke nàcin sà ucinit jednu dòbru, i Koriſnu Iſpovjes sà mòch ſtèchi Proſctenje òd moijeh grjehá, i ſahranitſe?

N. Hòchju; Mnogheſe ſtvári hochjé, i gnèkeſu potrebnite prje Iſpovjeſti, gneke drùghe ù iſtoj Iſpovjeſti, à gnèke pàka drùghe pò iſtoj Iſpovjeſti.

V. Sctò imam ciniti prje Iſpovjeſti?

N. Prje ſvàké inné ſtvàri potrebnoje ſnatti, dà Iſpovjes nje pripovjés, alliti jedna ſtvár, kojáſe cinj sà obicjaj; nùje jedno djello najpotrebnitje, kojé iſcté, i pròſsí ſvù pomnju sà ucinitga dòbro, i iſvàrſno.

V. Sacto imam vjerovati, dàje Iſpovjés jedno djello tòliko potrebnito?

N. Er ako ucinjſc Iſpovjés onakó, kàkoſi dàrſcan, ſtèchjeſc pò

Digitized by Google

pùtu òd gnè, podpunno Proſctenje ſvjeh tvoijeh grjehá, i ìſnovize prjoſvoichjeſc prjateglſtvo Bòſcje, i bitchjeſc oslobodjen òd Pakla, tò jès òd vjekovitjeh mùkká gnegovjeh.

V. Dà neginéchi dòbro Iſpovjes, ſctòchjemiſe dogodit?

N. Ondá kàd usbudeſc misliti, uffatti, i vjerovati, daſi oſdravjo, bitchjeſc nemochnij nèghli ighda; èr tvoj grjesí nechjeti bitti pròſcteni; i sàtó kàkono i prje Iſpovjeſti, alliti pripovjeſti oſtachjeſc oſſughjen ù Pàkó; èr iſtá tvoja tàka Iſpovjés bitchjeti nòvj grjeh veoma tèſcj.

V. Sà koj ùſrok, i ſvàrhu ja imam priſtupiti nà Svetotajſtvo òd Pokorre, alliti òd Svète Iſpovjeſti?

N. Akoſi ù komugod grjehu ſmàrtnomu, dàrſcanſiſe iſpovidjet òd gnèga sà ovù ſvàrhu; tó jès sà pomiritſe s' tvoijem Bòghom òd tèbbe uvrjeghjenjem sà ſtèchi gnegovo Prjateglſtvo, i sà oslobodiſe pò pùtu òd Svète Iſpovjeſti òd Pàkla, i gnegovjeh vjekovitjeh mùkká, nà kojeſi zjechja tvoijeh teſckjeh grjehá pravedno bjo oſſughjen.

V. Dà ſaſcto gnèki tèr gnèki Kàrſtjani cekaju sà iſpovidjetſe dòk doghje tá, i tá Svetkovina, tó, i tó Proſctenje, i ìſvan ovesjeh prigóda nè iſpovjedajuſe?

N. Rjetchjuti: Erſe mallo brìnju sà poſtaviti ù ſahrannu gnihovo vjecnó ſpaſenje; èr kadbjh utiſctillo mislilibi, i naſtojalibi sà onciàſe oslobòditi òd jednoga tàkó tèſcká, i velika slà, à nèbi cekalli slicnjeh ſgodá.

V. Dà kàd sàmo imamo grjehá oproſtivjeh, alliti Venialjeh, koj ùſrok imamo sà iſpovidjetjh?

N. Imamo ovj ùſrok; tò jès, sà opratti, i occiſtiti Dùſcu nàſcu ù Kàrvi Jeſuſſa Iſukàrſta òd onjeh oghnuſcenja, kòjá sàſve dànam neotimju prjateglſtva Bòſcjega, alliſumu niſcta nè magne veoma màrſechja.

V. Mollimvàs pocnitemi tomaciti, kojaje ſtvár pàrvá, kòju imam ciniti prje neghliſe pocném iſpovjedat?

N. Imáſc najprje veoma pomnivo iskuſcjati tvoju Dùſcevnós sà mòch iſnachi ſvè tvoje grjehe, kojèſe ucinjo òd najpoſljednje tvojé Iſpovjeſti, alli ſaboravjo iſpovidjeti ù tvoijem proſtaſtjem Iſpovjeſtima.

V. Dà sà dòbro uciniti ovó Iskuſcanje òd Dùſcevnoſti; ſctòje potrebno uciniti?

N. Bjùſci mj vèch krát nejmamo podpùnne, nì podobne ſvjetloſti sà poſnatti nàſce grjehe onakó, kàkonoje potrebno, prje ſvèga innoga, potrebnitoje najprje utechſe Goſpodinu Bòghu, i priporucitmuſe, dànam on dá ovú ſvjetlós. V. Akos-

Digitized by Google

V. Akoſmo mj ucinilli grjehe, dà ſactoih tàkoghjer pò nàmi iſtiem nèmoſcemo i poſnatti?

N. Vj ſnàte veoma dòbro, dà ù jednoj Loſcnizi, ſtànu, alliti Kamari, Kojá nejma nèghli màllo svjetloſti, dàſe muoga oghnuſcenja nèvidè, Kojá ná pàrvi ſrak ſuncjani svàſe veoma ljepo odkrju, i ughleđaju.

V. S'tesjem ſctò hochjete rjéti?

N. Hòchju rjeti, dà bùdúchi Dùſcà nàſca pùnna tmina ràdi grjehá, akoje Goſpodin Bógh nè prosvjetli s'gnegovóm Boſcanſtvenóm svjetloſtím, nèchjemo ighda mòch doprjéti sà poſnatti broj, gàrdochju, ràslikós, i tègotu, Kòju imá ù sèbbi grjeh hùdi, i nemilli.

V. Jelli dòſta priporucitſe Goſpodinu Bòghu, i ſmolliti Kojegod Svète Mollitve sà dòbro ucinit Iskuſcanje òd náſce Dùſcevnoſti?

N. Nje dòſta, nù poslje nàkon Kakosmoſe priporucili Goſpodinu Bòghu, potrebnoje dà naſtojmo skùpiti ù nàſcoj paméti svè grjehe; misléchi nasbigl, i ſpomnjom nà svè onò, ſctòſmo nàkon najposljednje Iſpovjeſti ucinilli prèma ſapovjedima Goſpodina Bògha, i nàſcemu bitju, ù Kòmuſe nahodimo.

V. Koj nàcin pođoban mj mòchjemo obsluſciti sà dòbro, i Koriſno raſmisliti, i ſpomenutſe òd nàſcjeh tèſckjeh grjehá?

N. Mòchjete, i imate svàrnut jedan pomniv poghlèd nà ſapovjedi Bòſcje, i Zàrkovnè, nà sèdam ſmàrtnjeh grjehá, nà pèt Occjuchjenja teleſnjeh; i nà djella òd Milloſardja, i vidjeti jeſtelli ù Kòmu òd ovesjeh uvrjedili Goſpodina Bògha, alliti vàſcega Iskàrnjega s'mislim, s'rjecim, s'djellom, alliti s'propuſctenjem.

V. Dà imamoli jóſc nà ſctò drùgó naſtojati sà dobro, i isvàrſno iſkuſcati nàſcu Dùſcevnòs?

N. Imate jòſc poſnatti i vàſca prighnutja, i pohotjenſtva, Kòjá s'vàmmi vladaju, grjehe ù Kòjé cèſtje Kràt upadate, prigode kojeſte imalli, mjeſta ù kojemſte bili, Drùſcbu s'kojomſte opchilli, i dàrſcanſtva vàſcega bitja jeſteljh iſpunilli onakó, kàkovas ſaveſcuju, i dàrſcanjeh ciné.

V. Dà imamoli jòſc vſſce cèſſa drùgoga oſſobitje raſmiſcgljati?

N. Imate jòſc i viſce misli; èr grjeſi òd misli veomaſe ceſto, i laſno tvorè, à òd gnihſe malla pomnja cinj, i ſatò veoma laſno s'nàſcè pameti ishodé, utjecju, i bjesgè:

Digitized by Google

ISGHLED.

VElikaſu, i ñeìsbrojna dòbra, Kojá djelluje Svetotajſtvo ſlavne Pokore, alliti Svète Iſpovjeſti ù Dùſci onega, kojga doſtojnjem nàcinom prima. Pò gnemuſe ſmàrſcuju svì grjeſi ſmàrtni, i dàvaſe Bòſcja millós, i dàrovi Dùha Svètoga ſtjecjuſe, kojſuſe ràdi grjeha bili iſgubilli; sàtó jòſc sàsve dàte Zàrkva Svèta ſilvje najmagne jednom nà godiſćte iſpovidjetſe; Naſtojſe tj iſpovjedat ceſtje krat, dàſe bùdéſc oslobodit òd svjeh tvojich salá, kàkonoſe oslobodj jedan velik Greſcnſk, koj kàkono pjſce Otaz Frà kriſtofan Moreno, bjeſce ubjo svóga Oza, i Bratta, i bjeſce ucinjo mnogó drùsjeh grjehá, i opaciná. Cjù ovj jedan dán ghdje Pripovjedalaz iſgovará oné rjeci Bòſcje iſuſtene pò Eſekjelu Proroku nà poglavju oſſamneſtomu. *Ako Greſcnik ucinj pokoru òd ſvojich grjehà, ù onimuchin cjàs proſtit, i nèchjuſe ſpominut dd gnih.* Povratiſe vàrhu sèbbe, i skruſciſe, i pouſdano ùſſe govoriti sàm sèbbi: *Bogljemje patit nè ovemu Svjetu ſmuchin, nègbli nà drùgomu pò priminutju oſſuditſe pò svè vjeke nà ſceſtoke, i nedoſpjetne mùkke òd Pakla.* Iſpovidjeſe s' boleſtim, i s' temeglitóm odhukom, i dighnuvſciſe ìs prìd Iſpovjednika, kleknu prìd jednu Priliku Djeviae Marje mollechje, dàbiſe doſtojala molliti gnè pridragoga Sinka, dà sà gné gljùbav, i sà svoju prigorkú ſmàrt doſtojobiſe proſkitmu gnegove priteſcke grjehe, i s' tólikòm boleſtim sàrza skrùſcena ucini ovó, dà ondi pàde màrtav. Sćtó vidéchi onj, kojſe ondi nahoghjahu okollo gnègha uſeſce molliti sà gnègovu Dùſcu. Prikaſaſe ù aeru jedna bjela Golubiza, s' jednjem pismom ù kgljunu, i vàrſcega prìd Iſpovjednika; onga proſćtje svjema, i govoraſce ovakó. *Pripovjedaj slùgo Bòſcja nedoſpjetnu dòbrotu Bòſcju greſcnikom, èr tkòſe bùdè bogljet, tèmeglitto odluci, i zjelovitoſe ispovje od svjeh svojeh grjehà, bitchjemu proſćteni, Kàkono i ovemu Cjovjeku, Kòga Dùſca sàd jùr uſgivà ù slàvi medju Andjelima Nebeskjem.* Etto cjàſte ò Mladichi krepós, i jakós, kòjú imá ovó Svetotajſtvo Pokore Svète, alliti Iſpovjeſti, i kàkoſe nenahodi grjeha kolihomu dràgo teſcka, i velika, koi pò krepoſti ovegha Svetotajſtva nèpraſćtanamſe. Dà sàd promislite, kolikosmo dàrſcani Jeſuſſu Iſukàrſtu, kojnamje s' svojóm neprozjegnenom kàrvim dòſtojo, ucinjo, i odredjo jedan ljek tàkó, i tólikó laſtan sà cinitnam ſtecchi proſćtenje nàſcjeli grjehá.

VJEC.

Digitized by Google

VJEGBANJE XLIX.

Vișce bolești potrebnite sà Svète Ișpovjești.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. NAkon *Kakoșmo* ucinilli, i dovàrșcilli podpunnó Iskușcanje nàșce Dúșcevnoști, i skupilli ù nàșcoj pameti svè grjehe nàșce, imamoli vèch șctò drùgó ucinìti prje nèghli pristupimo sà od gnihșe ișpovidjet?

N. Imateli vèch șctò drùgó ucinit? Pàcek oștajevam ștvár najvechja, i najpoglavitja sà bìt ucignena, akó șgjùdite, dà vàșca Ispovjes bùdevam *Korișna*.

V. Mollimvàs: Naucitenàs, *Kojaje tó* ștvár?

N. Hòchju dobrovoglno. Nàkon *Kakoște* ù vașcoj paméti skupilli svè vàșce grjehe; potrebnitoje; dà prje nèghlișe pocnete ișpovjedat, bùdete imatti jednu pravù, i iștinitu bolés, daștejh ucinilli, i dàște s'gnima vàșcega dòbroga, i milloștivoga Bògha uvrjedilli.

V. Sà *Koije* ùșrok potrebnito imatti bollés òd grjehá ucignenjeh? Njelli șadoșta unaprjeda necinittjh?

N. Biùșci mj s'grjehom ucinilli priveliku șramotu, i uvrjedu Gospodinu Bòghu, nje mochno, dà mòșcemo ștecchi gnegovo Prjateglștvo, akoșe prje nakajemo òd svjeh nàșejeh grjehá, s'kojemșmoga beșobrașno uvrjedili, i òd gnegașe nesvjeșno odvàrghli.

V. Sà ukașati ovù bollés, alliti pokajanje; rezitemi jelli dòșta rjeti Ișpovjedniku nà Svètoj Ișpovjești, șcjomje, dàșam șagrjeșcjo, *Kajemșe*, i boljm șasvjem sàrzem òd moijeh grjehá, alli drughe ovesjem prilicne?

N. Ah dàbi Bógh dó, dà nje dòșta, i doșta Cegljadi, *Kòjá* tàkó mislé, dàrșcé, i vjerujù, daje doșta sàmo imatti bollés nà uștima, i rjeti Ișpovjedniku nà Ișpovjești, dàșe Kàjù, i bolé òd svojeh grjehá.

V. Dà șctòșe hòchje, dà nàșca bollés, alliti Pokajanje bùdé dòbro, i Goșpodinu Bòghu ugodno, à nàmi *Korișnó*?

N. Hòchjeșe, dàșe dojșto ù tvòmu sàrzu, i ù tvojoj Dùșci boljșc, i kajeșc, i dàșe sàrze obrati, i dà bùdé màrsjeti grjeh, kogaje prje gljùbilo: èr nje dòșta sàmo rjeti s'uștima, dà imáșc bollès,

Digitized by Google

lès, i dàse kajesc, i bolisc òd tvojeh grjehá.

V. Dà kòlika, i kakva ima bitti tá moja bollés, i tó moje pokajanje, kojé imam imatti òd moijeh grjehá?

N. Ima bitti bollés vecchja òd svake inné bolleſti, tó jes, imasc vèchma màrsjeti grjeh opaki, nèghli ijdnu drùghu ſtvár Svjeta ovegá, vechma nèghli, dàſi iſgubjo imagne, cjás, i isti tvoj vremeniti ſgivot.

V. Kàko, i nà koj nàcin jachiu mòch saceti ù sàrzu mòmu jednu omrasu tàkó veliku prèma jednoj ſtvári, Kojamje dò sàd bila tàkó milla, draga, i ugodna, i zjechja kojé tolikrat uvrjedjosam dòbroga, i milloſtivoga Bògha moga, i omrasjomuse?

N. Istinaje, imásc raslogh; promjegnenje s'sasvjem, i tàkó udiglno òd sàrza, nje tàkó lasno ucinitga, bjùsci potrebna jedna velika pomoch Bòscja, sà prichi ù jedan cjàs màrsjeti kàkono najvechju slòchju òd svjeh innjeh slochjá onó, ſtòseje dò sad gljùbilo, i zjenilo kàkono jedno vèliko dòbro.

V. A' jùr tòlizi, i tòlizi mislé, i vjeruju, dàje tàkó lasno pokajanje, i bollés, i govoré, dàse drùghó nehochje sà dòbroſe iſpovidjet, nèghli kajatse, i bògljet, dàsu sagrjeſcilli?

N. Besjedé tàkó, èr hìne jednù bollés nà gnihov nàcin; tó jes mislé, dàje dosta vjerovati, dàse imá onó bollés, kojaje sadovoglna.

V. Akoje dàke bollés tòlikó potrebnita, i akose navlaſctito sadàrsci, sà mnogho màrsjeti onó, ſctonamje bilo millo, dràgo, i ugodnó prèma sàkonu Bòscjemu, kòlike, i kolike Ispovjesti nàsce trjebaje rjeti, dàsu bile arghjave, nebjuscise imalla sadovoglna bollés?

N. Bitchjejh mòsce bit vèlle vecchje, nèghli vj mislite; èr ová pràva bollés, kòja usdàrsci ù sèbbi jedno promjegnenje sasvjem òd sàrza, i jedno privelikó, i istinitó màrsenje nà grjeh, necinimise, dàje obchjenjem nàcinom tàkó lasna, ni sà bit ù svàkomu vjerovana.

V. Dà onj, Koj plàcé, i udarase ù pàrsi, mosceliſe rjeti istinito, dà imá jednu pravù bollés, i pokajanje?

N. Istinaje, dàsu Sùse veoma dòbre, i bigljeg òd bòlesti; alli akó sajedno s'gnimá nje promjenjeja unutàrgnega òd sàrza, i jednoga istinitóga màrsenja nà svè onò, ſtòsmo gljùbili prèma sàkonu Bòscjemu; svè nàsce sùse njesu podobne, ni sà dosta.

V. Dà Kàdbi tkòmu bilo scjao, daje ucinjo Kojgod grjeh, bjùscimuga obasnò Naucitegl, Otaz, alliti Kojegod drùgó Cegljade, navlaſctito òd Kòga imá ſtrah, alli szjennu?

N. Ispo-

Digitized by Google

N. Ispovjés gnègova nèbi bila dòbra; èr bollés, Kojubi imello tò Cegljade, bilabi sàmo bollés nàravna.

V. A' ſtòje tá bollés náravna?

N. Jès oná, Kojaſe poraghja ù sàrzu nàſcemu zjechja Kogagod obſira gljùdskoga, Kàkonò òd nepoſctenja, alliti òd pedepſanja, alliti òd kogagod drùgoga slà, Kojeſe mòſce dogodit nà svjetu, sà Kojé uſrokè grjeh mòſce bitti màrsèch jòſc i iſtjem Nevjernizima.

V. Dà sà Koj dàke drùghi uſrok jàſe imam Kajat, i bogljet, dà moja bollés bùdé dobra, i takoghjer Goſpodinu Bóghu ugodna, i mènni Koriſna?

N. Imaſcſe sveghjerize Kajat, i bogljet sà uſrok vàrhunaravni; tó jès imati bitti màrſéch grjeh opakj; èrje uvrieda Bòſcja, èrje gnèmu màrséch, i èrga òn pedepſce tàkó ſtrahovitto; Kàdgod jòſc i dò deſetoga Kogljena.

V. Kàkochju ja mòch ſaceti ù sàrzu momu jednu tàkú bollés?

N. Imaſcje najprje umigljeno proſſiti òd Goſpodina Bògha; èrje ſcigljan Vjerré Svete, dà akote òn s'gnegovóm Svètom milloſtim nepomoſce, tj s'sàmjem tvojem jakoſtima nechjeſcje ighda móch ſtècchi.

V. Dà nàkon Kakoſam ù Goſpodina Bògha proſsjo ovù bollés, imamli ſctò drùghó ciniti s' mojé ſtrané sà rasbuditje ù menni?

N. Imàſc pomnivo, i ſtavno ràſmiſegljati gàrdochju, i tègota òd grjeha, i rjeti sám sèbbi, ſctòſam já usinjo s'ovjem grjehom? ſctòlimi vellj Vjerra Sveta?

V. A' ſctòmichje rjeti Vjerra Svèta?

N. Rjetchjeti, dà tjtùſcni, i nevoglni Stvorru iſgàrdjoſi, i uvriedjo jednoga Bògha nedoſpjetno dòbra, i nedoſpjetno velika, prid kojem s'obraſom pniklonitjem ſtojú ſvì dvoranni Nebeskj.

V. Dà hochjelimi ſctò drùgo rjeti Vjerra Svèta?

N. Rjetchjeti, dà onj Bógh tòliko velik, i. tòliko dòbar, kogaſi tj uvrjedjo, jès onj iſtj Bógh, kojte ſtvorjo, kojte tòliko gljùbjo, koj sà ſahranitte ucinjoſe Cjovjek, porodjoſe ù jednoj potiſctenoj Kognuſcnizi, bjoje bicevan, okrugnen dracjam, i nà ſvàrhu umroje nà dárvù òd Kriſca, Kakono najvechi slocinaz.

V. Dà hòchjelimi ſctò drùgo rjeti Vjerra Svèta?

N. Rjetchjeti jòſc òd vècchje, dàſi vècchju ſzjennu cinjo òd oné ſabragnene naslade, nèghli òd iſtoga Bògha, òd gnegova Prjateglſtva, i òd gnègove slàve Rajske, bjiſcr ſnó, dá sá tj grjeh gubeſe ſvè ové ſtvári ſajedno s' Diiscóm.

V. Ah nesrechno mènne, dáſam ſveghjeriae cinjo tákó, kojubi sád

veliku

veliku omrasu nosjo grjehu, navlasctito pristupgljujuchi nà Svètu Ispovjés?

N. A' tj sà najmagne òd sàd unaprjeda pòcni cinit; à onda kàdse bùdesc ispovidjet, nastoj kòliko vèchma mòscesc màrsjeti grjeh; èrsi s'gnime uvrjedjo jednoga Bògha, koije nè sàmo jedno nedospjetnò dòbro, i dostojan sà bitti gljùbgljen ù sèbbi istomu; nùje jòsc bjo nedospjetno dòbar s'stòbom istjem, nebjuscite pedepsó ondá navlasctito, kàdsise nahodjo ù gnegovù neprjateglstvù; tò jès ù grjehu.

V. Kàkose sové ová bollés, kojá dohodi, i poraghjase òd samé Bòscje gljùbavi uvrjeghjene?

N. Sovése bollés Isvársna, dà tòlikoje dràga, i ugodna Gospodinu Bòghu, dà taj cjàs Pokornik skruscen stjece Prosctenje svjeh svoijeh grjehá, prje jòsc nègholijh i ispovje, ako jùr imá misó, i poscudu sà ispovidjetjh.

V. Dà kàd svì ovj usrozi òd Bòscje gljùbavi, i dòbrote uvrjeghjene nebi bili podobni sà cinitmi màrsjeti grjeh hùdi, i nemilli?

N. Tàd ùsmi rásmiscgljati privelike sctete, kojeti usrokuie, i donosi grjeh; bjùsci snásc, dá jedan sám grjeh smártni isubavgljate sá svegh òd slàve Rajske, à osughjujete pò svè vjeke ù nedospjetne, i prisgestoke mùkke ód Pakla.

V. Dà poslje nàkon kàkosam rasmisljo privelike sctette, kojemi mòghu dòchi pò grjehu smàrtnomu, sctò imam ciniti?

N. Imasc najprje saceti ù tèbbi istomu jedan privelik stráh òd Bòscje pravedne Pravde, koja sà onj grjeh mòchjete ossudit nà jednu sctettu tàkó veliku; à pák pròghi màrsjeti grjeh, ràsmiscgljajuchi Kòlikoje màrsech Gospodinu Bòghu, bjùsciga pedepsce tòliko sgestoko; nà svàrhu ussaj òd Gospodina Bògha prosctenje pò pùtu ód Svète Ispovjesti, Kojú imásc, i spravansi sà ucinitje.

V. Dà oná bollés, kojase dóbar djo poraghja ràdi straha sinovskoga: bochjelimi bitti dóbra, i Korisna sà Svète Ispovjesti?

N. Tá bollés sàsve dáje neìsvàrsna, niscta nè magne dóbraje, i Korisna; èr sadruscena sàjedno s'Svetotajstvom podobnaje sà smiritte s'Bóghom, i cinitti stècchi Prosctenje tvoijeh grjehá.

ISGHLED.

HOchjeteli vj vidjeti priveliku móch, i Krepós pravoga, i istinitoga pokajanja ód grjehá? Sgóda, koja sljedi, cinitvamchje dochi podpunno ù sposnanje ód ové istine, i dà nè bès rasloga

pripo-

pripovjedaſe, i priporucjujeſe greſcnizima s' tòlikjem gnihovjem utiſctenjem. Jedan Otaz ſaſma màrsèch i Bòghu, i Svjetu, èr neobsluſcivaſce sàkona nì òd nàravi, nì òd milloſti. I ſvjem tjem èr Goſpodin Bógh nèhochje ſmàrti òd Greſcniká, nèghli dàſe s' ſasvjem ſvoijem sàrzem pokaje, i k' gnèmu obratj. Teghnuga jedan dán dàſe odjelj, i pòghje ù ſvòga iſvàrſnoga Arkibiskupa òd sèns sà ù gnèga právedno, i zjellovitto òd ſvjeh ſvoijeh priteſckjeh grjehá iſpovidjetſe, kàko nà ſvàrhu i ucinj; i bùdúchi dovàrſcjo ſvoju Iſpovjés s' ſuſama, s' placcjom, i s' uſdaſima ìs sàrza pokajana, usé ſceglno pirati dòbróga Arkibiskupa, mogaſceli uffatti proſctenje ſvoijeh tèſckjeh grjehá. *Mòſceſc* onmu odgovorj, *ako bùdèſc dòbrovogljno ſagárliti, i pomnivo iſpuniti pokoru, kojuti bùdèm naredìti sà tvoje grjehe.* Tàd onj Pokornik odgovorimu, *hòchju dobrovogljno, jòſc kàdbi bila, i sà ſvè vrjeme ovega mògha ſgivota.* Reccemu tàd iſvàrſni Paſtjer *tjchjeſc tù, i tù pokoru sljediti sà ſedam godiſctà.* Odgovorimu onj skruſceni Pokornik, *sàmo sà sèdam godiſctà? Ah kòjaje tò sàſma Kratka, i lagabna pokorra sà mòje grjehe tàkò tèſcke, i veoma màrſechje mòmu Bòghu?* Tàd onj dòbri Arkibiskup rèccemu, *pògbi Sinko s' Bògbom, poſtichjeſc sàmo tri dni ò sùbu Krùbu, i pòddi.* Sacjuſci ové rjeci onj pravi, i iſtiniti Pokornik, groſno zvilechi uſega molliti, dàbimu naredjo vècchju, i ſgeſtocju pokorru, kojabi bila ſctògod raſmjernja gnègovjem gàrdjem grjeſima. Vidéchi vrjedni, i dòbri Arkibiskup bollés, i pokajanje onega skruſcenoga sàrza, reccemu nà ſvàrhu: *Jati ſapovjedàm, dà ſamo reccèſc jedan occe nàſc, i jednu Sdravù Marju, i vjerujmi, dàſuti proſcteni ſvì tvoj grjeſi.* Ová ſlatká rjéc bj ù sàrzu onega ſrechnóga Pokornika jedan prioſctar Màc, Kojá uſmnoſcí jòſc vècchma gnègovù bollés, i skruſcenó pokajanje, dà ùſdaſi, plàc, i ſuſſe nedaſcemu rjeci iſuſtiti, pàde nicize màrtav prìd nòghe onega Svètoga Paſtjera; Koj pùn ràdoſti, i veſſeglja uſide nà Pulpit, ſaſvjedocíſe, i recce *ù Pripovjedanju, dà sà onè ſrechne Dùſcè nàkon jednè tàkò iſvarſne boleſti, i skruſcena pokajanja, nje bila Purgatoria.* Nàuci, àh nàuci òd ovegá Pokornika tj ò Mladoſti plaha, i raſpuſctena, Kojá upadáſc ù pomajnkanja, i akò nè ù ſlicna, àh dàbi Bógh do, dà nè, à ono làſno mòſce bìt ù màgna, sà nè rjet ù vècchja; tèrſe nàuci, i ùſmi dòbru obicjaj ciniti djella Iſvàrſna, à navlaſctito òd boleſti; èr ová vèch krat jòſc i ù ovemu vremenitomu ſgivotu ſaplacjuje pedepſu priſtojnu grjeſima, i tòli neùsbudé ové, nechje bitti nadknaghjena òd neiſvàrſne boleſti jòſc dàbi bila ſadruſcena i s' Iſpovjeſtim pomgnivom, i zjellovitóm. Nà ſvàrhu nàuci vècchje neuſcitſe nà pokorre, Kojeti

Digitized by Google

bùdu naredjene òd Iſpovjednika; nùih ſveghjerize podniſceno, i pomnivo ſagàrli, i s' vèſeljem sàrzem iſpunni.

Tom. Cantip. tract. de univerſ. lib. 2. capt. 51.

VJEGBANJE L.

U' odluzi potrebnitoj sà Svète Iſpovjeſti.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. DA' tòli ſvà nàſca bollés imaſe 'uſdàrſçat sà màrsjeti, i pogarghivati grjehe proſcjaſte?

N. Nè, nèghli sà bìt dòbra, i Koriſna, potrebnoje, dà jòſc imá i jednu ſtavnu odluku sà vècchje nè grjeſciti unaprjeda,

V. Dàke nje dòſta prje Iſpovjeſti imat sàmo bollés od grjehá ucignenjeh; nùje jòſc potrebno, i ſacéti jednu odluku ſtavnu, i temeglitu sà ighdajh vecchje unaprjeda uciniti?

N. Prèm tàkoje, èr invacje nebiſe ighda mòghlo iſtinito rjeti, dà vas màrſe grjeſi, kàdbiſteſe hotjelli ìs novize povratiti sà djellovatjh,

V. Dà sà ſacéti ovú odluku, jelli dòſta, dà prje Iſpovjeſti reccém sàm ſobóm; ové grjehe nè vagljá, dajh jà vècchje unaprjeda cinjm; alliti onda kàdme Iſpovjednik upitá, imamli misó sà vecchjeih unaprjeda cinit, dàmu slobodno odgovorim, dà nè?

N. Privarenſe nahodjſc, èrſamti jùr rèkó, dà pokajatſe, hòchje rjeti obratitſe, alliti promjeniti sarze; èr ovŏ promjegnenje nè ciniſe, sàmo govorechi gnèke màlle rjeci, nì màgne odgovarajuchi Iſpovjedniku, dà vècchje nèchjeſc grjeſciti unaprjeda.

V. Sctòje dàke potrebnito, dà mòja òdluka bùdé dòbra, i Bòghu ugodna?

N. Potrebnitoje, dà imat bùdéſc ù tvòmu sàrzu jednu òmraſu tàkŏ veliku prèma ſvàkomu grjehu ſmàrtnomu, i dà odrediſc, i odluciſc prje hotjetti podnjeti ſvàko slò, nèghli ighda vècchje unaprjeda povratitſe nà ijedan grjeh sà ucimtga.

V. I mj iſti govoríno: Goſpodine prjechju tiſſuchju Krat umrjeti, i svàko slò podnjeti, nèghli ighda vècchje unaprjeda uvrjeditte; alli sàm Bógh ſuá, govorimoli tó s' sàrzem, i onakó Kàkoſe imá?

N. Od tegaſe i já iſti ſtraſcjm, i niſcta nè màgne, ako njeſte iſtinito, i temeglitto odlucili ù vàſcemu sàrzu, prje iſgubiti svàku in-

Digitized by Google

ku innu ſtvár, nèghli Bòſcie prjateglſtvo grjeſcechi, vàſca odluka ucignena s' ſamjem ljepjem rjecima, nevaglja nìſcta.

V. Dà ſaſctose jòſc i vj iſtí ſtraſcite?

N. E'r vèch Krat vidim, dà jedna sàma ſcjala, alliti burliza òd Kogágod vàſcega drùga; màllo ſtraha sà nè bìt pedepsani, illi òd Nauciteglja, illi òd vàſcega Gospodara, podobnaje vèchkrat sà cinitvàm taj cjás ſagrjeſciti, i Gospodina Bogha uvrjediti.

V. Jaſam odlucjo sà ighda vècchje nè ſagrjeſciti; alli sà rjetvàm pravedno, imam ù sàrzu mòmu gneku veliku omraſu préma jednomu mòmu Iskàrgnemu, Kojme uvrjedjo, nè velle vremena nasàd?

N. Tà tvoja odluka nà tàkj nàcin ucignena; nje nì màgne dòbra, i ſató tvoja Iſpovjés nevaglja nìſcta; èr odluka ìmá bitti opchjena; tó jés sà cjuvatſe òd svjeh grjehá ſmàrtnjeh innokupno, à nè sàmo òd ovegá, i òd onegà grjeha.

V. Sá Koje ùſrok potrebnito imat òdluku temeglittu sà cjuvatſe òd svjeh grjehá ſmàrtnjeh?

N. Er nè mòſcemo ighda bitti iſtinito prjategli Bòſcij, nì màgne ìs nòvize posvojti gnègovù Svètu millós, akosmo ù iſto dòba ſpravni sà vrjeghjatga s' Koijemgod tèſckjem grjehom.

V. Dàke vèch nevaglja màrsjeti nì onegá Neprjateglja, i tó ako i òn tàkoghjer bùde imatti ù svojoj paméti gnegovo dàrſcanſtvo?

N. Nì tà odluka nje dòbra, i Iſpovjes jòſc i nà tj nàcin ucignena bitchje svetogardna; èr tvoja odluka imá bitti s' vògljom odlucenom, illi òn bùdé imatti pamet, i naſtojati nà svoje dàrſcanſtvo, illi nè, tj nejmaſc vècchje ighda ù vjeke marsjetga.

V. Ja s' mojé ſtráne s' ſaſvóm mojóm vògljom odlucjujem sà neucinit ighda ijedne ſtvári prèma Sakonu Bòſcjemu; alli dà akomi moj Otaz, alliti moj Goſpodár bùdú Sapovidjeti, dà ucinim Kojugod ſtvàr Kojaſe nèbi imalla uciniti?

N. Dà tá tvoja odluka bùdé dóbra, potrebnoje, dà nehotjet bùdeſc ighda nà ijedan nàcin ſagrjeſcit, jòſc dàbiti vàs svjet ſapovjdjo; èr prje imàſc poſluſcjati Goſpodina Bògha, Kojti ſapovjeda, dà tó necinjſc, nèghli ikoga drugoga.

V. Ja Kàdſe iſpovjedam odlucjujem iſtinaje sà cjuvatſe òd grjehà: Alli pàk povratimſe nà iſté: Rèzitemi, ràdi ceſſa ovò dogaghjaſe?

N. Akoje tàkó, imàſc jedan occit, i raſloſcit ùſrok sà ſtraſcitſe, dà njeſi rèkó iſtinito, i dà tvoja odluka bilaje sàmo s' uſtima reccena, à dà ù vrjeme òd Iſpovjeſti, tvoje sàrze nje bilo nì promjegneno, nì màgne obràtchjeno.

V. Tòmi iſtó govorí i moj Ispovjednik, Koj jòſc òd vècchje nèchje,

Digitized by Google

dàme odrjeſci; èrſe ſtràſcj, dà mòja odluka nje bila dòbra?

N. Ima vàs ràslogh tvoj Ispovjedniſk sà cinit tàkó; èr nèbjuſci tj iſvarſcjo onó, ſctòſimu drùghe pûte obechjó, mòſce veoma ràsloſcitto ſumniti vìſce ſtanovitoſti, alliti ſtavnoſti, i Krepoſti òd tvojé odluke.

V. Mollimvàs: Iſtomacitemiſe s'Kojomgod prilicnoſtim.

N. Hòchju. Tj onda Kàdtje jedan obechjó pét, alliti ſcés pùtá sà dàtti jednu ſtvár, à vidjſc, dàti ighda neobsluſcjuje obechjanje, nì dà màgne mislj iſcta ò tèmú, Kòlikó dàti nje ighda nì obechjó, ſctò cinjſc?

V. Tàdbiſe hotjello mnogó sà cinitmi vjerovati, akomi nèbi dò kogagod drugoga vècchjega obigljeſca, nèghli sàmo gnègova obicjajna obechjanja, nèbiſe imó vècchje ùſdati.

N. Dà Kàko dàke tj hòchjeſc, dà tj tvoj Ispovjednik sudi, i dàrſcj sà dòbru, i sà ſtavnu tvoju odluku sà ighda vècchje unaprjeda negrjeſciti, akò tj s'iſtóm prjaſcnom laſnochjóm ſveghjerize povrachjaſcſe nà iſte tvoje prjaſcnje grjehe, nittiſi ſtavjo ikakve pomnjè sà obsluſciti odluku obechjanu sà ſmajnkavatjh, à nègolli sà ſasvjem oſtavitjh.

V. Sctò dàke já imam ciniti sà osloboditſe, i dà mója odluka bùdé dòbra, i ſtanovitta, i dàſe jòſc i iſti moj Ispovjedniſk prighné sà vjerovatmi, dàje tàká?

N. Imàſc nàſtojati, dà tvoja odluka nje sàmo ù rjécima, nì ù neſtavnjem obechjanima, nù dàje jòſc i Krepka; tó jès, imaſc odluciti sà vècchje negrjeſciti, i ſtàviti svù pomniu, i svè nàcine, Kojti mòghu slùſciti ù pòmoch sà vjerno iſpuniti tù tvoju odluku.

V. Dà Kojsu tò nàcini?

N. Jesu mnòsſ, i najparvje Svèta Mollitva, uklognenje, i cinit Kòjugod pokoru, à navlaſctito ſabavgljatſe ù Krepoſtima protivnjem grjehu, òd Kogaſiſe pokajo.

V. Dà jelli vèch Kojgod drúghi nàcin vèchima potrebnitj sà odabratga, i sà ſagàrlitga sà mòch ſtanovitto ùsdàrſcati odluku, uklonitſe, i utechi grjeh?

N. Jès najpotrebnitje bjeſcatti prigode òd grjehá, Kàkono nà priliku ſctjenje onieh Kgnighà, ſklonitſe, i nènachſe sàm s'onnjem drùgom, nehoditti ù onó mjeſto, ghdjeſi prje ſagrjeſcjo, i ſtvári ovesjem slicne; èr oné ſtvári Kojeſute drùghe pûte prighnulle, i ìs novizete mòghu prighnuti nà iſtì grjeh.

V. Dà onj, Koj nèbi imó ové odluke sà uklagnatſe òd onjeh prigodá, ù Kojem ceſtje Krat vrjeghja Goſpodina Bògha?

N. Gnè-

Digitized by Google

N. Gnègova òdluka nèbi bila dòbra; èrje ſtvár veoma nèmoſcna imatti jednu vèliku òmraſu nà grjeh, à ù iſto dòba gljùbiti prigodu, i poghibju òd grjeha.

ISGHLED.

SCtjeſe òd jednoga Kanonika òd Parigja, dà bùduchi ſgivjo ù Plakjerjeh, i bludnoſti gnekoliko vremena, nà ſvàrhu rasboglje-ſe, prími Svetotajſtva Zàrkovna, i ùmrje. Ovj dò màllo dàne prikaſaſe jednomu svòmu dràghu Prjateglju ù plamenjeh sveſan verigám òd oghgnja, proklignuchi Bògha, i svoju nesrechju. Upitaga onj Prjategl, Kàkoſe bjeſce oſſudjo, pokli bjeſce primjo s'sùſami Svetotajſtva ù gnegovoj nèmochi; odgovorimu: *Jaſam iſpovidjo svè moje gbrjebe, alli njeſam òd gnib imò pràve boleſti, nì temeglite odluke sà òd gnibſe unaprjeda pomnivo cjuvati, i tàkomi iſčta nè pomogoſce Svetotajſtva; nù pácek uſrokovaſcemi vecchja slà, i ſčlette. Nemolliſe ìſčta sà mènne, èrmi uddè, à nepomagajù tvoje mollitve.* Snaju vèoma dobro gnihov ràslogh Hùdobe Pakgljene, cinèchi mjo, i laſtan grjeh ù ſgivot, à veoma mùcnu, i trùdnu gnègovu pokoru nà cjàs òd priminutja, Kàkoſe ová iſtina vìdje ù onemu, ſčtòſe ſgodí Bernardu Svètomu, Koj jednóm prohodechi priko Grada òd Pavje, ſakle jednoga posjedenjka òd Vragova, Kojmu rècce, dà imaſce trj Hùdobe ù sèbbi: Pàrvaſe ſvàſce sàtvor Tobolaz, èr ová naſtojaſce, i svjetovaſce, dà Gljùdi Kradú, i cinè prèma Pravdi, i dà ighda tùghje nevrate. Drùgaſe svàſce sàtvor Uſta, djello òd Koje bjeſce cinit, dà Gljùdi, i ſgène ceſtjekrat ſagrjeſce blùdno, à pakajm ſtavgljaſce ſrám, dàſe od ovegá grjeha nè ìſpovjedaju, i nà ovj nàcin imaſce vèlle, i vèlle Dùſcá ù Pàklu. Trèchjaſe ſvaſcé sàtvor sàrze, Koja imaſce veliku pomnju sà prikaſivat grèſcnikom priveliko Bòſcje Milloſardje, nèka ovj uſdajuchiſe lùdjem nàcinom ù Pròſčtenje, bùdú sveghjerize grjeſcit, i ùſmnaſcjat svòje grjehé, nèka otvàrdnú gnihova sàrza, i Kàdſu jakó otvàrdnulla, i punna grjehá slikotvorejm ſgeſtocinu Bòſcje Pravde s'tolizjem ſgiviem pomaſtima, dà pripadeni nemochse bùdú bògljet onakó, Kakose priſtoj òd gnihova slà, i opaka ſgivotta; à Kàd iſgubé uffanje Bóſcjega Millosàrdja, i Pròſčtenja; tàd umirú bès pràve pokore, i offughjujuſe. Satò ò Mlàdichi vàſca odluka imá bitti temeglita ondá, Kàdſe ispovjedate, nehotjet vècchje unaprjeda bitti onj greſcnizi, Kojſte bili dò tàd; hòchju rjeti, imate odluciti. i uciniti ù vàmmi jednu tàkù promjenu, à pàk Kàdſe bùdete ispovidjeli, ùſdàrſcatje dò ſmàrti; bjùſci temeglita odluka nà Svètoj Ispovjeſti Dùſca, i bljſtvo dòbré, i Koriſne Ispovjeſti. Ceſario lib. 2. cap. 15. VJEG-

Digitized by Google

VJEGBANJE LI.

U' Ispovjeti.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. TRi ſtvâri dàke potrebnitoje uciniti prje Ispovjesti: tó jès: Pàrvo vàgljá Iskùſcjati dòbro Dùſcevnós, alliti ràsmisliti grjehe, i ſnàtti broj òd grjehá ucignenjeh. Drùgo. Sacéti bollés, tó jès, Kàjatſe òd grjehá. A' trèchje. Uciniti temeglitu òdlukusà vècchjeſe nepovrachjati nà grjehe, i nè grjeſciti: Dà pòslje nàkon Kàkoſeje ucinillo svè ovó, ſctò imam uciniti?

N. Imáſc pòchi prid nòghe òd Ispovjedníka, i s' vèlikjem umigljenſtvom occitovati svè tvoje grjehe Ispovjedniku onakó, Kàkosjh prje tègha skùpjo ù tvojój paméti.

V. Sàſcto ispovidjetſe sòvése occitovati grjehe?

N. Er grjeſi nejmajuſe rjéti Ispovjedniku nà Svetoi Ispovjesti, kàkono jedna pripovjes, alliti jedna pjesna naùcena nà pàmet, Kàkono obicjaju mnosj, i ciné.

V. Kàkojh dàke, i nà Koj nàcin já imám rjéti Ispovjedníku nà Svetój Ispovjesti?

N. S' srameſcgljvſtvom, i s' umigljenſtvom, ſpoſnajuchiſe Krivaz, i dùſcnik pokajan òd svega onega ſctò ispovjedáſc; i sàtó bilobiti veoma Kòriſno, dà cèſtjekrat ponovjſc ù sàrzu tvomu, i recceſc, govorechi tvoje grjehé ové, illi ovjem prilicne rjeci: Kajemſe, dàvamse ù Krivinu, ſcjaomje, dàſam uvrjedjo Goſpodina Bògha, i ù ovj nàcim spovjedàjuchi ù svèmu tvoju opacinu, neogovarajuchiſe, nì ſtavgljajchi Krìvinu, nì grjeh nà drùsjeh.

V. Dà nà priliku dàſam udrjo Bratta mòga, alliti rèkó Kòmu drùgomu rjécj obodglivjeh, nèbiliſe mògo ogovoriti, govorechi, dàſumi oni bili usrok, bjùſci pàrvj pòceli pogargivatme?

N. Tò nèbi bilo dàt ù Krivinu sàm sèbe, nèghli odkritti, i pripovidjeti grjehe druga tvòga, i Bratta tvòga. Vagljá, dà tj uſméſc nà sè grjeh, i dà recceſc, dàje tvòja slóchja, i tvoje màllo uſtàrpgljenje bjo ùsrok òd svèga.

V. Dà dàſam ſagrjeſcjo ù drùſcbi òd drùgoga, bihli imò imenovati onó Cegljade, s' Koljemſam ſagrjeſcjo?

N. Pátekſi dàrſcan nè imenovatga, akó nje prèm tàké pòtrebe: èr imenujuchiga, sloglaſiſcga prìd onnjem Ispovjednikom; nù sàmo imáſc

imáſc rjeti tvoje! grjehe, à nè oné òd drùsjeh; oſvem sàmu vàrſtu Kàd promjenuje grjeh.

N. Smàrtne grjehe dàrſcjanismo ispovidjetjh svekolike, i tò nè sámo ù vàrſti, i ù bitju, nù jòſc i ù broju onolikó, Kòlikoje mòchno.

V. Dà onj, Kojbi pò svojoj vògli oſtavjo jedan sám grjeh smàrtni, billi ſtekó pròſctenje òd svjeh oſtàljeh grjehà ispovidjenjeh?

N. Nè sàmo, nèbi primjo, nì ſtèkó proſctenje òd onnjeh, Kojeje Iſpovidjo; nù jòſc òd vecchje ucinjobi jedno ſtrahovitto Svetogàrdje, alliti Sacrilegio; tó jès jedan priteſcak grjeh, gorj, i teſcj òd oſtàljeh ſmàrtnjeh.

V. Dàkeje jedno veliko slò uciniti jednu Iſpovjes Svetogàrdnu, oſtavgljajuchi ſamohochize jedan sàm grjéh ſmàrtnſ.

N. Nèmoſceſe ſrjeti, Kòlikoje tó tèſcko, i vèliko slò; èr cinéchi tàkó, nè sàmo ciniſe nekoriſna, i ſaludnja Kàrv Iſukàrſtova sà tèbbe prolita, i namignena ù ovemu Svetotajſtvù; nù jòſc dopiréſc sà ozkvarnutje, i pogàrditje, i mallo màgne, nèghli popleſatje.

V. Dà jelli vèch sà Kojgod drùghi ùſrok slò veliko, i tèſcko ucinit jedno Svetogàrdje nà Svètoj Iſpovjeſti?

N. Jès, èr bjùſci ovó Svetotajſtvo ucigneno, i odredjeno sà is novize ſtècchi, i oſvojti prjateglſtvo Bòſcje, djellujuchi nà tj nàcin, cinimoſe vechma gnegovi Neprjategli; i dànam iſtó priſtoglje òd Millosàrdja bùdé slùſcitì nà vjecnú oſſudu.

V. Vj ljepo, i iſtinitto govorite, à i mj' iſli poſnamo veoma dòbro, dàjé jedno veliko, i tèſcko slò; alli kàdbiſte vj ſnalli, Kòliku veliku jakos imá ù Mladoſti ſrameſcglivos, à navlaſctito ù gnekjem tèr gnekjem vàrſtama òd grjehá?

N. Priſiremvàm, i ſgjalimvàs ù sàrzu, i ù Dùſci: Alli imate ſnatti, dà nje drugoga nàcina, nèghli illi iſpovidjetſe, illi oſſuditſe pò ſvè vjeke; èr njeſu ſadoſta ſvè pokore, nì ſvì pòſti, nì magne ſvè ſaduſcbine; illi vàgljá zjellovitto iſpovidjetſe, illi ù vjeke oſſuditſe.

V. Dà ſctòchje ù tòliko rjéti ù sèbbi onj Iſpovjedník, kàd cjuje ſtvári tàkó grùbe, i tòlìko necjaſne, i ſramotne?

N. Sctòchje rjéti? On nje jedan Andjo; nùje i òn jedan Cjovjek slàb, i grèſcnik kàkono i tj, i sató rjetchje, dà akoga Goſpodin Bógh oſtavj, podobanje i òn uciniti vèlle gòre, nèghliſi tj ucinjo.

V. Svèje tò ljepo, i tàkóje, alli doſadmé dàrſcjá ù dóbroj ſzjenni, à pak òd ſad kakochjeme dàrſcjat?

N. Rè-

Digitized by Google

N. Rèzimi, jòſc Kàd Iſpovjednik nèbi ſnó onj tvoj grjeh, dà tòliga nèſna Goſpodin Bògh, i tòliti ima bitti vèchma ſgjaó, dàga ſnà jedan Cjovjek, nèghli Goſpodin Bògh, koije onj, kojte imá sùdit,

V. Imam ù menni gnèki grjeh, koga sàmo kàd promislím, dàga imam rjeti nà Svètoj Iſpovjeſti, vàſſe ſtreſem, i ſmetem ù mènni iſtomu; Dà sàd promislite, ſchòchje bitti òd mènne ondá, kàdga imó bùdem iſpovidjeti nà Svetoj Iſpovjeſti?

N. Rèzimi, ſchotje boglje, i koriſnje; alli sàd pritàrpjeti jednu mallu ſmutgnu, odkrivajuchiga s'ſaſvóm oſchtrinóm òd potajnoſti jednomu ſamomu Miſnjku; alli imat kùſcjati omú velikú ſmutgnu nà ſtrahoviti dàn Sùda opchjenóga ondá, kàd vàs ſvjét bùdega ſnàtti, i vidjeti; i jòſc òd vecchje bùdeſche ſágn oſſuditi pò ſvè vjeke vjeká ù ſgeſtoke, i nedoſpjetne mùkke òd Pakla.

V. Ah tùſcna, i neſrechna menne! Dàke ſvàk imá ſnatti ovj moj grjeh, moj Otaz, moj ſtarj, moj Iſpovjednik, vàs Nàrod, i iſti Goſpodin Bógh, Kogaſam ſ'gnim nesvjeſno u'vrjedjo?

N. Stvàrje Vjerre Svète, dàchjega tàdá ſvì ſnàtti: Cèmu dàke sàd tajatga, i oſſuditſe ù vjeke? Sàſcto neodkritga, i tàkó ſtèchi proſchtenje, i ſahranitſe?

V. Dàkegaje potrebnito rjeti? Ah sám Bógh ſná, Kòlikochje onj dòbri Iſpovjednik vikat, Kòlikolichjemi iſgovorit?

N. Tíſe nè ſtraſci iſcta; Onchje pròchi s'tòbóm s'ſaſvóm gljùbavim: Nù jòſc dà i uſvika màllo, Kòjeje slò jedno gljùbgljeſchi glivo pokaranje jednoga Iſpovjednika ucigneno ù skrovitu, i sà tvoje vjecnó dòbro; nà ſvàrhu sà cinitti ſpoſnat Kòlikoje vèliko slò grjéh ſmàrtni,

V. Kàdbiſte vj ſnalli, Kolikome vjka, i iſgovòrimi cjujuchi gnèke drùghe ſtvári veoma màgne?

N. Rèzimi, dà tòli èr Ciruſcik rèſce, i pàrli ramu, jedalimuje nejmamo odkriti? Cèmu dàke sà jedan prilagahan ſtráh òd Iſpovjednika, tjſe hòchjeſc slò iſpovjedat òd tvoijeh grjéha, i tàkó oſſuditſe, i bitti narugan, vikan, i mùcen pò ſvè vjeke òd Hùdóba Pakgljenjeh tvoijeh glavnjeh neprjategljá.

V. Bjùſcje potrebnito kakoſtenam dòſad rèkli Iſpovidjetſe zjellovitto òd ſvjeh ſmàrtnjeh grjehá, òd koijehſe jedan ſpomigne: Rezitenam, dà jeſmolli jòſc dàrſcani odkritti, i occittovati nà Svètoj Iſpovjeſti i ſvè grjehe oproſtive, alliti Veniale, òd koijeh imamo uſpomenu, dàſmojh ucinilli?

N. Sàſve dàje ſtvàr veoma Kòriſna iſpovidjet jòſc i ové sà ſtèchi vecchju

Digitized by Google

vecchju millós, i sà saplatiti sà gnih nà ovemu Svjetu; nisćta nè màgne njesmo dàrscani sà òd ovjehse ispovjedat; i ostavgljajuchi kogagod sàsve samohochize; Ispovjes misćta nè màgne bitchje dòbra, i ìsvàrsna.

V. Dà onda, Kàd nejmamo, alliti nespomignemose òd sćtà drùgoga sà ispovidjetse nèghli sàmo òd grjehá oprostivjeh, alliti Venjalieh; jellj potrebnito jòsc i òd gnih imatti bollés, i temegljtu odluku sà vechjejh unaprjeda neciniti, i òd gnihse pomnivo cjùvati?

N. Tòlikoje, èr bùduchi Kàkoste cjùlli, bollés, i temeglitta òdluka djelí potrebniti Svetotajstvù òd Pokore, ispovjedajuchise òd sàmjeh oprostivjeh bès ikakve boleśti, i odluke, sà ponapravitse; sà najmagne òd Kogagod ód gnih vagljase boglet, Kajat, i temeglitto òdlucit; èr innacje cinèchi nàsca Ispovjes nèbi bila dòbra, tó jès ni nàmmi Korisna, ni Gospodinu Bóghu ugòdna.

ISGHLED.

PRohodéchi jednom dvà Redovnika Innostrauza priko gnekoga Mjesta, ù Komu stanovajsce jedna Plemenita Gospoghja, Kòjá rádi srama bjesce satajala jedan grjeh nà Ispovjestieh jedanajes godiśćta; videchi ová ovù dòbru prigodu òd ovjeh Redovniká Innostranaza; òdlucj ù svojoj paméti ispovidjetga ù jednoga òd gnih, i tàkò pristupí K'gnèmu. Drùgh ovega Ispovjednika pòghje, i skloniśe ù jedan Kùt òd oné Zàrkve, i usé mollit Bògha; alli ù gnèko dòba òd Ispovjesti ughleda, ghdje islasasce vèlle sgjaba jedna sà drùgòm ìs ustà oné Plemenite Gospoghje, i ishoghjahu ìs Zàrkve, à dà jedna najvechja od svjeh innjeh pokasase nà gné ùsta sà isjti allise opet ù onj cjàs pospjesćno povràti unutra; i kàdje Ispovjednik odrjesći, stàvise onj gnègov drùgh, dà svèkolike oné sgjabe, kojé bjehu isisćle ìs Zàrkve, opetse às novize povratisce svèkolike s'velikóm bàrsochjóm ù Zàrkvù, i opet ugleśosce ù ùsta oné Gospoghjé, i jedna vecchja òd drùsjeh; kòjaje dò màllo vremena saduścj, kakochjete cjutti màllo nisce. U'pùtu povidje drùgh Ispovjedniku onó, sćtò bjesce vidjo, tàd òn bojechise òd onega, sćtòse sgodj, poscjudan sà podpomochjé, povratise ù onó mjesto, i nàghje, dà bjesce umàrla. Ochjuchjesce veliku bollés, i scjalós onj Redovnizi zjechja gné hùde smàrti, dà s'mollitvám usesce mollit Gospodina Bògha, dàbijm objavjo sćtò slamenovahu oná vidjenja òd tolikieh scjaba. Trèchi dàu prikasajmse onà Gospoghja pò vàrh jednoga Drokuna imausći ù mjesćte òd svojjeh kòsà gusćtere, kojé ujedahu: Dvje scjàbe strahovite ispjahu gné occi, kojé bjehu kàkono dvà goruchja ughgljena; dvje smije gri-

Digitized by Google

ſiahujoj s' ſubima ſiſſe, à repima joſe ovjahu okolo vràta; dva Psà darpgljahujoj rùke, i raskidivahu; i Kros uſci ulaſahujoj dvje ſtrjele oghgnene; Kròs ùſta iſmechjaſce ſmàrdéch oghagn òd ſumpora. Pàdoſce nicize nà ſemglju oná dvá Redovnſka ràdi ovega ſtrahovitoga vidjenja: A' onaim tàd recce, dàſe nè ſtraſce, èr òna bjaſce oná ſgena, kojú nè vèlle prje bjahu iſpovidjelli, i bjùſci ſatajala nà Svètoj Iſpovjeſti jedan grjeh ràdi ſrama; nahodjaſceſe oſſudjena. Tàd Iſpovjednik s' Bòſcjom pomochim pokriepgljen upitaje; rèzimi, ſcto ſlamegnuju té mukké, koje podnoſiſc? Odgovorimu; Ovije Drokun onj Vragh Pakgljeni, Kojmeje privarjo, dà bùdém nà Svètoj Iſpovjeſti ſatajati grjeh òd ſlaboſti, Kojſam ucinilla, i ònme veoma mùcci ù mjeſtimah najmekoputnjem mòga Tjela, kojemi gorj s' ſgivjem oghgnjem. Gùſcteri pedepſcú grjehe, Kojeſam ucinilla s' napravami òd Glavé: Ové dvje Sgiàbe, s' mojóm vèlikóm boleſtim iſpijajumi Senize òd Occj, zjechja poghledá necjasnjeh; Ové dvje ſmije dàrpemi, i raskidivahu ſiſſe, sà bittjh noſilla odkrivene, i davalajſh drùsjem tizat: Ová dva Psà gloghjumi, i dàrpé rùke, sà mùkku òd onegá, ſctòſam gnima tizala, i bjùſci dàla mojjem gljùbovnikom onó, ſctòſam imalla dàtti Ubosjem, i potrebnitjem: Ové Strjele òd Uſcj pedepſcu moja màrmoſcenja, i bludne, i necjaſne pjeſni, Kojeſam pjevalla, i dobrovoglnoja ſluſcjalla pjevatti. I òd ſvjeh ovjeh sàlá bilabihſe oslobodilla, dàſam Iſpovidjela onj moj grjeh, Kojſam ſatajalla, Kàkonoſam Iſpovidjela i oſtale. Upitaje tàd Iſpovjednik oſvem ovega grjeha, koj grjeſi poſciglju najvecchje Dùſcá ù Pàkó? Odgovorímu; òd Gljùdí jès ù Pàklu sà mnogó vàrſtá òd grjehá; alliſe ſgená oſſughnuje najvecchi djo, sà grjehe bludne sà nacignanja òd òbrasá, i iſmoſcenja òd hagliná, i novieh naprava; sà ſrám, s' koijem ſataivaju grjehe nà Iſpovjeſti, i sà cjaragna, villovanja, urjezanja, alliti Krivo ſctovanje, i ghdje ù ovemu nedopiru nadomjera, i iſpugná grjéh òd jeſika. Bjùſci ſavàrſcilla rjét ové ſtvári, podighnuje ù viſinu onj Drokun s' velikóm nemilloſtim, à ònna ùſdiſcuchi tùſcnjem nàcinom pòvratiſe opet ù Pàkó, ù Kòmuchje pribivat ù vjeke, nè bjaſci htjella iſpovidjet ſvoj grjeh. Mollimvàs ò raſpuſctena Mladoſti, dà unaprjeda naucíte nè bjeſcati onnjeh Iſpovjednikà, Kojvàs sà Kòris vàſcega vjecnóga ſabragnenja gljùbgljeſcglivo ſvjetuju, i Karaju, i Kàdgod jòſc i neodrjeſcuju; Nù vèlle vècchje nègh bjeſcatjh, iſctitejh; èr ovj ſveſctò ciné, ciné sà vàſcu vècchju Kòris dùhovnú. Frà Bernardin Bùſti lib. 1. ſerm. 32.

VJEG.

Digitized by Google

VJEGBANJE LII.

U' Odrjeſcenju, i po Kornoj Sadovoglnoſti.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. NA' ſvàrhu pòslje nàkon Kakoſmo occittovalli ſvè grjehe nàſce nà Svètoj Iſpovjeſti; ſctònam vècchje oſtaje sà uccinitì?

N. Imate prìmit Odrjeſcenje, Kòjevàm bùde dàtti Iſpovjednik, i uffatti s' jednóm ſgivóm vjerróm, i s' jednóm temeglittóm uffanzom, dàſuvàm proſcteni ſvì vàſci grjéſi.

V. Dà Kòjé plode poragja ù Dùſci pokorno Odrjeſcenje, Kòjenàm dàva Iſpovjednik?

N. Mnoghe; i najprje pràſcta grjehe ù Kòlikoſu uvrjeda, alliti Krivina; i ìſnovize poſtavglja Dùſcu ù millós, i prjateglſtvo Bòſcje.

V. Dà drùghi plód Koije pokornoga Odrjeſcenja?

N. Promjenuje pedepſe vjekovitté òd Pàkla, Kojeſte ìmalli podnoſiti sà grjehe ſmàrtne, òd Koijehſteſe iſpovidjeli, ù pedepſu vremenitú sà ſaplatitjh ù ovemu Sgivotu, alliti ù drùgomu ù ciſtillu dùhovnomu; tó jès ù Purgatorju.

V. Kojſu tó velizi plódi, dà cinili vèch kojegod drùgo dòbro?

N. Jòſc cìſtj, i rèsj Dùſcu nàſcu òd ſvàké ghnuſobé, i povrachjanam ſvà doſtojanſtva prjaſcnja, Kojaſmo bili iſgubilli zjechja hùdoga grjeha ſmàrtnoga.

V. I ſvì ovj prjoſobni plódi, cinéſe pò Krepoſti onnjeh ſamjeh rjéci, Kòjé iſgovara Iſpovjedník, govorechi; *Jate odrjeſcujem òd tvoijeh grjeha?*

N. Tòlikoje, ù onj iſti hìp, alliti cjàs, ù koj Iſpovjedník iſgovorj: *Jate odrjeſcujem*, ciníſe jedno ſrèchno promjgnenje ù Dùſci. Ona òd neprjateglize Bòſcje, Kojaje bila zjechja grjéha, ciníſe Kchj Bòſcja; òd grùbé, i nèciſte ljepa, i dràga gnegovjem occima, i òd oſſudjene ù Pàkó, ſtjece ràslogh, i oblás sà Raja Nebeskoga.

V. Dà ondá Kadnàs Iſpovjednik odrjeſcuje, ſctò imamo ciniti?

N. Tàd imate primiti, i ſagàrliti Odrjeſcenje s' jednjem ſgivjem uffanjem, dàchjete primiti pò doſtojanſtvima Prìſvéte Kàrvi Jeſuſſa Iſukàrſta, kojavamſe poſtavglja pò Krepoſti òd pokornoga Odrjeſcenja, ſvà oná privelika dòbra, kojaſmo rèkli odiſgara.

Digitized by Google

V. Dà djellujeli ſveghjerize pokorno Odrjeſcenje ové plóde cjudnovite?

N. Stvàrje òd Vjerre, dà ſveghjerize poraghja ſvè oné plóde cjudnovite, i ìſvàrſne, Kàdgod Dùſca ozkvàrgnena s' tèſckjem grjehom priſtupi k' Svètotajſtvu òd Pokorre s' priſtojnom podobnoſtim.

V. Dà akoje tàkó, kàko vjerujem dàje; Cèmu dàke moj Iſpovjednſk prikojucer nehotje dàtmi jedno dòbro tàkó veliko, Kakonoje ovó òd pokornoga Odrjeſcenja.

N. Rjetchjuti; èr bàdúchi on Sùdaz, nèmoſce on tègha dà ucinj, ako nepoſna, dàſi podoban; èr innacje cinechi, onbi ucinjo jedno nè màllo Svetogàrdje: A' tj pàka s' ſaſvjem Odrjeſcenjem Kojebiti on dó, sàmo prìd Svjetom bjobi odrjeſcen, à nè prìd Goſpodinom Bòghom.

V. Dàke nejmam ràsloga ſtavgljatſe ù rasàrgbu, nì tùſcitſe nà Iſpovjedníka ondá, kàdmi ſakrachjuje, alliti prodjegljuje pokorno Odrjeſcenje?

N. Nù pàcek imàſcmu tàd ſahvalit; èr ſvè tó cinj sà tvoje bòglje, i sà tvoju vècchju Kòris, dàſe tj unaprjeda bòglje pripraviſc sà doſtojnjega primiti.

V. Iſtinaje, dàje tàkó: Allì dà ako já ù tòliko umrém bès Odrjeſcenja; ſctòchje sljediti òd mènne?

N. Cjùdimtiſe, njeſiſe ſtràſcjo òd Pàkla, i òd gnegovjeh ſgeſtokjeh, i vjekòvitjeh mùkká ondá, kàdſi sà tòlikó vremena prìbjvó ù Bòſcjemu neprjateglſtvù; à sàdſe ſtraſciſc, kàdſi odlucjo sà s' gnimeſe pomiriti pò pùtu òd jednoga pràvoga, i iſtinitoga pokajanja

V. Nà ſvàrhu, dà nàkon Kàkoſam prìmjo pokorno Odrjeſcenje: Oſtajellmi vèch ſctò drùgo sà ucinit?

N. Imàſc nàkon tègha vjerno, i pomnivo ispùniti onú Pokoru, Kojutje naredjo, i dó tvoj Iſpovjednſk; èr Pokorna ſadovoglnoſ, Kojáſe naredjuje, i prikaſcuje Goſpodinu Bòghu jès jedan djo òd zjelovitjeh ovega Svetòtajſtva.

V. Onè Pokorra, Kojúmi narédi moj Ispovjednſk vèch Krát cinimiſe, dàje sàsma teſcka, i sà rjetvam iſtinito ſagàrljmje, i ìsvàrſcím, alli mallo dobrovoglno, i s' màllom pomnjom.

N. Rjetchjuti; Nebitiſe cinillo tàkó, Kàdbi tj ràſmiſcgljó, dà Goſpodin Bógh òd tèbbe uvrjeghjen s' grjehom ſmàrtnjem promignujeti Pàkó vjekoviti, i ſgeſtoki, Kògaſi bjo doſtojan è onú malabnu pedepſu vremenitu.

V. Dà onda, Kàd ná Ispovjeſti njeſamſe dó ù Krivinu, nèghli òd ſamjeh grjehá oproſtivjeh?

N. Jòſc

Digitized by Google

N. Jòſc i tàdá imáſc promjsliti, Kolikoje boglje nà ovomu Svjetu ſaplatitjh s'onóm màllóm, i lagahnóm Pokoróm, nèghli nà drùgomu sà mnogá, i mnogá godiſctá ù ſgeſtokomu oghgnu òd Purgatorja.

V. Iſtinitoje: Dà ſaſctomi Iſpovjednjk nèbi mogó dàtti jednu Pokoru nà moj nàcin, i takoghjer véchma laſcnju, i lakscú?

N. Viſee tèghá rjetchjuti; Kàdbiti Iſpovjednjk bès kògagod ràsloga dò lagahnu Pokoru sà mnogho, i tèſckjeh grjehá; zjechja gnegove ſaviſcnje pogodivoſti, alliti lasnoſti, govori slavna skupſctina ód Trenta, dàbiſe Iſpovjednik ucinjo udjonſk tvoijeh iſtjeh grjehá.

V. Dà oné gneké Pokore, *Kojemi* obicjava dàtti nà gnegov nàcin, dàmi bùdú sluſciti sà ùspreghnutje sà nè grjeſciti: *Kàkono* nà priliku, akó ucinjm tú, i tú ſtvàr, dà ucinjm tòliké ſadùſcbine, tòliké Pòſte, &c. jajh nebih hotjo?

N. Nejmaſc ikakva ràsloga; èr Ispovjednſk nareghjujuchiti Pokorru, navlaſctito imá imat òpas, i ghledati ſctòti slùſci sà pedepſanje tvoijeh proſcaſtjeh grjehá, i sà unaprjeda usdàrſcatte ù Bòſcjoj Milloſti, i Prjateglſtvù.

V. Dà onj, *Koj* nèbi Ktjo ſagàrliti oné Pokoré, *Kojému* naredjuje gnegov Iſpovjednſk?

N. Ondá, kàdbi bila Pokora ràsloſcita, i nèbije Ktjo ſagàrlit zjechja svojé plahoſti, alliti svevoglnoſti, imajuchi Ispovjednik *Kàkono* Sùdaz ovù oblás sà podloſcitga, ràsloſcito mogobimu nè udjeliti pokornoga Odrjeſcenja.

V. Dà onj, Kojbi pák imó misó sà nelſpunnit, alliti sà nè ſagàrlit ikakve Pokore?

N. Nà tj nàcin Ispovjés gnegova nèbimu ìſcta vagljalla: èr misò, i odluka sà ſagàrlit, i ìspunnit dùſcnu Pokoru jès jedan djo òd potrebnitjeh ovega Svetòtajſtva.

V. Dà poslje nàkon kàkoſamje ſagàrljo, kàdje nebih ispunjo?

N. Ako pò nèpomſtvù, i bès kòga pravedna ùſroka oſtavjobi sà iſpunnitje; alli svù, alli gné vècchi djo onda, kàdbi Pokora bila tèſcka, i dàta sà grjehe teſcke ucinjobi grjeh ſmàrtni.

V. Dàke jaſe imam podloſcit sà iſpunnit onú Pokorru, kòjumi bùdé narediti Iſpovjednik?

N. Nùchje bſt veoma dòbro, dà jòſc i tj iſtí odaberéſc pò tèbbi i kojugod drùghu sà mòch vèchma ſaplatiti Goſpodinu Bòghu sà tvoje tèſcke grjehe, i sà od gnihſe unaprjeda mòch vèchma uſtrucjati, i ſacjuvati.

V. A' ſctòchjemo mj pò nàmi mòch uciniti? Jedalli *Kojegod* Pòſté, alliti Bicevanja? Tòli nè ſnate, dà nàſci Starij tònam nèbi dàli uciniti,

Digitized by Google

uciniti, à jòsc kadbismo i hotjelli, i kàdbinam dàli, nejmamo tègha nàcina?

N. A' vj sà najmagne mòchjete vèchkrat prìko dnèvi màrsjeti vàsce proscjaste grjehe, i ponoviti vàscu bollés, dàste uvrjedili, i oscjalostivili jednoga Bògha tàkó dobra, i milloštjva, i temeglitto òdluciti ù vàscemu sàrzu nighda vècchje uvrjeditga unaprjeda s'gnegovom Svétom pomochim.

V. Mollimovàs, dànu vj naucitenàs kojgod nàcin sà mòch saplatiti sà nàsce proscjaste grjehe?

N. Hòchju dòbrovogìno Tochjete mòch uciniti nà dvá nàcina; nàjprje ustruchjajuchise òd Kogagod oblascjanja, alliti odahmutja pristojna; Kàkono nà priliku òd igarà, òd naghloscegljnjeh vesscegljá; stojéchi vèchma potajnj, vèchma ù mùku; i ù pokorenju òd tolikjeh stvarj nepristojnjeh, Kojeste dò sàd cestjekrat djellovali ù ispràsnu isgubgljenju òd Vremena.

V. Dà jelli vèch Kojgod drùghi nàcin sà mòch saplatiti sà nàsce proscjaste grjehe?

N. Dàlli nje: Jès jòsc i svè onó sctògod bùdete podnositi, i tàrpjeti: Tàrpite, i podnosite dòbrovogìno s'Dùhom òd Pokajanja sà saplachjenje òd vàscjeh grjehá: Kàkono nà priliku onù sjmu, onù Vruchinu, onj trùd, onj posò, onj naùk, onò nastojanje, onú nèmóch, onó Uboscstvo, onó progonstvo &c. Rasmiscgljajuchi, dastejh vèlle vèchjeh bili dostojni ràdi vàscjeh teschjeh grjehá.

ISGHLED.

SAsve dà Gospodin Bogh cinj privelikè Millošti onjem, Kojse pristojnjem nàcinom pribliscu K'ovemu Svetòtajstvù òd Svète Pokorre, alliti Ispovjesti: tàkoghjer pedepsce onnjeh. Kojga tlàcce, i pogarghjuju, Kàkono spovjedá; moj Barnardin Busti, dàse dogodi ù Fjorenzi jednomu Tàrgovzu, Koj jòsc nà godiscte mucnose ispovjedasce. Ovj ràsbogljese, i videchi gnegova sgena prigodu, pòsla jednoga òd svojjeh Sinova, dà mòlli Oza Guardjana òd Svetoga Francesska, dàbi dòscó sà ispovidjet gné Mùsca, à onega Mladichja Oza: ù pùru susrette onj Mladich dvà Fratra, Kojga upitasce, Kàkotje Otaz, èrbismoga hotjelli pohodit. Odgovorijm onj Mladich, dà moghahu pòchi, i bjùsci dòscli ù gnegha dòma, pohodiscega, i rekosce gnegovoj sgeni, dàbiga jedan òd gnih ispovidjo. Isidosce svà Cegljad ìs Loscnize, alliti ìs Kàmare, i bùduchi satvorilli vràta, bjùsci Kamara prostrana, ostasce òba dvá unutra s' Bolnikom. U'tòlikò dóghje

Gvar-

Digitized by Google

Gvardjan, i reká dvje ùrre, dòkleſe svàrſcj Iſpovjés: Pòghje ſgena sà vidjet bjeſcoliſe vècchje dò ispovidjo, i nahodéchi vràta ſatvorena, à necjujuchi ikoga unutra, vratiſe K' Gvàrdjanu uſdiſcuchi, i uſemu ſpovjedati, dà bjahu trí ùrre, daſuſe ſatvorilli s' Nemochnikom oná dvá Fratra, i necjujaſce iſcta, Kakono dà nebjeſce ikoga unutra. Reccejoj Gvardjan, dànu poghmo tàmo, èr Kàkoje tvoj Múſc bjo vàſda grèſcnik, i tòlikó màllo prighnut nà Svètu Iſpovjés, bojmſe òd Kojé Bòſcje pravedné pedepſe. Sakùzaſce nà vràta, i Kàko nitkojm neodgovori, vàrgoſcejh nàtle, i isíde jedan ſmrad Kuſcnj, à ù Kàmari nè naghjoſce nì Fratre, nì Nemochnika; èr onó bjahu dvá Vraga, Koj pò pravednomu Sùdu Bòſcjemu bjahuga ponjèlli i s' Dùſcóm, i s' Tjelom ù nedospjetne mùkke Pakgljene; occitujuchi s' ovesjem Goſpodin Bógh, Kolikoje tèſckó uvrjeghjen òd Greſcniká ondà, Kàd prodjegljuje nàcine, i ljeke podobne sà svoga vjecnoga ſpaſenja, i dà najposlje umire onakó, Kàkoje i ſgivjo. Naùcite ò Mladichi unaprjeda nè bjeſcati òd onnjeh Iſpovjedníká, Kojvàs sà Kòris vàſcjeh Dùſcá gljùbgljéſcglivo Karaju, i jòſc Kàdgod uſpreghnujuvam, i nedavajuvam pokornoga odrjeſcenja: Nù prjeih iſcite, èr onó ſctò ciné, svè ciné sà vàſce bòglje, i Kòris.

VJEGBANJE LIII.

U' Svetotajſtvù òd Prisvète EuKariſtje, alliti Slàvnoga Tjèla IſuKàrſtova.

UCENIK, NAUCITEGL.

V. SCtoje Svetòtajſtvo òd Prisvéte Eukariſtje, alliti slavnoga Tjela Iſukàrſtova?

N. Jès jedno Svetòtajſtvo, ù Kòmuſe pòd oblicjem òd Krùha, i Vina ùſdàrſcí pràvo, i iſtinitó Tjelo, ì pràva, i iſtinita Kàrv Jeſuſſa Iſukàrſta Sina Bòſcjega.

V. Kàko govorite, dàſe ùſdàrſcí Tjelo, i Kàrv Jeſuſſa Iſukàrſta, ako mj nè vidímo, nèghli sàmo Krùh, i Vino?

N. Iſtinaje, dà prje rjecj òd Posvecchjenja onó, ſctò vi vidite, bjoje Krùh, i biloje Vino; alli pòslje nàkon rjecí òd Posvecchjenja imate vjerovati, dà nje vècchje nì Krùh, nì Vino; nù ù mjeſcte Krùha, i Vina dà jès pràvo, i iſtinitó Tjelo, i pràva i iſtinitá Kàrv Jeſuſſa Iſukàrſta.

V. A' tòli mj nè vidímo iſti Krùh, i iſtó Vino, tòliko prje, Kòliko pòslje rjècí òd Posvechjenja? N. Onó

Digitized by Google

N. Onó ſčtò vj vidíte, nje vècchje iſtí Krùh, nì iſtó Vino prjaſcgne; nù sàmo slika, i oblicje ſdvornje òd Krùha, i òd Vina; tò jès prilika, sàmjera, vogn, i slàs òd Krùha, i od Vina.

V. Sčtò dàke mj imamo vjerovati, dàje pòd onjém slikám òd Krùha; i òd Vina?

N. Imate vjerovati onó, ſčtò govorj Miſnjk ná Otaru: Ovóje moje Tjelo: Ovóje moja Kàrv &c. Dà onó ſčtòje prje bjo Krùh, dàſeje prjobratillo, i ucinillo Tjélo Jeſuſſa Iſſukàrſta: à onò ſčtòje prje bilo Vino, daſeje prjobratillo, i ucinilla Kàrv Jeſuſſa Iſſukàrſta.

V. Dà Kojé slamenito, i cjudnovito promjegnenje jès tó? Onó ſčtò prje bjeſce Krùh, ishodi Tjelo, à onó ſčtò bjeſce Vino, ishodi Karv Jeſuſſa Iſukàrſta? Dà pòd onjem slikám òd Krùha, i òd Vina, jelli sàmo Tjelo, i Kàrv?

N. Bùduchi s' Tjelom, i s' Kàrvim (Jeſuſſa Iſukàrſta) Kòjaſu ſgjva, ſadruſcena jòſc i Dùſca, i Boſcanſtvo, sàtó zjechja ovega neraldruſcenoga ſadruſcenja pòd onnjem slikám òd Krùha, i òd Vina ſajedno s' Tjelom, i s' Kàrvim jès jòſc i Dùſca, i Boſcanſtvo Jeſuſſa Iſukàrſta; i tàkó vàs Jeſus Iſukàrs pravi Bógh, i pràvi Cjovjek;

V. Dàke pòd onnjem slikám jès vàs Jeſus Iſukàrs? Dà jelli òn sàm?

N. Pò Krepoſti onjeh rjecí òd Poſvecchjenja bjobj òn sám; nù èr bùduchi Jeſus Iſukars Kakono Bógh jedna iſtá ſtvár s' Ozem, i s' Dùhom Svètjem, ſàtó bjùſci Jeſus Iſukàrs ù Priſvetomu Svetòtajſtvù òd Ottara, nahodeſe tàkoghjer ſajedno s' gnime Kàkonò Bógh ſadruſceni pò nàravi jòſc i Otaz, i Dùh Svèti.

V. Dà sà kojuje ſvàrhu Jeſus Iſukárs ucinjo ovó jedno tàkó veliko Svetotajſtvo i hotjonam dàtti nà jedan tàko gljùbgljeſcgliv nàcin ſvèga sèbbe iſtoga pòd prìlikóm Krùha, i Vina?

N. Zjechja mnosjeh ſvàrhá, à navlaſčtito sà bit òn nàſca jeſteojska, i sà napitati Dùſcu nàſcu ſvoijem iſtjem Priſvetjem Tjelom.

V. Kojá dàke velika gljùbav mòſceſe rjeti, dàje bila oná nàſcega Jeſuſſa Iſukàrſta, cinéchi, i odreghjujuchi ovó priveliko, i priſamjerno Boſcanſtveno Svetotajſtvo?

N. Sadoſtaje rjeti, dà nje ighda bilo Oza tàkó gljùbechja prèma ſvòmu Rodjenju nì Paſtjera tàkó gljùbeſcgliva s' ſvoijem Ovcizám, dàje hotjo dàt gnima jeſtit iſtó ſvoje mesó, à pitti ſvoju iſtú Kàrv; à Jeſus Iſukàrs jùr cinj ovó ſnama ù ovemu Svetòtajſtvu.

V. Sàtó zjechja tèghá bitchje jòſc jedno najvecchje slò priceſtivatſe nedoſtojno?

N. Jès jedno slò tàkó teſckó, i veliko, dà ù mjeſčte sà ſtèchi, i sà pri-

Digitized by Google

sà primiti ſgivot vjecnj ù ovoj Boſcanſtvenoj Jeſtojski, ſtjeceſe, i dòbjva (Kàko ſvjedocj Dùh Svèti pò ùſta Apoſtola Pavla Svètoga) oſſuda iſtòga ſvòga vjecnóga oſſudjenja. *Judicium ſibi manducat, & bibit.* 2. v. 29.

V. Sàſćto upadá ù jednu pedepſu tàkó teſcku, i veliku onj, kojſe nedoſtojno Priceſtuje?

N. Iſti Apoſtó Pàvo Svèti govorivam, dà ſvàki onj, koj ùsbudé nedoſtojno jeſtit ovj Krùh, i pitti ovù Cjàſcu Goſpodinovù, dàchje bitti Krìvaz Tjela, i Kàrvi Jeſuſſa Iſukàrſta.

V. Dà ſćtò hochjé rjéti ové rjeci Apoſtola Svètoga, tàkó ſtrahovitté?

N. Svèti Ozzi, i Boghoslovzi tomacsjh, i govoré, dàje ovó Svetogàrdje màllo magne, nèghli jednakó priteſckomu grjehu, kòga jednóm uciniſce nemilli Propignazi Jeſuſſu Iſukàrſtu, i sàtó onj, koj nedoſtojno primaju ù ſvòje pàrſi gnegovo Priſveto Tjelo, i gnegovù Neprozjegnenu Kàrv, bitchje pedepſani, koliko dàſumu jòſc i oni iſtí ſmàrt ſgeſtoku ſadali.

V. Dà tkoje tj, tkò prima ovó Svetotajſtvo nedoſtojno?

N. Svàki onj, Kojſe Priceſtjvá s' grjehom ſmàrtnjem ù ſvojoj Dùſci, uſimá ovó Svetotajſtvo nedoſtojno, i cinj jedno prèm ſtrahovito Svetogàrdje.

V. Goſpodin Bógh prjenam posló jednu dòbru ſmàrt, nèghli dopuſtjo dàgha uvrjedimo sjednjem tàkó tèſckjem, i velikjem grjehom: Nù rezitenàm jelli dòſta sàmo nejmatti grjéha ſmàrtnoga ù Dùſci sà dòbroſe, i doſtojno Priceſtiti?

N. Sà nè priceſtitſe nedoſtojno doſtaje; alli sà mòch uſgivati ſvè oné plode, kòjé donoſi sòbóm ovó Boſcanſtveno Svetotajſtvo, potrebnitoje dàſmo ciſti, Kòlikoſe vèchma mòſce s' nàſce ſtrane, jòſc i òd grjehá oproſtivjeh, alliti Venjaljeh, i dà neimamo gljùbavi iſtjem.

V. Oſvèm ové velike ciſtochjé ù Dùſcevnoſti, jelli vèch ſćtò drùgó potrebnito sà dòbro, i s' plodom priſtupiti nà ovó slavno Svetòtajſtvo?

N. Imáſc priſtupiti nà Svèto Prìceſtjenje nè sà obsijré svjetovnè, nèghli sà ſadruſcitſe vèchma s' Jeſuſsóm, i sà primiti òd gnègá svè oné pòmochi, Kojé ón blagodàrno dàríva svjem onnjem, Kojga doſtojno primaju ù svoje pàrſi.

V. Dà jelli jòſc potrebnita, i Kojagod drùga Krepòs sà doſtojno Priceſtitſe?

N. Jèſu jòſc potrebnite i mnoghe drùghe, à navlaſćito oné tri; Kojé jóſc ù pocetak Zàrkve Svéte hotjaſce Vanghjeliſta, alliti Djakon

Digitized by Google

ondá, Kàd ovj ù Zàrkvi govòraſce onnjem, Kòjſe hotjahu, alliti imahu Priceſtiti: Priſtùpite s' Vjerrom, ſtràhom, i s' gljùbavim.

V. Dà ucemuſe imá ùſdàrſcati ovà Vjerra?

N. Vjerujuchi temeglitto, dà pòd onnjem Svetopoſvechjenjem slikkám jès Jeſus Iſukars ſgſv, i pràvi Bógh, i Cjovjek Svemoguch, Stvoritegl Nèba, i ſemgljé, najvechi Sùdaz ſvjeh Sgivjeh, i Màrtvjeh, prìd Koijem treſuſe Serafini, i Kerubini ràdi cjàſti, kòjeje òn dòſtojan.

V. Dà nà koj nàcin mòchjemo ù nàmmi ràsbùdit ovj ſtrah?

N. Pomnivo raſmiſcgljajuchi nàſcu potiſctenós, dàſmo mj greſcnizi nevoglni, i sàtó dàſmo prje dòſtojni pribivati ù Pàklu pòd nòghami dùhová neciſtjeh, nèghli sà primiti ù nàſce ghnuſnè pàrſi jednoga Bògha tòliko velika; i tàkó imamo podniſcno ſpovjedat ſocitnikóm Vanghjelja Svètoga, alliti s' Centurjonom podniſcenjem nàſcu nedoſtojnos: govoréchi s' sàrzem. *Goſpodine njeſam doſtojan, dà prighjeſc ù pàrſi mòje &c. Domine non ſum dignus, ut intres ſub tectum meum &c.*

V. Dà nà ſvárhu ſctònam mòſce bitti òd pòmochi sà s' gljùbavim priſtupit nà Svèto Priceſtjenje?

N. Snajuchi mj, dàchjemo prìmit ù nàſce pàrſi onegá iſtoga Jeſuſſa, Koije bjo nàſc Odkupitegl, Kojſe sà nàs ucinjo Cjovjek, i bjo bicevan, i okrugnen s' Tàrnovjem draccjám, i ſramotno umró nà jednomu Krìſcu sà oslobodit nàs ìs Suſcjanſtva Hùdobé Pakgljene, i sà ſahranitnàs.

V. Dà pòslje nàkon Kàkoſmo primilli Jeſuſſa Iſukàrſta ù nàſce pàrſi, i Dùſcu?

N. Tàdá imatemuſe ſniſceno Klagnati, padajuchi prìd gnègove Priſvéte Nòghe, ſahvagljujuchimu nà tàko veliku dòbru, i proſſiti ù gnegha mnoghe, i mnoghe milloſti.

V. U' iſtinu menniſe cinj, dàje ovó najpodobnje vrjeme sà ù gnegha proſſiti milloſti?

N. Ako on imá tòliku veliku gljùbav prèma vàmi, dàvam dàva ſvègha sèbbe iſtoga; kòliko vècchma imate uffatti, dàchjevam on dàtti ſvè onó, ſctò bùdete ù gnèga pitati, i ſctòga tòliko màgne dohodi.

ISGHLED.

JEdanje òd najvecchjeh, i òd najſtraſcnjeh grjehá, kojſe mòghu ucinit, prjmit Svèti Sakramenat òd Eukariſtje slóm Dùſcevnoſtim,

Digitized by Google

ſtim, i veoma prilicjan onemú grjéhu, kòga uciniſce onj, koj propeſce Iſukàrſta Goſpodina nàſcega, i obicjajega Goſpodin Bógh veoma oſctro pedepſat, kàkoſe occitto vidj ù neſrechnómu Judi Iskarjottu, òd kòga besjedi Ambrogio Svèti, dà iſdahnu bès pràve pokorre sà bjùſciſe Priceſtjo ù grjéhu ſmàrtnómu ù vèliki Cetvàrtak, à oſtáli Apoſtoli, Kojſe Priceſtiſce ù milloſti Bòſcjoj, sàſve dà poslje ſagrjeſciſce ſatajúvſci, i oſtavjuſci Goſpodina, nà ſvàrhu pokajaſceſe. Iſti Svèti Otaz govorí, dà nèmochi òd Tjela obicjajneſu bitti pedepſa Priceſtjenjá, Kojáſe ciné ù grjehu. A' velle prje gnega recce Pàvo Svèti, dà sà ovj ùſrok ràsbagljahuſe, i umiráhu mnosj. Ová iſtina vidiſe veoma occitta ù ovemu ſctò sljédi. Spovjeda Otaz Avila ù najposljedgnemu govorenju òd Eukariſtje òd jednoga Miſnſka blúdna koj poſcjavſci rjét Svètu Miſſu bès ciſtochjé potrebnite, kàd ktjaſce poſvétit poſtavjuſci rùke vàrh Ottara uſeegoſcemuſe kàkono dajh bjèſce ſtavjo na ſgeravù veoma gorúchju, i nà ijedan nàcin nèmoſce pròchi naprjeda s' Svètom Miſſom. A' òd drùgoga Cjovjeka, koj priſtupi sà priceſtitſe ù grjéhu, govorj, dà bjùſci primjo Priſvéti Pricés, puknú, i poneſoſcemu Vragovi Dùſcu ù Pàkó, i naghjoſcemu Prislavnì Sakramenat ù ùſtjeh; èrga nèmoſce pròſcdrjet. Iſtí Naucitegl velj, dà òn pòſna jednu ſgensku glavu kojá bjùſci priſtupilla sà prímit, Priſvéti Pricés slóm Dùſcevnoſtim, bjoj recceno òd ſtrane Bòſcje, dà sà guu nebjeſce mòlljo jedan slùga Bòſcij, bilabi pùkla nà Ottaru.

Innacjeſe Goſpodin Bógh Kàſce s' onesjema, Kojga primaju doſtojnjem nácinom, cinechim Kùſcati neiſrecenne milloſti, Kàkoſe vidj pò ovemu ſctò Kàſce Otaz Frà Kriſtofan Moréno òd jednoga Knèſa Franackoga, Koj bjeſce veoma bogogljùban Prisvetomu Svetotajſtvù òd Eukariſtje, dà svàki dán slùſcaſce, Kòliko vèch mògaſce Svètjeh Misá, i priceſtivaſceſe svàké oſſám dànà: dòghje ovj nà smàrt; i bjùſci naredjo svè ſtvári òd svojé Dùſcé, nemoſcè prìmit svèto Priceſtjenje sà ùſrok òd gnekoga podiranja òd Utrobe, Kojé Kùſcaſce. Mollí Paroka dàbimu dònjo Prisvéti Sakramenat sà ſniſceno poklonitmuſe, i ràsgovoritſe s'gnegovóm Boſcanſtvenòm Prilikom, pokliga nemogaſce prìmit ù svoje pàrſi. Ucinj tàkó onj Parok, i dàrſcechi Svètu Partikullu ù rùzi, òdkrì Nemochnjk svoje pàrſi s' poſcudóm, Kojú imaſce sà primitje, i pjtà, dàmu ucinj vàrh gnih ſlamenje Svètoga Kriſca. U' onj cjàs, ù Kojga ucinj otvoriſcemuſe pàrsj, i i òdkriſe sàrze, i isjſcavſci Prisveta Partikulla ſs rùke Parokove, ugljeſe, i poſtàviſe nà sàrze onegá Nemochníka, i pòslje Kàkoga ràſ. govorj, dighnuſe Particulla ù aer, i ìsvede ſobbòm onù ſrechnu Dùſcu, platjvſci bogogljùbſtvo svòga slùghé s' tolikó velizjem, i ſamjernjem dàrom.

Digitized by Google

Sàd ſctòte drùgo ovdi mòghu svjetovàt? Nàſtoj tj tàkoghjerize ſadruſcit ovj Prisvéti Sakramenat ondá, Kàdſe nóſsj Kòmu Nemochniku; èr tàkó bogogljùbno djello plachja veoma ljepo Goſpodin Bògh, Kàkono ucinj s'jednjem Knèſom òd Auſpurga, Koj jedan dán hódéchi ù lov sjednjem ſvoijem slùgóm, ſusrette jednoga Misnika, Koj ighjaſce pjeſcize, i nòſaſce ſóbbóm Prisvéti Sakramenat jednomu Nemochníku, koj ſtàſce ù jednoj kùcchi nadvorgnoj ù Pògljù, i videchi ovj knés, dà daſcdjaſce sijdeſe s'kògna svòga, i cinj usjahat Redovniku, ogàrnuſciga svoijem plaſctom, i cinj tàkoghjer, dà Dják usjaſce nà kògna svòga slùghé, à on bès plàſcta, i nà noghah ùſega pratiti, dokleſe vratiſcè ù Zàrkvu: Bj tòliko dràgha, i ugodna Goſpodinu Bòghu ová slùſcba, dàmu Misnjk s'dùhom òd Prorocjanſtva recce, pocjaſtjo Goſpodin Bógh tèbbe, i tvoje kogljeno, kàkoſi tj dànas pocjaſtjo gnègov Prisveti Sakramenat, i slùghe Bòſcje; i obechjavamti òd gnegove ſtrané, dà tvoj Porod, i kógljena bitchje veoma ùsviſceno, i prodigljeno; bitchjeſc tj Ceſar, i Ottaz mnosjeh Ceſara, i kragljevá; kòjeſe Prorocjanſtvo ìsvarſceno vidje, kàko svàk snà ù slavnoj kùchi òd Auſtrje.

Frà Gio. Pined. part. 3. Monarch. Eccleſiaſticæ.

VJEGBANJE LIV.

U' Svetotajſtvù napoKognegha Pomaſanja alliti Uglja Svetoga.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. A Sctò trjebuje nàmi Mladichima sà ſnàtti, ſctòje ovó Svetotajſtvo? Mj nejmamo misli sà bàrſo priminuti, dàſmo takó onejàs ù potrebi sà primitga?

N. Rèzitemi, jedalibiſte vj bili pàrví òd onesjeh, kojſù priminuli, ì pòfeli s'ovega svjeta vàſcjeh ljetá, sàsve dà jòſc i onni nè miſcgljahu tàkó bàrſo odjelitſe s'ovega svjeta.

V. Alli mj sà najmagne nè misljmo tàkó bàrſo priminuti.

N. Imate ſnàtti, dà kàdbiſte jòſc imalli tú neſumnju, alliti slobodu; ſtvári potrebnite nàſce Svète Vjerre, kàkonoſu Svetotajſtva, svikolizi dàrſcanismojh naùcit, i ſnàtti oncjàs kòliko prje mòſcemo.

V. Dàke kàdje tàkó, kakonam vj govorſte, à vjnàm rèzite ſctòje Svetotajſtvo òd Napokognega Pomaſanja, alliti Uglja Svétoga?

N. Jès jedno Svetotajſtvo ucigneno, i naredjeno òd Jeſuſſa Iſukàrſta sà uk-

Digitized by Google

sà ukrjepiti, pomòchi, i ùſdighnuti Nemochnſke nà cjàs òd gnihova priminutja.

V. Prèma kojoj ſtvári navlaſćtito krjepjh?

N. Bjùſci dà ù onj cjàs Dúh neciſtí utvàrghjuje svà svoja silná napaſtovanja sà cinitnàm upaſtit ù grjéh: Jeſus Iſukárs ucinjoje ovó Svetotajſtvo sà objaciatnàs, i sà datnàm vècchju snaghu, i jakós sà oprjetjmſe, i sà pridobitjh.

V. Dà nà koj nàcin ovó Svetotajſtvo pokrjepgluje, i pomaga Nemochnike sà dòbro priminuti.

N. Jedanje òd gnegovjeh prjoſobitjeh plodá, pokrjepitnàs, i cinitnàm uffatti ù onj cjàs ù nelſmjerno, i ù nedospjetno Bòſcje Millosàrdje, òd kòga imamo tòliku veliku potrebù.

V. Dà poraghjali vèch kojgod drùghi plód ovó Svetotajſtvo?

N. Smàrſcuje navlaſćtito ſvè grjehe oproſtive, alliti venjale, i jòſc i ſmàrtne ondá, kàdſe òd gnìh neſpomignemo, alli nè poſnamo, dajh imamo, iſćtóm ako sà najmagne opchjenjem nàcinom imamo òd gnih bollés, i temeglitu òdluku sà unaprjeda bjeſcjatjh.

V. Svìſu tó plòdi veoma potrebniti, i od veliké Kòriſti Dùſci, dà nevoglni Nemochnjk ſtjeceli kojugod pòmoch ù ſvòmu Tjelu?

N. Ovó Svetotajſtvo povrachja jòſc i ſdravglje teleſnò, akoje ovó potrebnito Bolnjku sà gnegova vjecnóga ſpaſenja.

V. Dà kàd nèbi pomagallo ſdravglju teleſnomu, ùſrokujeli sà najmagne kojugod drùghu pòmoch Bolnſku, alliti Nemochniku?

N. Rashlaghjujemu, i umignujemu bòleſti òd gnègove nèmochi, i dàvamu Krepós sà podnjeti s' vècchjem uſtàrpgljenſtvom, i lasnochjóm ſmàrtna arvagna, i skoncjanja.

V. Dà kàdje ovó Svetotajſtvo òd tolike Kòriſti, i napredka i Tjelu, i Dùſci, dà ſaſćtoſe kadgod tòlikó dùgho ceká sà dàtga Nemochnizima, kad vech njeſu ù bitju?

N. Er mòſce bìt dà onj, Kojſe nahode okò Nemochnika, dà podpunno neſnadú Krèpoſti, nì mòchi ovegá Svetotajſtva, i tàko zjechja gnihova neſnanja, i lùda ſtraha sà nè pripaſtiti umiruchjeh iſubavgljajujh òd tòlikjeh dòbará, i uſdàrſćeim jedno tòlikó moghuchje podpomoſcenje dò gnihova najposljednjega cjàſſa òd ſgivota.

V. Bitchje òd sàd unaprjeda nàſca oſobita pòmnja sà nà vrjeme pitatga ù Miſnſka: Alli mollimvàs rèzitemi, ſćtoje potrebnito sà doſtoino primitga?

N. Najprje, trjebaje bitti ù milloſti Bóſcioj; èr innacje tkòbiga primjo ú bitju òd grjeha ſmàrtnoga, ucinjobi jedno veliko ſvetogardje.

V. A'

Digitized by Google

V. A' njeſteli rèkli, dà ovò Svetotajſtvo ſmàrſcuje jòſc i grjehe ſmàrtne? Dà kojaje dàke potreba bitti ù milloſti Boſcioj; tó jès bès grjeha ſmàrtnoga?

N. Iſtinaje dajh pomàrſcuje, alli sàmo ondá, kàd nè mòſcemo imatti onegá Svetotajſtva òd Pokorre, tò jès iſpovidjetſe, i kàd Nèmochnik, Kàkoſmo rèkli (drùgovghje) neſná, i neſpomigneſe, dàje ù Kòmu grjéhu ſmàrtnomu.

V. Dà ſctòje drùgo potrebnito sà dòbro, i doſtojno primiti ovó Svetotajſtvo?

N. Potrebnitoje, dàſe sàrzem gànemo nà bollés òd grjehà; tò jès, dà ù dòba ukojanàs Miſnjk maſcé, imamo is ſvèga sàrza proſſiti ù Goſpodina Bògha proſctenje nàſcjeh grjehá, s'kojemſmoga uvrjedili.

V. Mollimvàs, dàbiſtenam dàli kojgod Iſghléd?

N. Hòchju dòbrovoglno: Nà priliku ondá, Kàdvàm Miſnſk ùſmé màſat Occi, alliti Uſci, i oſtala Uda vàſcega Tjela; imateſe ù iſto dòba Kajati òd grjehá òd vàs ucignenjeh s'vidjenjem, i s'cjuvenjem, i s'oſtaljem Udima vàſcega Tjela.

V. Pòkli ovó Svetotajſtvo djelluje tàkó ljepe, i Koriſne podpomochi, nèchjeli bitti dòbro primitga vèch krát sà najmagne ondá, Kàdſmo Boleſni, alliti Nemochni?

N. Bùdúchi ovó Svetotajſtvo ucigneno, i odredjeno òd Goſpodina Bògha sà ſamjeh onesjeh, kojſu ù prìgodi òd ſmàrti, i sàtó dòkle sljedi iſtá prìgodá òd nèmochi, nèmoſceſe prìmiti, nèghli sàmó jednom.

V. Dà Kàdbiſe Bolnik, alliti Nemochnſk ìs nòvize ràsboljo?

N. U' tàkoj ſgoddi, Kàdbiſe opét ìs nòvize ràsboljo dò prigode òd ſmàrti, sà tá ùfrok òd Nèmochi mòſce, i imá prìmit opét ovó Svetotajſtvo, bjùſcigaje Jeſus Iſukàrs ucinjo, i òdredjo sà Kòris, òd Dùſcé, i òd Tjela ù jednomu bitju tàké, i tolike velike potrebnoſti.

V. Dà ſaſcto govoríte sà ùſrok òd Nèmochi?

N. Er nje ſadoſta Kojamugod dràgo drùgha pòghibja òd Sgivota, nùje potrebnito dà ová dohodí òd Nèmochi, bjùſci ucigneno ovó Svetotajſtvo òd napokognega Pomaſanja, sàmo sà ové ſgoddé.

V. Dà onj, koj nèbi prìmjo ovó Svetotajſtvo, biliſe mogó ſahranit?

N. Bì, alli moguchiga prìmit, ako nèbi imó pomnje òd jednoga ljeka tàkó, i tóliko veoma podobna, bilobi occitó ſlamenje, dà tj mallu ſzjennu cinj òd ſvòga vjecnóga ſahragnenja.

ISGH-

Digitized by Google

ISGHLED.

SPovjedaju Surjo, i Kardinó Vitrj ù Sgivotu Blàſcene Marje d' Oignjes, dà ová Slavna Djeviza ſvàki pút Kàdgod Miſnizi cignahu ſaklignanja, Kojaſe obicjaju ciniti jednomu Djeteſczu nà Vratjeh òd Zàrkve sà Kàrſtitga, vidjaſce ghdje òd gnega òdhoghjaſce, i odjeljvaſceſe Dùh neciſtí, Kakonóti ſaſramgljen: A' Kàdaga Kàrſtiaſce, vidjaſce Dùha Svètoga ghdje ſlaſaſce ù gnegovù Dùſcu, i mnóſc Andjela okolo gnèga: Kad ighjaſce nà Svètu Miſſu vidjaſce mnogo pùtá ù Priſvetoj Oſtij jednoga Djetichja veoma priljepa ſadruſcena òd velle Andjelá. A' Kàdſe dàvaſce Nemochnſkom Uglje Svèto, alliti napokogne Pomaſanje, vidjaſce Jeſuſſa Iſukàrſta Goſpodina nàſcega (s' vèlle Svètjeh ſvoijeh, koj ondi dohodjahu) ghdje dàvaſce jakós, i ſnaghu Nemochnjkom, i iſgognaſce odonle Hùdobe Pakgljene, i Kàko kojé Udo òd Tjela pomaſivahu, napugnahuſe oná Uda i ſvè Tjelo jedné privelike ſvjetloſti Nebeské. Etto jùr cjùſte ò Mladichi Kòlikoje potrebnito, i Korisno sà prìmit ovó Svetotajſtvo, i tó nè sàmo sà dòbro, i Kòriſno sàghlavit ovj nàſc prohodéchi, i bighúchi ſgivot, nù jòſc i sà Dùſcu ſahranit, i sà nàſce ſdravglje teleſnó, àkoje Goſpodinu Bòghu ugodno prodiglitga.

VJEGBANJE LV.

U' Svetotajſtvù Naredbe Svetoga Rèdà.

UCENIK, NAUCITEGL.

V. SCtòje Svetotajſtvo Svètoga Rèda, alliti Nàredba Svètoga Rèda?

N. Jès jedno Svetotajſtvo, pò pùtu òd Kòga dàvaſe onemu, *Koja* Prima, jedna òblás dùhovná sà mòch dòbro, i ìsvàrſno djellovati, i iſpugnivati djella, i sluſcbe *Bò*ſcje, i Zàrkovné, i sà cinit Svetotajſtva, i rasdjeglivatih Pravovjernjem *K*àrſtjanom.

V. Dà ſctòje dòbro, potrebnito, i Kòriſno, dà mj Mladichi navlaſctito bùdemo ſnatti òd ovega Svetotajſtva?

N. Bùdúchi svè nàredbe Súètoga Rèda imaju prikaſanje, i offobitoſu odredjene nà Miſniſctvo, utiſcti mnogho vàs oſtaljeh, dà bùdete imatti, i nòſiti vèliku cjàs, i poſctenje Misniaima Bòſcjem.

V. Sà Koj ùſrok toſmo dàrſcani?

N. Sà

Digitized by Google

N. Sà privelikù oblás, Kojuje Goſpodin Bógh dó gnima, dà bùdu posvechjvat Tjelo, i Kàrv Jeſuſſa Iſukàrſta Goſpodina nàſcega.

V. Rezitenam, i uvjegbajtenas nà Kojgod nàcin, ù cemuſe ſadàrſcſ velicina ové oblaſti?

N. Jabih imó vjerovati, dà vj ſnate veoma dóbro, Kolikoje veliko doſtojanſtvo, dár, i millós prijedína bila Prichſte Djevize Marje bitti Majka Bòſcja, biùſci dàla bitje, i ſgivot Jeſuſſu Iſukàrſtu.

V. Sctò ima ciniti s' oblaſtim, i s' doſtojanſtvom Priciſte Djevize Marje oblás, i doſtojanſtvo. Koje imaju Misnizi Bòſcij?

N. Pàcek ù ovemu navlaſctito Svèti Ozi, i Boghoslovzi prilikuju Misníke Bòſcje Priciſtoj Djevizi Marij.

V. Kàko, i nà Koj nàcin tó prilikuju?

N. E'r Kàkono ù Priciſtoj Utrobi Djevize Márje bj sàcet Jeſus, i Kàkono Cjovjek imà jedan ſgivot, Kòga prje nje imó; tàkó iſti Jeſus ù rùkama Miſnickjem pò Krepoſti onjeh màllieh rjéci òd Poſvechjenja ſtjeccé jedan novi Sgivot Svetotajni, Kòga prje nje imó.

V. Dà jeſulli vèch Kojgod drùsj ràslosj, Kojbinas moghli prighnuti sà ciniti szjennu òd Misniká, i noſitjm doſtojnu cjás, i pòſctenje?

N. O'niſu jòſc doſtojni najvechjega pòſctenja, i zjechja oblaſti Kojuimje Goſpodin Bógh dó, dà moghu odrjeſcivat òd grjehá.

V. Dà jedalje ſtvár velika tá gnihova oblás?

N. Jès tòliko velika, dà osvem ſamjeh Misniká, nè sàmo ovdi nà ſemgli, nù jòſc nj màgne nà Nèbu, nenahodiſe tkoje imá.

V. Dà ucemuſe usdàrſcj usviſcenos té oblaſti?

N. Uſdàrſciſe navlaſctito ù ovemu, dà svè onó, ſctò Misnſk ràsloſcitjem, i pravednjem nàcinom djelluje ovdi vàrh ſemglje, dà Goſpodin Bógh potvàrghjuje gòru nà Nèbu.

V. Kàko nà priliku?

N. Ovakó, ako Misnjk odrjeſcuje Dùſcu òd grjehá, i praſctajoj Pàkó, i gnegove vjekovite mùkké, Koijeh ràdi grjehá raſloſcito bila doſtojna; tó iſto cinj; alliti potvarghjuje i Goſpodin Bògh nà Nébu.

V. Dà ako tkòga Misnjk pravednjem nàcinom nèbi Ktjò odrjeſcit, ni dopuſtitmu Pròſctenja?

N. Ako imá Kàko rekòh pràvedan nàcin, alliti usrok sà tó neucinit, nèchje nj magne Gospodin Bógh teghá'ucinit, nj dopuſtit nà Nèbu,

V. Dà jelli vèch tkò drùghi nà ſemgli, alliti nà Nèbu, tkò imá tú oblás sà odrjeſcit òd grjehá, alliti sà ſaveſat?

N. Jurſamvam rekó, dà itkomu drùgomu Gospodin Bógh nje dopuſtjo té velike milloſtì; i ſató svì Andjeli, i Arkangeli, Pàtriarke, i Prorozi, Apoſtoli, i Mucenizi, nì svì Svèti, nì Blàſceni ſajedno neimaju tòlike oblaſti sà mòch odrjeſciti, nì màgne òd jednoga ſamoga grjeha.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà akòsu Misnizi dostojni jedné tolikó velikè cjàsti, i poscténja zjechja ùsroká odisgar nareccenjeh, vichjetenàm cinit stècchi póscudu, dà svì odaberemo bitje Misnicko, i ucinimose Misnizi?

N. Pàcek òsvem cjàsti, i poscténja Misnizima, hotjobih, dà vj ò Mladichi naùcite neobechjavatse tàkó lasnó sà ùsimati ovó Svetotajstvo, Kàkono jùr òd vecchje dán danascgni vidjm, dàse cinj òd mnosjeh vàmi slicnjeh; nù hotjobih, dàga prje pomnivo promislite.

V. Dà cèmuse hòchje ovó vècchje Promiscgljenje, i vèchma rasabranje ràsmiscgljenje sà prìmiti ovó Svetotajstvo?

N. E'r bjúscj Misnistvo jedno dostojanstvo tàkó vèliko, Kàkoste jùr cjùlli, i dà Gospodin Bógh pita, i hochje òd svoijeh Misnjká jednu Svètignu, i jednu Krepós veoma vèliku; èr kolikoje visce usviscenje, tolikoje vècchja prìgoda sà nisce, i dùbglje pàstit.

V. Dà rèzitenam, vìsce cèssa navlastito imamo ràsmiscgljati?

N. Vàrh dàrscanstva veoma isvàrsna ù kojese postavgljate sà bìt Svéti, i tò nè sàmo s' Svetignom ossobitnom, i skrovitom; nù s' jednóm Svètignom Isghlednom, Kòjá slùsci sà Isghled, i sà svjetlós jòsc i drùsjem nàscjem Iskàrgnjem.

V. Dà njeli dòsta òdluka hotjet bìt Svèti sà dòbro prìmit ovó Svetotajstvo?

N. Bùdúchi bìtje Zàrkovno tàkó visoko, i tòlikó Svèto sà odabratga, potrebnoje, dàste nàgn sàsvani òd Gospodina Bògha; èr innacje bès ovegá ossobitoga sasvanja, nejmatega ighda sagàrliti.

V. Dà nà koj nàcin jàchju mòch posnat, dàsam sàsvan òd Gospodina Bògha?

N. Imáscse prje pomnivo iskùscjati prìd Gospodinom Bòghom, i ràsmisliti koije ùsrok, i misó tvoja, Kojú imásc sà ucinitse Zàrkovnjak, alliti Misnjk.

V. Dà Kàdbih já odabró, i useo bitje òd Zàrkovnjaka, alliti òd Misnika sà ù gnemuse vècchma scirit, i plovit ù làsti, i sà biti vèchma cjaschjen, i szjegnen òd svjetovné Cegljadi?

N. Tòbi bila tvoja jedna prèm slà svàrha, i sasvjem protivna Svètigni tvoga bitja, i imalibiste vàs ràslogh sà vjerovati, dà tó vàscé sàsvanje nè sàmo, dà nje òd Gospodina Bògha; nù dàje jedno himbeno prikasanje, i jedna làsciva privara hudobská.

V. Kòjá dàke imá bitti nàsca pràva, i istinitá misó sà odabratti, i useti Réd Svéti?

N. Ima bitti ová sà sveghjerize vèchma posvechjvat Dùscu vàscu, i nastojati nà sahragnenje vàscjeh Iskàrgnjeh s' vàscjem Mollit-

Digitized by Google

vàm, s' vàscjem trùdima, i s' saſvjem nàcinima, Kojavàm bùdú mochna sà djellovatjh.

V. Alli imate ſnatti, dà moj Otaz, i mòja Matti, i jedan moj Dundo Miſnik, nè iſctú tolikjeh ſtvarí; nù sàmo òni hochjé, dàſe uciniſm Zàrkovnjak sà mòch uſcjvati gnekj Zàrkovní Dohodak, koj imamo ù nàscoj Kùcchi?

N. A' jati veljm, ako tó ciné sàmo sà tú ſvàrhu, à tj nejmaſc podobna, nì podpunna prighnutja, alliti ſaſvanja sà tègha bitja, ſtavgljaju ù vèlikú poghibju i tvoje, i gnihovo vjecnú ſahragnenje.

ISGHLED.

DA' potajnik Apoſtola Pavla Svètoga ſlatouſnik Ivan Svèti neoſtavi upiſano ù ſvomu trechjemu Pripovjedanju vliſce slavnjeh Djelá Apoſtolskjeh, nittibi ktjo, nittibi màgne imó tolike ſlobodé, nì ſmjonſtva sà oblo rjeti, dà mnosí Miſnízi oſſughjujúſe, í ìs mèdju innjeh ràslogá, jès ovj, èr gnihovo bitje hòchje, i proſſi jedno sàrze plemenito, i mnogho occj sà vidjet velle ſtvarj, kòjeſu ovj tèſcko dàrſcani. I zjechja ovega ùſroka dàrſcjm, dà moj Chjachko, i Patriarka Francesko Svèti, sàſve dà bjeſce tòlikó cìs, ì tòlikó Svèt, nighda nektje usét Miſſu sà bjùſci tòliko velikó bitje, i òd tòlike Svètigne; i sà iſtí ràslogh govoráſce s' pored Aguſtinom Svètjem: *Si cum Sacerdote occurret Angelus, priùs Sacerdoti, quàm Angelo, honorem eſſe exhibendum, & manum oſculandam.* Dàbi vidjo jednoga Svèza, alliti Andjela s' Nèbà, i jednoga Miſnika, prjebihſe poklonjo i rùku pogljùbjo Miſníku, nèghli Svèzu, alliti Andjelu.

Alli bjùſci mnoſi, koj uſimnju ovó bitje Miſnickó prèma ſvoioj vògli, èr bès sàſvanja Bòſcjega, i èr tàkó hòchjé gnihovi Roditegli, i Starj, sàtó upadaju veoma tùſeno ù tiſuchju Svetogàrdjá, i ſgivú jedan ſgivot tùſcan, i òd slà Iſghledá s' necjaſtim òd ſvoga bitja ù Kòmuſu, i tàko pàka Goſpodin Bógh veoma tèſcko pedepſce ovù Cegljad, Kàkole vidj ù ſceſtomu Libru òd Objavgljenja Brigide Svète, Kojá jednóm mollechj Goſpodina Bògha sà gnekoga Miſnika, koj govoraſce Svètu Miſſu ù ſmàrtnomu grjehu: Prikaſajoſe Jeſus Iſukàrs nàſc Goſpodin, i recceioj; Miſnikje sà kògaſe tj molljſc, Kàkono Ovza iſgubjena, kojá nèchje, dà cjùje glaſa ſvòga Paſtjera; Kadà iddé ciniti Poſvetiliſcte ſadruſcujuga Vragovi; Kàdá ſtavgljá Amikat, Vragovimu potamgnuju Dùſcu, dà nèpoſna, Kolikoje tèſcka ſtvár poſvechivat slóm Dùſcevnoſtim;

Kàdá

Kàdá oblacj Kàmiſć, Vragoviga oblacé ù otvàrdnutje, dàſé nè obratí; Kàdáſe opaſcuje, Vragovimu vèſcú vògliu, dà nè bùdé ù dòbru napredovat; Kàdá ſtavgljá Manipuo, Vragovimu veſcú rùke, dà nè mòſce cìnit dòbrjeh djelá, à odrjeſcujvmujh sà sljedit slà; Kàdá ſtavgljá Stolu, Vraghmu ſtavglja teſcak jaram òd gnegovjeh grjehá, dà nè bùdé ùſdiſat misli K'Nèbu, nì dà oſtavſ slò, Kojé podnosj; Kàdá oblacj Planitu, Vragoviga oblacé ù ſrám sà neiſpovidjetſe, i ù bès obraſtvo sà vèchma grjeſcit; Kàdá govorj Iſpovjés, Hùdobemu govoré, dà làſcé, pokliſu onni Svjedozi òd gnegova nepokajanja; najposlje Kàdſe priceſtuje, (èrme prodava, Kàkono drùghi Juda Iskarjot,) ulasj ugn jedno veliko mnòſćtvo Vragová Pakgljenjeh, i sàſve tó, dàmi òn ìs sàrza pitá pròſćtenje, proſtiobihmu ù onj cjàs, i iſtochju ucinit vàſda, dòkle bùdé ſgjv, i obratiſe k'mènni nàsbigl. S'ràslogom dàke ò Mlàdichi moj Chjachko Franceſko Svèti ſtraſcaſcese odabrati bitje Miſnicko; tò jès ràdi iſvàrſnoſti, i ſvetigne, kojú pròſsí jedno tàkó Sveto bitje. Sàtó i vj naùcite òd gnèga nè uſetga ighdá, zjechja Kòga ſvjetovnoga obſira; nèghli sàmo ondá, kad bùdéte odredjeni, i sàſvani òd Goſpodina Bògha.

VJEGBANJE LVI.

U' Svetotajſtvù òd Sgenidbe, alliti òd Vjencjanja.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. A'Njelli sà nàs Mlàdichja veoma ránno naùciti, i ſnatti ſćòje ovó Svetotajſtvo òd ſgenidbe, alliti òd Vjencjanja, imajuchi pròchi dòſta, i dòſta ljeta dòklega imàlli bùdémo uséti?

N. Allje pàcek veoma dòbro nàucitga ù ovó dòba òd godiſćtá sà prje pòſnati poghibje, i dàrſcanſtva, kòjá nòſsí ſobóm ovó Svetotajſtvo, i nà ſvàrhu sà neupàrtitſe, i sà neodabratga neſvjeſno, i bès promiſcgljenja, Kàkonoſe veoma ceſto dogaghjá dán danaſcgni mnosjem, i mnosjem Mladichima.

V. Dà sà koj drùghi ùſrok?

N. Erje najboglje pripravgljenje, Kàkochjemo vidjet sà prìſtúpit nà ovó Svetotajſtvo, ſgivjeti jedan ſgivot cìs, i pravedan:

Digitized by Google

ràdi ceſſa sà pripravitſe, i sà primitgà doſtojno, potrebnitoje proveſtit pravedno, i bès grjeha jòſc i ová pàrvá godiſcta.

V. Rèzitenàm dàke, ſctòje Svetotajſtvo òd Sgenidbe, alliti òd Vjencjanja?

N. Jès jedno Svetotajſtvo ucigneno òd Jeſuſſa Iſukàrſta, pò pùtu òd Kòga Cjovjek, i ſgena ſadruſcujuſe s' jednjem sàveſajom neraſveſivjem sà ùſmnoſciti, i ràſploditi pravovjerne, i sà pomagatſe ſamjenito medju gnima.

V. Akoje Sgenidba jedno Svetotajſtvo ucigneno òd Jeſuſſa Iſukàrſta, trjebaje rjéti, dàje jedna ſtvár mnogo Svèta?

N. Svètigna òd Sgenidbe priſughjujeſe nè sàmo èrje Kàkoſmo rèkli jedno Svetotajſtvo, kojé pò Krepoſti Mùkké, i Smàrti Jeſuſſa Iſukàrſta udjegljuje millós, Kàkonoje djelluju i oſtala Svetotajſtva; nù jòſc i èr prikaſcuje priſteghnúto ſadruſcenje, koje prohodi medju Jeſuſſom Iſukàrſtom, i gnegovom Zàrkvom.

V. Dà koj dòbar plood tvorj ù Dùſci onega, Kojga prìma?

N. Najprje Kàkoſmo rèkli, ùſmnáſca millós, kòjá poſvechjuje, i cinj Dùſcu ljepſcú, i dràſcu Goſpodinu Bòghu.

V. Dà davali vèch kojugod drùghú millós onemu, kòga prìma?

N. Davamu jednu pomòch oſſobitu sà ſgivjeti Kàrſtjanskj ù onemu bitju, sà gljùbitſe ſajedno, i tàrpjet, i pòdnoſit ſamjenito jedan drùgoga, i sà imati jedan porod poſluſcan, i Kojſe Goſpodina Bògha boj.

V. Sà primiti ovù dvoſtruku millós ù Svetotajſtvù òd Sgenidbe, hochjelſſe Kojegod priprave ù onemu, tkòga prìma?

N. Hòchjeſe, dàſu najprje ù milloſti Bòſcioj ondá, Kàdſe ſarucjuju, i uſimgnú ovó Svetotajſtvo; èr innacje, nè sàmo dàſe nèbi primilla ijedna òd ovjeh milloſtj; nù jòſc òd vechje, ucinilobiſe jedno priteſckó, i privelikó ſvetogàrdje.

V. Svà ovà priprava sà dòbro prìmit ovó Svetotajſtvo uſdàrſciliſe sàmo sà primitga ù milloſti Bòſcioj?

N. Iſtinaje sà neucinit Svetogàrdje. Alli bùduchi upàrtitſe, i uveſtitſe ù ſgenidbu jedno djello òd najvechjeh, i òd najteſcjeh svega nàſcega ſgivota, potrebnitoje joſc imatti, i veliku pomnju, i prje negoliga ùſmemo, sà mnogo vremena pripravgljatſe.

V. Sctò imamo dàke ciniti ondá, Kàd bùdemo dopàrli nà godiſcta sà uséti ovó Svetotajſtvo?

N. Najprje imateſe utecchi Goſpodinu Bòghu s' mnosjem molbàm, i ſabavgljatſe ù dobrjem djellima sà mòch iſproſſit òd gnegha proſvjetgljenje potrebnitó, sà ſpoſnati jelli vóglja gnegova, dà ù tèmu bitju bùdé slùſcen òd vàs.

V. Jelli

Digitized by Google

V. Jelli dòſta, dàſe já sámo priporucim Goſpodinu Bòghu?

N. Imáſc jòſc òsvem tègha iskuſcati tvoja dàrſcanſtva, i tegote tèghá bitja, i pomnivo ràſghledati imaſcli tj nàcin, i jakós sà iſpunitjh onakò, Kàkoſi dàrſcan.

V. Dà imamli vèch ſctò drùgó iskuſcati?

N. Imáſc jòſc prividjeti prìgode, i poghibje, Kòjé donoſi ſobóm ovó bitje, Kojé odabiráſc, i rasmisliti imascli ù sèbbi tòliku jakós, i Krepós. sà pridobitjh.

V. Dà imamliſe ùſdat ù sàmoga mènne, i ù mojú pamét?

N. Moguchj tj nà svàrhu lasno òſtat prìvaren ù jednomu pòslu òd tòlikoga tvòga utiſctenja zjechja tvojé màllé vjeſctine, Kojú imáſc; ſató imaſc jòſc cjùtti, i uséti svjèt i òd Cegljadetta mùdra, i rasborita, i visjeti navlaſctito ù ovemù, ù svjetima tvoijeh Roditegljá, i Starjeh.

V. Dà pòslje nàkon Kàkoſam obsluſcjo, i ù djello poſtavjo svè odiſgár rèccene svjette: odredjuſci já sà ſarucitſe, i Oſgenitſe, imamli vèch ſctò drùgo uciniti?

N. Imaſcſe tàd jòſc vèchma utjezati, i priporucjvati Goſpodinu Bòghu; èr Kàko govorj Dùh Svèti: Dàtvam jednu dòbru drùghú, tòje dár sàmoga Goſpodina Bògha. Roditegli sà najvecchje moguti dàtti jednu dòbru Kùchju, jednu dòbru, i obilnu Pàrchju; alli sà dàtvam jednu ſgenu mùdru, i ràsboricnu tóſe prìſtoj sàmomu Gòspodinu Bòghu.

V. Sà iſproſiti, i ſtècchi ovù mìllós tàkò veliku, imamli já cinit ſctò drùgó, nèghli sàmo priporucivatſe Gospodinu Bòghu?

N. Imaſcſe jòſc bojatti Goſpodina Bògha svè vrjeme tvòga ſgivota, i nasljedovati dòbra djella; èr Dùh Svèti velj, dà jedna dòbra ſgena, dàvaſe onemu Cjovjeku, Kojſe boj Gospodina Bògha sà sàmjenu, i platu gnegovjeh dòbrjeh djelá.

V. Dà pòslje nàkon Kàkoſamſe sà dùgho vrjeme priporucjvo Goſpodinu Bòghu, ſctòchju mòcchi, i imam uciniti sà prighnutſe, i sà pripravitſe nà ovó Svetotajſtvo?

N. Imaſcga uséti sà pravù, i iſtinitu svàrhu òd Kàrſtjanina; tó jès sà imatti Poròd, alliti Ploòd, Koj pò vàſcoj ſmàrti, alliti priminutju oſtachje sà slùſcit, i slavit Gospodina Bògha; à nè sà obilnu Pàrchju, nì sà ispugnjvati vàſce pùttene nàslade.

V. Dà imamli ſctò drùgo ciniti?

N. Kàkoſte jùr cjùlli, potrebnitoje priſtùpiti nà ovó Svetotajſtvo s' jednóm privelikóm ciſtochjóm òd Dùſcevnoſti, i ſató imate occiſtiti Dùſcu vàſcu òd svàkoga grjeha smàrtnoga s' jednóm dòbróm, i iſvàrsnóm Iſpovjeſtim sà neùspreghnuti priveliké plóde ovega velikoga Svetotajſtva.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà à onó dòba, *Kadſe bùdém Vjencjavat, ſctòchju mòch, i imám ciniti?*

N. Tàd imàſc ondi ſtát, nè *Kàkono* dà imáſc sàmo jednu s'dvorgnu obicjaj; nù s'jednjem najvechjem podniſcenſtvom, promìſcgljajuchi, i opomegnujuchiſe dàſi odabrat òd Gospodina Bògha, *Kàkono* sà gnègova ſluſciteglja, i tó nè sàmo sà primiti; nù jòſc i sà ucinit ovó vèliko Svetotajſtvo, Kàkonoga ſa ſiva Apoſtó Pavó Sveti: *Sacramentum hoc magnum eſt.* Svetotajſtvo ovó velikoje.

ISGHLED.

AKo Aguſtin Svèti recce, i s'ráslogom, dà grjeh ſmàrtni nje grjéh òd Kàrſtjanina bjúſcje ſtvár veoma nedoſtojna òd onega, tkò poſna Goſpodina Bògha pò pùtu òd Svète Vjerre, i vrjeghiaga? Dà ſctòchjeſe rjeti od Cjovjeka prigljùbodna? Bès ſumnje ikakve onó, ſctò recce ſlatouſnik Ivan Sveti, dàje djello nè òd Cjovjeka, nù òd ſgjviné neraaloſcite. Onj, Kojſe neſadovogli òd jedné ſgenè (govori ovj Svèti Otaz) s'Kojomſeje ſadruſcjo pò Vjencjanjù, ſgivinaje, à onj, Kojſe ſadovogli òd jedné, Cjovjekje; à tkò ſgivè bès gné, Andjoje. Velikje grjeh Prigljúbovſtvo, pòkli jòſe i pòſcjudu gnegovù Goſpodin Bògh ſabragnuje s'oſſobitom ſapovjedim; i tàkó gnegovo Velìicjanſtvo pedepſcega nà ovemù svjetu velìekrat s'ſramotóm, i sljem glaſom òd Prigljùbodna, à nà drùgomu pàka s'velizjem, i ſgeſtokjem mùkkami, Kàkoſe vidj ù onemu, ſctò ſpovjedà Otaz Frà Ferdinando Kaſtello òd jednoga Ulaſtelina veoma raſpuctena, i prignuta nà grjehe òd ſgená, sàsve dà imáſce jednu veoma Plemenitu, i *Krepoſnu* ù svjem djellima, *Kojáse* mogahu ſgnàdjet. Ovà jednòm privarena òd Vraga Pakgljenoga sà osvetitſe svomu Mùſcù, òdluci ſagrjeſcit s'tùghjem Cjovjekom. Ktje Goſpodin Bògh sà gnègovo velikò millosàrdje pomoch ové Dùſce, i ſtavſci ová ſgena ſpechi jednu nóch, bj poneſena ù dúhu nàd Pàkó sà vidjet mùkke òd Prigljùbodnikà, i Blùdnikà, koj ſtàhu ù gnezjem Pèchima goréchi ù ſgivomu oghgnu ſagàrgljeni veoma jakó s'gnekjem Drokunima, koj bjúſcjmſe uvili okó ſvèga Tjela, nedajuchjmſe Krenut; ishogjahuim pròs occi, noſdre, i ùſta plàmi oghgneni, ſmàrdéchi, i ghnuſni, Kàkono ſumpor gorûch, i ſmjeſcan s'mnogó gadglivjeh otrovj, kojeim tezjahu òd vàrh glavé dò dnò petá, i upjahuimſe ù gnihova teleſſa, Kojá gorahu Kàkono raſgeſgena ſgerava. Iſmechjahu ìs sèbbe onj Drokuni jednu bronzu raſtopgljenu i gnóm, ràsbjahu, i raskidivahu Uda najmekoputnja òd Oſſudjenjeh, vikke,

i trèska

Digitized by Google

i trèska òd Koijeh cignasce, dà svecj vàs Pàkó. Vidje jòsćteriza ová Vladika jednu Péch punnu oghgna, alli prasnu òd Cegljadi, Kojá bjesce pripravgljena sà gné Mùsca, òd Kogajoj dòghje tolikó smigljenje, i scjalos, dà saboravgljena òd svoijeh uvrjedá, ùsé gròsno plakat gnegovú nesrechju, i s'ovesiemse probudi tòliko isvàm sebbe, tresuchise, cinechjoise, dà prìd sòbbóm gledasce svè oné sgestoke mùkké: Dà hvàle Gospodinu Bòghu, dà pò onemu pùtu bjescese oslobodilla òd gné slè misli, i odluke. Pòghje pospjescno K'Svètomu Ozu Dominìku, koije ispovidje, ràsgovorj, i svjetova, dà unaprjeda bùde veoma boghogljubna Djevizi Marij; dadeioj Korunizu, dàje stàvi Mùscu pòd ùsglavnizu, alliti pòd tughdjellu; koj pàrvú nóch ìma velik strah òd svoijeh grjehá, i veomajh proplaka. Drùghu nóch snjemuse, dà stàsce nà strahovitomu Sùdu Bòscjemu, i probudise pùn straha. Trèchju nóch bj ponesen, kàko i gnegova sgena nàd Pàkó, ì vidje mjesto sà gnegha pripravgljeno, Kòjamu stvár ùsrokova tòlikí velik stráh, dà ù onj cjàs ùsé pitati prosćtenje ù Gospodina Bògha, i ù svojé sgené, i obetja temeglitto unaprjeda sgivjet dòbro; à pák poscjavsci prìd Svètoga Dominika ispovidjese, i sgivje, i umrje Svèto. O vj sadrusceni ù ovemu Svetotajstvu, rezitemi, nàkon kàko bùdete sćtilli ovj Isghled, hochjetelli bìtti ogovoreni nà pravednomu, i strahovitomu Sùdu Bòscjemu. Promislite, ako imate ràsbor, i sdravù pàmet, i okoristitese &c.

VJEGBANJE LVII.

U' Krepostima Boghoslovnjem, i Glavnjem, alliti Poglavitjem.

UCENIK, NAUCITEGL.

V. O Svem cettiri djelá poglavita Naùka Kàrstjanskoga, jelli vèch sćtò drùgó sà snatti, sćtoje Korisno napredku Dùhovnómu?

N. Sà sgivjeti onakó, Kàkonoje ugodno vògli Bòscioj, jòscje potrebnito snatti, i gnèké drùghé stvári, kòjésu veoma korisne.

V. Kòjésu tó stvári?

N. Jesu Kreposti Boghoslovne, i Glavné, alliti Poglavite, slè obicjaj, grjési, dári Dùha Svètoga, Djella òd Millosàrdja, pèt Ochjuchjenja telesnjeh, i cettiri Napokonja òd Cjovjeka.

V. Naj-

V. Najprje rèzitemi, ſctòje Krepós?

N. Jès jedna dòbra Iſvàrſnós, Kojáse ſtjece, i prìma à Dùſci, Kojá cinj, dàje Cjovjek dòbar, i iſvàrſtan.

V. Koj ploòd poraghja ù nàmmi Krepós, alliti Isvàrsnós?

N. Cinj, dà Cegljade s' lasnochjóm, s' pospjeſcnoſtim, i s' isvàrsnoſtim djelluje onó ſctoje dòbro.

V. Dà Kolikoje tjeh Krepoſtj?

N. Jèſu sèdàm; tò jès, triſu Boghoslovne, à cettìri Glavné, alliti Poglavite.

V. Kojésu Boghoslovne?

N. Jèsu Vjerra, Uffanje, i Isvàrsna Gljùbav.

V. Saſctòſe ſovù Boghoslovne?

N. Bjùſciſù ù nàs ulite, i poſtavgljene òd Gospodina Bògha vàrhu nàravnjem nàcinom, i imaju Bògha sà prighled, alliti sà ſamjeru, i ſatóſu vèchma plemenitje, i potrebnitje svàkomu sà ſahranitſe, Kàkoſeje rèklo odiſgara.

V. Dà Kojéſu Krepoſti Glavné, alliti Poglavite?

N. Jèſu Mùdròs, Pràvda, Rasboritós, i Jakós.

V. Dà, ové sà Koj ùſrok Sovùsé Glavné, alliti Poglavité?

N. E'rbosú glava, i pocetak svjeh Krepoſtj chjudorèdnjeh, i vàrh ová cettiri véſa, alliti ſgloba, vàs Gljùdskj ſgivot ùſdarſciſe, obrachjá, i vàrtj.

V. Cèmu slùſce ovè cettìri Krepoſti Glavné, alliti Poglavite?

N. Mùdrós slùſci sà vladati ràſum, i cininàs mùdre, i pametne ù svàkoj ſtvári, dànas tkò ù cèmu né priyari, i tàkoghjer, dà mj drùsjeh nè privarſmo.

Pravda, slùſci sà vladati vòglju, i cinj, dà svàkomu vràtimo, i ucinſmo, Kàkoſe Kòmu priſtoj, i ſctòſe tkòmu priſtój.

Rasboritós, slùſci sà ùspreghnuti nàſce poſcjude, alliti pohotjenſtva, i cinj, dà mj ràsloſcito cinſmo, i ſgjvemo, podlagajuchi ràsborſtvù poſcjude, i pohotjenſtva beſredna.

Jakós, slùſcſ sà ucinitnàs ſpravnjeh sà mòch pridobit svè trùde, i mùkke, Kojenam ſaprjecjuju dòbro djellovati, i cininàm, dàſe nè bojmo, i neſtraſcimo ikakve protivnoſti, nì poghibje; nù jòſc nì iſtú ſmàrt podnjeti sà gljùbav Bòſcju ù ſtvarjeh Boſcanſtvenjeh, Kojeſu Goſpodinu Bòghu nà pòſctenje, à nàmmi nà Dùhovnó ſpaſenje.

ISGHLED.

KAdbiſmoſe mj umjeli dòbro, i Koriſno slùſciti s' priljepjem Krepoſtima, mibismo bili veoma srèchni, i ceſtiti, nitibinam

ighda

Digitized by Google

ighda iſſta primajnkallo, ſſtonamje Korisno, i potrebnito, tòliko sád ù ovemu vremenitomu ſgivotu, Kòliko Pàka ù viekovitómu, biùſci nàſe milloſtivi Bògh neſaboravgljaſe ighda òd onnjeh, koj ù gnegha vjeruju, uffaju, i iſvàrsnoga gljùbe: I dà viſce ové iſtine vj nebiſte imalli kojegod ſumnje, ìs medju nebrojnjeh Iſghlédà. Kojehje punno pjsmo Sveto i jedno, i drùgo; napomenutvamchju sàmo ù Kratko gneke vèchma occitje, i vèchma glaſovitje, i najpàrvo. Manaſſe najgori, i najopacj òd svjeh innjeh Kragljeva, Koj Kragljevaſce ù Jeruſalemu, Koj nàkon Kàko oſtavi, i odvàrſceſe òd pràvoga, i iſtinitoga Bògha, à sàgarli Kipocjaſtjenje Krivobòscko, alliti Nevjernos; ſagradi Ottare Balamu, pòſtavi jednoga Vragodùſcnoga Bògha ù Templo Goſpodinovo, dàdeſe nà Vileniſctvo, i nà tiſſuchje drùsjeh opaciná, dà cinj pòbiti, i pogubiti Proroke pràvoga, i iſtinitoga Bògha, pritirúſci pìlóm popola ſgiva Iſaju Pròroka. Pòslje nàkon ſvjeh ovjeh, i oſtaljeh gnegovjeh Kriviná, i slotvorſtva Goſpodin Bógh dadega ù rùké gnegovjeh glavnjeh Neprjategljá. Kragl Babilonski podighnuſe s' Vojskóm prèma gnemu, ùsé, i oſvoj ſvè gnegovo Kragljeſtvo, à gnega ucini ſvoijem ſuſcgnem, i bjuſciga sàkovo ù gvoſdene verighe, cinſga ſaſidat ù jednu tmaſtú Tamnizu pòd ſemglóm, i nahodechiſe òn ù ovakómu tùſcnu bitju, uteceſe Goſpodinu Bògha s' ſgivom vjerrom, i s' temeglitjem pouſdanjem nà gnegovo nedoſpjetno Millosàrdje, ùsè plàkati ſvoje proſcaſte grjehe, i sà gné cinit podobnu pòkorru. Tàd nè sàmo dàmu Goſpodin Bógh proſtí ſvè gnegove grjehe; nù jòſc povratiga nà gnegovo priaſcgne bìtje òd Kragljevanja, nà kojé cjem bj povratchjen, ràſruſci, i raſorj ſvè làſcive Bòghove, kojé bjeſce bès pametno uſdigó, i uſviſio, i occiſti ſvè onó, ſctò nepravedno, èr bes sàkonito bjeſce ozkvàrnuo, opoganjo, i pogàrdio.

4. Reg. cap. 21.

Sijn Raſmetni, Koije ſgiva, èr iſtinita prilika òd nesvjeſna Grèſcnika pòslje nàkon Kàko ràſaſu ſvè ſvoje bitje, alliti imagne; ughledavſciſe oghreſnut ù tùghami, i nevogljám ſvjeta ovega, ſpòsna ſvoj grjeh, i ùsé uffatti ù blàgochju i dòbrotu ſvòga milloſtivoga Chjachka; pòghje sà iſnachga, ùsé pitati pròſctenje, i milloſtivo bj prìmjen, i prigàrgljen òd gnegha. Lucæ 15.

Venceslavo Kragl Bojemskj nàkon Kàko bj prìdobjen, i uhithjen sà sùſcnja ù jednomu Bòju; bj upitan, ù Kòmuſe bìtchju tàd nahodjaſce gnegov dùh nighda ù bògljemu òdgovorj òn; èr ondá, kàd já imadjah vèliku vojsku, i jedan velik broj ſtràſgana okolo mènne, jedva iſctóm Kàdgod ſpomignaſe òd Goſpodina Bògha, ùsdajuchiſe ù gnih; à sàd kàd vècchje nejmam ikoga, ſvà mòja

uffanja poſtavjoſam ù sàmoga Goſpodina Bògha; ſnajuchi, dàme òn nèchje ighda oſtaviti, ni òd mènneſe ſaboraviti, ako já bùdém ù gnèmu imatti poùſdanje. Enea Silvio nell' Iſtor. Boem.

Sulpizio Svèti nasljedujuchi Vojsku Kràglja Klotarja, bjèſce primjo ſtvári potrebnitjeh i sà sèbbe, i sà ſvjeh ſvojjeh sà tri dni, alli nektje ùſdàrſtati, nèghli sàmo oné, Kòjému bjahu potrebnite sà jedan sám dán; à ſvè oſtale ràſdjéli tùſcnjem, i nevoglnjem: vlice cèſſa gnjekí òd gnegové Cegljadi màrmoſcahu; tàdim òn odgovorj, dàje pòtrebno poſtaviti ſvè uffanje ù Goſpodina Bògha, dajh nèchje ighda oſtaviti, bjùſci òn onj, Koijh providja ù ſvjem gnihovjem potrebám. Tàd ù iſtimu mnoga Cegljad dòbrá poslaſcemu ſtvarj potrebnitjeh sà ſgivjeti; nà tàkj nàcin, dàſe òn hvaglja-ſce, dàje bjo prìmjo ſtó pùtá vècchje, neghlje bjo ràſdjeljo sà gljùbav Bòſcju. Surio nella vita di S. Sulpizio 17. Genaro.

VJEGBANJE LVIII.

U' Dàrima Dùha Svetoga.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOlikoje Dàrá Dùha Svètoga, i Kojſu?

N. Jèſu ſedam.

1. Mùdrós.
2. Ràſum.
3. Svjet.
4. Jakós.
5. Umjenje.
6. Boghogljùbſtvo.
7. Stráh Bòſcij.

V. Kàkoſe ſtjeccjú ovj dàri Dùha Svetoga?

N. Goſpodinje Bógh onj, koij dàrivá ſvjem ounjem, kojga ponisceno, i priklonito mollé s' pràvóm vjerrom, i s' clſtjem sàrzem; i onnjem, koj pomnivo obsluſcuju gnegove slavne, i Svète sàpovjedi, i cèſto nasljeduju gnegova prislavna Svetotajſtva.

V. Saſcſtoſu, i sà koj ùſrok ſedam Dàrá Dùha Svètoga?

N. Erſe ovj Dàri Dùha Svètoga oppiru, i òdmetchju òd sèbbe onó ſedam grjehá Clavnjeh, alliti Poglavitjeh.

V. Kojſu tó grjeſi, kojſu protivni ovjem Dàrima Dùha Svètoga?

N. Stráh

Digitized by Google

N. Stráh Bòscij, opireſe oholaſti. Boghogljùbſtvo opireſe nenavidoſti. Umjenje, alliti Umjetnós, opireſe Rasàrgbi. Jakós, opireſe Ljenoſti. Svjèt, opireſe Lakomoſti. Ràsúm, opireſe Proſcdàrloſti. Mùdrós, opireſe Bludnoſti.

V. Cèmu slùſce ovó ſedam Dàrá Dùha Svetoga?

N. Sà uſtanovitti, alliti utemegliti Dùſcu ù Vjerri, ù Uffanju, i ù Iſvàrſnoj gljùbavi, i sà ucinitnàs pripravnjeh, i pomnivjeh sà ciniti Djella veliká òd Krepoſtjeh ù prigodám i sà doprjéti nà Iſvàrſnós, pokliſu ovj, kàkono ſedam poſtupaja, alliti skaliná pò kojemſe uslasj ìs bitja òd grjeha nà viſinu òd Svètigne.

V. Dà koije pàrvj Poſtupaj, alliti skalín?

N. Jès ſtráh Bòſcij.

V. Sctòje ſtráh Bòſcij?

N. Jès jedan Dár Dùha Svètoga, koj ſtraſcj Greſcnika, dà nè bùdé vrjeghjati Goſpodina Bògha, nì Iskàrgnega ſvòga ràdi gljùbavi iſtoga Bògha, i dàſe ukloni odaslà, à dàſe prighne nà dòbro, i ſagàrliga.

V. Kojú Kòris dònosj, i dàva Dùſci, ovj ſtráh Bòſcij?

N. Odgoní, i tjera ìs Dùſce pàrvj grjeh Glavní, alliti Poglaviti, Koije oholas; èr imajuchi Cjovjek ſtráh Boſcij, òd oholla ciniſe podniſcen, i Goſpodinu Bòghu veoma ugodan.

V. Dà koije drùghi Poſtupaj, alliti skalín?

N. Jès Bòghogljùbſtvo.

V. Sctòje Boghogljùbſtvo?

N. Jès jedan Dàr Dùha Svètoga, s' Koijemſe ſtjecce, i poraghja ù sàrzu nàſcemu jedna gljùbav milla, i ſinovská prèma Goſpodinu Bòghu; cjaſtechiga, i gljùbechiga s' bàrſochjóm, i cinéchi ù ſvàkoj ſtvári gnegovù Svetu vòglju, i Boghogljùbna prèma ſvètjem gnegovjem, i gljùbèſcgliva prèma ſvomu Iskàrgnemu.

V. Kòju Kòris donosj Dùſci Bogogljùbſtvo?

N. Satjra ù nàmmi drùghi grjéh Glavnj, alliti Poglaviti, Koije Nenavidós, cinechinam uſcjvati ſvàko dòbro nàſcega Iskàrgnega, i nèſgjudjetmu ijednoga slà.

V. Dà koije trèchj Poſtupaj, alliti skalín?

N. Jès Umjegne, alliti Umjetnós.

V. Sctòje Umjegne, alliti Umjetnós?

N. Jès jedan Dár Dùha Svètoga, Kojnàs uccj ſvè onó, ſctòje priſtojno, i utiſcti nàſc ſgivot vjecnj.

V. Kojéſu tò ſtvári vèchma oſſobitje, kojenàs uccj ovj dàr Dùha Svetoga, i Kolikoihje?

Digitized by Google

N. Jèſu trj. Pàrvanàs uccj pòſnatti Goſpodina Bògha, koije nàſc Stvoritegl', nàſc Goſpodár, nàſc Otaz, i nàc Sùdaz; à mj gnegovi ſtvorri, gnegove slùghe, i gnegovi Sinovi. Drùganàs uccj, dà pòſnámo nàs iſtjelu; tò jès tkòſmo, ſctòſmo, ſctòſmo bìlli, i ſctòchjemo bitti. A' trechjanàs uccj, dà pòſnámo nàſcega Iskàrgnega, koj bùduchi ſlicjan nàmmi iſtjem, imamoga gljùbiti à nè màrsjeti, i pogàrghivati.

V. Nà kojſe nàcin uccé òd nàs ové trí ſtvári?

N. Pitajuchjh mj ù Goſpodina Bògha, kojnàs uccj gnèſcto pò pùtu òd Pripovjedalaza, gnèſcto pò pùtu òd Kgnigha Dùhovnjeh, à gnèſcto pàka pò pùtu òd unutàrgnjeh nadahnutja.

V. Kojaje Kòris, Kojunàm donoſi Dùſci ovj Dár òd Umjetnoſti, alliti òd Umjenja?

N. Hmétchje ìs sàrza nàſcega trècchi grjeh Glavnj, alliti Poglaviti, Koije Rasàrgba èr poſnauſci mj nàſcega Iskàrgnega kakavje, cinj, dàga gljùbimo, i gljùbechiga nè ſacimnjeſe prèma gnèmu ijedna rasàrgba, i neupadaſe ù oſvettú.

V. Dà koije cetvàrti Poſtupaj, alliti skalin?

N. Jès Jakós.

V. Sctòje ová Jakós?

N. Jès jedan Dár Dùha Svètoga, koj pokrjepgljuje Dùh sà podnjeti mnòghe tegote, i tjeskochje.

V. Kojéſu tó tegote, i tjeskochje, kòjéſe pridobivaju s' ovjem Dárom òd jakoſti?

N. Jèſu trí; tó jès. Pàrváje; Pòdnjéti uſtàrpgljeno ſvè ſuprotivnoſti òd Svjeta. Drùgaje; Opiratſe ſtanovitto Hùdobskjem potaknuchima. A' trechjaje; Pridobiti protivnoſti òd Pùtti ù iſpugnenju òd ſtvárj dòbrjeh, cinechijh sàſvjem hrabrènſtvom sà gljùbav Bòſcju.

V. Kòjú koris donoſi Dùſci ovj Dár òd Jakoſti?

N. Uniſctjvá, alliti ù nìſcta obrachja cettvàrti grjéh Glavnj, alliti Poglaviti, Koije Ljenós, Kojáſe opiré gljùbavi Bòſcioj, bjùſci ploód ovega Dàra uſcivati ù ſtvarima Boſcanſtvenjem.

V. Dà koije peti Poſtupaj, alliti skalin?

N. Jès Svjèt.

V. Sctòje ovj Svjèt?

N. Jès jedan Dár Dùha Svetoga, s' Kojemſmo uporavgljeni sà poſnati Hùdobske prjvare, i umjetſe vladati ù ſtvarima ſumniviem sà ciniti onó, ſctòſmo dàrſcani nà slavù Bòſcju, i nà ſpaſenje nàſce, i nàſcega Iskàrgnega.

V. Komùſe imamo utèchi sà imatti dòbar Svjèt?

N. Naj-

Digitized by Google

N. Najpàrvo Gospodinu Bòghu; Drùgo; Nàscemu Iskargnemu ràsboricnu, i *Kojse* boj Gospodina Bògha. A' trechje; Nàscoj istoj Dùscevnosti.

V. Ovj dár òd Svjètta, Kojunam Korìs donosí Dùsci?

N. Isgonì ìs gne peti grjéh Glavnj, Koije Lakomos, cinechinam sojudjeti stvári Nebeské, à tlàciti stvári semaglské.

V. Dà Koije sceesti Postupaj, alliti Skalín?

N. Jès Ràsúm.

V. Sctòje ovj Ràsúm?

N. Jès jedan dár Dùha Svetoga, s' Koijemse dopire sà posnatti Gospodina Bògha pò pùtu òd gnegovjeh Stvòrá, i rasumjuse istine Boscanstvenjeh Ottajstva, Kòjá s' samom svjetlostim nàravnóm nè mòghuse nì rasumjetti, nì posnatti.

N. Nà *Koj* nàcin stvorri ucenás posnatti Gospodina Bógha?

N. Pò velicini òd Svjetá pòsnase moghujstvo Bòscje, i dà mòghuchi òn stvoriti drùghe prilicné, i neìsbrojne Svjete, dohodsse ù sposnanje òd gnegova Svemogujstva. Pò ljepoti òd Nebesà, i pò Providjenju, Kojé imá òd svegha svogha stvòrra, posnase gnegova nedospjetna dòbrota.

V. Ovj Dár òd Ràsuma, Kòjú Kòris dònosí Dùsoi?

N. Ismetohje ìs gné sceesti grjéh Glavnj, *Koije* Pròscdàrlos, dòcjem s' pristojnom trjesnochjóm slùscimose jestojskami, i stvarima nà slùscbu Bòscju, i nà nàscu Korìs.

V. Dà Koije sedmi Postupaj, alliti Skalín?

N. Jès Mùdrós.

V. Sctòje ová Mùdrós?

N. Jès jedan Dár Dùha Svètoga, s' Koijemse ràsmiscglja, i gljùbi Gospodin Bógh vàrh svjeh innjeh stvárí, ù Kòmuse sàdàrscí svàkó nàsce dòbro, i dovàrscegneje svjeh isvàrsnostj.

V. Dà sà Koije ùsrok Mùdrós sàbava òd svjeh Isvarsnostj.

N. E'rje onj Mùdar, Koj pòsna pàrvj, i pràvi ùsrok, Koije sàm Gospodin Bógh, i s' ovjem upravglja svà svòja djella, Kàkono K' svoioj najposljednoj svàrhi.

V. Kòjú pòmoch donosinàm ovj Dár òd Mùdrosti?

N. Isgoni, i tjerrá ìs Dùscé nàsce sèdmi grjéh Glavnj, Koije Blùdnós, pòkli onj, *Kojse* naslaghjuje ù Bòghu, i ù stvarima Dùhovnjem, gàdise, i màrsi nà stvári pùttenjeh pohotjenstva.

Digitized by Google

ISGHLED.

OSvèm ſctònas Vjerra Sveta ucci, dà Goſpodin Bógh obilno dárſva svoje Svète Dàre, i Milloſti svjem onnjem, Kojga pomnivo, pòniſceno, i priklonito s' pràvom Vjerrom mòlle, i slùſce; i s'ciſtjem sàrzem obsluſcuju gnègove Svéte ſapovjedi, i nasljeduju gnegova slavna Svetotajſtva; nù jòſc occitto i ovdi nà sèmgli vìdiſe ová iſtina, i ù nelsbrojnjem Isghledima; medju Kojèm ſpovjeda Enriko velikj òd jedné Djevojcize, Kojá veoma gljùbgljáſce Djevizu Marjú, i gné gljubglivoga Sínka, Kojojſe prikaſaſce jedan dán; i pitauſcije Goſpodin, gljùbgljaſceliga; odgovorj Djevojciza, dàga gljùbgljaſce, Kàkono iſtó svoje sàrze. A' nè vecchje? (recceioj Jeſus). Evò Goſpodine (ödgovòri ona), nèkati reccé iſtó mòje sàrze; i ù onj cjàs otvoriſcejoſe pàrſi, i sàrze; i isíde Dùſca svà uſgeſgena ù gljùbavi svòga Bògha, Koju òdneſoſce Priciſta Dieviza Maria, i gné Pridraghi Simak nà Nèbo, pjevajuchi Andjeli: Nà Koje ſlatkó pjevanje doghjoſce svà Cegljad òd Kùchje, i nàghjoſce màrtvù onú Djevojcizu, videchjoj sàrze raſtvòreno, i ù gnèmu ſlatnjem Slovima upiſane ové rjeci: *Gljùbimte Goſpodine vèch nègh mènne iſtù, èrſime ſtvorjo, i òdkupjo s' tvojòm neproz jegnenom Kàrvim, i ù pàrchjuſimi dò tvoje Svete dàrove.* Ah kàdbiſte vj ò Mladichi ovakó iſtinito moghli rjeti s' pored ovóm srèchnom Djevojcizom, dà gljùbite Goſpodina Bògha, moghlibiſte ùſtatti, dàſù vàſca Imena upiſana ù Libru òd vjecnóga ſgivota.

VJEGBANJE LIX.

U' Djellima òd Millofardja.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. SA' ſahranitſe jelli dòſta sàmo ſnàtti oné ſtvári, ù Kojemſtenàs odisgara uvjegbali?

N. Nje dòſta.

V. Dà ſctòje drùgó vèch potrebnito ſnàtti, i ciniti?

N. Dogaghjajuchiſe prigoda, potrebnìtoje jòſc i dòbro djellovati prèma nàſcemu Iskàrgnemu, pomagajuchiga ù gnegòvjem potrebam, uſdàrſcechiſe najvechje iſvàrſnós òd Sgivota Kàrſtjanskoga ù gljubavi Boſcjoi, ù Millosàrdjù, i ù Smìllovanju prema Iskargnjemu naſcemu.

V. Dà

V. Dà nà Kojſe tó nàcin cinj, alliti djelluje?
N. Nasljedujuchi djella òd Millosàrdja.
V. Sctoje djello òd Millosardja?
N. Jès bogljetſe tùgami, nevogljam, i ſiromaſctvom nàſcega Iskàrgnega, pomochga ù svèmu onemú, ù cemusè mòſce, i ù cèmu òn imá pòtrebu sà bitti pomoſcen, i ugliedan.
V. Millosàrdje pò Kòmuje imallo pocetak?
N. Najpárvo pò svjetloſti nàravnoj; à pák pò nàſcemu Jeſuſſu Iſukàrſtu, Kojgaje nasljedovo, i narèdjo, i ſapovidjo ù gnegovù Svètomu Vanghjelju.
V. Kàdje Jeſus Iſukàrs naredjo, i ſapovidjo Millosardje?
N. Ondá, Kàdnamje naredjo, i ſapovidjo ù ſvomu Svètomu sàkonu, dà imamo gljùbiti nàſcega Iskàrgnega; govorechinam: *Diligite inimicos veſtros; & eſtote miſericordes, ſicut & Pater veſter miſericors eſt, ut ſitis filii Patris veſtri, qui in Cœlis eſt.* Matth. 5. v. 44. Et Lucæ 6. v. 35.
V. Dàkechje bitti dòſta sà iſpunnit djello òd Millosàrdja, gljùbit sàrzem naſcega Iskàrgnega?
N. Nje dòſta sàmo gljùbitga s'sàrzem; nù jòſc ìmaſe ràſaſtrjet, i ukaſat ová gljùbav i ù djellima, pomagajuchiga ù gnegovjem potrebám onolikó, Kolikoſe mòſce.
V. Dà nà Kojſe nàcin pomaga nàſc Iskàrgni?
N. Djellujuchi prèma gnèmu djella od Millosàrdja.
V. Dà Kojàſu tó djella òd Millosardja, i Kolikojhje?
N. Jeſu cetàrnajes; tò jès ſedam Teleſnjeh, à sèdam Dùhovnjeh.
V. Kojáſu djella òd Millosàrdja Telesná?
N. Jeſu ová.
1. Napitati Lacnjeh.
2. Napojti ſgednjeh.
3. Odjeſtit Goljeh.
4. Prìmiti Putnike.
5. Pohoditi Nemochnſke, i Tamnicjare.
6. Odkupiti, i oslobòditi Sufcgné.
7. Màrtve dò Gròba odpratiti, i ukopatti.
V. Dà Kojáſu djella òd Millosàrdja Dùhovná?
N. Jeſu ová ſedam.
1. Svjetovati Sumgnive,
2. Naucit Neumjetne.
3. Pokarati Greſcnike.
4. Utjeſciti Uzvigljene.
5. Proſtiti Uvrjedé.

6. Pòd-

Digitized by Google

6. Pòdnjéti uſtàrpgljenio Cégljad slòchjudnu.
7. Mollit Bogha sà ſgivé, i sà Màrtve.

V. Kojaje ràslikós medju djellima òd Millosàrdja Dùhovnjem, i Teleſnjem?

N. Jès ová; er djella òd Millosàrdja Telesná slùſce sà pòtrebe Teleſné, à Dùhovná sà pòtrebe òd Dùſce.

V. Dà Kojáſu Djella vèchma isvàrſnja, Teleſná, alli Dùhovna?

N. Bès sùmgne ijedne Dùhovnáſu isvàrſnjá; èr ová utiſćte dòbro, i Kòris òd Dúſce, Kojaje mnogo zjegnenja òd Tjela.

V. Dà ſćtòſe ſtjeccé djellujuchi ová djella òd Millosàrdja?

N. Dà nà dán Sùda opchjenóga primitchje Blagoſov òd Goſpodina Bògha, i nedospjetnu Slavù Rajsku onj, Koji bùdú djellovalli.

V. Dà onj, *Koj* neùsbudu nasljedovalli ová djella òd Millosàrdja, hòchjeli primiti Kojugod pedepſu òd Sùdza opchjenoga nà dán Sùda reccenoga?

N. Imatchje vjekovitó prokleſtvo òd Jeſuſſa Iſukàrſta Sùdza raſarcenoga, i bitchje oſſudjeni ù vjekovité, i ſgeſtokè mùkkè òd Pàkla s' Vragovima.

V. Jelli *Kojgod* ùſrok, *Kojmas* jſubavglja òd dàrſcanſtva sà nè cinit ová djella òd Millosàrdja?

N. Jeſu trí ùſroka. Pàrvije ondá Kàd Cegljade nejma podobnoſti sà iſpugnati ová djella.

V. Dàke jedan ſnan, i bogat bìtchje vèchma dárſcan cinit ová djella òd Millosàrdja, nèghli jedan ſiromaſcan, i nesnan, alliti neumjetan?

N. Iſtinitoje, dà onj, *Koj* vèch snáj, i mòſce, dàje vèchma i dàrſcan; i sàtoje odredjenje Bòſćje, dàſe Bogatzi ſahragnuju pò pùtu òd gnihova Millosàrdja, à Siromaſi pò pùtu òd gnihova uſtàrpgljenſtva.

V. Dà Kòije drùghi ùſrok?

N. Ondá, Kàd Cegljadè slùſci Goſpodina Bògha ù bitju òd Sgivota ràſmìſcgljva ſatvoreno ù ſvojoj Zellizi, alliti ù Pùſtigni, nitti imá Kòmu udjeliti, nì tkoga uvjegbati.

V. A' trèchi ùſrok Koije?

N. Ondá, Kàd Cegljade nenahodí tkò imá potrebu ſamjerivù; èr njeſmo dàrſcani uglédati, pomágati, ni tjeſciti; nèghli onnjeh, *Koj*ſe nèmoghu pomochi pò sèbbi; i onnjeh, *Koj* nejmaju drùsjeh, *Kojbjh* hotjelli, pomoch, i utjeſciti ù gnihovjem i teleſnjem, i dùhovnjem potrebám.

ISGHLED.

SPovjeda moj Frà Bernàrdin Bùſti òd jedné Mladize ſtvár ſamjerny, *Koja* bjùſci iſgubila Djevſtvo pò grjehu, i ubilla svòga Oza, i

Màter

Digitized by Google

Màter, i iſgubila ùffanje òd gné ſahragnenja, bjeſceſe dàla nà ſvoje bludnoſti, i ucinilla occittá greſcniza. Jedan dán pò ſrèchi cjù jedno Pripovjedanje, ù kòmu Pripovjedalaz pripovjedaſce neiſmjerno Bòſcje Millosàrdje prèma grèſcnikom. Bùduchiſe dovàrſcilla Predika pòghje k'gnèmu ſvà ù sùſama oghrèſnuta, i upitaga billi gnù doſeghnullo, i doteklo onó Millosàrdje, bjùſci oná tòliko tùſcna ſgena, i velika greſcniza; i odgovorioj Pripovjedalaz, dà bì; tàdmu ona recce; Cjuj dàke mollimte moje teſcke grjehe, èrſe ſgjudjm, i hòchju s'ovóm uffanzom òd ſvjeh zjelovitto, i skruſceno iſpovidjet; odgovorioj Pripovjedalaz, dàgha malahno poceka; onaga posluſcá, i ù onó vrjeme, alliti dòba ſtecce bollés, i bj tolikó velika ová gné bollés sà bìt uvrjedila jednoga Bògha. tòlikó dòbra, i tolikó milloſtjva, dà umrje ù onj cjàs bès Iſpovjeſti. Sctò ſacjuvſci onj Pripovjedalaz, oſcaloſtjviſe nà tàki nàcin, dà usé molliti ſvjeh onnjeh, koj ondi bjahu, dàbi s'gnime ſajedno ucinilli goruchje mollitve sà gné Dùſcu; Tàdſe cjù jedan glás s'Nèba, koj recce: *Nejma potrebe òd vàſcjeh Mollitava ona, koja sàd jùr uſgivà Goſpodina Bògha sà bjùſciſe hoglſella toliko iſvàrſno òd ſvjeh ſvoijeh grjehà, kojeje ucinilla ù vàs gnè ſgivot, i ona mòſce mollit sà vàs.* U'ovemuſe Iſghledu occittó vidj ò Mladoſti, kolikoje dòbro, i koriſno cjutti rjéc Bòſcju, kàdſe pripovjeda; i dàje tàkoghjer veoma occit bigljegh òd vjecnóga oſſudjenja necinit ſzjenne, niſſe velle hajat sà cjùt rjéc Bòſcju; èr kàkono rècce nàſc Spaſitegl Fariſeom pò Ivannu Svètomu nà poglavglju oſmomu. Onj, koije òd Bògha cjùje rjéc Bòſcju, i sàtoje vj necjujete, èr njeſte òd Bògha. *Qui ex Deo eſt, verba Dei audit, propterea vos non auditis, quia ex Deo non eſtis.* Ovoje ò Mladoſti jedna prèm ſtraſcna oſſuda, i doſtojna velika ràſmiſcgljanja; i ſató naſtoj nàſc glavnj Neprjategl Vragh Pakgljeni, dà Greſcnizi nedohode nà rjéc Bòſcju, i kàd òni sljede ù ovemu gnjhov opakj ſvjèt, occitije bigljegh òd gnihova oſſudjenja, i vjekovitoga iſgubgljenja.

VJEGBANJE LX.

U' Spoſnanju òd Slochjà, alliti Opacinà, i grjehà inòKupno.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. BJùſciſteme podpunno uvjegbali ù krepoſtima, i ù dòbrjem djellima, ſgjùdím tàkoghjer, dàme jòſc uvjegbate, ſctoje

Digitized by Google

grjéh sà mòchſe òd gnega vèchma unaprjeda cjuvati, i laſcgnega utechi?

N. Hòchju: Grjehje jedno cignenje, alliti propuſctenje povoglno prèma sàkonu Bòſcjemu ucigneno illi s'mislim, illi, s'rjecim, illi s'djellom, illi s'propuſctenjem.

V. Dà ſctòje slòchja, alliti opacina?

N. Jès jedna slá obicjaj sà grjeſciti prèma sàkonu Bòſcjemu.

V. A' ſctòſe ràſumje sà sàkon Bòſcij?

N. Nè sàmo onj, kògaje òn dó, kàkonoſu deſsét ſapovjedi gnegovjeh; nù jòſc i onó, ſctò pò naredbi Svètoga Oza Pàpe, i oſtaljeh Starjeſcinà Dùhovnjeh, i Svjetovnjeh dàvanam, kojſu ſvìkolizi namjeſnizi, i slùſcbenizi Bòſcij, i òd gnega imajú oblás.

V. Kojaje ràslikós medju grjehom ucignenjem, i propuſctenjem?

N. Grjehje ucigneni, cinſti ſtvár ſaprjecenu: A' Propuſctivje oſtaviti ſtvár ſapovidjenu, alliti naredjenu.

V. Mollimvàs, dàbiſtemi dàli kojgod Iſghléd sà moju vecchju ràſumnós?

N. Hòchju: Nà priliku; Pſovatti grjehje òd ucignenja, èrnamje ſaprjeceno òd sàkona Bòſcjega, dà nè pſujemo ikoga: Nè cjùtti Svètu. Miſſu ù dnèvi Svecjane grjehje òd Propùſctenja; èrnas sàkon podlaga, i ſaduſeuje sà ù dnèvi Svecjane cjùtti Svetu Miſſu.

V. Dà jelli veliko slò grjéh?

N. Jès pàcek najvecchje slò, kojéſe mòſce lſnachi, i vechmaje màrséch Goſpodinu Bòghu, nèghli jedna drùga ſtvár.

V. Dà kòlikoſe vàrſtá òd grjehá nahodí?

N. Jeſu trſ,

1. Grjéh Iſtocnj,
2. Grjéh Oproſtivi, alliti Venjali,
3. Grjéh Smàrtnſ.

V. Sctoje Grjéh Iſtocnj?

N. Jès onj grjéh, koj nje pò nàſcoj vògli; nù sàmó pò vògli òd drùsjeh, i imamoga jòſc òd nàſcega ſacéohja, i dohodinam vlàſctito pò porodjaju, i pò neposluhu nàſcega pàrvóga Oza Adama.

V. Dà koj plód poraghja ù nàmmi ovj grjéh Iſtocni?

N. Jedno neprjateglſtvo s' Goſpodinom Bòghom, i jedno raſtavgljenje s' milloſtim gnegovom, i s'slàvom Rajskóm.

V. Dà jelli kojgod ljék prèma ovemu grjéhu Iſtocnomu?

N. Jès priſvéta Mùkka, i Smàrt Jeſuſſa Iſukàrſta Goſpodina Bògha nàſcega, pò Krepoſti òd Koijeh s' Svètjem Kàrſctenjem peremoſe, i oſtajemo cìſti òd òvega grjéha.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà ſétòje grjéh Oproſtivi, alliti Venjali?

N. Jès onó, ſétò dònoſi Dùſci nàſcoj kojugod tegottu; Nù ovj neiſubavgljanas òd Bòſcije milloſti: kàkonóſu nà prliku, Làſci; Kòjé nedonosé ſétette nàſcemu Iskàrgnemu; misli praſne, rjéci iſpràſne, i drùghe ſtvári ovesjem slicne, alliti prilicne.

V. Dà Kojé slò cinj grjéh Oproſtivi, alliti Venjali?

N. Rashlaghjuje, i ſtùdéni Cjovjeka ù Bòſcioj gljùbavi, i prighibaga, i privodí nà grjéh ſmàrtni, i cinſga krivnikom, i doſtojna pedepſe vremenité, illi nà ovému, illi nà drùgomu Svjétu.

V. Dà ſétòje grjéh ſmàrtní?

N. Jès ſvè onó, ſétòſe cinj, govorj, ſgjùdj, alliti ſétòſe propuſétuje sà ucinit, alliti rjeti, à sàkon Bòſcij, i Zàrkovnj prjéti Priſtupiteglima pedepſu vjekovitú.

V. Sà kojſe uſròk govorj Smàrtní?

N. Er dònoſi ſmart vjekovitu Dùſci, Kojá pò ſmàrtnomu grjéhu oſtaje bès Bòſcija milloſti, bjùſci gnègova millós ſvèta ſgjvot òd Dùſcé.

V. Kòlikoje grjehá ſmàrtnjeh vèch Glavnjeh, alliti Poglavitjeh?

N. Jèſu ſedamnaes, kojſe ràslucjuju, alliti ràſdjegljuju ù trí vàrſte.

V. Kojſu grjéſi ſmàrtni, kojſu òd pàrvé vàrſté?

N. Jèſu onj, kojſe ſovú grjéſi ſmàrtni glavnj, alliti poglaviti; èrſu ovj Kàkono Vír, i Glava mnòsjeh drùsjeh grjehá, i ovesjeh jès sèdam.

V. Dà Kojsu tó?

N. 1. Oholás.
2. Làkomós.
3. Blùdnós.
4. Rasàrgba.
5. Proſcdàrlós, alliti ſaliſenja jeſtojska, i pitje.
6. Nènavidós.
7. Ljenós nà dòbra Djella Dùhovná.

V. Dà kojsu grjéſi ſmàrtni òd drùghé vàrſté?

N. Jèſu onj, kojſe ſovú grjéſi pròtiva Dùhu Svètomu, i ovesjeh jès ſcés.

V. Kojſu tó?

N. 1. Neuffanje ſpaſenja; tó jès neùffati ù Millosàrdje Bòſcije.
2. Uffati ſpaſitſe bès doſtojanſtva, alliti dòbrjeh Djelá.
3. Suprotjvitſe iſtini poſnanoj.
4. Nenavidós dòbra Iskàrgnega, Kojeje òd Bògha prìmjo.
5. Otvàrdnutje ù grjeſima.

Digitized by Google

6. Nepokájanje nàpokonje; tò jès òdluka umrjéti bès pokajanja.

V. Sactoſe ovj grjéſi ſovú protivni Dùhu Svètomu?

N. Erſe ovj ciné s'sàmóm himbenóm opacinóm.

V. Dà kojſu grjéſi ſmàrtni òd trèchje vàrſté?

N. Jèſu onj, kojſe ſovú grjéſi ſtràſcni, beſakogni, i iſvam rèda; i sàtó vàppé òſvettu prìd lizem Bòſcijem, i ovášu grjéha sàmo cettiri.

V. Dà Kojášu tó?

N. 1. Ubojſtvo povoglno, alliti hòtte ucigneno.
2. Grjéh pùtteni sùproch nàravi.
3. Potiſnutchje Ubosijeh.
4. Prihitjenje, i uſdàrſcanje platé Teſcaſcké.

V. Sàſctoſe govorí, dà ovj grjéſi vàppé oſvettu prìd lizem Bòſcijem?

N. Erboje tòlikó occita nepravednós ovijeh grjehá, dàſe gnihova opacina nèmoſce pòkriti, nì potajati nà ijedan nàcin.

ISGHLED.

SPovjedaju Pijſma Zàrkovná òd jedné glaſovité Blùdnize, Kojú ſgjùdéchi obratit jedan òd Kalughjerá òd Puſtigne zjechja slà, i Sctette, Kojú cignáſce ù mnòsjem Dùſcama. Pòghje ovj ù Grad, ú Kòmu ová ſtanováſce, i bjùſci pòſcó ù gné dòma; upitaje; imaſceli Kojegod mjeſto skrovito sà grjéſcit; Onamu odgovori, dà imáſce; pòghmo tàmo, reccejoj Kalughjer, i Kàkoga pòvede, i ukaſamu mjeſto; Upitaje, bjeſceli Kojé skrovitije? A' onamu odgovori, jès i drùgo; Tàd Kalughjer reccejoj, ukaſcimiga, èrga hòchju vidjet, i bjùſci ondi ugljeſó, upitaje ìs nòvize, dà imáſceli Kojegod skrovitije? Tàdmu ona odgovorj, akó hòchjeſc grjeſcit, i uklonitſe òd Gljudj sà nè bìt vidjen, ovóje veoma skròvito; Tòli bjeſcáſc sà nè bitti vidjen òd Goſpodina Bògha, òd gnegaſè nèmoſceſe skritti ù ijednomu mjeſtu; *èr On prìbjva ù svàkoj ſtràni, i djelu.* Tàdioj rècce onj Svètaz; rèzimi ſgèno, ako tj vjerujeſc, dàje Gospodin Bògh ù svàkomu mjeſtu, i dàte vidj, Kàd grjeſciſc; Kàko ìmáſc slobodu sà vrieghjatga? Ové sàme rjéci bijahu tòlikó jaké, i pùnne svjetloſti, Kojuim Goſpodin Bògh dàde sà ràſmiſcgljat velicjanſtvo Boſcanſtvèno, dà òd ondá sveghjerize gledaſceje, i Kòlak gné ſtàſce, à ona Kàkono onj, Kojſe probùdi òd jednoga dùboka, i velika snà, treſùchiſe svàkolika, pàdé nà Kògljena prìd nòghe onega Svètoga Otza, placuchi gné mahnitós, i sljepillo; grjéhe, i poghibje òd Pàkla; pitajuchi Millosàrdje ù Goſpodina Bógha, i obechivajuchi ucinit svè onó, ſctoioj Svètaz narédi, Koije nàuci, i ſtàvi nà pràvi pút òd ſpaſ-

ſenja

ſenja tòlikó dòbro; dà oſtavjuſci ová svè ſtvári, pòghje ù Puſtignu, ù Koioj ſgivje, i umrje Sveto. Velikaje ſtvár ò Mladichi sveghjeri. ze nòſit, i imat prìd occima priliku Bòſcju; èr òna cinj velika djella ù onesjem, Koij naſtoje nòſit prìd occima s' pravóm vjerrom; tòlikó pravednjem, Kòlikó greſcnikom; ſató pitajtemu s' pomnjom, dàvam udjeli ovù millos sà odit prìd vàmmi: er ù gnoj, i s' guóm gnegovo velicjanſtvo ucinitchjevam drùsjeh veoma velizjeh milloſti.

VJEGBANJE LXI.

KòliKoje vèliKo, tèſcKo, i ſctètno slò: Grjeh Smàrtni.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjeje najvechje, najteſce, i najſctetnje slò, òd Kògaſe imamo ſtraſciti, i vèchma cjùvati, nèghli òd ijednoga drùgoga slà Svjeta ovega?

N. Nije ijednoga drùgoga slà vèchjega, tèſcega, nì ſctetnjega òd Grjeha ſmàrtnoga; pàcek ovije sám právo, i iſtinito slò, Kojenamſe ighda mòſce dogodit.

V. Sàſctòje Grjeh ſmàrtni jedno slò tàkó, i tòliko veliko, teſcko, i ſctetno?

N. E'rboſe s' gnim vrjeghja Gospodin Bógh, Koije jedno dóbro nedoſpjetno; pacek iſtá dòbrota, i Koije doſtojan najvechje, pàcek své gljùbavi.

V. Kàkoſe, i nà Koj nàcin vrjeghja Goſpodin Bógh s' grjehom ſmàrtnjem?

N. Grjeſcéchi ſmàrtno, cinìmo ſtvàr, Kojunam Goſpodin Bógh s' ſasvóm svojóm Boſcanſtvenom vlaſtim ſabragnuje, dàje necinímo: Alliti propuſctujemo ſamohochize sà cinit ſtvàr, Kojù Goſpodin Bógh ſapovjedá, i hòchje, dàje cinímo.

V. Mollimvàs iſtomaciteſe s'Koijemgod Iſghledom, alliti Prilicnoſtim.

N. Hòchju: Goſpodin Bógh Kàkono vàſc Goſpodár, i ſakonitegl dàvavam jednu ſapovjed, dà nedjelujete ſtvàrij nèpoſctenijeh, i tàkoghjer ſapovjedavam, dà posvetite, alliti dà Svetkujete dnèvi Svècjane, i dà cjaſtíte vàſcjeh Starijeh.

V. Dà ósvem ſctónam ſapovjedá, jedalinam jósc i prilága kojugod pedepſu, alliti kojugod platu, alliti usdarje?

N. Akoga poslùſcate, obechjavavam jedno vjekuvjecnó Blaſcenſtvo

ù Ràju

Digitized by Google

ù Ràju Nebeskomu; tóli pristùpite gnegove Svète sapovjedi, prjetivam svoju vjekovitu ómrasu; i jósc ód vèchje Pàkó, i gnegove sgestoké, i nedospjetne mùkke.

V. Dà onj, koij grjesci, sctó cinj?

N. On necinéchi ijedne szjenne, nì ód sapovjedj, nì ód prjetnja; alli ód obechjanjá Bóscjeh; djelluje onú nècjás, kojúmu Gospodin Bógh saprjecjuje, dàje nè cinij i grjésci tèscko prèma cjàsti kojúmu Gospodin Bógh sapovjedá, dàmuje bùdé nósitti.

V. Sàdsam veoma dóbro uvjegban, kàko, i nà koj nàcin s' grjehom smàrtnijem vrjeghjase, i tlaccij Gospodin Bógh; dà jelli pàka velikó, i tesckó sló vrjeghjati Gospodina Bógha?

N. Ah kàdbihvam já mogó cinit dóchi ù sposnanje, tkoje onij Bógh, kóga vrjeghjate? kólikoje velik, kólikoje dóbar, i kólikoje gljùbgliv, ù istinu nebiste tàkó lùdó govorili.

V. Nà svàrhu tkoje tj Bógh, kojse vrjeghja s' grjehom?

N. Onje jedno velicjanstvo tàkó vèlikó, i dostojno najvèchje cjàsti, i pósctenja, dà svì Dùhovi Blàsceni prìd gnegóvijem velicjanstvom prìbjvaju ponisceni, i nìcize prostàrti.

V. Dà rezitenam kólikoje dóbar ovij Bógh?

N. Onje tàkó, i tóliko dóbar, i dostojan sà bitti gljùbgljen, dà Serafini s' sàsvjem Blàscenijem Dvoranima bès pristanka rastapgljajuse ù usgesgenju ód gljùbavi prèma jednoj tóliko velikoj dóbroti.

V. Dà tkoje pak onij, Koij grjescechi tàkó besobrasno protivise, i opiré jednomu Bóghu tàkó, i tólikò svemoguchju, i nèhochje, dàga poslusca; nù kóchje, dàse s' gnime nàtjece?

N. Svàki onij, Koij grjesci, nije drùgó, nèghli jedan Ubogh, i potisctèn Stvór, Koij bès gnèga nittì cinj nittí màgne mósce uciniti ìscta; i magnije ód ijedné naipotisctenije sgivinize, ód jedné Kàpglje vodé, ód jedné slàmize, alliti trúnka, Koij letj, i pàrsci pó Aéru.

V. I jedan Bógh tàkó, i tòlikó vèlik, i moghúch uvrjeghjenje òd jednoga svoga Stvòra tàkó, i tòlikó tùscna, i potisctena?

N. Tòlikoje; tàkáje, i tolikaje opacina, himbenós, i slòchja òd grjeha, i jedno ìsgàrghjenje, i jedna uvrjeda, jednoga Bògha tàkó, i tòlikó velika, i dòbra, Kojamuse cìnj òd jednoga gnegova tùscna, i potisctèna Stvòra.

V. O' svem uvrjeghje Bòscije, dà jelli jòsc i Kojgod drùghi ùsrok sà cinitnam dòbro sposnat slòchju, i opacinu òd grjeha?

N. Mòchjeteje jòsc vèchma làscnje sposnatti pò gnegovjem prìvelizjem sctettám, Kojé úsrokuje, i dònosj svjem onnijem, Kojga ciné.

V. Dà Kojésu tò sctetté?

N. Najprje, taj cjàs cinijm isgubiti Prjateglstvo Bòscije, i svlaci Dù-

scu

ſcu òd milloſti, Kojaje posvechivaſce, i cignáſce tàkó ljepu, i ugljudnu gnèmu.

V. Dà rolikolje velika ſctètta oſtat iſubàvgljen òd Milloſti, i Prjateglſtva Bòſcjegha?

N. Sà pòſnat ovú ſctèttu, dòſtaje sàmo rjeti, dà Dùſca ràdi grjeha ſmàrtnóga, taj cjàs ucìnſſe tàkó gàrda, ſtràſcna, i màrséchja gnegovjem occima, dàmuje vèchma màrséchja òd jednoga Psà màrtva, i ſmàrdèchja, alliti òd Kojému dràgho drùghe ſtvari najgrubſce vàrh ſemgljé.

V. Kojé cjudnovite, i prikoredne pròmjene ùſrokuje, i cìnij ighda grjéh smàrtni ù jednoj Dùſci? Dà ùſrokujelioj jòſc i Kojégod drùghe ſctetté?

N. Iſubàvgljaje jòſc i òd Ràja Nebeskoga sà Kògaje bìla ſtvórena, i odredjena Kakono Kchj, i Bàſctiniza Ieſuſſa Iſukàrſta, Kojgaje gnoj Kùpjo s' sàſvóm svojóm neprozjegnenom Kàrvim.

V. Dà tó sà Kólikoje vremena iſubàvglja?

N. U' vjeke, sà svégh; dà nàkon milliun godiſcta, i vjeká nechjèioj ighda vèchje bitti dopuſcteno ugljeſtit, ù onó blàſceno Kragljeſtvo.

V. Vajmeh mènni, ſctó goverſte? Dàke grjéh ſmàrtni iſubàvglja Dùſcu ód jednoga tòlikó, i tàkó vèlika dòbra, kòlikoje dòbro Raj Nèbeskí, i iſubàvgljaje ù vjeke vjeká? Dànu sà najmagne doſpjevàjuli òvdi ſctètte òd grjeha ſmartnoga.

N. Nè; nù pàcek oſtaje jòſc najvechja ſctètta òd ſvjeh innijeh; i jès ová, dà òſvem ſctò iſubàvglja Dùſcu òd Ràja Nebeskoga; jòſcje òd vèchje oſſughjuje, dàſe bùdé pàrliti, i ſgecchi ù ſgeſtòkomu, i nedoſpjètnomu oghgnu Pakgljenomu.

V. Dàke kàdbih já prìminuo oncjàs, nàkon kàkoſam ucinjo jedan sám grjéh ſmàrtni, bjobih oſſughjen sà gorjeti, i pàrſcitſe ù ònemu oghgnu pò ſvè vjéke vjéká?

N. Innacije nemoſceſe sùmgniti, bjùſcje iſtina iſtinitá vjerre Svète, i Kàdbi bìlo tàkó? Oghagnbiti slùſcjo sà pribjvàliſcte, sà lòſcnizu, sà jeſtojskú, sà pitje, sà odjechju, sà odiſanje; i probjobi, i proſtrjeljo tàkó sàrcjano unutàrgnjem nàcinom ſvèga tèbbe, dàbi jòſc bjo vàs òd oghgna, alliti oghagn.

V. Dà sà kòlikó vremena imobi gorjét sà jedan sám grjéh ſmàrtni ù Pàklu?

N. Tàkoghjer ſtvàrje Vjerre Svète, dàbjtſe gorjelli, i pàrſciliſe ſveghierize, i nàkon kàkoſte gorjelli milljune, i milljune gòdiſctá, nèchje bitti ugaſcen jedan sám òd vàſcjeh plama oghgnenjeh; èr gorjechjete ù vjéke, à pák ù vjéke, i nèchje ighda, ighda doſpjet vàſc oghagn, nì vàſce slòpatjenje.

V. Dà

V. Dà ako jedan grjéh ſmàrtni cinjſe ù jedan cjàs, ù jedno trenutje òd oka? Kàko dàke jedan Bògh tàkó, i tólikó dòbar, i pravedan mòchjenamſe cinit pàrſcit sà tòlikó vèlle dòba sà jedan sám grjéh ſmàrtni?

N. Ràdi tègha mòchjete dòchi ù ſpoſnanje, kòlikoje màrsèch Goſpodinu Bòghu grjéh ſmàrtní: pòkli onij iſtí Bógh, koij sàd imá sàrze òd Otza milloſtiva; tàdá bitchje tàkó glùh nà vàſce sùſſe, dà nè sàmo nèchjeſe ganuti nà Millosàrdje; nùchjeſe jòſc naslaghivat, i uſgivát, videchivàs sà ſvègh ſakovànjeh ù onnjem dùbinám òd Pàkla. *Propter hoc ait Dominus Deus exercituum fortis Iſrael: Heu conſolabor ſuper hoſtibus meis, & vindicabor de inimicis meis.* Iſai. 1. v. 24.

V. Ako jedan próſcigh, alliti ìskrà ód oghgna, kojá jùr doſpjeva ù jedno trenutje ód òka nemòſceſe podnjet, nì pritàrpjet, dà kàko dàke já mòchjuſe pàrlit, i gorjetti ù vjéké?

N. Tòje jedno pitanje, alliti iſiskjvanje s'kojjém imáſc rjéti sám sèbbi ondá, kàdſi napaſtovan sà ſagrjeſciti, Ovj grjéh imaſc rjétj sám sèbbi, kòga já sàd mislim, i hòchiu, dà ucinjm, mòchjemi dòchi, i doraditmi jedan oghagn vjekoviti: Jelli dàke ràsloſcito, dà já sà jedno malahno dòbro, alliti nàsladu vremenitú bùdém oſtati oſſudjen nà jedno tàkó, i tólikó vèliko, i tèſcko sló.

V. Imate dàke svàki ràslogh sà rjetnam, dàje grjéh smàrtni najvèchje, i najteſce sló ód svjeh innijeh sàlá; ako ósvem ſctóje uvrijeda Bóſcja, jóſcnas iſubavglja ód tólikjeh dóbara, i ciníaas dùſcníke ód jedné tàké, i tólikó tèſcké, i velike pedepſe?

N. Ovóbi dàke imó bitti jedíni plóod òd svjeh innijeh Vjegbanja ucignenjeh, i òd onnjeh, kojábiſe moghla unaprjeda uciniti; tò jès facéti ù nàſcemu sàrzu, i ù paméti jedan velik ſtràh, i ómraſu neìſreccenu nà svàkj grjéh ſmàrtnj; i óſtati dòbro uvjegbani, i prighnuti sà ſtanovito vjerovati, dà nije drùgoga iſtinitjega, nì vechjega slà ód grjeha ſmàrtnoga.

ISGHLED.

SPovjeda Petar klunjacenſe, dà ù Licinju mjeſtu Franàckomu nahodjaſceſe jedan Misnik veoma dát nà grjéh blùdni, i sàsve dà ón bjeſce só, i opák, alli imáſce veliko prjateglſtvo s'njekíma dóbrjem Redovnízima; Svjette, i karanja ód koijeh ón dóbrovogln slùſcaſce, allj nèſtavgljaſce ù djello. Póslamu Goſpodin Bógh napokonju nèmoch, ù kojoiga pohodj Prjur ód Bonevalle gnegov dràgh prjategl, i bjùſciſe s'gnime ràſgovorjo sà gnekolikó vrèmena, nemis-

Digitized by Google

nemisléchi ón nì ó Ispovjesti, nì tàkoghjer ò svojoj Dùsci, ù gnèko dòba ùsè vèoma vikat, govoréchi: Pómòch, pòmochi Occe Prjure, èr idú k'menni dvá strahovita Làva sà pròscdrjetme. Stàvise nà mollitvú Prjur, i proghje onó vidjenje, i stráh; alli povratjuscise nà prjàscgni ràsgovor s' Prjuróm saboravise òd svojé Dùsce, kàkono dàmuse tá stvár nèbjesce ighda dogodilla gùbéchi vrjeme, Kojému Bòscja millos bjèsce gljùbescglivo udjelila, nà kojú svárhu ktjèmu Gospodin Bógh dàtti i drùghu spòmenu; tó jès pòslamu jednu rjeku oghgnenu s'Nèba, Kojá ighjasce pút gnègha; tàd ùsé vechma vikati, dàbiga Prjur pòmogó, i dàbise mòlljo sà gnèga, i òn tàkó ucini, i pròghje oghagn sajedno s'stràhom; alli Nemochnik nè nastojasce ispovidjetse, sàsve dà bjesce mòlljo Prjura, dàse nèdjéli òd gnègha, dòklese nèvidj, kojúbi svàrhu imalli tá prireccénja; i sanjemje ostavsci velik djo òd nòchi bès ochjuchjenja, i pòtom tègha povratjuscise, ùsé s'glasima veoma tùscnjem govoriti, dà nà sùdu Bòsciemu bjesce osludjen bès ijednoga ljeka, i pòmochi, i dà bjesce ondi donesena jedna Prosuglja gorúchja vrechi sà ispàrscitga ù gnoj Vràgovi. Prjurga sillovasce, i nùkasce nà pòkorru s' millosardjem, i s'uffanzom Bòscjom. A' ònmu tàd odgovorj, dà vèchje nèbjesce vremena, nàcina, nì ljeka, i govoréchi ovó dàde jedan jakj ùsdàh, i ukàsa rùku usgesgenu, i probjenu koós òd jedné Kàpglje, kojá bjesce skocilla is oné gorúchje Prosuglje. Ová stvár pripáde svjeh, koij ondi bjehu; à tùscan Nemochnik pòcce govorit, dàga vèchje Vragovi Ktjahu vàrchi ù onú Prosuglju. Neviditeli, govorasce, kàko uscimnju svè cettiri strane òd Linzúla, nà kòmu lèscjm sà vàrehme unutra? Govorechi ovó, Isgubi rjéc, òbrati glavù nà drùghu stranu; i dàde tùscnu Dùscu svoju ù rùké vrascje, kojé cekahu. Ovij Isghléd ùcci ò Mlàdichi, dà nje tàkó làsna pravá pòkorra nà cjàs òd smàrti, kàkono vij mislite, i govorste; èr vèchkrat umirése onakó, kakoseje sgivjelo; i sàtó ostavj upisano nàsc Jerolim Svèti, kàko òd gnegha spovjéda Eusebio, dà òd stó tissuchja Dùscá, sgjvot òd koijeh bioje vàsda só, i opák. s'vellikijem trùdom jedvase jedna òd gnih sahragnuje.

Pet. Clunia. lib. mir. cap. 25.

Digitized by Google

VJEGBANJE LXII.

Vàrh sèdam Smàrtnjeh Grjehà Glavnjeh, alliti Poglavitjeh.

UÇENIK, i NAUCITEGL.

V. NAkon kàkofteme veoma ljépo, i podpunno uvjegbali, ſctòje Grjéh Smàrtni, i kòlikoje ovij veliko, tèſcko, i ſctetno slò; sàdbih hòtio, dàme jòſc sà najmagne uvjegbáte i ù kòjogod ſtvàri vèchma potrebnitoj sà ſnàtje òd ovó ſedam ſmàrtnjeh grjehá, i tàkó najprje mollimvàs rèzitemi, ſctòje Grjéh ſmàrtni òd Oholaſti?

N. Ovij jès jedna ſamoſvojta, alliti prikoredna gljùbav òd ſvojé iſté vellicinè, kòjá cinj, dà mij ù mjeſcte sà pòſnatti, dà ſvè ſtvàri, kojeſmo primilli, i imamoih, dàjh imamo òd sàmoga Goſpodina Bògha bès ikakva nàſcega doſtojanſtva; nù pò sàmoj gnegovoj neìſmjernoj dòbroti, i tàkó dàjh ſvjeh k'gnèmu upravimo, kakonoſmo dàrſcani; à mjſe varamo, poſnajuchjh, kàkono dàſunam òd nàs iſtjeh dàte; alliti ràdi kògagod nàſcega doſtojanſtva.

V. Dà rèzitemi, mollimvàs, jelli vèlik grjéh Oholás?

N. Dòſtaje rjéti, dà ovij grjéh òd Oholaſti Piſmo Svéto ſovè ùſrok, i pocetak ſvàkoga drùgoga grjéha. *Initium omnis peccati eſt ſuperbia*. Eccleſ. 10. v. 15. i dà mjé grjéha màrſechjega Goſpodinu Bòghu, nì gljùdima òd ovega òd Oholaſti. *Odibilis coram Deo eſt, & hominibus ſuperbia*. Eccleſ. 10. v. 7.

V. Dà kojſu tó grjeſi, kojſe uſrokuju, poraghjaju, i ishode òd Oholaſti?

N. Jèſu. mnosj, i ràslizi, kàkonóſu hvaſtanja, hvale, uſnoſitós, dika, nèsklad, nemijr, i neposluh; i oſtáli ovesjem slicmi.

V. Dà jelli kojgod ljek, i ſctòje potrebnito sà brànjtſe, i sà ſacjuvatſe òd ovega grjéha òd Oholaſti?

N. Jès potrebnito nàſtojati nà podniſcènſtvo, alliti nà umigljenſtvo, zjenéchi, i dàrſcéchi drùſieh sà boglijeh òd sèbbe, à sàma sèbbe sà magnega òd ſvàkoga, i cjaſtéchi ſvàkoga onakó, i onolikó, kolikoſe, i kakòſe priſtoj ſvacigovù bitju.

V. Kakòchjuſe já mòch cjùvat òd tòlikijeh, i tàkjeh, sàlá, i opaçiná, kojé poraghja, i ùſrokuje ovij grjéh òd Oholaſti?

N. Pòm-

Digitized by Google

N. Pomnjvo ràsmiscgljajuchi, dà jednóm sàmo, kàdsi smàrtno sagrjescjo, dà istinitó snàsc, dàsi isgubjo Boscije Prjateglstvo; dàsi dòstojó, i stekó sám sèbbi Pàko vjekoviti, i dà nèmoscesc ighda snatti, jellite Gospodin Bógh povratjo nà onó prjascnje bitje, i nà onó prjascnje Prjateglstvo, i prostiöti onú pedepsú, kojesi pravednjem nàcinom bjó dòstojan sà tvoj grjéh: Ah Kojaje ovó priveliká misó ò Grescnice sà podnisciti tvoju oholás, i sà cinitti sgivjeti s' stràhom.

V. Dà sctòje grjéh òd Lakomosti?

N. Jès jedna gljùbav prikoredna, i saviscnja sà stècchi, i imatti dòbra vremenita svjeta ovega; i òndase cinj ovij grjéh òd Lakomosti, kàd olliti s' sàrzem, olliti s' gljùbavim, olliti s' pòscudom nahodiscse sàvisce prìghnút, i sagàrgljen s' ràskoscjám bjeguchijem, i nestavnjem dòbará semaglskjeh.

V. Dà Làkomos, Koje grjehe ùsrokuje, i ploódj?

N. Mnòghe, i ràslike, Kakonosu Lupesctine, grabsce, privare ù prodavanju, i ù Kupovanju, nèmillós prèma Ubosjem, i mnòghe drùghé ovesjem priliene.

V. Dàke jòsc i ovj grjeh jès veoma tescak, i márséch Gospodinu Bòghu?

N. Apostó Pavo Svèti sòvé Lakomós s' vàrstóm òd kiposluscbe: *Avarus quod est Idolorum servitus*. Ephe. 5. v. 5. Er Lakomaz posvetchjuje, i prikàscuje sèbbe istoga, svoje poscude, svoje sàrze, i istú svoju Dùscu pjenèsima, i imagnu, kòliko dàsu gnegov Bógh.

V. Trjebaje dàke rjéti, dàje Làkomós jedan velik, i tescak grjéh? Klagnatse pjenesima, i gnìh slùscit, Kòlikó dàsu nàsc Bógh? Sctó imám dàke já unaprjéda ciniti sà móchse sacjùvat, ód ovegá tàkó tèscka, i vèlska grjéha?

N. Veomàchjescse làsno ód gnèga móch sacjùvat, ako pomnivo bùdésc ràsmiscgljat dàje Jesus Isukàrs nà vèllé, i vèllé mjestá svóga Svètoga Vanghjelja rèkó, dàse Bogatzi veoma trùdno sahragnuju: *Verumtamen vè vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram*. Lucæ 6. v. 24. Nesrechnj vij, Kojste bógati. Pó Mattij Svètomu velj: Dà prjechje gùmina Drjeva najvèchjega; alliti kàko drùsi Naucitegli, i Svèti Otzi tómacé; Prjechje Dèva najvechja, alliti Kamilla krós provàrtaj, alliti ùsci scichje ighlize próchi, nèghli Bogataz ijedan ù slavù Rajsku ugljestit. *Amen dico vobis, quia Dives difficile intrabit in regnum Cælorum. Et iterum dico vobis: Facilius est Camelum per foramen acus transire, quam Divitem intrare in re-*

gnum Cælorum. Matt. 19. v. 23. & 24. A' pó Marçu Svètomu velj: Ah Kolikochje trúdno ugljeſtit ù slavù Rajsku onij, kojsu bogatti. *Quàm difficile qui pecunias habent, in Regnum Dei introibunt*. Marc. 10. v. 23.

V. Dà ſctòje Blùdnós?

N. Jès jedna nagòsceglnos, alliti pohotjenſtvo prìkoredno nà svàku, alliti nà Kojumu dràgo, vàrſtu òd Neciſtóchje, Kòjá làſno mòsce oghnuſiti, i ozkvàrnuti ciſtochju, tòlikó òd Tjela, Kòliko òd Dùsce.

V. Dà Kojſu tè grjéſi, Kojſe poraghjaju, i plòdé òd Blùdnoſti?

N. Jeſu mnóſi, i mnòſi, i veoma tèſcki, i ràslizí, Kàkono nà prìliku ſasljepgljenje òd pàmeti, Nerasborſtvo, Sáviſcnje ſmijonſtvo nesvjeſnó, i nerasloſcitó; Rjeci nèpoſctene, Prigljubovſtvo, Blùdnós, i svàki drùghi grjéh òd neciſtochjé, i nepoſctenjá.

V. U' Kolikomiſte rèkli, já vidim, dàje Blùdnós vèoma velik, i teſcak grjéh?

N. Tòlikóje vèlik, i tèſcak, dà ghdje drùsj grjéſi, Kojſu pò gnjhovoj nàravi ſmàrtni, mòguſe vèchkrat promjènit ù Oproſtive, alliti Venjale grjéhe pò mallicini òd ſtvári; Kàkono nà prìliku; Lupeſctina, Sàſve dàje ù sèbbi grjéh ſmàrtní; ondà Kàdje ſtvár malahna, Kojáſe ukralla, mòſce bitti grjéh Oproſtivi, alliti Venjali: Alli ù neciſtochi ová mallicina òd ſtvàri nittiſe dàva, nittiſe ſgaghja, dàſe mòſce promjenit ù grjéh Oproſtivi, alliti Venjali, èr: *Omnis fornicator, aùt immundus non habet hæreditatem in regno Chriſti, & Dei*.

Ephe. 5. v. 5.

V. Dà pòklije Blùdnós Kàkoſtemi rèkli velik, i tèſcak grjéh; rèzitemi mollimvàs, dà Kàkochjuſe jà òd gnega mòch cjùvat?

N. Ako pòmnivo ràſmiſcgljaſc, dà tò tvoje Tjelo, Kómu hòch, dà pogodjſc s' onóm neciſtochjóm, dàchje dò bàrſo bit svekoliko ſmrád ù jednomu ſmàrdéchju gròbu, i jeſtojska gàdujeh Zàrvj; i dà oná nàslada òd jednoga trenutja vèoma làſno mòſceti doraditi, i ſtèchi jedno vjekuvjecjanſtvo òd priſceſtokjeh mukà od Pàkla.

V. Dà ſctòje grjéh òd Rasàrgbe?

N. Onadaſe grjeſci tèſcko s' ovóm vàrſtóm òd grjéha, Kàdſe tkò rasàrci, i ráſgljùti, i ùſme ſgjùdjeti osvetu nepravednu, alliti Kojùgod vèliku ſctèttu svomu Iskàrgnemu; èr raſargba mòſce Kàdgod bitti prje dòbra, neghli slà: Kàkono nà prìliku, Kàdſe rasàrcimo zjechja prigoruchje pòſcude òd slàve, alliti cjàſti Bòſcije, Kàkonoſe rasàrcj Mojses Prorok prćma Pùku, Kojſe

bès

bès pàmetno, èr nèrasloscito bjesce poklonio Junzu slàtnomu; i nàsc Jesus Isukàrs prèma tlacnizima Templa Svètoga.

V. Kàko ighda grjéh òd Rasargbe mòsce bitti jedno slò veliko, dàse stavgljá, ù broj, i medju grjehe smàrtne Glavné, alliti Poglavité?

N. E'rboše òd gnegga poràghjaju, i ishodé mnògá slà, Kàkonósu nà prìliku, Psovké prèma Bòghu, i prèma Svètjem gnegoviem; Proklétva prèma Iskàrgnemu, Ubojstva, Dohodjenja dó rùká, Opustenja ód Kùchjá, i Kùchne Cegljadj, i Ràspe, alliti dovàrscenja òd zjelovitjeh Gradòvá, i Kragljevstvá.

V. Dà sètò dàke já imám cinit sà mòch utech ovij grjéh òd Rasàrgbe, Koije ùsrok òd tàkjeh, i tòlikjeh ràslikjeh sètéta?

N. Najbogli nàcin bitchje isghledatse ù Ustàrpglenstvo, i Krotkós nàscega Jesussa Isukàrsta; Koj sàsve, dà ù vàs svoj sgivot pòdnese jedan prìvelik broj sramotà, rùga, i pogàrdá sà nàs, i svijeh pritàrpje, i pòdnese s'tòlikjem vèlikiem ustàrpgljenstvom, i mirnochjóm; dà sàsto mj nechjemo nà gnegov Isghléd dà prìtàrpsmo, i rasabrano pòdnesémo istá sà gnegga, i gnegovù gljùbav, i sà nàscú vjecnú Kòris? I Kojaje velika ràslikós medju neìsmjernjem uvrjedám Isukàrstovjem, i onnjem màlljem Koije mij Kàdgod pòdnosimo, i pravedno?

V. Dà sètóje grjeh òd Prosedàrlosti, alliti òd scalisenosti jesteoskè, i pìtja?

N. Iès jedna saviscnjá, i besredna pòscuda, i nàslada sà isjestit, i popitti, i tadaje grjéh smàrtni, Kàd jedan sà neraštavitse s'ovóm svojóm nàsladóm, spravanje sà pristupit sàpovjèd Bòsciju.

V. Já nèmogu vjerovati, dàje tàkó làsno uciniti ovij grjéh òd Prósedàrlosti?

N. Nù pàcek sà ù gnèmu sagrjescit sà najmagne Oprostivo, alliti Venjalo; jès tàkó làsnó, dà bès jedné velike pomnje jedvase mòscemo òd gnèga sacjuvati; èr imajuchi mij blagovati sàmo sà nadomjeriti potrebnosti òd nàsce slàbe nàravi, vèchkrat dopuscštujemose sànjeti òd nàslade, Kojú kùscamo ù blagovánju, sètóse nèmosce uciniti sà naimagne bès Kojegod neìsvàrsnosti màgne, i vèchje.

V. Dà kojse grjesi ùsrokuju, i poraghjaju ód Prósedàrlosti?

N. Jèsu mnosj, kàkono Pjanstvo, Pràsno vesseglje, Savìscgne govorenje, Grùbe misli, i Nèskladne póscude, &c.

V. Dà hóchjelimi sètó móch slùscit, i pómoch sà móchse ód ovijeh vàrstá ód grjehá tàkó làsnjeh sacjuvati, i ù gnih neupastit?

N. Bìtchjeti ód privelike kóristi, kàd usmesc rasmisegljati osstra usdàr-

Digitized by Google

dàrſcanja, kojaje dóbrovéglno, i veſello pódnjo, i pritàrpjo nàſc Jeſus Iſukárs sà tvoj Iſghléd, i gljùbav; i tàkó óſctre póſte tólikjeh Svètjeh gnegovjeh, koij ſtraſcechise sà neucinit ſcaó Jeſuſſu, i dá nèbi dopuſtili gnjhovù Tjélu kojúgod ſtvár ód vèchje, néghlje potrebnito, prìſtùpahu s' tólikjem arvagnem, i protivnoſtim sà uſéti, i isjeſtit kojugod jóſc najmagnu jeſteoskù.

V. Dà ſctóje grjéh ód Nenavidoſti?

N. Jès ſcaloſtivitſe, i màrsjeti dòbro nàſcega Iskàrgnega, à gnegovù slù veſſelitſe: Straſcechiſe, dànam nedighne, ſrèchju, alliti dànam nèſmajnká kojegod nàſce dòbro.

V. Svijem tijem necinímiſe, dà ovij grjéh òd Nenavidoſti imá biti jedan grjéh tàkó velik, teſcak, i ſctettan, kàkonósu oſtali grjéſi ſmàrtnj Glavnj, alliti Poglavitj?

N. Nù pàcek jès privelik, prìteſcak, i vèoma ſctettan; èr ghdje oſtáli ſmàrtnj grjéſi imaju kàdgod kojúgod gnihovù ſvàrhu: Lùpeſc poslje nàkon kàkoje ukró. Blùdnik nàkon kàkoje iſpunnio ſvòju pòſcudu, i vòglju. Oſvetnik pòslje nàkon kàkoje iſvàrſcjo ſvòju òſvetu dovàrſciliſu i gnihov grjéh: Alli Nenavidós sljédi dògod nàſc Iskàrgni nàhodiſe ù kòmugod dòbru.

V. Dà koij dàke ljek mògobi bitti podoban sà oprjetſe ovemu tèſckomu grjéhu òd Nenavidoſti?

N. Imaſcſe oruſcat Bratinskom, i Kàrſtjanskóm gljùbavim, pòmnivo ràſmiſcgljajuchi ù tvoioj paméti, dàſmo ſvì mij Uda jednoga iſtoga Tjela pòd iſtóm glàvóm, i dàſmo ſvì Bratja nàſcega Jeſuſſa Iſukàrſta, i sàtó ſamjenito imamo prìſretti jedan drùgomu, i dàrſcati sà nàſce slò; slò nàſcjeh Iskàrgnjeh, i imatti sà dràgho gnihovù ſrèchju, alliti cèſtitós; èrje najvechi bigljegh òd gljùbavi Bratinské, i Kàrſtjanske prèma nàſcemu Iskàrgnemu, veſelitſe ſvàkomu gnegovú dòbru, à ſcaloſtivitſe ſvàkomu gnegovú slù.

V. Dà nà ſvàrhu ſctóje grjeh òd Ljènoſti?

N. Jès jedna slòvoglnos, i jedna dòſada òd Dùſce sà dòbro djellovati oné ſtvári, kojé oſſobito gledaju, i utiſcte gné dòbro dùhovnó, i zjechja ové mùcnoſti, kojú ìmá sà dòbro djellovati, bjeſcj, màrsj, i pogàrghjuje Krèpoſti sà ù gnima nenasljedovati, i sà Bòſcije Sàpovjedi nèobslùſciti.

V. Sàſctoje grjéh nèciniti dòbro? A nijelli dòſta nèciniti slò sà mòchſe ſahraniti?

N. Ovoje jedna velika prjvara mnòſieh, bjùſcije pòtrebno ſmàtti, dà sà ſahranitſe hochjéſe dvje ſtvári; tò jès, nèciniti slò, à cìniti dòbro, Kàkono velj Dùh Svéti ù Pjeſni 33. v. 19.

Decli-

Declina à malo, & fac bonum; tò jès, bjesci slà, i uklagnajse òd gnegga, à cìni dòbro, dòkſi nà vrjeme, i sàtò Jesus Isukárs govorinàm pò Mattij Svètomu, dà ſvàkj Dùb, koj nè dàva dòbra ploda bìtchje posjecen, i metnút nà oghagn: *Omnis ergo Arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* Matt. 3. v. 10.

V. Dà ſctòchjenam mòch pòmoch sà utechi ovij grjéh òd Ljènoſti, i nà dòbra djella Dùhovná pokrenutnàs?

N. Bitvamchje òd priveliké Kòriſtí, pomnivo ràſmiſcgljaci ù vàſcoj paméti, dàje vrjeme vèoma Kràtko: *Tempus breve eſt.* 1. ad Cor. v. 29. I sàtó sàdje pòtrebnito cinit dòbra djella, dòkſmo nà vrjeme: *Dùm tempus habemus, operemur bonum.* Ad Galat. 6. v. 10. èrchje pàka dòchi nóch, Kàko govori Isukàrs, ù Kòjú vèchje nechjemo mòch djellovati: *Venit nox, quando nemo poteſt operari.* Jo. 9. v. 4.

ISGHLED.

VEomaſe occito vidj, Kòlikoje ſctetna gljùbav nenaredna òd Bogaſtva, pòkli kàko rècce Pàvo Svèti, onij, koij ſgjùdé obogatit, upadaju ù Sàncizu Vraſcjú; Kojú ſtvár potvàrdj opaki Juda Iskariot s' ſvojóm prituſcnóm, i ſramotnóm ſmàrtim, i ſvàkiſe dán vidé pedepſanja Bòſcje pravedno rasàrcene Pravde, i vèchkrat sà màllo napreduje, i ù slòſe obrachja tùghje imagne; à onó ſctòje jòſc gòré, i ſcaloſnie Dùſca sàgn gùbiſſe pò svè vjeke, Kàkochjete cjutti ù ovemu Isghledu, Kòga ſpovjedá Otàz Frà Kriſtofan Moréno, dàſe dogodi ù Luzzi Gràdu òd Italle godiſcta tiſſuchju pezat i pesét i ſedam; tò jes, dà jedan dán blagujuchi svì Redovnízi ù Manaſtjéru mòga Chjacka Franceska Svètoga; ſakuzá gnèkó nà Vratiem òd Manaſtjera, i isjde Vratár sà vidjeti tkò bjeſce, i nàghje jednogá obucena ù iſtoj odjechi, Kojmu rècce, dàbi doglàsjo Otzu Guàrdianu, dàmu nòſaſce jednu veliku pòruku òd jednoga prìvelika Goſpodára; ſctò cjùjuchi Guàrdian, nàredi Vratáru, dàmu otvorj, i dàga uvedé, i bjùſci dòſcó pò ſrèd Goſtivnizé, alliti Refetoria, rèccé, ſtojéchi nà nògám, ové rjécci. *Occe Guàrdiane, i svì Redovnízi imate ſnàtti, dàſam jà, Vragh Pakgljeni napaſnijk òd Dùſcà, i Progonitegl ſvieh onnjeh, Koij Bògha vjerno slùſcé; alliſam pòslan ovdi òd Velicjanſtva Boſcjaga, nè sè naudit ijednomu òd vàs; nù sà ſtát medju vàmmi ſovóm hàglinom obucen svè vrjeme, Kojè Goſpodin Bògh Ktjèt bùdè: Jàchju prò ſit svè lemoſine ù ovemu Gràdu, èrmi tàkó Goſpodin Bògh ſapovjéda; à*

vij

Digitized by Google

vij imate mùcjati neodkriùsti ovo' ikomu, dàvàs on nèusbùdè tèscko pedepsati. Cjùdéchise Rédovnízi, prighnuscese Bòscjem naredbam, i vògli; à Hùdoba Pàkgljena stànova s' gnima dvá godiscta, i svàki dán hòdjasce pròsit lemosinu navlasctito dòma ù jednoga Tàrgovza veoma bogatta, alli làkoma, ù Kòga bjùsci pijtó mnògo pùtá, i nedavscimuje ighda, govorascemu: Cini pòkoru, vràti tùghje, i bòlise, i *Kaj* òd tvoijeh grjehá; èr nèsnasc Kàdchjasc umrjéti: i akoga nèbi bilo dòma, govòrasce gnegovjem Slùgama, dàbimu rèkli, dàje dòhodjo. Proscavsci dvà godiscta, rècce Vràgh Gvàrdianu prìd svijem Fratrima: Jásam jùr dovàrscio onó, sctòsam bjó dàrscan; bjosam pòslan òd Gospodina Bógha sà pripovjédat, i nùkat tègha, i tègha Tàrgovza (imenujuchiga), dà vràti tùghje, i dà ucinj pòkoru sà svoje grjéhe, dàrscoje s' gnime Gospodin Bógh nèisbrojne, i neisreccene nàcine sà obratitga, cèkogaje vèlegodiscta, i nighdase nije ktjo obratit, jùrje svàrscena gnègova slòba prid Gospodinom Bòghom, nemòguse vèchje ùsdàrscat; à vij nàstoite obslusciti oná, *Kojáste* obechjalli, dàse nèvidite ù istomu slù, i s'ovesjem rjecima isustenjem vèchjese nevidje. Pòghje ù onj cjàs Gvàrdian s'gnekoliko Redovníká ù onega Tàrgovza dòma, i nàghje tòliku velikú trèsku, i bùku ù gnegovoj Kùchi, dà nì on, nì mnòsj drùsj, Koj bjèhu dòscli sà vidjet onó, sctòse bjesce dogodillo, mogosce ugljestit sà dvje ùre; nà svàrhu ugljesosce, i nenaghjosce, nì Tjela, nì Dùscé onega Tàrgovza; èrga jùr Vragovi bjahu ponjeli ù Pàkó. Etto cjùste, ò Mlàdichi, *Kàko* svàrscuje nenaredna gljùbav òd Imagna, i Bogastva svjeta ovega, Kojá sasljepgljuju pamét, à vòglju otvàrdgnuju, dóklése dotocj dàn strahoviti òd osvetne, i právednè Pràvde Bòscje. Krunik. S. Franceska part. 4. lib. 6.

VJEGBANJE LXIII.

U' pèt Ochjùchjenstva Telesnjeh.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOlikoje Ochjùchjenstva, alliti Chjuchjenja Telesnjeh?
N. Jèsu pét.
V. Dà *Kòjásu* tó pét?
N. Jèsu ová.
1. Vidjenje.
2. Cjùvenje.

3. Oku-

3. Okuſcenje.
4. Obognanje.
5. Tizanje.

V. Dà Kàkóſe imamo slùſcit s'ovó pét Ochjùchjenſtvà, alliti Chjùchjenja Telesnjeh, dànam bùdú Korisna, à nè ſctetna Dùſci?

N. Ová nàſca Ochjùchjenſtva Teleſná imaju bitti veoma pomnjvo cjùvana òd svàké Dùſcé Kàrſtjanské, à oſſobitjem nàcinom òd svijeh Redovníká, i Redovnizá, móguchi làsnó ové Dùſce pogaghjajuchjm, ſtèchj Kojegod gnìhovo ſctetno oghnuſcenje, alliti ozkvàrgnenje, jòſc sàsve dàbi ové bile nàdarene i s'jednjem ſgivotom veoma cjaſnjem, i pòſctenjem; pàcek mòghu rjéti jòſc i Svètjem: èr dogodſmo nà ovemu svjétu, pòdloſcniſmo sà upaſtit ù svàkù vàrſtu ód opaciná, i grjehá. Dàke imamoſe ſveghjerize s'gnima slùſcit ràsloſcito; tó jès, onakó, kàkonam ſapovjedá, i hòchje sàkon Bóſcij, uſteſcuchijh, bjùſci ovà onij Prózori, alliti Funjeſtre, kròs koije uvlaciſe, i ùlaſi grjèh nemilli, i opákj ù Dùſcu nàſcu, à pák pò gnèmu hùda, i nemilla ſmàrt òd Dùſcé.

ISGHLED.

SPovjedá Enriko vèliki, dà jedan Redovnjk bj poneſen ù Dùhu nàd Vràta ód Pàkla, ì dà tú vidje ugljeſtit velikú mnóſe Vrágová Pakgljenjeh sà oſſudjenje ód jednoga Mladichja, Kóga Kàd dovedoſce K'svomu Poglavizi, onga cinj poſtaviti ù jedan ſtó oghgnjen, i nagn obùchi jednu haglinu tàko uſceſcenu, Kojú cignaſceſe dà svà vóda ód Móra nemogaſce ugaſit, i svè ovó sà vèchju múkku ód gnegova lotrojſtva, i nóvjeh iſneſsènja, i nàciná ód nàpravá. Sapovidje, dàmuſe donesú nàpit, i dadoſcemu jedan sùd pùn ſamjesè, i bronze ràſtopgljenè, ſmàrdéchje, dàmu onj cjàs próghje pó svèmu Tjelu, Kàkono plám sà vèchje pedepſanje od gnègovjeh jeſteoská, i pitja. Priſtùpiſce K'gnemu dvá Vràga s'dvje Trùbglje ód oghgna, Kojé ſtavjuſcimu nà Uſci, ſasviriſce tàkó jakó, dàmu cìniſce skócit oghagn Krós svà ochjuchjenſtva. Najposlje poneſoſcega ù jednu Péch gorúchju pùnnu ſmijá, i drùsjeh ràslizjeh ſgiviná, Kojé ù onj cjàs, Kàko bij vàrſcen ondi onij tuſcnik, skociſce nà gnèga, i poceſcega griſtit, dàrpit, i ràskidivat s'noktima, i s'ſubima; mùcechiga sà pedepſu ód teghnutja blùdnjeh, i grùbjeh s'boleſtima i s'mùkkami Pakgljeniem. Ová vidje, i occittova onij Redovnjk: Ah kàdbi ovú ſtvár raſmiſcgljali onij, koij gljùbé nàsladjenja teleſná, nèbiſe tàkó, nì tòlikó ràſpuſctjvali, nì ù sèbbe iſtjeh nes-

vieſno ùſdalli ; alli nèchjé , dà ràſmiſcgljaju ové iſtine , dokleim Mùkke Pakgljene nè otvoré occi , kojeimje sàd grjéh sàtvorjo , ſtàvſci ù Pàklu jòſc i nà ovemu ſvjetu. Od ovegá Iſghléda nàucite vj , ò Mladichi ſabragnivat , i nedavat vàſcjem ochjùchjenſtvima , naslaghjenja nepriſtojna ù ovemu vàſcemu vremenitomu ſgjvòtu , nèka pàka ù dùhovnómu bùdete uſgivati vjecná dòbra , kojáſuvam pripravgljena nà Nèbu , ù vjecnoj Slàvi Ràjskoj.

VJEGBANJE LXIV.

U' cèttiri NàpoKonja òd CjòvjeKa.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. JA' sà laſcnje uklonitſe , i ùtechi grjéh opakj , hòtiobih , dàmi napomenete , i dàte kojgod opchjeni ſvjèt , i Nàuk , i dàme uvjegbaté ?

N. Jachjuti rjéti onó , ſctonàs ſvjeh innokupno ſvjetuje , i ucij Dùh Svèti ù Pjſmu Svètomu , dà sà neſagrjeſcit ighda , potrebnoje ceſtje krat ſpomignatſe òd cèttiri Stvári Napokonje òd Cjòvjeka : *In omnibus operibus tuis memorare noviſſima tua , & in æternum non peccabis.* Eccleſ. 7. v. 40.

V. Dà kojéſu tó cèttiri ſtvári Napokonje òd Cjovjeka?

N. Jèſu ové.

1. Smàrt.
2. Sùd.
3. Pàkó , alliti Vjekovité mùkke òd Pàkla.
4. Raj Nebeskj.

V. Sà kojſe ùſrok ové cèttiri ſtvàri ſovú Napokonje , alliti Najposljednje òd Cjòvjeka?

N. Erje Smàrt ſvàrha òd ſgjvota . Sùdje najposljedni òd ſvjeh Sùda , Kojſe imaju uciniti . Pàkóje najposljednje slò , kojé imachje podnoſiti ſvì neſrechni Greſcnizi . A' Raj Nebeskj najvechjeje , i najposljednje dòbro , kojé imachje uſcivati ſvì Svèti ù Kragljeſtvú Nebéskomu.

Pàrvóje

Digitized by Google

Pàrvòje NàpoKonje òd CjòvjeKa Smàrt.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjeje pàrvó Napokonje òd Cjòvjeka?
N. Jès Smàrt.
V. A' Sctò hòchje rjéti Smàrt?
N. Hòchje rjéti jedno, ràslucenje Dùsce òd Tjela, i jedno opchjeno isubaugljenje òd Rodbiné, alliti Ròdstva, Prjateglјá, Bògastva, Cjàsti; Pocjastjenja, i òd Ròdnoga Mjesta, i Vràtá òd Vjekuvjecanstva s' istinostim sà ighda vèchje nepovratitse nà ovij umàrli sgivot.
V. Rèzitemi, Smàrt jelli svàkomu istinita, i nahodilise tkojegod Cegljáde, kojé ovoj hje podlosceno?
N. Smàrt svakomuje opchjena, i prjistinita, nittije Cegljadetta, Kojebje mòghlo ùtechi; bjùsci nàredba, alliti odredjenje Bòscje, dà svàk imá umrjéti, i odjelitse s' òvega svjéta nà drùghi.
V. Dà Smàrt prikascujelise, i dogaghjàlise svijem Umàrchjem dòbra, alli slà; grùba, alli ljepa?
N. Dòbrjem prikascujese frèchna, vessella, i radosna: A' Sljem, i Opazjem Grescnskom, mùcna, trùdna, i veoma strahovita.
V. Rèzitemi, Smàrt, sà koj ùstrok slikujese, alliti pengá s' kòsom ù rùzi?
N. Sà ukasatnam, dà Kàko Cjòvjek s' onnjem Krivjem gvosdjem ù Poglima, Livadám, i Gnivám Kosij, i scgné svàkú vàrstu òd Tràvá; dà tàkó i Smàrt nà svjétu ubijá svijeh, tòlikó Mladjeh, Kòlikó Stàrjeh; tòlikó Bogatjeh, Kòlikó Ubosjeh; tòlikó Naucnjeh, Kòlikó Nenaucnjeh, Redovnike, i Svjetovnske.
V. Htjobih snàtti ghdjeje bòglje, i Korisnje umrjeti, nà semgli, alli ù Vòdi, nà Vojszi, alli ù svoioj Kùchi; ù Zàrkvi, alli ù drùgomu mjestu?
N. Màllo slùsci, i trjébuje Mjesto, bjùsci ù tèmu imamose ugodit s' vògljóm Bòscjom; nùje onó sctònam najvèchje trjebuje, i ìmamo sàsvóm pòmnjom nàstojati, i proffiti ù Gospodina Bògha, dà priminemo ù gnegovoj Svètoj Millostj.
V. Mòscelli Cjòvjek sàm pò sèbbi istinito ugonenut, i doseghnut s' pametim, Mjesto, nàcin, i dòba svojé Smàrti?
N. Tóje jedna potajnos, kojaje sàmomu Gospodinu Bòghu occita, i gnekjem dòbrjem Dùscama, Koijem òn smilujese objaviti; mij imamo vjerovati, i snàtti, dà svàkj hìp, alliti cjàs, mó-

Digitized by Google

ſcenam bitti najposljedni, i sàtóje pótrebno, dà ſveghjerize ſtojmo ſpravni, nèſnajuchi cjàſſa, nì ùrre ód ſvàrhe nàſcega ſgivota.

V. Sctóje potrebnito sà móch ſtèchi jednu dóbru, i Svètu Smàrt?

N. Cetiriſu ſtvàri potrebnite, tó jès, Vjerra, Uffanje, Gljùbav Bóſcja, i Bratinskà, i dóbra Djella.

V. Sà móch imàt ové cettiri ſtvàri nà cjàs ód Smàrti, ſctóſe ìma cinit, i Kàkó?

N. Potrebnitoje ù ſgivot nàucítſe, i obiknutſe ù dòbrjem djellima Kàrſtjanskjem, vèchkrat nasljedujuchjh, i cinéchí ové cettiri Krèpoſti; èr tkò dòbro ſgive. dòbro pàka i umiré.

V. Rèzitemi, Smàrt Kàkoje dòſcla nà ſvijet?

N. Goſpodin Bógh sà pedepſu òd grjehá poslojeje nà ovij ſvijet; èr dà nije bilo grjeha, nèbi bilo nì gnegove pedepſe, kojaje ſmàrt.

V. Dà Smàrt nà òvemu Svjetu òd Kòlikoje vàrſtá?

N. Jès òd trì vàrſte, tó jès, Smàrt naravna, vremenitá, i vjekovitá, alliti Dùhovna.

V. Mòllimvas, iſtomacitemi jednu pò jednu òd ové trí Smàrti?

N. Hòchju. Pàrváje Naravna; ràslucenje Dùſcé s'Tjelom, i ováje obchjena ſvàkomu onemú, koije nà ſvijèt ovj iſaſcjó. Drùgaje Vremenita, tó jès oná, kojá odalecſva Cjòvjeka òd poſcudá, i iſpraſnoſtj; i ovaje vlàſctita ſvjeh Redovnikà, Redovnizá, i òſtaljeh dòbrjeh Kàrſtjana. A' trechjaje oná Vjekovitá, Kojá ràſdjegljuje millós Bòſcju s'Dùſcóm, i ovaje vlàſctita ſvjeh greſcnikà, koij umirú s'grjehom s'màrtnjem ù Dùſci.

V. Dà pò Smàrti ſctòchje bitti òd Tjela?

N. Tàdchje oſtat gàrdó, ſtrahovitó, i ſmàrdéchje, jeſteoska zàrvij, vàrſceno pòd ſemglju medju kòſti òd Telesá màrtvjeh ſaghgnivenjeh, dòſclo pòd oblás òd drùsjeh, i poplèſano òd ſvàkoga.

V. Dà ſctò slamegnuje oná svjechja uſgeſgena, Kojáſe dàva ù rùké Isdahnutjem, alliti Umiruchjem?

N. Prikaſcuje, dà onj Primignuje ù Svètoj Vjerri katolicjanskoj.

V. Dà onj, Koj pomnjvo ràſmiſcgljaju Smàrt; ſtjecjuli Kojugod Korìst?

N. Pomnjvo raſmiſcgljanje òd Smàrti, òdgoni òd sàrza gljùdskóga svàkú vàrſtu òd grjeha, i cinſmu nà dalekó òd gnega ſtanovati, i tàkoghjer cinſmu tlaciti, i pogàrghjvati svè svjetovné iſpraſnoſti, i nùká Cjovjeka greſcnika, dà iſnaghje svoga Bògha Milloſtivóga.

V. Dà Kàdbi jedan Grèſcnik prodigljó dò cjàſſa òd svojé ſmàrti obrachjenje, alliti pokajanje, billi tó gnegovo pokajanje bìlo dòbro, i primjeno òd Goſpodina Bòghà?

N. Svè-

Digitized by Google

N. Svéti Otzi, i Zàrkovnj Naucitegli nitti hvàle, nitti màgne dàrſcé sà dòbro onó pokajanje, Koſeje prodigljeno dò cjàſſa òd Smàrti; nù pàcek innokupno chjùté, i govoré, dàje vèchma uſilovano, nèghli povoglno.

V. Dà pò Smàrti hòchjéliſe véch mòch plàkat grjeſi proſcaſtj, Kojeſmo ucinili ù sglvot sà òd gnìh mòch ſtècchi ſgjughjeno Pròſctenje?

N. Nèchje tàdá vèchje bitti vremena òd Pòkore, nì òd Pròſctenja, nèghli ù onemu bitju, ù Kòmuſe ùmré, i odjeli s'ovega svjeta, ù temuchjemo bitti i sùghjeni.

V. Dà pòslje nàkon Kàko Dùſca bùdé raslucena s'svoijem Tjélom, ſctòchje tàdá òd gné bitti?

N. Tàdáchje bitti privedena, i prikàſana prìd Priſtoglje Bògha Sùdza sà bìt sùghjena.

ISGHLED.

SCtjeſe ù ſgivotima Stàrjeh Svètjeh Puſtignaka òd Svètoga Agatóna Opata, dà nahodechiſe ovj nà napokognemu cjàſsu svòga ſgìvota dà sà trí dni prìbjva isvàn sèbbe vàs ſacjudjen, i s'occima upàrtjom; nàkon trí dni upitaſcega Kalughjeri, govoréchimu: Ghdjeſi ò Occe? Odgovorjm Svèti Stàraz, *prìd ſtrahovitjem Sùdom Bòſcijem*; opetga priupitaſce, i rekóſcemu jedaliteje pò srècchi ſtráh? Tàdijm òn odgovorí; *Jaſam trùdio svè vrjeme mòga ſgìvota, Kòlikoſam vèchje mogò, i obsluſcjoſam ſapovjedi Bòſcje, i jòſc nèſnàm jeſulli mòja djella ugodna Goſpodinu Bòghu; èrboſu jedni sùdi Bòſcij, à drùgbi Glùdski.* Dà akoſeje ovj Svèti Redovnjk tòlikó bojo, dà ſctòchje bìtti òd nàs oſtaljeh? I ſctòchjèmo ciniti? Jelli ſtráh onèga, Koj mre? szjènim Sinko, dàſi uvjegban ſadovoglno òd onega, ſctòje jùr upiſano. Rezitemi mollimvàs, tkònaſchje obranit ù onj cjàs òd tòlikó tùghá, i nevogljá? Tkòchje bit nàſc Pàraz prìd onnijem pravednjem Sùdzem? Nà svàrſi òd Cjòvjeka, Bogogljùbſtvo òd gnegovjeh djelá, govorj Zàrkovnják: Kàkó dà reccé, tadàchjeſe vidjeti slò; tadàchjemo vidjeti grjehe, Kojé bùdemo ucinilli; à tòli jeda szjenimo, danàs tàdá nèchje bitti ſtráh? Vidjechjemo tàdá Pàkó otvoren, Koj ſtoj sà proſcdrjetnàs, i jedaliſe nèchjemo ſtraſciti? Nije drùgoga ljeka nègoli oſtaviti slò, à sljediti dóbro; èrbochje tàdá nàſca djella bìt oná, Kojanaſchje ſadruſciti; Dàke ò Mládichi dòkle imamo vrjeme, djellujmo dòbro, i Goſpodin Bógh nàſc nèchjenas oſtavit ù onj napokogni cjàs; èr ſatvorjuſci Pàkó, otvoritnamchje Raj Nebeskj.

Tàkoghjer moj Bernardín Svèti òd Sjene ù jednomu svomu govorenju oſtaví upjſano; dà bij jedan velik Goſpodar, Koj nà cjàs òd

gnego-

Digitized by Google

gnegove ſmàrti reccé: *Jaob mrenni, jà imàm tolikè Grædove, tolikè Tvàrghje; alliti Kàſtjele, i Pòlace, i nèſnam ghdjechju bit primjen nà Siàn.* Cirillo Svéti pjſce Aguſtinu Svètomu òd jednoga; Kòga bjeſce nàſc Jerolim Svèti uskàrſnuo, Koj govoráſce ù onj cjàs, Kàdſe hotìaſce Dùſca gnegova djeliti òd Tjela, *dà imàſce okolo sèbbe tòlikò mnòſtvo Hùdobà Pakgljenjeh dàſe nemogabu pribrojiti, i tòlikò bjahu ſtrahovitè, dàſe nà Svjetu nemoſce iſmisliti ſtrahovitia ſtvàr, nègbli vidjeti onè Hùdobe ù onj cjàs, i prjebi tùſcan Cjòvjek òdabrò ugljeſtit ù jednu prigoruchju Pèècb, i tù ſtàti, i boraviti, nègbli vidjet jednoga sàmoga Vràgha Pakgljenòga ù jèdna sàmò trènutje òd okka.*

Drùgò NapoKonje òd CjòvieKa.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjeje drùgó Napokonje òd Cjovjeka?

N. Jès Sùd Ulàſctiti, i Opchjeni.

V. Dà jesmolli dàrſcani vjerovati, dà imà bitti ovj Sùd vlaſctiti, i Opchjeni?

N. I Pijſmo Svèto, i Svèti Otzi, i Zàrkovnj Nauoitegli ucénas, i ſckgljanje nàſce Svète Vjerré, dà svàkj Cjovjek pò svomu prìminutju imá bitti Sùdjen òd Goſpodina Bògha.

V. Dà ſctòſe cinj ù ovemú Sùdu Ulàſctitómu?

N. Jeſus Iſukàrs dàva oſſudu Svàkoj Dùſci, davajuchioj nà ſnàgne uſdárje, alliti pedepſu, Kojú imá prímiti onakú, Kàkva bùdú gné vlàſctita doſtojanſtva, i Krivine, alliti ſagrjeſcenja.

V. Dà ù Kojeſe dòba, alliti cjàs cinj ovj Sùd Vlaſctiti?

N. U'onj cjàs cjem Dùſca ishodj ìs Tjela, i tú tàkó ù taj cjàs Dùſca cjùje svoju odredjenu oſſudu.

V. Dà tkò cinj ovj Sùd?

N. Jeſus Iſukárs, Koj sná svè ſtvári, i imá svù oblás, i odredjenje sà Sùdza òd svòga vjecnóga Chjacka svjeh ſcjvjeh, i Màrtvjeh.

V. Dà Dùſce ondá, Kàdſu sùdjene, videli Jeſuſſa Iſukàrſta, ù Kolikoje Cjòvjek?

N. Nevidé Jeſuſſa Iſukárſta s'lizem ìſtinitjem od gnegova Cjòvjecjanſtva; nù sàmo s'Krepoſtim gnegova Svemogujſtva.

V. Kàkoſe cinj ovj Sùd Vlàſctiti?

N. U'onj cjàs, ù Kojſe Dùſca odjeli ìs Tjela, usdighnutaje pò Krepoſti Boſcioj sà cjùtti, i raſumjetti oſſudu, Kojujoj Iſukàrs Sùdaz bùdé dàtti, Kojuchje Dùſca prigàrlit, i bès ikakva od govora,

Digitized by Google

vora, i opiranja ispunnitchje svè onó, ſchtò òd gné bùdé odredjeno.

V. Kàko i nà Koj nàcin Dùsca mòchje dòchi ù ſpoſnanje òd svojé oſſudé ?

N. Tòchje svè sljedit, illi pò pùtu òd gné Andjela Straſcanina, illi pò Kòmu drùgómu bigljegu ſtavgljenu ù gné ràſum; illiti iſtí Iſukárs objavichjeioj pò gnegovoj Boſcanſtvenoj Krepòſti.

V. Pò oſſudi datoj, hòchjeli Dùſca sàma pò sèbbi otiti ù mjeſto odredjeno, allichje bitti odvedena òd Kòga drùgoga?

N. Dùſca blàſcena, Kojá bùdé odredjena sà slavé Rajske, bitchje ſadrùſcena òd Andjelaà: A' Dùſca, Kojá bùdé oſſudjena sà Pàkla, bitchje ſmùzana, i potèſana òd Hùdóbá Pakgljenieh ù propás Pakgljenu.

V. Dà Dùſca oſſudjena, hòchjeliſe mòch oprjéti òſſudi, alliti tkòmu utècchi sà uklonitſe, i ubjeghnuti gné òſſudú?

N. Gné òſſuda bitchje nèpromignjva; nittichjeſe vèchje imat Kòmu utecchi; èr tàdá nèchje vèchje slùſciti nì Bogaſtva, nì Plemenſtva, nì Priſtoglja, nì òbrane, nì ijedan drùghi nàcin sà uklonitſe, i utècchi Bòſciu pravednu Pravdu, i Oſſudu.

V. Dà Koj ploòd ùſrokuje ù Dùſci ovj Sùd Vlaſctitì?

N. U' onoj Blàſcenoj jedno neìſmjerno utjeſcenje, i veſſeglje; à ù onoj Oſſudjenoj jednu prjveliku ſmetchju, i neuſſanje, ſpoſnauſci oná, dàje oſſudjena, i dà sà ſvégh imá bitti bès Bògha; èr ù vjeke òſſudjena sà pòdnoſit priſceſtoké, i nedoſpjetné mùkkè ù Pàklu.

V. Rezitemi, dà Kojaje potreba, dà sùd Opchjeni imà bitti tòlikó òſctar; nijeli prie bjo ucignen Sùd Vlàſctiti nà ſmàrti òd svàkoga? Dà ſaſctochjeſe opét ucinit prìd svjem Svjetom Sùd Opchjení?

N. Potrebnitoje sà vècchje ùſrokà, i ràslogá, dà ovj Sùd Opchjení imaſe ucinit òd nàſcega Goſpodina Jeſuſſa Iſukarſta; i pàrvije ràslogh, èr tàkó pitá, i hòchje pravedna Pravda Bòſcia, i tàkoghjer bùdúchi nàſc Gòſpodin Jeſus Iſukárs isvàrſni Vladalaa svjeh ſtvàrj òd gnega ſtvorenjeh, potrebnitoje tàkoghjer rjéti, dàje On Primogúch, Priraſuman, i Pripravedan. Mognjſtvo svoje ukasójé ù ſtvaranju svèga Svjeta. Rásum Kàſce svàkí dán ù vladanju svjeta ovega; Dàkeje jòſc potrebnito, dà tàkoghjer ukáſce i svoju pravednu Pravdu svèmu Svjetu, nèkaſe occitto vidj ùſrok sà kojchje ſahranit ovegá, à òſſudit onegá.

Drùghje ràslogh òd Mùkké, i òd Platé: Erje Gòſpodin Bógh naredjo, dà ijedno slò, nèbudé bés svóga pedepſanja; i dà dòbro bùdé imat svoju Platu; à mij occitto vidímo, dà mnògá, i mnógá djella slà, njeſu pedepſana nà òvemu svjetu prje Sùda; à s' drùghé pák ſtrané vidímo, dà mnogá dòbra djella njeſu imalla

Digitized by Google

imalla svoju dostojnu plàtu: zjechja ovegá úsroka, i ràsloga potrebnitoje, dàse bùdé ucinitì recceni Sùd Opchjeni, nèkà slij, i opazi grèscnizi bùdú dostojno pedepsani; à dòbrj, i lisvàrsni plàchjeni platóm Slavé Rajske.

Trèchije ràslogh òd stranè òd slàve Isukàrstove: èrbo vlast òd Sùda bilaje dàta Isukàrstu jòsc Kàko Cjòvjeku sà plàtu òd gnegova podniscénstva: I èr Isukárs prolij svù svoju Prisvétu Kàrv ù gnegovoj Mùzzi sà sahranjenje Nàroda svèga svjéta; potrebnitoje dàke, dà ucinse ovij Sùd Opchjeni; nèka Isukárs búdé occitto vidjen òd svèga Gljùdskóga nàroda, Kàkono Sùdaz òd svjeh sgivjeh, i Màrtvjeh.

Cetvàrti, i najposljedni pàka ràslogh jès òd stranè nàscé: Er mij stvoreni s' Dùscóm, i s' Tjelom, i ovj sajedno ù drùscbi grjesce, i tàkoghjer ciné dòbra djellà; sàtó dàke potrebnitoje, dàse ucinj ovj Sùd Opchjéni, nèkasu pedepsani, alliti plàchjeni, i jedni, i drùsi, i ù Dùsci, i ù Tjelu; i onj Sùd Vlàsctiti bioje òd sàmoga jednoga; à ovjchje Opchjeni bit òd svèga svjéta, i nàroda ùjedno skupgljena.

ISGHLED.

SCtjese ù sgivotu Svète Teodore Cesarize, dà Kragl Bùgarski pò Imenu Bagoro, Cjòvjek Poganskóm Nevjerrom sadojen, i ù gnoj odhranjen, slòsardan, i nèmjo; dà bùduchi pò srècchi jednóm vidjio slikovan, prikasan, alliti upengán òd jednoga Sveta Kalughjera, i vèoma hrabrena slikaovaoza Sùd Opchjeni, úsrocímu jedan tàkj, i tòlikj stráh ù gnègovù Sàrzu, dàga prighnu, i cìnímuse ucinit Kàrstjaninom, i unaprjeda sgivjet Kàrstjanski sgivot sà mòchse pàka nàchi, i vidjeti nà pristrascnómu Sùdu Opchjenómu ù broju òd ìsabranjeh obdesnú postavgljen.

Istí Pisalaz tàkoghjer ù sgivotu Svète Eudocje Mucenize nà pàrvj Mjeseza Oscujaka, alliti Màrcja spovjeda, dà bjùsci ová occittá Blùdniza, i veoma glasovita, svevoglna, i objesna èr obilna, dà bùdúchi òna cjùlla jednoga Pustignáka sctitti ù jednjem dùhovnjem kgnigám strahovité pedepse, Kojé imaju bitti nà dán Sùda Opchjenóga, i ràsmiscgljajuchi ová svoj slij, i opakí sgivot nèsvjesno pròveden; nàghjese tákó jakó ganutá nà bollés, i plàc, dà obratchjena K' Bòghu, najprie ràsdjeli Zàrkvám, i Ubosjem svè svoje veoma objlno bitje; à pák ùsé ciniti prjosctre pokore, dà dò màllo dòba uciniše tàkó, i tòlikó dràga, i ugodna Gospodinu Bòghu, dà bj dostojna sà pripovjedanje òd Svète Vjerre, stècchi sàma sèbbi Krùnnu

òd

Digitized by Google

òd Mucenize, Is novize napomegnujemvàm ò Mladichi, dàse i vj tàkoghjer ceſtje Krat bùdete ſpomenuti òd vàſcega drùgoga. Napokognega sà mòch bitti vèchma ſtanovitij ù vàſciem dòbrjem òdlukám; i ù Svètomu ſtràhu Bòſcjemu, ſgivjeti odaleceni òd ràsblùdá svjetovnjeh, podnoſechi s' uſtàrpgljenſtvom Kojmu dràgo trùd, i ſuprotjvù ſvjeta ovega sà mòch pàka bitti nà ſtrahovitómu Sùdu Opchjenómu ù bròju òd onjeh, Koijemchje rjèti vjecnj Sùdaz: *Venite Benedicti Patris mei, poſſidète paràtum vobis regnum à conſtitutione Mundi. Matth. 25. v. 34.* Dòghite, dòghite Blagoſovgljeni òd Otza mòga, i posvojte pripravgljeno vàmmi Kragljevſtvo jòſc òd poccetka Svjeta.

Padre Baſcapé nelle ſue Efemeridi Sacre.

Sljedjènje òd Màrtvjeh.

Dies iræ dies illa.

DAn od Sùda gnjevan bitchje,
Kàd oghgnena ſtràſcna sìlla
Vàs svjet túſcan popalitchje:
David pijſce i Sibilla.

Quantus tremor eſt futurus.

Kòlikochje bìt trèpténje,
Kàdá Sùdaz bùdé prìti,
Kjchje nàſce svè cignénje
S' tànkóm pràvdom ràſmjeriti,

Tuba mirum ſpargens ſonum.

Trùbglja ſtràſcna cjùtichjeſe
Pò Grobovjeh Svijéta svèga,
Svì nàrodi skùpitchjeſe
Prìd Prìſtoglje òd Viſcgnega.

Mors ſtupebit, & natùra.

Smàrt, i Nàrav sàpagnene
Hòchjé tàdá sàſma oſtatti,
Kàd uskàrsnu Gljùdi, i ſgene,
Sà òdgovor Sùdzu dàtti.

Liber ſcriptus proferetur.

Upijſano isnjetchjeſe
Svèſćto Cjòvjek tùſcan skrìvi,
Pò Kóm pijsmu sùdichjeſe
Gljùdskj Nàrod, Svjét làſcivi.

Judex ergo cum ſedebit.

Kàdá Sùdaz bùdé ſjeſti
Pedépſatchje ſtrahovitto,
I prìdagnchje Pràvda iſvesti
Sveſćto sàdá jès skrovitto.

Quid ſum miſer tunc dicturus.

Sćtòchju tùſcan rjeti tàdà?
Pàrza mòllit Kogalichju?
Jaoh pravedne ſtráh propada,
Dà já grèſcnik KàKav bìtchju?

Digitized by Google

Rex tremendæ Majeſtatis,

Kraglju ſtràſcne vellicinè,
Tvé ſpaſegne svùdſe ghlasí;
O' Milloſti òd jedíne
Viru iſtocni tíme ſpàſi.

Recordàre Jeſu pie.

Spomeniſe Gòſpodine,
Dàſam ùſrok pùta tvoga,
Nè iſgubime s' mé Kriviné
Nà dán Sùda priſtraſcnoga.

Quærens me ſediſti laſſus.

Iſčtuch mènne s' Nèba ſijde,
Sá moj òdkup podnje trùde,
I nà tèſcki Krìſc usjde,
Nèmoj sàman dà tó bùdé.

Juſte Judex ultionis.

O' Pravedni òd Osvete
Bòſce, bùdi nàſca obrana,
Ràd milloſti tvé Prisvete,
Prje doſcaſtja tvòga dàna.

Ingemiſco tamquam reus.

Jà Kò Krivnſk ròmim sùſe,
Sràm prìkriva lìze mòje;
Gànni mòlbu nà mojuſe
Millosàrdje dàjmi tvoje.

Qui Mariam abſolviſti.

Kſi Marju odrjeſcjo.
Nà gné ſmigljen plàc gljùbjeni,
I Lùpeſca ùſliſcio,
Dòſi uffanje Krepko, i menni.

Preces meæ non ſunt dignæ.

Mè doſtojne molbe njeſu
Tj vàrh mènne rùku usdàrſci,
Dàme tùſcna slobnj ghdjeſu
Vjekuvjecní plám nè ſpàrſcí.

Inter oves locum præſtà.

Od Kòslichjá ràslucime,
U's Ovcize tvoje isbrane
Mjeſto dajmi srechno, i time
Cini s' dèſne ſtavit ſtràne.

Confutatis Maledictis,

Cjm srèd oghgna ſgeſtocinè
Prokletiſe bùdú ſmeſtíſt,
Saſovime Gòſpodine,
Dà s' Blaſcenjem pòghjem sjeſtit.

Oro ſuplex, & aclinis.

Mollſm smilno, i ſniſceno
Hotjej svàrhu mú vlàdati,
Sárzechjuti ù pràh ſtrèno
Od bòleſti prſkaſati.

Gor,

Digitized by Google

Lacrimosa dies illa.

Gorkichjeſe plàc sàcjùttí,
Kàdá Grèſcnik na svèm ſvitĕ
Bùdé òd nìſčtar ùskàrſnuti
Kjchje ſtràſcno sùdjen biti.

Judicandus. Pie Jeſu.

Pròſti gnèmu tó ù vrjeme
Bòſce, tvoje zjéch gljùbavi;
O Jeſuſſe blàghi svjeme
Dàruj vjecnj pòkoj pràvi.
Tàkó bùdi.

Trèchje NàpoKonje òd CjövjeKa.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjeje trèchje Nàpokonje òd Cjovjeka?
N. Jès Pàkó, alliti Vjekovité Mùkké òd Pàkla.
V. Ghdjeje tj Pàkó?
N. Ovijſe nahodj ù dnò ſemgljé.
V. Dà Kojeje tó Mjeſto?
N. Jès jedna Tamniza vjekovita, ghnuſna, gàrda, ſmàrdéchja, ſtrahovita, i punna oghgna, mùkká, Hùdobá Pàkgljenjeh, tùgá, i svàkjeh ſmèchjà.
V. Dà cèmu slùſci tó Mjeſto òd Pàkla tàko ghnuſno, i usjono?
N. Sà mùciti ù vjeké vjeká Dùſce oſſughjene ù drúſcbi Hùdoba Pakgljenjeh.
V. A' tkóchje bitti tj oſſughjeni?
N. Svì onj, Koj umrú ù omraſi, i u neprjateglſtvú Bòſcjemu.
V. Dà tkojé vàrſte òd Mùkká podnoſitchje, oſſughjeni ù Pàklu?
N. Viſce tegha isiskivanja, cjujte Gargura Papa Svetoga, Koj viſce ovijeh rjecí Vanghjegljà Svètoga: *Filij autem regni ejicientur in tenebras exteriores, ibi erit fletus, & ſtridor dentium: Matth. 8. v. 12.* Kako ljepo i occitto prikaſcjuje mùkke Pakgljene s'oveſiem rjecima. *In Inferno erit frigus intollerabile, ignis inextinguibilis, vermis immortalis, fætor intolerabilis, tenebræ palpabiles, flagella cædentia, horrida viſio dæmonum, confuſio peccatorum, deſperatio omnium bonorum:* I hochje rjeti, dà ù Paklu bitchje jedna ſtuden nepritàrpglivá, jedan oghagu neugaſivj, jedan zàrv neumàrli, jedan ſmrad nepodnoſivj, tmìne Kojé, sà nà gneki nàcin rjeti mochjeſe tizat, bicj, Koj udaraju, prjkaſanjá Hudobská ſtrahovitá, ſmùchje òd Greſcniká oſſughjenieh, iſu-

Digitized by Google

bavgljenje uffanja ikakva dòbra, i ſasve dàſu ové Mùkke neiſbrojne, nicta nè magne skupgljeneſu ù trj vàrſte; tó jès.

1. Mùkka òd Chjùchjenja.
2. Od ſctetté.
3. Od Zàrva òd Dùſcevnoſti.

V. Kojaje Mùkka òd Chjùchjenſtva, Kojú pòdnosé Oſſughjeni ù Pàklu?

N. Jès onó mùcenje, Kòjé pòdnosé òd oghgna ù svàkomu djelu, alliti Udu òd gnihova Tjela.

V. Onj oghagn òd Pàkla, jelli pràvi, i iſtiniti oghagn, allije sàmo prìneſenj?

N. Jés pràvi, i iſtiniti oghagn telesnij.

V. Dà tkò raſgiſge, i ùſdàrſcj onj oghàgn òd Pàkla?

N. Sám dáh Svemogujſtva Bòſcjega.

V. Onj oghagn òd Pàkla, allije òd vechjè, alli òd màgne vruchiné, alliti ſgeſtociné òd ovegá nàſcega oghgna svjetovnóga?

N. Jès òd tòliké vruchiné, alliti ſgeſtociné, i Krepoſti; dà Aguſtin Svèti velij, dàje ovj nàſc oghagn prèma onemu òd Pakla, Kàkono oghagn slikovan.

V. Dà akoje onj oghagn òd Pàkla òd tòliké mòchi, Kàko nèdovàrſci Tèleſa Oſſughjenjeh?

N. Nedovàrſcujejh ràdi oſſobitóga cjùda Bòſcjega, Koije odredjo, i dò vlàſctitós onemu oghgnu sàmo sà mucitjh, à nè sà svàrſcitijh; èr Gòſpodin Bógh nèhochje uniſctenja òd Oſſughjenjeh.

V. Onj oghagn òd Pàkla mùcili sàmo Teleſa òd Oſſughjenjeh, alli jòſc i Dùſce gnihove?

N. Mùccij nè sàmo gnihova Tèleſa: nù jòſc pò Krèpoſti Bòſcjoj, i Dùſce gnihove.

V. Dà Kojáſe Mùkka ſové òd ſctetté? I ùcemuſe ovà uſdàrſci?

N. Sadàrſcjſe; èr Oſſughjeni iſubavgljeniſu pò ſvè vjeke òd Blàſcenoga Bòſcjega vidjenja, i uſgivanja; tàkoghjer òd drùſcbe Andjoske, i Svètjeh Bòſcijeh.

V. Dà ová Mùkka òd ſctetté hòchjeli bitti opchjená ſvijem Oſſughjenjem?

N. Hòchje; alli Kàrſtjanima bitchje vèchma ſgeſchjá, neghli Nevjernizima.

V. Saſctòchje Kàrſtjanima bit vèchma ſgeſchja, nèghli Nevjernizima?

N. Erboſu Kàrſtjani imalli vèchje ùſroká sà vjerno slùſcit Goſpodina Bògha, vèchje ſpoſnanje òd dòbra nedoſpjetnoga, i vèlle vèchje prìgodá sà ſtècchi slàvú Rajsku.

V. Dà Kòjáje Mùkka vècchma tèſcá, i ſgeſchjá oná òd Ochjuchjenſtva; alli oná òd ſctetté?

N. Bès

N. Bès ikakva prilikovanja Ossughjenjem vècchmaje tèscá mùkka òd sctetté, nèghlje oná òd Ochjuchjenstva; èr oná isubavglja Ossughjenoga pò svè vjeke òd jednoga dòbra nedospjetnóga, Kojeje Gospodin Bógh.

V. Dà Mùkka òd sctetté, i òd Ochjuchjenstva jelli jednáka svijem Ossughjenjem?

N. Kòlikó ù prodjegljenju jès jednáka, alli oná òd Ochjuchjenstva ù sgestocini nije jednáka; èr jedan Ossughjeni pòdnosichje vècchju mùkku òd drùgoga, nà ràslogh òd grjehá, kojé bùdé ucinjo ù sgivot.

V. Dà Kojáje pák Mùkka òd Zàrva òd Dùscevnosti?

N. Jès jedan Zàrv smàrdechj òd sposnanja, kojse òd grjeha sàceo ù Dùscevnosti, kojchje bès pristanka nèmillostivo gristit unutàrgna opakjeh, i Ossughjenjeh Grèscniká.

V. Sà koj ùsrok gristitchjese unutàrgnjem nàcinom?

N. Videchise prìkòrni òd isté gnihove Dùscevnosti ràdi dòbra vjekovitoga, kojésu isgubili; zjèchja cessa isgubilìsuga, i ràdi prìgodá, i pòdobnostj, kòjésu imalli ù gnihov sgivot sà neisgubitga, gljùtitchjese: dà zjechja gnihove isté krìviné ucinillisuse òd Sijnová Bòscjeh Sinovi Hùdobskj.

V. Dà Kojáchje bitti drùscba òd Ossughjenjeh?

N. Hùdobe Pakgljene, Kòjechjeih nemillo, i slòsardno mùciti s' omrasom nepromignivom bès millosàrdja, bès utjehe, i bès pristanka.

V. Dà nà kojchje nàcin stànovati Ossughjeni ù Pàklu?

N. Svesanjeh rùká, i nògá pò sréd goruchjeh plàmá oghgnjenjeh; nà tàkj nàcin sbjeni, i stisnuti mèghju sòbóm, Kàkono òpeke ù jednoj Pècchi oghgnenoj, nemoguchise ighda, nì nà ijedan nàcin obratiti, ni pomaknuti s' mjesta pò sèbbi.

V. Osvem ové trí Mùkke opchjene, jesulli vèch kojegod drùghé Mùkke, Koijé mùccé Ossughjenjeh ù Pàklu?

N. Jèsu jòsc ù Pàklu i Mùkke ossobité, Kojé Kùscá, i pòdnosj svàki Ossughjeni ù onijem Udima, i Ochjuchjenstvima, s' koijemje vèchkrat ossobitije uvrjedjó Gospodina Bògha.

V. Mollimvàs; istomacitemise vìsce tegá vèch occittije?

N. Hòchju: Nà prìliku Oko blùdno bìtchje pedepsano svidjegnima strahovitjem. Usci s' vikagnima, i saviagnima strahovitjem. Nòsdarve s' smradóm usjonjem. Okuscenje s' glàdom, i s' sgeghjom. Tizanje s' vrùchinóm, i s' simóm nepritàrpglivóm. Tàkó nà isti nàcin Oholli imatchje svoju ossobitú pedepsu. Nenavidni drùghu, i tàkóghjer svàkj svoju onakú, Kàkve bùdú vàrste òd grjehá ucignenjeh ù sgivot.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà òsvem ovjeh nareccenjeh mùkká; hòchjeli jòsc imat i kojugod drùghu pedepsu, kojachjejh mùccit ù Pàklu.

N. Bitchje ràsmiscgljanje, dà reccené pedepse nèchjé bitti sàmo sà màllo vrjeme, alliti dòbba; nù dàchje sljédit dogòd Bógh bùdé Bógh; tó jès pò svè vjeke vjeká, bès uffanja òd ikakva pocinutja.

V. Dà cèmu slùsci ràsmiscgljanje Mùkká, i pedepsá Pakgljenjeh?

N. Slùsci sà pàk neimatga kùscati sà svègh pò smàrti ù vjecnómu sgivotú.

V. Dà imàlise vèch scto drùgó cinit ù sgivot, sà pàk pò smàrti nèbit ossughjeni ù Pàkó?

N. Trjebuje bjescati grjeh, ciniti pòkorru ù ovemu sgivotu sà pròscastá pomankanja, i nasljedovati ù dòbrjem djellima Kàrstjanskjem dò smàrti.

ISGHLED.

SCrjese ù sgivòtjeh Svètjeh Otaza, dà dvá drùga veoma Plemenita jednóm mèghju ostaliem nàghjoscese nà jednómu Pripovjedánju, alliti Predizi, kòjú cignásce jedan Pripovjedalaz vìsce sgestokjeh, i strahovitjeh Mùkká òd Pàkla: Jedan od ovesjeh skruscivscise, obùcese Kalughjer, à drùghise rùgasce, nè vjerujusci, dàsu tàkó, i tòlikó sgestoke Mùkke ù Pàklu, i ovj òsta nà svjétu, alli dò bàrsó ràsbogljese nà smàrt, i bùdúchi bjo mògljen òd reccenóga drùga svòga, kojse bjesce ùcinjo Kalughjer, dàbimuse prìkasó pò svoioj smàrti; obechjamú, i dò màllo isdahnu. Jednùmuse nóch prikasa, i pitajuchiga Kalughjer, ù kòmuse bitju nahodjasce, odgovorimu, dà bjèsce ù vèlle slù, i trùdnu bitju. Rèccemu tàd Kalughjer; Dà jesulli ù Pàklu tàkó sgestoke, i strahovité Mùkké, Kàkonojh pripovjedaju Pripovjedaozi, i Kgnighe Dùhovné svjedocé? Odgovorimu onj Nesrechnik. *Ab Bràtte svì jesti òd svjeta, nèbi bìli podòbni sà spovidjeti Kdlikosu strahovite mùkke òd Pàkla*: Dà bihli mogó (rèccemu Kalughjer) imatti òd gnih Kojegod posnanje? Odgovorsmu Ossughjenjk mogobi: Alli hochjescli tj vidjetjh, alli sàmo teghnutjh? Rèccemu Kalughjer, nèbih hòtjo vidjetjh; ersam jà sàsma stràsciv, i umrobjh, videchjh tàkó strahovite; nittibih màgne ùsco teghnutjh, nì okusiti; nèghli cinj, dajh já sàmó obognám, i tó kòliko najmagne mòsces. Ovj Ossughjenjk tàdá odvratj, i òdgàrnú plásc, ù kòmu bjesce sàmotan; ìs pòd kòga taj cjàs isjde tàkj, i tòlikj smrád sà nèmochga podnjeti, dà svì Kalughjeri òd ònega Manastjera ighjahu tàmo, i amo kakono mahniti pò onemú Manastjeru, i nèmoguchi ighda

nàchì

Digitized by Google

nàchi ljeka pròtiva ovemu ſmràdu ; bj pòtrebnito , dà òſtavé on Manaſtjer, i dà dalekó òd gnèga ſgràde drùghi . Pròmislite sàd vj ò Mladichi, dà àko ſmrád òd jednoga sàmoga Oſſughjenika tòli-j kóje ſtraſcan, dà kòlikchje, i Kàkavchje pòslje bitti onj òd ſvjeh Oſſughjenjeh ? Er ìs mèghju nàjvechjega ſmràda , ſmrád òd grjéha ſmàrtnoga ſmàrdj najvèchje; ovakovàm velj Aguſtin Svèti , i Goſpodin Bógh nèchje, dà oghagn Pakgljeni occiſtj dòli ù Pàklu ijednu ſtvár : nèghli kàkoſu bìli nà ſvjétu ſmàrdéchi grèſcnizi , tàkó dà bùdu i ù Pàklu ſtati ù ſmràdu vjekovitomu.

Cetvàrtò NàpoKonje òd CjòvjeKa.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. KOjeje cetvàrtó Nàpokonje òd Cjòvjeka?
N. Jès Raj Nèbeskí.
V. Ghdjeſe nàhodj tj Raj Nèbeskí?
N. Stoj namjeſcten vàrh svjeh Nèbesá.
V. A' ſcstòje tj Raj Nèbeskí?
N. Jès jedno Mjeſto, alliti Pribjvaliſcte prijſvàrſnó, slòbodno, nepromignivo, vjekovito, i nèpodloſceno ikakvù slù, nì òd grjeha, nì òd pedepſe, à pùnno svàkoga dòbra, i ceſtitoſti , i òd Nàravi, i òd Milloſti.
V. Dà Kojéſu iſvàrſnoſti òd té slàvé Rajske?
N. Jèſu ovè cettiri ; tó jès, Vjekovitós , slobòdnós , Nepromjegnjvós, alliti Stanovitós, i ſadovoglnós.
V. Scto hóchje rjéti Vjekovitós?
N. Hòchje rjeti jedno prodigljenje vjekovitó , Kojé nèchje ighda imat svàrhé.
V. Dà ſcto slamegnuje slobòdnós?
N. Slamegnuje, dà Svèti bìtchje slobòdni , i bès ſtràha, dà Gòſpodin Bógh nèchje ighda vèchje promjeniti svoje òdluké ucignene, nì dàchje ighda vèchje ù vjeke bitti iſubavgljeni ód nedoſpjetne slàve Rajske.
V. Scto prìkaſcuje Nepromjenivós, alliti Stanovitòs?
N. Prikaſcuje, dà slàva potrebnita nèchjeſe ighda òdluciti , nì màgne veſſeglje ſmajnkati ; pàcek dàchjeſe ſveghjerize vèchma ùſmnoſciti s'nòvjem slavám pridohodgnjem. *Peracto judicio* , svjedocjanſtvoje nàſcega Jerolima Svètoga viſce Oſeá Proroka: *Peracto judicio , ampliorem gloriam ſuæ claritatis Deus demonſtrabit electis.* V. Nà

Digitized by Google

V. Nà svàrhu istomacitemi, dà sctò hòchje rjéti sadovoglnós?

N. Hòckje rjéti, dà usgivanje Blàscenjeh nà Nèbu bìtchje bès ikakve dosade, bès umornosti, bès nevoglje, bès tjeskochje òd bitja, i bès ikakva pomajnkanià.

V. Dà tkò prìbéva ù Ràju Nèbeskomu?

N. Gòspodin Bógh imá svoje velicno Pristoglje; à Andjeli, i Svèti gnikóvo srechno sjedisćte.

V. Dà sctò ciné Andjeli, i Svèti ù Ràju Nèbeskomu?

N. Viddè, gljùbé, usgivaju, slàvé, i hvalé Gòspodina Bògha.

V. Dà imajuli Kojegod drùgó ùsgivanje?

N. Usgivaju jòsc isvàrsnjem nàcinom i svà innà dòbra smiscgljena, alliti ismiscliva, Kòjá umjedú sgjùdjeti, i sgegljeti bès ikakva ismjescanja òd slà.

V. Nà Koj nàcin usgivaju tàká, i tóliká velika, i nèismjerna dòbra?

N. U' bistromu vidjenju, i usgivanju bitja Boscanstvenoga, Kojeje onó, Kojé sàmo mòsce prijsvàrsniem nàcinom uciniti srechnu, cestitu, i blàscenu neumàrlu Dùscu nàscu.

V. Dà hòchjelí svè Dùsce blàscene jednako usgivat istù slàvu Rajskù?

N. Nèchjé; èr gneke òd gnjh ùsgivatchje vèchje, à gnéke magne, onakó, i onolikó, kàkva bùdú gnihova dostojanstva, i saslùscenja, Kòjá bùdú ù gnihov sgivot ucinilli ovdi nà sèmgli.

V. Sà Koj ùsrok ová ràslicnós slàve Ràjske òdgovára nà nàsca dòbra djella ucignena?

N. E'r onj, Koj cinj ù svoj sgivot véchje dostojnjeh djela, imá i vèchju gljùbav; à tkò imá vèchju gljùbav, vechjeje i dostojan; à tkòjé vèchje dostojan, imá vechju i millós; tkò imà vèchju millós, imá vechju i svjètlós, i sposnanje òd slàve; i tákoghjer ràsloscitjem nàcinom imá i vèchje blascenstvo nà Nèbu.

V. Dà rècceno Blascenstvo òd Dùscé hòchjeli bitti vèchje, i vèchma isvàrsnije ondà, Kàd Dùsca bùdé sadrùscena s' svoijem Tjelom, allije ondá, Kàdje s' gnim ràslucena?

N. Kòlikó ù velicanstvù òd Blascenstva, bìtchje istá slàva, alli ù gné rascirenju, i prostiranju bìtchje vèchjá; èr ondá Kàd Dùsca is nòvize prjùsme gné Tjelo, imatchje jedno vesseglje pridòhòdno ód slàve, i blascenstva svoga Tjela, i tàdáchje vèchma usgivati, videchi svoje Tjelo slavno, nèghli videchiga lèscat màrtvo ù semgli.

V. Dà ovó nàsce Tjelo ù Ràju, hòchjeli usgivat ù svjem svoijem ochjuchjenstvima, i udima svàku isvarsnu nàsladu, i dòbrovoglnós?

N. Tjelo slavno imatchje ù svjem svoijm djelimà, udima, i ochjùchjènstvima svàkú isvársnu nàsladu, vesseglje, i sàdovoglnós, i svè evé bìtchje cìste, Svète, i Boscanstvene.

V. Dà

Digitized by Google

V. Dà Tjelo slavno hòchjeli imati, Kojegod drùgó nadarenje oslobitó?

N. Imatchje cèttiri nadarenja; tó jès, Svjetlós, Nemuccivoſt, alliti Nepodloſcnós mùzzi, Lagahnoſt, i Tancinu.

V. Mollimvàs iſtomacitemi svàkó òd cèttiri reccena nadarenja, i najprje rèzitemi ſcòje Svjetlós?

N. Svjetlòs jès jedna cjùdnovita ljepòta, *Kòjùchje* imatti Teleſſa blàſcena, pòkli svàkó òd gnih ſjachje vèchma nèghli Sunze.

V. Dà Stòje nadarenje òd Nemuccivoſti, alliti òd Nepodloſcnoſti Mùzzi?

N. Jès jedno nèchjuchjenſtvo bòleſti, òd *Kòga* ishodj, dà Blàſceni nèchje *Kùſcati*, nì podnoſiti, nì glàda, nì ſceghje, nì vruchiné, nì sijmó, nì ſnà, nì boleſti, ni ijedne drùghé nèmochi, nì potrebnoſti.

V. Dà nadarenje òd Lagahnoſti, ſcòje?

N. Jès oná oblàs, *Kòjuchje* Dùſca Blàſcena imat òd svòga Tjela, dàchjega mòch pomizati, i *Kretati*, i tó nè sàmo bès neumornoſti, i trùda; nù jòſc i ſasvóm bàrſochjóm, i hitrìnóm.

V. Dà nà svàrhu, *Kojeje* nadarenje òd Tanciné?

N. Jès oná mòch, i jakós, alliti *Krepós*, *Kojuchje* Dùſca Blàſcena imat pò Krepoſti Bòſcijoj sà mòch pròchi, i proletjetti Nèbeſsa, i svàkó innó Tjelo, i Mjeſto bès ikakve jòſc najmagne ſaprjecize.

V. Hòtiobih jòſc ſnàtti, dà sà Kòlikó dóba, alliti vremena sljeditchje, i napredovat ová tólikó velikà dóbra?

N. Napredovatchje sà svè Vjekuvjecanſtvo, *Kojé* imá sljedit dókle Bógh búdè Bógh, *Kóga* Kragljevſtvo nèchje ighda imat svàrhe, Kàkono nije imallo nì màgne pocetka.

ISGHLED.

SCtìozi moj milli, i dràghi, naſtojte ù ſviem vàſcjem ceſtitoſtima, i nedragoſtima ceſtjekrat ſpomignatſe òd Ràja Nèbeskoga, ù koij àko jednóm ugljeſete, imatchjete ſvè dòbrovoglnoſti, i veſſeglja; i bìtchjete iſubavgljeni sà ſvègh òd ſvèga onegá, ſcòbivas moghlo nà Kojgod nàcin uſnemjeriti, i oſcaloſtiviti. Ah? Moj pridraſi; Kàdbiſmo mij imalli jedan najmagni djo oné gljùbavi prèma Slàvi Rajskoj, Kojuje imó ù gnègov ſgivot moj Blàſceni Frà Egidio vjerni drùgh mòga Svètoga Chjachka Franceska; koj sàmo cujuchi imenovat Raj Nèbeski, taj cjàs uſdisáſceſe ù vìſinu ù Dùhu; ſcò obaſnauſci Djeciza sà mòch vidjet tàkó ljepo cjùddo, obicjavahu, kàdbiga ughledali, vikat ù glaſs: *Frà Egidio Frà Egidio*; *Raj*, *Raj*! I ù táj cjàs onj vjerni Boghogljubitegl vàs raſgeſgen ù ràſmiſcgljanju Bòſcje neiſmjerne gljùbavi, i ù pòſcudi òd Ràja, vidjaſceſe raſtavgljen s'femgljóm, i ùſdighnut ù vìſſinu ù Dùhu, alliti ù uſdighnútju Dù-

Digitized by Google

hovnómu. Tàkoghjer ſctleſe, dà moj Chjachko, i Patriarka Francesko Svèti nahodéchiſe jednu nóch veoma utrughjen ù boleſtima òd ſvoijeh occj zjechja ſvakdagnjeh boghogljùbnjeh ſvoijeh Susá, kojé bès priſtánka gròsno proljevaſce; i nìſcta nè màgne Dùh nèciſti jòſc sà vèchmaga s' ſuprotivám mòriti, i mùcciti; uvedo ù gnègovú ſiromaſcku Zèlizu veliko mnòſctvo Miſcá. Tàd Chjachko Svèti ùſdighnuvſci miſó, i sàrce ſvoje k' Bòghu, i k' Slàvi Rajskoj, pòcé pripjévati Slàve, i hvàle Goſpodina Bògha, i taj cjas bi ùsdighnut ù Dùhu, i sàcju glaás Goſpodinov, Kojmu ovakó usé bèsjediti: Rèzimi Francesko, Kàdbiti tkò sà té tvoje nèmochi, trùde, i ſuprotive obechjó dàrovati jedno blàgo privèlikó, i òd velikè szjenne, Kàkono nà prìliku, dàje ſvà sèmglja slàto; ſtjègne diomanti, i drùgo dràgo, i neprozjegneno kàmégne; A' ſvà vòda dràga máas, alliti bálſam, ſvè ovó nèbilli ej ajènjo, i dàrſcó sà màllo kàla, i ſmetliſcta, i sà jedno niſcta; prèma onemu blàghu, kojetije pripravgljeno ù moioj Slàvi Rajskoj góru nà Nèbeſeh? I nèbilliſe dòbrovoglno pòdloſcjo pòdnoſiti ſvè té tvoje nèmochi, i ſùprotive? Veſeliſe dàke Francesko; èr ovó blàgo imatchjeſc ù moioj vjecnoj slavi, kojáte cèká. Sà prikaſatvam ò Mladichi ljèpotu slàve Rajske, hotjobiſe jeſik òd Kerùbina, alliti òd Serafina, i dàje ovakó, Kàkonoje; cjùjte onó ſctò òdgovori jednóm Tòmas Svèti òd Akvina jednojòd ſvoijeh Seſtará ondá kàdga ová upita, dàbioj pripovidjó gljepote òd Ràja. Tòmas Svèti odgovorioj: *Sèſtro moja ondà sàmo ſvachjeſcjh, kàd ugljesèſc ù onù Slàvu Ràjsku, nèbjuſci ovdi nà ſèmgli Cegljadetta umárloga, kojèbi mòghlo podpunno dòobi ù ſpèſtanje òd voé iſtine; à nègolli sà s' jeſikom iſvjèti ſctoje, i Kàkvaje Slàva Ràjska.*

VJEGBANJÉ LXV.

U' Stavnjem Naùzima Kàrſtjanskjem sà ſvàkoga dnèvi prìkò Nedjeglje, sà mòchſe làſcnje ukloniť, oslobodiť, i ſacjuvàt òd grjeha, i sà ſvèghjerize ù Bòſcijoj milloſti napredovat, i ù gnojſe koriſno ùſdàrſcat.

UCENIK, i NAUCITEGL.

V. DA' poklje grjéh ſmàrtni Kàkoſtenàs naùcilli, i uvjegbali najvechje slò òd ſvijeh inmjeh sàlá; Mollimovàs rèzitenam, ſctòchjemo mij mòch uciniti isà òd gnègaſe mòch ſacjuvati?

N. Jèſu mnoſi nàcini, Kojmas mòghu pòmoch, bìtnam Kòriſni, i ſacjuvatnàs òd grjeha, Kàkonóſu nà prſliku gorúchje priponuke Goſpòdinu Bòghu, bjeſcati prìgode grèſcné, i sàì drùſcbu, ſgivjeti

ſvèghje-

Digitized by Google

svèghjerize ù Svètomu ſtràhu Bòſcjemu, i nèuſdatſe ù nàs iſtjeh, i cjùvatſe òd grjehá Oproſtivjeh, koj mnokrat màllo pò màllo pripravgljajunàs, gagnivaju, i dovodé nà grjéh ſmàrtni.

V. Spoſnamo i mij, dàſu ſvì tj nàuzi, i nàcini, Kojeſtenam vj dòsàl napomenulli veema dòbri, i kòriſni; alli imateli vèch kojugod drùghu pòdpomoch, kojabinam mòghla bitti kòriſna sà oslobodite, utechi, i ſacjuvatſe òd jednoga tàkó, i tòlikó velika, i teſcka slà?

N. Mògobi bitti jòſc i ovj, dà vj ùſmete ſvàkj dán priko Nedjeglje jedan ſtavni Naùk Kàrſtjanskj, i dàga dòbro uvàrtite, i uſadite ù vàſcu pàmet, i dà ſvàkj dán alliti ceſtjekrat priko dnèvi bùdetega pòmnivo ràſmiſcgljati.

V. Dà Kojechjenam plòde mòch uſrokovati, i dònjeti pòmnivo ràſmiſcgljanje tègha ſtanovitoga Naùka?

N. Prìljepe; èr ſvè nàſce najvechje slò poraghjaſe, i dogagjanamſe, èr ſgivemo onakó, kàkonas nùká, i ſvjetuje naùk ſvjetovnj, i nàſca slà pohotjénſtva; à nè onakó kàkonàs ſvjetuju, i ùccé ſtàvni Nàuzi nàſce Svète Vjerre, i Vandjeglje Svèto.

V. Dà akoje tàkó, kàko vjerujemo dàje, à vjnam napomenite kojegod ſtàvne Naùke, Kòjechjemo mij mòch odabrati, i uséti sà ſvàkijh dán mòch ràſmiſcgljati; à navlaſctito ù pàrvj dán priko Nedjeglje?

N. Pàrvj dán mòchjete ràſmiſcgljati ovj ſtànoviti Naùk; tò jès, dà ovj nàſc vremeniti, i kràtki ſgivot pròhodj, i dòſpjeva, i dà òn nije nèghli jedan hìp, cjàs, alliti trenutje; à dà ſmàrt ſvèghjerizeſe vechma prìbliſce, i dà ò ovoj visj, i diha vjekuvjecanſtvo. Ah Kòlikoje velik, i mògúch tj ſtàvni Naùk? Hòch dake ſj sà uſgivati jedan hìp, muccitſe, i pòdnoſiti mùkke vjekovité? Nijeliti bòglje, i korifnje usét slùſcit Goſpodina Bògha ù ovj prohodéchi, i prikratki hìp òd tvóga ſgivota, sà mòchga paka uſgivati ù vjeke ù gnegovoj vjecnoj slàvi.

V. Dà drùghi dán ſctòchju mòch ràſmiſcgljati?

N. Dà vàſc jedini priglavnj, i pripotrebniti posó, kòga imate imatti nà ovemu ſvjetu, jès ovj, sà ſahraniti Dùſcu vàſcu; èr jòſc kàdbiſte oſvojlli vàs ovj Svjet, i kàdbiſte ſtekli ſvà poſctenja, cjàſti, doſtojanſtva, i dóbro ime mèghju Gljùdima ſvjetovnjem, ſctóbivam ſvè tó móghlo slùſcit, i ód kóriſtivam bitti, kàdbiſte jednóm sà ù vjeké iſgubilli jedìnu Dùſcu vàſcu? *Quid prodeſt homini, ſi Mundum univerſum lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur.* Matt. 16. v. 26.

V. Dà sà trèchjega dnèvi, kójchje ſtavni Nàuk móch bitti?

N. Dà sà ſahranitſe nije tàkò làſno, kàko vj mislite; nùſe hóchje nàſtojat, i trùdit; bjùſcje potrebnito jedno veliko, i hrabreno arvagne sà ſahranitſe; èr Goſpodin Bógh velj, dà Kragljevſtvo

Digitized by Google

Nèbeskó podnosj, i tàrpij ſillu, i dàſu vràta òd Ràja vèoma tjeſna, i pút koij vodj ù Slàvù Rajsku vèoma usàk, i dàje màllo onijeh, kojga iſnahode: A' onij pàka, koj vodj ù ſgeſtoke, i vjekovite mùkké òd Pàkla, dàje vèoma ſcirok, i dà mnosj pò gnèmu ùgn vlaſe. *Lata porta, & ſpatioſa via eſt, quæ ducit ad perditionem, & multi ſunt, qui intrant per eam.* Matt. 7. v. 14. A' pò Lùzi Svètomu velj: Uſilujteſe sà ugljeſtit Kròs Vràta tjeſna, ſèrvam govorim, dàchje mnosj iskàsti sà ugljeſtit, i nèchié mòch: *Contendite intrare per anguſtam portam; quia multi, dico vobis, quærent intrare, & non poterunt.* Luc. 13. v. 24.

V. Dà cettvàrti dán priko Nedjeglje s'Koijemchjemoſe ſtanovitjem Naùkom mòch slùſcit.

N. S'ovijem, dà nejmate uſimati sà narednós òd vàſcjeh djellovanja onó, ſcto ciné drúsj, govorechi sàmjem sèbbi, dàje tàká obicjaj, i dàſe tàkó dán danaſcgni obicjaje ſgivjeti nà Svjetu: Nù vàſca nàrednós imá bitti sàmó sàkon Bòſcij, Iſghléd Jeſuſſa Iſukàrſta, i gnegovi Svèti Naùzi, i ſatòſe ſové Pút, Iſtina, i ſgivot. *Ego ſum via, & veritas, & vita.* Jo. 14. v. 6. I dà nèchjete bitti sùdjeni onakó, Kàkvaje obicjaj; nù onakó, Kàkovamſe odlucjuje, i naredjuje ù Vandjeglju Svètomu: *Sermo, quem locutus ſum, ille judicabit eum in noviſſimo die.* Jo. 12. v. 48.

V. Dà peti ſtàvni Naùk, Kojchje mòch bìtti?

N. Dàje nèmoſcno, alliti nemoguechje ù iſtó dòba slùſciti dvá Gospodára; tò jès, Goſpodina Bògha, i Sviét: *Nemo poteſt duobus Dominis ſervire, aut enim unum odio habebit, & alterum diliget: aut unum ſuſtinebit, & alterum contemnet.* Matt. 6. v. 24. I ſató trjebuje illi iſrechſe sà Svjét, i ù iſto dòbá màrsjeti Gòſpodina Bògha; illi slùſciti Goſpodina Bògha, à màrsjeti ſvjét, i gnegova opchjená besjedjenja; vighte vj, i ràſmislite ù vàſcoj paméti, i odaberite, Kogachjete òd ové dvojze slùſciti, i ſrezitеſe, illi sà jednoga, illi sà drùgoga Goſpodárà.

V. Dà sà ſceſtoga dnèvi kojchje ſtàvni Naùk mòch bitti?

N. Ovj, dà ſmàrt mòſce dòchi nà fvàk cjàs, i Uru, i sàtó vagljá bditi, i ſtát ſpravni; èrſe nèſna mi dán, ni ùra, ni cjàs; pàcek ſmàrt dòchje ondá, kàdſe najmagne mislj, i nàdá. *Qua hora non putatis.* Matt. 24. v. 28. Bdite. èr nèſnáte, kàdchje Goſpodin dòchi, alli Vecér, alli ù Ponochja, alli ù Jutro: *Vigilate, neſcitis enim, quando Dominus veniet; ſerò an media nocte, an manè.* Marc. 13. v. 35. Stojte pripravni, èr ondá, kàdſe najmagne ùsnadate Sijn Cjòvjecanskj dòchje: *Eſtote parati, quia qua hora non putatis Filius hominis veniet.* Lucæ 12. v. 40. Dòchju pò tèbbe Kàkono Lupeſc, i nèchjeſc ſnàtti, Kàdchju dòchi: *Veniam*

ad te

Digitized by Google

ad te tamquàm Fur, & neſcis, quà horà veniam. Jò. App. 3. v. 3.
Ah Kojaje ovó ſtrahovita beſjeda? Kàdſe najmagne miſlj? Nègli onda, Kàdſe grjeſci? Dàke ondá prje nèghli ighdà dòchje ſmàrt.

V. Nà svàrhu, dà Koije sèdmi, i najposljedni ſtàvni Naük, Kojnàm vj davate?

N. Jès onj, Kògavam dàva Düh Svèti pò üſtà Apoſtola Pavla Svètoga, dàje pòtrebno s'ſtràhom, i s'dàrtchjanjem nàſtojati, i djellovati naſce vjecnó ſahragnenje. *Cum metu, & timore veſtram ſalutem operamini. Philipp. 2. v. 12.* Pokli onij, Koj dò svàrhe bùdé naſtojati, tjchje bitti ſahragnen; èr nije dòſta sàmo pocet dòbro djellovati, àko neùsbudemo ù gnèmu napredovat do svàrhe; à napredovat nè ſtoij ù nàmmi, nì ù nàſcoj vògli, nùjé ovò jedan dàr Boſcij, Kòga nije dàrſcan dàtnam, nittiga mij mòſcemo ighda doſtojni bitti pò nàmmi: *Qui autem perſeveràverit uſque in finem, hic ſalvus erit* Matt. 24. v. 10.

V. Iſtinitovam govorimo, dàsu svì tj ſtàvni Nàuzi vèoma jàzi, i pòdobni sà ucinitnàs ughlavgljénjeh, i veoma podobnjeh sà ſahranitſe, sàmo àko mij bùdemo pomnivo ràſmiſcgljatjh?

N. Sà dà ovè ſtàvne Nàuke bùdete pòſtavit ù djello, i onakojh cinit, Kákoſe ìmá, potrebnitoje najprje, dàſe priporucite Gòſpodinu Bòghu, à pák dàjh ùſmete raſmiſcgljati, i tò nè sàmo ù pròhodu, alliti iſchom tòt, nèghli ſtavno, nàsbigl, i s'pomnjom, i tó vèch Krát priko dnèvi.

ISGHLED.

SCtjeſe ù Krùnikah mòga Seraſinskoga Rèda, dà jednòm pripovjedajuchi Rjéc Bòſcju moj Blàſceni Frà Bertoldo ìs Ratisbone, i s'velikòm jàkoſtim prikaſcujuchi tègotu gnèkoga tèſcka grjeha, ìſnaghjeſe nà tèmu Pripovjedanju jedna ſgenska glàva, Kòjáſe nahodjaſce ù tàkómu grjéhu, i dà ová nà tàkij nàcin ochjuchjeſe raſgeſgena ù svòmu sàrzu, dà taj ciàs pàdde màrtva nà ſemglju zjèchja, veliké boleſti, Kòju imá òd svoijeh grjehá. Ràdi Kòjé nenadnje ſgòdde vàs onj Pük, Kojſe nahodjaſce ondi nà onemu Pripovjedanju, ùſtàvſci pòccé vikat, dà Bertoldo Blàſceni bj uſilovan naredítmu, dàſe ùtaſci, i umukne à dà ùſme skrùſceno mollit Gòſpodina Bògha, dàbiſe doſtojo occitovati svòju Svètu vògljù. I tàkó nàkon gnèkoliko dòba, oná ſgenská glàva opetſe povráti nà ſgivot, i usè ſpovjedat, dàje bſla ſaſvana nà ſtrahovitij Sùd Bòſcij, i dà zjechja privelike bòleſti, Kojuje ona imalla òd gnè teſckjeh grjehá, bilaje oslobodjena òd ſgeſtokjeh mùkká Pakgljenjeh, i ìs nòvize povratchjena nà gnè telesnij ſgivot, nèkabiſe ispovidjela. I ìs nèghju innijeh ſtrahovitjeh ſtvàrj, Kojé ona odkri, i occittová prìd

Digitized by Google

svjem onnjem Pùkom bj ová; *dà ù onò dòba ù Kòiè gnè Dùsca odjelise ìs Tjela, dà ìs ràslizjeh mjestà svjeta ovega okò scesèt tissuchja Dùscà dògbje nà strahovitj Sùd Bòscij, i dà òd svjeh ovjeh sàme trì ugljeslesu ù Purgatorjo, à svè innè bilesu sunovratchjene ù sgestokè strahovite, i v[illegible]tè mùkkè òd Pàkla.*

Tàkoghjer sctjese ód Bernarda Svètoga; dà on nàkon petnaes dàná pò gnegovù priminutju prikasase jednomu òd svoijeh Kalughje: á Svèta sgivota; govoréchimu *Kàko ù onj dàn, ù Kojse on odjeli s'ovegha svjeta, cetrès tissuchja Cegljadj bjesce umàrlo; òd Koijeh sàm On, i jedan Rèmetta, alliti Pustignak bjahu ugljesli ù slàvù Rajsku, à jedan Svjetovnìk poscò ù Purgatorio,*

Jòsctéra sctjese, dà ù Licinjù Gràdu Kragljevine Franacke, bùduchi prìminuo jedan Kalughjer Svèta sgivota, prìkasase Biskupu òd onega Gràda s'ovijem rjecima, velléchimu; *Vajmeh, vajmeh, vajmeh; Ah Kòlikoje strahovita, tanahna, sgestoka, i òsctra pràvedna Bòscia Pràvda?* sacjùsci Bìskup ovj glaás, ùsese veoma cjùditi, i stràsciti, pàkaga usè, i sàkle òd stràné Bòscije, dàmu rècce, tkòje, i bjùscimu rèko Kalughjer, tkò bjèsce, prìlosci jòsc, govorèchimu ò *Ivanne Biskupe cini pòkoru; èr i stinito govorìmti; dà ù onj dàn, ù Kojse jà odjeljh s'ovega svjèta, odjellise jòsc i òssam tissuchja Dùscà, i svè, òsvem pèt, bilesu odredjene sà sgestokoga, i vjekovitoga oghgna Pakgljenòga: à òd ovè pèt, dvije sàme ugljeslesu ù slàvu Rajku, à trì u Purgatorio,* i ovò govorèchi ìscesnu, i odjellise s'poghleda, ostavjusci Biskupa ù priveliku stràhu. Rjetmichje ovdi tkògod, Occe tkojaje pòtreba bìla òd tòlikijeh Isghledà sà potvàrditi ové istine? Nijelinam sàdosta sàma rjèc Isukàrstova, Kòije rèkó pò Mattij 20. v. 16. dàsu mnòsj sasvani, à màlli isabrani: *Multi sunt vocàti pauci verò ellecti*, Mij dàke moj Bogomilli, Koij sgjùdímo ugljestit ù onó nàsce Blàsceno Ròdno Mjesto, docimnam Gospodin Bógh dàriva svoju Svètu millós, i pòmoch, usilujmose sà pòdpunno, i isvarsno potlaciti svàku ugodnós, ràskoscu, i ràsbludu ovega nàscega tùscnoga, i bjeguchjega sgivota, i ostavgljajuchi obilno mnòsctvo ód onnijeh, Koij idú pò scirokomu pùtu, uputimose doklesmo jòsc nà vrjeme s'onó mallo drùscbe, Kojá idé pò uskomu pùtu òd ràslizjeh isvàrsnostj, i ucinimose slicni nàscemu Bòghu, Koij nije drùgó, nèghli Dùh, nèk móch bùdémo i mij s'gnim, i sasvijem gnegnovjem isabranjem sàjedno ùsgivati ù vjeké gnègovo Blàsceno Kragljevstvo, Koije svjem Pravovjernjem innokupno Gòspodin Bògh dopùstio.

Takó bùdi. Kronike di S. Francesco part. 3.

Opovjed Slosciteglјeva.

BUdi hvagljen, i slavgljen moj Gòspodin, pòkli onij isti Bògh, Kojmije dó millós sà pocéti ovè Kgnighe, alliti Libàrze: uffam tàko-

ſàkoghjer dàchjemi on iſtí datti i pòmoch sà svàrſcitga; èr govoréchi prìd Bòghom, slòbodno moguvam rjeti, dà odiſgara njeſam ijednu ſtvàr rèkó òd mòga; nùſam svè pomnivo, i vjerno skùpjo òd Svètjeh Otaza, i Zàrkovnijeh Nauciteglјá, i onakó, *Kàko* vècchi djo òd gnjh dàrſcj. Alli niſcta nè màgne mòghlabi làſno bitti, illi èrſe njeſam ſtàvjo, illiti èr njeſam bjo tòlikó pòdoban, dàſam rèkò kojegodj ſtvàri, *Kojé* njeſu onakó, kàko obchjeno dàrſcij Svèta Matti Zàrkva, alliti gné Naucitegli, *Kojú* ſtvàr já nezjenim; nù àkoſam tó upijsó ù ovijem moijem *Kgnighám*; svàku ſtvàr já ſmàrſcujem, pòdlágam, i pòdſtavgljám pòd vlás i sùd òd iſté Svète Mattere Zàrkve, i jòſc òd svàkoga drùgoga, *Koij* bòglje òd mènne sná: Pòkli já hòchju, i ſgelijm ſgivjeti, i umrjéti pòd *Krìlom*, i ù milloſti iſté Svète Mattere Zàrkve *Katolicjanske*, i Apoſtolicjanské. Cinijm dàke svàrhu ovijem moijem *Kgnighám*, *Kojéſe* ſovú Naùk *Karſtjanski* objlan, alliti Vjegbanje *Kàrſtjanskó* sà làſcnje, i raſumgnjvije uvjegbati Djecizu ù Ottajſtvjeh Svète Vjerre *Katolicjanské*; i ù ſtvàrjeh utiſctitijeh Vjecnóga Sahranjenja, sà ù òvemu prohodéchjemu ſgivotu umjet zjelovitto slùſcit Gòſpodina Bògha, à pàk ù gnègovoj Milloſti, i Prjateglſtvù priminuti. *Kojſam* skùpjo já Frà Innocenzio Gàrghich Dubrovcjanin Rèda Svètoga Otza Franceska nà slavù Gòſpodina Bògha, Priciſte Djevize Marje, i Svètjeh Ottaza nàſcjeh Franceska, Antuna, Bonaventure, i òſtalieh Svetjeh nà Nèbu, godiſcta 1748. nà blagdàn Svètoga, i Neozkvargnenoga ſacetja Priciſte Djevize Marie; *Koju* ſniſceno Mollim.

Majko Boſcja nà nebogha
nè pomarſi ti greſcnika,
Kà rodilla nèbi Bogha,
da nje gnegga nevoglnika.

SVARHA.

QUæ omnia, & ſingula ſub Cenſura dicta ſint. Eaque ſincerè, & ex animo ſubmitto infallibili judicio Romanæ Cathedræ; &, ſi opus ſit, retractanda retracto, ſequens ſententiam Divi Bernardi *Epiſt.* 174. *Quæ autem dixi, abſque præjudicio ſanè dicta ſint, ſapientis; Romanæ Eccleſiæ præſertim auctoritati, atque examini totum hoc; ſicut & cætera, quæ hujuſmodi ſunt, univerſa reſervo; ipſius, ſi quid alitèr ſapio, paratus judicio emendare. Ut quicumque iſta lecturi ſunt* (ut utar phraſi magni Patris Auguſtini in prologum *ad libros Retractationum*) *non me imitentur errantem; sèd in melius de die in diem proficientem.*

Deo gratias ſemper: Amen.

RED

Digitized by Google

R E D

I Ràsbroj òd Vjegbanja, i svèga onegà, ſctòſe ſadærſci ù ovijèm Kgnigàm.

I.

PRìkaſanje, alliti Poklognenje Sloſciteglјevo ovijeh Knigà. Na liſtu. V

II.

Pràvdini Ogovor Sloſciteglјev ſctiozu. VII

III.

Svjèt, i Nùkanje potajna Prateglja Sloſciteglju. X

IV.

Uſpomena òd Kòriſna ſctjenja Kgnigà Dùhovnieh. XII

V.

Uſpomena òd ſctetna ſctjenja Kgnigà Nepoſctenjeh, i Iſpraſnjeh. XIV

PARVJ DJO.

Naùka Kàrſtjanskoga ù Kùſcanju,

VIEGBANJE PÆRVO.

U'Imenu òd Kærſtjanina, i ù slàmenju Svètoga Krſca. 1

II.

U' Koriſti, i potrebnoſti Naùka Kærſtjanskoga; i Kòlikoje vèliko dòbro bitti Kærſtjaninom. 7

III.

U' Najpærvoj ſtvàri potrebnitoj svàkomu Kærſtjaninu sà ſabranitſe, tò jès ù Vjerri. 12

IV.

U' Otajſtvijem poglavitijem nàſce Svète Vjerre. 16

V.

U' Tomacenju Vjerovanja Apoſtolskoga, i najpærvò Tomàceſe ovè rjèci. Vjerujem ù Bògba Otza Svemoguchjega. 20

VI.

Sljedi Tomàcenje pærvòga ſckgljana. Svorìteglja Nèba, i ſemgljè. 24

VII.

Sljèdi Tomàcenje pærvòga ſckgljana. I ſemglje. 27

VIII.

U' Tomacenju II. ſckgljana. I ù Jeſuſſa Iſukærſta Sìna gnegovà jedinò.

Digitized by Google

jedinoga Gòspodina nàscega. Tomàcese sctette grjèha Adamova. 31

I X.

Sljèdi Tomàcenje II. sckgljana. I ù Jesussa Isukarsta Sìna gnegova jedinoga Gòspodina nàscega. 35

X.

U' Tomacenju III. sckgljana. Koij bj sàcet pò Dùbu Svètomu. Tomàcise Otajstvo Uputtjenja, alliti Ucjovjecenja Sìna Bòscjega. 39

X I.

Sljèdi Tomacenje III. sckgljana. Porodjen òd Djevize Marje. 42

X I I.

U' Tomacenju IV. sckgljana. Mùcen pòd Pònziom Pilatom. 45

X I I I.

Sljèdi Tomacenje IV. sckljana. Pròpet, umrò, i pokopan. 50

X I V.

U' Tomacenju V. sckgljana. Sijde nàd Pàkò, trèchi dàn Uskàrsnù òd Mærtvieh. 54

X V.

U' Tomacenju VI. sckgljana. Usijde nà Nèbesa, sjèdj òb dèsnu Bògha Otza Svemogùchjega. 57

X V I.

U' Tomacenju VII. sckgljana. Odtud ìmà dòchi sùditi sgive, i Mærtve. 61

X V I I.

U' Tomacenju VIII. sckgljana. Vjerujem ù Dùha Svetoga. 66

X V I I I.

U' Tomacenju IX. sckgljana. Svètu Zàrkvù Katoljcjanskù, Svètieh opchjenstvo. 70

X I X.

U' Tomacenju X. sckgljana. Odpùsctenje grjèhà. 74

X X.

U' Tomacenju XI. sckgljana. Pùtti Uskàrsnùtje; alliti Uskarsnutje òd Telèsa. 77

X X I.

U' Tomacenju XII. sckgljana. Sgivot vjecnj. Amen. 81

DRUGHI DJO.

Naùka Kàrstjanskoga ù Kùscanju.

VIEG. XXII.

U' drùgoj stvàri potrebnitoj svàkomu Kàrstianinu sà sabranitse; to jès ù Uffanju. XXIII. 86

U' Mollitvi. 91

U' Cc-

XXIV.
U' Occe nàſcu, tò jès ù I. II. i ù III. Proſcènju. 96
XXV.
Sljèdi Tomacenje òd Occe nàſca ù IV. V. VI. i VII. Proſcènju. 101
XXVI.
U' ſdràvoj Marij. 106
XXVII.
U' Mollitvi Putrignoj. 111
XXVIII.
U' Mollitvi òd Vecera. 114
XXIX.
Kàkoſe ìmà cjùtiti Svèta Miſſa. 118
XXX.
U' Mollitvi Pamètnoj. 123

TRECHI DJO.

Naûka Kærſtjanskoga ù Kùſcanju.

VIEG. XXXI.

U' Trechjoj ſtvàrì potrebnitoj svàkomu Kærſtjaninu sà ſabranitiſe; tò jès ù Gljùbavi Bòſcioj. 157
XXXII.
U' Gljùbavi nàſcega Iskàrgnega. 163
XXXIII.
U' X. Sapovjedi Bòſcijeh innokupno. 167
XXXIV.
U' II. Sapovjedj Boſcioj. 174
XXXV.
U' III. Sapovjedj Bòſcioj. 179
XXXVI.
U' IV. Sapovjedi Bòſcioj. 182
XXXVII.
U' V. Sapovjedj Bòſcioj. 187
XXXVIII.
U' VI. Sapovjedi Boſcioj. 190
XXXIX.
U' VII. Sapovjedj Bòſcioj. 194
XL.
U' VIII. Sapovjedj Bòſcioj. 199
XLI.
U' IX. i X. Sapovjedj Bòſcioj. 203

U' Pà-

Digitized by Google

XLII.
U' Pèt Japovjedj Zàrkovnieh. 323
208
XLIII.
U' III. Svjetta Vandjeglja Svètoga, 312

CETVÆRTI DJO

Nâuka Kærſtjanskoga ù Kûſcanju.

VJEG. XLIV.

U' Cetvàrtoj ſtvàri potrebnitoj svàkomu Kærſhjaninu sà sabranitſe; tò jès ù dòbrijem Djellima. 318
XLV.
U' VII. Svetotajſtva, alliti Sakramenata Zàrkve Svète innokupno. 222
XLVI.
U' I. Svetotajſtvù; tò jès ù Svètomu Kærſtenju. 225
XLVII.
U' II. Svetotajſtvù; tò jès ù Svètoj Krìſmi. 228
XLVIII.
U' III. Svetotajſtvù; tò jès ù Svètoj Pokori; alliti ù Iskuſcanju potrebnitomu sà Svète Iſpovjeſti. 232
XLIX.
U' Boleſti potrebnitoj sà Svète Iſpovjeſti. 237
L.
U' Odluzi potrebnitoj sà Svète Iſpovjeſti. 242
LI.
U' Svètoj Iſpovjeſti. 246
LII.
U' PoKòrnomu Odrjeſcenju, i ù PoKornoj ſadovoglnoſti. 251
LIII.
U' IV. Svetotajſtvù; tò jès ù Svètoj Eukariſtij, alliti, ù Slavnomu Tjèlu Iſukærſtovù. 255
LIV.
U' V. Svetotajſtvù; tò jès ù Napokognemu Pomaſanju. 260
LV.
U' VI. Svetotajſtvù; tò jès ù Naredbi Svètoga Rèda. 263
LVI.
U' VII. Svetotajſtvù; tò jès ù ſgenidbi, alliti ù Vjencjanju. 267
LVII.
U' III. Krèpoſti Boghoslovne, i ù IV. Glavne, alliti Poglavite. 271
LVIII.
U' VII. Dàrà Dùha Svètoga. 274

Digitized by Google

LIX.

U' XIV. Djela òd Millosærdja Telesnieh, i Dùhovnieh. 278

LX.

U' Sposnanju slòchjà, alliti oppacìnà, i grjehà innokupno, 281

LXI.

Kòlikoje veliko, tèschò, i sctetno slò grieh smærtni. 285

LXII.

U' VII. Smærtnieh grjehà glavnjeh, alliti poglavitjeh rasredjeno. 290

LXIII.

U' V. Occhjùchjenja Telesnieh. 296

LXIV.

U' IV. Napokonja òd Cjòvjeka. 298

LXV.

U' Stavniem Naùzima Kærstjanskjem sà svàkoga dnèvi prìko Nedjeglje sà mòchse làscnje uklònit, oslobodit, i sacjuvat òd grjeha, i sà sveghjerize ù Bòscioj millosti napredovat, i ù gnojse Korisno usdàrscat. 314

Rjèci Na lystu.	Kojèsuse Redu.	Utjesctenìkovu Rjèci. isctettjene,	oku ukrâle Rjèci ispravjene,
1	8	Karstjania	Karstjanina
2	24	allit	alliti
17	6	rasloccitto	rasloscitto
17	28	jedam	jedan
25	7	naslaghjuij	naslaghjvje
26	9	stvarima	stvòrrima
28	15	svarKe	svarhe
30	2	jdnoga	jednoga
30	6	upotjene	uputtjene
31	8	sasctoname	Sasctonamje
31	15	esus	jesus
32	35	ova	ovj
61	32	slj i paKi	slj i opàKi
66	4	primiuuti	priminuti
76	2	plàKat	plaKatj
77	10	unu	onù
80	5	ovemo	ovemu
84	32	priKascajuchimu	priKascujuchimu
90	19	odgovorim ù dòbrj	odgovorimu dòbrj
92	12	priteghnutjechje	priteghnutichje
102	10	Nollitvi	Mollitvi
108	34	Kip	hip
120	39	svase	vàse
126	19	ovobje	ovoboje
127	12	Mollitvl	Mollitvi
134	27	nnaprjeda	unaprjeda
140	7	i Koligo	i KoliKo
153	25	ràsmiscgljaj	rasmiscgljaj
160	13	ìsvàrtan	ìsvàrstan
194	25	tvàrh	vàrh
201	5	isKàrgnema	isKargnemu
201	12	recceno	reccena
207	17	saKleje onj	saKleje onj
213	35	sgindjobih	sgjudjobih
216	26	svilit	Zvilit
243	16	sàKoij	sàKoje
255	25	IsuKàrstva	IsuKàrstova
285	4	Koij	Koije
292	6	nagoscegl nos	nagloscegl nos

Digitized by Google

Digitized by Google

16 IV 1930

Digitized by Google

Digitized by Google

J 6058
T 4387